

KERNU PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA

2019

KINNITATUD

direktori 19.06.2019. a. kk nr. 1-3/18

Arutatud ja heaks kiidetud õpilasesinduses 31.05.2019. a. (protokoll nr 17), õppenõukogus 06.06.2019. a. (protokoll nr 9) ja hoolekogus 11.06.2018. a. (protokoll nr 12), lasteaia pedagoogilises nõukogus 15.05.2019. a. (protokoll nr 8).

KERNU PÕHIKOOLI KOOLIOSA

MISSIOON

Pakume igale õpilasele õigust õppida, arendada iseennast, aidata kaasa tema saamisele isiksuseks, kes hoolib iseendast, teistest ja ümbritsevast. Luua õpilastele tingimused konkurentsivõimelise põhihariduse omandamiseks ja toetada õpilaste arengut elus toimetulekuks.

VISIOON

Kernu Põhikool on kogukonna arengut ja iga õpilase individuaalset arengut toetav lapsesõbraliku keskkonnaga kodulähedane kool.

VÄÄRTUSED

Koostöö. Ühiselt eesmärke püstitades ja koostöös tagame kooli arengu.

Positiivsus. Positiivse suhtumise ja usuga oma võimekusse garanteerime arengu.

Areng ja avatus uuendustele. Oleme motiveeritud ennast arendama luues valmisoleku elukestvaks õppeks. Toetame iga õpilase arengut läbi hoolivuse, märkamise ja tagasiside andmise.

KERNU PÕHIKOOLI LASTEAIOSA

MISSIOON

Lapse individuaalsuse arvestamine ja tema arengu igakülgne toetamine. Koostöös koduga tagatakse lapse koolivalmidus ning sujuv üleminek lasteaiast kodukoha kooli.

VISIOON

Riisika lasteaed on traditsioone hoidev, kõlbelisi omadusi kasvatav, lastele mitmekülgsete tegevuste kaudu teadmisi ja õpioskusi ning loovust pakkuv lasteasutus.

Lasteaed on turvaline, lapsesõbralik, usaldusväärne ja tervist väärtustav lasteasutus, kus on rõõmsad lapsed, rahulolevad vanemad ja tööle innustunud personal

VÄÄRTUSED

- **Lapsest lähtumine** kõik meie tegevused lähtuvad lapsest. Arendame, märkame ja hoolime. Õpetaja sooviks on, et iga laps oleks õnnelik ja terve ning lapsevanem rahul.
- **Koostöö** tegutseme koos ühiste eesmärkide ja lapse heaolu nimel. Oleme lojaalsed lapse, lapsevanema ja üksteise suhtes. Tunnustame lapsi, lapsevanemaid ja töötajaid. Väärtustame oma lasteaeda ja kooli.
- **Mäng** lapsele omane tegevus, mis pedagoogi juhendamisel õpetab ja arendab. Läbi mängu õpib laps rõõmsalt ja märkamatult, tulemuseks rahuolev õpetaja.
- **Looduskeskkond õpetab** last, kes uurides kodukoha loodust, avastab põnevaid seoseid, mis tekitab lapses aina uut uudishimu.

Kontaktid:

Kernu Põhikool
Aadress: Kernu küla, Saue vald, Harjumaa
Telefon: 5567 2285
E-posti aadress: kernu@kernukool.ee
Kodulehekülg: <http://www.kernukool.ee>

Sisukord

Sissejuhatus	6
1 Kernu Põhikooli õppekava üldosa	7
1.1 Kooli väärtused	7
1.2 Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid	7
1.2.1 Õppe- ja kasvatustöö I kooliastmes	9
1.2.2 Õppe- ja kasvatustöö II kooliastmes	9
1.3 Kernu Põhikooli eripära	9
1.4 Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana	10
1.5 Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted, õppekäigud	12
1.6 Tegevused pädevuste kujunemiseks	13
1.6.1 Kultuuri- ja väärtuspädevus	14
1.6.2 Sotsiaalne ja kodanikupädevus	15
1.6.3 Enesemääratluspädevus	16
1.6.4 Õpipädevus	17
1.6.5 Suhtluspädevus	18
1.6.6 Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	19
1.6.7 Ettevõtlikkuspädevus	20
1.6.8 Digipädevus	20
1.7 Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine	21
1.7.1 Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	22
1.7.2 Keskkond ja jätkusuutlik areng	23
1.7.3 Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	23
1.7.4 Kultuuriline identiteet	24
1.7.5 Teabekeskond	24
1.7.6 Tehnoloogia ja innovatsioon	25
1.7.7 Tervis ja ohutus	25
1.7.8 Väärtused ja kõlblus	26
1.7.2 Lõimingu rakendamine	26
1.8 Õppe- ja kasvatustöö üldine korraldus ning ajakasutus	27
1.9 Kernu Põhikooli õppeained ja tunnijaotusplaan	29
1.10 Liikluskasvatus	31
1.11 Kernu Põhikooli hindamise korraldus	34
1.12 Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja tugiteenuste rakendamise kord Kernu Põhikoolis	40
1.13 Karjääriõppe, sealhulgas karjääriinfo ja nõustamise korraldus	52
1.14 Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus	52
1.15. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	53
1.16 Õpetaja töökavade planeerimise põhimõtted	54
1.17 Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	55
Lisa 1 Hooluse ja käitumise hindamine I-IV klassis (õpetaja muudab vajadusel)	57
Lisa 2 Hooluse ja käitumise hindamine V-VI klassis (õpetaja muudab vajadusel)	59
Lisa 3 Õppeainete lõimingu üldpädevuste, teiste õppeainete ja läbivate teemadega	64
Lõimingu põhimõtted	64
2 AINEVALDKONNAD JA AINEKAVAD	89
2.1 Keel ja kirjandus	89
2.1.1. Ainevaldkond „Keel ja kirjandus” üldalused	89
2.1.2 Eesti keele ja kirjanduse ainekava põhikoolis	95
2.1.3. Kirjanduse ainekava põhikoolis	118

2.2 Võõrkeeled.....	127
2.2.1. Ainevaldkond „Võõrkeeled” üldalused.....	127
2.2.2. Inglise keele ainekava Kernu Põhikoolis.....	132
2.2.3 Vene keele ainekava Kernu Põhikoolis.....	158
2.3 Matemaatika.....	162
2.3.1. Ainevaldkond „Matemaatika” üldalused.....	162
2.4 Loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia.....	184
2.4.1. Ainevaldkond „Loodusained“ üldalused.....	184
2.4.2 Loodusõpetuse ainekava Kernu põhikoolis.....	190
2.5 Sotsiaalsed: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus.....	204
2.5.1 Ainevaldkond „Sotsiaalsed“ üldalused.....	204
2.5.2 Ajaloo ainekava Kernu Põhikoolis.....	221
2.5.3 Ühiskonnaõpetuse ainekava Kernu Põhikoolis.....	227
2.6 Kunstiained: muusika ja kunst.....	230
2.6.1 Ainevaldkond „Kunstiained” üldalused.....	230
2.6.2 Muusika ainekava Kernu Põhikoolis.....	237
2.6.3 Kunstiõpetuse ainekava Kernu Põhikoolis.....	253
2.7 Tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus.....	269
2.7.1 Ainevaldkond „Tehnoloogia” üldalused.....	269
2.7.2 Tööõpetuse ainekava Kernu Põhikoolis.....	277
2.7.3 Käsitöö ja kodunduse ainekava Kernu Põhikoolis.....	281
2.7.4 Tehnoloogiaõpetuse ainekava Kernu Põhikoolis.....	288
2.8 Kehaline kasvatus.....	292
2.8.1 Ainevaldkond „Kehaline kasvatus” üldalused.....	292
2.8.2 Kehalise kasvatus ainekava Kernu Põhikoolis.....	297
2.9 Robotika ainekava.....	311
3.1 Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted.....	315
3.1.1 Lasteasutuse eripära.....	316
3.2 Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja korraldus.....	317
3.2.1 Päevakava ja planeerimine.....	317
3.2.2 Õppe-aasta töökorraldus.....	318
3.2.3 Laste eeldatavad üldoskused.....	318
3.2.4 Õppevaldkonnad, nende eesmärgid ja sisu.....	323
3.2.5 Üldised õppesuunad.....	329
3.2.6 Keskkonnakasvatus.....	330
3.3 Lapse arengu jälgimine ja hinnangu andmise põhimõtted.....	330
3.3.1 Kooliks ettevalmistus.....	331
3.3.2 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel.....	331
3.3.2.1 2-aastaste laste arengu eeldatavad tulemused.....	331
3.3.2.2 3-aastaste laste eeldatavad tulemused.....	335
3.3.3.3 4-aastaste laste arengu eeldatavad tulemused.....	340
3.3.3.4 5-aastaste laste arengu eeldatavad tulemused.....	345
3.3.3.5 6-aastaste laste arengu eeldatavad tulemused.....	350
3.3.3.6 Seitsme-aastaste laste arengu eeldatavad tulemused.....	355
3.4 Arenguliste erivajadustega laste õpetamise põhimõtted.....	362
3.4.1 Logopeediline töö.....	363
3.4.2 Eesti keele kui teise keele õpe.....	363
3.4.3 Koolikohustuse pikendamine.....	365
3.5 Koostöö lastevanematega.....	365
3.6 Õppekava uuendamise ja täiendamise kord.....	366

Sissejuhatus

Kernu Vallavolikogu 18.02.2016 otsusega nr 12 ühendati alates 01.08.2016 Kernu Põhikool ja Haiba Lasteaed „Riisikas“ ühendasutuseks nimega Kernu Põhikool. Ühendasutuse kooliosas on alates 01.08.2019 I-II kooliaste ja lasteaia kaks rühma, mille komplekteerimisel arvestatakse laste vanust. Lapsed on vanuses 2-7 aastat. Laste arv rühmas on kuni 20. Nii Kernu Põhikooli lasteaia kui ka kooliosa asub Kernu külas Pärnu maantee ääres.

Kernu Põhikooli pidajaks on Saue vald. Kernu Põhikool juhindub oma tegevuses kooliosas põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest ja koolieelse lasteasutuse osas koolieelse lasteasutuse seadusest.

Kernu Põhikooli õppe- ja kasvatustöö alusdokument on Kernu Põhikooli õppekava, mis lähtub põhikooli riiklikust õppekavast.

Kernu Põhikooli õppekava kehtestatakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 17 lõike 2, Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riikliku õppekava“ § 24 lõike 3 alusel. Kernu Põhikooli lasteaiaosa õppekava kehtestatakse Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 2 lõike 2 alusel.

Õppekava koosneb kooli ja lasteaia ühisest üldosast ning eraldi kooli ja lasteaia ainekavadest. Kernu Põhikooli õppekeeleks on eesti keel. Kernu Põhikooli õppekava terviktekst on köidetuna kättesaadav õpetajate toas. Samuti on õppekava terviktekst kättesaadav kooli veebilehel: <https://www.kernukool.ee/>

Kernu Põhikooli õppekava uuendamine ja kaasajastamine toimub pidevalt, kaasates sellesse protsessi kõiki kooli ja lasteaia spetsialiste, hoolekogu, lapsevanemaid. Õppekava uuendades ja täiendades lähtutakse sisehindamise tulemustest, kooli arengukavast ning pedagoogide, lapsevanemate, hoolekogu ja erispetsialistide arvamustest. Õppenõukogu ja hoolekogu otsusest lähtuvalt kinnitab kooli direktor õppekava käskkirjaga.

Kooli õppekavas käsitletakse õppimist väljundipõhiselt. Väljundipõhise õppekava kõrgeim õpiväljund on omandatud üldpädevused, so suutlikkus asjatundlikult, loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida teatud tegevusalal või -valdkonnas, perekonnas, tööl, avalikus elus, kultuurikandjana. Põhikooli lõpuks kujunevad üldpädevused on kirjeldatud põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes Üldpädevused on valdkonna- ja aineülesed ja nende kujunemise tagamine õpilastel on kõigi koolis tegutsevate isikute ühine eesmärk.

Väljundipõhises õppes on rõhuasetus õpilaste poolt õppimise kaudu õppeprotsessi lõpuks omandatavate õpitulemuste omandamisel ja nende hindamisel. Õpilastel lastakse demonstreerida õpitulemuste omandatust võimalikult erinevates olukordades tulenevalt õpitulemuse väljundverbist ja antakse soorituste kohta tagasisidet tuues välja õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning andes soovitusi edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpitulemuse omandamist. Kooli õppekavas esitatud õppesisule pühendatakse arvestatav hulk aega, lähenedes õppesisule mitmekesiselt nii, et õpilased õpivad õpitud kasutama erinevates situatsioonides.

Väljundipõhise õppe õpikäsitlus väljendub selles, et õpetamine on õpilase vaimse, sotsiaalse ja

füüsilise õpikeskkonna organiseerimine viisil, et õpilane saavutab õppekavas kavandatud õpitulemused/pädevused.

Alates 2019. aasta sügisest asuvad kool ja lasteaed samas hoones. Mõlemad teenindavad põhiosas ligi 700 elanikuga Haiba-Kernu kandi kogukonna lapsi. Ühendasutuses saab lapse kasvu- ja arenguteekond teisest kuni kolmeteistkümnenda eluaastani toimuda ühes sotsiaal-kultuurilises väärtuskeskkonnas.

Kernu Põhikooli kooliosas on prognoositavalt ca 45 õpilast ja lasteaiaosas ca 35 last. Seetõttu on tegmist väikese haridusasutusega. Ühendasutuse positiivne külg on lasteaia ja kooli omavaheline tihedam seotus ja kontakt. Samas hoones paiknev ühendasutus annab töötajatele paremad võimalused ennast rakendada erinevates tegevustes enam meelepärasel moel. Praktilise poole pealt lihtsam korraldada lasteaia ja kooli vastastikuseid asendusi, koolitusi, organiseerida ühiseid üritusi jms. Samuti võimaldab ühendamine efektiivsemat ressursikasutust. Suur osa lasteaiaosa lõpetanud lastest jätkab eeldatavasti oma edasist haridusteed Kernu Põhikoolis.

1 Kernu Põhikooli õppekava üldosa

1.1 Kooli väärtused

Kernu Põhikooli suurimateks väärtusteks on tema õpilased ja õpetajad, kelle koostöö põhineb soovil õppida ja õpetada, loovusel ja positiivsel ning säästval ellusuhtumisel. Üksteise vastu ollakse mõistvad, sõbralikud ja järjekindlad. Kool kujundab väärtushoiakuid ja –hinnanguid, maailmavaadet ning käitumisnorme, mis on isikliku õnneliku elu ja eduka koostoimimise aluseks.

Kõik koolitöötajad lähtuvad oma tegevuses põhikooli riikliku õppekava § 2 lõikes 3 sätestatud üldinimlikest ja ühiskondlikest alusväärtustest milleks on ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu, vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

Õppimise põhiprotsessi keskmes on lapse areng. Kernu Põhikoolis toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlblist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Kool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.

1.2 Õppe-ja kasvatustöö eesmärgid

Kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid tulenevad lapse arenguvajadustest, kooli eripärast, kooli arengukavast, pidades silmas piirkonna vajadusi ja võimalusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning vaimseid ja materiaalseid ressursse.

Kooli personali põhiülesandeks on aidata õpilasel selgusele jõuda oma huvides ja võimetes, pakkuda igale õpilasele võimalusi oma teadmiste, oskuste, kogemuste, vilumuste ja huvide arendamiseks ning tagada tema valmisolek õpingute jätkamiseks tasemeõppes ja elukestvaks õppeks. Kool loob õpilasele eakohase, turvalise, motiveeriva ja arendava õpikeskkonna, kujundades seeläbi hoolivust ning lugupidamist iseenda, pere ja kogukonna vastu.

Lõpetades Kernu kooli I-II kooliastme on õpilane omandanud üld-, kooliastme- ja ainevaldkonna pädevused

Õppe- ja kasvatuse aineüleseks eesmärgiks on põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes 4 esitatud üldpädevuste, põhikooli riiklikus õppekavas § 7 ja § 9 kooliastmeti kirjeldatud pädevuste ning põhikooli riikliku õppekava ainevaldkonnakavades esitatud valdkonnapädevuste kujunemine, arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. a soovitusel, „Võtmepädevuste kohta elukestvas õppes“, sätestatut.

Lõpetades Kernu kooli I-II kooliastme on õpilane saavutanud riiklikes õppekavades esitatud õpitulemused

Kooli I-II kooliastme lõpetamisel saavutatavad õpitulemused, oskused ja pädevused on kooskõlas vastava kooliastme ainevaldkonnaalaste faktide kohta, põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused vastava teabe kasutamiseks, et täita ülesandeid ja lahendada tavalisi probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid ning suutlikkus töötada ja õppida juhendamisel, kuid mõningase iseseisvusega.

Kool toetab iga õpilase individuaalset arengut

Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.

Õpilasele on tagatud eakohane tunnetuslik, kõlbline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

Koolis on õpilastele loodud eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimi ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

Õpilasel, kes on läbinud kooli õppekava, on kujunenud põhilised väärtushoiakud ning õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. On loodud alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.

Kernu Põhikooli I-II kooliastme lõpetaja:

- 1) on saanud oma võimetele vastava hariduse;
- 2) on kujunenud mitmekülgeks isiksuseks, kes kultuuri esindaja ning ühiskonna liikmena suudab end ühiskonnas teostada erinevates eakohastes rollides;
- 3) on õpi- ja uurimishuviline ja on omandanud eakohased õpioskused;
- 4) on loov, oskab töötada nii iseseisvalt kui ka meeskonnas, oskab oma tegevust kavandada ja analüüsida;
- 5) lähtub oma käitumises üldinimlikest ja ühiskondlikest väärtustest;
- 6) peab lugu endast, kodust, kaasinimestest, oma ja teiste rahvaste kultuurist;
- 7) suudab valida oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed.

Kooli õppe ja kasvatuse põhimõtted:

- 1) luuakse tingimused iga õpilase arengu toetamiseks;
- 2) tähtsustatakse õpilase õpihuvi hoidmist ja toetamist;
- 3) õppe- ja kasvatusprotsess pakub mitmekesiseid õpikogemusi, õpetus on süsteemne ja terviklik, õpetuslik ja kasvatuslik aspekt on tasakaalus;

4) õppimisel ja õpetamisel on keskne probleemide tõstatamine ja lahendamine, küsimuste esitamine ja neile vastuste leidmine, õppetegevuse seostamine igapäevaeluga.

1.2.1 Õppe- ja kasvatustöö I kooliastmes

- 1) Esimeses kooliastmes on õpetuse ja kasvatus põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks.
- 2) Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega.
- 3) Esimeses kooliastmes keskendutakse:
 - kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
 - positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
 - õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
 - eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
 - põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
 - õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

4) Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.

5) Õppetöö korraldamise alus võib esimeses kooliastmes olla aineõpetuslik tööviis. Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada ka üldõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

1.2.2 Õppe- ja kasvatus töö II kooliastmes

- 1) Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatus põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmisi- ja tegevusvaldkondade vastu.

Teises kooliastmes keskendutakse:

- õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada; huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
- õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

1.3 Kernu Põhikooli eripära

Kooli eripära väljendub avatud õpikeskkonnaga kooliks olemisest, kus edendatakse innovatsiooni ja innovaatilisi õppemeetodeid, mis on suunatud õpilaste motivatsiooni ja tulemuslikkuse suurendamisele. Õppe kavandamisel ja korraldamisel keskendutakse eelkõige õpilastel praktilise intelligentsuse kujunemise toetamisele kõikides üldpädevustes.

Eripära	Kooli eripära esiletoojad	Ainevaldkondade toetus eripära kujunemisel
Ettevõtlikkus	Koostöö erinevate õppe- ja kasvatustööd toetavate mittetulundusühendustega, kõrgkoolidega ja muude organisatsioonidega; osalemine erinevates õppe- ja kasvatustööd toetavates projektides ja programmides; integreeritud õppetunnid; seoste loomine päriseluga; hästitöötavad meeskonnad koolis; uuenenud ainekäsitle rakendamine; temaatilised projektipäevad	Eesti keel ja kirjandus, loodusained, matemaatika, sotsiaalsed, kunstiained, kehaline kasvatus, loodusained, robotika
Loodus	Looduslikult kaunis kooliümbrus, mets, õues õppe klass, õppekäigud, matkad, maastikumängud, orienteerumine, osavõtt RMK programmide ja loodusviktoriinist	Loodusained, kunstiained, kehaline kasvatus
Loovus	Traditsioonilised muusikaüritused, temaatilised kunstinäitused ja erinevad projektid	Kunstiained, muusika, eesti keel ja kirjandus, töö- ja tehnoloogiaõpetus, robotika

Kooli eripära saab kujundada ka läbi nende tundide, mille kasutamise otsustab kool lähtuvalt põhikooli riikliku õppekava § 15 lõikes 4 sätestatust. Kernu Põhikoolis pööratakse õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele, kuna tulenevalt põhikooli riikliku õppekava § 3 lõikest seisab Eesti kool eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest. Nii antakse Kernu Põhikoolis I-II kooliastmes, võrreldes põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud kohustuslike nädalatundide arvuga, juurde 5 eesti keele tundi. Samuti antakse Kernu Põhikoolis I-II kooliastmeni võrreldes põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud kohustuslike nädalatundide arvuga juurde 3 matemaatika ja 6 inglise keele tundi. I kooliastmes on kolm robotikatundi.

Kaasajal on muude pädevuste seas eriti olulised sotsiaalne ja kodanikupädevus, suhtluspädevus ja ettevõtlikuspädevus, mille õpetamiseks ja kinnistamiseks on Kernu Põhikoolis nähtud ette klassijuhatajatund.

1.4 Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõike 4 ja „Põhikooli riikliku õppekava“ § 15 lõike 9 kohaselt võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, tingimusel et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

Kui kooli õppekava välist õppimist või tegevust arvestatakse koolis õpetatava osana, siis peab olema aru saada, millise õppimise põhjal on seda tehtud ja milliste õpitulemuste saavutamisel on kooli õppekava välist õppimist või tegevust arvestatud.

Keskne põhimõte on järgmine: lähtutakse õpitu sisust ja õpitulemustest, mitte sellest, kelle juures ja kus õpilane õppis või tegevusi sooritas. Koolil on õigus nõuda täiendavaid materjale, kui tõendusmaterjal pole piisav. Täiendavat materjali ei küsita selle kohta, kes õpilast õpetas või kus ta õppis. Täiendava tõendusmaterjali vajadus võib olla seotud vajadusega paremini mõista, kas taotletavad õpitulemused on omandatud. Väljundipõhises õppes on keskne küsimus pigem selles, kas vajalik pädevus või õpitulemus on olemas ja kuidas selle olemasolu on võimalik hinnata. Kooli õppekava välist õppimist või tegevust ei hinnata mitte kogemuse omandamise, vaid mingi kogemuse omandamise käigus toimunud õppimise põhjal. Õpitu peab olema seotud nende õpitulemustega, mille saavutamist taotletakse. Kindlasti peab õpitu olema määratletav ka tasemega. Põhikoolis arvestatakse samal haridustasemel või kõrgemal tasemel omandatud. On oluline, et mujal õpitu oleks sisuliselt sobiv õppekavaga, mille järgi õpilane koolis õpib.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana võimaldab suurendada õpilaste, sealhulgas erivajadustega õpilaste hariduslikku mobiilsust ning avardada võimalusi kooliväliseks õppeks. Mujal õppimine annab paindlikuma võimaluse hariduse omandamiseks ja annab andekamatele õpilastele võimaluse ennast teostada. Kooli õppekavavälise õppe või tegevuse arvestamisel loetakse tulemused samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana on protsess, mis koosneb järgmistest etappidest: taotleja nõustamine, taotluse koostamine ja esitamine direktorile, taotluse hindamine, direktori otsus, (vajadusel) otsuse vaidlustamine ja vaidemenetlus.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel kooli õppekava osana võivad võimalikud äraütlemised olla seotud:

- tähtajalise aegumisega – kui õppimine on toimunud enam kui kolm aastat tagasi;
- sisulise aegumisega – kuna teatud õpitulemused aeguvad ajas, näiteks seoses infotehnoloogia arenguga;
- teisel (madalamal) õppetasemel läbitud õppe mitte arvestamisega;
- topeltarvestamise vältimisega - mujal (näiteks muusikakoolis) õpitu, mille tõenduseks on antud muusikakooli tunnistus ei ole automaatselt üle kantav muusika õppeaine läbimisena.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamiseks moodustab direktor taotluse hindamise komisjoni, kes koosneb pedagoogilisest personalist ning kelle ülesanne on selgitada, kas kooli õppekavavälised õpingud või tegevused on võimaldanud kooli õppekavas esitatud õpitulemuste omandamist ning kas õpingute või tegevuste käigus omandatu on ajakohane. Hindamisse kaasatakse vähemalt kaks õpetajat, kes tunnevad terviklikult ja põhjalikult õppekava, kellel on kõrgelt arenenud empaatia- ja üldistusvõime, kes aktsepteerivad, et õppimine võib toimuda ka väljaspool kooli ja õppekava, kes tunnevad kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise erinevaid hindamise vahendeid ja nende kasutamise võimalusi.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste kaudu omandatud hinnatakse rangemalt ja põhjalikumalt kui õppekava tavapärases vormis läbinute tulemusi. Põhjuseks on asjaolu, et tavapärases vormis õppeprotsessis läbinutel on suurem tõenäosus omandada ühesuguseid õpitulemusi. Põhjalikum hindamine on õigustatud ka seetõttu, et hoida ära olukorda, kus

ühtedelt õpilastelt nõutakse oluliselt rohkem kui teistelt – kõik õpilased saavad ju ühesuguse lõputunnistuse.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel tagatakse kvaliteet selle kaudu, et uuritakse õpilase esitatud õpitulemuste omandatuse tõendamist võimaldavaid materjale ning nende vastavust nende õpitulemustega, mille arvestamist taotletakse. Üldjuhul on esitatavaks tõendusmaterjaliks õpilase kirjalik refleksioon või analüüs õpitu kohta ning dokumenteeritud tõendusmaterjalid. Reeglina toimub ka õpilasega vestlus. Hindamisel eristatakse otseseid ja kaudseid tõendeid. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise hindamine toetub vaid tõendusmaterjalidele.

Tõendusmaterjalideks võivad olla primaarsed tõendusmaterjalid (töönäidised, kirjutatud projektid, uurimistööd, artiklid, kavandid, projekti ja/või uurimistöö aruanded jm, mis otseselt tõestavad taotleja pädevusi või õpitulemusi), sekundaarsed tõendusmaterjalid (õpisoorituste tõend või hinneteleht, juhendaja või kogenuma kolleegi hinnang, õppeaine kava, kus on kirjas õppeaine/kursuse eesmärgid, õpitulemused, sisu lühikirjeldus, maht tundides, tõendus tegevuste sooritamise kohta) või narratiivsed tõendusmaterjalid (igasugused oma õppimise ning tegevuse analüütilised käsitlused, kus taotleja seostab õpitud taotletava õppeaine õpitulemustega, taotleja kogemuse-alane refleksioon).

Tavaliselt on tõendusmaterjalid omavahel kombineeritud. Hindamiskomisjonil on õigus nõuda täiendavaid tõendusmaterjale, kui esitatud tõendusmaterjalidest ei piisa õpitulemuse omandatuse tõendamiseks.

Õpilasel või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemal tuleb esitada taotlus kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise taotlemiseks. Koos taotlusega esitatakse ka vastav tõendusmaterjal. Tõendusmaterjal võib olla vormistatud õpimapina. Enne taotluse esitamist toimub õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõustamine taotluse esitamise ja nõutavate tõendusmaterjalide vormistamise ja esitamise kohta. Nõustamist viib läbi kooli tugisüsteemi meeskond.

1.5 Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, ülekoolliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted, õppekäigud

Lähtudes Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 24 lõikest 5 on õppetund on kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja.

Üldpädevuste kujundamiseks, õppekava rakendamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks on Kernu Põhikoolis ette nähtud ja kavandatud järgmised tegevused, mida mõistetakse kui juhendatud tegevust:

- 1) koolisisesed temaatilised õppepäevad või teemanädalad – täpsemad teemad lepatakse kokku huvijuhi, aineõpetajate ja õpilasesinduse koostöös;
- 2) õpetajate poolt kolleegidele läbiviidavad avatud tunnid – 1 kord õppeaastas;
- 3) õpetajate uurimusi või loomingut tutvustavad ülevaatenäitused raamatukogus, saalis vms;
- 4) vähemalt üks kord trimestris, soovitatavalt tavaliselt trimestri lõpus, toimivad aineõpetajate eestvedamisel õppekäigud, mis toetavad tema õpetatava ainevaldkonna(üleste) pädevuste

kujunemist;

5) vaba tunniressursi alusel kooli poolt määratud õppeained – Kernu Põhikoolis on sellisteks õppeaineteks robotika, lisatunnid eesti keeles, matemaatikas ja inglise keeles;

6) iga klassijuhataja teeb vähemalt kord kahe kuu jooksul oma klassiga õppekava toetava või klassikollektiivi ühtsust tugevdava ühise ürituse;

7) erinevate riiklike, rahvakalendri ja kooli tähtpäevaga seotud traditsioonilised üritused (näiteks aktused, õpetajate päev, mardipäev, kooli sünnipäev jms toimuvad igal õppeaastal);

8) õpilaste uurimistöode, praktiliste tööde jms ülevaateüritused või konverentsid, (ülevaatenäitus, moešõu, muusikapäev, filmiõhtu, teatrifestival jms millel õpilased tutvustavad omaloomingut);

10) heategevusüritused, laadad;

11) e-õppe päevad, mille raames valmistavad õpetajad õpilastele täitmiseks ja lahendamiseks ette ülesanded kas mõnes e-keskkonnas või paberil ja/või mille täitmine nõuab mõne e-keskkonna kasutamist. Sellisel viisil õpetajate poolt õpilastele ette valmistatud ülesannetes peab olema õpilasele välja toodud õpetaja juhendav, kontrolliv ja tagasisidestav roll ning tähtaeg;

12) igas klassis on üks klassijuhatajatund nädalas, mida kasutatakse väärtuskasvatuse tunnina;

13) muud ühekordsed üritused ja projektid.

Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused ja ülekoolilised (projektid) kirjeldatakse konkreetsemalt kooli iga-aastases üldtööplaanis. Jooksvalt lisanduvate muude ühekordsete ürituste ja projektid selguvad õppeaasta jooksul.

Ühistegevuste kavandamist, läbiviimist ja tulemuslikkuse hindamist korraldab ja koordineerib huvijuht. Kavandatavad ühistegevused toetavad üldpädevuste kujunemist. Kõikidel ühistegevustel on kindlaks määratud (projekti)juht, kelle ülesanne on koostöös (projekti)rühmaga määratleda ühistegevuse eesmärgid lähtuvalt üldpädevustest. Peale ühistegevuse toimumist viiakse läbi selle tulemuste analüüs lähtuvalt püstitatud eesmärkidest (määratletakse tulemuste ja protsessi tugevused ja nõrkused) ning kavandatakse parendustegevused edaspidiseks.

1.6 Tegevused pädevuste kujunemiseks

Õppe- ja kasvatusprotsessi kaudu loob kool tingimused üld-, valdkonna- ja õppeaine pädevuste saavutamiseks. Kõik pädevused on õppekavas täpsustatud kooliastmeti. Üldpädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ka tunni- ja koolivälises tegevuses. Ainevaldkonnapädevus kujuneb saavutatud õpitulemuste alusel. Ainevaldkonnapädevused on mingi konkreetse ainevaldkonnaga seotud pädevused ning õppeainepädevused on mingi konkreetse üksiku õppeaine õppimise käigus omandatavad pädevused.

Õppekava taotleb õpilastel järgmiste üldpädevuste kujunemist:

1) kultuuri- ja väärtuspädevus; 2) sotsiaalne ja kodanikupädevus; 3) enesemääratluspädevus; 4) õpipädevus; 5) suhtluspädevus; 6) matemaatika- loodusainete ja tehnoloogiaalane pädevus; 7) ettevõtlikkuspädevus; 8) digipädevus.

1.6.1 Kultuuri- ja väärtuspädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
Suudab hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast.	Suhtumine kaaslastesse on sõbralik, vastutustundlik ja abivalmis.	Mõistab oma rolli pereliikmena ja sõbrana.
Oskab tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega.	Oskab kaaslast kuulata ja teda tunnustada.	Hindab usaldusväarsust, täidab lubadusi ja kokkuleppeid.
Tajub ja väärtustab oma seotust loodusega.	Käitub loodust hoidvalt.	Väärtustab säästvat eluviisi.
Tajub ja väärtustab oma seotust teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga.	Omab ettekujutust eri rahvaste kultuurist.	Austab teiste rahvaste kultuuritraditsioone.
Väärtustab ilumeelt ja loomingulisust.	Oskab ilu märgata ja hinnata.	Julgeb ja oskab ennast loominguliselt väljendada.

Kultuuri- ja väärtuspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Alusväärtused on igapäevaselt kõigile kättesaadavad, neid järgitakse tegevuste kavandamisel ning erinevaid töövorme kasutades arutatakse õpilastega alusväärtuste üle.
- Õpetajad arutavad tundides õpilastele eakohaselt päevakajalisi sündmusi või ühiskonnas ja maailmas esiplaanil olevaid aktuaalseid küsimusi. Arutelusid läbi viies käsitleb õpetaja mingi sündmuse, nähtuse või seisukoha erinevaid tahke, demonstreerides teatud mõtteviisi: igal nähtusel on mitu põhjendust, igal sündmusel on vähemalt mitu tõlgendust, igal seisukohal on vähemalt üks vastandseisukoht.
- Koolis keskendutakse teiste loominguväärtustamisele eelkõige õpilaste suutlikkuse kujundamise kaudu vältida plagiaati kirjalike tööde koostamisel. Korrekse viitamissüsteemi kasutamist kirjalikes töödes jälgivad kõik õpetajad alates juba esimesest kooliastmest.
- Koolis kujundatakse õpilaste ilumeelt koolis valitseva esteetilise õppekeskkonna kaudu.

Kultuuri- ja väärtuspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast;
- tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt.
- julgeb otsustada ning tahab vastutada.

1.6.2 Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
Suudab ennast teostada ja toimida teadliku ning vastutustundliku kodanikuna.	Tunneb uhkust eestlaseks olemisest. Muu rahvuse esindaja koolis väärtustab nii enda kui ka kohalikku rahvast. Tunneb ja austab oma kodumaad ja kodupaika.	Tunnetab end oma riigi kodanikuna.
Toetab ühiskonna demokraatlikku arengut.	Suhtub oma rahvusesse lugupidavalt.	Järgib üldtunnustatud käitumisnorme.
Teab ning järgib ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid.	Täidab lubadusi. Tahab olla aus ja õiglane.	On usaldusväärne ja vastutab oma tegude eest.
Teeb koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides.	Oskab õppida ja tegutseda koos teistega.	Oskab teha koostööd, arvestade teiste arvamusega, täidab rühmas erinevaid rolle.
Arvestab inimeste erinevusi ja eripära suhtlemisel.	Suhtleb kaaslasega viisakalt ja sõbralikult.	Mõistab, et inimesed on erinevad.

Sotsiaalse ja kodanikupädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Vastutustunde kujundamine toimub koolis eelkõige kokkulepete sõlmimise ja kokkulepetest kinnipidamise jälgimise teel. Kokkulepete saavutamine tähendab osapoolte ärakuulamist ja teineteisega arvestamist (selle mõistmist, kas kokkulepet on võimalik täita) ning kõigi osapoolte kokkuleppega nõustumist. Oluline roll on selle juures õpetajatel asjakohases suhtlemises ja kannatlikkusel asju läbi rääkida ning järjekindluses kokkulepetest kinnipidamist jälgida.
- Demokraatliku mõtteviisi kujundamine õpilastes toimub igapäevase õppe- ja kasvatusprotsessi korralduse kaudu. Õppeprotsessi kavandamine on avalik, st õpilased peavad veerandi või kursuse alguses teadma, mida õpitakse, millised on oodatavad õpitulemused, kuidas toimub hindamine ning millised on hindamiskriteeriumid. Kõik muutused õppeprotsessi käigus arutatakse õpilastega läbi. Õpilasi käsitletakse õppeprotsessis partneritena, õpetajad võtavad veerandi/õppeteema lõpus neilt tagasisidet õppeprotsessi läbiviimise kohta.
- Kehtestatud reeglite järgimisel näitavad õpetajad õpilastele ise eeskuju.

- Eraldi tähelepanu pööratakse kõikides õppeainetes õpilaste koostööoskuste arendamisel meeskonnas töötamisel. Enesemääratluspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:
- Kõikides õppeainetes kasutatakse kujundava hindamise raames õpilaste enesehindamist, mille käigus õpilased õpivad määratlema enda tugevaid ja nõrku külgi ning kavandama parendustegevusi.
- Õpilastega läbiviidavad arenguvestlused põhinevad õpilaste ja õpetajate arutelude analüüsil.
- Õpilaste poolt koostatud kirjalikud tööd peavad sisaldama tagasisidet soorituse tugevuste ja nõrkuste kohta. Tagasisidet võib saada eelnevalt teadaolevate kindlate kriteeriumide põhjal õpetajalt, kaaslastelt või ka eneseanalüüsi korras.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- ennast teostada, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut;
- teada ning järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid;
- teha erinevates situatsioonides koostööd teiste inimestega;
- aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel

1.6.3. Enesemääratluspädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
Suudab mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi	Oskab iseseisva töö võtteid. Julgeb avaldada oma arvamust.	Püüab selgusele jõuda oma huvides ja püüdlustes.
Järgib terveid eluviise.	Hoiab puhtust ja korda. Tunneb rõõmu liikumisest. Tahab olla terve.	Väärtustab ja suudab järgida terveid eluviise, on füüsiliselt aktiivne ja elab tervislikult.
Lahendab iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid probleeme.	Oskab koostada päevaplaani ja oma aega plaanipäraselt jaotada. Oskab probleemide puhul otsida abi.	Teab sportimise kasulikkust.
Lahendab inimsuhetes tekkivaid probleeme.	Tahab olla hea.	Püüab leida lahendusi tekkinud probleemidele. Hoidub vägivallast.
Arvestab inimeste erinevusi ning arvestab neid suhtlemisel.	Oskab leida sõpru.	Tunnetab inimeste ja vaadete eripära.

Enesemääratluspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi;

- järgida terveid eluviise;
- leida lahendusi iseendaga, oma vaimse ja füüsilise ja sotsiaalse tervisega seonduvatele ning inimsuhetes tekkivatele probleemidele.

1.6.4 Õpipädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
Suudab organiseerida õpikeskkonda ja hankida õppimiseks vajaminevat teavet.	Tahab õppida, katsetada, uurida, luua ja avastada. Tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest. Hangib teavet eri allikatest.	Oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele.
Planeerib õppimist ja suudab plaani järgida.	Oskab jaotada aega õppimisele ja puhkusele.	Oskab oma tegevust kavandada ja hinnata.
Kasutab õpitud, sealhulgas õpioskusi ja – strateegiaid, erinevates kontekstides ning probleeme lahendades.	Oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata, kirjeldada, võrrelda, rühmitada. Hangib teavet erinevatest allikatest.	Oskab suunamise abil kasutada erinevaid õpivõtteid. Mõistab kompromisside ja/või konsensuse vajalikkust.
Analüüsib enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi.	Suudab katsetamise teel jõuda tulemuseni. Julgeb eksida.	Oskab tulemuse saavutamiseks tegevusi valida, eksimusi tunnistada ja korrigeerida.
Analüüsib enda edasiõppimise vajadust.	On tutvunud erinevate elukutsetega.	Omab üldist ettekujutust töömaailmast.

Õpipädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Kõikides õppeainetes keskendutakse ühe olulisema õpipädevuse komponendi - funktsionaalse lugemisoskuse - arendamisele. Eelkõige kujundatakse õpilastel oskusi leida informatsiooni teatmeteostest ja internetist. Õpikuid käsitletakse koolis ühe teatmeteose liigina. Järgitakse põhimõtet, et õpitulemuste saavutatuse kontrollimisel võivad õpilased, sõltuvalt õpitulemusest, kasutada vajalikke abimaterjale või vahendeid.

- Õpiraskuste esinemisel koostatakse esmase õpiabimeetmena õpilase ja õpetaja koostöös õpilasele kirjalik individuaalne arenguplaan raskustest ülesaamiseks. Individuaalne arenguplaan on õpilase ja õpetaja vabatahtlik kokkulepe ja on suunatud õpetaja konsultatsioonija tulemuslikumaks ärakasutamiseks.

Õpipädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- organiseerida õppekeskkonda ja hankida õppimiseks vajaminevat teavet;
- planeerida õppimist ning seda plaani järgida süsteemselt;
- kasutada õpitut, sealhulgas õpioskusi ja -strateegiaid, erinevates kontekstides ning probleeme lahendades;
- analüüsida enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal kavandada edasiõppimise vajadust

1.6.5 Suhtluspädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
Suudab ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid.	Väljendab end selgelt ja arusaadavalt. Kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid.	Oskab ennast esitleda. Loob ja hoiab koostöist ning elutervet suhtluskeskkonda.
Suudab oma seisukohti esitada ja põhjendada.	Julgeb avaldada oma arvamust ja seda põhjendada.	Oskab oma seisukohti väljendada, põhjendada ja kaitsta.
Loeb ning mõistab teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust.	Suudab tekstidest leida seal sisalduvat teavet.	Oskab leida vastuseid oma küsimustele. Väärtustab lugemist.
Kirjutab eri liike tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili.	Kirjutab loetava käekirjaga.	Kirjutab eesmärgipäraselt.
Väärtustab õigekeelsust ning väljendusrikast keelt.	Valdab õigekirja aluseid.	Tunneb ja järgib õigekirjareegleid.

Suhtluspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Klassiruumides ja õppetundides on võimalik kasutada õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni. Õpetajad suunavad õpilasi neid järjekindlat kasutama.
- Eraldi tähelepanu pööratakse õpilaste esinemisalase pädevuse kujunemisele. Järgitakse kahte peamist printsiipi: esinemine klassi ees on õpilasele vabatahtlik ja õpilane peab saama enne esinemist õpetajapoolset juhendamist ning peale esinemist personaalset tagasisidet. Õpilastel kujundatakse oskused anda kaasõpilastele konstruktiivset kirjalikku ja suulist tagasisidet. Tagasiside andmine toimub õpetaja juhendamisel, mille käigus järgitakse konstruktiivse tagasiside andmise reegleid.

Suhtluspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid, oma seisukohti esitada ja põhjendada;
- lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust;
- kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili;
- väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt.

1.6.6 Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
Suudab kasutada matemaatikale omast keelt ja sümboleid.	Suudab tekstist leida ja mõista teavet ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada.	Saab aru mõistetest, valdab funktsionaalset lugemisoskust. Põhjendab mõttekäike, kontrollib nende õigsust.
Suudab kasutada matemaatika meetodeid erinevate ülesannete lahendamiseks kõigis elu- ja tegevusvaldkondades.	Oskab olukordi analüüsida ning jõuab olemasolevatest faktidest arutluse kaudu järeldusteni.	Tunneb probleemi lahendamise skeemi. Näitab initsiatiivi ülesannete lahendamisel

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Kõikides ainetes pööratakse tähelepanu matemaatiliste esitusviiside (näiteks diagrammid) kasutamisele oma aines. Eraldi pööravad kõik õpetajad tähelepanu oma aines ja õpilaste vanusest tulenevalt statistilise andmetöötluse erinevatele meetoditele.
- Kõikides ainetes pööratakse tähelepanu õppeaines sisemiste seoste ja põhjuste nägemisele ja esiletoomisele. Selleks kasutavad õpetajad mõistekaardi meetodit.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid erinevaid ülesandeid lahendades kõigis elu- ja tegevusvaldkondades

1.6.7 Ettevõtlikkuspädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
Suudab ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades.	On loov ja leidlik erinevates rollimängudes.	Oskab kasutada loovustunnis saadud teadmisi. On ettevõtlik.
Suudab näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi.	Oskab läbi rollimängu ja katsetamise näha probleeme ja leida nende lahendusi.	Oskab probleeme näha, sõnastada ja õpetaja abiga lahendusi leida.
Suudab seada eesmärged ja neid ellu viia.	Püüab selgusele jõuda oma huvides.	Oskab oma tegevust kavandada ja hinnata.
Suudab korraldada ühistegevusi, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest.	Oskab olla mängu juht ja algataja.	Oskab vajaliku tulemuse saavutamiseks tegevusi valida.
Suudab reageerida paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske.	Oskab ka kaotada.	Mõistab kompromisside vajadust.

Ettevõtlikkuspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Tundides kasutatakse kogemusõppel põhinevaid aktiivõppe meetodeid, mis võimaldavad simuleeritud olukordades ennast proovile panna ja õpitud teadmisi ja oskusi rakendada.
- Tunnivälised üritused kavandatakse projektipõhisena, kuhu kaasatakse õpilased ning järgitakse kõiki projektijuhtimise reegleid.

Ettevõtlikkuspädevus on kujunenud, kui õpilane on tõendanud oma suutlikkust:

- ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades;
- näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi väljakutseid;
- seada eesmärged ja neid ellu viia;
- korraldada ühistegevusi, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest;
- reageerida paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske

1.6.8 Digipädevus

Üldpädevuse kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste
-----------------------	-------------	--------------

Suudab kasutada digitehnoloogiat ühiskonnas õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes.	Teab lihtsamaid digivahendeid, abiga leiab vajaliku info.	Kasutab digivahendeid õppimisel, hindab info asjakohasust.
---	---	--

Digipädevuse kujundamisel lähtutakse digitehnoloogiaga toimetulekust kiiresti muutuvast ühiskonnas:

- Võimaldatakse osalus multimeediumite, tekstide, piltide loomisel ja kasutamisel.
- Tähelepanu pööratakse turvalisusele digikeskkonnas.

Digipädevus on kujunenud, kui õpilane:

- leiab ja kasutab digivahendite abil saadud infot;
- kasutab probleemlahenduste jaoks sobivaid vahendeid ja võtteid;
- on teadlik digikeskkonna ohtudest ning oskab kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti;
- järgib digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus

1.7 Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine

Läbivate teemade õpetus realiseerub kogu koolipere ühise toimimise kaudu, põhinedes lõimingu ja keskkonna korraldusel.

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on ainevaldkonnaülelised ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivat teemat on:

- 1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;
- 2) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
- 4) kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on

kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;

5) teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi;

6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;

7) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;

8) väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi; õpilastele on loodud turvaline, tervist kaitsev, keskkonnasõbralik ja arengut toetav mitmekesine füüsiline keskkond; õppimist ja õpilaste aktiivsust, loovust ja ettevõtlikkust toetav ning üldinimlikke väärtusi austav vaimne õpikeskkond; koostööd, kodanikualgatust, suhtlemisoskust väärtustav sotsiaalne keskkond

2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlemised, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;

3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;

4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;

5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälisest õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

Aineõppel põhinev läbivate teemade kasutamine arvestab ainekavades toodud seoseid läbivate teemade taotlustega ning õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vajadust läbivate teemade käsitlemisel. Läbivate teemade taotluste elluviimine toimub ka valikainete kaudu. Õppeainete ja ainevaldkondade panus läbiva teema käsitlemisse on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev.

Õpikeskkonna korraldamise kaudu luuakse võimalused läbivate teemadega tegelemiseks. Läbivate teemade taotluste elluviimiseks kasutatakse nii vaimset, sotsiaalset kui ka füüsilist õpikeskkonda. Klassi- ja koolivälisel tegevusel põhinev läbivate teemade käsitlemine toimub projekti- ning partnerlustegevuste kaudu, mille eesmärgid ja tulemused on seotud läbivate teemade taotlustega.

1.7.1 Elukestev õpe ja karjääri planeerimine

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Kooli raamatukogu, kooliõu, tehnoloogiaklass, kodundusklass,

	loodusainete klass, muusikaklass, arvutiklass, esitlustehnika, trükised, kunstivahendid ja -materjalid,
Sotsiaalne	Inimese- ja ühiskonnaõpetuse tunnid, karjääriõpe, lahtiste uste päevad, kutsevalikupäevad, teematilised projektid, joonistamisvõistlused
Vaimne	Õpetajad, personal, lapsevanemad, Saue valla erinevad asutused, muuseumikülastused, kontserdid

I kooliastmes

- Aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste omandamist;
- Mänguliste tegevuste kaudu aidatakse kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust.

II kooliastmes

- Aitab õpilastel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskust;
- Õpilastele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduse ja huvidega.

1.7.2 Keskkond ja jätkusuutlik areng

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Mets, kooli ümbrisev kaunis loodus, loodusainete klass, atlased, seinakaardid
Sotsiaalne	Looduspäevad, õppekäigud, matkad, maastikumängud
Vaimne	Loodusainete õpetajad, Saue vald

I kooliastmes

- Tuginetakse õpilaste kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele.
- Õppe ja kasvatus kaudu taotletakse õpilaste keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on võimalik keskkonna probleeme vältida ja lahendada.

II kooliastmes

- Keskendutakse koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele.
- Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist.

1.7.3 Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Arvutid, esitlustehnika, erinevate õppeainete õppetarvikute komplektid, õppekirjandus, ajakirjandus, õppeklassid, talgud kooli ümbruses

Sotsiaalne	Osalemine õppeprogrammis „Ettevõtlik kool“, uurimustööd, spordivõistlused, isetegevus, perepäevad, projektipäevad, õpilasmavalitsuse tegevus
Vaimne	Koostöö Tallinna Ülikooli kasvatusteaduskonnaga, koostöö Saue valla asutustega

I kooliastmes

- Koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemuse saamine. Selle viisiks on õpilaste vabatahtlik tegevus oma kooli ja kodukoha heaks, ühisürituste korraldamine.

II kooliastmes

- Toetatakse õpilaste initsiatiivi ning pakutakse võimalusi ja abi ühisalgatusteks,
- Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi.

1.7.4 Kultuuriline identiteet

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Esitlustehnika, muusikaklass, käsitöö- ja kodundusklass
Sotsiaalne	Teatrikülastused, kunstinäituste ja muuseumide külastamine, jõulukontsert Hageri kirikus, osalemine laulu- ja tantsupeol, erinevad kultuuri projektid Haiba rahvamajas
Vaimne	Hageri muuseum, Hageri kirik, Haiba rahvamaja, huviringide juhendajad

I kooliastmes

- Pakutakse õpilastele võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja koguda sellega seonduvaid emotsioone.
- Õppe ja kasvatusena kujundatakse tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse huvi uue ja erineva suhtes ning positiivset hoiakut sellesse.

II kooliastmes

- Kujundatakse positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes, vältides eelarvamusliku suhtumise kujunemist
- Õpitakse arvestama erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust.

1.7.5 Teabekeskond

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Esitlustehnika, arvutid, teatme teosed, sõnaraamatud, kooli koduleht, kooli ajaleht „Iva“
Sotsiaalne	Mälumängud, emakeele ja matemaatika nädalad, õpioskuste olümpiaadid, koolileht, uurimustööd
Vaimne	Kooli raamatukogu, Kernu raamatukogu, lapsevanemad, klassijuhatajad, aineõpetajad

I kooliastmes

- Õpilast harjutatakse mõistma ja eristama olulist infot ebaolulisest, arvestama

privaatsusega avalikus ruumis ja internetis.

- Õpilase eakohast meediakasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ja visuaalse teksti analüüsile.

II kooliastmes

- Käsitletakse avalikus ja privaatses ruumistoimimise seaduspärasusi ja põhilisi kommunikatsiooniformaate.
- Harjutakse lugema ja kuulama uudist kui ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning uudises puuduvat teavet.
-

1.7.6 Tehnoloogia ja innovatsioon

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Arvutid, tehnilised vahendid, veebipõhine õpikeskkond, teatmeteosed, tehnoloogia klass, õpilaste praktilised tööd
Sotsiaalne	Õpilastööde näitused, internetipõhised projektid loodusainetes
Vaimne	Ringide juhendajad, klassijuhatajad, aineõpetajad

I kooliastmes

- Õpitakse tundma infotehnoloogia põhivõtteid, vormistades arvutiga erinevaid töid.
- Kasutatakse mängulisi arvutiprogramme.
- Osaletakse robotika tundides.

II kooliastmes

- Rakendatakse infotehnoloogiat erinevates ainetundides ja huvitegevuses
- Arvutipõhises õppes kasutatakse rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.

1.7.7 Tervis ja ohutus

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Staadion, kooliõu, liiklusalane kasvatustöö, jalgratturi koolitus
Sotsiaalne	Osalemine projektis „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“, tervisepäevad, tervisliku toitumise projektid
Vaimne	Kehalise kasvatus õpetaja, kohtumised politsei ameti ja noorsoopolitsei töötajatega, teabepäevad

I kooliastmes

- Õpilasele antakse teadmisi ja oskusi tervise vaimse, füüsilise, emotsionaalse ja sotsiaalse aspektiga seonduvalt ning kujuneb tervist väärtustav hoiak.

II kooliastmes

- Teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval pööratakse tähelepanu väärtushinnangute kujunemisele, õpetuse elulähedusele ja riskikäitumise ärahoidmisele: suitsetamine, alkoholi ja uimasite kasutamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus.
- Korraldatakse ja osaletakse klassivälistes ennetusprogrammides. Kasutatakse aktiivõppemeetodeid, diskussioone, rühmatööd, turvalisust suurendavaid tegevusi.

1.7.8 Väärtused ja kõlblus

Õpikeskkond	Loodud tingimused
Füüsiline	Kooli ja Eesti Vabariigi sümboolika, IT- vahendid, temaatilised viktoriinid
Sotsiaalne	Vabariigi aastapäeva tähistamine, osalemine laulu- ja tantsupeol, temaatilised üritused, kooli sünnipäeva tähistamine
Vaimne	Saue vallavalitsus ja volikogu, uurimisprojektid, Haiba noortekeskus

I kooliastmes

- Toetatakse iseenda tundmaõppimist, heade kommete omandamist, kujundatakse klassikollektiive, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, lugupidamist enda ja teiste vastu.
- Õppemeetoditest kasutatakse rollimänge, arutelusid, väitlusi ja õpetaja selgitusi.

II kooliastmes

- Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal.
- Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu, väitlus ja rollimängud.

1.7.2 Lõimingu rakendamine

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töö planeerimise ja kooli üldtööplaani tasandil.

Lõimingu mõte avaldub selles, et ühel või teisel moel seostades eraldiseisvaid õpetatavaid teadmisi ja oskusi, asetades need reaalse elu konteksti ning aidates õpilastel neid mõtestada ning seostada üheks tervikuks.

Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisestest projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldatakse koolis õpet ja kujundatakse õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku. Õppe lõimingu taotlevad tunnivälised ja ülekoollised projektid kavandatakse pedagoogide poolt koostöös iga õppeaasta alguseks. Need kajastuvad kooli üldtööplaanis ning üldtööplaanist tulenevalt õpetaja arvestab nendega oma tööd planeerides. Lõiming on õpetajate teadlik katse seostada erinevaid teadmisi ja oskusi ning õppemeetodeid omavahel nii, et saavutada õppekava ja õpetuse terviklikkus. Õpetuse terviklikkuse saavutamise kaudu püüeldakse selles suunas, et toetada parimal moel õpilase sisemise lõimingu tekkimist ning üldpädevuste kujunemist.

Lõimingul on oluline roll õppimise fragmenteerituse vähendamises, eesmärgiga muuta õppimine õpilase jaoks tähenduslikuks. Õppetegevuses aidatakse teadmisi konstrueerida tähenduslikkuse kontekstis. Selle saavutamiseks kasutatakse probleemõpet, mis julgustab õpilasi uurima võimalusi, välja mõtlema alternatiivseid lahendusi, tegema koostöös teiste õpilastega, välja pakkuma ideid ja hüpoteese ning lõpuks välja pakkuma parima lahenduse, mille nad ise leidsid. Lõiming võimaldab püüelda suunas, kus õpilased areneksid aktiivseteks

ennastjuhtivateks õppijateks, kes konstrueerivad oma teadmisi varasematele teadmistele tuginedes ning õppimise käigus omandatud kogemustest ja seostest.

Lõimingu puhul on oluline lõimingutsentri määratlemine. Lõimingutsentrit kasutatakse millegi saavutamiseks. Lõimingutsenter on midagi mille ümber õppetegevus kavandatakse. Lõimingutsentriks võib olla mingi teadmine, oskus või suhtumine või mingi keskne idee kui fokuseeriv tsepter. Kooli õppekava kontekstis on sellisteks keskseteks aineülesteks ideedeks pädevused. Pädevusi käsitleme kui lõimingutsentreid, mis on aluseks suutlikkuse kujunemiseks. Pädevuste kujundamist taotletakse nii õppe- kui ka õppekavavälises tegevuses.

Lõimingutsentriks võivad olla erinevad õppeviisid (individuaalne, paaris- ja rühmatöö, diskussioon, ajurünnak, probleemõpe, õppekäik, ekskursioon, matk), mis aitavad õpilasel omandada erinevaid töövõtteid ja saada kogemusi. Või õppeülesanded (projekt, referaat, uurimistöö, loovtöö, essee), mis täidavad olulist rolli sisemise lõimingu saavutamisel. Lõiminguks võib olla ka mis tahes probleem, meetod või vahend, millega kaks või enam õpikogemust seostatakse.

Lõimimise esimeseks sammuks on lõimingutsentri määratlemine, mille leiab õppekava üldosast ja ainekavadest esitatuna ainevaldkondade kaupa. Üldpädevuste kujundamist on käsitletud täpsemalt ainevaldkondade kirjeldustes. Valdkonnasisese lõimingu aluseks on vastava valdkonnapädevuse kujunemine. Valdkonnaülese lõimingu aluseks on pädevused kooliastmeti.

Kui lõimingutsenter on valitud, tuleb selle käsitlemiseks leida sobiv lõiminguviis ja sellega seotud tegevused. Tegevused peavad olema õpetaja poolt valitud hariduslikult tähenduslikud ja soodustama iga aine õpitulemuste saavutamist ka siis, kui nad ei sisalda endas lõimingut. Lõiming väljendub õpetaja töö planeerimisel õppetegevustena. Tegevusteks võivad olla projektide kavandamine ja teostamine, probleemide lahendamine, uurimine, küsimuste esitamine ja neile vastuste leidmine. Lõimingu õnnestumiseks on oluline õpetajate koostöö. Selleks on koolis loodud võimalused õpetajate omavaheliseks tihedaks koostöök.

Lõimingu viisi valik on õpetajale vaba ning viisi valik sõltub sellest, mida tahetakse lõimimisega saavutada: kas luua seoseid üksikute õpitulemuste vahel, ainevaldkondade sees ja ainevaldkondade vahel või soovitakse lõiminguga saavutada kooliastme pädevusi, üldpädevusi või valdkonnapädevusi. Õpetajal on kasutada järgmised lõiminguviisid: ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne ehk multidistsiplinaarne lõiming, interdistsiplinaarne valdkonnasisene või interdistsiplinaarne valdkondade vaheline lõiming.

- 1) Lõimingu maatriksis on esitatud ja väljendatud seosed üldpädevuste, teiste õppeainete ja läbivate teemadega (LISA 4).

1.8 Õppe- ja kasvatustöö üldine korraldus ning ajakasutus

Kernu Põhikooli õppe- ja kasvatustöö toimub Vabariigi Valitsuse kinnitatud põhikooli riikliku õppekava ja kooli koostatud põhikooli õppekava alusel. Õppetöö läbiviimiseks vajaliku õppekirjanduse valib õpetaja Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt heakskiidetud õppekirjanduse hulgast.

Kernu Põhikool lähtub õppe- ja kasvatustöö korraldamisel kehtivast seadusandlusest, huvigruppide ootustest ning õppe- ja kasvatustöö eesmärkidest.

Kool tagab õpilasele õppe kohustuslikes õppeainetes vastavalt riiklikus õppekavas I ja II kooliastmele esitatud nädala õppetundide mahus.

Vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel võib põhikool arvestada kooli õppekava välist õppimist koolis läbitava õppe osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

Lisaks tavapärasele õppetööle toimuvad üks kord trimestris projekti või teemapäevad (õuesõpe, avastusõpe, uurimuslik õpe, muuseumiõpe, õppekäigud).

Õppeaasta pikkuse, õpilaste nädalakoormuse ja tunnijaotusplaani koostamisel võetakse aluseks kehtivas seadusandluses sätestatud nõuded. Õppeaasta algab 1. septembril. Õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm on õppetund. Õppetunni pikkus on 45 minutit, vahetunni pikkus on 10 minutit. Söögivahetunni pikkus on 20 minutit.

Õppeaasta koosneb 3 trimestrist. Õpilaste akadeemilist edasijõudmist hinnatakse trimestrite kaupa. Nendes õppeainetes, kus on vähem kui üks nädalatund, võib õpilaste edasijõudmist hinnata üks kord poolaastas. Õpilased saavad klassitunnistuse õppeaasta lõpus. Jooksvaid veerandihndeid pabertunnistusele ei kanta ja õpilased ning lapsevanemad saavad veerandihhinnetega tutvuda e-kooli vahendusel.

Kernu Põhikoolis toimub diferentseeritud õpetamine: töö nii tugevate kui ka nõrgemate õpilastega. Õppetöös mahajääjate õpetamiseks on välja töötatud tugisüsteemid õpilase aitamiseks.

Kooli lastevanemate üldkoosolek toimub vähemalt üks kord õppeaastas. Klassijuhataja organiseerib õppeaastas vähemalt kaks lastevanemate infokoosolekut ning viib II poolaastal läbi arenguestlused kõigi oma klassi peredega.

Kernu Põhikoolis tegutseb pikapäevarühm. Pikapäevarühma töökorraldus lähtub põhikooli ja gümnaasiumi seadusest ning selle alusel koostatud kooli pikapäevarühma töökorraldusest.

Õppeveerandites on kokku vähemalt 175 õppepäeva. Lõpueksami toimumise päeval ja vähemalt kahel päeval enne seda õppetunde ei toimu. Lõpueksami toimumise päev ja sellele eelnevad kaks päeva arvatakse õppepäevade hulka.

Õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus õppetundides on:

- 1) 1. klassis 20;
- 2) 2. klassis 23;
- 3) 3. ja 4. klassis 25;
- 4) 5. klassis 28;
- 5) 6. klassis 30.

Koolis tegutseb õpilasesindus, mis tähendab õpilaste õigust kooskõlas seadusega iseseisvalt otsustada ja korraldada õpilaselu küsimusi, lähtudes õpilaste huvidest, vajadustest, õigustest ja kohustustest. Õpilasesinduse ülesanded ja valimise korra sätestab õpilasesinduse põhimäärus, mille kiidab heaks kooli hoolekogu ja kinnitab direktor.

Riiklikud tasemetööd toimuvad 3. ja 6. ning vajadusel ka teistes klassides.

Iga õpetaja täidab õppeaasta lõpuks eneseanalüüsi ja osaleb direktori juures arenguvestlusel. Klassijuhatajad teevad lisaks analüüsi enda klassiga eelneval õppeaastal tehtud töö kohta. Õpetaja eneseanalüüsiga, klassijuhataja klassiga tehtud töö analüüsiga ja arenguvestluse kokkuvõttega on üldjuhul detailselt õigus tutvuda vaid direktoril. Vajadusel võib üldülevaateidja vastaval õppealajuhatajal. Eneseanalüüsides ja arenguvestlustest tulenevate probleemidega tegeleb direktor või tema koostatud meeskond.

Kernu Põhikooli sisehindamise aluseks on sisekontrolli korras sätestatud asjaolud ja tegevused ning vajadusel ka muu õppe- ja kasvatustöö käigus tekkiv dokumentatsioon.

1.9 Kernu Põhikooli õppeained ja tunnijaotusplaan

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 on sätestatud põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus tundides. Põhikooli riiklikus õppekava § 15 lõikes 3 on sätestatud põhikooli kohustuslike õppeainete nädalatundide arv. Tulenevalt põhikooli riiklikus õppekavas esitatud kohustuslikest nädalatundide arvust ning lubatud vabast tunniressursist, mis jääb kohustusliku ja maksimaalselt lubatu vahele, on koostatud tunnijaotusplaan.

Põhikooli riiklikus õppekava § 15 lõikes 4 on sätestatud, et lisaks § 15 lõikes 3 (põhikooli kohustuslike õppeainete nädalatundide arv I, II ja III kooliastmes) sätestatule määratakse eesti õppekeelega põhikooli I kooliastmes kaheksa, II kooliastmes kümne nädalatunni kasutamine kooli õppekavas.

Kernu Põhikoolis on PRÕK § 15 lõikes 4 määratud vaba tunniressursi kasutamise aluseks kooli võimalused ja vajadus kaasa aidata kvaliteetse põhihariduse omandamisel. Koolis vaba tunniressursi arvelt õpetatavate õppeainete loend on antud kooli tunnijaotusplaanis. Õpilastele on vaba tunniressursi arvelt määratud õppeained kohustuslikud. Aineõpetajad koostavad PRÕK § 15 lõikes 4 nimetatud vaba tunniressursiga määratud õppeainete ainekavad, mis on kooli õppekava osa. A-võõrkeelena õpetatakse inglise keelt. B-võõrkeelena õpetatakse vene keelt.

Lähtudes PRÕK § 15 lõikes 5 sätestatust, võib kooli omapära ja piirkondliku eripära arvestamiseks, põhikool kooli hoolekogu nõusolekul muuta riikliku õppekava kohustuslike õppeainete ja läbivate teemade nimistut (sealhulgas liita ning ümber kujundada õppeaineid) ning muuta tunnijaotusplaani, tagades oma kooli õpilastele riiklikus õppekavas määratud üldpädevuste, õpitulemuste ning õppe- ja kasvatuseesmärkide saavutamise kooliastmete lõpuks. Need erinevused kirjeldatakse kooli õppekavas ning neist teavitatakse õpilaste vanemaid või teovõimelise õpilase puhul õpilast.

Kernu Põhikooli tunnijaotusplaan klassiti ning õppe- ja kasvatustegevuse korralduse alused

	I kooliaste	II kooliaste
--	-------------	--------------

	Kohustuslikud tunnid	Lisatunnid	1. klass	2. klass	3. klass	Kohustuslikud tunnid	Lisatunnid	4. klass	5. klass	6. klass
Eesti keel	19		7	6	6	11	2	5	3	3
Kirjandus	0					4			2	2
Inglise keel (A -vk)	3				3	9	2	3	3	3
Vene keel (B-vk)	0					3				3
Matemaatika	10		3	3	4	13	2	5	4	4
Loodusõpetus	3		1	1	1	7		2	2	3
Inimeseõpetus	2			1	1	2		1	1	
Ajalugu	0					3	1		1	2
Ühiskonnaõpetus	0					1				1
Muusika	6		2	2	2	4		2	1	1
Kunst	4,5		1,5	2	1	3		1	1	1
Tööõpetus, käsitöö ja kodundus,						5				
Tehnoloogiaõpetus	4,5		1,5	1	2	5		2	2	1
Kehaline kasvatus	8		2	3	3	8		3	3	2
LISAAINED										
Ajalugu							1		1	
Informaatika										
Robotika		3	1	1	1					
Eesti keel		3	1	1	1		2		1	1
Matemaatika		1		1			2		1	1
Inglise keel		1		1			5	1	2	2
KOKKU	60	8	20	23	25	73	10	25	28	30
	68					83				

1.10 Liikluskasvatus

Üldiseid teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks

Liikluskasvatus on kooli õppe- ja kasvatustegevuse kohustuslik osa, mille käigus lapsed omandavad üldised teadmised ja oskused ohutuks ja kaasliiklejaid arvestavaks liiklemiseks. Õpilasel peaksid välja kujunema ohutu liiklemise harjumused. Lapse teadmised ja oskused peaksid toetama lapse enda ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust erinevates liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina. Liikluskasvatus toimub integreeritult kooli õppekavva.

Vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 1 on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

- 1) ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiuvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
- 2) teadmised ja oskused, mis toetavad nende enda ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

Kooli rolliks on vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 2 viia läbi laste liikluskasvatust ja valmistada õpilasi ette ohutuks liiklemiseks. Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“.

Juhindudes maanteeameti veebilehel antud soovitustest, kujundatakse koolis liikluskasvatuse teemade kaudu alljärgnevat üldiseid teadmisi ja oskuseid ohutuks liiklemiseks kooliastmeti.

Liikluskasvatus lähtub järgmistest põhimõtetest:

- 1) kuni 3. klass õpib liiklusõpetust Maanteeameti välja töötatud materjalide abil;
- 2) 4. klass ja 3. klassist õpilased, kes on eksamipäeva seisuga 10-aastased, saavad jalgratturi koolituse (jalgrattaluba peab olema 10.-15.aastastel);
- 3) soovijatel on võimalus sooritada eksam jalgratturi juhiloa saamiseks.

Liikluskasvatuse teemad

Liikluskasvatuse teemad on tuletatud põhikooli riikliku õppekava läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning maanteeameti veebilehel esitatud soovitustest liikluskasvatuse osas ning liiklusseadusest ja selle alusel antud määrusest „Laste liikluskasvatuse kord“.

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ §-s 5 lõigetes 3 kuni 5 on sätestatud liikluskasvatuse sisu kooliastmeti:

- 1) Põhikooli esimeses astmes (1.–3. klass) on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast;
- 2) Põhikooli teises (4.–6. klass) astmes on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine;

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõike 3 kohaselt on kooli õppekavas määratud kooliastmeti liikluskasvatuse teemad, mis tulenevad riiklike õppekavade läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning § 6 lõike 4 kohaselt on õppekavas määratud ka liikluskasvatuse teema käsitlemise ulatus.

Liikluskasvatuse teemad	Liikluskasvatuse ulatus tundides õppeaastas klassi kohta
Jalakäija liiklusreeglid	4
Ohutu liikluskäitumine	2
Liikluses kehtivate normide järgimine ja kaasliiklejatega arvestamine	1
Liikluse reeglitest tulenevad õigused, kohustused ja vastutus	1
Kokku:	8

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõike 5 kohaselt kavandatakse liikluskasvatuse teemad, mida käsitletakse integreerituna ainetundides, õpetajate poolt õpetegevust planeerides. Lõike 6 kohaselt kavandatakse väljaspool õppetundi toimuvad liikluskasvatust toetavad tegevused kooli üldtööplaanis, mille läbiviimise eest vastutab kooli juhtkond.

Ainetundides käsitletavat liikluskasvatuse teemade käsitlemise ulatus ei kajastu käesolevas õppekavas esitatud liikluskasvatuse teemade mahus.

I kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada;
- oskab ohutult evakueeruda koolihoonest;
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis;
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;
- oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluiskeudega sõitmiseks ohutut kohta;
- oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel;
- oskab valida tee ületamiseks kõige ohutumat kohta; peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada;
- oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust;
- oskab eristada valet/ohtlikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest.

I kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) ohutuse väärtustamine ning tähelepanu pööramine ohutusele igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses;
- 2) oskus mõista ja väärtustada iseenda ohutust ning ohutut käitumist; ohuolukordade tekkepõhjuste selgitamine, ohu ennetamine, ohutust tagavate turvavahendite kasutamine, abi kutsumine.

II kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada;
- oskab ohutult evakueeruda koolist;

- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;
- oskab (vajadusel) kasutada tulekustutustekki;
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab käituda/tegukseda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijuhi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;
- oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta;
- oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid;
- tunneb/teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile);
- oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutuslaste teemakäsitluste kohta;
- oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja kuidas ohtu vältida.

II kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

1) õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;

2) ohutuslaste teadmiste, oskuste, vilumuste lõimimine. (Laste õpetamine reaalses liikluskeskonnas, praktilised õppused jne).

Koolis toimuva liikluskasvatuse lõimingud ja seosed erinevate õppeainetega kooliastmeti

Õppeainetega lõimimine	Teemad ja nende ligikaudsed mahud
Eesti keel	<ul style="list-style-type: none"> • Liiklusohud kooliteel ja nende vältimine (0,5 tundi); • liiklusohutust tagavad kaitsevahendid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve ning küünarnukikaitsed (0,5 tundi).
Matemaatika	<ul style="list-style-type: none"> • pikivahe, libisemine (0,5 tundi)
Kunst ja tööõpetus	<ul style="list-style-type: none"> • valgusfoor, operatiivsõidukid (0,5 tundi)
Loodusõpetus	<ul style="list-style-type: none"> • liiklusohud kooliteel ja nende vältimine (0,5 tundi); • liiklusohutust tagavad kaitsevahendid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve ning küünarnukikaitsed (0,5 tundi); • keha liikumine, pidurdamine, liikuva keha peatamise aja ja tee pikkuse sõltumine kiirusest ja teekatte libedusest (1 tund); • ohutu liikumine/liiklemine märjal, lumisel ja libedal teel (0,5 tundi).
Inimeseõpetus	<ul style="list-style-type: none"> • jalgrattaga, rulaga, rulluiskudega sõitmiseks ohutu koha valimine ja sobiv sõidukiirus (0,5 tundi); • käitumine ühissõidukis (0,5 tundi); • ohutu sõidutee, sh raudtee ületamine (0,5 tundi); • vale /ohtliku liikluskäitumise eristamine õigest/ohutust (0,5 tundi);
Kehaline kasvatus	<ul style="list-style-type: none"> • parempoolne liiklus (0,5 tundi)

II kooliaste

Õppeainetega lõimimine	Teemad ja nende ligikaudsed mahud
Eesti keel	Koolitee, sõidutee ületamine, liiklusmärgid, valgusfoor, ristmikud, liiklemine talvel, helkur, jalgrattaga liikluses, turvaline autosõit, rulatasõitja ja rulluisutaja (2 tundi)
Matemaatika	Ristmikud (1 tund)
Inimeseõpetus	Helkur, liikluseetika; võimalusel osalemine Maanteeameti „Helkurkoolitusel” (3 tundi); liikluseeskirjad (2 tundi)
Loodusõpetus	Turvaline autosõit, koolitee ohtlike kohtade kaardistamine (2 tundi)
Kunst ja tööõpetus	Valgusfoor, liiklusmärgid ja nende meisterdamine (2 tundi)
Arvutiõpetus	koolitee ohtlike kohtade kaardistamine (3 tundi)
Kehaline kasvatus	Liiklemine talvel (2 tundi)

Lisaks võimalus osaleda jalgrattakoolitusel.

1.11 Kernu Põhikooli hindamise korraldus

Kernu Põhikooli hindamisjuhend on kooskõlastatud 27.10.2016 õpenõukogus nr 2. Kinnitatud direktori 07.12.2016 kk nr 1-3/8.

Hindamisjuhendit on muudetud 15.05.2018. a. õppenõukogus nr 7. Hindamisjuhendile on andnud arvamuse hoolekogu 15.05.2018. a. koosoleku protokoll nr 7. Õpilasesindus on hindamisjuhendi muudatustele andnud arvamuse 11.05.2018. a koosoleku protokollis nr 4.

Kernu Põhikooli Hindamisjuhendi aluseks on:

- Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 29 lõiked 1– 4;
- Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a. määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“;
- Kernu Põhikooli õppekava.

Hindamise alused

1. Teadmiste ja oskuste hindamisel lähtutakse õpilasele kohaldatava riikliku õppekavaga ja selle alusel koostatud kooli õppekavaga nõutavatest teadmistest ja oskustest.
2. Teadmiste ja oskuste ning käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtted, tingimused ning kord sätestatakse kooli õppekavas ja käesolevas hindamisjuhendis, arvestades põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse alusel antud õigusaktides sätestatud.
3. Kui õpilasele on vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 18 lõigetele 1–3 koostatud individuaalne õppekava või tegemist on põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõigetes 1–3 sätestatud tingimustele vastava haridusliku erivajadusega õpilasega, kelle individuaalne õppekava sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on hindamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutus.
4. Erinevate õppeainete hindamise erisused on ära toodud ainekavades.
5. Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

Hindamise eesmärk

Teadmiste ja oskuste hindamise eesmärk on:

1. toetada õpilase arengut;
2. anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
3. innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
4. suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
5. suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
6. anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks;
7. õigluse ja objektiivsuse kasvatamine.

Käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk on:

1. suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli kodukorra nõudeid;
2. motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid, kasvatada kohuse- ja vastutustunnet.

Hindamisest teavitamine

1. Kool annab õpilasele ja vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta iga trimestri ning õppeaasta lõpus. Nõuded õpilase käitumisele ja hoolsusele esitatakse kooli kodukorras.
2. Õpitulemuste, käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ja korda tutvustatakse õpilastele klassijuhataja poolt iga õppeaasta alguses ning lastevanematele klassi lastevanemate koosolekul, soovi korral ka individuaalselt.
3. Õpilane saab klassi- või aineõpetajalt trimestri esimesel tunnil teada ainenõuded: õppeaine nõutavad teadmised ja oskused, nende kontrollimise aja ja vormi (mida ja millal antud õppeaines hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid). Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hinnele ja hinnangule. Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise kord sätestatakse kooli kodukorras ning hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord sätestatakse kooli õppekavas.
4. Õpilane saab oma hinnete kohta teavet õpetajatelt ja klassijuhatajalt. Vanemal on õigus saada teavet oma lapse hinnete kohta õpetajatelt ja klassijuhatajalt. Hinded tehakse vanemale teatavaks kas e-kooli, õpilaspäeviku või vajadusel hinnete lehe kaudu.
5. Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hinneid vaidlustada kümne tööpäeva jooksul pärast hinne avalikustamist e-koolis või õpilaspäevikus, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendusega. Kooli direktor teeb otsuse võimalikult ruttu, kuid mitte rohkem kui 5 kalendripäeva jooksul taotluse esitamisest ja teavitab sellest taotluse esitajat järgneval tööpäeval.

Kujundav hindamine

1. Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasise õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
2. Kujundava hindamisega peab õpilane saama vastused kolmele küsimusele:
 - 1) Kuhu ma lähen, mida mul on vaja teada, osata ja suuta;
 - 2) Kus ma olen, mida ma praegu tean, oskan ja suudan;
 - 3) Kuidas ma saan täita tühimiku, et teada, osata ja suuta.

3. Õppetunni või muu õppetegevuse vältel saab õpilane õpetajalt, kaaslastelt või enesehinnangu abil enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade), ent ka käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta.
4. Koolipere annab õpilasele igapäevaste tegevuste ja sündmuste vältel tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
5. Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel hinnata ning tõsta õpimotivatsiooni.
6. Koolis toimuvad igal aastal arenguestlused klassijuhataja ja õpilase ning lapsevanema vahel. Arenguestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärasest ja õpilase, vanema või kooli poolt oluliseks peetavast (näiteks käitumine ja emotsionaalne seisund, hoiakud ja väärtushinnangud, motivatsioon, huvid, teadmised ja oskused). Arenguestlus võimaldab anda tagasisidet õppekava üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide, läbivate teemade eesmärkide, ainevaldkondlike eesmärkide ja ainealaste õpitulemuste kohta. Arenguestlusel seatakse uued eesmärgid õppimisele ja õpetamisele. Arenguestluse oluline osa on õpilase enesehindamine. Arenguestluse täpne läbiviimine on sätestatud Kernu põhikooli arenguestluste korras.
7. Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta. Õpimapp kasutatakse arenguestluse alusmaterjaliks.

Käitumise ja hoolsuse hindamine

1. I–II kooliastmel hinnatakse kõikides klassides õpilase käitumist ja hoolsust.
2. Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine. Hoolsuse hindamisel on aluseks õpilase suhtumine õppeülesannetes: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel
3. Tagasisidet antakse vastavalt koolis kehtestatud kriteeriumitele, mis on esitatud käesoleva hindamisjuhendi lisana.
4. Käitumist ja hoolsust hinnatakse hinnetega „eeskujulik“, „hea“, „rahuldav“ ja „mitterahuldav“.

Käitumishinne „eeskujulik“ pannakse õpilasele, kes täidab Eesti Vabariigi seadusi, kooli kodukorda ja üldtunnustatud käitumisnorme järjekindlalt. On viisakas suhtleja, abivalmis ja sõbralik nii koolis kui ka väljaspool kooli. On igati oma käitumisega kaaslastele eeskujuks. Esindab oma kooli maakondlikel ja muudel üritustel vastavalt kokkuleppele õpetajatega. Täidab kokkuleppeid.

Hinne „hea“ pannakse õpilasele, kes järgib Eesti Vabariigi seadusi, kooli kodukorda ja üldtunnustatud käitumisnorme ja eksib vahetevahel. On abivalmis ja sõbralik nii kooli kui ka väljaspool kooli. Esindab oma kooli maakondlikel ja muudel üritustel vastavalt kokkuleppele õpetajatega.

Hinne „rahuldav“ pannakse õpilasele, kes üldiselt järgib Eesti Vabariigi seadusi, kooli kodukorda ja üldtunnustatud käitumisnorme, kuid kellel on esinenud eksimusi, mistõttu ta

vajab pedagoogide ja lastevanemate tähelepanu ja suunamist.

Hinne „mitterahuldav“ pannakse õpilasele, kes ei täida Eesti Vabariigi seadusi, kooli kodukorda ja üldtunnustatud käitumisnorme, ei allu õpetajate ega lastevanemate nõudmistele. Kasutab ebatsensuurseid sõnu ja väljendeid nii koolis kui ka väljaspool kooli. Õpilase käitumise võib hinnata „mitterahuldavaks“ ka puudumiste tõttu, kui ta on puudunud rohkem kui 6 tundi põhjuseta ühe õppeveerandi jooksul või keeldub mõjuva põhjuseta kooli esindamisest.

Hoolsushindega „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid oma võimete kohaselt, on ülesannete täitmisel püüdlik, hoolas, iseseisev ja järjekindel, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni.

Hoolsushindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetesse kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib oma võimete kohaselt.

Hoolsushindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid ja muid kohustusi, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt.

Hoolsushindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppimisse ja ülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli tegemata kodused õppeülesanded ning muud ülesanded koolis ja kodus.

Õpilase käitumist ja hoolsust hinnatakse jooksva trimestri põhjal, arvestamata eelmist.

Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

1. Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele.
2. Hinnatakse omandatud teadmisi ja oskusi. Lähtudes kooliastmest ja aine eripärast arvestatakse hindamisel:
 - a) omandatud teadmiste ja oskuste mahtu, õigsust, täpsust ja esitamise loogikat;
 - b) iseseisvus ja loogilisust omandatud teadmiste ja oskuste rakendamisel;
 - c) õpilase oskust esitada oma teadmisi suulises või kirjalikus vormis;
 - d) tehtud vigade hulka ja liiki;
 - e) praktilise töö puhul selle täitmise kvaliteeti;
 - f) tööde õigeaegset esitamist.
3. Trimestri algul teeb vastava õppeaine õpetaja õpilastele teatavaks õppeaine nõutavad teadmised ja oskused, nende hindamise aja ja vormi.
4. Trimestri õpitulemuste omandamist kontrollivate kirjalike tööde (kontrolltööde) aeg kavandatakse kooskõlastatult teiste õppeainete õpetajatega ja vastav plaan on olemas elektrooniliselt.
5. Ühel õppepäeval võib läbi viia kuni ühe kokkuvõtva töö (kontrolltööd, testi vms).

6. Ühes nädalas võib läbi viia kuni kolm kokkuvõtvat tööd (kontrolltööd, testi vms).
7. Õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud õpetaja või teise õppe- ja kasvatusalal töötava isiku kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.
8. Teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse hindeid viiepallisüsteemis vastavalt sätestatule. Õppimine on koostöö õpetaja ja õpilase vahel. Õpilasel on vaja mõista, et tema roll on õpetaja juhendamisel ja kaasabil täita erinevaid ülesandeid harjutamise, kordamise ja kindluse saavutamise nimel, et õpitulemuse nimel on vaja pingutada ja vaeva näha.
9. Põhikoolis on minimaalne hinnete arv trimestris:
 - vähemalt kolm, kui nädalas on 1-2 ainetundi;
 - vähemalt viis, kui nädalas on 3 ja rohkem ainetundi.
10. Õpilane võib saada tunnitööde, koduste ülesannete jms eest jooksvaid hindeid, sealjuures vastab vähemalt kolme jooksva hinde kaalutud keskmine ühele kontrolltöö, testi, arvestusliku töö vms hindele.
11. 1. klassi õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse hinnete asemel suulisi ja kirjalikke sõnalisi hinnanguid, mis kirjeldavad õpilaste teadmisi ja oskusi erinevates õppeainetes. 1. klassi õpilastele antavad sõnalised hinnangud on: “väga tubli” VT, “tubli” T, “saab hakkama” SH või „ei tule toime” ETT.
12. 1. klassi kokkuvõttev teadmiste ja oskuste hinnang kantakse klassitunnistusele ja need kirjeldavad lapse arengut, kooliastme pädevuste ja õpioskuste kujunemist, õppeprotsessis osalemist ning õpitulemusi.
13. Kui suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega “puudulik” või “nõrk” või on hinne jäänud välja panemata, on Kernu Põhikoolis järelevastamise võimalus. Kontrolltööd tuleb järele vastata kahe nädala jooksul arvestades õpilase õppetööle naasmisest. Õpilane peab täitma oma õppeülesanded õigeaegselt ja töötama tunnis korralikult.
14. Sooritamata/esitamata kontrolliv töö märgitakse e-kooli märkega „0”, pärast töö positiivset sooritamist märgitakse uus hinne.
15. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine õpilase poolt, võib vastavat suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega “nõrk”
16. 2.–6. klassis kasutatakse numbrilist hindamist. Hinnatakse viiepallisüsteemis.
17. Harjutavaid kirjalikke töid kontrollib, parandab ja hindab õpetaja valikuliselt.

Hinded viiepallisüsteemis

1. Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.
2. Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi väljendatakse numbriliste hinnetega viiepallisüsteemis.
Hindamisel viiepallisüsteemis:
3. hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
4. hindega „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;

5. hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
6. hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
7. hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.
8. Märki „0” kasutatakse mõjuval põhjusel tegemata või esitamata õppeülesande märkimiseks. Märk „X” asendatakse kahe nädala jooksul hindegaga viiepallisüsteemis vastavalt õpilase sooritusele.
9. Viiepallisüsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.
10. Õpetajal on õigus, arvestades õpilase individuaalsust ja töö iseloomu, muuta hindedkaalat 5% ulatuses.

Kokkuvõtvad hinded ja järgmise klassi üleviimine

1. Kokkuvõttev hinne on hinnete koondamine õppeaine trimestri-, aasta- ja kooliastmehinneteks, mis esitatakse viiepallisüsteemis. Lõputunnistusele märgitavad kokkuvõtvad hinded VII klassist – inimeseõpetus, loodusõpetus.
2. I–II kooliastmel (va 1. klassis) hinnatakse õpilase õpitulemusi vastavas õppeaines kokkuvõtvalt numbrilise hindegaga trimestri-, poolaasta- ja aastahindegaga. Käitumist ja hoolsust hinnatakse numbriliselt alates 1. klassist.
3. Trimestrihinne pannakse välja trimestri lõpul lõppeva trimestri jooksul saadud hinnete alusel. Aastahinne pannakse välja lõppeva õppeaasta jooksul saadud veerandi või poolaasta hinnete alusel enne õppeaasta lõppu. Õppeaines, mida õpitakse ühe nädalatunniga, pannakse välja poolaastahinne.
4. Kui õpilase hindamisel kasutatakse hinnete asemel sõnalisi hinnanguid (1. klassis), antakse õpilaste teadmiste ja oskuste trimestri lõpul kirjalikult kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid. Trimestri lõpul antud sõnaliste hinnangute alusel antakse enne õppeaasta lõppu kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid kogu õppeaasta kohta. Kokkuvõtvas hinnangus peab selgelt kajastuma, kuivõrd on taotletud õpitulemused saavutatud.
5. Õpilasele, kelle trimestrihinne (poolaastahinne) on „puudulik” või „nõrk”, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines järgmiseks õppeveerandiks individuaalne õppekava või määratakse tugisüsteemina logopeediline abi, õpiabirühm, aineõpetaja konsultatsioonitund või muu tugimeede, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
6. Trimestri - või poolaastahinnete või -hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmise klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmise klassi üleviimise otsus tehakse enne viimase õppeveerandi lõppu. Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäetud klassikursust kordama, viiakse järgmisesse klassi üle hiljemalt 30. augustiks. Tähtaega ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmise klassi üleviimise ajaks.

7. Õpilasele võib jätta trimestri- või poolaasta hinde välja panemata, kui ta on puudunud üle 50% vastava aine tundidest. Õpilasel on õigus materjal järgi vastata järelejäanud õppeaasta jooksul.
8. Kui õppeaine trimestrihinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud tugisüsteemi võimalusi, loetakse aastahinde väljapanekul antud õppeveerandi vältel omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk”.
9. Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest, poolaastahinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või samaväärne sõnaline hinnang.
10. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne viimase trimestri lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
11. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.
12. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.
13. Klassikursust ei jäeta kordama lihtsustatud riikliku õppekava ja toimetuleku riikliku õppekava järgi õppivaid õpilasi.
14. Haridusliku erivajadusega õpilasele, kelle individuaalne õppekava sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on lõpetamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutatus.

1.12 Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja tugiteenuste rakendamise kord Kernu Põhikoolis

Kernu Põhikooli hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja rakendamise kord Kernu Põhikoolis on kinnitatud direktori 04.01.2017. a. kk nr 1-3/11.

ÜLDSÄTTED

1. Põhiharidust omandavatele hariduslike erivajadustega õpilastele (edaspidi HEV õpilane) vajalikud tugisüsteemid ja nende tugisüsteemide rakendamise eesmärk on HEV õpilaste käitumis- ja õpiharjumuste korrigeerimine ja kujundamine, koolieiramise vähendamine, üldise sotsiaalse pädevuse tõstmine eesmärgiga tagada HEV õpilase võimetekohane edasijõudmine õppetöös.

2. Kord kehtestatakse:

- Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse;
- haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord”;

- haridus- ja teadusministri 10.07.2014. a. määruse nr 54 „Nõustamiskomisjonile taotluse esitamise tingimused ja kord“;
- haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a. määruse nr 44 § 3 lg 1-3 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ alusel.

TUGISÜSTEEMI VAJALIKKUS

Tugisüsteeme on vaja järgmistele põhiharidust omandavatele HEV õpilastele:

1. kellel on õpiraskused või kui õpilane on lihtsustatud õppel;
2. kes ei arvesta üldtunnustatud käitumisnorme ega kooli kodukorra nõudeid, õpetajate ja lapsevanemte nõudmisi ning kellel on tundeelu- ja käitumisraskused;
3. kellel on koolis tõsisemaid käitumisprobleeme ning kes on seoses sellega õpiraskustes või klassikursust korranud;
4. kellel on vähese sotsiaalsuse, hulkurluse, kriisi jms tõttu õpi- ja/või käitumisraskused;
5. kõne,- nägemis,- kuulmis või liikumispuudega kroonilis-somaatiliste probleemidega ja muude terviseriketega õpilastele;
6. kes on pikemat aega haiguse või mõnel muul sarnasel põhjusel pikemaajaliselt koolist puudunud;
7. kelle andekus toob kaasa vajaduse teha muudatusi õppe sisus.

TUGISÜSTEEMI EESMÄRGID

Tugisüsteemi eesmärkideks on:

1. HEV õpilaste väljaselgitamine ja õpilase individuaalseid õpivajadusi arvestava õppetöö korraldamine;
2. andeka õpilase võimeid ja andeid arvestava diferentseeritud õppe korraldamine;
3. HEV õpilase probleemide lahendamine koostöös õpilase, lapsevanemate, kooli, Haiba Lastekodu, õpilase perearsti ja valla lastekaitse- ning sotsiaaltöö spetsialistiga;
4. püsivate õpiraskustega ja puuetega õpilaste suunamine koostöös lapsevanemate või hooldajaga pedagoogilis-psühholoogilistele või meditsiinilistele uuringutele leidmaks lastele sobivat õppevormi või kooli.

HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE ALUSPÕHIMÕTTED

1. HEV õpilase õppe korraldamisel lähtub kool kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib HEV õpilane kooli tavaklassis koolis kehtestatud õppekava alusel ja õpilase erivajadusega arvestades. HEV õpilaste kaasamine tavaõppesse tähendab seda, et õpe peab olema paindlik, õpilaste eeldustele ja vajadustele kohandatud ning see peab haarama õpilast lisaks õppetööle ka kõigisse teistesse tegevustesse koolis.
2. Algatus õpilase HEV väljaselgitamiseks ja tugimeetmete rakendamiseks tuleb üldjuhul õpilase klassijuhatajalt, aineõpetajalt või lapsevanemalt, samuti õpilaste vaatlusi teostavalt eripedagoogilt.
3. Tugiteenuste rakendamine fikseeritakse direktori käskkirjaga. Tugiteenuse rakendamiseks on vajalik lapsevanema kirjalik nõusolek.
4. Haridusliku ja käitumusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtub kool esmatasandi ennetuse põhimõttest, kus põhirõhk on klassitasandil tehtaval tööl õpilase

individuaalsuse varajasel toetamisel ning tema erivajaduste märkamisel ja klassis tehtava õppetöö diferentseerimisel.

5. Kool rakendab vajadusel ja võimalusel võimalikult varajasi ja efektiivseid sekkumismeetodeid koolitasandil eelkõige õpihuvi säilitamiseks ning käitumise toetamiseks, kaasates selleks ka pere või kooli algatusel spetsialistid väljastpoolt kooli (Rajaleidja keskuse spetsialistid, kohaliku omavalitsuse lastekaitse spetsialist, maakonna nõustamiskomisjon).
6. Varajase märkamise toetamiseks kaardistatakse 1. klassi laste võimalikud erivajadused lasteaia koostatud koolivalmiduskaardilt saadud info põhjal. Kaardi edastab koolile vanem lapse kooliastumise avalduse esitamisel.
Kernu Põhikooli Haiba lasteaiaast tulnud lastel jätkatakse koolis vajadusel ja võimalusel lasteaia saadud tugiteenuste rakendamist. Logopeed viib õppeaasta sügisel septembrikuu jooksul läbi vaatluse ja uuringu nende õpilaste puhul, kes tulevad kooli 1. klassi väljastpoolt Kernu Põhikooli Haiba lasteaeda väljastpoolt. Logopeed konsulteerib ja nõustab vajadusel lapsevanemaid, toetamaks lapse koolivalmidust. Vajadusel suunatakse laps erispetsialistide juurde vanema nõustamise ja lapse aitamise eesmärgil.
7. Õpilasele, kes vaatamata klassis toimuvale õppetöö diferentseerimisele ei suuda täita õppekava nõudeid, seatakse sisse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart (edaspidi IAJK) ja õpilane määratakse direktori käskkirjaga ning lapsevanema nõusolekul vastavasse õpiabirühma. IAJK sisseseadmise algatab HEV koordinaator, klassijuhataja või sotsiaalpedagoog. Õpilase IAJK täitmist ja kokkuvõtete tegemist koordineerib HEV õpilaste õppe koordineerija (edaspidi HEVko). Õpiabirühmade nimekirjad esitatakse kooli direktorile kinnitamiseks kaks korda õppeaasta jooksul 15. septembriks ja 15. jaanuariks. Jooksvaid muudatusi tehakse õpiabirühmade nimekirjadesse vajadusel ka õppeaasta keskel. Õpiabirühma tunnid on ette nähtud põhikooli riikliku õppekava järgi õppivatele spetsiifiliste õpivilumuste hälvetega, mootorika ning segatüüpi arenguhälvetega, kõne-, nägemis- või kuulmishälvetega õpilastele. Õpiabi on ette nähtud neile 1.-6. klassi õpilastele, kes vaatamata klassiõpetaja abile ja nõustamisele ei suuda täita õppekava nõudeid või vajavad õpioskuste ja harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust. Õpiabirühma täituvuse piirnorm on 6 õpilast.
8. Erivajadustega õpilastele kehtib põhikooli lõpetamisel eritingimustel eksamineerimine Täpsemad tingimused on leitavad SA Innove veebilehel.

ÕPIRASKUSTE AVASTAMINE JA HEV ÕPILASTELE ETTENÄHTUD TUGIMEETMED

HEVko toetab ja juhendab õpetajaid õpilaste hariduslike erivajaduse väljaselgitamisel ning õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamisel. HEVko osaleb HEV õpilasele tema arengut toetava tugimeetme määramisel ning teavitab otsusest lapsevanemat. Ta koordineerib tugisüsteemi koostööd, jälgib tugimeetme tõhusust, kutsub vajadusel kokku õpiabi ümarlaua ning nõustab lapsevanemaid.

Kernu Põhikoolis nõustavad õpilasi ning osutavad õpiabi:

- klassijuhataja;
- aineõpetaja;
- eripedagoog – logopeed;
- sotsiaalpedagoog;

Iga õpilase arengu toetamiseks ja probleemide ennetamiseks on Kernu Põhikoolis ette nähtud järgmised võimalused:

- arenguestlused arengupotentsiaali väljaselgitamiseks ja kokkulepete sõlmimiseks;
- õpiabirühmad ajutiste õpiraskustega õpilastele;

- õpiabirühmad logopeedilise abi osutamiseks;
- individuaalse õppekava koostamine ja rakendamine;
- pikapäevarühma õpe;
- väikeklass;
- koduõppe rakendamine;
- ümarlaud õpilasele vajalike tugimeetmete rakendamiseks;
- sotsiaalpedagoogiline nõustamine lastele, õpetajatele ja lapsevanematele;
- täiendav õpiabi õppeveerandi või -aasta lõpus;
- huvialaringid;
- Põhja-Eesti Rajaleidja keskuse spetsialistide juurde suunamine;
- nõustamiskomisjoni suunamine;

1. Koolieelikud

Eesmärk:

erivajadustega ja kooliks ebaküpsete laste väljaselgitamine, vajadusel erialaspetsialistide juurde suunamine lapsevanema nõustamise eesmärgil.

Vahendid:

- 1.1. Koostöös lasteaia õpetajaga I klassi tulevate lastega tutvumine
- 1.2. Koostöös lasteaiaiga suunata kõik I klassi tulevad lapsed eelkooli.
- 1.3. Koostöö lasteaias töötava logopeediga

2. Puudulikult edasijõudvad õpilased

Eesmärk:

selgitada välja õpilase puudulikult omandatud ainealased teadmised, oskused ja vilumused ning toetada õpilast nende omandamisel.

Vahendid:

- 2.1. õpilaste erinevaid võimeid arvestav diferentseeritud õpetamine ja hindamine, õpilase esmane toetamine ainetunnis (nt erineva tasemega ülesanded, täiendavate õppevahendite kasutamise võimalus jm);
- 2.2 õpetaja juhendatud iganädalane ainealane konsultatsioon. Enamasti osaletakse enne olulist tööd või eksamit, võimalus ka tublidele õpilastele valmistuda ainealasteks võistlusteks või/ja olümpiaadideks. Ainealast konsultatsiooni on õigus saada kõikidel õpilastel, kui nad seda vajavad (on puudunud, ei ole ainet aru saanud jne). Igal õpetajal on igal nädalal oma kindel aeg konsultatsiooni läbiviimiseks. Konsultatsioonide ajad määratakse kindlaks septembri 2. nädalaks ja avalikustatakse kooli koduleheküljel ja õpilaste teadetetahvilil. Samal ajal on õpilastel võimalus sooritada tegemata või puudulikult sooritatud kontrolltöid;
- 2.3. järeleaitamistunnid - aineõpetaja tugi väljaspool tundi nõrgematele või mingil põhjusel (nt haigus) lünklike teadmistega õpilastele, järeleaitamistunnil puudub ennetav funktsioon;
- 2.4. individuaalne õppekava, õpiabirühm, ainealane konsultatsioonitund või individuaalse õpiabi kokkulepe järelevastamiseks õpilasele, kelle veerandihinne (poolaastahinne) on „puudulik” või „nõrk”, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, eesmärgiga aidata õpilasel omandada nõutavad teadmised ja oskused;
- 2.5 väikeklass – väikeklassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kellel on raskest kroonilisest psüühikahäirest tulenev püsiv normikohasest erinev käitumismuster ja/ või õpivõime langus, mis takistavad õpilase enda ja teiste õpilaste õppimist ning ohustavad turvalisust tavaklassis (näiteks autismi spektri häired, sõltuvushäired, aktiivsus- ja tähelepanuhäired/keskendumisraskused, füüsiline vägivaldsus kaaslaste suhtes, agressiivsus

keskkonna suhtes) või kes on lastepsühhiaatri poolt suunatud pikaajalisele rehabilitatsiooniteenusele. Väikeklassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane tähtajaliselt, mille määrab üleriigiline nõustamiskomisjon.

3. Kõneravi ja õpiabi vajavad õpilased

Eesmärk:

selgitada välja õpilased, kellel esinevad düslaalia, düsleksia, düsgraafia või düskalkuulia ning spetsiifilised õpioskuste puuded. Õpilase erivajadusest lähtuvalt rakendakse täiendavalt logopeedilisi õpiabirühma tunde, kus toimub ka kõneravi.

Vahendid:

- 3.1. õpilaste kõne ja psüühiliste protsesside uurimine: september ja mai.
- 3.2. logopeedilise ja eripedagoogilise õpiabi korraldamine koostöös õpiabirühma õpetaja - logopeedi, klassiõpetajaga ja emakeele õpetajatega.

4. Psüühika ja käitumishäiretega õpilased

Eesmärk: käitumishäirete põhjuste väljaselgitamine, õpilaste nõustamine.

Vahendid:

- 4.1. õpilaste vaatlus ja nende käitumise iseärasuste märkamine (tähelepanu defitsiit, hüperaktiivsus, agressiivsus, tõrjutus, hirmud, distsipliinide eiramine, hulkumine);
- 4.2. probleemvestlused õpilaste vanematega või seaduslike hooldajatega; probleemi arutamine koolis ümarlauas; vajadusel erialaspetsialistidega konsulteerima suunamine.

5. Nõrga tervisega õpilased

Eesmärk: Vajaliku informatsiooni saamine lapsevanemalt, arstidelt ja muutuste märkamine õpilaste tervises, koolis edasijõudmises, käitumises.

Vahendid:

- 5.1. oskuslik õppetöö korraldamine nii koolis kui ka kodus, pidev koostöö vanematega;
- 5.2. vajadusel koduõppe või individuaalse õppekava rakendamine.

6. Pikapäevarühm - pikapäevarühmas korraldatava õppekavavälise tegevusena pakutakse õpilasele järelevalvet ning pedagoogilist juhendamist ja suunamist õppest vaba aja sisustamisel, koduste õpiülesannete täitmisel, huvitegevuses ning huvide arendamisel. Pikapäevarühm aitab lastel kergemini mängu ja ühiste ettevõtmiste läbi kohaneda kooli ja kaaslastega. Pikapäevarühma töös osalevad 1.-4. klassi õpilased, kes kasutavad koju- sõiduks koolibussi ja on kantud pikapäevarühma nimekirja lapsevanema soovil (lapsevanema avalduse alusel). Pikapäevarühm alustab tööd peale algklasside koolipäeva lõppemist. Pikapäevarühma töö lõpeb koolibussile minekuga.

7. Nõustamiskomisjoni suunamine

Kui õppenõukogu on teinud otsuse suunata õpilane nõustamiskomisjoni, esitab õppenõukogu poolt määratud koolipoolne esindaja Põhja-eeesti Rajaleidja keskuse nõustamiskomisjonile järgmised dokumendid:

- 7.1. Õpilase/lapse isikut tõendava dokumendi (selle puudumisel sünnitunnistuse või -tõendi) koopia;
- 7.2. vanema isikut tõendava dokumendi koopia, siis kui taotluse esitab vanem;
- 7.3. õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart;

7.4. kooli koostatud ülevaade õpilase eelnevate õppeaastate õpitulemustest või väljavõte õpilasraamatust;

7.5. perearsti või eriarsti või muu spetsialisti hinnang, mis täpsustab või põhjendab erivajaduse olemust ja toetab sobiliku meetme rakendamise soovitamist;

7.6. rehabilitatsiooniplaani olemasolul selle koopia.

Komisjon võib taotluse esitajalt nõuda täiendavaid selgitusi, dokumente ja spetsialistide hinnanguid õpilase või koolieelse lasteasutuses käiva lapse arengu täpsustamiseks.

KERNU PÕHIKOOLI TUGISÜSTEEMID JA NENDE RAKENDAMISE KORD

Tugiteenused	Sihtgrupp/selgitus	Alus Kelle otsus?	Tugiteenust pakuvad
Õpilase individuaalse arengu jälgimine	Oluliste õpi- ja käitumisraskustega õpilasele avatakse elektrooniline individuaalse arengu jälgimise kaart ehk IAJK	Direktori otsus (HEVko) klassi- või aineõpetaja ettepanekul; lapsevanema nõusolekul	IAJK avab ja täidab klassi-juhataja koostöös aineõpetajate, eripedagoog-logopeedi ja õpiabiõpetajaga.
Esmane toetamine ehk õpiabi ainetunnis	Õpilaste erinevaid võimeid arvestav diferentseeritud õpetamine ja hindamine (nt erineva raskusastmega ülesanded, täiendavate õppevahendite kasutamise võimalus, rohkem aega teadmiste ja oskuste omandamiseks, erinev õppevara ja õppematerjalid jm).	Õpetaja otsus	Klassi- ja aineõpetajad
Ainealased konsultatsiooni-tunnid	Õpilastele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel või kes vajab spetsialisti juhendamist enne tähtsat tööd või ainealast võistlust. Aineõpetajate konsultatsioonide ja järeleaitamistundide toimumise ajad on üleval kooli infostendil ja kodulehel.	Õpetaja otsus	Klassi- ja aineõpetajad
Täiendav õpiabi õppeveerandi või -aasta lõpus	Õppeveerandi jooksul tekkinud võlgnevuste tõttu õppetöös määratakse õpilasele täiendav õpiabi. Sooritamata jäänud täiendavad õpiabid tuleb likvideerida kahe nädala jooksul pärast mitterahuldava veerandihinde saamist või veerandihinde mitte	Õpetaja otsus Tööd koordineerib direktor	Klassi- ja aineõpetajad

	väljapanemist või siis õppeaasta lõpul täiendava õppetöö käigus.		
Eripedagoogiline õpiabi	<p>Õpiabirühma tunnid toimuvad vastava ainetunni ajal või pärast õppetunde.</p> <p>Õpiabirühma täitumuse piirnorm on 6 õpilast. Õpiabitundides viiakse läbi järgmisi tegevusi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arendatakse suulist ja kirjalikku kõnet; • arendatakse kognitiivseid oskusi (tähelepanu, taju, mälu, mõtlemine); • kujundatakse ja arendatakse eripedagoogiliste võtete abil õpioskusi ja -vilumusi. • funktsionaalse lugemisoskuse kujundamises; • matemaatiliste teadmiste ja oskuste arendamine; kinnistamine <p>Õpiabirühma võib moodustada erinevate klasside õpilastest.</p>	<p>Direktori otsus (HEVko) klassi- ja aineõpetaja ettepanekul.</p> <p>Vanema nõusolek</p>	Õpiabirühma õpetaja Eripedagoog- logopeed.
Logopeediline õpiabi	<p>Logopeedi töö eesmärk on ennetada, vähendada ja ületada kõne arengu puudeid lastel, kellel ilmnevad raskused suulisel ja/ või kirjalikul eneseväljendusel.</p> <p>Õppe- ja korrektsioonitöö seisneb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>häälikuanalüüsioskuse kujundamises</i> (häälikute õige häälduse täpsustamine, häälimine; häälikute arvu, järjekorra ja asukoha määramine sõnas • <i>foneemanalüüsioskuse kujundamises</i> (häälikurühma määramine; veaohtriku koha leidmine 	<p>Direktori otsus (HEVKO) eripedagoog- logopeedi ettepanekul</p> <p>Vanema nõusolek</p>	Eripedagoog- logopeed

	<p>sõnas; häälikupikkuse muutmine ja määramine; tähe valik);</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>eesti keele ortograafia-reeglite mõistmises ja õiges kasutamises;</i> • <i>kõnearenduses;</i> • <i>korrektsioonitöös (taju, tähelepanu, mälu, mõtlemise ja loovuse arendamine);</i> • vajadusel <i>häälikuseades</i> (puuduoleva hääliku kõnesse viimine, hääliku asukoha muutmine); • logopeed teeb koostööd ja nõustab õpetajaid ning lapsevanemaid, et leida parimad võimalused lugemis-, kirjutamis- ja kõneraskustega õpilaste õpetamisel. 		
Pikapäevarühm	<p>Pikapäevarühmas korraldatava õppekavavälise tegevusena pakutakse õpilasele järelevalvet ning pedagoogilist juhendamist ja suunamist õppest vaba aja sisustamisel, koduste õpiülesannete täitmisel, huvitegevuses ning huvide arendamisel.</p> <p>Pikapäevarühma töökorralduse ja päevakava kehtestab kooli direktor.</p> <p>Pikapäevarühma võib õpilase suunata direktori otsusega, et tagada õpilasele kodutööde õigeaegne täitmine ja pedagoogiline juhendamine.</p> <p>Lapsevanemal on õigus keelduda õpilase pikapäevarühmas osalemisest, saates kooli direktorile 10 tööpäeva jooksul sellekohase kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teate.</p> <p>Pikapäevarühma töös osalemise keeldumisel õpilast</p>	Direktori otsus vanema avalduse alusel.	Pikapäevarühma õpetajad, huviringide juhid

	pikapäevarühma ei arvata.		
Individuaalne õppekava	<p>Individuaalne õppekava (IÕK) on HEV õpilaste jaoks riiklikes õppekavades sätestatud korras koostatud õppekava, mis loob õpilasele tingimused võimete kohaseks õppimiseks ja arenemiseks. IÕKd võib rakendada lapsevanema nõusolekul ühes või mitmes aines ja IÕK rakendamise otsuse kinnitab direktor käskkirjaga.</p> <ul style="list-style-type: none"> IÕK on vajalik teatud õppeaines tekkinud ajutiste õpiraskuste ületamiseks, õppesisu lihtsustamiseks, suurendamiseks või hindamisaluste muutmiseks. Enamasti on IÕK vajalik miinimumtulemuse saavutamiseks, kui õpiabirühmades osalemine ei ole viinud soovitud tulemini. Kui õpilane vajab IÕK-d kindlas aines, võetakse arvesse õpilase koolisiseste uuringute kokkuvõtet õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil ja sellest lähtuvalt koostab aineõpetaja IÕK konkreetses aines ja kindlaks õppeperioodiks kaasates töösse õpiabirühma õpetaja, õpilase ja lapsevanema. Koostatakse vajadusel kõikidele eripedagoogilise õpiabirühma õpilastele. 	<p>Individuaalse õppekava vajalikkus otsustatakse ümarlauas aineõpetajate/ klassijuhataja ettepanekul.</p> <p>(HEVko)</p> <p>Vanema nõusolek.</p> <p>Direktori käskkiri</p>	<p>Klassi- ja aineõpetajad</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • IÕK koostatakse kõigis õppeainetes tavaklassi tingimustes lihtsustatud õppe tasemel õppivatele õpilastele. • IÕK rakendamise tingimused fikseeritakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil (IAJK) • IÕK vajalikkus otsustatakse ümarlauas aineõpetajate/ klassijuhataja ettepanekul. • Klassijuhataja/HEVKO algatusel võib määrata IÕK-a õpilasele, kellel on pärast täiendavat õppetööd pandud välja kuni kahes aines aastahinne „nõrk“ või „puudulik“ ja klassikursuse kordama jätmise ei ole põhjendatud. • IÕK koostatakse ka andekale õpilasele. 		
Sotsiaalpedagoogiline nõustamine	<p>Õpilastele, kes vajavad sotsiaalpedagoogilist abi või kelle vanemad soovivad nõustamist.</p> <p>Sotsiaalpedagoog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jälgib ja kontrollib õpilaste õpiedukust ja toimetulekut; • jälgib koolikohustuse täitmist; • organiseerib vajadusel tingimused, mis sobivad antud õpilasele õppimiseks; • jälgib kooli kodukorra täitmist; • tegeleb käitumis- ja kohanemiskustega 	Otsustab kool HEVko ettepanekul või vanem	sotsiaalpedagoog

	<p>laste ja nende lähikeskkonnaga;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teavitab probleemidest vanemaid või OV lastekaitset /sotsiaalosakonda; • kaasab vajadusel probleemide lahendamisse teisi spetsialiste; • lahendab ja lepib koolivägivalla juhtumeid; • teeb koostööd korrakaitseüsteemidega. 		
Nõustamiskomisjoni suunamine	Kui koolis rakendatud tugimeetmed ei ole andnud soovitud tulemusi, suunatakse õpilane nõustamiskomisjoni.	Kool (otsus sünnib ümarlauas) või vanema taotlus. Kui suunab kool, siis vanema nõusolek	
Õpiabi ümarlaud	<p>Õpiabi ümarlauda kaasatakse õpilane, klassijuhataja, lapsevanem ning vajadusel teised spetsialistid väljastpoolt kooli</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õpiabi ümarlaud tegeleb õpilastega, kellel on käitumis- ja/või õpiraskused, pakub abi ja tuge õpilastele, õpetajatele ja lastevanematele. Ühiselt arutatakse tekkinud probleeme ja leitakse võimalikud lahendusvariandid. • Tehakse mitmepoolsed kokkulepped. • Ümarlauas soovitatakse HEV õpilasele isiksuse arengut toetavaid tegevusi ja õppimisvõimalusi, aidatakse õpilasel oma probleeme 	Õpiabi ümarlaua kutsub kokku HEVko.	

	<p>teadvustada ja analüüsida ning leida probleemidele lahendus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ümarlauas toimuva koosoleku kohta koostatakse protokoll. 		
Andekas õpilane	<p>Töös andeka õpilasega korrastab õpetaja regulaarselt õppekavas määratletud tegevusi nii, et andekad õpilased saaksid töötada tempos ja tasemel, mis vastab nende võimetele, julgustavad õpilasi silma paistma, olema loovad ja tootlikud.</p> <p>Andekale õpilasele koostatakse tema arengu toetamiseks vajadusel IÕK ning rakendatakse täiendavat juhendamist aineõpetaja poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt.</p> <p>Andekat õpilast innustab aineõpetaja osalema olümpiaadidel, ainevõistlustel, ainealastes huviringides, projektitöodes, huvikoolis.</p> <p>Andeka õpilase toetamine ainetunnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • keerukama raskusastmega ja ainekava laiendavate ülesannete lahendamine • teise õppija õpetamine • õpetaja abistamine lisamaterjalide ettevalmistamisel <p>Andeka õpilase tunniväline toetamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ettevalmistav töö olümpiaadideks, konkurssideks • osalemine koolivälistel õpilasvõistlustel • lisalektüüri lugemine 	<p>Aineõpetaja, ümarlaud. IÕK vanema nõusolekul</p> <p>Direktori otsus (HEVKO) või aineõpetaja ettepanekul.</p>	<p>Andeka lapse väljaselgitamisele ja erivajadusele pööravad tähelepanu aineõpetajad, klassijuhatajad, ringijuhid ja tugisüsteemi spetsialistid.</p>

1.13 Karjääriõppe, sealhulgas karjääriinfo ja nõustamise korraldus

Karjääriõpetus toetab õpilase esmast karjääri planeerimist ja valmisolekut elukestvaks õppeks, lõimides erinevates õppeainetes omandatud teadmised.

Karjääriõpe toimub koolis läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemise kaudu õpetajate kavandatud õppeprotsessi käigus. Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ sisu ja eesmärgid arvestatakse kooli õpikeskkonna kujundamisel. Sellest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Tunnivälise tegevuse käigus saavad õpilased projekti- ja kutsepäevade, õppekäikude jms raames toetust karjääriotsuste ja eneseteostuse planeerimiseks.

Karjääriõpetuse peateemadeks on:

- 1) isiku esmane enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel;
- 2) õppimisvõimaluste ja töömaailma esmane tundmaõppimine;
- 3) esmane karjääri planeerimine ja otsustamine.

Koolis korraldatakse õpilaste ja vanemate esmast teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest.

Karjääriinfot edastab ning õpilasi nõustab eelkõige huvijuht, aga ka klassijuhatajad ja aineõpetajad. Tulenevalt huvijuhi pädevusest, vastavalt Vabariigi Valitsuse 22. novembri 2000. a määrusele „Õpetajate koolituse raamnõuded“ § 24 on huvijuht, aga ka klassijuhatajad abiks õpilastele, et:

- 1) toetada nende osalemist erinevates noorteprojektides ja -programmides ning rahvusvahelises suhtluses;
- 2) olla õpilase usaldus- ja kontaktisikuks suhetes täiskasvanute maailmaga;
- 3) vahendada õpilastele vajalikku informatsiooni vabaajategevuse ja kutsesuunitluse alal;
- 4) toetada õpilasi eluaegse õppe põhimõtte väärtustamisel.

Karjääriteenuste kättesaadavus tagatakse:

- 1) ainetundides läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemisel;
- 2) klassijuhatajatundide kaudu;
- 3) ürituste kaudu (teaduspäev, töövarjupäev, õpilasfirma, teadlaste öö);
- 4) kohtumiste korraldamine erinevate erialaspetsialistidega;
- 5) karjäärispetsialisti juhendamisel kutsesobivuse- ning isiksuse testide täitmine
- 6) õpilaste silmaringi laiendamine läbi erinevate õppeasutuste, messide ning töökeskkondade külastamise;
- 7) arenguveestlustel.

1.14 Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus

Teavitamisel juhendatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 55 sätestatud. Õpilaste ja vanemate teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatud kordade kohaselt. Teavitamisel järgitakse avaliku teabe seaduses ning haldusmenetluse seaduses teavitamise kohta sätestatud.

Koolis klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse koolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde konsultatsioonitundide ajal.

Koolis nõustatakse vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

Koolis on tagatud õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta algul.

Õpilasel on võimalus saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid.

1.15. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

Väljundipõhisel õppel põhinev lähenemine õpetajate koostööle ja töö planeerimisele võimaldab tõsta õpetamise kvaliteeti ning õpilaste poolt saavutatud õpitulemuste taset, vähendada andekamate (rohkem akadeemiliste kalduvustega) ja passiivsemate (kes ei sea endale õppeprotsessis erilisi eesmärke) õppijate õpitulemustes vahet. Kõige üldisemalt võib õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtteid kirjeldada alljärgnevalt:

- kohe õppimise alguses pannakse kõigile arusaadavalt paika oodatavad õppimise tulemused;
- õppeprotsess kujundatakse selliselt, mis võimaldab kõige parimal viisil õppimise tulemused saavutada;
- hindamine võimaldab aru saada, kuidas see õnnestus.

Selleks, et kirjeldatud põhimõtted toimiksid tulemuslikult, tuleb väljundipõhist õpet käsitleda tervikliku süsteemina.

Väljundipõhise õppe olulisemaks tunnuseks on õppekavas toodud õpitulemuste, õpitulemuse saavutamiseks valitud õppemeetodite ja õpitulemuste saavutamise hindamiseks kasutatava hindamismeetodi (hindamisülesande) sidusus. Sidusus luuakse õpiväljundis esitatud väljundverbi kaudu. Sisuliselt see tähendab, et nii õppemeetod kui hindamismeetod (hindamisülesanne) peab tulenema õpiväljundis ehk õpitulemuses toodud väljundverbist. Sidususe loomine õpitulemuse, õppemeetodi ja hindamismeetodi (hindamisülesande) vahel on õppeprotsessi ülesehitamise õpetaja üks põhiülesanne oma töö planeerimisel.

Väljundipõhises õppes toimub õpetaja töö planeerimine alljärgnevalt:

- esmalt määratletakse õpitulemused, mida õppimise ja õpetamise kaudu soovitakse saavutada;
- seejärel õpitulemused seostatakse üldpädevustega, läbivate teemadega ning leitakse lõimingu võimalused;
- järgnevalt kavandatakse õpitulemustes sisalduvatest väljundverbidest tulenevalt hindamine (hindamismeetodid ja -kriteeriumid) ning
- lõpuks valitakse lähtuvalt õpitulemustest ja hindamismeetoditest tulenevalt õpetamismeetodid.

Rõhutada tuleb asjaolu, et õpetamise aluseks ei ole õppesisu, vaid õpitulemused. Õppesisu käsitlemises teeb valiku aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üldpädevused ning valdkonna- ja ainepädevused oleksid saavutatud.

Väljundipõhise õppes käsitletakse õppijat õppeprotsessis aktiivse osalejana. Eelduseks, et ta saaks seda olla, on vajalik, et õppija omaks õppeprotsessi toimumise kohta adekvaatset informatsiooni. Kõige olulisem sellest on kindlasti enne õppimist asjakohase teabe omamine hindamisest – st, kuidas toimub õppimise lõpus kokkuvõttev hindamine, millised on hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid. Koosõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 55 lõikele 3, peab õpetaja töö planeerimise väljundina õppeveerandi või kursuse alguses õpilasi teavitama õppeveerandi või kursuse jooksul läbivatest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest. Õpilane peab teadma, mida ja millal ja kuidas hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Vastav informatsioon tuleb õpilastele edastada eKooli kaudu.

Hindamismeetodi puhul on tegemist teadmiste ja oskuste tõendamise viisiga. Hindamismeetodi valikul lähtuda õpitulemustes sisalduvatest väljundverbidest. Hindamismeetodi juurde määratletakse hindamiskriteeriumid. Hindamiskriteeriumid ehk hindamisjuhised kirjeldavad hindamismeetoditega tõendatavate õpitulemuste oodatavat taset ning ulatust. Hindamiskriteeriumid on sõnastatud õpitulemuste alusel, kuid oluliselt suurema detailsusega. Hindamiskriteeriumid on detailsed kirjeldused selle kohta, milliseid teadmisi, oskusi, hoiakuid mis tasemel, millise aja jooksul, mis tingimustel ja mahus peab õpilane konkreetse hindamismeetodi kaudu näitama. Oluline on siiski silmas pidada, et hindamise kohta käiva informatsiooni edastamisel tuleb õpetajal järgida alljärgnevat reegleid:

- informatsioon peab olema ühemõtteliselt arusaadav – kõik kes seda loevad, saavad sellest ühtemoodi aru;
- informatsioon peab olema ammendav – edastatav informatsioon ei tekita lisaküsimusi;
- informatsioon ei tohi olla eksitav – hindamisel ei tohi selguda mingid aspektid, mis varem ei olnud teada;
- informatsioon jõuab ka õppijatele kohale – tähtis ei ole mitte see, et vajalik informatsioon on edastatud, vaid, et on tagatud vajaliku informatsiooni jõudmine õppijani.

1.16 Õpetaja töökavade planeerimise põhimõtted

1) **Töökava** on dokument, mille alusel toimub õppetöö õppetunnis. Õppetunnid toimuvad koolis või ka väljaspool kooli ekskursiooni, projekti või õppekäiguna. Töökava koostamine ja arendamine kuulub klassiõpetaja ja aineõpetaja pädevusse.

2) **Klassiõpetaja ja aineõpetaja** kujundab kooli õppekava alusel välja oma töökava, mis arvestab klassi omapära, kooli arengusuunda ja eripära, õpilaste võimeid ja kooli materiaalseid ressursse.

3) **Õpetaja töökavas** täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja –materjale, õpetajatevahelist koostööd ning õppeaasta üldtööplaani.

4) Töökavad vormistatakse vähemalt üheks trimestriks kalenderplaanina, kus on näidatud ulatuslikumad õppeteemad ainekavast, kasutatavad õppemeetodid, nõutavad õpitulemused ja nende kontrollimise ning hindamise aeg ja moodused. Õpetaja võib oma eripära määratledes

töökavasse lisada omalt poolt õppemeetodeid. Töökava vormi otsustab õpetaja ise. Koolis on kasutusel soovitatav töökava vorm.

5) Valmis järgmise perioodi töökava esitab õpetaja direktorile. Töökava kinnitab kooli direktor.

6) Õppetrimetri algul teeb õpetaja oma töökava alusel õpilastele ja vanematele teatavaks õppeaines nõutavad õpitulemused, nende kontrollimise/hindamise aja ja vormi ning kokkuvõtva hinde kujunemise põhimõtted (ainenõuded).

7) Ainenõuded koosnevad:

1) hindamise vorm, nõutavad õpioskused, hindamise kriteeriumid, hindamise aeg;

2) konsultatsioonide, järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord ja aeg.

1.17 Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Kooli õppekava muutmise algatamine

Kooli õppekava uuendamine või täiendamine toimub algatustaotluse alusel, mis tuleb esitada direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega. Direktor otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse. Kooli õppekava uuendamist ja täiendamist võib taotleda iga asjast huvitatud isik.

Kui kooli õppekava uuendamise või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides, siis algatab kooli õppekava muutmise direktor.

Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine

Kui direktor on otsustanud kooli õppekava uuendamise ja täiendamise vajaduse, siis kutsub direktor kokku töörühma, lähtudes põhikooli riikliku õppekava § 24 lõikes 3 esitatud sättest, kes valmistab ette kooli õppekava muudatused.

Kooli õppekava muudatused vormistatakse kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõuna. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu peab olema kooskõlas kehtiva õigusega.

Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu esitamine enne selle kehtestamist arvamuse saamiseks hoolekogule, õppenõukogule, õpilasesindusele

Direktor esitab kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu enne selle kehtestamist arvamuse andmiseks hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule. Arvamuse küsimisel lähtub direktor kooli asjaajamiskorras sätestatud korrast.

Direktor vaatab hoolekogu, õpilasesinduse ja õppenõukogu arvamused läbi. Kui hoolekogu, õpilasesindus või õppenõukogu on leidnud, et kavandatavad õppekava muudatused on vastuolus kehtiva õigusega, siis kutsub direktor kokku töörühma, kes viib kooli õppekava muudatused vastavusse kehtiva õigusega.

Kooli õppekava kehtestamine

Tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 on kooli õppekava kehtestajaks direktor. Kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 71 lõikega, toimub kooli õppekava kehtestamine käskkirjaga.

Kui direktor jätab kooli õppekava või selle muudatused kehtestamata, siis algab kooli õppekava uuendamise või täiendamise protsess algusest peale.

Kooli õppekava muudatuste avalikustamine

Kool avalikustab, tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 69 lõikes 1 sätestatud nõudest, kooli õppekava koos muudatustega kooli veebilehel ja loob kooli raamatukogus võimalused kooli õppekavaga tutvumiseks.

Kooli õppekava muudatused esitatakse kooli õppekava terviktekstis, näidates ära õppekava muutused viitega direktori käskkirja numbrile ja kuupäevale, millega õppekava muudeti. Samuti märgitakse muudatuse viite juurde muudatuse jõustumise kuupäev.

Lisa 1 Hooluse ja käitumise hindamine I-IV klassis (õpetaja muudab vajadusel)

Õpilase nimi:

Klass:

VALDKOND	Kriteeriumid	Alati	Enamasti	Vahel mitte	Sageli mitte
TUNNIKÄITUMINE	Täidab õpetaja korraldusi				
	Tegeleb õppetööga, tunni teemaga				
	Näitab üles huvi, on hoolas ja aktiivne				
	Arvestab tunnikorraga, ei sega kaasõpilasi ja õpetajat				
SUHTUMINE JA SUHTED	Suhtub lugupidavalt õpetajatesse ja kooli töötajatesse				
	Suhtleb ja käitub sõbralikult ning viisakalt kaasõpilastega				
	Oskab luua kokkuleppeid ja peab nendest kinni				

	Oskab oma arvamust väljendada ja kaitsta				
SEADUSKUULEKUS	Täidab kooli kodukorda: mängib vahetunnil rahulikult, arvestab kooli oludes liikumisvõimalustega, kuulab õpetaja soovitusi ja ettepanekuid				
	Käitub ohutult koolimajas ja kooli territooriumil				
	Kannab vahetusjalatseid				
ÕPPEVAHENDID	Kaasas on koolipäevaks vajalikud õppevahendid				
	Õppevahendid on puhtad ja korras				
SUHTUMINE ÕPPETÖÖSSE	Vastutab oma õppimise ja õpitulemuste eest				
	Kodused tööd on tehtud				
	Osaleb kõikides õppekavas ettenähtud tundides				
	Peab kinni tähtaegadest ja kokkulepetest				

	Esitatavad tööd vastavad nõuetele				
PUHTUS JA KORD	Hoiab puhtust ja korda kooli ruumides ja territooriumil				
	Hoiab oma töölaua ja asjad korras				
	Koristab meeleldi enda järelt mänguasjad ja aitab teisi koristamisel				
Eesti k – E, Muusika – Mu, Kehaline – K, Tööõpetus – Tö, Matemaatika –M, Kunst – Ku, Käsitöö-KÄ, Informaatika-I, Inglise keel- ING, Loodusõpetus-LO, Inimeseõpetus- IN, Ühiskonnaõpetus- Ü, Klassijuhataja-Kl, Logopeed-Log					
Märkused					

Kuupäev:

Klassijuhataja (allkiri):

Lapsevanem (allkiri):

Lisa 2 Hoolsuse ja käitumise hindamine V-VI klassis (õpetaja muudab vajadusel)

Õpilase nimi:

Klass:

VALDKOND	Kriteeriumid	Alati	Enamasti	Vahel mitte	Sageli mitte
TUNNIKÄITUMINE	Täidab korraldusi				
	Töötab ise, laseb teistel töötada				
	Tegeleb õppetööga, tunni teemaga				
	Näitab üles initsiatiivi				
	Aktsepteerib tunnimiljööd				
	Ei võta tundi kaasa segavaid vahendeid (mobiiltelefon jms)				
SUHTUMINE JA SUHTED	Suhtub lugupidavalt kaasõpilastesse ja töötajatesse				
	Suhtleb ja käitub sõbralikult, viisakalt				
		Alati	Enamasti	Vahel mitte	Sageli mitte

	Tunneb ja kasutab virtuaalse suhtlemise reegleid				
	Ei kiusa ega häiri kaasõpilasi				
	Oskab luua kompromisse				
	Käitub loodust hoidvalt				
	Oskab oma arvamust väljendada ja kaitsta				
SEADUSKUULEKUS	Täidab kooli kodukorda				
	Täidab tubaka-, alkoholi jt seadusi				
	Täidab liikluseeskirju				
	Täidab ohutusnõudeid koolimajas ja kooli territooriumil				
VÄLJANÄGEMINE	Situatsioonile vastav riietus	Alati	Enamasti	Vahel mitte	Sageli mitte

	Korrektne välimus				
	Vahetusjalanõude olemasolu ja kandmine				
ÕPPEVAHENDID	Kaasas kõik koolipäeva õppevahendid				
	Õppevahendid on puhtad ja korras				
	Õppevahendite olemasolu				
	Hoiab kooli õppevahendeid ja vara				
SUHTUMINE ÕPPETÖÖSSE	Initsiatiiv õppimise vastu ja vastutus õppimise eest				
	Kaasatötamine				
	Kodused tööd on tehtud				
	Osalemine kõikides õppekavas ettenähtud tundides				

	Tähtaegadest ja kokkulepetest kinnipidamine (nt õigeaegselt õppetundi jõudmine)				
	Esitatavate tööde nõuetele vastavus				
	Säästva eluviisi järgimine				
PUHTUS JA KORD	Hoiab puhtust ja korda kooli ruumides ja territooriumil				
	Hoiab oma töölaua korras				
	Käitub sööklas vastavalt nõuetele				
Keemia – Ke Bioloogia – B Geograafia – G Eesti k – E Matemaatika Ühiskonnaõpetus – Ü Muusika – Mu Inglise k – I Ajalugu – A Kehaline – K Tööõpetus – Tö Arvuti – IT Vene k – V Kunst - Ku					

Kuupäev:

Klassijuhataja (nimi ja allkiri):

Lapsevanem (nimi ja allkiri):

Lisa 3 Õppeainete lõiming üldpädevuste, teiste õppeainete ja läbivate teemadega

Lõimingu põhimõtted

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab kool kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.

- Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning –viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust, täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.
- Lõimingu maatriksis on esitatud ja väljendatud seosed üldpädevuste, teiste õppeainete ja läbivate teemadega.

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
1. Eesti keel ja kirjandus	1. EESTI KEEL I kooliaste 1. Suuline keelekasutus Helide ja häälte ning häälikute eristamine. Õpetaja ja kaaslase kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. ümberjutustamine. Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Sobivate kõnetuste (palumise, küsimise, keeldumise, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Eneseväljendus. Mõtete väljendamine terviklausetena.	1,2,3, 4, 5	3,5,6,8,10,11	1, 3, 4, 8
	2. Lugemine Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Trükitähtede tundmaõppimine. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine.	1,2,3,4,5,7, 8	3,5,6,8,10,11	1, 4, 5, 8

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetud raamatust jutustamine. Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri.</p> <p>3. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).</p> <p>4. Väärtused ja kõlblus: ausus, erinevus teistest, minu hobid ja huvid, minu tervis, rikkus ja vaesus, käitumine ja selle tagajärg jms.</p> <p>5. Kodus ja koolis: perekond, kodu turvalisus, üksteisest hoolimine ja teiste aitamine, sõbrad.</p> <p>6. Mängiv inimene: ringmängud ja mängulust, sõnamängud, võlumaailm.</p> <p>7. Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng: loodus minu ümber, loomalood.</p> <p>8. Kodanikuühiskond ja rahvussuhted: minu kodumaa, tavad ja pühad.</p> <p>9. Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon: arvuti ja teler kui silmaringi avardaja.</p> <p>10. Kirjutamine Kirja eelharjutused. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Häälik, silp, sõna, lause, tekst. Liitsõna. Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus.</p> <p>II kooliaste Suuline ja kirjalik suhtlus Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu</p>	<p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>2, 3, 7, 8</p>	<p>6,7</p> <p>6,7</p> <p>6</p> <p>7,8</p> <p>5,15</p> <p>3,5,6,7,10,11</p> <p>3,5,6,7,8,9</p>	<p>8</p> <p>7, 8</p> <p>8</p> <p>2</p> <p>3, 8</p> <p>5, 6</p> <p>5, 6</p> <p>1, 3, 4, 8</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>põhjal tegutsemine. Arvamuse avaldamine Telefonivestlus.</p> <p>Teksti vastuvõtt Eesmärgistatud lugemine, lugemist hõlbustavad võtted. Tööjuhendi lugemine. Kava, mõttekaart, joonis jm visualiseerivad vahendid. Kokkuvõtte konkreetsest materjalist (õppetekst, arutus). Kuuldu konspekterimine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Raadio- ja telesaadete eripära. Kirjandustekstid (4. klassis): kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud. Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht ja aeg ning tegelased.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: enesehinnang, ausus enese ja teiste vastu.</p> <p>Kodus ja koolis: perekond, kodu turvalisus.</p> <p>Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus: rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale, matkamine kodukohas ning reisimine kauges maades, kultuuride mitmekesisus, erinevate rahvaste uskumused ja tavad, käitumine erinevas kultuuriruumis, külalislahkus, lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse, eesti rahvuskultuuri tutvustajad ning hoidjad.</p> <p>Mängiv inimene: ringmängud ja mängulust, sõnamängud, teatri võlumaailm, leidlik probleemide lahendamine.</p> <p>Keskond ja ühiskonna jätkusuutlik areng: minu osa looduse hoidmisel.</p> <p>Kodanikuühiskond ja rahvussuhted: minu juured, seos mineviku, oleviku ja tuleviku vahel.</p> <p>Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon:</p>	<p>2, 3, 7, 8</p> <p>1,2,3,4,5,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>2, 3, 7, 8</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p>	<p>3,5,6,7,8,9,12,14</p> <p>7,8,9</p> <p>7,8,9,10,11,13</p> <p>11</p> <p>6,7,8,9</p> <p>6,7,8,9</p> <p>3,5,7,8</p>	<p>1, 4, 5, 7, 8</p> <p>8</p> <p>3, 4, 7, 8</p> <p>2</p> <p>8</p> <p>5, 6</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>tänapäevased teabeotsimis- ja –edastamisvõimalused.</p> <p>Tekstiloom: protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine. Kiri, ümbriku vormistamine. Lühiettekanne, esitlus internetist.</p> <p>Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumustest jutustamine ning kirjutamine.</p> <p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <p>Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. Sugulaskeeled ja sugulasrahvad. Kirja-, argi- ja murdekeel.</p> <p>Häälikuõpetus ja õigekiri</p> <p>Tähestik. Täis- ja kaashäälikud.</p> <p>Sõnavaraõpetus</p> <p>Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng. Sünonüümid. Antonüümid.</p> <p>Vormiõpetus ja õigekiri: sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad.</p> <p>Lauseõpetus ja õigekiri</p> <p>Lause. Liht- ja liitlause.</p> <p>Muud õigekirjateemad.</p>	<p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p>	<p>3</p>	<p>5, 6, 8</p> <p>5, 6</p> <p>4</p>
	<p>2. KIRJANDUS</p> <p>II kooliaste.</p> <p>Lugemine</p> <p>Lugemise eesmärgistamine</p> <p>Jutustamine</p> <p>Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi.</p> <p>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</p> <p>Teose mõistmist toetavad tegevused</p> <p>Küsimuste koostamine: mälu- ehk faktiküsimused,</p>	<p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p>	<p>1,3</p>	<p>8</p> <p>2, 3, 4, 5, 7, 8</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>fantaasiaküsimused.</p> <p>Teose/loo kui terviku mõistmine Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine.</p> <p>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine Epiteedi ja võrdluse äratundmine ning kasutamine.</p> <p>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine.</p> <p>Esitamine Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida). Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus.</p> <p>Omalooming Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid.</p>	<p>1,2,3,4,5,7</p> <p>1,2,3,4,5,7</p> <p>5, 7, 8</p> <p>1,2,3,4,5,7</p>	<p>1,3,6,7,8,10,11,12</p> <p>1,3,6,7,8,10,11,12</p>	<p>3</p> <p>5, 6</p> <p>1</p>
2. Võõrkeeled	<p>3. A – INGLISE KEEL I ja II KOOLIASTE</p> <p>Mina ja teised: enesetuvustus ning teiste tutvustamine; Iseloom, välimus, enesetunne ja tervis, suhted sõpradega ja lähikondsetega, ühised tegevused, viisakas käitumine;</p> <p>Kodu ja lähiümbros. Pereliikmed, kodu asukoht, sugulased; pereliikmete ametid; igapäevased kodused tööd ja tegemised.</p> <p>Kodukoht Eesti. Riik, pealinn, rahvused; aastaajad, kodukoha kirjeldus. Eesti asukoht, sümboolika ja tähtpäevad; linn ja maa, Eesti loodus, ilm, käitumine looduses.</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 7, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6,</p>	<p>1,2,3,4,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,3,4,6,7,8,9,10,11</p> <p>1</p>	<p>2, 4, 7, 8</p> <p>1, 3, 4, 6, 7, 8</p> <p>2, 3, 4,6, 7</p> <p>2, 4,5, 6, 7</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>Riigid ja nende kultuur. Õpitavat keelt kõnelevate riikide sümboolika, tähtpäevad ja kombed, mõned tuntumad sündmused, saavutused ning nendega seotud nimed ajaloo- ja kultuurivaldkonnast; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad, Eesti naaberriigid.</p> <p>Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Lihtsad tegevused kodus ja koolis ning nende tegevustega seotud vahendid. Kodused toimingud, söögikorrad, hügieeniharjumused; turvaline liikumine, tee küsimine ja juhatamine; poes käik, arsti juures käimine; kool ja klass, koolipäev, õppeained; ametid</p> <p>Vaba aeg. Lemmiktegevused ja eelistused; huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid.</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7</p> <p>2, 3, 4, 5, 6</p> <p>1, 2, 3, 5, 6, 7</p>	<p>1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11</p> <p>1,2,3,4,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,3,4,6,7,8,9,10,11</p>	<p>1, 3, 4, 7, 8</p> <p>1, 3, 4, 7</p>
	<p>4. B – VENE KEEL</p> <p>II KOOLIASTE</p> <p>Mina ja teised: enesetutvustus ning teiste tutvustamine; Iseloom, välimus, enesetunne ja tervis, suhted sõpradega ja lähikondsetega, ühised tegevused, viisakas käitumine;</p> <p>Kodu ja lähiümbrus. Pereliikmed, kodu asukoht, sugulased; pereliikmete ametid; igapäevased kodused tööd ja tegemised.</p> <p>Kodukoht Eesti. Riik, pealinn, rahvused; aastaajad, kodukoha kirjeldus. Eesti asukoht, sümboolika ja tähtpäevad; linn ja maa, Eesti loodus, ilm, käitumine looduses.</p> <p>Riigid ja nende kultuur. Õpitavat keelt kõnelevate</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 7, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6,</p>	<p>1,2,3,4,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,3,4,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,3,4,6,7,8,9,10,11</p>	<p>2, 4, 7, 8</p> <p>1, 3, 4, 6, 7, 8</p> <p>2, 3, 4,6, 7</p> <p>2, 4,5, 6, 7</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>riikide sümboolika, tähtpäevad ja kombed, mõned tuntumad sündmused, saavutused ning nendega seotud nimed ajaloo- ja kultuurivaldkonnast; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad, Eesti naaberriigid.</p> <p>Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Lihtsad tegevused kodus ja koolis ning nende tegevustega seotud vahendid. Kodused toimingud, söögikorrad, hügieeniharjumused; turvaline liiklemine, tee küsimine ja juhatamine; poes käik, arsti juures käimine; kool ja klass, koolipäev, õppeained; ametid</p> <p>Vaba aeg. Lemmiktegevused ja eelistused; huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid.</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>2, 3, 4, 5, 6</p> <p>1, 2, 3, 5, 6, 7</p>	<p>1,2,3,4,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,3,4,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,3,4,6,7,8,9,10,11</p>	<p>1, 3, 4, 7, 8</p> <p>1, 3, 4, 7</p>
3. Matemaatika	<p>5. MATEMAATIKA</p> <p>I kooliaste</p> <p>Naturaalarvud 0-10 000, arvu järgud, liitmine ja Lahutamine peast 100 piires, kirjalikult 10 000 piires.</p> <p>Liitmise ja lahutamise ning korrutamise ja jagamise seosed.</p> <p>Erinevate tehete komponentide nimetused.</p> <p>Täht arvu tähisena, selle arvvaartuse leidmine.</p> <p>Pikkusühikud: millimeeter, sentimeeter, detsimeeter, kilomeeter, nende seosed.</p> <p>Massiühikud: gramm, kilogramm, tonn, nende seosed.</p> <p>Ajauühikud: sekund, minut, ööpäev, nädal, kuu, aasta, sajand.</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>	<p>1,6,8,12,13,15</p> <p>1,6,8,12,13,15</p> <p>1,6,8,12,13,15</p> <p>1,6,7,8,12,13,15</p> <p>1,6,7,8,10,12,13,15</p>	<p>1, 2, 3, 5</p> <p>1, 2, 3, 5</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>Kell ja kalender. Rahaühikud, mahuühik liiter. Termomeeter, selle skaala. Tekstülesannete analüüsimine ja lahendamine. Punkt, sirge, sirglõik, lõigu joonestamine. Murdjoon. Kolmnurk, nelinurk, nende tipud, küljed, nurgad. Täisnurkse ja võrdkülgse kolmnurga joonestamine. Ring ja ringjoon. Keskpunkt, raadius. Etteantud raadiusega ringjoone joonestamine. Kuup, risttahukas, kera, silinder, koonus, kolm- ja Nelinurkne püramiid, nende põhilised elemendid.</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 1, 2, 4, 5, 6, 7</p>	<p>1,6,7,8,10,12,13,15 1,6,7,8,10,12,13,15 1,6,7,8,10,12,13,15 1,6,7,8,10,12,13,15</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 1, 2, 3, 5, 6 1, 2, 3, 5, 6</p>
	<p>II kooliaste Arvud 0 – 1 000 000 000 ja nende esitus (järguühikud, järkarvud), paaris ja paaritud arvud, alg- ja kordarvud. Jaguvus tunnused Naturaalarvu vastandav ja pöördav Täisarvud, arvu absoluutväärus.</p>	<p>1,2,3,4,5,6,7,8 1,2,3,4,6,7 1,3,4,5,6,7 1,3,4,5,6,7</p>	<p>1,6,7,8,10,12,13,15 1,6,7,8,10,12,13,15 1,6,7,8,10,12,13,15</p>	<p>1,3,5,6 1,3,6 1,3,5,6 1,5,6</p>
	<p>Harilik ja kümnendmurd ning nende teisendamine. Neli põhitehet täisarvude ja positiivsete ratsionaalarvude vallas.</p>	<p>1,4,5,6,7</p>	<p>1,6,7,8,10,12,13,15</p>	<p>1,2,5,6</p>
	<p>Rooma numbrid.</p>	<p>1,2,3,4,5,6</p>		<p>1,4,5,6</p>
	<p>Arvutiprogrammide kasutamine nõutavate oskuste harjutamiseks.</p>	<p>1,3,4,5,6,7</p>	<p>1,6,7,8,10,12,13,15</p>	<p>1,2,3,5,6</p>
	<p>Lihtsamad geomeetrilised kujundid (punkt, sirge,</p>			

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	lõik, kiir, murdjoon, nurk)	1,3,5,6,7		2,3,5,6
	Nurkade võrdlemine, mõõtmise, liigitamine.	3,4,5,6		5,6
	Plaanimõõt.	1,4,5,6	1,6,7,8,10, 12,13,15	5,6
	Sirgete lõikumine, ristumine, paralleelsus.	1,4,5,6		5,6
	Kõrvunurgad ja tippnurgad.	3,4,5,6		5,6
	Sümmeetria sirge suhtes.	1,3,4,5,6		5
	Lõigu keskristsirge ja nurgapoolitaja.	3,4,5,6		5
	Kolmnurk ja selle elemendid. Kolmnurkade liigitamine, joonestamine ja võrdsuse tunnused.	1,3,4,5,6	1,6,7,8,10,12,13,15	
	Kolmnurga pindala leidmine aluse ja kõrguse kaudu.			
	Ringjoon, selle pikkus. Ring, selle pindala.			
	Ruumilised kujundid (kuup, risttahukas)	2,3,4,5,6,7		5
		2,3,4,5,6		5,6
4.	6. LOODUSÕPETUS I kooliaste Inimese meeled ja avastamine. Elus ja eluta. Asjad ja materjalid. Tahked ained ja vedelikud. Aastaajad. Aastaaegade vaheldumine looduses seoses soojuse ja valguse muutustega. Elus loodus eri	1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,3,5,7
		1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,5

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	aastaaegadel. Kodukooha elurikkus ja maastikuline mitmekesisus.			
	Organismid ja elupaigad. Maismaataimed ja –loomad, nende välisehitus ja mitmekesisus, toitumine ja kasvamine. Veetaimede ja- loomade erinevus maismaaorganismidest.	1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,5
	Mõõtmine ja võrdlemine. Kaalu, pikkuse ja temperatuuri mõõtmine.	1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,3,5,6
	Inimene. Inimese välisehitus, toiduvajadused ja tervislik toit. Hügieen ja elukeskkond.	1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,3,5,7
	Ilm. Ilmavaatlused. Ilmastikunähtused.			
	Organismide rühmad ja kooselu. Taimede, loomade ja seente mitmekesisus. Samblikud. Liik, kooslus, toiduahel.	1,2,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,3,5
	Liikumine. Liikumise tunnused. Jõud liikumise põhjusena. Liiklusohutus.	1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,3,5,6,7
	Elekter ja magnetism. Vooluring. Elektrijuhid ja mittejuhid. Elektri kasutamine ja säästmine. Ohutus. Kompass.	1, 2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,3,5,6,7
	Minu kodumaa Eesti. Kooliümbruse plaan. Kaart. Ilmakaared, nende määramine kaardil ja looduses. Tuntud kõrgustikud, saared, poolsaared, lahed, järved, jõed, asulad Eesti kaardil.	1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,3,4,5,6,7
	II kooliaste			
	Maailmaruum. Päike, tähed, päikesesüsteem. Tähistaevas, tähtkujud. Galaktikad. Astronoomia.	1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,5,6
	Planeet Maa. Gloobus kui Maa mudel. Erinevad kaardid. Mandrid ja ookeanid. Geograafilise asendi iseloomustamine. Looduskatastroofid.	1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,5,6
	Elu mitmekesisus Maal. Organismide mitmekesisus: ühe- ja hulkraksed organismid. Organismide eluvajadused. Elu areng Maal.	1,2,3,4,5,6,7,8	1,5,8,9,12,13,15	1,2,5,7

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>Inimene. Inimese ehitus. Elundkondade ülesanded. Inimese põlvnemine. Inimese võrdlemine selgroogsete loomadega.</p> <p>Jõgi ja järv. Vesi kui elukeskkond. Loodusteaduslik uurimus. Veekogu kui uurimisobjekt. Eesti jõed. Jõgi ja selle osad. Vee voolamine jões. Veetaseme kõikumine jões. Eesti järved, nende paiknemine. Taimede ja loomade kohastumine eluks vees. Jõgi elukeskkonnana. Järvevee omadused. Toitainete sisaldus järvede vees. Elutingimused järves. Jõgede ja järvede elustik. Toiduahelate ja toiduvõrgustike moodustumine tootjatest, tarbijatest ning lagundajatest. Jõgede ja järvede tähtsus, kasutamine ning kaitse. Kalakasvatus.</p> <p>Vesi kui aine. Vee kasutamine. Vee omadused. Vee olekud ja nende muutumine. Vedela ja gaasilise aine omadused. Vee soojuspaisumine. Märgamine ja kapillaarsus. Põhjavesi. Joogivesi. Vee kasutamine. Vee reostumine ja kaitse. Vee puhastamine.</p> <p>Asula kui elukeskkond. Elukeskkond maa-asulas ja linnas. Eesti linnad. Koduasula plaan. Elutingimused asulas. Taimed ja loomad asulas.</p> <p>Pinnavormid ja pinnamood. Pinnavormid, nende kujutamine kaardil. Kodukoha ja Eesti pinnavormid ning pinnamood. Suuremad kõrgustikud, madalikud ja tasandikud, Põhja-Eesti paekallas. Mandrijää osa pinnamoe kujunemises. Pinnamoe mõju inimtegevusele ja inimese kujundatud pinnavormid.</p> <p>Soo elukeskkonnana. Soo elukeskkonnana. Soode teke ja paiknemine. Soode areng: madalsoo, siirdesoo ja raba. Elutingimused soos.</p>	<p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>2,4,5,6,7,8</p> <p>4,5,6,8</p> <p>3,4,5,8</p> <p>4,5,6,8</p> <p>1,2,4,5,6,8</p>	<p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p>	<p>1,2,3,5,6,7</p> <p>2, 3,7,8</p> <p>2,7</p> <p>2,3,4,6,7,8</p> <p>2,3,7,8</p> <p>2,7</p> <p>2,7</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>Soode elustik. Soode tähtsus. Turba kasutamine. Kütteturba tootmise tehnoloogia.</p> <p>Muld. Mulla koostis. Muldade teke ja areng. Mullaorganismid. Aineringe. Mulla osa kooslustes. Mullakaeve. Vee liikumine mullas.</p> <p>Aed ja põld elukeskkonnana. Mulla viljakus. Aed kui kooslus. Fotosüntees. Aiataimed. Viljapuu- ja juurviljaaed, iluaed. Põld kui kooslus. Keemilise tõrje mõju loodusele. Mahepõllundus. Inimtegevuse mõju mullale. Mulla reostumine ja hävimine. Mulla kaitse.</p> <p>Mets elukeskkonnana. Elutingimused metsas. Mets kui elukooslus. Eesti metsad. Metsarinded. Nõmme-, palu-, laane- ja salumets. Eesti metsade iseloomulikud liigid, nendevahelised seosed. Metsade tähtsus ja kasutamine. Puidu töötlemine. Metsade kaitse.</p> <p>Õhk. Õhu tähtsus. Õhu koostis. Õhu omadused. Õhutemperatuur ja selle mõõtmine. Õhutemperatuuri ööpäevane muutumine. Õhu liikumine soojenedes. Õhu liikumine ja tuul. Kuiv ja niiske õhk. Pilved ja sademed. Veeringe. Ilm ja ilmastik. Sademete mõõtmine. Ilma ennustamine.</p> <p>Läänemeri elukeskkonnana. Vesi Läänemeres – merevee omadused. Läänemere asend ja ümbritsevad riigid, suuremad lahed, väinad, saared, poolsaared. Läänemere mõju ilmastikule. Läänemere rannik. Elutingimused Läänemeres. Mere, ranniku ja saarte elustik ja iseloomulikud liigid ning nendevahelised seosed. Mere mõju inimtegevusele ja ranna-asustuse</p>	<p>2,4,5,6,7,8</p> <p>2,4,5,6,7,8</p> <p>2,4,5,6,7,8</p> <p>2,4,5,6,7,8</p> <p>2,4,5,6,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p>	<p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p>	<p>2,3,4,7,8</p> <p>2,6,7</p> <p>2,3,4,6,7,8</p> <p>2,3,4,6,7</p> <p>2,3,6,7,8</p> <p>2,3,5,7,8</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>kujunemisele. Läänemere reostumine ja kaitse.</p> <p>Elukeskkonnad Eestis. Ülevaade eluslooduse mitmekesisusest Eestis. Tootjad, tarbijad ja lagundajad. Toitumissuhted ökosüsteemis. Inimese mõju ökosüsteemidele.</p> <p>Eesti loodusvarad. Eesti loodusvarad, nende kasutamine ja kaitse. Loodusvarad energiaallikatena. Eesti maavarad, nende kaevandamine ja kasutamine. Kaevanduste ja karjäärade kasutamise seotud keskkonnaprobleemid.</p> <p>Looduse ja keskkonnakaitse Eestis. Inimese mõju keskkonnale. Looduskaitse Eestis. Bioloogilise mitmekesisuse kaitse. Kaitsealad. Niit kui Eesti liigirikkaim kooslus. Kodukoha looduskeskkonna muutumine inimtegevuse tagajärjel. Jäätmekäitlus. Säästev tarbimine.</p>	<p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p>	<p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p> <p>1,5,8,9,12,13,15</p>	<p>2,3,5,7, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>2,3,5,7, 8</p> <p>2,3,5,7, 8</p>
5. Sotsiaalsained	<p>7. AJALUGU</p> <p>II kooliaste</p> <p>I. Ajaarvamine. Ajaarvamisega seotud mõisted ja ajaloo perioodid.</p> <p>Ajalooallikad. Ajalooallikate tõlgendamine.</p> <p>Eluolu. Elu linnas ja maal rahu ja sõja ajal, inimeste tegevusalad, kultuur ja traditsioonid.</p>	<p>1,2,3, 6, 8</p> <p>1, 2, 4, 5, 6, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>	<p>1,2,8,9,10,11,12,13</p> <p>1,2,8,9,10,11,12,13</p> <p>1,2,8,9,10,11,12,13</p>	<p>4, 5</p> <p>2, 3, 4, 5, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 8</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>Ajaloosündmused ja ajaloolised isikud. Silmapaistvad isikud Eestis, Euroopas ja maailmas.</p> <p>Muinasaeg. Muinasaja arengujärgud ja nende üldiseloostus, kiviaja inimese tegevusalad ja eluolu. Eesti muinasaeg.</p> <p>II Vanad Idamaad. Vana- Egiptus, Mesopotamia, Iisraeli ja Juuda riik.</p> <p>Vana-Kreeka. Kreeka vanimad kõrgkultuurid, eluolu ja religioon. Vana-Kreeka kultuuriline tähtsus.</p> <p>Vana-Rooma. Rooma vabariik, keisririik. Vana- Rooma kultuur, rahvastik ja eluolu, ristiusu teke.</p> <p>Maailm keskajal 476-1492. Keskaja ühiskonna üldiseloostus, kirik ja kultuur, ristiusu õpetuse alused, kiriku tähtsus, teaduse teke.</p> <p>Maailm varauusajal 1492-1600. Uue maailmapildi kujunemine, majandussuhted, suured maadeavastused, reformatsioon, Eesti 16. sajandil.</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>	<p>1,2,8,9,10,11,12,13</p> <p>1,2,8,9,10,11,12,13</p> <p>1,2,8,9,10,11,12,13</p> <p>1,2,8,9,10,11,12,13</p> <p>1,2,8,9,10,11,12,13</p> <p>1,2,8,9,10,11,12,13</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 8</p> <p>1, 2, 4, 5, 6, 8</p> <p>2, 3, 4, 5, 7, 8</p> <p>2, 3, 4, 5, 6, 8</p>
	<p>8. INIMESEÕPETUS</p> <p>I kooliaste</p> <p>Inimene. Mina. Mina ja tervis. Mina ja minu pere. Mina: aeg ja asjad. Mina ja kodumaa.</p>	<p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5,</p>	<p>1,2,6,7,8,9,10,11</p>	<p>1, 3, 4, 5, 8</p> <p>1,2, 3, 4, 5, 6, 7,</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>Meie. Minu individuaalsus ja väärtuslikkus. Minu vaimne ja füüsiline tervis. Mina ja meie- minu ja teiste vajadused. Teave ja asjad. Minu koduküla, vald, linn, maakond. Eesti Vabariigi sümbolika. Erinevate rahvaste tavad ja kombed.</p> <p>II kooliaste</p> <p>I. Tervis. Tervise olemus: füüsiline, vaimne ja sotsiaalne tervis.</p> <p>2. Tervislik eluviis. Tervisliku eluviisi komponendid. Tervislik toitumine.</p> <p>3. Murdeiga ja kehalised muutused. Murdeiga inimese elukaases.</p> <p>4. Turvalisus ja riskikäitumine. Turvaline ning ohutu käitumine koolis, kodus ja õues.</p> <p>5. Haigused ja esmaabi. Levinumad laste ja noorte haigused. Nakkus- ja mittenakkushaigused. Haigustest hoidumine. HIV, AIDS. Esmaabi põhimõtted.</p> <p>6. Keskkond ja tervis. Tervislik elukeskkond. Tervislik õpikeskkond.</p> <p>II. Suhtlemine</p> <p>1. Mina ja suhtlemine. Enesehinnang. Eneseanalüüs. Enesekontroll.</p> <p>2. Suhtlemine teistega. Minu ja teiste vajadused. Vajaduste hierarhia.</p> <p>3. Suhted teistega. Hoolivus. Sõprussuhted. Usaldus suhtes. Empaatia. Vastutus suhetes.</p> <p>4. Konfliktid. Konfliktide olemus ja põhjused.</p> <p>5. Otsustamine ja probleemilahendus. Otsustamine ja probleemide lahendamine.</p> <p>6. Positiivne mõtlemine.</p>	<p>6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,4,5,6,7,8</p>	<p>1,2,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,6,7,8,9,10,11</p> <p>1,2,6,7,8,9,10,11</p>	<p>8</p> <p>1, 3, 4, 5, 8</p> <p>1, 3, 4, 5, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>9. ÜHISKONNAÕPETUS</p> <p>II kooliaste</p> <p>I. Sotsiaalsed suhted</p> <p>1. Inimesed meie ümber, kogukonnad; Euroopa riigid ja rahvad; sallivus. Eestis ja õpilase kodukohas elavad rahvarühmad. Sooline võrdõiguslikkus. Pere ja suguvõsa. Naabruskond. Sõpruskond. Koolipere. Euroopa riigid, Eesti naaberriigid.</p> <p>2. Vabatahtlik tegevus: kodanikuühendused ja -algatus; koostöö. Kodukohas tegutsevate seltside, klubide ja ühenduste tegevus. Noorteorganisatsioonid.</p> <p>II. Demokraatia</p> <p>1. Demokraatia põhimõtted ja selle toimimine. Rahva osalemine ühiskonna valitsemises. Võimude lahusus. Riigikogu, Vabariigi Valitsus, Vabariigi President, kohus. Kohalik omavalitsus. Seaduse ülimuslikkus, seadus kui regulatsioon. Peamised inimõigused.</p> <p>2. Koolidemokraatia; lapse õigused ja võimalused osaleda poliitikas. Õpilasmavalitsus. Kooli sisekord Lapse õigused.</p> <p>III. Töö ja tarbimine. Aja ja kulutuste planeerimine ning raha kasutamine, laenamine ja säästmine. Elukutsed – teadmised ja oskused. Elukestev õpe.</p> <p>IV. Meedia ja teave. Raamatukogu, internet. Ajalehed, ajakirjad, raadio, televisioon, meediakanalite integratsioon. Teadlik infotarbimine ja -edastamine. Autoriõiguste kaitse.</p>			
		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1, 2, 6,7,8,10,11	3, 4, 5, 6, 8
		1, 2, 3, 5, 6, 8	1, 2, 6,7,8,10,11	1, 2, 3,8
		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1, 2, 6,7,8,10,11	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
		1,2,3, 4, 5, 6, 7,8	1, 2, 6,7,8,10,11	3
		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1,2,6,7,8,10,11,12, 13	1, 2, 3
		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1,2,6,7,8,10,11	5, 6

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
6. Kunstiained	<p>10. KUNST</p> <p>1. Väärtuspädevused Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguiline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunste eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguiline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunste eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.</p> <p>2. Enesemääratluspädevus. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade aineestik ning sõnumid jne) aitab kujundada personaalset,</p>	1,2,3,4,5,7,8	1,2,7,8,9,11,12,13	1,2,4,5,8
		1,2,3,4,5,6,7,8	1,2,7,8,9,11,12,13	1,2,3,5,8

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.</p> <p>3. Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada.</p> <p>4. Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest, jms rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.</p> <p>5. Matemaatikapädevuse arengut toetavad kunstides rakendatavad ülesanded, kus analüüsida kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.</p> <p>6. Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstides individuaal- ja rühmatöö. Kunstide valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate</p>	<p>2,3,4,5,7,8</p> <p>1,2 ,3, 4, 5, 6, 7,8</p> <p>2,4,6,7</p> <p>1,2 ,3, 4, 5, 6, 7,8</p>	<p>1,2,7,8,9,11,12,13</p> <p>1,2,7,8,9,11,12,13</p> <p>1,2,5,7,8,9,11,12,13</p> <p>1,2,7,8,9,11,12,13</p>	<p>1,2,3,4,5,6,7,8</p> <p>1,2,3,5,6,7,8</p> <p>1,5,6</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnagaseotud elukutsete ning institutsioonidega.</p>		1,2,7,8,9,11,12,13	1,2,3,4,5,6,7,8
	<p>11. MUUSIKA</p> <p>I kooliaste</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Laulmine. Lauldakse nii ühehäälselt <i>a cappella</i> kui ka saatega. 2. Pillimäng. Rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. 3. Muusikaline liikumine. Muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. 4. Omalooming. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. 5. Muusika kuulamine ja muusikalugu. Õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. 6. Muusikaline kirjaoskus. Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. 7. Õppekäigud. Võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. <p>II kooliaste</p>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	1,2,3,5,7,8,9,10,12, 13	1,2,3,4,5,6,7,8

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>1. Laulmine. Klassitunnis lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt.</p> <p>2. Pillimäng. Süvendatakse pillimänguuskusi erinevates pillikoosseisudes.</p> <p>3. Muusikaline liikumine. Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu.</p> <p>4. Omalooming. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu.</p> <p>5. Muusika kuulamine ja muusikalugu. Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust.</p> <p>6. Muusikaline kirjaoskus. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm)</p> <p>7. Õppekäigud. Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel.</p>		13	
7. Tehnoloogia	<p>12. TÖÖÕPETUS</p> <p>I kooliaste</p> <p>1. Kavandamine. Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval. Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Ideede visandamine paberil. Idee esitlemine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.</p> <p>2. Materjalid. Looduslikud ning tehismaterjalid (paber,</p>	1, 2, 3, 4, 7, 8 1, 3, 4, 5, 6 4	1,5,7,10,11,13 1,5,7,10,11,13	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne). Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine.</p> <p>Katsetused erinevate materjalidega.</p> <p>3. Töötamine. Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine. Oma idee teostamine, toetudes õpitud oskustele ja iseseisvatele katsetustele. Töökoha korras hoidmine.</p> <p>4. Tööviisid. Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (mõõtmise, märkimise, rebimise, voltimise, lõikamise, vestmine, saagimise, heegeldamine, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, naelutamine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine). Sagedasemad töövahendid.</p> <p>5. Kodundus. Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide ja riiete korrastamine ning kaunistamine. Isiklik hügieen. Tervislik toiduvalik. Lihtsamate toitade valmistamine. Laua katmine, kaunistamine ja koristamine. Viisakas käitumine. Säätlik tarbimine. Jäätmete sortimine.</p>	<p>5, 6</p> <p>1, 2, 3, 5, 6, 8</p> <p>5, 6</p> <p>5, 6, 7</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>	<p>1,5,7,10,11,13</p> <p>1,5,7,10,11,13</p> <p>1,5,7,10,11,13</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>13. TEHNOLOOGIA; KÄSITÖÖ JA KODUNDUS</p> <p>II kooliaste</p> <p>Käsitöö.</p> <p>1. Kavandamine. Idee ja kavandi tähtsus eset valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Kavandamise graafilised võimalused. Värvusõpetus.</p> <p>2. Töö kulg. Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi. Lihtsama tööjuhendi koostamine. Tööjaotus rühmas.</p> <p>3. Rahvakunst. Rahvakultuur ja selle tähtsus.</p> <p>4. Materjalid. Tekstiilkiudained. Looduslikud kiud, kangakudumine.</p> <p>5. Tööliigid. Tikkimine. Õmblemine. Kudumine. Heegeldamine.</p> <p>Kodundus</p> <p>1. Toit ja toitumine. Toiduained ja toitained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toidupüramiid.</p> <p>2. Töö organiseerimine ja hügieen. Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus.</p> <p>3. Toidu valmistamine. Retsept. Mõõtühikud. Töövahendid köögis. Ohutushoid. Toiduainete eeltöötlemine, kül- ja kuumtöötlemine.</p> <p>4. Lauakombed</p> <p>5. Kodu korrashoid.</p> <p>6. Tarbijakasvatus. Tulud ja kulud pere eelarves, taskuraha.</p> <p>7. Projektitööd.</p>	<p>1, 4, 5, 7</p> <p>4, 7</p> <p>2, 3, 4, 6, 7</p> <p>2, 3, 4, 6, 7</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6</p>	<p>1,2,5,6,7,10,12,15</p> <p>1,2,5,6,7,10,12,15</p> <p>1,2,5,6,7,8,9,10,12,</p> <p>1,2,5,6,7,8,9,10,12</p> <p>1,2,5,6,7,8,9,10,12</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 8</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 8</p> <p>5, 6, 7, 8</p> <p>5, 6</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>Tehnoloogiaõpetus. Tehnoloogia olemus. Tehnoloogia, iniviid ja ühiskond. Materjalide liigid.</p> <p>1. Tehnoloogia igapäevaelus.</p> <p>2. Disain ja joonestamine. Eskiis. Lihtsa toote kavandamine. Tehniline joonis.</p> <p>3. Materjalid ja nende töötlemine. Materjalide liigid (puit, metall, plastid, elektroonika komponendid jne) ja nende omadused. Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jne) ning töövahendid.</p> <p>4. Projektitööd.</p> <p>5. Kodundus. Toiduained ja toitained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toiduainete säilitamine. Hügieeni-nõuded köögis töötades. Jäätmete sortimine.</p>	<p>1, 3, 4, 7</p> <p>4, 5</p> <p>1, 4, 7</p>	<p>1,2,5,6,7,8,9,10,12, 15</p> <p>1,2,5,6,7,8,9,10,12, 15</p> <p>1,2,5,6,7,8,9,10,12</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 8</p> <p>5, 6</p> <p>4</p> <p>5, 6, 7</p>
8. Kehaline kasvatus	<p>14. KEHALINE KASVATUS</p> <p>1. Teadmised spordist ja liikumisviisidest. Liikumise ja sportimise tähtsus inimese tervisele. Liikumissoovitused eri kooliastmete õpilasele. Ohutu liikumise/liiklemise juhised õpilasele, käitumisreeglid kehalise kasvatus tunnis. Hügieenireeglid. Elementaarsed teadmised spordialadest.</p> <p>2. Võimlemine. Rivi- ja korraharjutused. Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused. Üldkoormavad ja koordineeritud arendavad hüplemisharjutused. Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused. Rakendusvõimlemine.</p>	<p>1, 2, 3,4, 5</p> <p>2, 3, 4, 6, 7</p>	<p>1,2,6,7,8,9</p> <p>1,2,6,7,8,9</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>1, 3, 4, 5, 6, 8</p>

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>Akrobaatilised harjutused. Tasakaaluharjutused. Ettevalmistavad harjutused toenghüppeks.</p> <p>3. Jooks, hüpped, visked.</p> <p>4. Liikumismängud.</p> <p>5. Taliala. Suusatamine.</p> <p>6. Tantsuline liikumine.</p> <p>7. Ujumine.</p> <p>II kooliastmes lisanduvad:</p> <p>8. Kergejõustik</p> <p>9. Sportmängud</p> <p>10. Orienteerumine</p>	<p>3, 6</p> <p>2, 4</p> <p>3, 6</p> <p>2, 5</p> <p>4</p> <p>1, 2, 3, 5, 6</p> <p>2, 7</p> <p>3, 4</p>	<p>1,2,6,7,8,9</p> <p>1,2,6,7,8,9</p> <p>1,2,6,7,8,9</p> <p>1,2,6,7,8,9</p> <p>1,2,6,7,8,9</p>	<p>2, 4, 7, 8</p> <p>1, 2, 3, 7, 8</p> <p>2, 6, 7, 8</p> <p>2, 3, 4, 8</p> <p>1, 7, 8</p> <p>1, 2, 7, 8</p> <p>1, 3, 4, 5, 8</p> <p>1, 3, 4, 5,</p>
9. Kooli poolt vaba tunniressursi alusel määratud ained	<p>15. ROBOOTIKA</p> <p>II kooliaste</p> <p>Robotika</p> <p>Õppesisu</p> <p>1) Robotid ja nende kasutamine: millest robotid koosnevad, miks on inimestel vaja roboteid, milliseid roboteid on maailmas olemas, millistes valdkondades saavad robotid inimesi asendada.</p> <p>2) Programmeerimine: millest koosneb arvutiprogramm. tuntumad programmeerimiskeeled,</p>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,8	1,2,3,12,13	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Ainevaldkond	Õppeained	Üldpädevused	Lõimuv õppeaine	Läbivad teemad
	<p>programmeerimiskäsud ja nende järjestamine, lihtsamate programmide ja algoritmide joonistamine.</p> <p>3)Tutvumine kooli nutiklassiga: milliseid reegleid tuleb järgida nutiklassis viibides, millised tegevused on klassis keelatud.</p> <p>4)Tutvumine arvutitega (sülearvutiga, tahvelarvutiga, nutitelefoniga): millest koosneb arvuti, kuidas arvutit tööle panna, klaviatuuri ja hiire kasutamine, arvutivõrku sisse- ja väljalogimine, kuidas leida arvutist vajalikku programmi, kuidas programmi käivitada, salvestada.</p> <p>5)Mootorid: nende kasutamine ja programmeerimisvõimalused</p> <p>6)Andurid: liikumisanduri ja kaldeanduri kasutamine robotite ehitamisel ja programmeerimisel.</p> <p>7)Helid: helide tekitamine, helide lisamine.</p>			

2 AINEVALDKONNAD JA AINEKAVAD

2.1 Keel ja kirjandus

2.1.1. Ainevaldkond „Keel ja kirjandus” üldalused

2.1.1.1. Keele- ja kirjanduspädevus

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, see tähendab suutlikkus mõista eakohaseid ilukirjandustekste ja nende osatähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos ning tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku ja iseenda identiteedi alust; keeleteadlikkus ja oskus end vastavalt suhtlussituatsioonile ja keelekasutuseesmärkidele nii suuliselt kui ka kirjalikult väljendada; arusaamine, et lugemine teeb vaimselt rikkamaks.

Keele ja kirjanduse õpetamisega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
- 2) teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana;
- 3) omandab põhiteadmised keelest ja saavutab õigekirjaoskuse;
- 4) väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris välja kujunenud keelekasutustavasid;
- 5) kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel;
- 6) kasutab asjakohaselt erinevaid suhtluskanaleid ning suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
- 7) väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahva pärimuskultuuri ja traditsioone kui ka kultuurilist mitmekesisust;
- 8) tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi;
- 9) loeb eakohast väärtkirjandust, kujundades kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastades mõtte- ja tundemaailma;
- 10) suudab kujundada ja väljendada isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust;
- 11) oskab õppida, hangib teavet eri allikatest, kasutab sõna- ja käsiraamatuid.

2.1.1.2. Ainevaldkonna õppeained ja nende maht

Ainevaldkonna õppeained on eesti keel ja kirjandus. Eesti keelt õpitakse 1.–6. klassini, kirjandust 5.–6. klassis.

Ainekavades esitatud taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks võetud arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmete ja ainete kaupa järgmiselt:

I kooliaste

eesti keel – 19+4 nädalatundi

II kooliaste

eesti keel – 11+2 nädalatundi

kirjandus – 4 nädalatundi

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmete sees määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et taotletavad õpitulemused ja õppe-kasvatuseesmärgid on saavutatavad.

2.1.1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Keel on rahvuskultuuri ja rahvusliku identiteedi kandja. Keele valdamine kõnes ja kirjas on inimese mõtlemisvõime kujunemise, vaimse arengu ning sotsialiseerumise alus ja eeldus. Eesti keele hea valdamine on eduka õppimise eeldus kõigis õppeainetes. Ainevaldkonna õppeainetes omandavad õpilased keele- ja kirjandusteadmisi ning saavad lugemise, kirjutamise ja suhtlemise kogemusi. Teadmiste ning kogemuste alusel kujuneb õpilasest põhikooli lõpuks teadlik, aktiivne ja vastutustundlik lugeja, kirjutaja ning suhtleja. Ainevaldkonna õppeained toetavad eeskätt õpilase emakeele- ja kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut, kuid ka tema identiteedi ja enesetunnetuse kujunemist ning kultuurilist ja sotsiaalset arengut.

1.– 4. klassis arendatakse eesti keele õppes kõiki keelelisi osaoskusi (kõnelemine, kuulamine, lugemine, kirjutamine) ja õigekeelsust. Osaoskusi ja õigekeelsust arendatakse nii teabe- ja tarbetekstide kui ka ilukirjandustekstide lugemise, jutustamise ja kirjutamise kaudu.

Alates 5. klassist on eesti/vene keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne käsitlusviis ning keeleliste osaoskuste arendamine.

Kirjandustundides kujundatakse õpilaste kirjandushuvi ja lugejavõimeid ning kõlblis-emotsionaalset arengut loetud kirjandusteoseid mõtestades, kuid vaadeldakse ka ilukirjanduskeele eripära ning arendatakse suulist ja kirjalikku väljendusoskust.

Ainevaldkonnasisese lõimingu põhialus on avar tekstikäsitlus, mis hõlmab nii suulisi kui ka kirjalikke tarbe- ja ilukirjandustekste, samuti pildilisi, graafilisi ning teist liiki tekste. Ainevaldkonna õppeainete koostoimes omandatakse teiste õppeainete õppimiseks vajalikke kuulamis-, kõnelemis-, lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid, kujuneb soov ning oskus oma mõtteid väljendada.

Keelekasutust ning oskust tekste mõista ja luua arendatakse teksti- ja õigekeelsusõpetuse kaudu. Eesti keelt ja kirjandust õppides omandab õpilane keelelise suhtluse oskused ja vilumused, õpib oma mõtteid ning tundeid väljendada, kuulnud ja loetut analüüsima ning kogutud teavet üldistama. Kirjanduslike tekstide lugemine ja käsitlemine tundides avardab õpilaste kultuuri- ja elukogemust, rikastab sõnavara, soodustab kirjandushuvi ning lugejavõimete ja isiksuse arengut.

Keeleliste osaoskuste lõimimise tulemusel arenevad õpilaste mõtlemisvõime, suhtlusoskus ja enesetunnetus. Õpilased on võimelised eetilisel, olusid ja partnerit arvestades suhtlema, teadlikumalt õppima ja tegutsema.

2.1.1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi. Seda tehakse erinevate tekstide lugemise, nende üle arutlemise reflekteerimise ja kirjutamise kaudu ning kasutades mitmesuguseid koostöövorme (ühisarutelud, projektid jne). Saavutatud üldpädevused kajastuvad tekstiloomes, esitlustes, arutlustes. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ning käitumise kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega loob sobiva õpikeskkonna ning mõjutab

õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kirjandusõpetuses kujundatakse kõlbelisi ja esteetilis-emotsionaalseid väärtusi ning kultuuriväärtuste mõistmist ilukirjandus- ja aimetekstide kaudu. Keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keele kui rahvuskultuuri kandja tähtsust, keeleoskust kui inimese identiteedi olulist osa. Keeleõpetuses väärtustatakse funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Keele- ja kirjandustundides kasutatava paaris- ja rühmatöö käigus kujundatakse koostööoskust, julgustatakse oma arvamust välja ütleva, kaaslaste ideid tunnustama ja teistega arvestama, ühiseid seisukohti otsima. Eri laadi ülesannete kaudu kujundatakse oskust suhelda eetiliselt ja olusid arvestades nii suuliselt kui ka kirjalikult, nii vahetult kui ka veebikeskkonnas.

Enesemääratluspädevus. Tekstide üle arutledes kujundatakse õpilastes positiivset minapilti. Õpiolukordades luuakse võimalused suhestuda käsitletavate teemadega, loovülesannete kaudu tuuakse esile õpilaste eripärad ja anded, vormitakse maailmavaade.

Õpipädevus. Keele- ja kirjandustundides arendatakse kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, erinevatest allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liiki tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.

Suhtluspädevus. Keele- ja kirjandustundides kujundatakse suulise ja kirjaliku suhtluse oskust, suhtluspartneri ja tema suulise ja kirjaliku kõne mõistmist, suhtluspartneriga arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamist ja põhjendamist oskust. Õppetegevuse ja õppetekstide kaudu pannakse alus õpilaste diskuteerimis- ja väitlemis- ning tänapäevasele kirjaliku suhtlemise oskusele.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus. Teabetekstide abil arendatakse oskust lugeda teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud infot, leida arvandmeid, lugeda ja mõista tabelite, skeemide, graafikute ning diagrammidena esitatud infot ning seda analüüsida, sõnalise teabega seostada ja tõlgendada. Vanemates tekstides kasutatud mõõtühikute teisendamise kaudu edendatakse arvutusoskust. Õpitakse eristama teaduslikku teavet ilukirjanduslikust ja populaarteaduslikust teabest ning kasutama tehnoloogilisi abivahendeid tekstide loomisel, korrigeerimisel ja esitamisel.

Ettevõtlikkuspädevus. Ettevõtlikkuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- ja kirjandustekstidest kui ka igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamisega, nende suhtes seisukoha võtmise ja neile lahenduste otsimisega nii keele- ja kirjandustundides kui ka loovtöodes. Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.

Digipädevus. Keelt ja kirjandust õppides kasutatakse digivahendeid internetis eri liiki tekstide ning audiovisuaalse meedia otsimiseks, sh märksõnadega. Saadud teavet rakendatakse probleeme lahendades, nende üle arutledes või uut sisu luues, kasutades digikeskkonda sihipäraselt koos teiste teabeallikatega. Õpitakse tekste digitaalselt looma ja vormistama, järgides autoriõigusi viitamise ning teksti digitaalsel kujul säilitamise korral. Isikuandmeid sisaldavaid tekste koostades ning digikeskkonnas suheldes pööratakse tähelepanu interneti turvalisusele ja igapäevaelu väärtuspõhimõtete arvestamisele.

2.1.1.5. Ainevaldkonna õppeainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeained toetavad pädevuste saavutamist teistes valdkondades. Keele- ja kirjandustundides arendavad õpilased kõikides õppeainetes vajalikku suulist ja kirjalikku väljendus- ning suhtlusoskust, õpivad lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste, arendavad kirjandustekste lugedes sõnavara ning avardavad maailmapilti; õpivad kirjutama eri tüüpi tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja õpitud termineid ning sobivat stiili; õpivad koostama ja vormistama uurimistöid, kasutama allikaid ja viitama neile; harjuvad kasutama eri liiki sõna- ja käsiraamatuid.

Arutlusoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskusi arendatakse nii keele ja kirjanduse valdkonna kui ka teiste ainete õppes, töötades sisult erinevate tekstidega, samuti diskussioonide ja väitluste kaudu. Lõimingut toetab elementaarsete õigekirjanõuete järgimine teiste ainevaldkondade tundides.

Võõrkeeled. Eesti/vene keele õpetuse kaudu arendatakse õpilaste kirjalikku ja suulist eneseväljendus- ning arutlusoskust, oskust luua tekste ning neist aru saada. Võõrkeelte õppimisel on abiks eesti/vene keele tundides omandatud keelemõisted. Omandatud võõrsõnad toetavad võõrkeelte õppimist. Maailmakirjanduse autorite ja teostega tutvumine tekitab huvi võõrkeelte õppimise vastu. Õpitavas võõrkeeles kirjutavate autorite teoste lugemine ja arutamine süvendab huvi selle keele maa ja kultuuri ning ka kirjanduse originaalkeeles lugemise vastu.

Matemaatika. Õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist soodustab eesti/vene keele ja kirjanduse tundides arendatav lugemisoskus. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrekse matemaatilise kirjaoskuse omandamist.

Loodusained. Loodusteaduslike õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab head lugemisoskust ja tööd tekstiga. Kohanimede ning loodusnähtuste ja -objektide nimetuste õigekirja kinnistatakse keele- ja kirjandustundides. Loodustemalised tekstid õppe- ning ilukirjanduses aitavad loodust tundma õppida ja väärtustada. Loodusainetes omandatud sõnavara ning teadmised soodustavad omakorda kirjandusteoste looduskirjelduste mõistmist ja kujutluspiltide teket ning võimendavad seeläbi emotsionaalset mõju lugejale.

Sotsiaalsained. Ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad maailmapildi kujunemist, ajaloosündmuste mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist. Kirjandustekste valides ja käsitledes peetakse silmas ühiskonnas olulisi valdkondi: väärtused ja kõlblus; suhted kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus; kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Sotsiaalainete õppimise käigus omandatud teadmised ajaloost, ühiskonna arengust ja toimimisest ning inimese staatusest ühiskonnas toetavad kirjandusteoste käsitlemisel ühiskondlike probleemide ja inimsuhete mõistmist. Keeletundides õpitakse riikide, ühenduste, organisatsioonide, ajalooliste isikute, ajaloosündmuste nimede õigekirja norme, mida ajaloo- ja ühiskonnatundides kinnistatakse konkreetsete näidete varal.

Kunstiained. Kunstiainete õpet toetab lähenemine kirjandusele kui kunstiainele. Kirjandusteose analüüs seostatuna illustratsioonide vaatlusega soodustab kunsti väljendusvahendite eripära mõistmist. Reklaami käsitlemine keeleõppes eeldab ka visuaalsete ja auditivsete komponentide eritlemist ja analüüsi. Kirjandusteose käsitlemise illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest. Kirjanduse ja muusikaõpetuse ühisosa on (rahva)laul, selle tekst ja esitus.

Kehaline kasvatus. Meedia- ja kirjandustekstide valiku kaudu saadakse elukogemusi. Plakateid ja esitlusi koostades kujundatakse tervist väärtustavat eluhoiakut. Väitlustes propageeritakse tervislikku eluviisi ning dramatiseeringutes ja rollimängudes saab läbi mängida mitmesuguseid elulisi olukordi.

Tehnoloogia. Õppe- ja teabetekstide kaudu kujundatakse oskust hinnata tehnoloogia rakendamise kaasaegsusi ja ohte, kasutada eetilisel nüüdisaegset tehnoloogiat oma õpi-, töö- ja suhtluskeskkonna kujundamisel ning järgida tehnilisi vahendeid kasutades ohutus- ning intellektuaalomandi kaitse nõudeid.

2.1.1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainetes eesmärkide seadmisel, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel, lähtudes kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine. Rollimängude, tekstide käsitlemise, arutelude ja loovtööde kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Arendatakse suutlikkust kujundada oma arvamust, väljendada end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, lahendada probleeme. Õppetegevus võimaldab õpilasel kujundada eneseanalüüsiks vajalikku sõnavara, et analüüsida oma huvisid, võimeid, nii ainealaseid kui ka teisi oskusi ja teadmisi ning õpilast suunatakse kasutama eneseanalüüsi tulemusi oma tulevase haridustee ja tööelu planeerimisel. Õppetegevus võimaldab töömaailmaga ka vahetult kokku puutuda (nt õppekäigud ettevõttesse, ainevaldkonnaga seotud ametite tutvustus). Kujundatakse oskust koostada õpingute jätkamiseks ja tööle kandideerimiseks vajalikke dokumente. Meediatekstide analüüsi kaudu juhitakse õpilasi märkama ühiskonnas toimuvaid protsesse ja arutlema selle üle, kuidas need mõjutavad haridusteed ning tulevast tööelu.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Teemakohaste tekstide varal, probleemülesannete lahendamise ning suuliste ja kirjalike arutluste kaudu toetatakse õpilaste kujunemist sotsiaalselt aktiivseteks, keskkonnateadlikeks, vastutustundlikeks ning tervist ja turvalisust väärtustavateks inimesteks.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Eri liiki tekstide käsitlemise kaudu suunatakse õpilasi märkama ühiskonna probleeme ja neile lahendusi otsima. Projektides osalemine aitab kasvatada aktiivset ellusuhtumist.

Kultuuriline identiteet. Keele ja kirjanduse kui rahvuskultuuri kandjate toel kujuneb õpilastes arusaam endast, teadmine oma juurtest, eesti keele erikujudest (nt Mulgi, Võru, Setu, Kihnu murre). Emakeele ja kirjanduse väärtustamise kaudu õpitakse lugu pidama endast ja oma rahvast, teiste rahvaste tekstide abil kujundatakse arusaam kultuuride erinevustest, aga ka tõdemus inimkonna kultuurilisest ühisosast.

Teabekeskond. Erinevatest allikatest (sh internetist) teabe hankimine, selle kriitiline hindamine ja kasutamine on nii keele- ja õppeteemakohaste teadmiste laiendamise kui ka tekstiloome eelduseks.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Õpiülesannete lahendamiseks kasutatakse teadlikult infoühiskonna võimalusi, õpilasi suunatakse alternatiivseid lahendusi otsima, oma ideid ellu rakendama.

Väärtused ja kõlblus. Ilukirjandust ning kultuuriteemalisi teabetekste lugedes ja analüüsides, nende üle arutledes ning nende põhjal kirjutades pööratakse tähelepanu õpilaste kujunemisele kõlbelisteks isiksusteks, kes teavad ja tunnustavad üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi. Tekstide analüüsi abil kujundatakse julgust astuda välja taunimisväärtete tegude ja hoiakute vastu.

2.1.1.7. Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaines seatud eesmärkidest, taotletavatest õpitulemustest ja õppesisust ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja põhiteemadega;
- 2) taotletakse, et õpilaste õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas ja jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt, nii et jääb piisavalt aega ka puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 3) võimaldatakse õpilastel õppida üksi ja koos teistega (paaris- ja rühmatööd), et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) arvestatakse õpilaste individuaalseid iseärasusi ning kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad sobiva pingutusega õppida;
- 5) kasutatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) kasutatakse mitmekesist õppemethodikat, sealhulgas aktiivõpet (rollimäng, loovtöö, arutelu, väitlus, õpimapi ja uurimistöö koostamine, omaloomingu esitamine jne);
- 7) laiendatakse traditsioonilist õpikeskkonda (arvuti/multimeediaklass, muuseum, näitus, raamatukogu, ettevõtted, loodus jne);
- 8) rakendatakse õppetegevust toetavaid ja mitmekesistavaid õppevorme (ekskursioonid kirjanikega seotud paikadesse ning keele ja kirjandusega seotud asutustesse, kohtumised kirjanike ja tõlkijatega, loomekonkursid, konkurssideks valmistumine, projektõpe jne), pidades oluliseks sotsiaalse kompetentsuse saavutamist;
- 9) arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid.

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

1.8. Hindamise alused

Ainekavas on kirjeldatud õpitulemused õppeaines kooliastmete kaupa kahel tasandil: üldised õpitulemused õpetamise eesmärkidena ja õpitulemused osaoskuste raames. Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, sealhulgas esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele; õpilaste individuaalseid iseärasusi ja mõtlemistasandite arengut.

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest.

Hoiakutele (nt huvitatus, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine, kokkulepitud reeglite järgimine) antakse hinnanguid.

Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus täpsustakse kooli õppekavas.

Eesti keele õppimise tulemusi kokku võtva hindamise vormiks võib olla kompleksne töö.

I kooliastmes hinnatakse õpilase:

- 1) suulist keelekasutust, s.o kõnelemist ja kuulamist,
- 2) lugemist, s.o lugemistehnikat, teksti mõistmist ja vabalugemist,
- 3) kirjutamist, s.o kirjatehnikat, õigekirja ja kirjalikku tekstiloomet.

II kooliastmes hinnatakse õpilase:

- 1) suulist ja kirjalikku suhtlust,
- 2) tekstide vastuvõttu,
- 3) tekstiloomet,
- 4) tekstide õigekeelsust.

Kirjanduse õppimise tulemusi hinnatakse eesti/vene keele õppest eraldi alates 5. klassist.

II kooliastmes hinnatakse:

- 1) teoste lugemist ning tutvustamist,
- 2) jutustamist,
- 3) tekstide tõlgendamist ja analüüsi, kirjandusliku kujundi mõistmist,
- 4) teksti esitust ja omaloomingut.

Kirjalikes kirjandusülesannetes parandab õpetaja ka keelevead, kuid hinnates arvestab valdavalt töö sisu.

Omaloominguliste tööde puhul võib lisahindega tunnustada esteetilist aspekti.

1.9. Füüsiline õppekeskkond

Kool korraldab keele ja kirjanduse valdkonna ainete õpet:

- 1) klassis, kus saab mööblit ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud) ning rühmatöök;
- 2) kooli raamatukogus ning väljaspool kooli vastavalt kooli õppekavas sätestatule.

Kool võimaldab:

- 1) klassiruumis kasutada õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni;
- 2) kasutada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia õpikeskkondi ning õppematerjale ja vahendeid, sealhulgas veebisõnaraamatuid.

2.1.2 Eesti keele ja kirjanduse ainekava põhikoolis

Eesti keele õpetusega taotletakse, et õpilane 6. klassi klassi lõpuks:

- 1) omandab põhiteadmised eesti keelest kui soome-ugri keelest ja eesti keele õigekirjaoskuse, tuleb eesti kirjakeelega toime isiklikus ja avalikus elus ning edasiõppimisel;
- 2) mõistab keele tähtsust eneseväljendus- ja suhtlusvahendina, arendab keeleoskust, arvestades kultuuris välja kujunenud keelekasutustavasid;
- 3) õpib esmaselt asjakohaselt kasutama erinevaid suhtluskanaleid, arendab oskust leida, kriitiliselt hinnata ning sihipäraselt kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet, sh ainevaldkonnaga seotud elukutsete ja edasiõppimisvõimaluste infot;
- 4) loeb ja kuulab mõtestatult eri tüüpi tekste ning koostab neid suuliselt ja kirjalikult;
- 5) õpib tundma eri tekstiliike ning märkama nende kasutusvõimalusi ja seoseid isikliku ja tööeluga;
- 6) arendab kriitilist mõtlemist, oskust arvamusi põhjendada ning suuliste ja kirjalike tekstide alusel iseseisvalt järeldusi teha;
- 7) kasutab oma kirjakeeleoskuse täiendamiseks sõna- ja käsiraamatuid ning internetiallikaid;
- 8) tajub keeleoskust õpioskuste alusena ja identiteedi olulise osana ning kujuneb teadlikuks keelekasutajaks;
- 9) väärtustab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit, suhtub lugupidamisega teiste rahvaste keelde ja kultuuri;
- 10) suhtub tolerantselt eesti keele võõrkeelena kasutamisse ja toetab teise emakeelega kaaslaste eesti keele omandamist.

Tundide arv klassiti

Õppeaine	Nädalatunde klassiti						
	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	Kokku
Eesti keel	7+1	6+1	6+1	5	3+1	3+1	35
Kirjandus					2	2	4

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED I KOOLIASTMES

Õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele, kasutades kõnes ja kirjas sobivaid lühivastuseid ning terviklauseid;
- 2) kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
- 3) oskab sihipäraselt vaadelda ja nähtut kirjeldada ning märkab erinevusi ja sarnasusi;
- 4) kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit ja olukorda;
- 5) jutustab endast ja lähiümbruses toimunut;
- 6) kuulab mõtestatult eakohast teksti;
- 7) loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt ja õigesti ning saab sellest aru, mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
- 8) loeb eakohast ilu- ja aimekirjandust;
- 9) kirjutab õpitud keelendite piires õigesti;
- 10) jutustab ja kirjutab küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnade või kava abil;
- 11) töötab tekstiga õpetaja juhiste alusel.

Suuline keelekasutus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ja lühivastuseid;
- 2) annab küsimustele toetudes arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu;
- 3) avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta, märkab erinevusi ja sarnasusi ning kirjeldab neid;
- 4) leiab väljendumiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu;
- 5) oskab suhtlusolukordades küsida, paluda, selgitada, keelduda, vabandust paluda, tänada;
- 6) mõtleb loole alguse ja lõpu;
- 7) esitab peast luuletuse või lühiteksti.

Õppesisu

Helide ja häälte ning häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas). Hääliku pikkuse eristamine. Täis- ja kaashäälikud. Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni esiletoomine ettelugemisel, dramatiseeringus jm esituses.

Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine. Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine. Kaaslaste ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).

Kuuldud jutu (muinasjutt, lühijutt lapse elust jne) ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ning nende ütlustele.

Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine vastavalt olukorrale. Selge häälduse jälgimine teksti esitades.

Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid.

Sõnavara arendamine: sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.

Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste esitamine ning neile vastamine. Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal. Aheljutustamine. Sündmuse, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.

Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) peast esitamine.

Enese ja teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslaste arvamuse küsimine.

Lugemine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loeb nii häälega kui ka endamisi ladusalt ja teksti mõistes;
- 2) loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga;
- 3) töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- 4) vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta;
- 5) eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku ja keeldu;
- 6) tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna ja kirja;
- 7) mõistab tabeleid, diagramme, skeeme ja tingmärke;
- 8) on lugenud läbi vähemalt 10 eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatutest;
- 9) teab nimetada mõnd lastekirjanikku.

Õppesisu

Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus.

Trükitähtede tundmaõppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse jm). Lugemistehniliselt raskete sõnade ning sõnaühendite lugema õppimine. Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust.

Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord jne) lugemine. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jne), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.

Sõna, lause ja teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.

Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine.

Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine.

Töö tekstiga: õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine.

Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine.

Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.

Loetud raamatust jutustamine ning loetule emotsionaalse hinnangu andmine. Vajaliku raamatu leidmine õpetaja abiga ja iseseisvalt.

Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri.

Tarbe- ja teabetekst: teade, tööjuhend, eeskiri, retsept, saatekava, sõnastik, sisukord, õpikutekst, teatmeteose tekst, ajalehe- ja ajakirja- ning muu meediatekst.

Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).

Ilukirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.

Kirjanduse eri liike ja žanre esindavad tekstid õppekirjandusse ja vabalugemiseks valitakse eesti ja väliskirjanike loomingust, lähtudes vajadusest õpilaste keelekasutust rikastada ja kultuuritraditsioone edasi anda ning arvestades järgmisi teemavaldkondi.

Väärtused ja kõlblus. Ausus. Erinevus teistest. Minu hobid ja huvid. Minu tervis. Rikkus ja vaesus. Käitumine ja selle tagajärg

Kodus ja koolis. Perekond. Kodu turvalisus. Üksteisest hoolimine ja teiste aitamine. Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Sallivus

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. Kodukoha elu ja pärimused. Kultuuride mitmekesisus muinasjuttude ainetel

Mängiv inimene. Ringmängud ja mängulust. Sõnamängud. Võlumaailm

Keskond ja ühiskonna jätkusuutlik areng. Loodus minu ümber. Loomalood

Kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Minu kodumaa. Tavad ja pühad

Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon. Arvuti/teler kui silmaringi avardaja

Kirjutamine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
- 2) kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti maha, paigutab teksti korrektselt paberile ning vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt;
- 3) eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset;
- 4) eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid;
- 5) märgib kirjas õigesti häälikuid ja kaashäälikuühendit, käänd- ja pöördõnade õpitud lõppe ning tunnuseid;
- 6) kirjutab õigesti asesõnu;
- 7) kirjutab õige sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse;
- 8) kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed;
- 9) piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;
- 10) kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ning kontrollib kirjutatut näidise põhjal (30–40 sõna);
- 11) koostab kutse, õnnitluse, teate ning kirjutab eakohase pikkusega ümberjutustusi ja teisi loovtöid küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava abil;
- 12) teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjestuses.

Õppesisu

Kirja eelharjutused. Joonistähtede kirjutamine. Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine, puhtus, käekirja loetavus ning kuupäeva kirjutamine. Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus.

Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks. Ümberjutustuse kirjutamine. Jutu kirjutamine pildi täiendusena (pildiallkiri, tegelaskõne jne). Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi,

kaardi või kava abil, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Sündmusest ja loomast kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

Häälik, silp, sõna, lause, tekst. Täis- ja kaashäälikud. Tähed ja tähestik, tähestikjärjestus.

Hääliku pikkuse ning häälikuühendi märkimine kirjas. Tähtede i ja j õigekiri (v.a võõrsõnad ning tegijanimi); h-täht sõna alguses; sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses; k, p, t s- ja h-tähe kõrval. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade ja ilmakaarte nimetuses. Silbitamise ja poolitamise alused. Liitsõna.

Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude ja da-vormi õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus).

Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma loetelus. Koma et, sest, aga, kuid, siis puhul. Sidesõnad, mis ei nõua koma

Sõnavara. Lähedase ja vastandtähendusega sõna.

Tekstiõpetus

Õpilane:

- 1) loeb meelsasti klassiväliseks kirjanduseks soovitatud raamatuid- oskab teha nii kirjalikke kui suulisi kokkuvõtteid loetu kohta;
- 2) eristab erinevaid tekstiliike, oskab neid võrrelda;
- 3) koostab kahekõnesid;
- 4) oskab kirjutada enda väljamõeldud jutukest;
- 5) vastab küsimustele kuuldud teksti põhjal;
- 6) leiab vastuseid küsimustele teksti abil;
- 7) otsib teabetekstist fakte, seostab igapäeva eluga.

Õppesisu

Eesti keele omandamise toetamine eesti keele ainekavast lähtuvalt.

Huvi äratamine lastekirjanduse vastu.

Loomingulisuse ja fantaasia arendamine.

Sõnavara, suulise ja kirjaliku eneseväljenduse arendamine.

Õigekirja ja stiilitunde arendamine.

Õppevaldkondade õpitulemused ning õppesisu ja -tegevused klassiti I kooliastmel

Suuline keelekasutus 1. klassis

1. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi;
- 2) toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi;
- 3) kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuuldud lause, jutu sisu;
- 4) teab, et sõnadel on lähedase või vastandtähendusega sõna ja nimetab neist mõningaid;
- 5) väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab;
- 6) jutustab suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust;
- 7) koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu,
- 8) esitab luuletust peast.

Õppesisu ja -tegevused 1. klassis

Kuulamine

Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel.

Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.

Kõnelemine

Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine olukorrale.

Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine.

Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel.

Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.

Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.

Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine.

Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitamine.

Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus.

Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine.

Lugemine 1. klassis

1. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) tunneb häälik-tähelest vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt;
- 2) mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu;
- 3) vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud;
- 4) mõtleb jutule alguse või lõpu;
- 5) on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav ...).

Õppesisu ja -tegevused 1. klassis

Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus.

Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine.

Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.

Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust.

Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine.

Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Loole lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas.

Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine.

Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.

Tekstiliikide eritamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus.

Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend.

Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine.

Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).

Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.

Kirjutamine 1. klassis

1. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse;
- 2) kirjutab tahvlilt ära;
- 3) täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga;
- 4) koostab näidise järgi kutse;
- 5) eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset;
- 6) kirjutab omasõnade algusesse k, p, t
- 7) kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid;
- 8) teab, et lause lõpeb punktiga;
- 9) teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte;
- 10) kirjutab õigesti oma nime.

Õppesisu ja -tegevused 1. klassis

Kirjatehnika

Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähtede kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste kirjatähtede õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine (vajadusel 2.klassis). Tähtede seostamine.

Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.

Kirjalik tekstiloome

Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi).

Jutu kirjutamine pilditaiendusega (pildi allkiri, kahekõne jms). Jutule lõpu kirjutamine. Loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi). Lünkumberjutustuse kirjutamine.

Õigekeelsus

Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus. Häälikute märkimine kirjas. Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine.

Täis- ja kaashäälikud. Täishäälikuühendi vaatlus. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälik (k, p, t) omasõnade alguses. i ja j ning h sõna alguses seoses tähtede õppimisega.

Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses.

Liitsõna vaatlus (moodustamine).

Sõnade lõpu õigekiri – d ja -vad (mitmus) ning -b (tegusõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine.

Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega. Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus).

Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga.

Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).

Tekstiõpetus 1. klassis

1. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) tunneb huvi lasteraamatute vastu;
- 2) oskab joonistuse kujul ja paari lihtsa lause abil kirja panna loetu sisu;
- 3) leiab tekstist võõraid sõnu.

Õppesisu ja -tegevused 1. klassis

Töö klassivälise kirjandusega.

Sõnade abil jutukese koostamine.

Temaatilisele pildile jutukese (3 lauset) kirjutamine.
Õnnitluskaartidesse õnnitluste koostamine ja kirjutamine.
CD-lt kuulnud jutu sisu lühikokkuvõtte.
Esitatud loo kohta pildi joonistamine.
Lausete ladumine liikuvasse aabitsasse.
Töö sõnavaraga-tekstis sõnade asendamine teiste samatähenduslike või vastandsõnadega.
Tekstist nõutud sõnade leidmine.
Lausete järjestamine jutukeseks.
Kahekõne koostamine ja ilmekas esitamine.
Muinasjutule sobiva lõpu mõtlemine.
Kirjutamisel erinevate tekstide paigutamine paberile.
Luuletuse korrektne ärakiri.
Tutvumine lühikese teabetekstiga.
Rahvapärilike tekstide eristamine ja mõistmine.

Suuline keelekasutus 2. klassis

2. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) eristab täis- ja suluta kaashääliku pikkusi;
- 2) kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil;
- 3) koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil;
- 4) kasutab kõnes terviklauseid;
- 5) teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu;
- 6) väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust;
- 7) annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu;
- 8) koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu;
- 9) vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel;
- 10) esitab luuletust peast.

Õppesisu ja -tegevused 2. klassis

Kuulamine

Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk suluta kaashäälikul.

Õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine.

Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.

Kaaslaste ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).

Kõnelemine

Sõnatäheenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks.

Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule.

Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses.

Kõnelemine eri olukordades (telefonitsi, rühma esindajana), rollimängud.

Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine.

Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine.

Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil.

Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.

Eri meeleoluga luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatud peast esitamine.

Lugemine 2. klassis

2. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu;
- 2) mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu;
- 3) vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele;
- 4) leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel;
- 5) tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna;
- 6) kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi;
- 7) on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi.

Õppesisu ja -tegevused 2. klassis

Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnauhendite lugema õppimine.

Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades.

Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust.

Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes.

Teksti sisu aimamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel.

Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine.

Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine.

Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine.

Luuletuste ilmekas (mõtestatud) esitamine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.

Tekstiliikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna.

Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend.

Loetud raamatu tutvustamine ja soovimine. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga.

Kirjutamine 2. klassis

2. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid;
- 2) kirjutab tahvlilt või õpikust ära;
- 3) täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga;
- 4) koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate;

- 5) kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil;
- 6) eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit;
- 7) kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse;
- 8) märgib kirjas õigesti täishäälikuid;
- 9) teab peast võõrtähtedega tähestikku;
- 10) alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga;
- 11) kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes;
- 12) kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kellela? millela?);
- 13) kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (20–25 sõna lihtlausetena).

Õppesisu ja -tegevused 2. klassis

Kirjatehnika

Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine.

Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel.

Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine.

Kirjalik tekstiloome

Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga.

Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel.

Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.

Õigekeelsus

Varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri;

k, p, t s-i ja h kõrval; i ja j silbi alguses, h sõna alguses.

Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted.

Lauseliik ja lõpumärk (jutustav e väit- ja küsilause). Koma kasutamine liitlauses kirjutamisel et, sest, aga, kuid puhul.

Suur algustäht oma kooli ja tuttavates kohanimedes.

Sõnade lõpu õigekiri –d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kellela? millela?). ma, sa, ta, me, te, nad õigekiri.

Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (20–25 sõna lihtlausetena).

Kirjavea parandamine, kui veale tähelepanu juhitakse; kirjavea vältimine, kui veaohlikule kohale tähelepanu juhitakse

Tekstiõpetus 2. klassis

2. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) loeb meeleldi jõukohaseid lasteraamatuid;
- 2) oskab jutustada loetust;
- 3) võrdleb loetu tegelasi.

Õppesisu ja -tegevused 2. klassis

Lünnktextid (lüngaga sõnad- puuduvad tähed, lüngaga laused- puuduvad sõnad).

Raamatukese koostamine.

Pildiseeria järgi jutustamine.

Jutu kirjutamine.

Lause alguse ja lõpu leidmine, õige märgi valik.

Vanasõnad, mõistatused.

Ristsõnade lahendamine.

Tööjuhenditest arusaamine.
Segiaetud ridade kohendamine luuletuseks suuliselt ja kirjalikult.
Kiri. Salakiri.
Tegelaste kirjeldamine, võrdlemine.
Tekstilõikude õigesse järjekorda paigutamine.
Vigadega teksti parandamine.
Arvutiteksti kasutamine integreerituna teiste ainetega (loodusõpetus, matemaatika).
Töö klassivälise kirjandusega.

Suuline keelekasutus 3. klassis

3. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) kuulab mõtestatult eakohast teksti; toimib sõnumi või juhendi järgi;
- 2) väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid;
- 3) vaatleb sihipäraselt, kirjeldab nähtut ning märkab erinevusi ja sarnasusi;
- 4) avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta;
- 5) annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi;
- 6) jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ning küsimuste toel; mõtleb loole alguse ja lõpu;
- 7) leiab väljendumiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu;
- 8) esitab luuletust peast.

Õppesisu ja -tegevused 3. klassis

Kuulamine

Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel.

Pikema suulise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine. Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine.

Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine.

Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.

Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.

Kõnelemine

Häälde- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses.

Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine.

Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.

Sõnavara arendamine: sõnatäheenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.

Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.

Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine).
Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.

Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal;
aheljutustamine.

Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.
Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks.

Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.

Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.

Lugemine 3. klassis

3. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) loeb nii häälega kui ka endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ning kaarti;
- 2) loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga;
- 3) töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- 4) vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta;
- 5) eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku ning keeldu;
- 6) tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna ja kirja;
- 7) on lugenud läbi vähemalt 12 eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust;
- 8) teab nimetada mõnd lastekirjanikku.

Õppesisu ja -tegevused 3. klassis

Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).

Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhatakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvilt ja vihikust.

Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine.

Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusemärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.

Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.

Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine.

Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.

Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.

Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri

Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.

Kirjutamine 3. klassis

3. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
- 2) kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrekselt paberile ning vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt;
- 3) valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu;
- 4) märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ning tunnuseid;
- 5) teab peast võörtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjestuses;
- 6) kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed;
- 7) piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;
- 8) kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ning kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna);
- 9) koostab kutse, õnnitluse, teate ja e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega ümberjutustusi ning teisi loovtöid küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.

Õppesisu ja -tegevused 3. klassis

Kirjatehnika

Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine). Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.

Õigekiri

Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. k, p, t s-i ja h kõrval. i ja j õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). h sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.

Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna.

Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus).

Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua.

Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine.

Sõnavara: lähedase ja vastandtähendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.

Tekstiloome

Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks.

Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek.

Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel.

Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus.

Sündmusest ja loomast kirjutamine.

Jutule alguse ja lõpu kirjutamine.

Kirja kirjutamine.

Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

Tekstiõpetus 3. klassis

3. klassi lõpetamisel õpilane:

- valdab funktsionaalset lugemist
- suudab õppekava nõuetest lähtuvalt ennast kirjalikult väljendada

Õppesisu ja –tegevused 3. klassis

Teabeteksti ja luuletuse ümberjutustamine.

Segiaetud teksti kohendamine jutukeseks suuliselt ja kirjalikult.

Tekstilõikude pealkirjastamine.

Klassi raamatu koostamine.

Loetud raamatu tegelaste iseloomustamine.

Jutu kirjutamine ja illustreerimine.

Skeemi koostamine ja täiendamine.

Lihtsa pildiseeria koostamine.

Klassivälise kirjanduse kohta lühikokkuvõtte koostamine suuliselt ja kirjalikult.

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED II KOOLIASTMES

Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb õpitud tekstiliike ning nende kasutamise võimalusi;
- 2) oskab teha kuuldust ja loetust kokkuvõtet nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 3) oskab koostada õppetööks ja eluks vajalikke tekste ning neid korrektselt vormistada;
- 4) tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe ja esineb suuliselt;
- 5) suhtleb eesmärgipäraselt ja valib kontekstile vastava suhtluskanali, kuulab eesmärgistatult;
- 6) tunneb eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
- 7) oskab kasutada ÕSi ja interaktiivseid õigekeelsusallikaid.

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida;
- 2) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust;
- 3) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- 4) oskab oma seisukohta põhjendada ja vajaduse korral sellest taganeda;
- 5) oskab teha kuuldu ja loetu kohta nii suulist kui ka kirjalikku kokkuvõtet.

Õppesisu

Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.

Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine. Suuline arvamuse avaldamine ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. Väite põhjendamine.

Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon.

Telefonivestluse alustamine ja lõpetamine. Virtuaalkeskonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus. E-kiri.

Teksti vastuvõtt

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunneb õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;
- 2) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- 3) võrdleb tekste, esitab küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;
- 4) kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.

Õppesisu

Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine
Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.

Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekterimine Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid.

Trükiajakirjandus: pressifoto, karikatuur, pildiallkiri.

Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, aadressaat, lastele mõeldud reklaam.

Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjanek ning seoste esiletoomine. Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.

Kirjandustekstid (4. klassis): kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, loomateemaline ilukirjanduslik ja aimejutt, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud

Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht ja aeg ning tegelased. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Luuletuse mõtestatud lugemine (meeleolu, laad)

Kirjanduse eri liike ja žanre esindavad tekstid õppekirjandusse ja vabalugemiseks valitakse eesti ja väliskirjanike loomingust, arvestades järgmisi teemavaldkondi.

Väärtused ja kõlblus. Enesehinnang. Ausus enese ja teiste vastu. Iseenda ning teiste vajadused ja huvid. Arusaamine heast ja halvast. Õiglus ja ebaõiglus. Kiiduväärne ja taunitav. Erinevus teistest. Minu hobid ja huvid. Minu tervis ja tulevik. Rikkuse ja vaesusega seotud probleemid. Kohustused ja vastutus. Üksiolek ja hirmud

Kodus ja koolis. Perekond. Kodu turvalisus. Vägivald kodu. Armastus oma kodu ja koduste vastu. Suhted vanemate, kasuvanemate ning vanavanematega. Suhted õdede, vendade, teiste lähisugulastega. Poiste ja tüdrukute suhted. Sallivus teistsuguste inimeste suhtes. Abivajaja ja aitaja. Nohiklikkus ja tõrjutus. Piir oma ja võõra vahel. Piir lubatu ja lubamatu vahel

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale. Matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades. Kultuuride mitmekesisus. Erinevate rahvaste uskumused ja tavad. Käitumine eri kultuuriruumides. Külalislahkus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse. Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad

Mängiv inimene. Ringmängud ja mängulust. Sõnamängud. Teatri võlumaailm. Leidlik probleemide lahendamine. Iluelamused. Loominguline koostöö. Mängult ja päriselt. Põhjendatud ja põhjendamata riskid

Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng. Minu osa looduse hoidmisel. Austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse. Hädasolija aitamine. Lemmikloomad ning vastutus nende eest. Aastaaegade omanäolisus

Kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Minu juured. Seos mineviku, oleviku ja tuleviku vahel. Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse. Suhtumine keelde. Kodupaiga keel. Suhted teiste rahvustega

Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon. Avastamisrõõm ja õpikogemused. Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused. Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas. Internet kui ohuallikas. Käitumine suhtlusportaalides. Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad

Tekstiloomed

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet;
- 2) koostab ning peab lühikese ettekande;
- 3) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe;
- 4) jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult;
- 5) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
- 6) avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 7) kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju;
- 8) vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;
- 9) kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid.

Õppesisu

Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.

Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, toimetamine ja avaldamine, tagasiside saamine.

Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand. Oma vigade leidmine ja parandamine.

Lisateabe otsimine. Alustekst, selle edasiarenduse lihtsamad võtted.

Visuaalsed ja tekstilised infoallikad ning nende usaldusväärsus. Eri allikatest pärit info võrdlemine, olulise eristamine ebaolulisest. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal. Fakt ja aramus. Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega.

Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika.

Kiri, ümbriku vormistamine.

Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi ja inimese kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.

Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine.

Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.

Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine. Luuletuse kirjutamine.

Õigekeelsus ja keelehoole

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
- 2) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;
- 3) oskab kasutada veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks;
- 4) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsid ja hinnates.

Õppesisu

Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. Sugulaskeeled ja sugulasrahvad. Kirjakeel, argikeel ja murdekeel.

Häälikuõpetus ja õigekiri. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Võõrtähed ja -häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri. Tähed g, b, d s-tähe kõrval. Tähe h õigekiri. Tähtede i ja j õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad). Liidete gi ja ki õigekiri. Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel. Tähtede f ja š õigekiri. Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist).

Sõnavaraõpetus. Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng. Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine. Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides. Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi.

Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist). Vormiõpetus ja õigekiri. Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad.

Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, liht-, täis- ja enneminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ning mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis.

Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käänamine. Käänded, nende küsimused ning tähendus. Õige käände valik olenevalt lause kontekstist. Ainsus ja mitmus. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Omadussõna käänamine koos nimisõnaga, lik- ja ne-liiteliste omadussõnade käänamine ning õigekiri. Omadussõnade võrdlusastmed. Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited. Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (ne- ja line-liitelised omadussõnad).

Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. Põhi- ning järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine. Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ning numbritega, nende lugemine. Arvsõnade kasutamine tekstis. Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.

Lauseõpetus ja õigekiri. Lause. Alus ja öeldis. Lihtsamad lause laiendamise võimalused. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlause. Koondlause kasutamine tekstis. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning nende kasutamine.

Liitlause. Liitlausete sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine.

Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ning järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi. Üte ja selle kirjavahemärgid.

Muud õigekirjateemad. Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed. Ajaloosündmused. Ametinimetused ja üldnimetused. Perioodikaväljaanded. Teoste pealkirjad. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. Lühendite lugemine

ÕPPEVALDKONDADE ÕPITULEMUSED NING ÕPPESISU JA -TEGEVUSED KLASSITI II KOOLIASTMEL

Suuline ja kirjalik suhtlus 4. klassis

4. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi;
- 2) annab lühidalt edasi kuuldu sisu;
- 3) väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes;
- 4) esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi;
- 5) väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt;
- 6) leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi;
- 7) kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid;
- 8) esitab peast luuletuse või rolliteksti.

Õppesisu ja -tegevused 4. klassis

Hääliku pikkuste eristamine.

Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine.

Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine. Kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine. Kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel.

Tekstide kriitiline kuulamine (fakti ja fantaasia eristamine jms). Lavastuse, kuuldud proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine.

Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Fakt ja aramus.

Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega. Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis.

Vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitlus, tutvustus. Erinevate käitumisviiside ja koostöövormide võrdlemine. Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. Lisateabe otsimine.

Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine (sõnavalik, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine).

Dialogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine. Pantomiiim. Rollimäng.

Erinevate strateegiate kasutamine kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine). Eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt intervjuu tegemiseks).

Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.

Teksti vastuvõtt 4. klassis

4. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;
- 2) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;
- 3) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi;
- 4) leiab teksti peamõtte;

- 5) kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi;
- 6) leiab tekstist vajalikku infot;
- 7) tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja;
- 8) on läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost (raamatut);
- 9) tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust.

Õppesisu ja -tegevused 4. klassis

Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.

Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires.

Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus (piltlik väljend). Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada).

Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega. Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi, küsimuste koostamine. Loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine. Rollimäng. Dramatiseering.

Luuletuse sisu eripära määramine (loodus, nali jne); riimide leidmine ja loomine, riimivate sõnade toel värsside loomine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad). Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine.

Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine.

Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogi või e-otsingut kasutades.

Tekstiliiikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri

Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.

Tekstiloom 4. klassis

4. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest;
- 2) jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel;
- 3) kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest;
- 4) kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile;
- 5) kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel;
- 6) teeb oma tekstiga tööd.

Õppesisu ja -tegevused 4. klassis

Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, loov, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine.

Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega.

Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine. Eseme, olendi, inimese kirjeldamine. Iseloomulike tunnuste esitamine.

Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.

Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid.

Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, veenmiskiri, tarbetekstid (juhend, nimekiri, retsept, e-kiri, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam, arvamislugu).

Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, tsentriline kaart, sündmuste kaart, muusika, pilt, rollimäng jne), teksti eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.

Õigekeelsus ja keelehoole 4. klassis

4. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) märgib kirjas õigesti lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja kaashäälikuid;
- 2) märgib sõnades õigesti kaashäälikuühendit;
- 3) kirjutab sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse;
- 4) pöörab tegusõnu olevikus;
- 5) moodustab ainsust ja mitmust, olevikku ja minevikku;
- 6) poolitab sõnu (õpitud reeglite piires);
- 7) kasutab õpitud keelendeid nii kõnes kui kirjas vastavalt suhtlemise eesmärgile, funktsioonile ja suhtluspartnerile, jälgib oma tekstis õpitud ortograafiareegleid;
- 8) kirjutab suure algustähga isiku ja kohanimed ja väike algustähga õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetused;
- 9) tunneb ära liitsõna;
- 10) leiab vead enda ja kaaslaste kirjutistes õpitud keelendite piires; parandab leitud vead sõnaraamatu, käsiraamatu, kaaslaste ja/või õpetaja abiga.
- 11) kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti (40–60 sõna, 20 ortogrammi).

Õppesisu ja -tegevused 4. klassis

Üldteemad

Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled.

Häälikuõpetus ja õigekiri

Tähestik. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud.

Võõrtähed ja -häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend.

Kaashäälikuühendi õigekiri. g, b, d s-i kõrval (nt jalgsi, kärbsed). h õigekiri.

i ja j õigekiri (tegijanimi). Tutvumine gi- ja ki-liite õigekirjaga.

Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).

Õppetegevuses vajalike võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri.

Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri.

Nimi ja nimetus. Isiku- ja kohanimed, ametinimetused ja üldnimetused.

Eakohase teksti eksimatu ärakiri tahvlilt. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (40–60 sõna, 20 ortogrammi). Oma kirjavea iseseisev leidmine.

Sõnavaraõpetus

Sünonüümid. Antonüümid.

Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhisõna, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused.

Vormiõpetus

Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses.

Nimisõna. Omadussõna. Asesõna. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.

Lauseõpetus

Lause. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine. Otsekõne ja saatelause.

Suuline ja kirjalik suhtlus 5. klassis

5. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) valib juhendamise toel suhtluskanali;
- 2) leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi;
- 3) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning annab hinnanguid.

Õppesisu ja -tegevused 5. klassis

Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis.

Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine.

Suuline arvamusavaldus etteantud teema piires, vastulausele reageerimine, seisukohast loobumine. Väite põhjendamine.

Teksti vastuvõtt 5. klassis

5. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) loeb ja kuulab isiklikust huvist ning õppimise eesmärkidel nii huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbeline tekste;
- 2) rakendab tuttavat liiki teksti lugemisel ja kuulamisel eri viise ja võimalusi;
- 3) valib juhendamise toel oma lugemisvara;

Õppesisu ja -tegevused 5. klassis

Eesmärgistatud lugemine, lugemist hõlbustavad võtted.

Tööjuhendi lugemine. Kava, mõttekaart, joonis jm visualiseerivad vahendid.

Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart).

Kokkuvõtte konkreetsest materjalist (õppetekst, arutus).

Kuuldu konspekterimine.

Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine.

Visuaalselt esitatud info (foto, joonis, graafik) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.

Tekstiloom 5. klassis

5. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) jutustab, kirjeldab, arutleb suuliselt ja kirjalikult, vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;
- 2) esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne).

Õppesisu ja -tegevused 5. klassis

Ümberjutustamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, valikuline.

Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt. Lühiettekande esitamine.

Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi, inimese kirjeldamine.

Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine.

Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumustest jutustamine ning kirjutamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus.

Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine.

Arutlemine. Probleemide nägemine vaadeldavas nähtuses. Põhjuse ja tagajärje eristamine.

Õigekeelsus ja keelehoole 5. klassis

5. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) tunneb eesti keele häälikusüsteemi,
- 2) järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
- 3) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid;
- 4) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes.

Õppesisu ja -tegevused 5. klassis

Üldteemad

Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled.

Sugulaskeeled ja sugulasrahvad.

Häälikuõpetus ja õigekiri

Tähestik. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend.

Kaashäälikuühendi õigekiri.

Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).

Sõnavaraõpetus

Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused.

Sõnavara avardamine ja täpsustamine. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

Vormiõpetus

Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad.

Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis.

Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käänamine.

Käänded, nende küsimused ja tähendus. Õige käände valik sõltuvalt lause kontekstist.

Ainsus ja mitmus.

Lauseõpetus

Lause. Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlause. Koondlause kasutamine tekstis.

Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine.

Muud õigekirja teemad

Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed.

Suuline ja kirjalik suhtlus 6. klassis

6. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) valib juhendamise toel suhtluskanali; peab sobivalt telefoni- ja mobiilivestlusi, kirja- ja meilivahetust;
- 2) võtab loetut ja kuuldut lühidalt kokku nii suulises kui ka kirjalikus vormis.
- 3) leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi;

Õppesisu ja -tegevused 6. klassis

Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö käigus, kõnejärg. Kaaslase parandamine, täiendamine. Arvamuse tagasivõtmine, kaaslasega nõustumine, kaaslase täiendamine, parandamine.

Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.

Klassivestlus, diskussioon. Telefonivestlus: alustamine, lõpetamine.

Suhtlemine virtuaalkeskonnas: eesmärgid, võimalused, ohud (privaatse ja avaliku ala eristamine). E-kiri.

Teksti vastuvõtt 6. klassis

6. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) tunneb tavalisi tekstiliike ja nende kasutusvõimalusi;
- 2) võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja arvamusi ning teeb lühikokkuvõtte;
- 3) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekstide tõlgendamisel ja seostamisel.

Õppesisu ja -tegevused 6. klassis

Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid, eesmärgistatud kuulamine/vaatamine. Oma sõnadega kokkuvõtte tegemine. Saatekava.

Trükiajakirjandus. Pressifoto. Karikatuur. Pildiallkiri. Teabegraafika.

Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.

Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid.

Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist, hinnakirjast andmete kirjapanek ja seoste väljatoomine.

Tekstiloom 6. klassis

6. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) leiab juhendamise toel tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ja internetist;
- 2) tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe;
- 3) tunneb kirjutamisprotsessi põhietappe;
- 4) kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju (ka e-kirju ja sõnumeid), oskab leida ja täita lihtsamaid planke ja vorme;
- 5) avaldab viisakalt ja olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikus vormis;
- 6) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekste luues ja seostades.

Õppesisu ja -tegevused 6. klassis

Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.

Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand. Oma vigade leidmine ja parandamine.

Alustekst, selle edasiarenduse lihtsamaid võtteid. Lisateabe otsimine. Erinevatest allikatest pärit info võrdlemine, olulise eristamine ebaolulisest, selle väljakirjutamine. Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega, selle rakendamine konkreetsest tööülesandest lähtuvalt.

Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal. Fakt ja arvamus.

Kiri, ümbriku vormistamine.

Lühiettekanne, esitlus Internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika.

Õigekeelsus ja keelehoole 6. klassis

6. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust, järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
- 2) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;
- 3) leiab ja kontrollib „Eesti õigekeelsussõnaraamatust“ sõna tähendust ja õigekirja;
- 4) tunneb ära õpitud tekstiliigi;
- 5) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsides ja hinnates.

Õppesisu ja -tegevused 6. klassis

Üldteemad

Kirjakeel, argikeel ja murdekeel

Häälikuõpetus ja õigekiri

g, b, d s-i kõrval. h õigekiri. i ja j õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad). gi- ja ki-liite õigekiri. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel.

f-i ja š õigekiri. Õppetegevuses vajalike võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).

Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatust kui veebivariandist).

Sõnavaraõpetus

Kirjakeelne ja kõnekeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng.

Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

Vormiõpetus

Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Omadussõna käänamine koos nimisõnaga. lik- ja ne-liiteliste omadussõnade käänamine ja õigekiri. Omadussõnade võrdlusastmed. Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited. Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (ne- ja line-liitelised omadussõnad).

Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. Põhi- ja järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine. Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ja numbritega, nende lugemine. Arvsõnade kasutamine tekstis. Asesõnade käänamine ja kasutamine.

Sõnaraamatute kasutamine käandsõna põhivormide kontrollimiseks.

Lauseõpetus

Liitlause. Lihtlauseite sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine.

Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ja järel.

Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi.

Üte ja selle kirjavahemärgid.

Muud õigekirja teemad

Algustäheõigekiri: ajaloosündmused; ametinimetused ja üldnimetused; perioodikaväljaanded; teoste pealkirjad.

Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri, lühendite lugemine.

2.1.3. Kirjanduse ainekava põhikoolis

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED II KOOLIASTMES

Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) loeb eakohast eri žanris väärtkirjandust, kujundab selle kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendab lugejaoskusi;
- 2) loeb ladusalt ja ilmekalt jõukohase keerukusega teksti ning mõistab seda;
- 3) oskab tutvustada loetud teoste sisu ja tegelasi, arutleda tegelassuhete ja probleemide üle, sealhulgas võrrelda tegelaste ning enda väärtushoiakuid ja huvisid;
- 4) oskab teksti- või elamuspõhiselt jutustada ja loetu üle arutleda;
- 5) kirjutab nii jutustavaid kui ka kirjeldavaid omaloomingulisi töid, väljendades end korrektselt;
- 6) oskab vajaliku teavet hankides kasutada eri allikaid, sealhulgas sõnaraamatuid ja interneti.

Lugemine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) on lugenud läbi vähemalt kaheksa eakohast eri žanris väärtkirjandusteost;
- 2) loeb ladusalt ja ilmekalt;
- 3) väärtustab ilukirjanduse lugemist;
- 4) oskab tutvustada loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi ning kõnelda oma lugemiselamustest ja -kogemustest.

Õppesisu

Lugemise eesmärgistamine. Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Eesmärgistatud ülelugemine. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.

Jutustamine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade abil;
- 2) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- 3) jutustab piltteksti põhjal.

Õppesisu

Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi. Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil. Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine. Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) koostab teksti kohta eri liiki küsimusi;
- 2) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnade või tekstinäitega;

- 3) koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu;
- 4) järjestab teksti põhjal sündmused ning määrab nende toimumise aja ja koha;
- 5) kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalnormidest, ning võrdleb ennast mõne tegelasega;
- 6) leiab lõigu keskset mõtet ja sõnastab peamõtte;
- 7) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuse, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka igapäevaelust;
- 8) otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse;
- 9) tunneb ära ja kasutab tekstides tuntumaid kõnekujundeid;
- 10) seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust;
- 11) mõtestab luuletuse tähendust, tuginedes enda elamustele ja kogemustele;
- 12) seletab õpitud kõnekujundeid, rahvalaulu, muistendi ja muinasjutu olemust oma sõnadega.

Õppesisu

Teksti kui terviku mõistmine. Mälu- ehk faktiküsimuste ja loovküsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti järgi oma sõnadega ning peast. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena.

Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Illustriivsete näidete (nt tsitaadid, iseloomulikud detailid) otsimine tekstist. Detailide kirjeldamine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma mõtete, tundmuste ning lugemismuljete sõnastamine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.

Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. Teose sündmustiku ning tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine. Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendused. Sündmuse toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Sündmuse järjekord. Sündmuse põhjuse-tagajärje seosed. Minajutustaja kui loo edastaja.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine. Mõisted: epiteet, võrdlus, vanasõna, kõnekäänd, muinasjutt, muistend, algriim.

Epiteedi ja võrdluse äratundmine ning kasutamine. Valmi mõistukõnest arusaamine. Lihtsamate sümbolite seletamine. Tegelasõne varjatud tähenduse mõistmine. Kõnekäändude ja vanasõnade olemus, nende tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega. Koomilise leidmine tekstist.

Riimide leidmine ja loomine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Algriimi leidmine rahvalauludest. Algriimi kasutamine oma tekstis. Luuletuse tõlgendamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.

Loomamuinasjutu ja imemuinasjutu tüüptegelased ning tunnused (lugu, tegelased, hea võitlus kurjaga jm). Tekke- ja seletusmuistendi tunnused. Hiiu- ja vägilasmuistendi tunnused.

Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused, teema ja idee, probleem, pea- ja kõrvaltegelane, tüüptegelane.

Luuletuse vorm. Rahvalaulu olemus. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Animafilmi olemus.

Teksti esitus ja omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjutab erineva pikkusega erižanrilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavas ja jutustavas vormis;
- 2) esitab peast luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotledes esituse ladusust ja selgust ning tekstitäpsust.

Õppesisu

Esitamine. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Õige hingamine ning kehahoid. Luuleteksti esitamine peast. Lühikese proosateksti esitamine (dialogi või monoloogina). Rollimäng, rolliteksti esitamine.

Omalooming. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid:

- 1) loomamuinasjutt, imemuinasjutt, tekke- või seletusmuistend, hiiu- või vägilasmuistend, seiklus- või fantaasiajutt, mälestuslugu;
- 2) jutuke vanasõnade või kõnekäändude põhjal, algustähekordustega naljalugu, luuletus etteantud riimide põhjal või iseseisvalt samasisuline jutt luuletuse põhjal;
- 3) looduskirjeldus, loom- või kirjandusliku tegelase kirjeldus, teose või kujuteldava tegelase pävikulehekülg, sündmustiku või tegelasega seotud kuulutus, loo sündmustiku edasiarendus, uus või jätkuv lõpp loole, tegelastevaheline dialoog, kiri mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale.

Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse ja tunnete kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine.

Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine.

Kirjandustekstide valik. II kooliastmes käsitletavat tekstid ja terviklikult loetavad kirjandusteosed valitakse arvestusega, et esindatud oleksid kõik järgmised teemavaldkonnad.

Väärtused ja kõlblus. Enesehinnang. Ausus enese ja teiste vastu. Iseenda ning teiste vajadused ja huvid. Arusaamine heast ja halvast. Õiglus ja ebaõiglus. Kiiduväärne ja taunitav. Erinevus teistes. Minu hobid ja huvid. Minu tervis ja tulevik. Rikkuse ja vaesusega seotud probleemid. Kohustused ja vastutus. Üksiolek ja hirmud

Kodus ja koolis. Perekond. Kodu turvalisus. Vägivald kodus. Armastus oma kodu ja koduste vastu. Suhted vanemate, kasuvanemate ja vanavanematega. Suhted õdede, vendade, teiste lähisugulastega. Poiste ja tüdrukute suhted. Sallivus teistsuguste inimeste suhtes. Abivajaja ning aitaja. Nohiklikkus ja tõrjutus. Piir oma ja võõra vahel. Piir lubatu ja lubamatu vahel

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale. Matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades. Kultuuride mitmekesisus. Erinevate rahvaste uskumused ja tavad. Käitumine erinevates kultuuriruumides. Külalislahkus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse. Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad

Mängiv inimene. Ringmängud ja mängulust. Sõnamängud. Teatri võlumaailm. Leidlik probleemide lahendamine. Iluelamused. Loominguline koostöö. Mängult ja päriselt. Põhjendatud ja põhjendamata riskid

Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng. Minu osa looduse hoidmisel. Austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse. Hädasolija aitamine. Lemmikloomad ning vastutus nende eest. Aastaaegade omanäolisus

Kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Minu juured. Seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel. Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse. Suhe keelesse. Kodupaiga keel. Suhted teiste rahvustega

Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon. Avastamisrõõm ja õppimiskogemused. Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused. Internet kui silmaringi avardaja ning

infoallikas. Internet kui ohuallikas. Käitumine suhtlusportaalides. Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad

Soovituslik loend teoste terviklikuks käsitlemiseks.

Harri Jõgisalu „Veskiratta Madis” või „Vennikese ja tema sõprade lood”, Andrus Kiviräha „Sirli, Siim ja saladused”, Aino Perviku „Arabella, mereröövli tütar”, Jaan Krossi „Mardileib”, Jaan Rannapi „Viimane valgesulg”, Eno Raua „Kalevipoeg” või „Roostevaba mõök”, Erich Kästneri „Veel üks Lotte”, James Krüssi „Timm Thaler ehk müüdud naer”, Astrid Lindgreni „Vennad Lõvisüdamed” või „Röövlitütar Ronja”, Ferenc Molnári „Pal-tänava poisid”, Christine Nöstlinger „Vahetuslaps”, Joanne Kathleen Rowlingi „Harry Potter ja tarkade kivi”, John Ronald Reuel Tolkieni „Kääbik”, Mark Twaini „Tom Sawyeri seiklused”, vähemalt üks uudisproosateos omal valikul, üks vabalt valitud luulekogu, vähemalt üks paikkondliku autori proosa- või luuleteos.

Rahvaluuletekstid.

Rahvalaulud: töölaulud, laulud tarkusest ja rumalusest, maagilised laulud, loitsud. „Kalevala” lood. Looma- ja imemuinasjutud. Tekke- ja seletusmuistendid. Hiiu- ja vägilasmuistendid (Kalevipoeg, Suur Tõll). Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid. Tarkuse-, õppimis- ja tööteemalised vanasõnad ning kõnekäänud. Paikkondliku algupäraga rahvaluuletekstid, muistendid.

Põhjalikumalt käsitletavat autorid.

Sissevaateid Friedrich Robert Faehlmanni, Harri Jõgisalu, Andrus Kiviräha, Friedrich Reinhold Kreutzwaldi, Astrid Lindgreni ja Leelo Tunгла ning mõne paikkondlikult tähtsa kirjaniku elu-, tegevus- ja loomingulukku.

ÕPPEVALDKONDADE ÕPITULEMUSED NING ÕPPESISU JA -TEGEVUSED KLASSITI II KOOLIASTMEL

Lugemine 5. klassis

5. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut);
- 2) loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist;
- 3) tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi, kõneleb oma lugemismuljetest, -elamustest ja -kogemustest.

Õppesisu ja -tegevused 5. klassis

Lugemise eesmärgistamine. Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.

Jutustamine 5. klassis

5. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade toel;
- 2) jutustab mõttelt sidusa ja tervikliku ülesehitusega loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- 3) jutustab piltteksti põhjal ja selgitab selle sisu.

Õppesisu ja -tegevused 5. klassis

Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi. Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel. Aheljutustamine. Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või

mälestuspildist jutustamine. Jutustamine piltteksti (foto, koomiks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine 5. klassis

Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused

5. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) koostab teksti kohta eriliigilisi küsimusi;
- 2) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega;
- 3) koostab teksti kohta sisukava, kasutades väiteid või märksõnu;
- 4) leiab lõigu kesksed mõtted;
- 5) järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha;
- 6) kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, võrdleb iseennast mõne tegelasega;
- 7) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;
- 8) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse.
- 9) Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

5. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides algriimi;
- 2) mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes.

Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

5. klassi lõpetamisel õpilane:

seletab oma sõnadega muistendi ja muinasjutu olemust.

Õppesisu ja -tegevused 5. klassis

Teose mõistmist toetavad tegevused

Küsimuste koostamine: fakti- ja fantaasiaküsimused. Küsimustele vastamine tekstinäitega või oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väidete ja märksõnadena. Lõikude kesksete mõtete otsimine. Teksti teema sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Illustratiivsete näidete (nt iseloomulike detailide) otsimine tekstist. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Oma mõtete, tundmuste, lugemismuljete sõnastamine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine.

Teose/loo kui terviku mõistmine

Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Sündmuste järjekord. Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. Teose sündmustiku ja tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise, tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine, käitumise põhjendamine. Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendamisteed. Loomamuinasjutu tüüptegelased.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

Epiteedi ja võrdluse äratundmine ja kasutamine. Valmi mõistukõnest arusaamine. Koomilise leidmine tekstist. Riimide leidmine ja loomine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Algriimi leidmine rahvalauludest. Algriimi kasutamine oma tekstis. Luuleteksti tõlgendamine.

Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

Rahvalaulu olemus. Loomamuinasjutu sisutunnused (lugu, tegelased, hea võitlus kurjaga jne). Tekke- ja seletusmuistendi tunnused. Seiklusjutu tunnused. Teose teema. Probleemi olemus. Pea- ja kõrvaltegelane. Tegelastevahelise konflikti olemus. Luuletuse vorm: salm. Valmi tunnused. Koomiline ja mittekoomiline.

Esitamine 5. klassis

5. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) esitab peast luuletuse või rolliteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.

Õppesisu ja -tegevused 5. klassis

Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?) Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Luuleteksti esitamine peast. Rollimäng, rolliteksti esitamine.

Omalooming 5. klassis

5. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldava ja jutustava teksti.

Õppesisu ja -tegevused 5. klassis

Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Esemel, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse, tunnete kirjeldamine. Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid, nt loomamuinasjutu, seiklus- või fantaasiajutu, tekke- või seletusmuistendi, loomtegelase, või kirjandusliku tegelase kirjelduse, ette antud riimide põhjal või iseseisvalt luuletuse, sündmustiku või tegelasega seotud kuulutuse, loole uue või jätkuva lõpu, kirja mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale, algustähekordustega naljaloo, luuletuse põhjal samasisulise jutu või muud sellist.

Lugemine 6. klassis

6. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut);
- 2) loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist;
- 3) tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi, kõneleb oma lugemismuljetest, -elamustest ja -kogemustest.

Õppesisu ja -tegevused 6. klassis

Eesmärgistatud ülelugemine. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoskuse hindamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.

Jutustamine 6. klassis

6. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade toel;
- 2) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- 3) jutustab piltteksti põhjal ja selgitab selle sisu.

Õppesisu ja -tegevused 6. klassis

Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi. Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine. Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal. Fantaasiaaloo jutustamine.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine 6. klassis

Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused

6. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) koostab teksti kohta eri liiki küsimusi;
- 2) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega;
- 3) koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu;
- 4) järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha;
- 5) kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nendevahelisi suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalnormidest, võrdleb iseennast mõne tegelasega;
- 6) leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte;
- 7) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;
- 8) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse.
- 9) Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

6. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, võrdlusi ja algriimi;
- 2) seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust;
- 3) mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes.
- 4) Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine
- 5) seletab oma sõnadega epiteedi, võrdluse, muistendi, muinasjutu, kõnekäänu ja vanasõna olemust.

Õppesisu ja -tegevused 6. klassis

Teose mõistmist toetavad tegevused

Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti abil oma sõnadega, peast. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausestena, märksõnadena. Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Illustriativsete näidete (nt tsitaatide, iseloomulike detailide) otsimine tekstist. Detailide kirjeldamine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma mõtete, tundmuste, lugemismuljete sõnastamine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine.

Teose/loo kui terviku mõistmine

Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Sündmuste järjekord. Sündmuste põhjus-tagajärg-seosed. Minajutustaja kui loo edastaja. Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. Teose sündmustiku ja tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga. Tegelase muutumise, tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine, käitumise põhjendamine. Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendamisteed. Looma- ja imemuinasjutu tüüptegelased

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

Epiteedi ja võrdluse äratundmine ja kasutamine. Lihtsamate sümbolite seletamine. Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega. Riimide leidmine ja loomine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Luuleteksti tõlgendamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.

Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

Imemuinasjutu sisutunnused. Hiiu- ja vägilasmuistendi tunnused. Vanasõna ja kõnekäänu olemus. Ajaloolise jutustuse tunnused. Teose teema ja idee. Probleemi olemus. Tüüptegelane.

Tegelastevahelise konflikti olemus. Luuletuse vorm: salm ja riim. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Animafilmi olemus.

Esitamine 6. klassis

6. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) esitab peast luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.

Õppesisu ja -tegevused 6. klassis

Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?) Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Luuleteksti esitamine peast. Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).

Omalooming 6. klassis

6. klassi lõpetamisel õpilane:

- 1) kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldava ja jutustava teksti.

Õppesisu ja -tegevused 6. klassis

Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse, tunnete kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine. Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. Teemamapp tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta. Teemamapi vorm (mapp, karp, CD vms), sisu ja vormistamine. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid, nt imemuinasjutu, tõsielu- või fantaasiajutu, hiiu- või vägilasmuistendi, mälestusloo, kirjandusliku tegelase või looduskirjelduse, vanasõna(de) või kõnekäändude põhjal jutukese, ette antud riimide põhjal või iseseisvalt luuletuse, teose või kujuteldava tegelase päevikulehekülje, loo sündmustiku edasiarenduse, tegelastevahelise dialoogi, kirja mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale, luuletuse põhjal samasisulise jutu või muud sellist.

Terviklikult käsitletavat teosed II kooliastmes

Harri Jõgisalu „Veskiratta Madis“ või „Vennikese ja tema sõprade lood“, Andrus Kivirähk „Sirli, Siim ja saladused“, Aino Pervik „Arabella, mereröövli tütar“, Jaan Kross „Mardileib“, Oskar Luts „Kapsapea“, Jaan Rannap „Viimane valgesulg“, Eno Raud „Kalevipoeg“ või „Roostevaba mõök“;

Erich Kästner „Veel üks Lotte“, James Krüss „Timm Thaler ehk Müüdüd naer“, Astrid Lindgren „Vennad Lõvisüdamed“ või „Röövlitütar Ronja“, Alan Marshall „Ma suudan hüpata üle lompide“, Ferenc Molnar „Pal-tänava poisid“, Christine Nöstlinger „Vahetuslaps“, Joanne Kathleen Rowling „Harry Potter ja tarkade kivi“, John Ronald Reuel Tolkien „Käabik“, Mark Twain „Tom Sawyeri seiklused“; vähemalt üks uudisproosa teos omal valikul; üks vabalt valitud luulekogu. Õpilane loeb igal õppeaastal läbi vähemalt neli eakohast erinevasse žanrisse kuuluvat väärtkirjandusteost (raamatut).

Käsitletavat rahvaluuleteksteid II kooliastmes

Rahvalaulud: töölaulud, laulud tarkusest ja rumalusest, maagilised laulud, loitsud. Kalevala lood. Looma- ja imemuinasjutud. Saksa muinasjutt „Luikede järv“. Tekke- ja seletusmuistendid. Hiiu- ja vägilasmuistendid (Kalevipoeg, Suur Tõll). Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid. Tarkuse-, õppimis- ja tööteemalised vanasõnad ning kõnekäändud.

Põhjalikumalt käsitletavat autorid II kooliastmes

Sissevaateid Friedrich Robert Faehlmanni, Harri Jõgisalu, Andrus Kiviräha, Friedrich Reinhold Kreutzwaldi, Astrid Lindgreni ja Leelo Tungla ning mõne paikkondlikult tähtsa kirjaniku elu-, tegevus- ja loomingulukku.

Olulisemad mõisted II kooliastmes
Epiteet, kõnekäänd, muinasjutt, muistend, vanasõna, võrdlus.

2.2 Võõrkeeled

2.2.1. Ainevaldkond „Võõrkeeled” üldalused

Kernu Põhikoolis on võõrkeelte õppimine populaarne. Väärtustatakse oma kodupaiga kultuuri ja pärimust ning võõrkeelte tundmine võimaldab kohalikku kultuuri tutvustada maailmas ja läbi teiste rahvaste kommete ja tavade veelgi enam märgata oma kodupaiga eripära ja omanäolisust. Võõrkeelte oskus on üheks võimaluseks, et kasvada edukaks ja haritud kodanikuks ning just kolme esimese kooliastme vältel rajatud keeleoskuse vundament loob võimalused toimetulekuks gümnaasiumis või kutsekoolis ning edasisteks õpinguteks kas Eestis või välisriikides. Võõrkeelte õppimine aitab mõista mitmekultuurilist maailma, avardab ja arendab eneseväljendusvõimalusi ning nii nagu teisedki õppeained, aitab kaasa süsteemse mõtlemise arengule. Võõrkeelte õppimine ei anna teadmisi mitte ainult õpitava keele struktuuridest, vaid väga olulisel kohal on õpitavat keelt kõnelevate maade kultuur ja traditsioonid ning Kernu Põhikooli võõrkeelesõppes peetakse tähtsaks erinevate kultuuride võrdlemist, erinevuste ja sarnasuste leidmist ning rõhutatakse, et iga rahvuskultuur on oluline ning erinevus vaid rikastab üldist maailmapilti. Võõrkeelesõppe on õppijakeskne ning olulisel kohal on õppija aktiivne osalus õppes, tema teadlik ja loov võõrkeele kasutamine ning õpistrateegiate kujundamine. Õppes kasutatava materjali sisu vastab õppija huvidele ning neid kohandatakse ja täiendatakse lähtuvalt õpilase individuaalsetest vajadustest ja eesmärkidest. Õpilase ealiste ja individuaalsete eripäradega arvestamine võimaldab säilitada õpimotivatsiooni ning annab õpilasele eduelamuse.

2.2.1.1. Võõrkeelepädevus

Võõrkeelte õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane võõrkeelepädevus, s.o suutlikkus mõista ja tõlgendada võõrkeeles esitatut, suhelda eesmärgipäraselt nii kõnes kui ka kirjas, järgides vastavaid kultuuritavasid; mõista ja väärtustada erinevaid kultuure, oma kultuuri ning teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi; mõista, et elus on vaja vallata mitut võõrkeelt.

Võõrkeelte õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) omandab keeleoskuse tasemel, mis võimaldab autentses teiskeelses keskkonnas iseseisvalt toime tulla;
- 2) on võimeline osalema erinevates võõrkeelsetes projektides, jätkama õpinguid emakeelest erinevas keeles ning on konkurentsivõimeline tulevases tööelus;
- 3) tunneb erinevaid keeli kõnelevaid rahvaid ja nende kultuure;
- 4) mõistab oma kultuuri ning teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi ning väärtustab neid;
- 5) omandab edasiseks õppimiseks vajalikud oskused, mis suurendavad enesekindlust õppida võõrkeeli ja suhelda võõrkeeltes.

2.2.1.2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

Ainevaldkonda kuuluvad A-võõrkeel (inglise keel), B-võõrkeel (vene keel). Kernu Põhikoolis on alates 7. klassist C-võõrkeeleks soome keel. A-võõrkeele õppimist alustatakse I kooliastmes ja B-võõrkeelt II kooliastmes ja C-võõrkeelt III kooliastmes.

Võõrkeelte nädalatunnid jaotuvad kooliastmeti niiviisi:

I kooliaste:

1) A-võõrkeel – 3+1 nädalatundi

II kooliaste:

1) A-võõrkeel – 9+5 nädalatundi

2) B-võõrkeel – 3 nädalatundi

2.2.1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Võõrkeeled avardavad inimese tunnetusvõimalusi ning suutlikkust mõista ja väärtustada mitmekultuurilist maailma, arendavad erinevate keeleliste ja mittekeeleliste vahenditega süsteemset mõtlemist ning eneseväljendusvõimalusi. Võõrkeeled arendavad kultuuriteadlikku suhtlusvõimet, andes teadmisi eri maade ja eri keeli kõnelevate rahvaste kohta.

Ainevaldkonda kuuluvate võõrkeelte õpe lähtub Euroopa keeleõppe raamdokumendi põhimõtetest ning selles kirjeldatud keeleoskustasemetest. Kõigi võõrkeelte (k.a eesti keel teise keelena) õpitulemusi on raamdokumendile toetudes kirjeldatud ühtsetel alustel. Õpitulemused erinevates osaoskustes on esitatud ainevaldkonnakava lõpus keeleoskustasemete tabelis punktis 2.4. Raamdokumendi ja Euroopa keelemapi põhimõtete rakendamine õppes võimaldab motiveerida õpilasi õppima võõrkeeli, arvestada nende ealist ning individuaalset eripära, suunata erineva edasijõudmisega õpilasi seadma endale jõukohaseid õpieesmärke ning anda õpilastele objektiivset tagasisidet saavutatud kohta. Kõik see toetab õpimotivatsiooni püsimist ning iseseisva õppija kujunemist.

Nüüdisaegne keeleõpe on allutatud kommunikatiivsetele vajadustele, lähtutakse õppijast ja tema suhtluseesmärkidest. Keeleõppes on tähtis eelkõige keele kasutamise oskus, mitte pelgalt keele struktuuri tundmine. Keeleline korrektsus kujuneb õpilasel pikaajalise töö tulemusena.

Suhtluspädevust kujundatakse keele nelja osaoskuse – kuulamise, lugemise, rääkimise ja kirjutamise – arendamise kaudu, seepärast on ka õpitulemused esitatud osaoskuste kaupa. Neid osaoskusi õpetatakse lõimitult. Keeleõpe rikastab mõtlemist, arendab oskust end täpselt väljendada, luua tekste ning neist aru saada. Nendes valdkondades toetub võõrkeeleõpetus emakeeleõpetusele ja vastupidi.

Põhikooli õpilases arendatakse oskust võrrelda oma ja võõrast kultuuri, leida nende sarnasusi ja erinevusi, mõista ning väärtustada teiste kultuuride ja keelte eripära, olla salliv ning vältida eelarvamuslikku suhtumist võõrapärasesse. Teiste kultuuride tundmine aitab teadlikumalt tajuda oma keele ja kultuuri spetsiifikat.

Võõrkeeleõpe nõuab avatud ning paindlikku metoodilist käsitust, et kohandada õpet õpilase vajaduste järgi. Õpilaskeskse võõrkeeleõppe tähtsamad põhimõtted on:

- 1) õpilase aktiivne osalus õppes, tema teadlik ja loov võõrkeele kasutamine ning õpistrateegiate kujundamine;
- 2) keeleõppes kasutatava materjali sisu vastavus õpilase huvidele;
- 3) erinevate aktiivõppevormide (sh paaris- ja rühmatöö) rakendamine;

- 4) õpetaja rolli muutumine teadmiste vahendajast õpilase koostööpartneriks ning nõustajaks teadmiste omandamises;
- 5) õppematerjalide avatus, nende kohandamine ja täiendamine õpilase eesmärkide ning vajaduste põhjal.

Kuna võõrkeel on eelkõige vahend teabe hankimiseks ja selle edastamiseks suhtluses, siis on keeleõppe keskmes teemavaldkonnad, mille kaudu ja piires kujundatakse suhtluspädevust. Need on kõigile võõrkeeltele ühtsed; erinevused teemavaldkondade käsitlemisel tulenevad õppe kestusest ja tundide arvust.

2.2.1.4. Üldpädevuste kujundamine

Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja käitumise – õpetamisel on kandev roll õpetajal, kelle väärtushinnangud ja enesekehtestamisoskus loovad sobiliku õpikeskkonna ning mõjutavad õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Võõrkeeleõpetuse eesmärkides ja tulemustes sisalduvad keelepädevus, kultuuridevaheline pädevus (väärtushinnangud, käitumine) ning õpioskused. Võõrkeeli õpetades kujundatakse kõiki üldpädevusi (väärtuspädevust, sotsiaalset pädevust, enesemääratluspädevust, õpipädevust, suhtluspädevust, matemaatikapädevust, ettevõtlikkuspädevust) seatud eesmärkide, käsitletavate teemade ning erinevate õpimeetodite ja tegevuste kaudu.

Kultuuri- ja väärtuspädevuse arengut toetatakse õpitavaid keeli kõnelevate maade kultuuride tundmaõppimise kaudu. Õpitakse mõistma ja aktseptsima erinevaid väärtussüsteeme, mis lähtuvad kultuurilisest eripärast.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Igapäevastes suhtlussituatsioonides toimetulekuks on sobivate keelendite valiku kõrval vaja teada õpitavat võõrkeelt kõnelevate maade kultuuritausta ja sellest tulenevaid käitumisreegleid ning ühiskonnas kehtivaid tavasid. Seetõttu on sotsiaalne ja kodanikupädevus tihedalt seotud väärtuspädevusega. Sotsiaalse ja kodanikupädevuse kujundamisele aitavad kaasa erinevad õpitoövormid (nt rühmatöö, projektõpe) ning aktiivne osavõtt õpitava keelega seotud kultuuriprogrammidest.

Enesemääratluspädevus areneb võõrkeeleõppes kasutatavate teemade kaudu. Iseendaga ja inimsuhetega seonduvat saab võõrkeeletunnis käsitleda arutluste, rollimängude ning muude õpitegevuste kaudu, mis aitavad õpilastel jõuda iseenda sügavama mõistmiseni. Oma tugevate ja nõrkade külgede hindamine on tihedalt seotud õpipädevuse arenguga.

Õpipädevust kujundatakse pidevalt erinevaid õpistrateegiaid rakendades (nt teabe otsimine võõrkeelsetest allikatest, sõnaraamatu kasutamine). Olulisel kohal on eneserefleksioon ning õpitud teadmiste ja oskuste analüüsimine (nt Euroopa keelemapi põhimõtetest lähtuvalt).

Suhtluspädevus on võõrkeeleõppes keskne. Võõrkeeleõpetuse eesmärgid lähtuvad otseselt suhtluspädevuse komponentidest ning nende sisust. Hea eneseväljendusoskus, teksti mõistmine ja tekstiloome on eduka suhtlemise eeldused võõrkeeltes. Koos suhtluspädevusega arendatakse õppijas oskust võrrelda oma ning võõra kultuuri sarnasusi ja erinevusi, mõista ning väärtustada teiste kultuuride ja keelte eripära, olla salliv ning vältida eelarvamuslikku suhtumist võõrapärasesse. Teiste kultuuride tundmine aitab teadlikumalt tajuda oma keele ja kultuuri spetsiifikat.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalase pädevusega seonduvad võõrkeeled suhtluspädevuse kaudu. Esmalt õpitakse võõrkeeles nt arvutama ning seejärel vastavalt keeleoskuse arengule mõistma erinevate elu- ja tegevusvaldkondade tekste, sh teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud teavet. Õpitakse kasutama tehnoloogilisi abivahendeid eri liiki tekste luues, korrigeerides ja esitades.

Ettevõtlikkuspädevus kaasneb eelkõige enesekindluse ja julgusega, mida annab inimesele võõrkeeleoskus. Toimetulek võõrkeelses keskkonnas avardab õppija võimalusi viia ellu oma ideid ja eesmärgid ning loob eeldused koostööks teiste sama võõrkeelt valdavate ea- ja mõttekaaslastega.

Digipädevus. Võõrkeelt õppides kasutatakse digivahendeid internetis info otsimiseks ning saadud teabe rakendamiseks, arutledes erinevate kultuuri- ja igapäevaeluteemade üle. Rakendatakse veebisõnastikke, tõlkeprogramme ja muid asjakohased digitaalseid rakendusi, luuakse sisu ning säilitatakse loodud digitaalsel kujul. Digikeskkonnas võõrkeeles suheldes jälgitakse info ohutut kasutamist ja jagamist. Eraelu kajastavaid, sh isikuandmeid sisaldavaid, tekste koostades ning jagades pööratakse tähelepanu interneti turvalisusele.

2.2.1.5. Võõrkeelte valdkonna lõiming teiste ainevaldkondadega

Võõrkeelte ainekavad arvestavad teadmisi, mida õpilane saab õpitava keele maa ja kultuuri kohta teiste ainevaldkondade kaudu. Võõrkeeleõppes kasutatavad materjalid täiendavad teadmisi, mida õpilane omandab teistes õppeainetes, andes õpilasele keelevahendid erinevate valdkondadega seonduvate teemade käsitlemiseks. Võõrkeelte omandamisel tuleks kasutada koostöös teiste ainevaldkondadega keeleoskuse integreeritud õppematerjale, s.o lõimitud aine- ja keeleõpet (LAK-õpe, keelekümbel). Võõrkeeleoskus võimaldab muu hulgas õppijale ligipääsu lisateabeallikatele (teatmeteostele, võõrkeelsele kirjandusele, internetile jt), toetades sel moel materjali otsimist mõne teise õppeaine jaoks.

Keel ja kirjandus. Võõrkeeltele on kõige otsesem seos keele ja kirjandusega, kuna võõrkeeleõppes rakendatakse emakeeles omandatud teadmisi: arendatakse kirjalikku ja suulist eneseväljendusoskust, luuakse tekste ning õpitakse neist aru saama. Kõik need teadmised ja oskused kantakse järgmist keelt õppides üle uude kultuurikonteksti.

Matemaatika. Matemaatikapädevuse arengut toetab numbrite tundmise ja arvutamise kõrval erinevates alustekstides leiduvate sümbolite, graafikute, tabelite ja diagrammide mõistmise ning tõlgendamise oskuse arendamine.

Loodus- ja sotsiaalne. Lõiming kujundatakse erinevate teemavaldkondade ja nendes kasutatavate alustekstide ning õppe kaudu. Võõrkeelte õppes juhitakse õpilasi muu hulgas väärtustama looduslikku mitmekesisust ning vastutustundlikku ja säästvat eluviisi; ära tundma kultuurilist eripära ja järgima üldtunnustatud käitumisreegleid; kujundama oma arvamust ning olema aktiivne ja vastutustundlik kodanik.

Kunstiained. Kunstipädevusega puututakse kokku kultuuriteadlikkuse kujundamise kaudu, õppides tundma erinevate maade kultuurisaavutusi nii teemade (nt „Riigid ja nende kultuur“, „Vaba aeg“) kui ka vahetute kunstielamuste kaudu (kino, teater, kontserdid, muusika, näitused, muuseumid jm). Õpilasi suunatakse märkama ja väärtustama erinevaid kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust.

Tehnoloogia. Erinevate teemavaldkondade ja nendes kasutatavate alustekstide ning õppe kaudu teadvustatakse tehnoloogia arengusuundumisi, seejuures arutletakse nt tehnoloogia kasutamise kohta kaasnevate võimaluste ja ohtude üle või tutvutakse eri valdkondade teadussaavutustega.

Kehaline kasvatus. Kehakultuuripädevus seostub võõrkeeltes tervisliku eluviisi ja kehalise aktiivsuse väärtustamisega. Võõrkeeleõppes (nii nagu kehalises kasvatuseski) tuleb sallivalt suhtuda kaaslastesse, järgida ausa mängu reegleid ning teha koostööd.

2.2.1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Võõrkeelte õppe eesmärgid ja teemad toetavad erinevais kooliastmeis õpilase algatusvõimet, mõtteaktiivsust ning läbivate teemade omandamist, kasutades selleks sobivaid võõrkeelseid (autentseid) alustekste ning erinevaid pädevusi arendavaid töömeetodeid. Eelkõige on läbivad

teemad seotud järgmiste teemavaldkondadega:

- 1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine: „Õppimine ja töö”. Kujundatakse iseseisva õppimise oskus, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mida on muu hulgas vaja tulevases tööelus. Võõrkeelt õppides omandatakse eneseanalüüsiks ja enda tutvustamiseks vajalikku sõnavara, et ennast võõrkeeles esitleda ja oma mõtteid arusaadavalt edasi anda. Õpe võimaldab vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt käivad õpilased ettevõtteis, tutvuvad ainevaldkonnaga seotud ametite, erialade ja edasiõppimisvõimalustega. Nii kujuneb oskus koostada õpinguile ja tööle kandideerimiseks vajalikke dokumente;
- 2) keskkond ja jätkusuutlik areng: „Kodukoht Eesti”. Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ning keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning, väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma vastuseid keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: „Mina ja teised“, „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“, „Kodukoht Eesti“, „Vaba aeg“. Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ja toetub oma tegevuses riigi kultuuritraditsioonidele ning arengusuundadele;
- 4) kultuuriline identiteet: „Kodukoht Eesti”, „Riigid ja nende kultuur”. Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktika eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on salliv ja koostööaldis;
- 5) teabekeskond: „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“, „Riigid ja nende kultuur“, „Vaba aeg“. Taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi;
- 6) tehnoloogia ja innovatsioon: „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“, „Vaba aeg“. Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegset tehnoloogiat eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
- 7) tervis ja ohutus: „Mina ja teised”, „Kodu ja lähiümbrus”, „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“. Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes järgib tervislikku eluviisi, käitub turvaliselt ning aitab kaasa tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
- 8) väärtused ja kõlblus: „Mina ja teised“, „Kodu ja lähiümbrus“, „Kodukoht Eesti“, „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“, „Riigid ja nende kultuur“, „Vaba aeg“. Taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

2.2.1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õpet kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks;
- 3) võimaldatakse õppida üksi ning koos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseiks ning iseseisvaiks õppijaiks;

- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) mitmekesistatakse õpikeskkonda: muuseumid, näitused, teater, kino, kontserdid, arvuti/multimeediaklass, õpilasvahetus, õppereisid, kohtumised õpitavat keelt emakeelena kõnelejatega jne;
- 7) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: rollimängud, arutelud, diskussioonid, projektõpe jne.

Õppesisu käsitlemise valiku teeb aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld ja valdkonnapädevused ning ainepädevused oleksid saavutatud.

2.2.1.8. Hindamise alused

Õpitulemuste hindamise eesmärgid on toetada õpilase arengut, innustada õpilast sihikindlalt õppima, kujundada õpilase enesehinnangut, tekitada huvi võõrkeelte õppimise vastu ning luua seega alus elukestvale võõrkeeleõppele. Hindamisel lähtutakse põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, sh esituste, kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Puudustele juhib õpetaja tähelepanu taktitundega, osutades võimalustele neist üle saada.

Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Väärtushinnanguid ja -hoiakuid ning õpioskusi sisaldavate õpitulemuste kohta (nt huvi tundmine, väärtustamine, reeglite järgimine, teatmeallikate kasutamine) antakse tagasisidet. Tagasiside andmisel (sh keelelistele õpitulemustele) kasutatakse kõrvuti õpetaja hinnangutega õpilaste enesehindamist ja kaaslaste antud hinnanguid, võttes vajaduse korral abiks nt Euroopa keelemapi. Õpilane annab õpetaja juhendamisel hinnangu õppele ning oma tööle õpitavas võõrkeeles, isegi kui eneseväljendusoskus on piiratud. I kooliastmes võib enesehinnanguid anda emakeeles, kuid õpetaja julgustab õpilast ka võõrkeelt kasutama. Õpetaja jälgib, et kõik õpilased saaksid oma mõtted ja arvamuse välja öelda. Hindamise korraldus täpsustakse kooli õppekavas.

2.2.1.9. Füüsiline õppekeskkond

Kool korraldab õppe:

- 1) vajaduse korral rühmades;
- 2) klassis, kus on keeleõppe eesmärkide saavutamist toetav ruumikujundus koos vajaliku õppematerjali, sisustuse ja tehniliste abivahenditega.

2.2.2. Inglise keele ainekava Kernu Põhikoolis

Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õpet kavandades ja korraldades:

- lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks;
- võimaldatakse õppida üksi ning koos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseiks ning iseseisvaiks õppijaiks;
- kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad
- individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- mitmekesistatakse õpikeskkonda: muuseumid, näitused, teater, kino, kontserdid, arvuti/multimeediaklass, õpilasvahetus, õppereisid, kohtumised õpitavat keelt emakeelena kõnelejatega jne;
- kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: rollimängud, arutelud, diskussioonid, projektõpe jne. Õppesisu käsitlemise valiku teeb aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkonnapädevused ning ainepädevused oleksid saavutatud.

A-võõrkeel

Inglise keel

Õppe- ja kasvatusesmärgid

Inglise keele õppega kujundatakse ainepädevus, mis sisaldab keelepädevust, väärtushinnanguid ja -hoiakuid ning õpioskusi.

Põhikooli lõpuks õpilane:

- saavutab iseseisva keelekasutaja taseme, mis võimaldab selles keeles igapäevastes
- situatsioonides suhelda ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid originaaltekste;
- huvitub võõrkeelte õppimisest ja nende kaudu silmaringi laiendamisest;
- omandab oskuse märgata ja väärtustada erinevate kultuuride eripära;
- omandab oskuse edaspidi õppida võõrkeeli ning pidevalt täiendada oma keeleoskust;
- huvitub õpitavat keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist;
- oskab kasutada eakohaseid võõrkeelseid teatmeallikaid (nt teatmeteoseid, sõnaraamatuid, interneti), et leida vajalikku infot teisteski valdkondades ja õppeainetes.

Õppeaine kirjeldus

Inglise keel on enamikule õpilastest esimene kokkupuude teise keele ja kultuuriga, mistõttu üks inglise keele õppe tähtsamaid ülesandeid on äratada õpilastes huvi teiste keelte ja kultuuride vastu ning tekitada võõrkeeleõppeks motivatsiooni. Võõrkeele kui suhtlusvahendi omandamine nõuab pikaajalist pingutust, mis eeldab õppija aktiivset osalust. Õppija keeleoskuse arengut toetab lõimitud aine- ja keeleõpe.

Õpetuses lähtutakse kommunikatiivse õpetuse põhimõtetest. Rõhk on interaktiivsel õppimisel ning õpitava keele kasutamisel.

Kommunikatiivne keeleoskus (suhtluspädevus) hõlmab kolme komponenti: keelelist, sotsiolingvistilist ja pragmaatilist. Keeleteadmised ei ole eesmärk omaette, vaid vahend parema keeleoskuse omandamiseks. Keele struktuuri õpitakse kontekstis, järk-järgult jõutakse grammatikareeglite teadliku omandamiseni.

Sotsiolingvistilise pädevuse kaudu areneb õppija keelekasutuse olukohasus (viisakusreeglid, keeleregister jm). Pragmaatilise pädevuse kaudu areneb õpilase võime mõista ja luua tekste.

Suhtluspädevust arendatakse keeleliste toimingute (kuulamise, lugemise, rääkimise, kirjutamise) kaudu.

Keeleõppe telje moodustavad teemavaldkonnad, mille kaudu ja piires kujundatakse suhtluspädevust.

Kernu Põhikoolis on teemade käsitlemise lähtekohaks „Mina ja minu lähiümbrus“. Kõigis kooliastmes ning klassides käsitletakse teemasid kõigist teemavaldkondadest, kuid rõhuasetused ja maht on erinevad. Teemasid käsitledes lähtutakse vastava kooliastme õpilaste kogemustest, huvidest ning vajadustest. Keeletunnis suheldakse peamiselt õpitavas võõrkeeles. Emakeeles võib vajaduse korral selgitusi anda.

Oluline on ka õpioskuste arendamine, sealhulgas oskus seada endale õpieesmärke ja analüüsida oma õpitulemusi, kasutades nt Euroopa keelemappi või õpimappi. Inglise keele õppimisel saadud õpioskused aitavad omandada järgmisi võõrkeeli.

Inglise keele õppimisel on kesksel kohal tegevused, mis nõuavad keele eesmärgistatud kasutamist ning lõimivad erinevaid keeleoskuse aspekte. Õpet kavandades lähtutakse didaktikaprintsiipidest (lähemalt kaugemale, tuntult tundmatule, lihtsalt keerulisele, konkreetsele abstraktsele) ning keelekasutuse vajadustest (alustades sagedamini kasutatavatest sõnadest ja vormidest). Kõigis kooliastmes on tähtis osa paaris- ja rühmatööl. Õpilasi suunatakse üha enam tegema eakohast iseseisvat tööd (lugema, infot hankima, projektides osalema jne).

Inglise keelega tihedama kontakti loomiseks, suhtluspädevuse ja kultuuriteadlikkuse arendamiseks ergutatakse õpilasi kasutama õpitavat keelt ka väljaspool keeletundi. Selleks sobivad mitmesugused ülesanded, nt iseseisev lugemine, teabe otsimine eri allikaist, õpetaja juhendamisel tehtavad projektitööd, mille käigus rakendatakse kõiki osaoskusi. Õpilaste motiveerimiseks aidatakse leida kirjasõpru, korraldatakse õppereise ja õpilasvahetust ning kutsutakse keeletundi õpitavat keelt emakeelena kõnelejad.

I ja II kooliastmes motiveeritakse õppijat ning kujundatakse temas positiivset hoiakut keeleõppesse. Eduelamuse saavutamiseks luuakse tundides positiivne õhkkond ja väärtustatakse õpilase iga edusammu. Tunnustatakse ka tulemuse saavutamiseks tehtud jõupingutusi. Vigu käsitletakse normaalse keeleõppe osana, nende analüüsimine soodustab õpitava mõistmist ning võimaldab õpilasel oma keelekasutust korrigeerida.

Tundide arv klassiti

Õppeaine	Nädalatunde klassiti						
	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	Kokku
Inglise keel		1	3	3 +1	3+2	3+2	18

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED I KOOLIASTMES

2. klassi lõpetaja:

- 1) saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- 2) kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks;
- 3) reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
- 4) suhtub positiivselt võõrkeele õppimisesse;
- 5) kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist) võõrkeele õppimiseks;
- 6) oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.

Keeleoskuse hea tase 2. klassi lõpus:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Inglise keel	A1.1	A1.1	A1.1	A1.1

Õppesisu 2. klassis:

Mina ja teised. Mina ja sõbrad.

Lõiming läbivate teemadega: Tervis ja ohutus (tervislikud eluviisid). Väärtused ja kõlblus (teistega arvestamine). Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igapäevaste vastutus selles, loodusesse austusega suhtumine).

Kodu ja lähiümbrus. Kodu ja perekond.

Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igapäevaste vastutus selles).

Kodukoht Eestis. Eestimaa – loodus, taimed, loomad. Aastajad.

Lõiming läbivate teemadega: Lõiming läbivate teemadega: Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus (aktiivne ühiskonnaliikmeks olemine). Kultuuriline identiteet (kodukoha kultuuri väärtustamine).

Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Õppimine – minu kool ja klass.

Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igapäevaste vastutus selles). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (õppimise ja töö tähtsuse mõistmine, töö ja elukutse seoste mõistmine).

Vaba aeg. Sõnavara omandamine. Lõiming läbivate teemadega: Kultuuriline identiteet (enda ja teiste kultuuride tundmine ja väärtustamine).

Õpitulemused 2. klassis

2. klassi lõpetaja:

räägib õpitud sõnavara piires kodust, perekonnast, sõbrast ja endast;

tutvustab ennast ja oma kaaslast, räägib ühistegevustest sõpradega;

vestleb kaaslasega õpitud teemadel ja õpitud sõnavara piires, kasutades lihtsaid lauseid;

loeb õige intonatsiooni, rõhu ja rütmiga õpitud dialooge, lühijutte ja luuletusi;

saab aru tuttava sõnavaraga lühitekstidest.

lõpetab juhendamisel lauseid ja fraase;

ütleb numbreid 1–10;

kirjutab õigesti harjutuste, mõistatuste, ristsõnade jt ülesannete lahendamiseks vajalikke sõnu.

Õppetegevus 2. klassis:

2. klassis on oluline mängulisus, suur kaal on salmidel ja lauludel. Rõhk on kuulamisel ning rääkimisel. Omandatakse esmane sõnavara. Õpilasi julgustatakse kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis. Õpilased õpivad võõrkeele häälikuid eristama ning omandavad õige hääldusaluse. Loetakse ja kirjutatakse peamiselt seda, mis on suuliselt juba õpitud. Peamise õpistrateegiana kasutatakse õpitu kordamist ja seostamist. Tunnis juhitakse õpilasi töötama nii paaris kui ka rühmas. Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest.

Osaoskuste arendamisel kasutatakse:

- 1) teatud sõnale või fraasile reageerimist (käetõstmine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine);
- 2) loetellu sobimatu sõna äratundmist;
- 3) kuuldu põhjal pildi täiendamist;
- 4) tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimist (nt bingo);
- 5) laulude ja luuletuste kuulamist ning nende põhjal ülesande täitmist (nt ridade

- järjestamine, riimuvate sõnade leidmine);
- 6) dialoogide, laulude ja luuletuste esitamist;
- 7) häälega lugemist;
- 8) rääkimist pildi alusel;
- 9) ärakirja tegemist ja mudeli järgi kirjutamist.

Detailsemalt kavandab õpetaja õppetegevused enne õppeveerandi algust koostatud töökavas.

Hindamine 2. klassis:

2. klassis hinnatakse põhiliselt õpilase kuulatud tekstist arusaamist ja suulist väljendusoskust. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid, mis toovad esile õpilase tugevused ja edusammud. Puudustele juhib õpetaja tähelepanu taktitundeliselt. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ise oma tööle hinnangut andma.

Detailsemalt kavandab õpetaja hindamise enne õppeveerandi algust koostatud töökavas, lähtudes Kernu Põhikooli hindamisjuhendist.

Grammatika sisu I kooliastmes

Allpooltoodud sisuga grammatikaõpetus algab 3. klassis

Lauseõpetus. Suur ja väike täht nimedes; lihtlause; korraldused.

Tegusõna. Present Simple (be/have).

Nimisõna. Ainsus ja reeglipärane mitmus.

Omadussõna. Üldlevinud omadussõnad (good, big, red).

Asesõna. Isikulised asesõnad.

Eessõna. Enamkasutatavad eesõnad koha- ja ajamäärustes (in, on, at, to).

Arvsõna. Põhiarvud 1-20; telefoninumbrid.

Määrsõna. Enamlevinud aja-ja kohamäärsõnad (now, here).

Omandatava keeleoskustaseme kirjelduskriteeriumid 2. klassi lõpuks

Omandatava keeleoskustaseme kirjelduskriteeriumid 2. klassi lõpuks lähtuvalt skaalatabelistest, mis on toodud Euroopa keeleõppe raamdokumendis Õppimine, õpetamine ja hindamine:

Toimingud	Omandatava keeleoskustaseme kirjelduskriteeriumid
Suuline tekstiloome (rääkimine)	
Skaalatabel 1. Üldine rääkimisoskus	Oskab moodustada lihtsaid, enamasti sidumata fraase inimeste ja paikade kohta.
Skaalatabel 2. Pikk monoloog: kogetu kirjeldamine	Oskab tutvustada iseennast.
Kirjalik tekstiloome (kirjutamine)	
Skaalatabel 6. Üldine kirjutamisoskus	Oskab kirjutada lihtsaid, enamasti sidumata sõnu ja lauseid.
Skaalatabel 7. Loovkirjutamine	Oskab lihtsate sõnadega ja lausetega kirjutada iseendast.
Kuulamistoiming (kuulamine)	
Skaalatabel 12. Üldine kuulamisoskus	Suudab jälgida aeglast ja hoolika hääldusega juttu, vajades sisu tabamiseks rohkelt pause.
Skaalatabel 15. Teadaannete ja juhiste kuulamine	Mõistab selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ning suudab järgida lühikesi lihtsaid juhtnööre.
Lugemistegevus (lugemine)	
Skaalatabel 17.	Mõistab väga lühikesi, lihtsaid tekste fraashaaval, leides tuttavaid

Üldine lugemisoskus	nimesid, sõnu ja tuntumaid fraase ning lugedes vajadust mööda mitu korda.
Skaalatable 18. Kirjavahetuse lugemine	Mõistab lühikesi ja lihtsaid sõnumeid.
Skaalatable 19. Eesmärgipärane lugemine	Tunneb kõige tavalisema igapäevaolukorra lihtsates teadetes ära tuttavad nimed, sõnad ja sagedasemad fraasid.
Skaalatable 20. Lugemine hankimiseks arutlemiseks	info ja Tabab asjassepuutuvat teavet lihtsamal kirjalikus tekstis. Saab aru lihtsama sisuga teadete ja lühikirjelduste mõttest, eriti kui pilt teksti toetab.
Skaalatable 21. Juhiste lugemine	Suudab järgida lühikesi lihtsaid kirjalikke juhtnööre (nt kuidas minna punktist A punkti B).
Suuline suhtlus	
Skaalatable 24. Üldine suuline suhtlus	Suudab suhelda lihtsas keeles, kui vestluspartner on nõus teda parandama, öeldut aeglasemalt kordama või ümber sõnastama. Oskab esitada lihtsaid küsimusi ja sellistele küsimustele vastata. Oskab moodustada lihtsaid lauseid, mis puudutavad tuttavat teemat või tema vajadusi, ja sellistele lausetele vastata.
Skaalatable 25. Emakeelse vestluskaaslase mõistmine	Mõistab igapäevaseid väljendeid, mis aitavad konkreetseid lihtsaid elulisi asju ajada, kui pöörduda tema poole otse, aeglaselt ja korrates ning näidata üles vastutulelikkust. Mõistab endale suunatud aeglaselt, hoolika sõnastusega küsimusi ja suudab järgida lühikesi lihtsaid juhiseid.
Skaalatable 26. Vestlus	Oskab end tutvustada ja kasutada väga lihtsaid tervitus- ja hüvastijätuväljendeid. Oskab küsida, kuidas läheb, ja kuuldule reageerida. Mõistab konkreetsete igapäevavajadustega seotud väljendeid, kui neid esitatakse selgelt, aeglaselt ning öeldut korratakse
Skaalatable 29. Eesmärgipärane koostöö	On võimeline mõistma küsimusi ja juhtnööre, kui need edastatakse talle selgelt ja aeglaselt. Oskab järgida lühikesi lihtsaid näpunäiteid.
Skaalatable 30. Toimingud kaupade ja teenuste ostmisel	Oskab paluda, et talle midagi ulatataks või antaks; oskab teiste küsimise peale asju ulatada või anda. Saab hakkama kellaeguga puudutava infoga.
Skaalatable 32. Küsituleja ja vastaja roll	Oskab küsituleja rollis vastata lihtsatele ja otsestele küsimustele oma isiku kohta, kui need esitatakse neutraalses keeles, väga aeglaselt ja selgelt.
Kirjalik suhtlus	
Skaalatable 33. Üldine kirjalik suhtlus	Oskab kirjalikult küsida ja edastada isikuandmeid.
Skaalatable 35. Teated, sõnumid ja plangid	Oskab kirjutada oma nime ja vanust.
Tekstid	
Skaalatable 40. Töö tekstiga	Oskab ümber kirjutada üksiksõnu ja lühemaid trükitekste.
Suhtluspädevus	
Skaalatable 41. Üldine keelepagas	Teab lihtsaid põhiväljendeid iseenda ja oma konkreetsete vajaduste kohta.

Skaalatabel 42. Sõnavara ulatus	Teab väga lihtsaid sõnu ja fraase mõne konkreetse olukorra kohta.
Skaalatabel 44. Grammatika korrektsus	Kasutab vaid üksikuid ära õpitud tarindeid ja lausemalle.
Skaalatabel 45. Häälduspädevus	Väheste äraõpitud sõnade ja fraaside hääldusest võivad mõningase pingutusega aru saada need emakeelsed kõnelejad, kes sama keelerühma kõnelejatega sageli kokku puutuvad.
Skaalatabel 46. Õigekirjaoskus	Oskab ümber kirjutada tuttavaid sõnu ja lühikesi käibefraase. Oskab kirja panna oma aadressi, kodakondsust ja muid isikuandmeid.
Skaalatabel 47. Keelekasutuse olukohasus	Oskab kasutada kõige lihtsamaid igapäevaseid viisakusväljendeid (tervitades, hüvasti jättes, ennast tutvustades; oskab öelda „palun”, „tänan”, „vabandust” jms).
Skaalatabel 51. Teksti selgus ja sidusus	Oskab siduda sõnu ja fraase põhisidendite abil. „Ja“
Skaalatabel 52. Kõne ladusus	Tuleb toime väga lühikeste sidumata valmisfraasidega. Teeb sageli pause, et otsida väljendeid, hääldada võõramaid sõnu või korrigeerida sõnastust.

3. klassi lõpetaja:

- 1) saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- 2) kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
- 3) reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
- 4) on omandanud esmased teadmised õpitava keele maast ja kultuurist;
- 5) suhtub positiivselt võõrkeele õppimisesse;
- 6) kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist) võõrkeele õppimiseks;
- 7) oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.

Keeleoskuse hea tase 3. klassi lõpus:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Inglise keel	A1.2	A1.1	A1.2	A1.1

Õppesisu ja õpitulemused 3. klassis

Mina ja teised. Mina ja sõbrad. Ühisdtegevused koos sõradega – koos õppimine, mängimine, sportimine, ühised huvid. Sõbraks olemine.

Lõiming läbivate teemadega: Tervis ja ohutus (tervislikud eluviisid). Väärtused ja kõlblus (teistega arvestamine). Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igäühe vastutus selles, loodusesse austusega suhtumine).

Kodu ja lähiümbrus. Kodu ja perekond – ühistegemised ja traditsioonid.

Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igäühe vastutus selles).

Kodukoht Eesti. Eestimaa – loodus, taimed, loomad. Aastajad. Elu Eestis – ühiskonna ülesehitus, peamise töövaldkonnad ja ühiskonna tugevused, maa ja linnaelu erinevused.

Lõiming läbivate teemadega: Lõiming läbivate teemadega: Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus (aktiivne ühiskonnaliikmeks olemine). Kultuuriline identiteet (kodukoha kultuuri väärtustamine).

Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Õppimine – minu kool ja klass. Klassikaaslased üksteise aitamine ja vastutustunne. Töö - ametid koolis.

Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igaühe vastutus selles). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (õppimise ja töö tähtsuse mõistmine, töö ja elukutse seoste mõistmine).

Vaba aeg. Eelistused – kino, teater, hovid, muusika, kunst, kirjandus, matkamine ja reisimine, sportimine jne. Lõiming läbivate teemadega: Kultuuriline identiteet (enda ja teiste kultuuride tundmine ja väärtustamine).

Õpitulemused 3. klassis

3. klassi lõpetaja:

- 1) räägib õpitud sõnavara piires kodust, perekonnast, sõbrastja endast, kodukohast, Eestimaast, õppimisest ja ametitest ning harrastustest;
- 2) tutvustab ennast ja oma kaaslast, räägib ühistegevustest sõpradega;
- 3) vestleb kaaslasega õpitud teemadel ja õpitud sõnavara piires, kasutades lihtsaid lauseid;
- 4) jätkab jutustust;
- 5) loeb õige intonatsiooni, rõhu ja rütmiga õpitud dialooge, lühijutte ja luuletusi;
- 6) saab aru kirjalikest lühitööjuhenditest;
- 7) saab aru tuttava sõnavaraga lühitekstidest.
- 8) lõpetab juhendamisel lauseid ja fraase;
- 9) ütleb numbraid 1–100;
- 10) kirjutab õigesti harjutuste, mõistatuste, ristsõnade jt ülesannete lahendamiseks vajalikke sõnu.

Õppetegevus 3. klassis:

3. klassis on oluline mängulisus, suur kaal on salmidel ja lauludel. Rõhk on kuulamisel ning rääkimisel. Omandatakse esmane sõnavara. Õpilasi julgustatakse kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis. Õpilased õpivad võõrkeele häälikuid eristama ning omandavad õige hääldusaluse. Loetakse ja kirjutatakse peamiselt seda, mis on suuliselt juba õpitud. Peamise õpistrateegiana kasutatakse õpitu kordamist ja seostamist. Tunnis juhitakse õpilasi töötama nii paaris kui ka rühmas. Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest.

Osaoskuste arendamisel kasutatakse:

- 1) teatud sõnale või fraasile reageerimist (käetõstmine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine);
- 2) loetellu sobimatu sõna äratundmist;
- 3) kuuldu põhjal pildi täiendamist;
- 4) tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimist (nt bingo);
- 5) laulude ja luuletuste kuulamist ning nende põhjal ülesande täitmist (nt ridade järjestamine, riimuvate sõnade leidmine);
- 6) dialoogide, laulude ja luuletuste esitamist;
- 7) häälega lugemist;
- 8) rääkimist pildi alusel;
- 9) ära kirja tegemist ja mudeli järgi kirjutamist.

Detailsemalt kavandab õpetaja õppetegevused enne õppeveerandi algust koostatud töökavas.

Hindamine 3. klassis:

3. klassis hinnatakse põhiliselt õpilase kuulatud tekstist arusaamist ja suulist väljendusoskust. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid, mis toovad esile õpilase tugevused ja edusammud. Puudustele juhib õpetaja tähelepanu taktitundeliselt. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ise oma tööle hinnangut andma. Õppetöö vältel toob ta koostöös õpetajaga esile:

- 1) oskused ja teadmised, mis ta on enda arvates hästi omandanud;
- 2) oskused või teadmised, mille omandamiseks peab ta veel tööd tegema.

Detailsemalt kavandab õpetaja hindamise enne õppeveerandi algust koostatud töökavas, lähtudes vastavatest põhikooli riikliku õppekava ja Kernu kooli õppekava üldosa ja ainekava sätetest.

Grammatika sisu I kooliastmes

Lauseõpetus. Suur ja väike täht nimedes; lihtlause; korraldused (käskiv kõne); enamkasutatavad rinnastavad sidesõnad (and, but).

Tegusõna. Present Simple (be/have); Present Continuous

Nimisõna. Ainsus ja reeglipärane mitmus; omastav kääne; umbmäärane ja määrav artikkel + loendatav nimisõna.

Omadussõna. Üldlevinud omadussõnad (good, big, red).

Asesõna. Isikulised asesõnad; omastavad asesõnad.

Eessõna. Enamkasutatavad eesõnad koha- ja ajamäärustes (in, on, at, to).

Arvsõna. Põhiarvud 1-100; telefoninumbrid.

Määrsõna. Enamlevinud aja- ja kohamäärsõnad (now, here); hulga- ja määramäärsõnad (many, much).

Sõnatuletus. Liitsõnad (fireplace, sailboat).

Omandatava keeleoskustaseme kirjelduskriteeriumid 3. klassi lõpuks

Omandatava keeleoskustaseme kirjelduskriteeriumid 3. klassi lõpuks lähtuvalt skaalatabelistest, mis on toodud Euroopa keeleõppe raamdokumentis Õppimine, õpetamine ja hindamine:

Toimingud	Omandatava keeleoskustaseme kirjelduskriteeriumid
Suuline tekstiloome (rääkimine)	
Skaalatable 1. Üldine rääkimisoskus	Oskab moodustada lihtsaid, enamasti sidumata fraase inimeste ja paikade kohta.
Skaalatable 2. Pikk monoloog: kogetu kirjeldamine	Oskab tutvustada iseennast, oma tegevusala ja elukohta.
Kirjalik tekstiloome (kirjutamine)	
Skaalatable 6. Üldine kirjutamisoskus	Oskab kirjutada lihtsaid, enamasti sidumata fraase ja lauseid.
Skaalatable 7. Loovkirjutamine	Oskab lihtsate fraaside ja lausetega kirjutada iseendast ja kujuteldavatest inimestest, näiteks kus nad elavad ja mida teevad.
Kuulamistoiming (kuulamine)	
Skaalatable 12. Üldine kuulamisoskus	Suudab jälgida väga aeglast ja hoolika hääldusega juttu, vajades sisu tabamiseks rohkelt pause.
Skaalatable 15. Teadaannete ja juhiste kuulamine	Mõistab selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ning suudab järgida lühikesi lihtsaid juhtnööre.
Lugemistegevus (lugemine)	

Skaalataabel 17. Üldine lugemisoskus	Mõistab väga lühikesi, lihtsaid tekste fraashaaval, leides tuttavaid nimesid, sõnu ja tuntumaid fraase ning lugedes vajadust mööda mitu korda.
Skaalataabel 18. Kirjavahetuse lugemine	Mõistab lühikesi ja lihtsaid postkaardisõnumeid.
Skaalataabel 19. Eesmärgipärane lugemine	Tunneb kõige tavalisema igapäevaolukorra lihtsates teadetes ära tuttavad nimed, sõnad ja sagedasimad fraasid.
Skaalataabel 20. Lugemine info hankimiseks ja arutlemiseks	Tabab asjassepuutuvat teavet lihtsamas kirjalikus tekstis (kirjad, brošüürid, lühikesed lehelood jms), kus kirjeldatakse sündmusi. Saab aru lihtsama sisuga teadete ja lühikirjelduste mõttest, eriti kui pilt teksti toetab.
Skaalataabel 21. Juhiste lugemine	Suudab järgida lühikesi lihtsaid kirjalikke juhtnööre (nt kuidas minna punktist A punkti B).
Suuline suhtlus	
Skaalataabel 24. Üldine suuline suhtlus	Suudab suhelda lihtsas keeles, kui vestluspartner on nõus teda parandama, öeldut aeglasemalt kordama või ümber sõnastama. Oskab esitada lihtsaid küsimusi ja sellistele küsimustele vastata. Oskab moodustada lihtsaid lauseid, mis puudutavad tuttavat teemat või tema vajadusi, ja sellistele lausetele vastata.
Skaalataabel 25. Emakeelse vestluskaaslase mõistmine	Mõistab igapäevaseid väljendeid, mis aitavad konkreetseid lihtsaid elulisi asju ajada, kui pöörduda tema poole otse, aeglaselt ja korrates ning näidata üles vastutulelikkust. Mõistab endale suunatud aeglast, hoolika sõnastusega küsimusi ja suudab järgida lühikesi lihtsaid juhiseid.
Skaalataabel 26. Vestlus	Oskab end tutvustada ja kasutada väga lihtsaid tervitus- ja hüvastijätuväljendeid. Oskab küsida, kuidas läheb, ja kuuldule reageerida. Mõistab konkreetsete igapäevavajadustega seotud väljendeid, kui neid esitatakse selgelt, aeglaselt ning öeldut korratakse
Skaalataabel 29. Eesmärgipärane koostöö	On võimeline mõistma küsimusi ja juhtnööre, kui need edastatakse talle selgelt ja aeglaselt. Oskab järgida lühikesi lihtsaid näpunäiteid. Oskab paluda endale midagi ulatada ja oskab teistele asju ulatada.
Skaalataabel 30. Toimingud kaupade ja teenuste ostmisel	Oskab paluda, et talle midagi ulatataks või antaks; oskab teiste küsimise peale asju ulatada või anda. Saab hakkama suurusnumbreid, koguseid, hindu ja kellaage puudutava infoga.
Skaalataabel 31. Infovahetus	Mõistab küsimusi ja juhtnööre, kui need on esitatud aeglaselt ja selgesõnaliselt. Saab aru lihtsast lühidast teejuhatusest. Oskab esitada lihtsaid küsimusi ja vastata samalaadsetele küsimustele. Oskab moodustada lihtsaid lauseid, mis puudutavad tema vajadusi või tuttavat kõneainet, ja vastata samalaadsetele lausetele. Oskab küsida teiste inimeste kohta ja vastata enda või teiste kohta käivatele küsimustele (kus ta elab, keda tunneb, mis tal olemas on). Oskab väljendada aega, kasutades fraase „järgmisel nädalal”, „eelmisel reedel”, „novembris”, „kell kolm” jms.
Skaalataabel 32. Küsituleja ja vastaja roll	Oskab küsituleva rollis vastata lihtsatele ja otsestele küsimustele oma isiku kohta, kui need esitatakse neutraalses keeles, väga aeglaselt ja selgelt.

Kirjalik suhtlus	
Skaalatabel 33. Üldine kirjalik suhtlus	Oskab kirjalikult küsida ja edastada isikuandmeid.
Skaalatabel 34. Kirjavahetus	Oskab kirjutada lühikest ja lihtsat postkaarditeksti.
Skaalatabel 35. Teated, sõnumid ja plangid	Oskab kirjutada oma nime, aadressi, rahvust, vanust ja sünniaega ning arve ja kuupäevi plangil.
Tekstid	
Skaalatabel 40. Töö tekstiga	Oskab ümber kirjutada üksiksõnu ja lühemaid trükitekste.
Suhtluspädevus	
Skaalatabel 41. Üldine keelepagas	Teab lihtsaid põhiväljendeid iseenda ja oma konkreetsete vajaduste kohta.
Skaalatabel 42. Sõnavara ulatus	Teab väga lihtsaid sõnu ja fraase mõne konkreetse olukorra kohta.
Skaalatabel 44. Grammatika korrektsus	Kasutab vaid üksikuid ära õpitud tarindeid ja lausemalle, kuid ka nendes tuleb ette vigu.
Skaalatabel 45. Häälduspädevus	Väheste äraõpitud sõnade ja fraaside hääldusest võivad mõningase pingutusega aru saada need emakeelsed kõnelejad, kes sama keelerühma kõnelejatega sageli kokku puutuvad.
Skaalatabel 46. Õigekirjaoskus	Oskab ümber kirjutada tuttavaid sõnu ja lühikesi käibefraase, nagu lihtsamad sildid ja juhised, tarbeesemete ja poodide nimetused jms. Oskab kirja panna oma aadressi, kodakondsust ja muid isikuandmeid.
Skaalatabel 47. Keelekasutuse olukohasus	Oskab kasutada kõige lihtsamaid igapäevaseid viisakusväljendeid (tervitades, hüvasti jättes, ennast tutvustades; oskab öelda „palun”, „tänan”, „vabandust” jms).
Skaalatabel 51. Teksti selgus ja sidusus	Oskab siduda sõnu ja fraase põhisidendite abil nagu „ja” või „siis”.
Skaalatabel 52. Kõne ladusus	Tuleb toime väga lühikeste sidumata valmisfraasidega. Teeb sageli pause, et otsida väljendeid, hääldada võõramaid sõnu või korrigeerida sõnastust.

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED II KOOLIASTMES

6. klassi lõpetaja:

- 1) saab õpitud temaatika piires aru lausetest ja sageli kasutatavatest väljenditest;
- 2) mõistab olulist õpitud temaatika piires;
- 3) kirjutab lühikesi tekste õpitud temaatika piires;
- 4) tuleb toime teda puudutavates igapäevastes suhtlusolukordades õpitavat keelt emakeelena kõnelejaga;
- 5) teadvustab eakohaselt õpitava maa ja oma maa kultuuri sarnasusi ja erinevusi ning oskab neid arvestada;
- 6) rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja -strateegiaid;
- 7) töötab õpetaja juhendamisel iseseisvalt, paaris ja rühmas;
- 8) seab endale õpieesmärke ning hindab koostöös kaaslaste ja õpetajaga oma saavutusi.

Keeleoskuse hea tase 6. klassi lõpus:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
--	-----------	----------	-----------	-------------

Inglise keel	A2.2	A2.2	A2.2	A2.2
--------------	------	------	------	------

Õppesisu ja õpitulemused 4. klassis

Mina ja teised. Iseloom, välimus, enesetunne ja tervis. Lõiming läbivate teemadega: Tervis ja ohutus (tervislikud eluviisid, hügieeninõuded). Väärtused ja kultuur (sallivus, teistega arvestamine).

Kodu ja lähiümbrus. Kodu ja koduümbrus. Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (loodusesse austusega suhtumine, prügimajandus). Kultuuriline identiteet (kombed). Väärtused ja kultuur (oma kodu lähiümbruse esteetiliselt korras hoidmine).

Kodukoht Eesti. Eesti asukoht, sümbolika ja tähtpäevad. Lõiming läbivate teemadega: Teabekeskond (meediaallikate kasutamine info leidmiseks kodukoha kohta). Kultuuriline identiteet (kombed ja tähtpäevad, oma kodukoha tundmine). Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus (aktiivne ja vastutustundlik kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks olemine).

Riigid ja nende kultuur. Suurbritannia - sümbolika, tähtpäevad ja kombed, mõned tuntumad sündmused, saavutused ning nendega seotud nimed ajaloo- ja kultuuri-valdkonnast; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad. Lõiming läbivate teemadega: Teabekeskond (meediaallikate kasutamine info leidmisel). Kultuuriline identiteet (kombed, teiste maade kultuuri tundmine ja väärtustamine). Väärtused ja kõlblus (sallivus). Keskkond ja jätkusuutlik areng (keskkonnahoid ja ühiskonna jätkusuutlikkus). Tehnoloogia ja innovatsioon (saavutused tehnoloogiavallas).

Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Turvaline liiklemine, tee küsimine ja juhatamine; poes käik, arsti juures käimine. Lõiming läbivate teemadega: Teabekeskond (meediaallikate kasutamine info leidmisel). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (töö tähtsuse mõistmine, töö ja elukutse seoste mõistmine). Tervis ja ohutus (liiklusohutus, tervislikud eluviisid, haiguste ärahoidmine).

Vaba aeg. Huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid – filmid, teater, raamatud, muusika, sportimine, erinevate esemete kogumine, reisimine ja matkamine jms. Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igaühe vastutus selles; loodusesse austusega suhtumine). Teabekeskond (meediaallikate kasutamine info leidmisel). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (töö tähtsuse mõistmine, töö ja elukutse seoste mõistmine). Kultuuriline identiteet (kombed, teiste maade kultuuri tundmine ja väärtustamine).

Õpitulemused 4. klassis

4. klassi lõpetaja:

- 1) oskab tervitada, hüvasti jätta, tänada;
- 2) kirjeldab ja tutvustab nii suuliselt kui kirjalikult lihtsal viisil (lihtsate sidesõnadega seotud lihtfraasid ja –laused) ennast ja teist inimest, kodu ja koduümbrust, Eestit, elutingimusi ja igapäevatoiminguid, õpitud riike, kooli ja õppimist;
- 3) edastab suures osas mõistetavalt väga lühikesi ettevalmistatud teateid õpitud teemadel;
- 4) loeb ette väga lühikest õpitut sõnumit;
- 5) esitab peast väga lihtsat päheõpitud luuletust;
- 6) mõistab selgelt ja aeglaselt hääldatud fraase ja väljendeid, mis seostuvad esamse isiku- ja pereteabega, sisseotudega, liiklemisega, kodukohaga, kooliga jt õpitud teemadega;
- 7) mõistab väga lühikesi, lihtsaid ja selgelt esitatud juhiseid;
- 8) koostab lühikese ja lihtsa meilisõnumi;

- 9) mõistab igapäevaseid silte avalikes kohtades: tänaval, koolis jm;
- 10) mõistab lihtsaid juhiseid igapäevaste seadmete kasutamiseks (mobiiltelefon, elektroonikaseadmed jms), kasutatades mõistmiseks sõnaraamatut;
- 11) suudab tabada animafilmi põhisündmusi;
- 12) juhatab teed;
- 13) osakab teha lihtsamaid oste, sõnastada oma soove ja küsida hinda.

Õppetegevused 4. klassis:

4. klassis julgustab õpetaja õpilast võõrkeeles suhtlema, suurendades suulise suhtluse kõrval järk-järgult kirjalike tööde mahtu. Kuulamis- ja rääkimisoskuse kõrval muutuvad tähtsaks ka lugemis- ja kirjutamisoskus, sh õigekirjaoskuse ja loovuse süstemaatiline arendamine. Jätkub põhisõnavara kiire laiendamine, õpilasi juhatakse iseseisvalt lugema. Arendatakse teksti mõistmise oskust. Suulist suhtlemisoskust arendatakse erineva sisuga rühmatöödega, sh mängude ja rollimängudega. Kirjutamisel on oluline tekstilooimeoskuse arendamine. Teemasid käsitledes pööratakse erinevate osaoskuste kaudu tähelepanu teiste kultuuride tundmaõppimisele ning kõrvutamisele oma kultuuriga. Õpilasi harjutatakse kasutama sõnaraamatuid. Osaoskuste arendamisel kasutatakse:

- 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamist ja lugemist;
- 2) adapteeritud eakohaste tekstide iseseisvat lugemist;
- 3) ülesande täitmist kuuldu ja loetu põhjal (nt tabeli täitmine, joonise täiendamine);
- 4) eri liiki etteütlust;
- 5) mudelkirjutamist (nt sõnumid, postkaardid, lühikesed kirjad);
- 6) järjestusülesandeid (nt sõnad lauseteks, laused/lõigud tekstiks);
- 7) eakohased projektitöid;
- 8) lühiettekandeid (nt projektitööde kokkuvõtted, huvialade tutvustamine);
- 9) rollimänge;
- 10) õppesõnastike kasutamist.

Detailsemalt kavandab õpetaja õppetegevused enne õppeveerandi algust koostatud töökavas.

Hindamine 4. klassis:

4. klassis hinnatakse kõiki osaoskusi kas eraldi või lõimitult. Igal õppeveerandil saab õpilane tagasisidet kas suulise või kirjaliku sõnalise hinnangu või hinde vormis kõigi osaoskuste kohta. Töid, mis sisaldavad kõigi osaoskuste kontrolli, tehakse 4. klassis mitte rohkem kui 4. Detailsemalt kavandab õpetaja hindamise enne õppeveerandi algust koostatud töökavas, lähtudes vastavatest põhikooli riikliku õppekava ja Kernu kooli õppekava üldosa ja ainekava sätetest.

Õppesisu ja õpitulemused 5. klassis

Mina ja teised. Suhted sõpradega ja lähikondsetega. Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igäühe vastutus selles). Väärtused ja kultuur (sallivus, teistega arvestamine).

Kodu ja lähiümbrus. Sugulased; pereliikmete ametid. Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igäühe vastutus selles). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (töö tähtsuse mõistmine, töö ja elukutse seoste mõistmine).

Kodukoht Eesti. Elu linnas ja maal. Lõiming läbivate teemadega: Teabekeskkond (meediaallikate kasutamine info leidmiseks kodukoha kohta). Kultuuriline identiteet (kombed ja tavad erinevates keskkondades, oma kodukoha tundmine). Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

(aktiivne ja vastutustundlik kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks olemine). Keskkond ja jätkusuutlik areng (loodusesse austusega suhtumine). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (töö tähtsuse mõistmine, töö ja elukutse seoste mõistmine).

Riigid ja nende kultuur. USA - sümbolika, tähtpäevad ja kombed, mõned tuntumad sündmused, saavutused ning nendega seotud nimed ajaloo- ja kultuuri-valdkonnast; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad. Lõiming läbivate teemadega: Teabekeskond (meediaallikate kasutamine info leidmisel). Kultuuriline identiteet (kombed, teiste maade kultuuri tundmine ja väärtustamine). Väärtused ja kõlblus (sallivus). Keskkond ja jätkusuutlik areng (keskkonnahoid ja ühiskonna jätkusuutlikkus). Tehnoloogia ja innovatsioon (saavutused tehnoloogiavallas).

Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Kodused toimingud, söögikorrad, hügieeniharjumused. Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igapäevaste vastutus selles). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (töö tähtsuse mõistmine, töö ja elukutse seoste mõistmine). Kultuuriline identiteet (söögikombed). Tervis ja ohutus (toiduhügieen, tervislikud eluviisid, enesehügieen).

Vaba aeg. Huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid – filmid, teater, raamatud, muusika, sportimine, erinevate esemete kogumine, reisimine ja matkamine jms. Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igapäevaste vastutus selles; loodusesse austusega suhtumine). Teabekeskond (meediaallikate kasutamine info leidmisel). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (töö tähtsuse mõistmine, töö ja elukutse seoste mõistmine). Kultuuriline identiteet (kombed, teiste maade kultuuri tundmine ja väärtustamine).

Õpitulemused 5. klassis

5. klassi lõpetaja:

- 1) kirjeldab nii suuliselt kui kirjalikult lihtsal viisil (lihtsate sidesõnadega seotud lihtfraasid ja –laused) pereliikmeid ja nende ameteid, elu linnas ja maal;
- 2) edastab keskendunud kuulajale mõistetavalt väga lühikesi ettevalmistatud teateid õpitud teemadel;
- 3) vastab lihtsatele esinemisjärgsetele küsimustele, kui vajadusel küsimust korratakse või aidatakse vastust sõnastada;
- 4) mõistab selgelt ja aeglaselt hääldatud kõnet mis seostuvad õpitud teemadega ja mida vajadusel korratakse;
- 5) mõistab lühikesi (mitmelauseelisi) lihtsaid ja selgelt esitatud juhiseid, vajadusel korduvkuulamisel;
- 6) koostab lühikese ja lihtsa isikliku kirja;
- 7) vestlemisel on võimeline vahetama lühikese lauseid, kuid mõistmisraskuste tõttu ei suuda enamasti vestlust ülal hoida;
- 8) suudab leida infokataloogist või internetist leida vajalikku teenust ja selle osutajat;
- 9) mõistab lihtsaid juhiseid igapäevaste seadmete kasutamiseks (mobiiltelefon, elektroonikaseadmed jms);
- 10) suudab jälgida faktipõhiste teleuudiste teemavahetusi ja tabada uudise põhisisu;
- 11) oskab ostmisel ja teenuste pakkumisel küsida ja vastu võtta infot kaupade koguste, suuruste ja hindade kohta;
- 12) küsib infot ühissõidukite kohta (bussid, rongid, lennukid jms);

Õppetegevused 5. klassis:

5. klassis julgustab õpetaja õpilast võõrkeeles suhtlema, suurendades suulise suhtluse kõrval järk-järgult kirjalike tööde mahtu. Kuulamis- ja rääkimisoskuse kõrval muutuvad tähtsaks ka lugemis- ja kirjutamisoskus, sh õigekirjaoskuse ja loovuse süstemaatiline arendamine. Jätkub põhisõnavara kiire laiendamine, õpilasi juhatakse iseseisvalt lugema. Arendatakse teksti mõistmise oskust. Suulist suhtlemisoskust arendatakse erineva sisuga rühmatöödega, sh mängude ja rollimängudega. Kirjutamisel on oluline tekstilooimeoskuse arendamine. Teemasid käsitledes pööratakse erinevate osaoskuste kaudu tähelepanu teiste kultuuride tundmaõppimisele ning kõrvutamisele oma kultuuriga. Õpilasi harjutatakse kasutama sõnaraamatuid. Osaoskuste arendamisel kasutatakse:

- 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamist ja lugemist;
- 2) adapteeritud eakohaste tekstide iseseisvat lugemist;
- 3) ülesande täitmist kuuldu ja loetu põhjal (nt tabeli täitmine, joonise täiendamine);
- 4) eri liiki etteütlust;
- 5) mudelkirjutamist (nt sõnumid, postkaardid, lühikesed kirjad);
- 6) järjestusülesandeid (nt sõnad lauseteks, laused/lõigud tekstiks);
- 7) eakohased projektitöid;
- 8) lühiettekandeid (nt projektitööde kokkuvõtted, huvialade tutvustamine);
- 9) rollimänge;
- 10) õppesõnastike kasutamist.

Detailsemalt kavandab õpetaja õppetegevused enne õppeveerandi algust koostatud töökavas.

Hindamine 5. klassis:

5. klassis hinnatakse kõiki osaoskusi kas eraldi või lõimitult. Igal õppeveerandil saab õpilane tagasisidet kas suulise või kirjaliku sõnalise hinnangu või hinde vormis kõigi osaoskuste kohta. Töid, mis sisaldavad kõigi osaoskuste kontrolli, tehakse 5. klassis mitte rohkem kui 4. Detailsemalt kavandab õpetaja hindamise enne õppeveerandi algust koostatud töökavas, lähtudes vastavatest põhikooli riikliku õppekava ja Kernu kooli õppekava üldosa ja ainekava sätetest.

Õppesisu ja õpitulemused 6. klassis

Mina ja teised. Ühised tegevused, viisakas käitumine. Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igapäevaste vastutus selles). Väärtused ja kultuur (sallivus, teistega arvestamine). Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus (aktiivne ja vastutustundlik kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks olemine). Kultuuriline identiteet (kombed, teiste maade kultuuri tundmine ja väärtustamine).

Kodu ja lähiümbrus. Igapäevased kodused tööd ja tegemised. Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igapäevaste vastutus selles).

Kodukoht Eesti. Eesti loodus, ilm, käitumine looduses. Lõiming läbivate teemadega: Teabekeskkond (meediaallikate kasutamine info leidmiseks kodukoha looduse ja ilma kohta). Kultuuriline identiteet (kombed ja tavad erinevates keskkondades, oma kodukoha tundmine). Keskkond ja jätkusuutlik areng (loodusesse austusega suhtumine).

Riigid ja nende kultuur. Austraalia ja Eesti naaberriigid - sümbolika, tähtpäevad ja kombed, mõned tuntumad sündmused, saavutused ning nendega seotud nimed ajaloo- ja kultuuri- valdkonnast; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad.

Lõiming läbivate teemadega: Teabekeskond (meediaallikate kasutamine info leidmisel). Kultuuriline identiteet (kombed, teiste maade kultuuri tundmine ja väärtustamine). Väärtused ja kõlblus (sallivus). Keskkond ja jätkusuutlik areng (keskkonnahoid ja ühiskonna jätkusuutlikkus). Tehnoloogia ja innovatsioon (saavutused tehnoloogiavallas).

Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Kool ja klass, koolipäev, õppeained; ametid. Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igäihe vastutus selles). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (töö ja õppimise tähtsuse mõistmine, töö ja elukutse seoste mõistmine).

Vaba aeg. Huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid – filmid, teater, raamatud, muusika, sportimine, erinevate esemete kogumine, reisimine ja matkamine jms. Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (koostegemise reeglite järgimine – sotsiaalne ja vaimne turvaline keskkond ja igäihe vastutus selles; loodusesse austusega suhtumine). Teabekeskond (meediaallikate kasutamine info leidmisel). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (töö tähtsuse mõistmine, töö ja elukutse seoste mõistmine). Kultuuriline identiteet (kombed, teiste maade kultuuri tundmine ja väärtustamine).

Õpitulemused 6. klassis

kirjeldab ja tutvustab nii suuliselt kui kirjalikult seotud lausetega (lihtsate sidesõnadega seotud lihtfraasid ja –laused) ennast ja teist inimest, kodu ja kodumbrust, perekonda, Eestit, elutingimusi ja igapäevatoiminguid, õpitud riike, kooli ja õppimist; sõnastab lihtsal viisil (lihtsate sidesõnadega seotud lihtfraasid ja –laused), mis meeldib ja mis mitte;

edastab mõistetavalt väga lühikesi ettevalmistatud teateid õpitud teemadel;

tuleb toime väheste esinemisjärgsete küsimustega;

mõistab selget ja aeglast seotud kõnet;

mõistab lühikesi (mitmelauseelisi) lihtsaid ja selgelt esitatud juhiseid;

suudab osaleda lühivestlusel, kui kontekst on tuttav;

koostab lühikse ja lihtsa teadeande;

suudab leida vajalikku teavet reklaamidest, brožüüridest, menüüst, ajagraafikutest jms;

mõistab lihtsas keeles esitatud ohutusnõudeid;

suudab tabada sündmusi, õnnetusi jms kirjeldavate teleuudiste põhisisu, kui pilt kommentaare toetab;

oskab infotelefonilt (nt reisibüroo)küsida kõike vajalikku, kui tegu on lihtsat üldinfoga.

Õppetegevused 6. klassis:

6. klassis julgustab õpetaja õpilast võõrkeeles suhtlema, suurendades suulise suhtluse kõrval järk-järgult kirjalike tööde mahtu. Kuulamis- ja rääkimisoskuse kõrval muutuvad tähtsaks ka lugemis- ja kirjutamisoskus, sh õigekirjaoskuse ja loovuse süstemaatiline arendamine. Jätkub põhisoavara kiire laiendamine, õpilasi juhatakse iseseisvalt lugema. Arendatakse teksti mõistmise oskust. Suulist suhtlemisoskust arendatakse erineva sisuga rühmatöödega, sh mängude ja rollimängudega. Kirjutamisel on oluline tekstiloomeoskuse arendamine. Teemasid käsitledes pööratakse erinevate osaoskuste kaudu tähelepanu teiste kultuuride tundmaõppimisele ning kõrvutamisele oma kultuuriga. Õpilasi harjutatakse kasutama sõnaraamatuid. Osaoskuste arendamisel kasutatakse:

- 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamist ja lugemist;
- 2) adapteeritud eakohaste tekstide iseseisvat lugemist;
- 3) ülesande täitmist kuuldu ja loetu põhjal (nt tabeli täitmine, joonise täiendamine);
- 4) eri liiki etteütlist;

- 5) mudelkirjutamist (nt sõnumid, postkaardid, lühikesed kirjad);
- 6) järjestusülesandeid (nt sõnad lauseteks, laused/lõigud tekstiks);
- 7) eakohased projektitöid;
- 8) lühietekandeid (nt projektitööde kokkuvõtted, huvialade tutvustamine);
- 9) rollimänge;
- 10) õppesõnastike kasutamist.

Detailsemalt kavandab õpetaja õppetegevused enne õppeveerandi algust koostatud töökavas.

Hindamine 6. klassis:

6. klassis hinnatakse kõiki osaoskusi kas eraldi või lõimitult. Igal õppeveerandil saab õpilane tagasisidet kas suulise või kirjaliku sõnalise hinnangu või hinde vormis kõigi osaoskuste kohta. Töid, mis sisaldavad kõigi osaoskuste kontrolli, tehakse 6. klassis mitte rohkem kui 4. Detailsemalt kavandab õpetaja hindamise enne õppeveerandi algust koostatud töökavas, lähtudes vastavatest põhikooli riikliku õppekava ja Kernu kooli õppekava üldosa ja ainekava sätetest.

Grammatika sisu II kooliastmes

Teemad	Grammatika sisu
Lauseõpetus	4. klass Õigekiri õpitud sõnavara piires; suur ja väike algustäht (kuud, nädalapäevad, keeled, riigid); kirjavahemärgid (punkt, koma, küsi- ja hüüumärk, ülakoma); sõnajärg jaatavas lauses.
	5. klass Sõnajärg jaatavas , eitavas, küsivas lauses; õigekiri õpitud sõnavara piires.
	6. klass Rinnastavad sidesõnad(too, or); alistavad sidesõnad (when, because); õigekiri õpitud sõnavara piires; rindlaused; kaudne kõne (saatelause olevikus).
Tegusõna	4. klass Põhi- ja abitegusõnad; isikuline tegumood (Present Simple, Present Continuous, Past Simple; enamkasutatavad reegli- ja ebareeglipärased tegusõnad.
	5. klass Enamkasutatavad reegli- ja ebareeglipärased tegusõnad; isikuline tegumood (Present Simple, Present Continuous, Past Simple Future Simple).
	6. klass Modaaltegusõnad (can, must, may); going-to tulevik; enamkasutatavad reegli- ja ebareeglipärased tegusõnad; isikuline tegumood (Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Future Simple, Past Continuous, Present Perfect).
Nimisõna	4. klass Ebareeglipärane mitmus (man/men, tooth/teeth); aluse ja öeldise ühildumine.
	5. klass Ebareeglipärane mitmus (man/men, tooth/teeth); aluse ja öeldise ühildumine.
	6. klass Umbmäärane ja määrav artikkel+loendamatu nimisõna; artikli puudumine;

	enamkasutatavad väljendid artiklitega ja ilma (go home, have a headache, go to the theatre).
Omadussõna	4. klass -
	5. klass Omadussõnade võrdlusastmed; omadussõnade võrdlemine (as...as, more... than).
	6. klass So/such+ omadussõna; omadussõnade võrdlemine (as...as, more... than).
Asesõna	4. klass Isikulised asesõnad; omastavad asesõnad.
	5. klass Siduvad asesõnad (that, who).
	6. klass Omastavate asesõnade absoluutvormid (mine, yours); umbmäärased asesõnad ja nende liitvormid (Some/any/no).
Eessõna	4. klass Aja-, koha-ja viisimäärustes esinevad eessõnad.
	5. klass Aja-, koha-ja viisimäärustes esinevad eessõnad; enamkasutatavad eessõnalised väljendid.
	6. klass Aja-, koha-ja viisimäärustes esinevad eessõnad; enamkasutatavad eessõnalised väljendid.
Arvsõna	4. klass Põhi-ja järgarvud; kuupäevad, aastaarvud.
	5. klass Põhi-ja järgarvud; kuupäevad, aastaarvud.
	6. klass Lihtmurrud (pool, veerand).
Määrsõna	4. klass Määrsõnade moodustamine (liitega -ly).
	5. klass Sagedusmäärsõnad (liitega -ly), järjestavad määrsõnad; viisimäärsõnad.
	6. klass Hulga-ja määra-määrsõnad; ebareeglipärased määrsõnad (fast).
Sõnatuletus	4. klass Arvsõna tuletusliited (-teen, -ty); määrsõna tuletusliide -ly.
	5. klass Arvsõna tuletusliited (-teen, -ty); Määrsõna tuletusliide -ly.
	6. klass Nimisõna tuletusliited (-er, -or).

Omandatava keeleoskustaseme kirjelduskriteeriumid II kooliastmes klassiti

Omandatava keeleoskustaseme kirjelduskriteeriumid II kooliastmes klassiti lähtuvalt skaalatabelistest, mis on toodud Euroopa keeleõppe raamdokumendis Õppimine, õpetamine ja hindamine:

Toimingud	Omandatava keeleoskustaseme kirjelduskriteeriumid klassiti
Suuline tekstiloom (rääkimine)	

Skaalatable 1. Üldine rääkimisoskus	4. klass Oskab lihtsal viisil kirjeldada ja tutvustada inimesi; tekst moodustub lihtsate sidesõnadega seotud lihtfraasidest ja -lausetest.
	5. klass Oskab lihtsal viisil kirjeldada ja tutvustada inimesi, ning igapäevatoiminguid; tekst moodustub lihtsate sidesõnadega seotud lihtfraasidest ja -lausetest.
	6. klass Oskab lihtsal viisil kirjeldada ja tutvustada inimesi, ning igapäevatoiminguid, sõnastada, mis meeldib, mis mitte jne; tekst moodustub lihtsate sidesõnadega seotud lihtfraasidest ja -lausetest.
Skaalatable 2. Pikk monoloog: kogetu kirjeldamine	4. klass Oskab kirjeldada oma perekonda, elutingimusi, õppimist, kooli. Oskab lihtsate sõnadega kirjeldada inimesi, kohti ja oma asju.
	5. klass Oskab jutustada või kirjeldada, reastades lihtsaid mõtteid. Oskab kirjeldada igapäevaeluga seonduvat, nt inimesi, kohti või õpinguid. Oskab lühidalt ja lihtsalt kirjeldada sündmusi ja toiminguid. Oskab kirjeldada kavatsusi, kokkuleppeid, tavapäraseid toiminguid, möödunud ja kogetut.
	6. klass Oskab jutustada või kirjeldada, reastades lihtsaid mõtteid. Oskab kirjeldada igapäevaeluga seonduvat, nt inimesi, kohti või õpinguid. Oskab lühidalt ja lihtsalt kirjeldada sündmusi ja toiminguid. Oskab kirjeldada kavatsusi, kokkuleppeid, tavapäraseid toiminguid, möödunud ja kogetut. Oskab lihtsas keeles kirjeldada ja võrrelda kõnealuseid objekte või oma asju. Oskab selgitada, mis talle millegi juures meeldib või ei meeldi.
Skaalatable 4. Teadete edastamine	4. klass Oskab edastada väga lühikesi ettevalmistatud teateid neljandas klassis õpitud teemadel. Kõne on suures osas mõistetav.
	5. klass Oskab edastada väga lühikesi ettevalmistatud teateid viiendas klassis õpitud teemadel. Kõne on mõistetav.
	6. klass Oskab edastada väga lühikesi ettevalmistatud teateid kuuendas klassis õpitud teemadel. Kõne on mõistetav keskendunud kuulajale.
Skaalatable 5. Suuline esinemine	4. klass Oskab ette lugeda väga lühikest õpitud sõnumit, näiteks tutvustada rääkijat. Oskab esitada väga lihtsa päheõpitud teksti endale tuttavale teemal.
	5. klass Oskab esitada väga lihtsa päheõpitud teksti endale tuttavale teemal. Oskab vastata lihtsatele esinemisjärgsetele küsimustele, kui vajadusel küsimust korratakse või vastust sõnastada aidatakse.
	6. klass Oskab esitada lühikese päheõpitud teksti endale tuttavale igapäeva teemal. Oskab lühidalt põhjendada ja selgitada arvamusi, kavatsusi ja toiminguid. Tuleb toime väheste otsuste esinemisjärgsete küsimustega.

Kirjalik tekstiloome (kirjutamine)	
Skaalatabel 6. Üldine kirjutamisoskus	4. klass Oskab kirjutada lihtsaid fraase ja lauseid.
	5. klass Oskab kirjutada lihtsamaid fraase ja lauseid, ühendades neid vajadusel õpetaja abil lihtsate side sõnadega nagu „ja”, „aga” ning „sest”.
	6. klass Oskab kirjutada lihtsamaid fraase ja lauseid, ühendades neid lihtsate side sõnadega nagu „ja”, „aga” ning „sest”.
Skaalatabel 7. Loovkirjutamine	4. klass Oskab lihtsaid fraase ja lausetega kirjutada oma perekonnast, elutingimustest, haridusest ning koolis õppimisest.
	5. klass Oskab lihtsaid fraase ja lausetega kirjutada oma perekonnast, elutingimustest, haridusest ning koolis õppimisest. Oskab kirjutada lühikesi ja lihtsaid väljamõeldud elulugusid ning lihtsamaid lugusid inimestest.
	6. klass Oskab seotud lausetega kirjutada oma eluoluga seonduvatel teemadel (nt inimesed, kohad, kool ja õpingud). Oskab kirjutada väga lühikesi ja lihtsaid minevikusündmuste, oma varasema tegevuse ja isiklike kogemuste kirjeldusi.
Skaalatabel 9. Oma jutu läbimõtlemine	4. klass -
	5. klass On võimeline meenutama ja kordama olukohaseid fraase oma keelevarast, kasutades abimaterjale.
	6. klass On võimeline meenutama ja kordama olukohaseid fraase oma keelevarast.
Skaalatabel 10. Keeleoskuslünkade kompenseerimine	4. klass -
	5. klass Oskab mõtet edasi anda esemele osutades (nt tähenduses „Palun anna mulle see ese”).
	6. klass Oskab öeldu mõtet selgitada žestide abil, kui on kasutanud vale sõna.
Kuulamistoiming (kuulamine)	
Skaalatabel 12. Üldine kuulamisoskus	4. klass Mõistab selgelt ja aeglaselt hääldatud fraase jm väljendeid, vajadusel neid korduvalt kuulates, mis seostuvad esmatähtsate eluvaldkondadega (nt algeline isiku- ja pereteave, sisseostud, kodukoht, kool).
	5. klass Mõistab selgelt ja aeglaselt hääldatud fraase jm väljendeid, mis seostuvad esmatähtsate eluvaldkondadega (nt algeline isiku- ja pereteave, sisseostud, kodukoht, kool).
	6. klass Mõistab selget ja aeglast seotud kõnet.
	4. klass -
	5. klass -

Skaalatable 13. Emakeelekõnelejate vestluse mõistmine	6. klass Suudab üldiselt tabada mõttevahetuse teemat, kui räägitakse aeglaselt ja selgelt.
Skaalatable 15. Teadannete ja juhiste kuulamine	4. klass Mõistab lühikeste, lihtsate ja selgete juhiste põhisisu.
	5. klass Mõistab, vajadusel korduvkuulamise, lühikeste, lihtsate ja selgete sõnumite või teadaannete põhisisu. Mõistab lihtsaid juhiseid, vajadusel korduvkuulamise, näiteks kuidas jalgsi või ühissõidukiga pääseda punktist A punkti B.
	6. klass Mõistab lühikeste, lihtsate ja selgete sõnumite või teadaannete põhisisu. Mõistab lihtsaid juhiseid, näiteks kuidas jalgsi või ühissõidukiga pääseda punktist A punkti B.
Skaalatable 16. Meediakanalite ja salvestiste kuulamine	4. klass -
	5. klass -
	6. klass Mõistab lühikeste, aeglaselt ja selgelt esitatud salvestiste põhisisu, mis puudutab ennustatava sisuga igapäevaseid asju.
Lugemistegevus (lugemine)	
Skaalatable 17. Üldine lugemisoskus	4. klass Mõistab lühikesi, lihtsaid tekste, mis sisaldavad sagedasti kasutatavaid ja rahvusvahelise levikuga sõnu. Vajadusel kasutab sõnaraamatut.
	5. klass Mõistab lühikesi, lihtsaid tekste, mis sisaldavad sagedasti kasutatavaid ja rahvusvahelise levikuga sõnu.
	6. klass Mõistab lühikesi, lihtsaid tekste tuttavatel teemadel, kui teksti keelekasutus sarnaneb tema igapäevaelus sageli ettetulevaga.
Skaalatable 18. Kirjavahetuse lugemine	4. klass Mõistab lühikesi ja lihtsaid meilisõnumeid.
	5. klass Mõistab lühikesi ja lihtsaid isiklike kirju.
	6. klass Mõistab tavapäraseid tüüpkirju endale tuttavatel teemadel.
Skaalatable 19. Eesmärgipärane lugemine	4. klass Mõistab igapäevaseid silte ja teateid avalikes kohtades: tänaval, restoranis, raudtee jaamas, töökohal (juhendid, juhtnöörid, ohu hoiatused).
	5. klass Oskab nimestikest leida ja muust eristada vajalikku teavet (telefoni- ja inforaamatust soovitud teenus ja selle osutaja). Mõistab igapäevaseid silte ja teateid avalikes kohtades: tänaval, restoranis, raudtee jaamas, töökohal (juhendid, juhtnöörid, ohu hoiatused).
	6. klass Oskab leida kindlat harjumuspärast teavet igapäevatekstidest (reklaamid, brošüürid, menüüd, ajakavad jms). Oskab nimestikest leida ja muust eristada vajalikku teavet (telefoni- ja inforaamatust soovitud teenus ja selle osutaja). Mõistab igapäevaseid silte ja teateid

	avalikes kohtades: tänaval, restoranis, raudtee jaamas, töökohal (juhendid, juhtnöörid, ohu hoiatused).
Skaalatablett 20. Lugemine info hankimiseks ja arutlemiseks	4. klass -
	5. klass -
	6. klass Tabab asjassepuutuvat teavet lihtsamal kirjalikus tekstis (kirjad, brošüürid, lühikesed lehelood jms), kus kirjeldatakse sündmusi.
Skaalatablett 21. Juhiste lugemine	4. klass Mõistab lihtsaid juhiseid igapäevaste seadmete kasutamiseks (näiteks mobiiltelefoni kasutamise juhiseid). Kasutab vajadusel sõnaraamatut.
	5. klass Mõistab lihtsaid juhiseid igapäevaste seadmete kasutamiseks (näiteks mobiiltelefoni kasutamise juhiseid).
	6. klass Mõistab lihtsas keeles nõudeid (nt ohutusnõudeid).
Audiovisuaalne tegevus	
Skaalatablett 22. Telesaadete ja filmide vaatamine	4. klass Suudab tabada animafilmi põhisündmusi.
	5. klass Suudab jälgida faktipõhiste teleuudiste teemavahetusi ja tabada uudise põhisisu.
	6. klass Suudab tabada sündmusi, õnnetusi jms kirjeldavate teleuudiste põhisisu, kui pilt kommentaare toetab.
Vastuvõtustrateegiad	
Skaalatablett 23. Vihjete tabamine ja järeldamine (suuline ja kirjalik suhtlus)	4. klass -
	5. klass -
	6. klass Oskab lühikeste konkreetset laadi igapäevaste tekstide ja suuliste teadete üldise tähenduse kontekstis tuletada tundmatute sõnade arvatavat tähendust.
Suuline suhtlus	
Skaalatablett 24. Üldine suuline suhtlus	4. klass Tuleb toime lihtsa igapäevasuhtlusega, kui see seisneb lihtsas ja otseses infovahetuses tuttavatel teemadel (nt kool ja vaba aeg). Suudab vahetada lihtsaid lauseid, kuid mõistmisraskuste tõttu ei suuda ise vestlust ülal hoida.
	5. klass Tuleb vähese vaevaga toime lihtsas igapäevasuhtluses. Oskab esitada küsimusi ja küsimustele vastata. Oskab vahetada mõtteid, küsida ja anda infot igapäevastes tüüpolukordades.
	6. klass Suudab küllaltki vabalt suhelda lihtsamates olukordades ja tuleb toime lühivestluses, kui vestluspartner teda vajaduse korral aitab. Tuleb vähese vaevaga toime lihtsas igapäevasuhtluses. Oskab esitada küsimusi ja küsimustele vastata. Oskab vahetada mõtteid, küsida ja anda infot igapäevastes tüüpolukordades.
Skaalatablett 25.	4. klass

Emakeelse vestluskaaslase mõistmine	Mõistab lihtsas igapäevases vestluses pöördumisi, mis on selgelt ja aeglaselt suunatud otse temale. Kaaslasel on võimalik end arusaadavaks teha, kui ta vaevub pingutama.
	5. klass Mõistab häälduselt selge, keelelt lihtsa ja temalt tuttava otsese pöördumise sisu üldiselt; on aeg-ajalt sunnitud paluma midagi korrata või ümber sõnastada.
	6. klass Saab jutust piisavalt aru, et raskusteta toime tulla lihtsamate tavapäraste tegevustega. Mõistab häälduselt selge, keelelt lihtsa ja temalt tuttava otsese pöördumise sisu üldiselt; on aeg-ajalt sunnitud paluma midagi korrata või ümber sõnastada.
Skaalatablett 26. Vestlus	4. klass Oskab tervitada ja pöörduda, kasutades lihtsaid igapäevaseid viisakusväljendeid. Oskab esitada kutset, teha ettepanekut ja vabandada; oskab kutsele, ettepanekule ja vabandusele vastata. Oskab öelda, mis talle meeldib ja mis mitte.
	5. klass On võimeline vahetama lühikesi lauseid, kuid mõistmiskeskuste tõttu ei suuda enamasti vestlust ülal hoida; siiski võib kuulnud mõista, kui vestluspartner soostub selle nimel vaeva nägema.
	6. klass Oskab tervitada, hüvasti jätta, ennast või teisi tutvustada, tänada. Suudab üldjoontes jälgida selget ja normaalset kõnet, kui kõneaine on tuttav ja on võimalik paluda mõnd kohta korrata või ümber sõnastada. Suudab osaleda lühivestluses, kui kontekst on tuttav ja kõneaine talle huvi pakub. Oskab lihtsate sõnadega väljendada enesetunnet ja tänu.
Skaalatablett 27. Vaba mõttevahetus (sõprade ringis)	4. klass -
	5. klass Oskab arutada igapäevaelu praktilisi küsimusi, kui tema poole pöörduakse otse ja räägitakse selgelt ning aeglaselt. Oskab arutada, mida ette võtta ja kuhu minna. Oskab määrata kokkusaamist.
	6. klass Saab üldjoontes aru, millest jutt käib, kui räägitakse aeglaselt ja hääldus on selge. Oskab arutada, mida õhtul või nädalavahetusel ette võtta. Oskab teha ettepanekuid ja vastata teiste omadele. Oskab väljendada nõustumist ja nõustumatust.
Skaalatablett 29. Eesmärgipärane koostöö	4. klass -
	5. klass Oskab märku anda, et saab jutust aru. On võimeline vajalikkumõistma, kui rääkija soostub selle nimel vaeva nägema. Suudab osaleda lihtsas tava suhtluses. Oskab kasutada lihtsaid fraase, et lasta endale midagi näidata või ulatada, küsida infot ja pidada aru järgmiste sammude üle.
	6. klass Mõistab keelt küllaldaselt, et vähese vaevaga toime tulla lihtsas tava suhtluses. Oskab lihtsate sõnadega paluda kordamist, kui pole kuulnud mõistnud. Oskab arutleda, mida järgmisena ette võtta, teha ettepanekuid ja vastata teiste omadele, küsida ja anda juhatusi.
Skaalatablett 30.	4. klass

Toimingud kaupade ja teenuste ostmisel	Oskab tellida toitu. Oskab teha lihtsamaid oste, sõnastada oma soove ja küsida hinda. Oskab küsida vajalikke asju ja teha lihtsamaid toiminguid poes, postkontoris või pangas.
	5. klass Oskab anda ja vastu võtta infot koguste, suurusnumbrite ja hindade kohta. Oskab küsida tarbekaupu ja põhiteenuseid. Oskab küsida lihtsat infot reisi või ühissõidukite kohta (bussid, rongid, takso); oskab küsida ja juhatada teed ning osta pileteid.
	6. klass Tuleb toime suhtlusega tavapärastes olukordades, nagu reisides, majutuskoha otsimise, söömas ja sisseostudel. Oskab reisibüroost tulemuslikult küsida kõike vajalikku, kui tegu on lihtsa üldinfoaga.
Skaalataabel 31. Infovahetus	4. klass Oskab küsida ja edastada isikuandmeid. Oskab küsida ja juhatada teed, toetudes kaardile või plaanile. Oskab esitada küsimusi töö ja vaba aja kohta ning vastata samalaadsetele küsimustele.
	5. klass Tuleb toime lihtsa igapäevasuhtlusega, kui see seisneb lihtsas ja otseses infovahetuses. Oskab vahetada piiratud infot tuttavate tavatoimingute kohta.
	6. klass Oskab anda ja järgida lihtsaid juhtnööre, näiteks osutada suunda või juhatada teed. Oskab esitada küsimusi vaba aja tegevuste ja möödanimisega tehti kohta ning vastata samalaadsetele küsimustele. Oskab esitada küsimusi tavapäraste toimingute kohta ning vastata samalaadsetele küsimustele. Tuleb toime igapäevavajadustega: oskab leida ja edastada lihtsat faktiteavet. Oskab keelt piisavalt, et tulla suurema pingutuseta toime igapäevasuhtluses.
Skaalataabel 32. Küsituleja ja vastaja roll	4. klass Oskab küsituleja rollis vastata lihtsatele küsimustele ja väidetele
	5. klass Suudab end vastaja rollis mõistetavaks teha, kuid vajab seejuures mõningast abi ning võib paluda küsimust selgitada.
	6. klass Suudab end vastaja rollis mõistetavaks teha, oskab tuttava kõneaine korral edastada mõtteid või teavet, kuid vajab seejuures mõningast abi ning võib paluda küsimust selgitada.
Kirjalik suhtlus	
Skaalataabel 33. Üldine kirjalik suhtlus	4. klass Oskab kirjutada malle kasutades lühikesi lihtsaid sõnumeid.
	5. klass Oskab kirjutada lühikesi lihtsaid sõnumeid, mis puudutavad talle vajalikke asju. Vajadusel kasutab sõnaraamatut.
	6. klass Oskab kirjutada lühikesi lihtsaid sõnumeid, mis puudutavad talle vajalikke asju.
Skaalataabel 34. Kirjavahetus	4. klass Oskab kirjutada väga lihtsaid isiklikke kirju, kasutades malle, et väljendada tänu või esitada vabandust.
	5. klass

	Oskab kirjutada väga lihtsaid isiklikke kirju, et väljendada tänu või esitada vabandust. Vajadusel kasutab sõnaraamatut.
	6. klass Oskab kirjutada väga lihtsaid isiklikke kirju, et väljendada tänu või esitada vabandust.
Skaalataabel 35. Teated, sõnumid ja plangid	4. klass - 5. klass - 6. klass Oskab kuulamise järgi kirja panna lühikesi ja lihtsaid teateid, kui tal on võimalus paluda neid korrata või teisiti sõnastada. Oskab kirjutada lühikesi lihtsaid teateid, mis puudutavad talle vajalikke asju.
Interaktiivsed strateegiad	
Skaalataabel 36. Suhtlusaktiivsus (vooruvahetus)	4. klass - 5. klass Oskab paluda tähelepanu. 6. klass Oskab alustada, jätkata ja lõpetada lühivestlust, kasutades lihtsaid võtteid. Oskab alustada, jätkata ja lõpetada lihtsat silmast silma vestlust.
Skaalataabel 37. Suhtluskoostöö	4. klass - 5. klass - 6. klass Oskab märku anda, et saab jutust aru.
Tekstid	
Skaalataabel 38. Selgituste palumine	4. klass Oskab märku anda, et ei suutnud teise juttu jälgida. 5. klass Oskab paluda võtmesõnade või -fraaside kordamist lihtsamate sõnadega. 6. klass Oskab lihtsate sõnadega paluda kordamist, kui pole teise juttu mõistnud. Oskab paluda võtmesõnade või -fraaside kordamist lihtsamate sõnadega.
Skaalataabel 40. Töö tekstiga	4. klass Oskab ümber kirjutada üksiksõnu ja lühemaid trükitekste. 5. klass Oskab oma keele pädevuse ja -kogemuse piires leida ja kasutada lühemate tekstide võtmesõnu ja -fraase või lühikesi lauseid. 6. klass Oskab oma keele pädevuse ja -kogemuse piires leida ja kasutada lühemate tekstide võtmesõnu ja -fraase või lühikesi lauseid.
Suhtluspädevus	
Skaalataabel 41. Üldine keelepagas	4. klass Oskab kasutada lause põhimalle ning rääkida meeldejäetud fraaside ja käibeväljenditega, kohtadest, asjadest jne. 5. klass Tuleb lühikesi igapäevaseid väljendeid kasutades toime lihtsates konkreetsetes olukordades (isikute ja igapäevatoimingutega seonduv,

	soovide ja vajaduste väljenda mine, info küsimine). Keelevara on väike ja koosneb päheõpitud fraasidest, mis lubavad sõnastada lihtsaid eluvajadusi. Ettenägematus olukorras võib tekkida pause ja suhtlusraskusi.
	6. klass Valdab keele põhivara sellisel tasemel, mis lubab toime tulla iga päevastes tavaolukordades; siiski on sageli sunnitud sõnumit lihtsustama ja sõnu otsima.
Skaalatable 42. Sõnavara ulatus	4. klass Sõnavara on piisav, et rahuldada lihtsaid eluvajadusi.
	5. klass Sõnavara on piisav, et rahuldada põhilisi suhtlusvajadusi.
	6. klass Sõnavara on küllaldane, et tulla toime igapäevaste tuttavate toimingutega.
Skaalatable 43. Sõnakasutus	4. klass -
	5. klass -
	6. klass Valdab igapäevavajadustega piirnevat nappi sõnavara.
Skaalatable 44. Grammatika korrektsus	4. klass -
	5. klass -
	6. klass Kasutab küll õigesti mõningaid lihtsaid tarindeid, kuid teeb sageli vigu ka grammatika põhivaras (nt ajab segi ajavormid või eksib aluse ja öeldise ühildamisel); siiski on enamasti selge, mida öelda tahab.
Skaalatable 45. Hääluspädevus	4. klass -
	5. klass -
	6. klass Häälendus on üldjuhul piisavalt selge, et öeldust aru saada, kuigi võõras aktsent on märgatav ja vestluspartnerid peavad aeg-ajalt paluma arusaamatuid kohti korrata.
Skaalatable 46. Õigekirjaoskus	4. klass -
	5. klass -
	6. klass Oskab kirjutada lühikesi lauseid igapäevastel teemadel (nt juhatada, kuidas kuhugi minna). Oskab häälduspäraselt (kuigi mitte õigesti) kirjutada lühikesi sõnu, mis kuuluvad tema suulisesse sõnavarasse.
Skaalatable 47. Keelekasutuse olukohasus	4. klass -
	5. klass Suudab vahetada lühikesi lauseid, oskab tervitamisel ja pöördumisel kasutada igapäevaseid viisakusväljendeid. Oskab esitada kutset, teha ettepanekut ja vabandada; oskab kutsele, ettepanekule ja vabandusele vastata.
	6. klass Oskab lihtsate keelevahendite abil rahuldada keskseid kõnetarbeid (info andmine ja küsimine, selgituste nõudmine, arvamuse ja suhtumise väljendamine). Suudab tulemuslikult suhelda igapäevaolukordades, oskab kasutada kõige lihtsamaid üldväljendeid ja järgida peamisi suhtlusreegleid.

Skaalatabel 48. Keelekasutuse paindlikkus	4. klass -
	5. klass Oskab sõnu ümber tõstes varieerida äraõpitud fraase, kui olukord seda nõuab.
	6. klass Oskab kasutada meeldejäetud lihtsaid fraase. Suudab sõnakasutust vähesel määral varieerida, kui olukord seda nõuab.
Skaalatabel 49. Vooruvahetus	4. klass Oskab paluda tähelepanu.
	5. klass Oskab alustada, jätkata ja lõpetada lihtsat silmast silma vestlust.
	6. klass Oskab alustada, jätkata ja lõpetada lihtsat silmast silma vestlust. Oskab alustada, jätkata ja lõpetada lühivestlust, kasutades lihtsaid võtteid.
Skaalatabel 50. Teemaarendus	4. klass -
	5. klass -
	6. klass Oskab jutustada ja kirjeldada sidumata lausetega.
Skaalatabel 51. Teksti selgus ja sidusus	4. klass Oskab õpetaja abil siduda lihtsate sidesõnade abil nagu „ja”, „aga”, „sest”.
	5. klass Oskab siduda lihtsate sidesõnade abil nagu „ja”, „aga”, „sest”.
	6. klass Oskab kasutada kõige sagedasemaid sidesõnu, et ühendada lauseid jutustuseks või tunnuste loendeid kirjelduseks.
Skaalatabel 52. Kõne ladusus	4. klass Oskab väljenduda väga lühikeste sidumata valmisfraasidega, kui kõneaine on tuttav. Kõne on takerdov, väga sageli on märgata ebasobivaid alustusi. Vajab välist abi.
	5. klass Oskab väljenduda lühifraasidega, kui kõneaine on tuttav. Kõne on takerdov, väga sageli on märgata ebasobivaid alustusi.
	6. klass Oskab end lühivestluses mõistetavaks teha, kuigi sageli on märgata pause, ebasobivaid alustusi ja ümbersõnastamist.
Skaalatabel 53. Väljendustäpsus	4. klass -
	5. klass -
	6. klass Suudab tuttavas igapäevaolukorras vahendada lihtsat nappi teavet. Ootamatus olukorras peab enamasti sõnumit lihtsustama.

2.2.3 Vene keele ainekava Kernu Põhikoolis

Võõrkeel

Õppe- ja kasvatusesmärgid

Kernu Põhikoolis on teiseks võõrkeeleks vene keel. Vene keele õppega kujundatakse ainepädevus, mis sisaldab keelepädevust, väärtushinnanguid ja -hoiakuid ning õpioskusi. Põhikooli lõpuks õpilane:

- saavutab keeleoskuse teadmised, mis võimaldab tal igapäevastes suhtlusolukordades toime tulla;
- huvitub vene keele õppimisest ning nende kaudu silmaringi laiendamisest;
- omandab oskuse märgata ja väärtustada erinevate kultuuride eripära;
- tunneb vene keele õppimise strateegiaid ning oskab neid iseseisvalt kasutada;
- huvitub vene keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist;
- oskab kasutada eakohaseid venekeelseid teatmeallikaid (nt teatmeteoseid, sõnaraamatuid, internetti), et leida vajalikku infot teisteski valdkondades ja õppeainetes.

Õppeaine kirjeldus

Vene keele kui teise omandatava võõrkeele õpe võimaldab õpilasel laiendada oma suhtlusvõimalusi ja kultuurilist silmaringi, tagab juurdepääsu teadmiskallikale ning loob eeldused vahetuks suhtlemiseks, toetab edasisi õpinguid ja tegevust ühiskonnas. Oluline on erinevate keelte üksteist toetav ja väärtustav õpetamine, aga eriti seoste nägemine inglise keelega. Inglise keelt õppides saadud õpikogemus ja omandatud õpioskused toetavad vene keele õppimist. Samuti arvestatakse teadmisi, mida õpilane saab vene keele maa ja kultuuri kohta teiste õppeainete kaudu.

Võõrkeele kui õppeaine ja suhtlusvahendi omandamine nõuab õppijalt pikaajalist pingutust ning aktiivset osalust. Keeletunnis suheldakse peamiselt vene keeles. Emakeeles võib vajaduse korral selgitusi jagada. Õpetuses lähtutakse kommunikatiivse õpetuse põhimõttest. Rõhk on interaktiivsel õppimisel ja vene keele kasutamisel.

Kommunikatiivne keeleoskus (suhtluspädevus) hõlmab kolme komponenti: keelelist, sotsiolingvistilist ja pragmaatilist. Keeleteadmised ei ole eesmärk omaette, vaid vahend parema keeleoskuse omandamiseks. Keele struktuuri õpitakse kontekstis, järk-järgult jõutakse grammatikareeglite teadliku omandamiseni. Sotsiolingvistilise pädevuse kaudu areneb õppija keelekasutuse olukohasus (viisakusreeglid, keeleregister jm). Pragmaatilise pädevuse kaudu areneb õppija võime mõista ja luua tekste. Suhtluspädevust arendatakse keeleliste toimingute (kuulamise, lugemise, rääkimise, kirjutamise) kaudu.

Keeleõppe telje moodustavad teemavaldkonnad, mille kaudu ja piires kujuneb suhtluspädevus. Kõigis kooliastmes ning klassides käsitletakse teemasid kõigist teemavaldkondadest, kuid rõhuasetused ja maht on erinevad. Teemade käsitlemisel lähtutakse õpilaste kogemustest, huvidest ja vajadustest.

Oluline on õpioskuste arendamine, sealhulgas oskus seada endale õpieesmärgid ning hinnata oma õpitulemusi, kasutades nt Euroopa keelemappi või õpimappi.

Vene keele õppes on kesksel kohal tegevused, mis nõuavad keele eesmärgistatud kasutamist ja lõimivad erinevaid keeleoskuse aspekte. Õppetegevusi kavandades lähtutakse didaktikaprintsiipidest (lähemalt kaugemale, tuntult tundmatule, lihtsalt keerulisele, konkreetselt abstraktsele) ning keelekasutuse vajadustest (alustades sagedamini kasutatavatest sõnadest ja vormidest). Kõigis kooliastmes on tähtis osa paaris- ja rühmatööl. Õpilasi suunatakse tegema eakohast iseseisvat tööd (nt lugema, infot hankima, projektides osalema).

Suhtluspädevuse ja kultuuriteadlikkuse arendamiseks ergutatakse õpilasi kasutama õpitavat keelt ka väljaspool keeletundi. Motivatsiooni suurendamiseks leitakse kirjasõpru ning korraldatakse õppereise, õpilasvahetusi ja kohtumisi vene keelt emakeelena kõnelejatega.

Kõigis kooliastmes motiveeritakse ning kujundatakse õppijas positiivset hoiakut keeleõppesse. Eduelamuse saavutamiseks luuakse tundides positiivne õhkkond ja väärtustatakse õppija iga edusammu. Tunnustatakse ka tulemusi saavutamiseks tehtud jõupingutusi. Vigu käsitletakse õppes normaalse õppimise osana, nende analüüsimine soodustab õpitava mõistmist ning

võimaldab õpilasel oma keelekasutust korrigeerida.

Õpitulemused, õppesisu, õppetegevus ja hindamine II kooliastmes

Tundide arv klassiti

Õppeaine	Nädalatunde klassiti						
	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	Kokku
Vene keel						3	3

Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) saab aru igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- 2) kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
- 3) saab aru lihtsatest küsimustest ja korraldustest;
- 4) on omandanud esmased teadmised õpitava keele kultuuriruumist;
- 5) rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja -strateegiaid;
- 6) seab endale õpieesmärke ning hindab koostöös kaaslaste ja õpetajaga oma saavutusi;
- 7) töötab õpetaja juhendamisel iseseisvalt, paaris ja rühmas;
- 8) huvitub õpitavat keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist;

Keeleoskuse hea tase 6. klassi lõpus

Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
A1.2	A1.2	A1.2	A1.2

Õppesisu

„Mina ja teised“ – enese ja kaaslaste tutvustus; enesetunne, välimuse kirjeldus, ühised tegevused;

„Kodu ja lähiümbrus“ – pereliikmed ja sugulased, pereliikmete tegevusalad; kodu asukoht;

„Kodukoht Eesti“ – riik, pealinn, rahvused; aastaajad ja ilm;

„Igapäevaelu. Õppimine ja töö“ – lihtsamad tegevused kodus ja koolis ning nendega seonduvad esemed;

„Vaba aeg“ – lemmiktegevused ja eelistused.

Õppetegevused

6. klassis toetab õpetaja õpilaste võõrkeeles suhtlemist nii suulises kui kirjalikus vormis.

Kuulamis- ja rääkimisoskuse kõrval pööratakse võrdselt tähelepanu ka lugemis- ja

kirjutamisoskusele. Tähtis on õigete hääldusharjumuste kujundamine. Tegeldakse õigekirjaoskuse ja loovuse süstemaatilise arendamisega. Sõnavara laieneb koos õppesisuga, sealjuures lõimudes teiste õppeainetega. Sõnavara laiendamisele aitab kaasa ka interneti eesmärgipärane kasutamine. Õpilast suunatakse iseseisvalt otsima ja lugema teavet teda huvitavas valdkonnas ning seda kaaslastega jagama. Erinevates rühmatöodes ja mängudes kasutatakse etteantud lausemudeleid. Kirjutamisoskuse arendamisel pööratakse tähelepanu õpilase loovuse arendamisele. Kirjutistes suunatakse õpilast avaldama oma arvamust, andma vähesel määral hinnanguid. Valdavalt on kirjalikud tekstid, kas lühikesed kirjeldused iseendast ja teistest inimestest või küsimustele vastamine. Õppetöös kasutavad õpilased iseseisvalt keelesõnastikke ning internetisõnastikke. Selleks pakutakse õpilastele eesmärgipäraseid ülesandeid.

Õpetaja suunamisel hakkab õpilane oma huvidele vastavalt kuulama ning vaatama õpitavas

keeles eakohaseid saateid.

Üldpädevuste kujundamine toimub tunnitöös erinevate töövõtetega (individuaalsed ülesanded, paaris- ja rühmatööd ning ühisarutlused), aga ka läbi suunavate tööülesannete väljaspool koolitundi. Õpilane õpib koos õpetaja ja kaaslastega oma tegevusi kavandama ja hindama ning valima ja rakendama tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi, nägema oma eksimusi ning korrigeerima oma tegevust.

Enesehindamise oskuse arendamisel kasutatakse erinevaid töövõtteid (nt tunni ja/või teema lõpus lühikokkuvõtted, vestlused, eneseanalüüsi lehed), mis suunavad õpilasi oma tööd analüüsima.

Vene keele õppimisel toetatakse kultuuri- ja väärtuspädevust vene keelt kõnelevate maade kultuuride tundmaõppimise kaudu. Õpitakse mõistma erinevaid, vene kultuurilisest lähtuvaid väärtussüsteeme.

Sotsiaalse ja kodanikupädevuse kujundamisele aitab kaasa erinevate õpitöövormide kasutamine (nt rühmatöö, dramatiseeringud, rollimängud) ning osavõtt õpitava keelega seotud kultuuriprogrammidest.

Enesemääratluspädevus areneb vene keele õppes kasutatavate temade kaudu. Iseendaga ja inimsuhetega seonduvat käsitletakse võõrkeeletunnis arutluste, rollimängude ning muude õpitegevuste kaudu, mis aitavad õpilastel jõuda iseenda sügavama mõistmiseni.

Õpipädevust kujundatakse pidevalt erinevaid õpistrateegiaid rakendades (nt teabe otsimine võõrkeelsetest allikatest, sõnaraamatu kasutamine).

Suhtluspädevus on vene keele õppe keskne pädevus. II kooliastmes alustatud vene keele kui teise võõrkeele õppel on oluline roll panna alus hea ja julge eneseväljendus-, teksti mõistmise ja tekstiloomise oskusele.

Matemaatikapädevus-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalase pädevuse saavutamiseks õpitakse tundma arvsõnu, kellaaegu, kaupade hindu jne.

Ettevõtlikkuspädevus kaasneb eelkõige enesekindluse ja julgusega, mida annab inimesele veel ühe võõrkeele oskus.

Digipädevust arendab info leidmine ja säilitamine digivahendite abil.

Läbivad teemad on seotud alljärgnevate teemavaldkondadega:

„Õppimine ja töö” – elukestev õpe ja karjääri planeerimine;

„Kodukoht Eesti” – keskkond ja jätkusuutlik areng;

„Kodukoht Eesti”, „Riigid ja nende kultuur” – kultuuriline identiteet;

„Igapäeva elu. Õppimine ja töö”, „Vaba aeg” – teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon;

„Mina ja perekond”, „Kodu ja lähiümbrus”, „Igapäeva elu. Õppimine ja töö” – tervis ja ohutus;

„Mina ja teised”, „Kodu ja lähiümbrus”, „Kodukoht Eesti”, „Igapäeva elu. Õppimine ja töö”,

„Vaba aeg” – väärtused ja kõlblus.

Lõimingu toetatakse ajalist ja sisulist kooskõla erinevate õppeainete vahel, tervikliku maailmapildi kujunemist, seost varemõpituga.

Eesti keel ja kirjandus- rakendatakse emakeeles omandatud ja kasutatakse seda vene keele õppimisel.

Ajalugu- naaberriik Venemaa, tuntud venelased Eesti kultuuris ja poliitikas.

Loodusõpetus- aastaajad, taimede, loomade nimetused vene keeles.

Kunstiõpetus- värvide nimetused vene keeles.

Matemaatika- arvsõnad, kellaajad.

Inglise keel- teatud spordialade nimetused (korvpall, jalgpall) nimetuste päritolu.

Kehaline kasvatus- liikumisega seotud sõnavara.

Informaatika- info leidmine, salvestamine.

Muusikaõpetus- laulude kuulamine, esitamine üritustel.

6. klassi õpilased esinevad Kernu Põhikoolis toimuval temaatilisel vene keele nädalal, mis sisaldab igal õppeaastal erinevaid üritusi: rahvustoitude päev, vene muusika päev, temaatiline näitus, väljapaistvad inimesed vene kultuuris jne.

Hindamine

6. klassis hinnatakse õppe alguses põhiliselt õpilase kuulatud tekstist arusaamist ja suulist väljendusoskust, jõudes õppe edenedes kõigi osaoskuste hindamiseni. Hinnatakse peamiselt positiivset õpitulemust, rõhk on sisulisel tagasisidel. Hindamisel kasutatakse sõnalisi hinnanguid, mis toovad esile õpilase tugevad küljed ja edusammud ning pannakse numbrilisi hindeid. Õpilane õpib koostöös kaaslaste ja õpetajaga seadma endale õpieesmärke ning andma hinnangut oma teadmiste ja oskustele. Õppe algul annab õpilane enesehinnanguid emakeeles, kuid õpetaja julgustab õpilast ka vene keelt kasutama.

Õppeaasta jooksul toimub üks mitut osaoskust hõlmav suurem töö, mille tulemusi analüüsitakse õpilastega koos ning mis võimaldab saada ja anda tagasisidet õpilase keeleoskuse arengu kohta.

2.3 Matemaatika

2.3.1. Ainevaldkond „Matemaatika” üldalused

2.3.1.1. Matemaatikapädevus

Matemaatika õpetamise eesmärgiks on kujundada I ja II kooliastmes eakohane matemaatikapädevus, see tähendab suutlikkust kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ja meetodeid erinevates ülesannetes nii matemaatikas kui ka teistes õppeainetes ja eluvaldkondades ning mõista matemaatika sotsiaalset, kultuurilist ja personaalset tähendust; oskus püstitada probleeme, leida sobivaid lahendusstrateegiaid ja neid rakendada, analüüsida lahendusideed ja kontrollida tulemuse tõesust, loogiliselt arutleda, põhjendada ja tõestada ning selleks erinevaid esitusviise kasutada ja neist aru saada.

Matemaatika õpetamise kaudu taotletakse, et II kooliastme lõpuks õpilane:

- 1) väärtustab matemaatikat ning tunneb rõõmu matemaatikaga tegelemisest;
- 2) tunneb matemaatilisi mõisteid ja seoseid;
- 3) arutleb, põhjendab ja tõestab loogiliselt;
- 4) kasutab tüüpülesannete lahendusstrateegiaid ja lahendab probleemülesandeid;
- 5) oskab infot esitada teksti, graafiku, tabeli, diagrammi ja valemina;
- 6) kasutab õppides info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendeid;
- 7) oskab analüüsida ja jõuab olemasolevate faktide põhjal arutluse kaudu järeldusteni;
- 8) rakendab matemaatikateadmisi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 9) teab ainevaldkonnaga seotud erialasid ja ameteid ning hindab oma võimeid ja huvi siduda tulevased õpingud matemaatikaga seotud valdkondadega.

2.3.1.2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

Ainevaldkonda kuulub õppeainena matemaatika, mida õpitakse 1.– 6. klassini. Matemaatika nädalatundide jaotumine kooliastmeti on järgmine:

I kooliaste – 10+1 nädalatundi

II kooliaste – 13+2 nädalatundi

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmete sees määratakse klasside kaupa kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et taotletavad õpitulemused ja õppe-kasvatuseesmärgid on saavutatavad. Õppesisu käsitlemises teeb aineõpetaja valiku arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, valdkonnapädevused ja üldpädevused on saavutatavad.

2.3.1.3. Ainevaldkonna kirjeldus

Matemaatika tegeleb mudelitega, seoste kirjeldamise ning meetodite väljatöötamisega. I ja II kooliastme matemaatikaõpetus annab õpilastele valmisoleku mõista ning kirjeldada loogilisi, kvantitatiivseid ja ruumilisi seoseid. Matemaatikakursuses omandatakse kirjaliku ja kalkulaatoril ja peastarvutamise oskus, tutvutakse tasandiliste ja kujundiliste omadustega, õpitakse matemaatiliselt seoseid kirjeldama. Omandatakse vajalikud algebra põhioskused. I ja II kooliastme matemaatikakursuses omandatud meetodeid ja keelt saavad õpilased kasutada teistes õppeainetes.

Õpet üles ehitades pööratakse erilist tähelepanu õpitavast arusaamisele ning õpilaste loogilise ja loova mõtlemise arendamisele. Rõhutatakse täpsuse, järjepidevuse ja õpilaste aktiivse mõttetöö olulisust kogu õppeaja vältel. Matemaatilisi probleemülesandeid lahendades saavad õpilased ahaa-elamuse kaudu kogeda edu ja avastamisrõõmu. Õppeprotsessis kasutatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) võimalusi.

1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Matemaatika õppimise kaudu kujundatakse ja arendatakse matemaatilise pädevuse kõrval kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Matemaatika on erinevaid kultuure ühendav teadus, milles õpilased saavad tutvuda eri maade ja ajastute matemaatiliste avastustega. Õpilasi suunatakse tunnetama loogiliste mõttekäikude elegantsi ning õpitavate geomeetriliste kujundite ilu ja seost arhitektuuri ning loodusega. Matemaatika õppimine arendab õpilastes selliseid iseloomuomadusi nagu sihikindlus, püsivus, visadus, täpsus ja tähelepanelikkus, samuti õpetab distsipliini järgima. Lahendades matemaatikaülesandeid, tekib huvi ümbritseva vastu ning arusaamine loodusseadustest. Õpilased õpivad märkama matemaatika seotust igapäevaeluga, aga ka aru saama, et matemaatika alusteadmised aitavad paremini teisi teadusi mõista.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Vastutustunnet ühiskonna ja kaaskodanike ees kasvatatakse selleteemaliste ülesannete lahendamise kaudu. Paaris- ja grupidöödega arendatakse õpilastes koostöö- ja vastastikuse abistamise oskusi, kasvatatakse sallivust erinevate matemaatiliste võimetega õpilaste suhtes.

Enesemääratluspädevus. Matemaatikas on tähtsal kohal õpilaste iseseisev töö. Iseseisva ülesannete lahendamise kaudu võimaldatakse õpilastel hinnata ja arendada oma matemaatilisi võimeid.

Õpipädevus. Matemaatikat õppides on väga oluline tunnetada õpimaterjali sügavuti ning saada kõigest aru. Probleemülesandeid lahendades arendatakse analüüsimise, ratsionaalsete võtete otsimise ja tulemuste kriitilise hindamise oskust. Oluline on ka üldistamise ja analoogia kasutamise oskus, samuti oskus kanda õpitud teadmised üle elus ette tulevasse olukordadesse. Osa matemaatikateadmistest peaks õpilane saama uurimusliku õppetöö kaudu ja interneti

võimalusi kasutades.

Suhtluspädevus. Matemaatikas arendatakse suutlikkust väljendada oma mõtet selgelt, lühidalt ja täpselt. Eelkõige toimub see hüpoteese sõnastades ning ülesande lahendust vormistades. Tekstülesannete lahendamise kaudu areneb oskus teksti mõista: eristada olulist ebaolulisest ja otsida välja etteantud suuruse leidmiseks vajalik info. Matemaatika oluline roll on kujundada valmisolek eri viisidel (tekst, graafik, tabel, diagramm, valem) esitatud infot mõista, seostada ja edastada.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus. Matemaatikas arendatakse oskusi, mis on aluseks tõenduspõhiste otsuste tegemisel. Õpitakse tundma andmete töötlemise, mõõtmise, võrdlemise, liigitamise, süstematiseerimise meetodeid ja tehnikaid.

Ettevõtlikkuspädevus. Ettevõtlikkuspädevust arendatakse eluliste andmetega ülesannete lahendamise kaudu. Erinevate lahenduste leidmine arendab paindlikku mõtlemist ning ideede genereerimise oskust.

Digipädevus. Matemaatikat õppides kasutatakse digivahendeid info leidmiseks ning saadud teabega probleemülesannete lahendamiseks, sh loovate ja alternatiivsete lahenduskäikude leidmiseks. Digivahendeid rakendatakse hüpoteese püstitades ja kontrollides, matemaatilisi ja elulisi seoseid uurides ning visualiseerides. Digitaalse sisuloome oskust arendatakse uurimis- või loovtööde koostamise ja vormistamise kaudu. Isikuandmeid sisaldavaid ülesandeid koostades ja lahendades pööratakse tähelepanu interneti turvalisusele ning igapäevaelu väärtuspõhimõtete järgimisele.

2.3.1.5. Matemaatika lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Matemaatikaõpetus lõimitakse teiste ainevaldkondade õppega kahel viisil. Õpilastel kujuneb teistes ainevaldkondades rakendatavate matemaatiliste meetodite kasutamise kaudu arusaam matemaatikast kui oma universaalse keele ja meetoditega baasteadusest, mis toetab teisi ainevaldkondi. Teiste ainevaldkondade ja igapäevaeluga seotud ülesannete kasutamine annab õpilastele ettekujutuse matemaatika rakendamise võimalustest.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Kujundatakse oskust väljendada ennast selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, luuakse tekste, sealhulgas tabeleid, graafikuid jm ning õpitakse neid tõlgendada ja esitada. Õpilasi suunatakse kasutama kohaseid keelevahendeid ja matemaatika oskussõnavara ning järgima õigekeelsusnõudeid. Tekstülesandeid lahendades arendatakse funktsionaalset lugemisoskust, sealhulgas visuaalselt esitatud infot arusaamist. Juhitakse tähelepanu arvsõnade õigekirjale, teksti, graafiku, tabeli jm teabe korrektsel vormistusele. Selgitatakse võõrkeelse algupäraga matemaatilisi mõisteid ning võõrkeeleoskust arendatakse lisamaterjali otsimisel ja kasutamisel.

Loodusained. Tihedat koostööd saab matemaatikaõpetaja teha loodusvaldkonna ainete õpetajatega. Niisuguse koostöö viljakus oleneb ühelt poolt matemaatikaõpetaja teadmistest teistes valdkondades õpetatava ainese kohta ning teiselt poolt loodusainete õpetajate arusaamadest ja oskustest oma õppeaines matemaatikat ning selle keelt mõistlikul ja korrektsel viisil kasutada. Uurimuslik õpe loodusainetes eeldab, et õpilased oskavad vaatluste ja eksperimentide käigus kogutud andmeid analüüsida ning vaatluste ja eksperimentide tulemusi graafiliselt, diagrammide ja tabelitena esitleda.

Sotsiaalained. Ülesannete lahendamise kaudu arendatakse oskust infot mõista ja valida: eristada olulist ebaolulisest, leida (tekstist, jooniselt jm) probleemi lahendamiseks vajalikud andmed. Ülesande lahendust vormistades, hüpoteese ja teoreeme sõnastades arendatakse oma mõtete selge, lühida ja täpse väljendamise oskust. Koos matemaatikamõistetega saab anda õpilastele teavet sellistel olulistel ühiskonda puudutavatel teemadel nagu rahvastiku struktuur ja erinevate sotsiaalsete gruppide osakaal selles, üksikisiku ja riigi eelarve, palk ja maksud, intressid, viivised, kiirlaenu võtmise ohud ja kasutamine igapäevaelus jne. Sotsiaalvaldkonnast pärinevaid andmeid kasutatakse statistikat puudutavate matemaatikateemade puhul. Õpitakse kasutama erinevaid teabekeskondi (hindama õpitu põhjal näiteks meedias avaldatud diagrammide tõele vastavust), tutvutakse kehtiva maksusüsteemiga. Loogiline arutlus ja faktidele toetuv mõtlemine aitavad inimestel elus õigeid otsuseid teha. Praktilised tööd, rühmatööd ja projektides osalemine kujundavad koostöövalmidust, üksteise toetamist ja üksteisest lugupidamist.

Kunstiained. Kunst ja geomeetria (joonestamine, mõõtmine) on tihedalt seotud. Kunstipädevuse kujunemist saab toetada geomeetria rakendusi demonstreeriva materjaliga sellistest kunstivaldkondadest nagu arhitektuur, ruumikujundus, ornamentika, disain jne. Geomeetriamõisted võivad olla aluseks kunstiõpetuses vaadeldavate objektide analüüsil. Kujundite oluliste tunnuste liigitamine ja sümbolite kasutamine on kunsti lahutamatu osa, nagu ka pildidel olevate esemete-nähtuste tunnuste võrdlemine ja liigitamine. Lõimingu tulemusel oskavad õpilased märgata arvutiprogrammidega joonistatud graafikute ilu, näha erinevate geomeetriliste kujundite ilu oma kodus ja looduses, vajaduse korral leida tuttavate kujundite pindala ja ruumala.

Muusikas väljendatakse intervale, taktimõõtu ja noodivältust harilike murdudena.

Tehnoloogia. Käsitöö ja kodunduse ning töö- ja tehnoloogiaõpetuse tundides tehakse tööde kavandamisel ja valmistamisel praktilisi mõõtmisi ja arvutusi, loetakse ja tehakse jooniseid jne.

Kehaline kasvatus. Arvandmete tõlgendamise oskus väljendub sporditulemuste võrdlemises ja edetabelites esitatava info mõistmises. Tekstülesannete kaudu selgitatakse tervislike eluviiside, liikumise ja sportimise tähtsust inimese tervisele, samuti meditsiinisaavutuste olulisust. Objektiivsete arvandmete alusel saab hinnata oma tervisekäitumist, näiteks suhkru kogust toiduainetes, liikluskäitumist (kiirus, pidurdusteed, nähtavus) jm. Füüsiline tegevus ja liikumine aitavad kaasa ühikute ja mõõtmissüsteemidega seotud põhimõistete omandamisele. Ühe matemaatikas käsitletava tegelikkuse mudeli ehk kaardi järgi orienteerumise oskust õpitakse kehalise kasvatus tundides. Järjepidevus, täpsus ning kõige lihtsama ja parema lahenduskäigu leidmine on nii matemaatika kui ka spordi lahutamatu osa.

2.3.1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Õppekava üldosas esitatud läbivad teemad realiseeritakse põhikooli matemaatikaõpetuses eelkõige õppetegevuse sihipärase korraldamise ja viidete tegemise kaudu käsitletava aine juures.

Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine. Matemaatika õppimisel tajutakse õppimise vajadust ning areneb iseseisva õppimise oskus. Matemaatikatundides kujundatakse võimet abstraktselt ja loogiliselt mõelda. Oma võimete realistlik hindamine on üks olulisemaid edasise karjääri

planeerimise tingimusi. Õpilasi suunatakse arendama oma õpi-, suhtlemis-, koostöö-, otsustamis- ja infoga ümberkäimise oskusi. Õppetegevus võimaldab vahetult kokku puutada töömaailmaga, nt ettevõtte külastused, õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud ameteid ja erialasid.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Matemaatikaülesannetes saab kasutada reaalseid andmeid keskkonnaressursside kasutamise kohta. Neid analüüsid arendatakse säästvat suhtumist keskkonda ning õpetatakse seda väärtustama. Võimalikud on õueõppetunnid. Õpilased õpivad võtma isiklikku vastutust jätkusuutliku tuleviku eest ning omandama sellekohaseid väärtushinnanguid ja käitumisnorme. Kujundatakse objektiivsele informatsioonile rajatud kriitilist mõtlemist ning probleemide lahendamise oskust. Faktidele toetudes hinnatakse keskkonda ja inimarengu perspektiive. Selle teema käsitlemisel on tähtsal kohal protsentarvutus, statistikaelemendid ning muutumist ja seoseid kirjeldav matemaatika.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Matemaatikat ja teisi õppeaineid lõimivate ühistegevuste (uurimistööd, rühmatööd, projektid) kaudu arendatakse õpilastes koostöövalmidust ning sallivust teiste inimeste tegevuse ja arvamuste suhtes. Protsentarvutuse ja statistikaelementide käsitlemine võimaldab õpilastel aru saada ühiskonna ning selle arengu kirjeldamiseks kasutatavate arvnäitajate tähendusest.

Kultuuriline identiteet. Matemaatika on nii maailma- kui ka rahvuskultuuri osa. Tänapäevane elukeskkond ei saa eksisteerida matemaatikata. Sellele saab tähelepanu juhtida matemaatika ajaloo tutvustamise, ühiskonna ja matemaatikateaduse arengu seostamise kaudu jne. Protsentarvutuse ja statistika abil kirjeldatakse mitmekultuurilises ühiskonnas toimuvaid protsesse (erinevad rahvused, usundid, erinev sotsiaalne positsioon ühiskonnas jne).

Teabekeskkond. Teabekeskkonnaga seondub oskus esitada ja mõista eri vormis infot (joonis, pilt, valem, mudel). Meediamanipulatsioonide adekvaatset tajumist toetavad matemaatikakursuse ülesanded, milles kasutatakse statistilisi protseduure ja protsentarvutusi. Õpilast suunatakse teavet kriitiliselt analüüsima.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Matemaatikakursuse lõimimise kaudu tehnoloogia ja loodusainetega tutvustatakse tehnoloogilisi protsesse ning modelleerimist. Tegevusi kavandades ja ellu viies ning lõpptulemusi hinnates teeb õpilane mõõtmisi ja arvutusi, kasutab õppimise ja oma töö tõhustamiseks IKT vahendeid. Matemaatikaõppes saab rakendada mitmesugust õpitarkvara.

Loodusteadused ja tehnoloogia. Ülesannete lahendamisel õpitakse kasutama tehnoloogilisi abivahendeid, mõistma matemaatika olulisust teaduse ja tehnoloogia arengus.

Tervis ja ohutus. Matemaatikaõpetuses saab lahendada ohutus- ja tervishoiuandmeid sisaldavaid ülesandeid (nt liikluskeskkonna, liiklejate ja sõidukite liikumisega seotud tekstülesanded, muud riskitegureid sisaldavate andmetega ülesanded ja graafikud).

Väärtused ja kõlblus. Matemaatika on jõukohane, kui õpilane arendab endas süstemaatilisust, järjekindlust, püsivust, täpsust, korrektsust ja kohusetunnet. Õpetaja eeskujul kujundavad õpilased tolerantsset suhtumist erinevate võimete kaaslastesse. Matemaatika õppimine ja õpetamine peab pakkuma õpilastele võimalikult palju positiivseid emotsioone.

2.3.1.7. Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine õpetamise eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilaste õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab neile piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
- 3) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 4) rakendatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 5) arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid, seejuures on põhiohk hoiakute kujundamisel;
- 6) kasutatakse mitmekülgset õppemeetodite valikut rõhuasetusega aktiivõppemeetoditel: iseseisev töö, vestlus, arutelu, diskussioon, paaritöö, projektõpe, rühmatöö;
- 7) luuakse võimalused koostada referaat, õpimapp ja uurimistö, sooritada praktilisi mõõtmistöid jne;
- 8) laiendatakse õpikeskkonda: arvutiklass, asutused, õueõpe jm.

Õppesisu ja -tegevuse kavandamisel lähtutakse mõtlemise hierarhiilistest tasanditest:

- 1) faktide, protseduuride ja mõistete teadmine (meenutamine, äratundmine, info leidmine, arvutamine, mõõtmine, klassifitseerimine/järjestamine);
- 2) teadmiste rakendamine (meetodite valimine, matemaatilise info eri viisidel esitamine, modelleerimine, rutiinsete ülesannete lahendamine);
- 3) arutlemine (põhjendamine, analüüs, süntees, üldistamine, tulemuste hindamine, harjumuspärase ülesannete lahendamine).

2.3.1.8. Hindamise alused

Õpitulemuste hindamise aluseks on õppekava üldosas sätestatud hindamise põhimõtted. Hindamise täpsem korraldus määratakse kooli õppekavas.

Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist. Kujundava hindamise puhul keskendutakse eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Kokkuvõtval hindamisel võrreldakse õpilase saavutusi taotletavate õpitulemustega. Praktiliste tööde ja ülesannete puhul hinnatakse nii tulemust kui ka protsessi.

2.3.1.9. Füüsiline õpikeskkond

1. Kool korraldab õppe klassis, kus on tahvlile joonestamise vahendid.
2. Kool võimaldab kasutada:
 - 1) klassiruumis taskuarvutite komplekti;
 - 2) tasandiliste ja ruumiliste kujundite komplekti;
 - 3) vajaduse korral klassis internetiühendusega sülearvutite või lauaarvutite komplekti arvestusega vähemalt üks arvuti viie õpilase kohta;
 - 4) esitlustehnikat seoste visualiseerimiseks.

Õppesisu ja õpitulemused I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) saab aru õpitud reeglitest ning oskab neid rakendada;
- 2) loendab ümbritseva maailma esemeid ning liigitab ja võrdleb neid ühe-kahe tunnuse alusel;
- 3) loeb, mõistab ja selgitab eakohaseid matemaatilisi tekste;
- 4) kasutab suurusi mõõtes sobivaid abivahendeid ning mõõtühikuid;
- 5) märkab matemaatikaga seonduvat ümbritsevas elus ning kirjeldab seda arvude või geomeetriliste kujundite abil;
- 6) kasutab digitaalseid õppematerjale;
- 7) mõistab matemaatika olulisust, seost ümbritsevaga.

Õppesisu jaotus klassiti ja orienteeruv tundide arv teemade lõikes

Õppesisu	1. klass	2. klass	3. klass
Arvutamine	48	50	64
Mõõtmine ja tekstülesanded	36	36	44
Geomeetrilised kujundid	12	10	20
Tundide varu kordamiseks	9	9	12
Kokku	105	105+35	140

Arvutamine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb naturaalarve 0–10 000;
- 2) esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste ja tuhandeliste summana;
- 3) loeb ja kirjutab järgarve;
- 4) liidab ja lahutab peast arve 100 piires, kirjalikult 10 000 piires;
- 5) valdab korrutustabelit (korrutab ja jagab peast ühekohalise arvuga 100 piires);
- 6) teab nelja aritmeetilise tehete liikmete ja tulemuste nimetusi;
- 7) leiab võrdustes tähe arvvaartuse proovimise või analoogia põhjal;
- 8) määrab õige tehete järjekorra avaldises (sulud, korrutamine/jagamine, liitmine/lahutamine).

Õppesisu

Arvud 0–10 000, nende esitus üheliste, kümneliste, sajaliste ja tuhandeliste summana. Võrdus ja võrratus. Arvude võrdlemine ja järjestamine. Järgarvud. Paaris- ja paaritud arvud.

Arvude liitmine, lahutamine, korrutamine ja jagamine peast 100 piires. Liitmine ja lahutamine kirjalikult 10 000 piires. Liitmis-, lahutamise-, korrutamise- ja jagamistehte komponentide nimetused (liidetav, summa; vähendatav, vähendaja, vahe; tegur, korrutis; jagatav, jagaja, jagatis). Liitmise ja lahutamise ning korrutamise ja jagamise vahelised seosed. Korrutamise seos liitmisega.

Peast- ja kirjaliku arvutamise eeskirjad. Täht arvu tähisena. Tähe arvvaartuse leidmine võrdustes. Arvutiprogrammide kasutamine nõutavate arvutusoskuste harjutamiseks.

Mõõtmine ja tekstülesanded

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) selgitab murdude $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ ja $\frac{1}{5}$ tähendust, leiab nende murdude põhjal osa arvust;
- 2) kasutab mõõtes sobivaid mõõtühikuid, kirjeldab mõõtühikute suurust endale tuttavate suuruste kaudu;
- 3) hindab looduses kaugusi ning lahendab liiklusohutusülesandeid;
- 4) tunneb kella ja kalendrit ning seostab neid teadmisi oma elu tegevuste ja sündmustega;
- 5) teisendab pikkus-, massi- ja ajaühikuid (valdavalt ainult naaberühikuid);
- 6) arvutab nimega arvudega (lihtsamad juhud);
- 7) analüüsib ja lahendab iseseisvalt eri tüüpi ühe- ja kahetehtelisi tekstülesandeid ning hindab õpetaja abiga ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust;
- 8) koostab ühetehtelisi tekstülesandeid.

Õppesisu

Pikkusühikud millimeeter, sentimeeter, detsimeeter, meeter, kilomeeter. Pikkusühikute seosed. Massiühikud gramm, kilogramm, tonn. Massiühikute seosed.

Ajaühikud sekund, minut, tund, ööpäev, nädal, kuu, aasta, sajand. Ajaühikute seosed. Kell ja kalender.

Käibivad rahaühikud. Rahaühikute seosed. Mahuühik liiter. Temperatuuriühik kraad. Termomeeter, selle skaala. Nimega arvude liitmine.

Tekstülesannete analüüsimine ja lahendamine. Tulemuste reaalsuse hindamine. Tekstülesannete koostamine. Arvutiprogrammide kasutamine ühikute teisendamise harjutamiseks.

Geomeetrilised kujundid

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) eristab lihtsamaid geomeetrilisi kujundeid (punkt, sirge, lõik, ring, kolmnurk, nelinurk, ruut, ristkülik, viisnurk, kuusnurk, kera, kuup, risttahukas, püramiid, silinder, koonus) ja nende põhilisi elemente;
- 2) leiab ümbritsevast õppetundides käsitletud tasandilisi ja ruumilisi kujundeid;
- 3) rühmitab geomeetrilisi kujundeid nende ühiste tunnuste alusel;
- 4) mõõdab lõigu pikkuse ja joonestab etteantud pikkusega lõigu;
- 5) joonestab ristküliku ja ruudu;
- 6) joonestab võrdkülgse kolmnurga ning ringjoone;
- 7) mõõdab õpitud hulknurkade külgede pikkused ja arvutab nende ümbermõõdu;
- 8) arvutab murdjoone pikkuse.

Õppesisu

Punkt, sirglõik, sirge. Lõigu pikkus. Antud pikkusega lõigu joonestamine. Murdjoon, selle pikkus.

Kolmnurk ja nelinurk, nende tipud, küljed ja nurgad. Täisnurk. Ruut ja ristkülik. Võrdkülgne kolmnurk ning selle joonestamine joonlaua ja sirkliga.

Ring ja ringjoon, keskpunkt ja raadius. Etteantud raadiusega ringjoone joonestamine.

Kuup, risttahukas, kera, silinder, koonus, kolm- ja nelinurkne püramiid; nende põhilised elemendid (servad, tipud, tahud eristamise ja äratundmise tasemel). Geomeetrilised kujundid igapäevaelus.

Õppesisu ja õpitulemused 1. klassis

1. Arvutamine (1. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
----------	--------------

Arvud 0–100, nende tundmine, lugemine, kirjutamine, järjestamine ja võrdlemine. Järgarvud. Märgid +, -, =, >, <.	loeb ja kirjutab, järjestab ja võrdleb arve 0 –100; paigutab naturaalarvude ritta sealt puuduvad arvud 100 piires; teab ja kasutab mõisteid võrra rohkem ja võrra vähem; loeb ja kirjutab järgarve.
Liitmine ja lahutamine 20 piires. Liitmise ja lahutamise vaheline seos. Täiskümnete liitmine ja lahutamine saja piires.	liidab peast 20 piires; lahutab peast üleminekuta kümnest 20 piires; omab esialgsed oskused lahutamiseks üleminekuga kümnest 20 piires; nimetab üheliste ja kümnelite asukohta kahekohalises arvus; liidab ja lahutab peast täiskümneid 100 piires.
Lihtsaimad tähte sisaldavad võrdused.	asendab proovimise teel lihtsaimasse võrdustesse seal puuduvat arvu oma arvutusoskuste piires.

2. Mõõtmine ja tekstülesanded (1. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Mõõtühikud: meeter, sentimeeter,	kirjeldab pikkusühikuid meeter ja sentimeeter tuttavate suuruste kaudu, kasutab nende tähiseid m ja cm; mõõdab joonlauda või mõõdulindiga vahemaad/eseme mõõtmeid meetrites või sentimeetrites; teab seost 1 m = 100 cm.
gramm, kilogramm,	kirjeldab massiühikuid gramm ja kilogramm tuttavate suuruste kaudu, kasutab nende tähiseid kg ja g.
liiter,	kujutab ette mahuühikut liiter, kasutab selle tähist l.
minut, tund, ööpäev, nädal, kuu, aasta; kella tundmine täis-, veerand-, pool- ja kolmveerandtundides.	nimetab ajaühikuid minut, tund ööpäev, nädal, kuu ja aasta; leiab tegevuse kestust tundides; ütleb kellaagegu (ilma sõnu “veerand” ja “kolmveerand” kasutamata, näit. 18.15); teab seoseid 1 tund = 60 minutit ja 1 ööpäev = 24 tundi.
käibivad rahaühikud.	nimetab Eestis käibivaid rahaühikuid, kasutab neid lihtsamates tehingutes; teab seost 1 euro = 100 senti.
Ühetehtelised tekstülesanded 20 piires liitmisele ja lahutamisele.	koostab matemaatilisi jutukehi hulki ühendades, hulgast osa eraldades ja hulki võrreldes; lahendab ühetehtelisi tekstülesandeid liitmisele ja lahutamisele 20 piires; püstitab ise küsimusi osalise tekstiga ülesannetes; hindab õpetaja abiga ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust.

3. Geomeetrilised kujundid (1. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Punkt, sirglõik ja sirge.	eristab sirget kõverjoonest, teab sirge osi punkt ja sirglõik; joonestab ja mõõdab joonlauda abil sirglõiku.
Ruut, ristkülik ja kolmnurk; nende elemendid tipp, külge ja nurk. Ring.	eristab ruutu, ristkülikut ja kolmnurka teistest kujunditest; näitab nende tippe, külge ja nurki; eristab ringe teistest kujunditest.

Kuup, risttahukas ja püramiid; nende tipud, servad ja tahud. Kera.	eristab kuupi, risttahukat ja püramiidi teistest ruumilistest kujunditest; näitab maketil nende tippe, servi ja tahke; eristab kera teistest ruumilistest kujunditest.
Esemete ja kujundite rühmitamine, asukoha ja suuruse kirjeldamine ning võrdlemine.	rühmitab esemeid ja kujundeid ühiste tunnuste alusel; võrdleb esemeid ja kujundeid asendi- ja suurustunnustel.
Geomeetriselised kujundid meie ümber.	leiab ümbritsevast õpitud tasandilisi ja ruumilisi kujundeid.

Lõimingu, läbivate teemade käsitlemise ja üldpädevuste kujundamise kavandab õpetaja õppeprotsessi planeerimise käigus kooskõlas põhikooli matemaatikavaldkonna ainekava peatükkidele 1.4. – 1.6.

Õppesisu ja õpitulemused 2. klassis

1. Arvutamine (2. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Arvud 0–1000, nende tundmine, lugemine, kirjutamine, järjestamine ja võrdlemine.	loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb arve 0 – 1000; nimetab arvule eelneva või järgneva arvu; selgitab arvuvõrduse ja võrratuse erinevat tähendust; võrdleb mitme liitmis- või lahutamistehtega arvavaldiste väärtusi.
Mõisted: üheline, kümneline, sajaline.	nimetab kahe- ja kolmekohalises arvus järke (ühelised, kümnelised, sajaliselised); määrab nende arvu; esitab kahekohalist arvu üheliste ja kümneliste summana; esitab kolmekohalist arvu üheliste, kümneliste ja sajaliste summana.
Arvu suurendamine ja vähendamine teatud arvu võrra.	selgitab ja kasutab õigesti mõisteid vähendada teatud arvu võrra, suurendada teatud arvu võrra.
Liitmis- ja lahutamistehte liikmete nimetused.	nimetab liitmistehte liikmeid (liidetav, summa) ja lahutamistehte liikmeid (vähendatav, vähendaja, vahe).
Liitmine ja lahutamine peast 20 piires. Peast ühekohalise arvu liitmine kahekohalise arvuga 100 piires. Peast kahekohalisest arvust ühekohalise arvu lahutamine 100 piires. Täiskümnete ja -sadade liitmine ja lahutamine 1000 piires. Mitme tehtega liitmis- ja lahutamisesanded.	liidab ja lahutab peast 20 piires; arvutab enam kui kahe tehtega liitmis- ja lahutamisesanded; liidab peast ühekohalist arvu ühe- ja kahekohalise arvuga 100 piires; lahutab peast kahekohalisest arvust ühekohalist arvu 100 piires; liidab ja lahutab peast täissadadega 1000 piires.
Korrutamise seos liitmisega. Arvude 1 – 10 korrutamine ja jagamine 2, 3, 4 ja 5-ga.	selgitab korrutamist liitmise kaudu; korrutab arve 1 – 10 kahe, kolme, nelja ja viiega;

Korrutamise ja jagamise vaheline seos.	selgitab jagamise tähendust, kontrollib jagamise õigsust korrutamise kaudu.
Täht arvu tähisena. Tähe arvvaartuse leidmine võrdustes analoogia ja proovimise teel.	leiab tähe arvvaartuse võrdustes proovimise või analoogia teel; täidab proovimise teel tabeli, milles esineb tähtavaldis.

2. Mõõtmine ja tekstülesanded (2. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Pikkusühikud kilomeeter, detsimeeter, sentimeeter.	kirjeldab pikkusühikut kilomeeter tuttavate suuruste kaudu, kasutab kilomeetri tähist km; selgitab helkuri kandmise olulisust lahendatud praktiliste ülesannete põhjal; hindab lihtsamatel juhtudel pikkust silma järgi (täismeesrites või täissentimeetrites); teisendab meetrid detsimeetriteks, detsimeetrid sentimeetriteks.
Massiühikud kilogramm, gramm.	kirjeldab massiühikuid kilogramm ja gramm tuttavate suuruste kaudu; võrdleb erinevate esemete masse.
Mahuühik liiter,	kirjeldab suurusi pool liitrit, veerand liitrit, kolmveerand liitrit tuttavate suuruste kaudu.
Ajaühikud tund, minut, sekund ja nende tähised. Kell (ka osutitega kell) ja kellaeg. Kalender.	kasutab ajaühikute lühendeid h, min, s; kirjeldab ajaühikuid pool, veerand ja kolmveerand tundi oma elus toimuvate sündmuste abil; nimetab täistundide arvu ööpäevas ja arvutab täistundidega; loeb kellaega (kasutades ka sõnu veerand, pool, kolmveerand).
Temperatuuri mõõtmine, skaala. Temperatuuri mõõtühik kraad.	kirjeldab termomeetri kasutust, loeb külma- ja soojakraade.
Ühenimeliste nimega suuruste liitmine ja lahutamine.	arvutab nimega arvudega.
Ühetehtelised tekstülesanded õpitud arvutusoskuste piires. Lihtsamad kahetehtelised tekstülesanded.	lahendab erinevat liiki ühetehtelisi tekstülesandeid õpitud arvutusoskuste piires, koostab ühetehtelisi tekstülesandeid igapäevaelu teemadel; lahendab õpetaja juhendamisel kahetehtelisi tekstülesandeid; hindab ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust.

3. Geomeetriselised kujundid (2. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Sirglõik, täisnurk, nelinurk, ruut, ristkülik, kolmnurk; nende tähistamine ning joonelementide pikkuste mõõtmine. Antud pikkusega lõigu joonestamine.	mõõdab sentimeetrites, tähistab ja loeb lõigu pikkust ning ruudu, ristküliku ja kolmnurga külgede pikkusi; joonestab antud pikkusega lõigu; võrdleb sirglõikude pikkusi; eristab visuaalselt täisnurka teistest nurkadest; eristab nelinurkade hulgas ristkülikuid ja ruute; tähistab nende tippe, nimetab külgi ja nurki; tähistab kolmnurga tipud, nimetab selle küljed ja nurgad.

Ring ja ringjoon, nende eristamine.	eristab visuaalselt ringi ja ringjoont teineteisest; kasutab sirklit ringjoone joonestamiseks; näitab sirkliga joonestatud ringjoone keskpunkti asukohta; mõõdab ringjoone keskpunkti kauguse ringjoonel olevast punktist.
Kuup, risttahukas, püramiid, silinder, koonus, kera. Geomeetrilised kujundid meie ümber.	kirjeldab kuubi tahke; loendab kuubi tippe, servi, tahke; kirjeldab risttahuka tahke, loendab risttahuka tippe, servi ja tahke; eristab kolmnurkset ja nelinurkset püramiidi põhja järgi; leiab piltidelt ja ümbritsevast kuubi, risttahuka, püramiidi, silindri, koonuse, kera.

Lõimingu, läbivate teemade käsitlemise ja üldpädevuste kujundamise kavandab õpetaja õppeprotsessi planeerimise käigus kooskõlas põhikooli matemaatikavaldkonna ainekava peatükkidele 1.4. – 1.6.

Õppesisu ja õpitulemused 3. klassis

1. Arvutamine (3. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Arvud 0 – 10 000, nende esitus üheliste, kümneliste, sajaliste ja tuhandeliste summana. Arvude võrdlemine ja järjestamine 10000 piires. Peast kahekohaliste arvude liitmine ja lahutamine 100 piires. Kirjalik liitmine ja lahutamine 10 000 piires	loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb arve kuni 10 000-ni; nimetab arvule eelneva või järgneva arvu; määrab arvu asukoha naturaalarvude seas; esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste ja tuhandeliste summana; liidab ja lahutab peast arve 100 piires; liidab ja lahutab kirjalikult arve 10 000 piires; selgitab avaldises olevate tehete järjekorda.
Korrutustabel. Korrutamise- ja jagamistehte liikmete nimetused. Mõisted: korda suurem, korda väiksem.	nimetab korrutamise- ja jagamistehte liikmeid (tegur, korrutis, jagatav, jagaja, jagatis); selgitab jagamist kui korrutamise pöördtehet; valdab korrutustabelit, korrutab ja jagab peast arve korrutustabeli piires, korrutab arvudega 1 ja 0; korrutab peast ühekohalist arvu kahekohalise arvuga ja jagab peast kahekohalist arvu ühekohalise arvuga 100 piires.
Tähe arvvaartuse leidmine võrduses analoogia abil.	täidab proovimise teel tabeli, milles esineb tähtavaldis; leiab tähe arvvaartuse võrdustes proovimise või analoogia teel.
Arvavaldis, tehete järjekord ja sulud. Summa korrutamine ja jagamine arvuga.	määrab tehete järjekorra avaldises (sulud, korrutamine/jagamine, liitmine/lahutamine).

2. Mõõtmine ja tekstülesanded (3. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Mõõtühikud millimeeter, tonn ja sajang.	nimetab pikkusmõõte millimeetrist kilomeetrini ja kirjeldab neid tuntud suuruste abil;

Mõõtühikute teisendusi (lihtsamad igapäevaelus ettetulevad juhud).	nimetab massiühikuid gramm, kilogramm, tonn ja kirjeldab neid tuntud suuruste abil; nimetab ajaühikuid sajand, aasta, kuu, nädal, ööpäev, tund, minut, sekund ja kirjeldab neid oma elus asetleidvate sündmuste abil; teisendab pikkus-, massi- ja ajaühikuid (valdavalt vaid naaberühikud); arvutab nimega arvudega.
Murrud $1/2$, $1/3$, $1/4$, $1/5$. Nende murdude põhjal arvust osa leidmine.	selgitab murdude $\frac{1}{2}$; $\frac{1}{3}$; $\frac{1}{4}$; $\frac{1}{5}$ tähendust; leiab $\frac{1}{2}$; $\frac{1}{3}$; $\frac{1}{4}$; $\frac{1}{5}$ osa arvust; selgitab näidete põhjal, kuidas leitakse osa järgi arvu.
Ühe- ja kahetehteliste tekstülesannete lahendamise. Ühetehteliste tekstülesannete koostamine.	lahendab ühe- ja kahetehtelisi tekstülesandeid õpitud arvutusoskuse piires; koostab erinevat liiki ühetehtelisi tekstülesandeid; püstitab ülesande lahendamiseks vajalikud küsimused; hindab saadud tulemuste reaalsust.

3. Geomeetrilised kujundid (3. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Murdjoon, hulknurk, ristkülik, ruut ja kolmnurk, nende elemendid. Murdjoone pikkuse ning ruudu, ristküliku ja kolmnurga übermõõdu leidmine.	eristab murdjoont teistest joontest; mõõdab ja arvutab murdjoone pikkuse sentimeetrites; joonestab ristküliku, sealhulgas ruudu, joonlaua abil; arvutab ruudu, ristküliku ja kolmnurga übermõõdu küljepikkuste kaudu.
Võrdkülgne kolmnurk, selle joonestamine sirkli ja joonlaua abil. Ring ja ringjoon, raadius ja keskpunkt. Etteantud raadiusega ringjoone joonestamine.	kirjeldab võrdkülgset kolmnurka; joonestab võrdkülgset kolmnurka sirkli ja joonlaua abil; joonestab erineva raadiusega ringjooni; märgib ringjoone raadiuse ja keskpunkti.
Kuup, risttahukas, kera, silinder, koonus, kolm- ja nelinurkne püramiid. Nende põhilised elemendid (servad, tipud, tahud). Geomeetrilised kujundid igapäevaelus.	leiab ümbritsevast õpitud ruumilisi kujundeid; eristab kuupi ja risttahukat teistest kehadest ning nimetab ja näitab nende tippe, servi, tahke; näitab maketi abil silindri põhju ja külgpinda; nimetab põhjaks olevat ringi; näitab maketi abil koonuse külgpinda, tippu ja põhja; nimetab põhjaks olevat ringi; näitab ja nimetab maketi abil püramiidi külgtahke, põhja, tippe; eristab kolm- ja nelinurkset püramiidi põhja järgi.

Lõimingu, läbivate teemade käsitlemise ja üldpädevuste kujundamise kavandab õpetaja õppeprotsessi planeerimise käigus kooskõlas põhikooli matemaatikavaldkonna ainekava peatükkidele 1.4. – 1.6.

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED II KOOLIASTMES

6. klassi lõpetaja:

- 1) kasutab erinevaid matemaatilise info esitamise viise ning oskab üle minna ühelt esitusviisilt teisele;
- 2) liigitab objekte ja nähtusi ning analüüsib ja kirjeldab neid mitme tunnuse järgi;
- 3) tunneb probleemülesande lahendamise üldist skeemi;
- 4) teab, et ülesannetel võib olla erinevaid lahendusteid, ja valib neist endale sobiva;
- 5) põhjendab oma mõttekäike ja kontrollib nende õigsust;
- 6) kasutab arvutusvahendeid arvutamiseks ja tulemuste kontrollimiseks;
- 7) kasutab enda jaoks sobivaid õpimeetodeid, vajaduse korral otsib abi ja infot erinevatest teabeallikatest.

Õppesisu jaotus klassiti ja orienteeruv tundide arv teemade lõikes

Õppesisu	4. klass	5. klass	6. klass
Arvutamine	48	54	65
Andmed ja algebra	32	42	40
Geomeetriselised kujundid ja mõõtmine	50	32	60
Tundide varu kordamiseks	10	12	10
Kokku	175	140+35	140+35

Arvutamine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb naturaalarve (kuni miljardini), täisarve ning positiivseid ratsionaalarve;
- 2) tunneb tehete omadusi ning tehete liikmete ja tulemuste seoseid;
- 3) kirjutab naturaalarve järkarvude summana, arvutab peast ja kirjalikult täisarvude ning positiivsete ratsionaalarvudega, rakendab tehete järjekorda;
- 4) sõnastab ja kasutab jaguvustunnuseid (2-, 3-, 5-, 9- ja 10-ga);
- 5) eristab paaris- ja paarituid arve;
- 6) kasutab harilike murdudega tehteid sooritades ühiskordse ja ühisteguri leidmist;
- 7) ümardab arvu etteantud täpsuseni;
- 8) leiab arvu ruudu, kuubi, vastandarvu, pöördarvu ja absoluutväärtuse;
- 9) tunneb harilikku ja kümnendmurdu ning kujutab neid arvkiirel, kujutab joonisel harilikku murdu osana tervikust;
- 10) teisendab hariliku murru kümnendmurruks, lõpliku kümnendmurru harilikuks murruks ning leiab hariliku murru kümnendlähendi;
- 11) kasutab digitaalseid õppematerjale ja arvutiprogramme nii õpetaja juhendusel kui ka iseseisvalt.

Õppesisu

Naturaalarvud 0–1 000 000 000 ja nende esitus (järguühikud, järkarvud). Paaris- ja paaritud arvud. Alg- ja kordarvud. Jaguvustunnused (2-, 3-, 5-, 9- ja 10-ga). Naturaalarvu vastand arv ja pöördarv. Täisarvud. Arvu absoluutväärtus. Harilik ja kümnendmurdu ning nende teisendamine. Neli põhitehet täisarvude ja positiivsete ratsionaalarvude vallas. Ümardamine ja võrdlemine. Rooma numbrite lugemine ja kirjutamine.

Arvutiprogrammide kasutamine nõutavate oskuste harjutamiseks

Andmed ja algebra

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunneb protsendi mõistet ja leiab osa tervikust;
- 2) lahendab ja koostab mitmetehtelisi tekstülesandeid ning kontrollib ja hindab tulemust;
- 3) joonestab koordinaatteljestiku, märgib sinna punkti etteantud koordinaatide järgi, loeb teljestikus asuva punkti koordinaate;
- 4) loeb ja joonistab temperatuuri ning liikumise graafikut;
- 5) lihtsustab ühe muutujaga avaldise ning arvutab tähtavaldise väärtuse;
- 6) leiab antud arvude seast võrrandi lahendi, lahendab lihtsamaid võrrandeid;
- 7) kogub lihtsa andmestiku, koostab sagedustabeli ning arvutab aritmeetilise keskmise;
- 8) illustreerib arvandmestikku tulp- ja sirglõikdiagrammiga;
- 9) loeb andmeid tulp- ja sektordiagrammilt.

Õppesisu

Protsent, osa leidmine tervikust

Koordinaatteljestik, temperatuuri ja liikumise graafik. Kiirus.

Arv- ja tähtavaldis. Tähtavaldise väärtuse arvutamine. Valem. Võrrand. Arvandmete kogumine ja korrastamine. Skaala. Sagedustabel. Diagrammid (tulp-, sirglõik- ja sektordiagramm). Aritmeetiline keskmine.

Infotehnoloogiliste vahendite kasutamine nõutavate oskuste harjutamiseks.

Geomeetrilised kujundid ja mõõtmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab ning teisendab pikkus-, pindala-, ruumala- ja ajaühikuid;
- 2) teab plaanimõõdu tähendust ja kasutab seda ülesandeid lahendades;
- 3) joonestab ning tähistab punkti, sirge, kiire, lõigu, murdjoone, ristuvad, lõikuvad ja paralleelsed sirged, ruudu, ristküliku, kolmnurga, ringi;
- 4) joonestab, liigitab ja mõõdab nurki (täisnurk, teravnurk, nürinurk, sirgnurk, kõrvunurgad, tippnurgad);
- 5) konstrueerib sirkli ja joonlauaga lõigu keskristsirge, nurgapoolitaja ning sirge suhtes sümmeetrilisi kujundeid;
- 6) toob näiteid õpitud geomeetriliste kujundite ning sümmeetria kohta arhitektuurist ja kujutavas kunstist, kasutades IKT võimalusi (internetiotsing, pildistamine);
- 7) rakendab ülesandeid lahendades kolmnurga sisenurkade summat;
- 8) liigitab kolmnurki külgede ja nurkade järgi, joonestab kolmnurga kõrgused ning arvutab kolmnurga pindala;
- 9) arvutab ringjoone pikkuse ja ringi pindala;
- 10) arvutab kuubi ning risttahuka pindala ja ruumala.

Õppesisu

Lihtsamad geomeetrilised kujundid (punkt, sirge, lõik, kiir, murdjoon, nurk).

Nurkade võrdlemine, mõõtmine, liigitamine. Plaanimõõt. Sirgete lõikumine, ristumine, paralleelsus. Kõrvunurgad ja tippnurgad. Sümmeetria sirge suhtes. Lõigu keskristsirge ja nurgapoolitaja.

Kolmnurk ja selle elemendid. Kolmnurkade liigitamine, joonestamine ja võrdsuse tunnused. Kolmnurga pindala leidmine aluse ja kõrguse abil.

Ringjoon, selle pikkus. Ring, selle pindala.

Ruumilised kujundid (kuup ja risttahukas).

Õppesisu ja õpitulemused 4. klassis

1. Arvutamine (4. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Arvude lugemine ja kirjutamine, nende esitamine üheliste, kümneliste, sajaliste, tuhandeliste, kümne- ja sajatuhandeliste summana.	selgitab näidete varal termineid arv ja number; kasutab neid ülesannetes; kirjutab ja loeb arve 1 000 000 piires; esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste, tuhandeliste kümne- ja sajatuhandeliste summana; võrdleb ja järjestab naturaalarve, nimetab arvule eelneva või järgneva arvu; kujutab arve arvkiirel.
Liitmine ja lahutamine, nende omadused. Kirjalik liitmine ja lahutamine.	nimetab liitmise ja lahutamise tehte komponente (liidetav, summa, vähendatav, vähendaja, vahe); tunneb liitmis- ja lahutamistehte liikmete ning tulemuste vahelisi seoseid; kirjutab liitmistehtele vastava lahutamistehte ja vastupidi; sõnastab ja esitab üldkujul liitmise omadusi (liidetavate vahetuvuse ja rühmitamise omadus) ja kasutab neid arvutamise hõlbustamiseks; sõnastab ja esitab üldkujul arvust summa ja vahe lahutamise ning arvule vahe liitmise omadusi ja kasutab neid arvutamisel; kujutab kahe arvu liitmist ja lahutamist arvkiirel; liidab ja lahutab peast kuni kolmekohalisi arve; liidab ja lahutab kirjalikult arve miljoni piires, selgitab oma tegevust.
Naturaalarvude korrutamise. Korrutamise omadused. Kirjalik korrutamine.	nimetab korrutamise tehte komponente (tegur, korrutis); esitab kahe arvu korrutise võrdsete liidetavate summana või selle summa korrutisena; kirjutab korrutamistehtele vastava jagamistehte ja vastupidi; tunneb korrutamistehte liikmete ning tulemuste vahelisi seoseid; sõnastab ja esitab üldkujul korrutamise omadusi: tegurite vahetuvus, tegurite rühmitamine, summa korrutamine arvuga; kasutab korrutamise omadusi arvutamise lihtsustamiseks; korrutab peast arve 100 piires; korrutab naturaalarvu 10, 100 ja 1000-ga; arvutab enam kui kahe arvu korrutist; korrutab kirjalikult kuni kahekohalisi naturaalarve ja kuni kolmekohalisi arve järkarvudega.
Naturaalarvude jagamine. Jäägiga jagamine. Kirjalik jagamine. Arv null tehetes.	nimetab jagamistehte komponente (jagatav, jagaja, jagatis); tunneb jagamistehte liikmete ja tulemuste vahelisi seoseid; jagab peast arve korrutustabeli piires; kontrollib jagamistehte tulemust korrutamise abil; selgitab, mida tähendab “üks arv jagub teisega”; jagab jäägiga ja selgitab selle jagamise tähendust; jagab nullidega lõppevaid arve peast 10, 100 ja 1000-ga; jagab nullidega lõppevaid arve järkarvudega; jagab summat arvuga; jagab kirjalikult arvu ühekohalise ja kahekohalise arvuga; liidab ja lahutab nulli, korrutab nulliga;

	selgitab, millega võrdub null jagatud arvuga ja nulliga jagamise võimatust.
Tehete järjekord.	tunneb tehete järjekorda sulgudeta ja ühe paari sulgudega arvavaldises; arvutab kahe- ja kolmetehteliste arvavaldiste väärtuse.
Naturaalarvu ruut.	selgitab arvu ruudu tähendust, arvutab naturaalarvu ruudu; teab peast arvude 0 – 10 ruutusid; kasutab arvu ruutu ruudu pindala arvutamisel.
Murrud.	selgitab murru lugeja ja nimetaja tähendust, kujutab joonisel murdu osana tervikust; nimetab joonisel märgitud terviku osale vastava murru; arvutab osa (ühe kahendiku, kolmandiku jne) tervikust.
Rooma numbrid.	loeb ja kirjutab enamkasutatavaid rooma numbreid (kuni kolmekümneni), selgitab arvu üleskirjutuse põhimõtet.

2. Andmed ja algebra (4. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Tekstülesanded.	lahendab kuni kolmetehtelisi elulise sisuga tekstülesandeid; modelleerib õpetaja abiga tekstülesandeid; koostab ise ühe- kuni kahetehtelisi tekstülesandeid; hindab ülesande lahendustulemuse reaalsust.
Täht võrduses.	leiab ühetehtelisest võrdusest tähe arväärtuse proovimise või analoogia teel.

3. Geomeetrilised kujundid ja mõõtmine (4. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Kolmnurk.	leiab ümbritsevast ruumist kolmnurki ning eristab neid; nimetab ja näitab kolmnurga külgi, tippe ja nurki; joonestab kolmnurga kolme külje järgi; selgitab kolmnurga ümbermõõdu tähendust ja näitab ümbermõõtu joonisel; arvutab kolmnurga ümbermõõtu nii külgede mõõtmise teel kui ka etteantud küljepikkuste korral.
Nelinurk, ristkülik ja ruut.	leiab ümbritsevast ruumist nelinurki, ristkülikuid ja ruute ning eristab neid; nimetab ning näitab ristküliku ja ruudu külgi, vastaskülgi, lähiskülgi, tippe ja nurki; joonestab ristküliku ja ruudu nurklaua abil; selgitab nelinurga ümbermõõdu tähendust ja näitab ümbermõõtu joonisel; arvutab ristküliku, sealhulgas ruudu, ümbermõõdu; selgitab ristküliku, sealhulgas ruudu, pindala tähendust joonise abil; teab peast ristküliku, sealhulgas ruudu, ümbermõõdu ning pindala valemeid; arvutab ristküliku, sealhulgas ruudu, pindala.
Kujundi ümbermõõdu ja pindala leidmine	kasutab ümbermõõdu ja pindala arvutamisel sobivaid mõõtühikuid; arvutab kolmnurkadest ja tuntud nelinurkadest koosneva liitkujundi ümbermõõdu;

	arvutab tuntud nelinurkadest koosneva liitkujundi pindala; rakendab geomeetria teadmisi tekstülesannete lahendamisel.
Pikkusühikud.	nimetab pikkusühikuid mm, cm, dm, m, km, selgitab nende ühikute vahelisi seoseid; mõõdab igapäevaelus ettetulevaid pikkusi, kasutades sobivaid mõõtühikuid; toob näiteid erinevate pikkuste kohta, hindab pikkusi silma järgi; teisendab pikkusühikuid ühenimelisteks.
Pindalaühikud.	selgitab pindalaühikute mm ² , cm ² , dm ² , m ² , ha, km ² tähendust; kasutab pindala arvutamisel sobivaid ühikuid; selgitab pindalaühikute vahelisi seoseid;
Massiühikud.	nimetab massiühikuid g, kg, t, selgitab massiühikute vahelisi seoseid; kasutab massi arvutamisel sobivaid ühikuid; toob näiteid erinevate masside kohta, hindab massi ligikaudu.
Mahuühikud.	kirjeldab mahuühikut liiter, hindab keha mahtu ligikaudu;
Rahaühikud.	nimetab Eestis käibelolevaid rahaühikuid, selgitab rahaühikute vahelisi seoseid, kasutab arvutustes rahaühikuid.
Ajaühikud.	nimetab aja mõõtmise ühikuid tund, minut, sekund, ööpäev, nädal, kuu, aasta, sajand; teab nimetatud ajaühikute vahelisi seoseid;
Kiirus ja kiirusühikud.	selgitab kiiruse mõistet ning kiiruse, teepikkuse ja aja vahelist seost; kasutab kiirusühikut km/h lihtsamates ülesannetes.
Temperatuuri mõõtmine.	loeb termomeetri skaalalt temperatuuri kraadides märgib etteantud temperatuuri skaalale; kasutab külmakraadide märkimisel negatiivseid arve.
Arvutamine arvudega. nimega	liidab ja lahutab nimega arve; korrutab nimega arvu ühekohalise arvuga; jagab nimega arve ühekohalise arvuga, kui kõik ühikud jaguvad antud arvuga; kasutab mõõtühikuid tekstülesannete lahendamisel; otsib iseseisvalt teabeallikatest näiteid erinevate suuruste (pikkus, pindala, mass, maht, aeg, temperatuur) kohta, esitab neid tabelis.

Lõimingu, läbivate teemade käsitlemise ja üldpädevuste kujundamise kavandab õpetaja õppeprotsessi planeerimise käigus kooskõlas põhikooli matemaatikavaldkonna ainekava peatükkidele 1.4. – 1.6.

Õppesisu ja õpitulemused 5. klassis

1. Arvutamine (5. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Miljonite klass ja miljardite klass. Arvu järk, järgühikud ja järkarv. Naturaalarvu kujutamine arvkiirel.	loeb numbritega kirjutatud arve miljardi piires; kirjutab arve dikteerimise järgi; määrab arvu järke ja klasse; kirjutab naturaalarve järkarvude summana ja järgühikute kordsete summana; kirjutab arve kasvavas (kahanevas) järjekorras;

Naturaalarvude võrdlemine.	märgib naturaalarve arvkiirele; võrdleb naturaalarve.
Naturaalarvude ümardamine.	teab ümardamisreegleid ja ümardab arvu etteantud täpsuseni.
Neli põhitehet naturaalarvudega. Liitmis- ja korrutamistehte põhiomadused ja nende rakendamine. Arvu kuup. Tehete järjekord. Avaldise väärtuse arvutamine. Arvavaldisel lihtsustamine sulgude avamise ja ühisteguri sulgudest väljatoomisega	liidab ja lahutab kirjalikult naturaalarve miljardi piires; selgitab ja kasutab liitmise ja korrutamise seadusi; korrutab kirjalikult kuni kolmekohalisi naturaalarve; jagab kirjalikult kuni 5-kohalisi arve kuni 2-kohalise arvuga; selgitab naturaalarvu kuubi tähendust ja leiab arvu kuubi; tunneb tehete järjekorda (liitmine/lahutamine, korrutamine/jagamine, sulud), arvutab kuni neljatehteliste arvavaldisel väärtusi; avab sulgusid arvavaldisel korral; toob ühise teguri sulgudest välja.
Paaris- ja paaritud arvud. Jaguvuse tunnused (2-ga, 3-ga, 5-ga, 9-ga, 10-ga) Arvu tegurid ja kordsed. Algarvud ja kordarvud, algtegur. Arvude suurim ühistegur ja vähim ühiskordne.	eristab paaris- ja paaritud arve; otsustab (tehet sooritamata), kas arv jagub 2-ga, 3-ga, 5-ga, 9-ga või 10-ga; leiab arvu tegureid ja kordseid; teab, et arv 1 ei ole alg- ega kordarv; esitab naturaalarvu algtegurite korrutisena; otsustab 100 piires, kas arv on alg- või kordarv; esitab naturaalarvu algarvuliste tegurite korrutisena; leiab arvude suurima ühisteguri (SÜT) ja vähima ühiskordse (VÜK).
Murdarv, harilik murd, murru lugeja ja nimetaja. Kümnendmurrud.	selgitab hariliku murru lugeja ja nimetaja tähendust; tunneb kümnendmurru kümnendkohti; loeb kümnendmurde; kirjutab kümnendmurde numbrite abil verbaalse esituse järgi; võrdleb ja järjestab kümnendmurde; kujutab kümnendmurde arvkiirel.
Kümnendmurru ümardamine.	ümardab kümnendmurde etteantud täpsuseni.
Tehted kümnendmurdudega.	liidab ja lahutab kirjalikult kümnendmurde; korrutab ja jagab peast kümnendmurde järguühikutega (10, 100, 1000, 10 000 ja 0,1; 0,01; 0,001); korrutab kirjalikult kuni kolme tüvenumbriga kümnendmurde; jagab kirjalikult kuni kolme tüvenumbriga murdu murruga, milles on kuni kaks tüvenumbrit (mõistet tüvenumber ei tutvustata); tunneb tehete järjekorda ja sooritab mitme tehtega ülesandeid kümnendmurdudega.
Taskuarvuti, neli põhitehet	sooritab arvutuste kontrollimiseks neli põhitehet taskuarvutil.

2. Andmed ja algebra (5. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Arvavaldis, tähtavaldis, valem.	tunneb ära arvavaldisel ja tähtavaldisel;

Võrrandi ja selle lahendi mõiste. Võrrandi lahendamine proovimise ja analoogia teel.	lihtsustab ühe muutujaga täisarvuliste kordajatega avaldise; arvutab lihtsa tähtavaldisi väärtuste; kirjutab sümbolites tekstina kirjeldatud lihtsamaid tähtavaldisi; eristab valemit avaldisest; kasutab valemit ja selles sisalduvaid tähiseid arvutamise lihtsustamiseks; tunneb ära võrrandi, selgitab, mis on võrrandi lahend; lahendab proovimise või analoogia abil võrrandi, mis sisaldab ühte tehet ja naturaalarve; selgitab, mis on võrrandi lahendi kontrollimine.
Arvandmete kogumine ja korrastamine. Sagedustabel. Skaala. Diagrammid: tulpdiagramm, sirglõikdiagramm. Aritmeetiline keskmine.	kogub lihtsa andmestiku; korrastab lihtsamaid arvandmeid ja kannab neid sagedustabelisse; tunneb mõistet sagedus ning oskab seda leida; tajub skaala tähendust arvkiire ühe osana; loeb andmeid erinevatelt skaaladelt andmeid ja toob näiteid skaalade kasutamise kohta; loeb andmeid tulpdiagrammilt ja oskab neid kõige üldisemalt iseloomustada; joonistab tulp- ja sirglõikdiagramme; arvutab aritmeetilise keskmise.
Tekstülesannete lahendamine.	lahendab mitmetehtelisi tekstülesandeid; tunneb tekstülesande lahendamise etappe; modelleerib õpetaja abiga tekstülesandeid; kasutab lahendusidee leidmiseks erinevaid strateegiaid; hindab tulemuste reaalsust.

3. Geomeetriselised kujundid ja mõõtmine (5. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Sirglõik, murdjoon, kiir, sirge.	joonestab sirge, kiire ja lõigu ning selgitab nende erinevusi; märgib ja tähistab punkte sirgel, kiirel, lõigul; joonestab etteantud pikkusega lõigu; mõõdab antud lõigu pikkuse; arvutab murdjoone pikkuse.
Nurk, nurkade liigid.	joonestab nurga, tähistab nurga tipu ja kirjutab nurga nimetuse sümbolites (näiteks $\angle ABC$); võrdleb etteantud nurki silma järgi ja liigitab neid, joonestab teravnurga, nürinurga, täisnurga ja sirgnurga; kasutab malli nurga mõõtmiseks ja etteantud suurusega nurga joonestamiseks; teab täisnurga ja sirgnurga suurust.
Kõrvunurgad. Tippnurgad.	leiab jooniselt kõrvunurkade ja tippnurkade paare; joonestab kõrvunurki ja teab, et kõrvunurkade summa on 180 kraadi. arvutab antud nurga kõrvunurga suuruse; joonestab tippnurki ja teab, et tippnurgad on võrdsed.
Paralleelsed ja ristuvad sirged.	joonestab lõikuvaid ja ristuvaid sirgeid; joonestab paralleellükke abil paralleelseid sirgeid; tunneb ja kasutab sümboleid \perp ja \parallel

Kuubi ja risttahuka pindala ja ruumala. Pindalaühikud ja ruumalaühikud	arvutab kuubi ja risttahuka pindala ja ruumala; teisendab pindalaühikuid; teab ja teisendab ruumalaühikuid; kasutab ülesannete lahendamisel mõõtühikute vahelisi seoseid.
Plaanimõõt	selgitab plaanimõõdu tähendust; valmistab ruudulisele paberile lihtsama (korterijm) plaani.

Lõimingu, läbivate teemade käsitlemise ja üldpädevuste kujundamise kavandab õpetaja õppeprotsessi planeerimise käigus kooskõlas põhikooli matemaatikavaldkonna ainekava peatükkidele 1.4. – 1.6.

Õppesisu ja õpitulemused 6. klassis

1. Arvutamine (6. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Harilik murd, selle põhiomadus. Hariliku murrutaandamine ja laiendamine. Harilike murdude võrdlemine.	teab murru lugeja ja nimetaja tähendust; teab, et murrujoonel on jagamismärgi tähendus; kujutab harilikke murde arvkiirel; kujutab lihtsamaid harilikke murde vastava osana lõigust ja tasapinnalisest kujundist; tunneb liht- ja liigmurde; teab, et iga täisarvu saab esitada hariliku murruna; taandab murde nii järkjärgult kui suurima ühisteguriga, jäädes arvutamisel saja piiresse; teab, milline on taandumatu murd; laiendab murdu etteantud nimetajani; teisendab murde ühenimelisteks ja võrdleb neid; teab, et murdude ühiseks nimetajaks on antud murdude vähim ühiskordne; esitab liigmurruga segaarvuna ja vastupidi.
Ühenimeliste murdude liitmine ja lahutamine. Erinimeliste murdude liitmine ja lahutamine. Harilike murdude korrutamine. Pöördarvud. Harilike murdude jagamine. Arvutamine harilike ja kümnendmurdudega. Kümnendmurruteisendamine harilikuks murruks ning hariliku murruteisendamine kümnendmurruks.	liidab ja lahutab ühenimelisi ja erinimelisi murde; korrutab harilikke murde omavahel ja murdarve täisarvudega; tunneb pöördarvu mõistet; jagab harilikke murde omavahel ja murdarve täisarvudega ning vastupidi; tunneb segaarvude liitmise, lahutamise, korrutamise ja jagamise eeskirju ja rakendab neid arvutamisel; teisendab lõpliku kümnendmurru harilikuks murruks ja harilikku murru lõplikuks või lõpmatuks perioodiliseks kümnendmurruks; leiab hariliku murru kümnendlähendi ja võrdleb harilikke murde kümnendlähendite abil; arvutab täpselt avaldiste väärtusi, mis sisaldavad nii kümnendkui harilikke murde ja sulge.
Negatiivsed arvud. Arvtegel. Positiivsete ja negatiivsete täisarvude kujutamine arvtegel. Kahe punkti	selgitab negatiivsete arvude tähendust, toob nende kasutamise kohta elulisi näiteid; leiab kahe punkti vahelise kauguse arvtegel;

vaheline kaugus arvteljel. Vastandarvud. Arvu absoluutväärtus. Arvude järjestamine. Arvutamine täisarvudega.	teab, et naturaalarvud koos oma vastandarvudega ja arv null moodustavad täisarvude hulga; võrdleb täisarve ja järjestab neid; teab arvu absoluutväärtuse geomeetrilist tähendust; leiab täisarvu absoluutväärtuse; liidab ja lahutab positiivsete ja negatiivsete täisarvudega, tunneb arvutamise reegleid; vabaneb sulgudest, teab, et vastandarvude summa on null ja rakendab seda teadmist arvutustes; rakendab korrutamise ja jagamise reegleid positiivsete ja negatiivsete täisarvudega arvutamisel; arvutab kirjalikult täisarvudega.
--	---

2. Andmed ja algebra (6. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Protsendi mõiste. Osa leidmine tervikust.	selgitab protsendi mõistet; teab, et protsent on üks sajandik osa tervikust; leiab osa tervikust; leiab arvust protsentides määratud osa; lahendab igapäevaelule tuginevaid ülesandeid protsentides määratud osa leidmisele (ka intressiarvutused); lahendab tekstülesandeid protsentides määratud osa leidmisele.
Koordinaattasand. Punkti asukoha määramine tasandil. Temperatuuri graafik, ühtlase liikumise graafik ja teisi empiirilisi graafikuid.	joonestab koordinaatteljestiku, märgib sinna punkti etteantud koordinaatide järgi; määrab punkti koordinaate ristkoordinaadistikus; joonestab lihtsamaid graafikuid; loeb andmeid graafikult, sh loeb ja analüüsib liiklusohutusalaalseid graafikuid.
Sektordiagramm.	loeb andmeid sektordiagrammilt.
Tekstülesanded.	analüüsib ning lahendab täisarvude ja murdarvudega mitmetehteliste tekstülesandeid; tunneb probleemülesande lahendamise üldist skeemi; õpetaja juhendamisel modelleerib lihtsamas reaalses kontekstis esineva probleemi (probleemülesannete lahendamine).

3. Geomeetrilised kujundid ja mõõtmine (6. klass)

Õppesisu	Õpitulemused
Ringjoon. Ring. Ringi sektor. Ringjoone pikkus. Ringi pindala.	teab ringjoone keskpunkti, raadiuse ja diameetri tähendust; joonestab etteantud raadiuse või diameetriga ringjoont; leiab katseliselt arvu π ligikaudse väärtuse; arvutab ringjoone pikkuse ja ringi pindala.
Peegeldus sirgest, telgsümmeetria. Peegeldus punktist, tsentraalsümmeetria	eristab joonisel sümmeetrilised kujundid; joonestab sirge (ja punkti) suhtes antud punktiga sümmeetrilist punkti, antud lõiguga sümmeetrilise lõigu ja antud kolmnurga või nelinurgaga sümmeetrilist kujundi; kasutades IKT võimalusi (internetiotsing, pildistamine) toob näiteid õpitud geomeetrilistest kujunditest ning sümmeetriast arhitektuuris ja kujutatavas kunstis.

Lõigu poolitamine. Antud sirge ristsirge. Nurga poolitamine.	poolitab sirkli ja joonlauaga lõigu ning joonestab keskristsirge; poolitab sirkli ja joonlauaga nurga;
Kolmnurk ja selle elemendid. Kolmnurga nurkade summa. Kolmnurkade võrdsuse tunnused. Kolmnurkade liigitamine. Kolmnurga joonestamine kolme külje järgi, kahe külje ja nende vahelise nurga järgi, ühe külje ja selle lähisnurkade järgi. Võrdhaarse kolmnurga omadusi. Täisnurkne kolmnurk. Kolmnurga alus ja kõrgus. Kolmnurga pindala.	näitab joonisel ja nimetab kolmnurga tippu, külgi, nurki; joonestab ja tähistab kolmnurga, arvutab kolmnurga übermõõdu; leiab jooniselt ja nimetab kolmnurga lähisnurki, vastasnurki, lähiskülgi, vastaskülgi; teab ja kasutab nurga sümboleid; teab kolmnurga sisenurkade summat ja rakendab seda puuduva nurga leidmiseks; teab kolmnurkade võrdsuse tunnuseid KKK, KNK, NKN ning kasutab neid ülesannete lahendamisel; liigitab joonistel etteantud kolmnurki nurkade ja külgede järgi; joonestab teravnurkse, täisnurkse ja nürinurkse kolmnurga; joonestab erikülgse, võrdkülgse ja võrdhaarse kolmnurga; joonestab kolmnurga kolme külje järgi, kahe külje ja nendevahelise nurga järgi ning ühe külje ja selle lähisnurkade järgi; näitab ja nimetab täisnurkse kolmnurga külgi.
Võrdhaarse kolmnurga omadusi. Kolmnurga alus ja kõrgus. Kolmnurga pindala.	näitab ja nimetab võrdhaarses kolmnurgas külgi ja nurki; teab võrdhaarse kolmnurga omadusi ja kasutab neid ülesannete lahendamisel; tunneb mõisteid alus ja kõrgus, joonestab iga kolmnurga igale alusele kõrguse; mõõdab kolmnurga aluse ja kõrguse; arvutab kolmnurga pindala.

Lõimingu, läbivate teemade käsitlemise ja üldpädevuste kujundamise kavandab õpetaja õppeprotsessi planeerimise käigus kooskõlas põhikooli matemaatikavaldkonna ainekava peatükkidele 1.4. – 1.6.

2.4 Loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia

2.4.1. Ainevaldkond „Loodusained“ üldalused

2.4.1.1. Loodusteaduslik pädevus

Loodusainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane loodusteaduslik pädevus, st suutlikkus väärtustada looduslikku mitmekesisust ning vastutustundlikku ja säästvat eluviisi; oskus vaadelda, mõista ning selgitada loodus-, tehis- ja sotsiaalkeskkonnas eksisteerivaid objekte, nähtusi ning protsesse, märgata ja määratleda elukeskkonnas esinevaid probleeme, neid loovalt lahendada, kasutades loodusteaduslikku meetodit; väärtustada looduslikku mitmekesisust ning vastutustundlikku ja säästvat eluviisi; hinnata looduses viibimist.

Loodusainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb huvi ümbritseva elukeskkonna, selle uurimise ning loodusteaduste ja tehnoloogia saavutuste vastu ning on motiveeritud edasisteks õpinguteks;
- 2) vaatlleb, analüüsib ning selgitab elukeskkonna objekte, nähtusi ja elukeskkonnas toimuvaid protsesse, leiab nendevahelisi seoseid ning teeb järeldusi, rakendades loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi;
- 3) oskab märgata, sõnastada ja lahendada loodusteaduslikke probleeme, kasutades loodusteaduslikku meetodit ning loodusteaduslikku terminoloogiat suulises ja kirjalikus kõnes;
- 4) oskab esitada uurimisküsimusi, plaanida ja korraldada eksperimenti ning teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 5) kasutab loodusteaduste- ja tehnoloogiaalase info hankimiseks erinevaid allikaid, sh veebimaterjale, analüüsib ning hindab neis sisalduva info tõepärasust;
- 6) oskab teha igapäevaelulisi elukeskkonnaga seotud otsuseid ja neid põhjendada, kasutades loodus- ning sotsiaalainetes omandatud teadmisi ja oskusi ning arvestades kujundatud väärtushinnanguid;
- 7) mõistab loodusteaduste tähtsust teaduse ja tehnoloogia arengus ning teab valdkonnaga seotud elukutseid;
- 8) väärtustab elukeskkonda kui tervikut, sellega seotud vastutustundlikku ja säästvat käitumist ning järgib tervislikke eluviise.

2.4.1.2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

Loodusainete valdkonna õppeaine on loodusõpetus. Loodusõpetust õpitakse 1.–6. klassis. Loodusainete valdkonna ainekavades esitatud taotletavate õpitulemuste ning õppesisu koostamisel on aluseks võetud arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti ja aineti alljärgnevalt:

I kooliaste

loodusõpetus – 3 nädalatundi

II kooliaste

loodusõpetus – 7 nädalatundi

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmete sees määratakse kooli õppekavas arvestusega, et taotletavad õpitulemused ning õppe- ja kasvatusesmärgid oleksid saavutatud.

2.4.1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Valdkonna õppeainetega kujundatakse loodusteaduste- ja tehnoloogiaalast kirjaoskust, mis moodustab loodusteadusliku pädevuse. Loodusteaduslikes õppeainetes käsitletakse keskkonna bioloogiliste, geograafiliste, keemiliste, füüsikaliste ja tehnoloogiliste objektide ning protsesside omadusi, seoseid ja vastastikmõjusid. Loodusainete esitus ning sellega seotud õpilaskeskne õppimine tugineb sotsiaalsele konstruktivismile – tervikülevaade loodusteaduslikest faktidest ja teooriatest ning nendega seotud rakendustest ja elukutsetest omandatakse keskkonnast lähtuvate probleemide lahendamise kaudu. Aktiivne loodusvaldkondlik loometöö arendab põhikooli õpilaste loodusteaduslikku maailmakäsitlust ning aitab neil valida elukutset.

Tähtsal kohal on sisemiselt motiveeritud ja loodusvaldkonnast huvituva õpilase kujundamine, kes märkab ja teadvustab keskkonnaprobleeme ning oskab neid lahendada ja langetada pädevaid otsuseid. Õppimise keskmes on loodusteaduslike probleemide lahendamine

loodusteaduslikule meetodile tuginevas uurimuslikus õppes, mis hõlmab objektide või protsesside vaatlust, probleemide määramist, taustinfo kogumist ja analüüsimist, uurimisküsimuste ja hüpoteeside sõnastamist, katsete ja vaatluste plaanimist ning tegemist, saadud andmete analüüsi ja järelduste tegemist ning kokkuvõtete suulist ja kirjalikku esitamist. Sellega kaasneb uurimisoskuste omandamine ning õpilaste kõrgemate mõtlemistasandite areng. Ainevaldkonnasisene lõiming kujundab õpilaste integreeritud arusaamist loodusest kui terviksüsteemist, milles esinevad vastastikused seosed ning põhjuslikud tagajärjed.

Loodusõpetus kujundab alusteadmised ja -oskused teiste loodusteaduslike ainete (bioloogia, füüsika, geograafia ja keemia) õppimiseks ning loob aluse teadusliku mõtlemisviisi kujunemisele. Õpilane õpib märkama ning eesmärgistatult vaatlema elus- ja eluta looduse objekte ning nähtusi, andmeid koguma ja analüüsima ning nende põhjal järeldusi tegema. Praktiliste tegevuste kaudu õpitakse leidma probleemidele erinevaid lahendusi ja analüüsima nende võimalikke tagajärgi.

2.4.1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Loodusainetes saavad õpilased tervikülevaate looduskeskkonnas valitsevatest seostest ja vastastikmõjudest ning inimtegevuse mõjust keskkonnale. Loodusainete õpetamise kaudu kujundatakse õpilastes kõiki riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevusi. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ja käitumise – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kelle väärtushinnangud ja enesekehtestamisoskus loovad sobiliku õpikeskkonna ning mõjutavad õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kujundatakse positiivne hoiak kõige elava ja ümbritseva suhtes, arendatakse huvi loodusteaduste kui uusi teadmisi ja lahendusi pakkuva kultuurinähtuse vastu, teadvustatakse loodusliku mitmekesisuse tähtsust ning selle kaitse vajadust, väärtustatakse jätkusuutlikku ja vastutustundlikku eluviisi ning kujundatakse tervislikke eluviise.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Õpitakse hindama inimtegevuse mõju looduskeskkonnale, teadvustatakse kohalikke ja globaalseid keskkonnaprobleeme ning leitakse neile lahendusi. Olulisel kohal on dilemmaprobleemide lahendamine, kus otsuseid langetades tuleb loodusteaduslike seisukohtade kõrval arvestada inimühiskonnaga seotud aspekte – seadusandlikke, majanduslikke ning eetilisi-moraalseid seisukohti.

Sotsiaalset pädevust kujundavad ka loodusainetes rakendatavad aktiivõppemeetodid: rühmatöö uurimuslikus õppes ja dilemmaprobleeme lahendades, vaatlus- ja katsetulemuste analüüs ning kokkuvõtete suuline esitus.

Enesemääratluspädevus. Loodusõpetuse 4. klassi tundides, kus käsitletakse inimese anatoomia, füsioloogia ja tervislike eluviiside teemasid, selgitatakse individuaalset energia- ja toitumisvajadust, tervisliku treeningu individualiseeritust, haigestumisega seotud riske ning tervislike eluviiside erinevaid aspekte.

Õpipädevus. Erinevate õpitegevuste kaudu arendatakse probleemide lahendamise ja uurimusliku õppe rakendamise oskust: õpilased omandavad oskused leida loodusteaduslikku infot, sõnastada probleeme ja uurimisküsimusi, plaanida ja teha katseid või vaatlusi ning koostada kokkuvõtteid. Õpipädevuse arengut toetavad IKT-põhised õpikeskkonnad, mis kiire ja individualiseeritud tagasiside kaudu võimaldavad rakendada erinevaid õpistrateegiaid.

Suhtluspädevus. Õppes on tähtsal kohal loodusteadusliku info otsimine erinevatest allikatest, sh internetist, leitud teabe analüüs ja tõepärasuse hindamine. Olulisel kohal on vaatlus- ja katsetulemuste korrektne vormistamine ning kokkuvõtete kirjalik ja suuline esitus. Ühtlasi arendavad kõik loodusained vastavatele teadusharudele iseloomulike mõistete ja sümbolite korrektset kasutamist nii abstraktses teaduslikus kui ka konkreetses igapäevases kontekstis.

Matemaatika- ja loodusteaduste- ning tehnoloogiaalane pädevus. Õpitakse mõistma loodusteaduslikke küsimusi, teaduse ja tehnoloogia tähtsust ning mõju ühiskonnale, kasutama uut tehnoloogiat ja tehnoloogilisi abivahendeid õppeülesandeid lahendades ning tegema igapäevaelus tõendus põhiseid otsuseid. Kõigis loodusainetes koostatakse ja analüüsitakse arvjooniseid, võrreldakse ning seostatakse eri objekte ja protsesse. Uurimusliku õppe vältel esitatakse katse- või vaatlusandmeid tabelitena ja arvjoonistena ning seostatakse arvulisi näitajaid lahendatava probleemiga.

Ettevõtlikkuspädevus. Loodusainete rakendusteaduslikke teemasid käsitledes ilmnevad abstraktsete teadusfaktide ja -teooriate igapäevaelulised väljundid. Koos sellega saadakse ülevaade loodusteadustega seotud elukutsetest ning vastava valdkonnaga tegelevatest teadusasutustest ja ettevõtetest. Ettevõtlikkuspädevuse arengut toetab uurimuslik käsitlus, kus süsteemselt plaanitakse katseid ja vaatlusi ning analüüsitakse tulemusi. Tähtsal kohal on keskkonnaga seotud dilemmade lahendamine ja pädevate otsuste tegemine, mis peale teaduslike seisukohtade arvestavad sotsiaalseid aspekte.

Digipädevus. Loodusaineid õppides kasutatakse digivahendeid internetis usaldusväärse ja asjakohase info otsimiseks ning andmete kogumiseks. Õpitakse rakendama digitaalseid teabeallikaid ja saadud teabe põhjal lahendama loodusteaduslikke probleeme ning arutlema keskkonnas toimivate protsesside üle. Analüüsitakse ja visualiseeritakse digitaalselt kogutud vaatlusandmeid. Probleemi lahendamise ja esitamise kaudu arendatakse digitaalse sisuloome oskust ning toetatakse õpitu digitaalsel kujul säilitamise oskust. Digikeskkonnas suheldes järgitakse igapäevaelu väärtuspõhimõtteid ning jälgitakse ohutut info kasutamist.

2.4.1.5. Loodusainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Loodusaineid õppides ja loodusteaduslike tekstidega töötades arendatakse õpilaste teksti mõistmise ja analüüsimise oskust. Erinevaid tekste, nt referaate, esitlusi jm luues kujundatakse oskust ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada nii suuliselt kui ka kirjalikult. Õpilasi õpetatakse kasutama kohaseid keelevahendeid, ainealast sõnavara ja väljendusrikast keelt ning järgima õigekeelsusnõudeid. Õpilastes arendatakse oskust hankida teavet eri allikatest ja seda kriitiliselt hinnata. Juhitakse tähelepanu tööde korrektsele vormistamisele ja viitamisele ning intellektuaalse omandi kaitsele. Selgitatakse võõrkeelse algupäraga loodusteaduslikke mõisteid ning võõrkeeleoskust arendatakse ka lisamaterjali otsimisel ja mõistmisel.

Matemaatika. Matemaatikapädevuste kujunemist toetavad loodusained uurimusliku ja probleemõppe kaudu, arendades loovat ning kriitilist mõtlemist. Uurimuslikus õppes on tähtis koht andmete analüüsil ja tõlgendamisel ning tulemuste esitamisel tabelite, graafikute ja diagrammidena. Loodusnähtuste seoseid uurides rakendatakse matemaatilisi mudeleid.

Sotsiaalsained. Loodusainete õppimine aitab mõista inimese ja ühiskonna toimimist, kujundab oskust näha ühiskonna arengu seoseid keskkonnaga, teha teadlikke valikuid, toimida kõlbelise ja vastutustundliku ühiskonnaliikmena ning isiksusena.

Kunstained. Kunstipädevuse kujunemist toetavad uurimistulemuste vormistamine, esitluste tegemine, näitustel käimine, looduse ilu väärtustamine õppekäikudel jms.

Tehnoloogia. Õppides mõistma looduse kui süsteemi funktsioneerimise lihtsamaid seaduspärasusi ning inimese ja tehnika mõju looduskeskkonnale, areneb õpilaste tehnoloogiline pädevus. Tehnoloogilist pädevust arendatakse, kasutades õppes tehnoloogilisi, sh IKT vahendeid.

Kehaline kasvatus. Loodusainete õppimine toetab kehalise aktiivsuse ja tervisliku eluviisi väärtustamist.

2.4.1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Loodusainete õppimine seondub kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseadet, õpitulemusi ning õppesisu kavandades lähtuvalt kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Loodusainetel on kandev roll läbiva teema elluviimisel.

Elukestev õpe ja karjääri plaanimine. Kujundatakse iseseisva õppimise oskus, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mida on vaja tulevases tööelus. Loodusaineid õppides kasvab õpilaste teadlikkus karjääri võimalustest ning saadakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta loodusteadustega ja loodusvaldkonna ning keskkonnakaitsega seotud erialadel. Õppetegevus võimaldab vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt tutvuda ettevõttega.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kodanikuõiguste ja -kohustuste tunnetamine seostub keskkonnaküsimustega.

Kultuuriline identiteet. Loodusteadused moodustavad osa kultuurist, kuhu on oma panuse andnud ka Eestiga seotud loodusteadlased. Maailma kultuuriline mitmekesisus lõimub rahvastikuteemadega geograafias.

Teabekeskond. Loodusaineid õppides kogutakse teavet infoallikatest, hinnatakse ning kasutatakse teavet kriitiliselt.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Loodusainetes rakendatakse läbivat teemat IKT vahendite kasutamise kaudu aineõpetuses.

Tervis ja ohutus. Loodusainete õppimine aitab õpilastel mõista tervete eluviiside ja tervisliku toitumise tähtsust ning keskkonna ja tervise seoseid. Teoreetilise aluse õigele tervisekäitumisele annavad eelkõige bioloogia ja keemia. Loodusainete õppimine praktiliste tööde kaudu arendab õpilaste oskust rakendada ohutusnõudeid.

Väärtused ja kõlblus. Loodusteaduslike teadmiste ja oskuste alusel kujunevad elu ning elukeskkonna säilitamiseks vajalikud väärtushinnangud.

2.4.1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, taotletavatest õpitulemustest ja õppesisust ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ja jätab piisavalt aega nii huvitegevuseks kui ka puhkuseks;
- 3) võimaldatakse nii üksi- kui ka ühisõpet (paaris- ja rühmatööd, õppekäigud, praktilised tööd), mis toetavad õpilaste kujunemist aktiivseiks ning iseseisvaiks õppijaiks;
- 4) kasutatakse õpiülesandeid, mis toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: arvuti/multimeediaklass, kooliümbrus, looduskeskkond, muuseumid, näitused, ettevõtted jne;
- 7) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh rakendatakse aktiivõpet: rollimängud, arutelud, väitlused, projektõpe, õpimapi ja uurimistöe koostamine, praktilised ja uurimuslikud tööd (nt I kooliastmes loodusobjektide ja protsesside vaatlemine, kirjeldamine ning järelduste tegemine,

II kooliastmes lisaks analüüs, objekte mõjutavate tegurite mõju selgitamine, komplekssete probleemide lahendamine.

2.4.1.8. Hindamise alused

Ainekavas on kirjeldatud õppeaine õpitulemused kooliastmete kaupa kahel tasemel: üldised õpitulemused õpetamise eesmärkidena ning õpitulemused teemade kaupa. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, sh esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele ning arvestades õpilase individuaalseid iseärasusi ja mõtlemistasandite arengut. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest.

Hindamise eesmärk on toetada õpilase arengut ja õpimotivatsiooni. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Käitumisele (nagu huvi tundmine, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine, käitumine looduses ja reeglite järgimine) antakse hinnanguid.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õige kirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida, millal ja kuidas hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erineva hindamise korraldus täpsustatakse kooli õppekavas.

I kooliastmes (loodusõpetus) hinnatakse teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele: teadmist ja arusaamist (äratundmine, nimetamine, näidete toomine, iseloomustamine, sõnastamine ja kirjeldamine), rakendamise ja analüüsi oskusi (katsete tegemine, omaduste kindlakstegemine, mõõtmine, eristamine, rühmitamine, seostamine, järelduste tegemine, valimine, otsuste tegemine, koostamine, vormistamine ning esitlemine).

II kooliastmes (loodusõpetus) pööratakse õpilaste uurimisoskusi hinnates tähelepanu probleemide tuvastamisele, küsimuste ja hüpoteeside sõnastamisele, katse kavandamisele, andmete kogumisele ja esitamisele, andmete analüüsimisele ja tõlgendamisele, järelduste tegemisele ning selgituste pakkumisele. Samuti hinnatakse taustinfo kogumise, küsimuste sõnastamise, töövahendite käsitlemise, katse tegemise, mõõtmise, andmekogumise, täpsuse tagamise, ohutusnõuete järgimise, tabelite ja diagrammide analüüsi, järelduste tegemise ning tulemuste esitamise oskust. Hinnatakse oskust sõnastada probleeme ja aktiivset osalust aruteludes, oma arvamuse väljendamist ning põhjendamist.

2.4.1.9. Füüsiline õppekeskkond

Kool korraldab:

- 1) õppe klassis, kus on soe ja külm vesi, valamud, elektripistikud, spetsiaalse kattega töölauad ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogilised demonstatsioonilahendused õpetajale;
- 2) praktiliste tööde ja õppekäikude korraldamiseks õppe vajaduse korral rühmades;
- 3) praktilised tööd klassis, kus on soe ja külm vesi, valamud, elektripistikud ning spetsiaalse kattega töölauad, klassi kohta vähemalt neli mobiilset andmete kogumise komplekti põhiseadme ja erinevate sensoritega ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogilised demonstatsioonivahendid õpetajale.

Kool võimaldab:

- 1) ainekavas nimetatud praktiliste tööde tegemiseks vajalikud katsevahendid ja -materjalid ning demonstatsioonivahendid;
- 2) sobivad hoiutingimused praktiliste tööde ja demonstatsioonide korraldamiseks, et koguda

ja säilitada vajalikke materjale (sh reaktiive);

3) kasutada õppes arvuteid, millega saab teha ainekavas loetletud töid;

4) materiaalsete võimaluste ja otstarbekuse põhjal rakendada loodusainete õppes uusi IKT lahendusi;

5) õuesõpet, õppekäikude korraldamist ning osalemist loodus- ja keskkonnaharidusprojektides. II kooliastmes võimaldatakse vähemalt kaks korda kooliastme jooksul osaleda keskkonnahariduskeskuse või loodusharidusega seotud üritusel.

2.4.2 Loodusõpetuse ainekava Kernu põhikoolis

Õpilane 6. klassi lõpuks:

- 1) tunneb huvi looduse vastu, huvitub looduse uurimisest ja loodusainete õppimisest;
- 2) oskab sihipäraselt vaadelda loodusobjekte, teha praktilisi töid ning esitada tulemusi;
- 3) rakendab loodusteaduslikke probleeme lahendades teaduslikku meetodit õpetaja juhendamisel;
- 4) valdab teadmisi loodusobjektidest ja -nähtustest ning elus- ja eluta keskkonna seostest;
- 5) mõistab inimtegevuse ja looduskeskkonna seoseid ning väljendab hoolivust ja lugupidamist kõigi elusolendite vastu;
- 6) oskab leida loodusteaduslikku infot, mõistab loetavat ja oskab luua lihtsat loodusteaduslikku teksti;
- 7) rakendab õpitud loodusteaduste- ning tehnoloogiaalaseid teadmisi ja oskusi igapäevaelus;
- 8) väärtustab elurikkust ja säästvat arengut.

ÕPITULEMUSED JA ÕPPESISU I KOOLIASTMES

Väärtused ja hoiakud

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb huvi looduse ja selle uurimise vastu ning kasutab julgelt loovust ja fantaasiat;
- 2) mõistab, et inimene on osa loodusest ning inimeste elu sõltub loodusest; suhtub loodusesse säästvalt;
- 3) märkab looduse ilu ja erilisust ning väärtustab oma kodukoha elurikkust ja maastikulist mitmekesisust;
- 4) hoolib elusolenditest ja nende vajadustest;
- 5) liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodusväärtusi ja iseennast.

Uurimisoskused

3. klassi lõpetaja:

- 1) teeb lihtsamaid loodusvaatlusi ning uurimuslikke tegevusi;
- 2) sõnastab oma meelte toel saadud kogemusi ning nähtuste ja objektide omadusi;
- 3) teeb lihtsate vahenditega praktilisi töid, järgides juhendeid ja ohutusnõudeid;
- 4) vormistab vaatlusinfo, teeb järeldusi ning esitleb neid;
- 5) kasutab õppetekstides leiduvaid loodusteaduslikke mõisteid suulises ja kirjalikus kõnes;
- 6) kasutab õpitud loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi igapäevaelus otsuseid tehes.

Loodusvaatlused

3. klassi lõpetaja:

- 1) teeb ilmavaatlusi, iseloomustab ilma ning valib ilmale vastava välisriietuse;
- 2) kirjeldab loodus- ja tehisobjekte erinevate meeltega saadud teabe alusel;
- 3) märkab muutusi looduses ning seostab neid aastaegade vaheldumisega;
- 4) toob näiteid erinevate organismide eluavalduste ja omavaheliste seoste kohta eri aastaegadel;
- 5) toob näiteid looduses toimuvate aastaajaliste muutuste tähtsuse kohta inimese elus;
- 6) tunneb kodukoha levinumaid taime- ja loomaliike;
- 7) käitub loodushoidlikult ning järgib koostegutsemise reegleid.

Loodusnähtused

3. klassi lõpetaja:

- 1) eristab elus- ja eluta looduse objekte ja nähtusi ning vaatleb, nimetab, kirjeldab ja rühmitab neid;
- 2) eristab tahkeid ja vedelaid aineid ning valdab ohutunnet tundmatute ainete vastu;
- 3) teeb juhendi järgi lihtsamaid praktilisi töid, järgides ohutusnõudeid;
- 4) kaalub kehi, mõõdab temperatuuri ja pikkusi korrektselt, valides sobivaid mõõtmisvahendeid;
- 5) selgitab kompassi töö põhimõtet, toetudes katsele magnetiga;
- 6) teeb katsega kindlaks elektrit juhtivad ja mittejuhtivad ained ning rakendab saadud teadmisi, kasutades elektririistu ohutult;
- 7) oskab ette näha liikumisega seotud ohuolukordi; toob näiteid, millest sõltub liikuva keha peatamise aeg ja teepikkus.

Organismide mitmekesisus ja elupaigad

3. klassi lõpetaja:

- 1) kirjeldab taimede, loomade ja seente välisehitust, seostab seda elukeskkonnaga ning toob näiteid nende tähtsuse kohta looduses;
- 2) eristab seeni, taimi ja loomi toitumise, kasvamise ning liikumisvõime järgi;
- 3) teab, et ühte liiki kuuluvad organismid on sarnased;
- 4) eristab selgroogseid (kala, kahepaikne, roomaja, lind ja imetaja) ning selgrootuid (putukad);
- 5) kirjeldab õpitud loomaliikide eluviise ja elupaiku;
- 6) eristab õistaimi, okaspuud, sõnajalg- ja sammaltaime;
- 7) teab seente mitmekesisust, nimetab tuntumaid söödavaid ja mürgiseid kübarseeni ning oskab vältida mürgiste seentega seotud ohtusid;
- 8) arvestab taimede ja loomade vajadusi ning suhtub neisse vastutustundlikult;
- 9) toob näiteid erinevate organismide seoste kohta looduses ning koostab õpitud liikidest lihtsamaid toiduahelaid;
- 10) tunneb põhjalikult ühte taime-, seene- või loomaliiki, tuginedes koostatud uurimuslikule ülevaatele.

Inimene

3. klassi lõpetaja:

- 1) kirjeldab inimese välisehitust, kasutades mõõtmistulemusi;
- 2) järgib tervisliku toitumise põhimõtteid ja hügieeninõudeid ning väärtustab tervislikke eluviise;
- 3) teadvustab inimese vajadusi, tarbib vastutustundlikult, väldib enda ja teiste tervise kahjustamist ning hoiab keskkonda;
- 4) toob näiteid, kuidas inimene sõltub loodusest ning muudab oma tegevusega loodust;
- 5) võrdleb inimeste elu maal ja linnas.

Plaan ja kaart

3. klassi lõpetaja:

- 1) saab aru lihtsast plaanist või kaardist ning leiab kooliümbruse plaanilt tuttavaid objekte;
- 2) mõistab, et kaardi järgi on võimalik tegelikkust tundma õppida;
- 3) näitab Eesti kaardil oma kodukohta, suuremaid kõrgustikke, saari, poolsaari, lahtesid, jõgesid, järvi ja linnu;
- 4) määrab kompassi järgi põhja- ja lõunasuunda;
- 5) kirjeldab Eesti kaardi järgi objektide asukohti, kasutades ilmakaari.

Õppesisu orienteeruv jaotus klassiti ja tundide arv

Teema	1. klass	2. klass	3. klass
Inimeste meeled ja avastamine	17	-	-
Aastaajad	18	-	-
Organismid ja elupaigad	-	12	-
Mõõtmine ja võrdlemine	-	5	-
Inimene	-	14	-
Ilm	-	4	-
Organismide rühmad ja kooselu	-	-	13
Liikumine	-	-	3
Elekter ja magnetism	-	-	9
Minu kodumaa Eesti	-	-	10
Kokku	35	35	35

Õppesisu 1. klassis

Inimese meeled ja avastamine

Inimese meeled ja avastamine. Elus ja eluta. Asjad ja materjalid. Tahked ained ja vedelikud. Mõisted: omadus, meeled, elus, eluta, looduslik, tehnilik, tahke, vedel.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) meelte kasutamine mängulises ja uurimuslikus tegevuses;
- 2) elus- ja eluta objektide rühmitamine;
- 3) tahkete ja vedelate ainete omaduste võrdlemine;
- 4) õppekäik kooliümbruse elus- ja eluta loodusega tutvumiseks.

Aastaajad

Aastaegade vaheldumine looduses seoses soojuse ja valguse muutustega. Taimed, loomad ja seened eri aastaegadel. Kodukoha elurikkus ja maastikuline mitmekesisus.

Mõisted: suvi, sügis, talv, kevad, soojus, valgus, taim, loom, seen, kodukoht, veekogu, maastik.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) õppekäigud aastaajaliste erinevuste vaatlemiseks. Maastikuvaatlus;
- 2) puu ja sellega seotud elustiku aastaringne jälgimine;
- 3) tutvumine aastaajaliste muutustega veebimaterjalide põhjal.

Õppesisu 2. klassis

Organismid ja elupaigad

Maismaataimed ja -loomad, välisehitus ja mitmekesisus. Taimede ja loomade eluavaldused: toitumine ja kasvamine. Koduloomad. Veetaimede ja -loomade erinevus maismaaorganismidest.

Mõisted: puu, põõsas, rohttaim, teravili, juur, vars, leht, õis, vili, keha, pea, jalad, saba, kael, tiivad, nokk, suled, karvad, soomused, toitumine, kasvamine, uimed, ujulestad, lõpused, metsloom, koduloom, lemmikloom.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) loodusvaatlused: taimede välisehitus; loomade välisehitus;
- 2) ühe taime või looma uurimine, ülevaate koostamine;
- 3) uurimus: taime kasvu sõltuvus soojusest ja valgusest;
- 4) õppekäik: organismid erinevates elukeskkondades.

Mõõtmine ja võrdlemine

Kaalumine, pikkuse ja temperatuuri mõõtmine.

Mõisted: mõõtühik, termomeeter, kaalud, kaalumine, mõõtmine, katse.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) kehade kaalumine;
- 2) õpilaste pikkuse mõõtmine ja võrdlemine;
- 3) temperatuuri mõõtmine erinevates keskkondades.

Inimene

Inimene. Välisehitus. Inimese toiduvajadused ja tervislik toitumine. Hügieen kui tervist hoidev tegevus. Inimese elukeskkond.

Mõisted: keha, kehaosad, toit, toiduaine, tervis, haigus, asulad: linn, alev, küla.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) enesevaatlus, mõõtmine;
- 2) tervisliku päevamenüü koostamine;
- 3) õppekäik asula kui inimese elukeskkonna uurimiseks.

Ilm

Ilmavaatlused. Ilmastikunähtused.

Mõisted: pilvisus, tuul, õhutemperatuur, sademed: vihm, lumi.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) ilma vaatlemine;
- 2) õhutemperatuuri mõõtmine;
- 3) ilmaennustuse ja tegeliku ilma võrdlemine.

Õppesisu 3. klassis

Organismide rühmad ja kooselu

Taimede mitmekesisus. Loomade mitmekesisus. Seente mitmekesisus. Samblikud. Liik, kooslus, toiduahel.

Mõisted: õistaim, vili, seeme, okaspuu käbi, sõnajalg, sammal, selgroogsed, kalad, kahepaiksed, roomajad, linnud, imetajad, selgrootud, ussid, putukad, ämblikud, seeneniidistik, kübarseen, eosed, hallitus, pärm, samblik, liik, kooselu, taimtoidualine, loomtoidualine, segatoidualine, toiduahel.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) lihtsa kollektiooni koostamine mõnest organismirühmast;
- 2) looma välisehituse ja eluviisi uurimine;
- 3) seente vaatlemine või hallitusseente kasvamise uurimine;
- 4) õppekäik organismide kooselu uurimiseks erinevates elupaikades.

Liikumine

Liikumise tunnused. Jõud liikumise põhjusena (katseliselt). Liiklusohutus.

Mõisted: liikumine, kiirus, jõud.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) oma keha jõu tunnetamine liikumise alustamiseks ja peatamiseks;
- 2) liikuvate kehade kauguse ja kiiruse hindamine.

Elekter ja magnetism

Vooluring. Elektrijuhid ja mitteelektrijuhid. Elektri kasutamine ja säästmine. Ohutusnõuded.

Magnetnähtused. Kompass.

Mõisted: vooluallikas, elektripirn, juhe, lüliti, juht, mittejuht, ohutus, kompass, ilmakaared.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) lihtsa vooluringi koostamine;
- 2) ainete elektrijuhtivuse kindlakstegemine;
- 3) püsिमagnetitega tutvumine.

Minu kodumaa Eesti

Kooliümbruse plaan. Eesti kaart. Ilmakaared ning nende määramine kaardil ja looduses.

Tuntumad kõrgustikud, saared, poolsaared, lahed, järved, jõed ja asulad Eesti kaardil.

Mõisted: plaan, pealtvaade, kaart, kaardi legend, leppemärk, leppevärv, põhi- ja vaheilmakaared, kõrgustik, madalik, saar, poolsaar, laht, järv, jõgi, asulad.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) pildi ja plaani kõrvutamine;
- 2) plaani järgi liikumine kooli ümbruses, mõõtkavata plaani täiendamine;
- 3) ilmakaarte määramine kaardil, õues kompassiga või päikese järgi;
- 4) õppeekskursioon oma maakonnaga tutvumiseks.

ÕPITULEMUSED JA ÕPPESISU II KOOLIASTMES

Õpitulemused II kooliastmes

Väärtused ja hoiakud

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb huvi loodusteaduste õppimise vastu;
- 2) väärtustab uurimistegevust looduse tundmaõppimisel;
- 3) väärtustab bioloogilist ja maastikulist mitmekesisust ning säästvat eluviisi;
- 4) toimib keskkonnateadliku tarbijana ning väärtustab tervislikku toitu;
- 5) märkab kodukoha ja Eesti keskkonnaprobleeme ning on motiveeritud osalema eakohastes keskkonnakaitseüritustes.

Uurimisoskused

6. klassi lõpetaja:

- 1) sõnastab uurimisküsimusi/probleeme ja kontrollib hüpoteese;
- 2) kavandab õpetaja juhendamisel lihtsamaid praktilisi töid;
- 3) teeb katseid, järgides praktilise töö juhendeid;
- 4) arutleb loodusteadusliku uurimuse ja praktiliste tööde juhendite üle;
- 5) kasutab ohutusnõudeid, järgides õigesti sobilikke mõõtevahendeid;
- 6) analüüsib andmeid, teeb järeldusi ja esitab uuringu tulemusi;
- 7) leiab eri allikatest loodusteaduslikku teavet ning arutleb infoallika usaldusväärsuse üle;
- 8) oskab vastandada teaduslikku ja mitteteaduslikku seletust.

Üldised loodusteaduslikud teadmised

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb igapäevaelus ära loodusteaduslikke teemasid, probleeme ja küsimusi;
- 2) saab aru loodusteaduslikust tekstist, tõlgendab ja rakendab õpitud teadusmõisteid, sümboleid ning ühikuid nähtusi ja protsesse selgitades;
- 3) tuginedes loodusteaduslikele teadmistele, teeb tõendusmaterjalide põhjal järeldusi ja otsustusi;
- 4) selgitab põhjuse-tagajärje seoseid;
- 5) kasutab või koostab mudelit, et näidata arusaamist seostest, protsessidest ja süsteemidest;
- 6) kirjeldab ja võrdleb organismide, ainete või protsesside sarnasusi ning erinevusi;
- 7) selgitab organismide kohastumist õhus, vees või mullas kui elukeskkonnas ning põhjendab loodus- ja keskkonnakaitse vajalikkust;
- 8) saab aru inimtegevuse ja keskkonna vahelistest seostest kodukoha ning Eesti kontekstis.

Õppesisu orienteeruv jaotus klassiti ja tundide arv

Teema	4. klass	5. klass	6. klass
Maailmaruum	14	-	-
Planeet Maa	10	-	-
Elu mitmekesisus Maal	26	-	-
Inimene	20	-	-
Jõgi ja järv. Vesi kui elukeskkond	-	20	-
Vesi kui aine, vee kasutamine	-	18	-
Asula elukeskkonnana	-	-	10
Pinnavormid ja pinnamood	-	-	10
Soo elukeskkonnana	-	-	12
Muld elukeskkonnana	-	-	12
Aed ja põld elukeskkonnana	-	-	15
Mets elukeskkonnana	-	-	14
Õhk	-	18	
Läänemeri elukeskkonnana	-	14	
Elukeskkond Eestis	-	-	8
Eesti loodusvarad	-	-	10
Loodus- ja keskkonnakaitse Eestis	-	-	14
Kokku	70	70	105

Õpitulemused ja õppesisu 4. klassis

Maailmaruum

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab joonise põhjal Päikesesüsteemi ehitust;
- 2) põhjendab mudeli järgi öö ja päeva vaheldumist Maal;
- 3) leiab taevaskuulil ja taevakaardil Suure Vankri ja Põhjanaela ning määrab põhjasuuna;
- 4) leiab eri allikaist infot maailmaruumi kohta etteantud teemal, koostab ja esitab ülevaate.

Õppesisu

Päike ja tähed. Päikesesüsteem. Tähistaevas. Tähtkujud. Suur Vanker ja Põhjanaan. Galaktikad. Astronoomia.

Mõisted: maailmaruum, Päike, Maa, Kuu, tiirlemine, pöörlemine, ööpäev, aasta, täht, planeet, satelliit, Päikesesüsteem, tähtkuju, Suur Vanker, Põhjanaan, galaktika, astronoomia.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) mudeli valmistamine, et kujutada Päikese ning planeetide suurust ja nendevahelist kaugust;
- 2) öö ja päeva vaheldumise mudeldamine;
- 3) Maa tiirlemise mudeldamine: tähistaeva vaatlused. Põhjanaanala leidmine tähistaevas.

Planeet Maa

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab maailma poliitilise kaardi järgi etteantud riigi, sh Eesti geograafilist asendit;
- 2) teab ja näitab kaardil mandreid ja ookeane ning suuremaid Euroopa riike;
- 3) leiab atlasest kohanimede registri järgi tundmatu koha;
- 4) toob näiteid erinevate looduskatastroofide kohta ning kirjeldab nende mõju loodusele ja inimeste tegevusele.

Õppesisu

Gloobus kui Maa mudel. Maa kujutamine kaartidel. Erinevad kaardid. Mandrid ja ookeanid. Suuremad riigid Euroopa kaardil. Geograafilise asendi iseloomustamine. Eesti asend Euroopas. Looduskatastroofid: vulkaanipursked, maavärinad, orkaanid, üleujutused.

Mõisted: gloobus, mudel, looduskaart, riikide kaart, kontuurkaart, atlas, ekvaator, põhja- ja lõunapoolkera, põhja- ja lõunapoolus, manner, ookean, meri, geograafiline asend, riigipiir, naaberriik, vulkaan, laava, lõõr, maavärin, orkaanid, üleujutused.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) gloobuse kui Maa mudeli valmistamine;
- 2) õpitud objektide kandmine kontuurkaardile;
- 3) erinevate allikate kasutamine, et leida infot ja koostada ülevaade looduskatastroofide kohta.

Elu mitmekesisus Maal

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) oskab kasutada valgusmikroskoopi;
- 2) teab, et kõik organismid koosnevad rakkudest;
- 3) selgitab ühe- ja hulkraksete erinevust;
- 4) nimetab bakterite eluavaldusi ning tähtsust looduses ja inimese elus;
- 5) võrdleb taimede, loomade, seente ja bakterite eluavaldusi;
- 6) toob näiteid taimede ja loomade kohastumise kohta kõrbes, vihmametsas, mäestikes ning jäävööndis.

Õppesisu

Organismide mitmekesisus: ühe- ja hulkraksed organismid. Organismide eluavaldused: toitumine, hingamine, paljunemine, kasvamine, arenemine, reageerimine keskkonnatingimustele. Elu erinevates keskkonnatingimustes. Elu areng Maal.

Mõisted: rakk, üherakne organism, bakter, hulkrakne organism, toitumine, hingamine, paljunemine, kasvamine, arenemine, keskkonnatingimused, kõrb, vihmamets, mäestik, jäävöönd, kivistised, hiidsisalikud ehk dinosaurused.

Praktilised tööd:

- 1) erinevate rakkude vaatlemine ja võrdlemine;

- 2) raku mudeli ehitamine või uurimine multimeedia materjalide toel;
- 3) seemnete idanemise uurimine erinevates keskkonnatingimustes;
- 4) taimede ja loomade kohanemise uurimine muutuvates keskkonnatingimustes;
- 5) organismide eluavalduste uurimine looduses.

Inimene

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) nimetab inimese elundkondade tähtsamaid elundeid, kirjeldab nende ülesandeid ja talitluse üldisi põhimõtteid ning vastastikuseid seoseid;
- 2) teab, et inimene ja tema eellased kuuluvad loomariiki;
- 3) seostab inimese ja teiste organismide elundeid nende funktsioonidega;
- 4) võrdleb inimest selgroogsete loomadega;
- 5) uurib lihtsa katse või mudeli järgi inimese elundi või elundkonna talitlust;
- 6) toob näiteid taimede, loomade, seente ja bakterite tähtsuse kohta inimese elus;
- 7) põhjendab tervisliku eluviisi põhimõtteid ning koostab tervisliku päevamenüü.

Õppesisu

Inimese ehitus: elundid ja elundkonnad. Elundkondade ülesanded. Organismi terviklikkus. Tervislikud eluviisid. Inimese põlvnemine. Inimese võrdlus selgroogsete loomadega. Taimed, loomad, seened ja mikroorganismid inimese kasutuses.

Mõisted: elund, kude, elundkond, nahk, lihased, luustik, süda, veresoon, arter, veen, kopsud, maks, magu, soolestik, peensool, jämesool, pärak, meeheelundid, närvid, peaaju, seljaaju, munandid, munasarjad, emakas, viljastumine, näärmed, neerud.

Praktilised tööd:

- 1) elundi mudeli valmistamine ja/või talitluse uurimine;
- 2) katsed ja laboritööd inimese elundite talitluse uurimiseks;
- 3) ülevaate koostamine inimese seosest ühe taime-, looma- ja seeneliigi või bakterirühmaga;
- 4) menüü analüüsimine, lähtudes tervisliku toitumise põhimõtetest.

Õpitulemused ja õppesisu 5. klassis

Jõgi ja järv. Vesi kui elukeskkond

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab loodusteadusliku meetodi rakendamist veekogu uurimisel;
- 2) oskab korraldada loodusteaduslikku uurimust veekogu kohta ja esitada uurimistulemusi;
- 3) nimetab ning näitab kaardil Eesti suuremaid jõgesid ja järvi;
- 4) iseloomustab ja võrdleb kaardi ning piltide järgi etteantud jõgesid (paiknemine, lähe ja suue, lisajõed, languse ja voolukiiruse seostamine);
- 5) iseloomustab vett kui elukeskkonda, kirjeldab elutingimuste erinevusi jõgedes ja järvedes ning selgitab vee ringlemise tähtsust järves;
- 6) kirjeldab jõe ja järve elukooslust, nimetab jõgede ja järvede tüüpilisemaid liike;
- 7) toob näiteid taimede ja loomade kohastumise kohta eluks vees ja veekogude ääres;
- 8) koostab uuritud veekogu toiduahelaid/toiduvõrgustikke.

Õppesisu

Loodusteaduslik uurimus. Veekogu kui uurimisobjekt. Eesti jõed. Jõgi ja selle osad. Vee voolamine jões. Veetaseme kõikumine jões. Eesti järved, nende paiknemine. Taimede ja loomade kohastumine eluks vees. Jõgi elukeskkonnana. Järvevee omadused. Toitainete sisaldus

järvede vees. Elutingimused järves. Jõgede ja järvede elustik. Toiduahelate ja toiduvõrgustike moodustumine tootjatest, tarbijatest ning lagundajatest. Jõgede ja järvede tähtsus, kasutamine ning kaitse. Kalakasvatus.

Mõisted: jõgi, jõesäng, suue, lähe, peajõgi, lisajõgi, jõestik, jõe langus, voolukiirus, kärestik, juga, suurvesi, madalvesi, järv, umbjärv, läbivoolujärv, rannajärv, tootjad, tarbijad, lagundajad, toiduahel, toiduvõrgustik, hõljum, rohevetikas, vesikirp, veeõitsemine, kaldataim, veetaimed, lepiskala, röövkala.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) loodusteaduslik uurimus kodukoha veekogu näitel: probleemi seadmine ja uurimisküsimuste esitamine, andmete kogumine, analüüs ning tulemuste üldistamine ja esitamine;
- 2) kahe Eesti jõe või järve võrdlemine kaardi ning teiste infoallikate järgi;
- 3) veeorganismide määramine lihtsamate määramistabelite põhjal;
- 4) vesikatku elutegevuse uurimine;
- 5) tutvumine eluslooduse häältega, kasutades audiovisuaalseid materjale.

Vesi kui aine, vee kasutamine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab vee olekuid, nimetab jää sulamis-, vee külmumis- ja keemistemperatuuri;
- 2) teeb juhendi järgi vee omaduste uurimise ja vee puhastamise katseid;
- 3) selgitab põhjavee kujunemist ja võrdleb katsega erinevate pinnaste vee läbilaskvust;
- 4) kirjeldab joogivee saamise võimalusi ning põhjendab vee säästliku tarbimise vajadust;
- 5) toob näiteid inimtegevuse mõju ja reostumise tagajärgede kohta veekogudele.

Õppesisu

Vee omadused. Vee olekud ja nende muutumine. Vedela ja gaasilise aine omadused. Vee soojuspaisumine. Märgamine ja kapillaarsus. Põhjavesi. Joogivesi. Vee kasutamine. Vee reostumine ja kaitse. Vee puhastamine.

Mõisted: aine, tahkis, vedelik, gaas, aurumine, veeldumine, tahkumine, sulamine, soojuspaisumine, märgamine, kapillaarsus, aine olek, kokkusurutavus, voolavus, lenduvus, põhjavesi, allikas, joogivesi, setitamine, sõelumine, filtrimine.

Praktilised tööd:

- 1) vee omaduste uurimine (vee oleku muutumine, vee soojuspaisumine, vee liikumine soojendamisel, märgamine, kapillaarsus);
- 2) erinevate vete võrdlemine;
- 3) vee liikumine erinevates pinnastes;
- 4) vee puhastamine erinevatel viisidel;
- 5) vee kasutamise uurimine kodus või koolis.

Läänemeri elukeskkonnana

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) näitab kaardil Läänemere-äärseid riike ning suuremaid lahtesid, väinu, saari ja poolsaari;
- 2) võrdleb ilmakaartide, graafikute ja tabelite järgi rannikualade ning sisemaa temperatuure;
- 3) iseloomustab Läänemere-äärset asustust ja inimtegevust õpitud piirkonna näitel;
- 4) iseloomustab Läänemerd kui ökosüsteemi;
- 5) selgitab Läänemere vähese soolsuse põhjusi ja riimveekogu elustiku eripära;

- 6) võrdleb organismide elutingimusi järves ja meres;
- 7) kirjeldab erinevate vetikate levikut Läänemeres;
- 8) määrab lihtsamate määramistabelite järgi Läänemere selgrootuid ja selgroogseid;
- 9) koostab Läänemerele iseloomulikke toiduahelaid või -võrgustikke;
- 10) selgitab Läänemere reostumise põhjusi ja kaitsmise võimalusi.

Õppesisu

Vesi Läänemeres – merevee omadused. Läänemere asend ja ümbritsevad riigid, suuremad lahed, väinad, saared, poolsaared. Läänemere mõju ilmastikule. Läänemere rannik. Elutingimused Läänemeres. Mere, ranniku ja saarte elustik ja iseloomulikud liigid ning nendevahelised seosed. Mere mõju inimtegevusele ja rannaasustuse kujunemisele. Läänemere reostumine ja kaitse.

Mõisted: vee soolsus, segu, lahus, lahusti, riimvesi, rannajoon, rand, rannik, laug- ja järskrannik, rohevetikad, pruunvetikad, punavetikad, põhjaloomastik, siirdekala, rannikulinnud.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) erineva soolsusega lahuste tegemine, et võrrelda Läänemere ja maailmamere soolsust. Soolase vee aurustamine;
- 2) Läänemere kaardi joonistamine mälu järgi (kujutluskaart);
- 3) Läänemere, selle elustiku, rannikuasustuse ja inimtegevuse kirjeldamine erinevate teabeallikate järgi;
- 4) õlireostuse mõju uurimine elustikule;
- 5) Läänemere probleemide analüüsimine, tuginedes erinevatele allikatele.

Õhk

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõõdab õues õhutemperatuuri, hindab pilvisust ja tuule kiirust ning määrab pilvetüüpe ja tuule suunda;
- 2) võrdleb ilmakaardi järgi ilma (temperatuur, tuule suund, kiirus, pilvisus ja sademed) Eesti erinevates osades;
- 3) iseloomustab graafiku põhjal kuu keskmisi temperatuure ja sademete hulka ning tuuleroosi järgi valdavaid tuuli Eestis;
- 4) kirjeldab pildi või skeemi järgi veeringet;
- 5) iseloomustab õhku kui elukeskkonda ning kirjeldab elutingimuste erinevusi vees ja õhus;
- 6) selgitab hapniku rolli põlemisel, kõdunemisel ja organismide hingamisel ning hapniku tähtsust organismidele;
- 7) teab, et süsihappegaas tekib põlemisel, kõdunemisel ja organismide hingamisel;
- 8) toob näiteid õhkkeskkonnaga seotud kohastumuste kohta loomadel ja taimedel;
- 9) nimetab õhu saastumise põhjusi ja tagajärgi ning toob näiteid, kuidas vältida õhu saastumist.

Õppesisu

Õhu tähtsus. Õhu koostis. Õhu omadused. Õhutemperatuur ja selle mõõtmine. Õhutemperatuuri ööpäevane muutumine. Õhu liikumine soojenedes. Õhu liikumine ja tuul. Kuiv ja niiske õhk. Pilved ja sademed. Veeringe. Ilm ja ilmastik. Sademete mõõtmine. Ilma ennustamine.

Hapniku tähtsus looduslikes protsessides: hingamine, põlemine ja kõdunemine. Õhk elukeskkonnana. Organismide kohastumine õhkkeskkonnaga. Õhu saastumise vältimine.

Mõisted: õhkkeskkond, õhk, gaas, hapnik, süsihappegaas, lämmastik, tuul, tuule kiirus, tuule suund, kondenseerumine, pilved, sademed, veeringe, ilm, ilmastik, hingamine, põlemine, kõdunemine, tolmlamine.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) õhu omaduste ja koostise uurimine: küünla põlemine suletud anumas; õhu kokkusurutavus; õhu paisumine soojenedes, veeauru kondenseerumine;
- 2) temperatuuri mõõtmine, pilvisuse ja tuule suuna määramine ning tuule kiiruse hindamine;
- 3) erinevate Eesti piirkondade ilma võrdlemine EMHI kodulehe ilmakaartide järgi.

Õpitulemused ja õppesisu 6. klassis

Asula elukeskkonnana

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) näitab kaardil Eesti maakonnakeskusi ja suuremaid linnu;
- 2) võrdleb erinevate teabeallikate järgi oma koduasulat mõne teise asulaga;
- 3) kirjeldab elutingimusi asulas ning toob näiteid inimkaaslejate loomade kohta;
- 4) koostab asulat iseloomustavaid toiduahelaid;
- 5) võrdleb keskkonnatingimusi maa-asulas ja linnas;
- 6) toob näiteid asula elustikku ja inimese tervist kahjustavate tegurite kohta;
- 7) hindab kodukoha õhu seisundit samblike esinemise põhjal;
- 8) teeb ettepanekuid keskkonnaseisundi parandamiseks koduasulas.

Õppesisu

Elukeskkond maa-asulas ja linnas. Eesti linnad. Koduasula plaan. Elutingimused asulas. Taimed ja loomad asulas.

Mõisted: tehiskooslus, asula plaan, parasiit, inimkaasleja loom, park.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) Eestit või oma kodumaakonda tutvustava ülevaate koostamine;
- 2) õppekäik asula elustikuga tutvumiseks;
- 3) keskkonnaseisundi uurimine koduasulas;
- 4) minu unistuste asula – keskkonnahoidliku elukeskkonna mudeli koostamine.

Pinnavormid ja pinnamood

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab samakõrgusjoonte järgi pinnavormi kuju, absoluutset ja suhtelist kõrgust ning nõlvade kallet;
- 2) kirjeldab kaardi järgi oma kodumaakonna ja Eesti pinnamoodi, nimetades ning näidates pinnavorme kaardil;
- 3) toob näiteid mandrijää mõju kohta Eesti pinnamoe kujunemisele;
- 4) selgitab pinnamoe mõju inimtegevusele ja toob näiteid inimtegevuse mõju kohta koduümbruse pinnamoele.

Õppesisu

Pinnavormid, nende kujutamine kaardil. Kodukoha ja Eesti pinnavormid ning pinnamood. Suuremad kõrgustikud, madalikud ja tasandikud, Põhja-Eesti paekallas. Mandrijää osa pinnamoe kujunemises. Pinnamoe mõju inimtegevusele ja inimese kujundatud pinnavormid.

Mõisted: pinnavorm, kõngas, org, nõgu, mägi, nõlv, jalam, samakõrgusjoon, suhteline ja absoluutne kõrgus, kõrgustik, tasandik, madalik, paekallas, pinnamood, mandrijää, voor, moreen, rändrahn.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) künka mudeli koostamine ning künka kujutamine kaardil samakõrgusjoontega;
- 2) koduümbruse pinnavormide ja pinnamoe kirjeldamine.

Soo elukeskkonnana

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab kaardi järgi soode paiknemist Eestis ja oma kodumaakonnas;
- 2) oskab põhjendada Eesti sooderohkust;
- 3) selgitab soode kujunemist ja arengut;
- 4) seostab raba kui elukeskkonna eripära turbasambla ehituse ja omadustega;
- 5) võrdleb taimede kasvutingimusi madalsoos ja rabas;
- 6) koostab soo kooslust iseloomustavaid toiduahelaid;
- 7) selgitab soode tähtsust ja kaitse vajadust.

Õppesisu

Soo elukeskkonnana. Soode teke ja paiknemine. Soode areng: madalsoo, siirdesoo ja raba. Elutingimused soos. Soode elustik. Soode tähtsus. Turba kasutamine. Kütteturba tootmise tehnoloogia.

Mõisted: madalsoo, siirdesoo, raba, älves, laugas, turbasammal, turvas.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) sookoosluse uurimine õppekäigu, mudelite või veebimaterjalide põhjal;
- 2) turbasambla omaduste uurimine;
- 3) kollektsiooni koostamine õppeekskursioonil.

Muld elukeskkonnana

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab ja võrdleb erinevaid mullaproove, nimetades mulla koostisosi;
- 2) põhjendab katsega, et mullas on õhku ja vett;
- 3) selgitab muldade kujunemist ja mulla tähtsust looduses;
- 4) tunneb mullakaevet ära huumushorisondi;
- 5) kirjeldab huumuse teket ja selle osa ainerings.

Õppesisu

Mulla koostis. Muldade teke ja areng. Mullaorganismid. Aineringe. Mulla osa kooslustes. Mullakaevet. Vee liikumine mullas.

Mõisted: muld, kivimite murenemine, mulla tahke osa, mullasõmerad, mullaõhk, mullavesi, huumus, huumushorisont, liivmuld, savimuld.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) mullaproovide võtmine, kirjeldamine ja võrdlemine. Komposti valmistamine;
- 2) vee- ja õhusisalduse kindlakstegemine mullas;
- 3) mulla ja turba võrdlemine;
- 4) mullakaevet kirjeldamine ühe õpitava koosluse (aia, põllu, metsa, niidu) näitel.

Aed ja põld elukeskkonnana

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) selgitab fotosünteesi tähtsust orgaanilise aine tekkes;
- 2) kirjeldab mullaelustikku ning toob näiteid seoste kohta erinevate mullaorganismide vahel;

- 3) toob esile aia- ja põllukoosluse sarnasused ning selgitab inimese rolli nende koosluste kujunemises;
- 4) tunneb õpitud kultuurtaimi ja rühmitab neid;
- 5) koostab õpitud liikidest toiduahelaid ja toiduvõrgustikke;
- 6) toob näiteid saagikust mõjutavate tegurite kohta;
- 7) võrdleb keemilist ja biotõrjet ning põhjendab, miks tasub eelistada mahepõllumajanduse tooteid;
- 8) toob näiteid muldade kahjustumise põhjuste ja nende tagajärgede kohta;
- 9) toob näiteid põllumajandussaaduste osa kohta igapäevases toidus.

Õppesisu

Mulla viljakus. Aed kui kooslus. Fotosüntees. Aiataimed. Viljapuu- ja juurviljaaed ja iluaed. Põld kui kooslus. Keemilise tõrje mõju loodusele. Mahepõllumajandus. Inimtegevuse mõju mullale. Mulla reostumine ja hävimine. Mulla kaitse.

Mõisted: fotosüntees, väetis, viljavaheldus, liblikõielised, mügarbakterid, sümbioos, kultuurtaim, umbrohi, kahjurid, taimehaigused, keemiline tõrje, biotõrje, mahepõllumajandus, köögi- ja puuvili, sort, maitsetaim, ravimtaim, iluaed.

Praktilised tööd:

- 1) komposti tekkimise uurimine;
- 2) ühe aia- või põllutaimiga seotud elustiku uurimine;
- 3) aia- ja põllukultuuride kirjeldamine ning võrdlemine, kasutades konkreetseid näidisobjekte või veebipõhiseid õppematerjale;
- 4) uurimus aia- ja põllusaaduste osast igapäevases menüüs või uurimus ühe põllumajandussaaduse (sh loomakasvatussaaduse) töötlemisest toiduaineks.

Mets elukeskkonnana

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab metsa kui ökosüsteemi, sh keskkonnatingimusi metsas;
- 2) võrdleb männi ja kuuse kohastumust;
- 3) iseloomustab ja võrdleb peamisi metsatüüpe kasvutingimuste järgi;
- 4) võrdleb metsatüüpide erinevates rinnetes kasvavaid taimi;
- 5) koostab metsakooslust iseloomustavaid toiduahelaid ja toiduvõrgustikke;
- 6) selgitab, kuidas kaitsta elurikkust metsas;
- 7) selgitab loodus- ja majandusmetsade kujunemist, nimetab säästva metsanduse põhimõtteid.

Õppesisu

Elutingimused metsas. Mets kui elukooslus. Eesti metsad. Metsarinded. Nõmme-, palu-, laane- ja salumets. Eesti metsade iseloomulikud liigid, nendevahelised seosed. Metsade tähtsus ja kasutamine. Puidu töötlemine. Metsade kaitse.

Mõisted: ökosüsteem, põlismets, looduspõlismets, majanduspõlismets, jahiulukid, sõralised, tippkiskja, metsarinded, metsatüübid: nõmmemets, palumets, salumets, laanemets.

Praktilised tööd:

- 1) tutvumine metsa kui koosluse ja selle elustikuga;
- 2) Eesti metsade valdavate puuliikide võrdlemine, kasutades näidisobjekte või veebipõhiseid õppematerjale;
- 3) uurimus: mets igapäevaelus / metsaga seotud tarbeesemed;
- 4) metsloomade tegutsemisjälgede uurimine.

Elukeskkond Eestis

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab tootjate, tarbijate ja lagundajate rolli aineringes ning selgitab toitumissuhteid ökosüsteemis;
- 2) kirjeldab ökosüsteemi elusat ja eluta osa ning selgitab loodusliku tasakaalu olulisust ökosüsteemides;
- 3) põhjendab aineringe olulisust;
- 4) kirjeldab inimese mõju looduskeskkonnale ja selgitab, kuidas võivad muutused keskkonnas põhjustada elustiku muutusi;
- 5) koostab õpitud kooslustevahelisi toimivaid toiduahelaid ja toiduvõrgustikke;
- 6) selgitab toitumissuhteid: parasitism, kisklus, sümbioos, konkurents.

Õppesisu

Ülevaade eluslooduse mitmekesisusest Eestis. Tootjad, tarbijad ja lagundajad. Toitumissuhted ökosüsteemis. Inimese mõju ökosüsteemidele.

Mõisted: toiduvõrgustik, laguahel, energia, parasitism, kisklus, sümbioos, konkurents.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) ökosüsteemi uurimine mudelitega;
- 2) veebipõhiste õpikeskkondade kasutamine toiduahelate ja toiduvõrgustike uurimiseks.

Eesti loodusvarad

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) nimetab taastuvaid ja taastumatuid loodusvarasid Eestis ning toob nende kasutamise näiteid;
- 2) oskab eristada graniiti, paekivi, põlevkivi, liiva, kruusa, savi ja turvast;
- 3) toob näiteid taastuvenergia tootmise ja kasutamise võimaluste kohta oma kodukohas;
- 4) selgitab mõistliku tarbimise vajadust, lähtudes seosest loodusvarad – tarbimine – jäätmed.

Õppesisu

Eesti loodusvarad, nende kasutamine ja kaitse. Loodusvarad energiaallikatena. Eesti maavarad, nende kaevandamine ja kasutamine. Kaevanduste ja karjääride kasutamise seotud keskkonnaprobleemid.

Mõisted: loodusvarad, taastuvad ja taastumatud loodusvarad, maavarad, setted, liiv, kruus, savi, turvas, kivim, lubjakivi, graniit, põlevkivi, karjäär, maa-alune kaevandus, energia, soojus- ja elektrienergia.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) setete ja kivimite kirjeldamine ning võrdlemine;
- 2) perekonna/kooli energiatarbimise uurimus;
- 3) ülevaate koostamine loodusvarade kasutamisest oma kodukohas.

Loodus- ja keskkonnakaitse Eestis

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) selgitab looduskaitse vajalikkust, toob näiteid kaitsealade, kaitsealuste liikide ja üksikobjektide kohta;
- 2) kirjeldab kaardi järgi kaitsealade paiknemist Eestis, sh oma kodukohas;
- 3) põhjendab niidu kui Eesti liigirikkaima koosluse elurikkust ja kaitsmise vajalikkust;
- 4) selgitab keskkonnakaitse vajalikkust;
- 5) põhjendab olmeprügi sortimise ja töötlemise vajadust ning sordib olmeprügi;
- 6) analüüsib enda ja oma pere tarbimist ning hindab selle mõju keskkonnale;

7) toob näiteid kodukoha ja Eesti keskkonnaprobleemide kohta ning pakub nende lahendamise võimalusi.

Õppesisu

Inimese mõju keskkonnale. Looduskaitse Eestis. Bioloogilise mitmekesisuse kaitse. Kaitsealad. Niit kui Eesti liigirikkaim kooslus. Kodukoha looduskeskkonna muutumine inimtegevuse tagajärjel. Jäätmekäitlus. Säästev tarbimine.

Mõisted: looduskaitse, bioloogiline mitmekesisus, looduslik niit, kulturniit, puisniit, pärandkooslus, keskkonnakaitse, jäätmed, ökomärgis, kaitsealused üksikobjektid, kaitsealad: looduskaitsealad, rahvuspargid, maastikukaitsealad.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- 1) kodukoha ettevõtte keskkonnamõju uurimine või ülevaate koostamine kodukoha ühest keskkonnaprobleemist;
- 2) individuaalse tegevuskava koostamine keskkonnahoidlikuks käitumiseks;
- 3) erinevate infoallikate põhjal ülevaate koostamine ühe kaitsealuse liigi või kaitseala kohta;
- 4) õppekäik kaitsealale.

2.5 Sotsiaalsed: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus

2.5.1 Ainevaldkond „Sotsiaalsed“ üldalused

2.5.1.1. Sotsiaalvaldkondlik pädevus

Ainevaldkonna õppeainete õpetamise eesmärk I ja II kooliastmes on kujundada õpilastes eakohane sotsiaalvaldkondlik pädevus: suutlikkus mõista ühiskonnas toimuvate muutuste põhjusi ja tagajärgi; tunda ning austada inimõigusi ja demokraatiat; vallata teadmisi kodanikuõigustest ja -vastutusest ning käituda nendega kooskõlas; ära tunda kultuurilist eripära; järgida üldtunnustatud käitumisreegleid; olla huvitatud oma kogukonna, rahva, riigi ja maailma arengust; kujundada oma arvamust ning olla aktiivne ja vastutustundlik kodanik; tunda ja kasutada lihtsamaid sotsiaalteaduste uurimismeetodeid; tunda huvi ümbritseva maailma vastu.

Sotsiaalainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) mõistab ühiskonnas toimuvate muutuste põhjusi ja tagajärgi;
- 2) valdab adekvaatset minapilti, oskab analüüsida oma võimalusi ja kavandab neist lähtuvalt tulevikuplaane;
- 3) tunneb ning austab demokraatiat ja inimõigusi, teab kodanikuõigusi ja -kohustusi, järgib üldtunnustatud käitumisreegleid ning on seaduskuulekas;
- 4) huvitub iseenda, oma kogukonna, rahva ja maailma arengust, kujundab oma arvamust ning mõistab oma võimalusi olla aktiivne ja vastutustundlik kodanik;
- 5) tunneb lihtsamaid uurimismeetodeid ja kasutab neist mõnda õppet;
- 6) teadvustab kultuurilist eripära ning suhtub lugupidavalt individuaalsetesse, kultuurilistesse ja maailmavaatelistesse erinevustesse juhul, kui need pole inimväärikust alandavad;
- 7) käitub üldtunnustatud sotsiaalsete normide ja suhtlemistavade järgi, mis aitavad toime tulla eakaaslaste hulgas, perekonnas, kogukonnas ning ühiskonnas, väärtustades neid;
- 8) on omandanud teadmisi ja oskusi enesekontrolli, enesekasvatuse, oma võimete arendamise, tervist tugevdava käitumise ja tervisliku eluviisi kohta ning suhtub positiivselt endasse ja teistesse;

9) hindab vabadust, inimväärikust, võrdõiguslikkust, ausust, hoolivust, sallivust, vastutustunnet, õiglust ja isamaalisust ning tunneb austust enda, teiste inimeste ja keskkonna vastu.

2.5.1.2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

Ainevaldkonna õppeained on ajalugu, ühiskonnaõpetus ja inimeseõpetus ning valikaine on usundiõpetus. Ajalugu õpitakse alates 5. klassist, inimeseõpetust 2. klassist ning ühiskonnaõpetust 6. klassist. Usundiõpetust on võimalik õpetada valikainena kõigis kolmes kooliastmes. Õppeainete kavades esitatud taotletavaid õpitulemusi ja õppesisu koostades on aluseks võetud arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti ning aineti alljärgnevalt:

I kooliaste

inimeseõpetus – 2 nädalatundi

II kooliaste

ajalugu – 3+1 nädalatundi

inimeseõpetus – 2 nädalatundi

ühiskonnaõpetus – 1 nädalatund

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmete sees määratakse kooli õppekavas arvestusega, et taotletavad õpitulemused ning õppe- ja kasvatusesmärgid oleksid saavutatud.

2.5.1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Sotsiaalainetes käsitletakse inimese ja ühiskonna toimimist minevikus ning tänapäeval. Sotsiaalainete vahendusel kujundatakse õpilastes oskusi näha ühiskonna arengus põhjuse-tagajärje seoseid ning teha teadlikke valikuid, lähtudes ühiskonnas kehtivatest väärtustest ja moraalinormidest. Õppe vältel kujundatakse õpilastes tahet toimida kõlbelise ja vastutustundliku ühiskonnaliikme ning isiksusena.

Ajalugu õppides omandavad õpilased kultuuriruumis orienteerumiseks vajalikke teadmisi oma kodukoha ja maailma minevikust ning kultuuripärandist. Aine vahendusel suunatakse õpilane teadvustama, analüüsima ja kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende omavahelisi seoseid ja seoseid tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi. Ajalooõpetus aitab kaasa teistes õppeainetes õpitava tervikuks sidumisele ning kujundab oskust mõista minevikunähtuste mõjul toimuvat arengut.

Inimeseõpetus lõimib õppesisu kõigis kooliastmes, toetades õpilase toimetulekut eakaaslaste hulgas, peres, kogukonnas ja ühiskonnas ning aitab õpilasel kujuneda sotsiaalselt küpseks ja teovõimeliseks isiksuseks. Inimeseõpetuse üldeesmärk on aidata kaasa õpilase sotsiaalses elus vajalike toimetulekuoskuste arengule, mille elluviimiseks kujundatakse õpilases terviklikku isiksust, sotsiaalset kompetentsust, terviseteadlikkust ja ausust, hoolivust, vastutustunnet ning õiglust. Inimeseõpetuse kaudu kujundatakse esmased teadmised ja hoiakud soolise võrdsuse osas.

Ühiskonnaõpetuses omandavad õpilased sotsiaalse kirjaoskuse: teadmised, oskused ja hoiakud ühiskonnas toimimiseks ning vastutustundlike otsuste tegemiseks. Õppeaine üldeesmärk on luua eeldused kodanikuidentiteedi ja ühiskonna sidususe tugevdamiseks ning aktiivse kodaniku kujunemiseks.

Kõik sotsiaalvaldkonna ained on toeks, et õpilasel areneks suutlikkus analüüsida oma käitumist ja selle tagajärge, sobival viisil väljendada oma tundeid, aktseptsida inimeste erinevusi ning arvestada neid suheldes; ennast kehtestada, seista vastu ebaõiglusele viisil, mis ei kahjusta enda ega teiste huve ega vajadusi. Sotsiaalvaldkonna õppeainete kaudu õpitakse tundma ning järgima ühiskondlikke väärtusi, norme ja reegleid, omandatakse teadmisi, oskusi ja hoiakuid sotsiaalselt aktseptsitud käitumisest ning inimeste vastastikustest suhetest, mis aitavad kaasa tõhusale kohanemisele ja toimetulekule perekonnas, eakaaslaste hulgas, kogukonnas ning ühiskonnas. Sotsiaalainete kaudu kujundatakse alus maailmavaatelse mitmekesisusega arvestamiseks ning valmisolek dialoogiks erineva maailmavaate esindajatega. Sotsiaalainetes käsitletavate õppeteemade kaudu kujundatakse õpilastes esmane valmisolek märgata naiste ja meeste ebavõrdsust ühiskonnas ja aidata kaasa soolise võrdõiguslikkuse edendamisele.

Valdkonnasisese lõiminguga taotletakse, et õpilane areneks terviklikuks isiksuseks, kes suhtub endasse ja teistesse positiivselt, arvestab kaasinimesi, lähtub oma tegevuses üldinimlikest väärtustest ning näeb ja mõistab ühiskonnas toimuvat. Kõigi sotsiaalvaldkonna õppeainete seisukohalt on tähtis koostööoskus ja töötamine rühmas. Tal on tõhusad oskused ja valmidus ühiskonnaellu sekkuda ning selles osaleda.

Õppesisu käsitluses teeb valiku aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üldja valdkonnapädevused ning õpitulemused oleksid saavutatud.

2.5.1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Sotsiaalainete valdkonna õppeainete õppimise kaudu kujundatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ning käitumise – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kelle väärtushinnangud, suhtlemis- ja sotsiaalsed oskused loovad sobiliku õpikeskkonna ning mõjutavad õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevuse ning sotsiaalse ja kodanikupädevuse kujundamist toetavad kõik ainevaldkonna õppeained erinevate rõhuasetuste kaudu. Suutlikkust mõista humanismi, demokraatia ja ühiskonna jätkusuutliku arengu põhimõtteid ning nendest oma tegutsemises juhendada toetavad ajalugu ja ühiskonnaõpetus. Kõik sotsiaallained süvendavad lugupidavat suhtumist erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse. Inimeseõpetus ning usundiõpetus toetavad väärtussüsteemide mõistmist, mõtete, sõnade ja tunnetega kooskõlas elamist, oma valikute põhjendamist ning enda heaolu kõrval teiste arvestamist. Oskus seista vastu kesksete normide rikkumisele ning sotsiaalse õigluse ja eri soost inimeste võrdse kohtlemise põhimõtete järgimine on üks õppekava üldeesmärke, mille kujundamisel on suurem rõhk ühiskonnaõpetusel ja inimeseõpetusel.

Enesemääratluspädevuse aluseks on suutlikkus mõista ja hinnata iseennast; hinnata oma nõrku ja tugevaid külgi ning arendada positiivset suhtumist endasse ja teistesse; järgida tervislikke eluviise; lahendada tõhusalt ja turvaliselt iseendaga, oma vaimse, füüsilise, emotsionaalse ning sotsiaalse tervisega seonduvaid ja inimsuhetes tekkivaid probleeme. Pädevuse kujundamist toetab peamiselt inimeseõpetus, ent rahvusliku, kultuurilise ja riikliku enesemääratluse kujundajana teisedki valdkonna õppeained.

Õpipädevus. Iga sotsiaalvaldkonna õppeaine kujundab suutlikkust organiseerida õpikeskkonda ning hankida õppimiseks vajaminevaid vahendeid ja teavet, samuti oma õppimise plaanimist

ning õpitu kasutamist erinevates kontekstides ja probleeme lahendades. Õppetegevuse ja tagasiside kaudu omandavad õppijad eneseanalüüsi oskuse ning suudavad selle järgi kavandada oma edasiõppimist.

Suhtluspädevus. Kõik valdkonna õppeained kujundavad suutlikkust ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada erinevates suhtlusolukordades; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust. Väljendusrikast keelt taotleavad kõik valdkonna õppeained.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus. Kõik valdkonna õppeained toetavad oskust kasutada erinevaid ülesandeid lahendades matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid kõigis elu- ja tegevusvaldkondades. Õpitakse eristama sotsiaalteadusi loodusteadustest (sh mõistma nendes kasutatavate uurimismeetodite eripära). Õpitakse otsima teavet, kasutades tehnoloogilisi abivahendeid, ja tegema saadud teabe alusel tõenduspõhiseid otsuseid.

Ettevõtlikkuspädevus. Ennekõike ühiskonnaõpetus, kuid ka teised valdkonna õppeained õpetavad nägema probleeme ja neis peituvaid võimalusi, seadma eesmärged, genereerima ideid ning neid ellu viima. Aineõpetuse kaudu kujundatakse algatusvõimet ja vastutustunnet, et teha eesmärkide saavutamiseks koostööd; õpitakse tegevust lõpule viima, reageerima paindlikult muutustele, võtma arukaid riske ning tulema toime ebakindlusega; õpitakse ideede teostamiseks valida sobivaid ja loovaid meetodeid, mis toetuvad olukorra, enda suutlikkuse ja ressursside adekvaatsele analüüsile ja tegevuse tagajärgede prognoosile ning on kooskõlas eesmärkidega.

Digipädevus. Sotsiaalaineid õppides kasutatakse digivahendeid info otsimiseks, kogumiseks ja esitamiseks. Saadud teavet rakendatakse ühiskonna probleemide üle arutledes ja arvamust avaldades. Digitaalset sisu luuakse või koostatakse kooskõlas autoriõigustega ning osatakse kasutada digivahendeid individuaalses ja ühisloomes. Arendatakse teadlikkust kodanikuaktiivsuse väljendamise võimalustest erinevates suhtluskeskkondades ning oskust kasutada e-teenuseid. Suurendatakse teadlikkust digivahendite rakendamisega kaasneva võimalikest terviseriskidest ja interneti turvalisusest.

2.5.1.5. Sotsiaalainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Sotsiaalained on teiste ainevaldkondadega seotud valdkonnapädevuste kujundamise kaudu.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Kujundatakse oskust väljendada end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult; lugeda ja mõista erinevaid tekste. Õpilasi juhatakse kasutama kohaseid keelevahendeid, ainealast sõnavara ja väljendusrikast keelt ning järgima õigekeelsusnõudeid. Tähtsustatakse teksti kriitilise analüüsi oskust, meediakirjaoskust, teabe hankimist, selle kriitilist hindamist, tööde vormistamist ning intellektuaalse omandi kaitset. Sotsiaalainete õppimise kaudu täiendatakse õpilaste teadmisi erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest. Õpilasi suunatakse märkama oma kultuuri ja teiste kultuuride erinevusi ning neist lugu pidama. Juhatakse tähelepanu erinevate suhtluskeskkondade reeglitele ning ühiskondlikule mitmekesisusele. Selgitatakse võõrkeelse algupäraga mõisteid, võõrkeeleoskust arendatakse ka lisamaterjali otsimisel ja mõistmisel.

Matemaatika. Kujundatakse järgmisi oskusi: ajaarvamine; ressursside plaanimine (aeg, raha); matemaatiline kirjaoskus, arvandmete esitlemine ja tõlgendamine (graafikud, tabelid, diagrammid); oskus probleeme seada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideid analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida; oskus loogiliselt arutleda,

põhjustada ja tõestada ning väärtustada matemaatilist käsitlust, mõista selle sotsiaalsed, kultuurilist ja personaalsed tähendusi.

Loodusained. Õpitakse mõistma looduskeskkonna ja geograafilise asendi mõju inimühiskonna arengule, inimese arengut ja rahvastikuprotsesse; majanduse ressursse; ühiskonna jätkusuutlikku säästlikku tarbimist, üleilmastumist, globaalprobleemide, sh keskkonnaprobleemide märkamist ja mõistmist ning jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamist.

Tehnoloogia. Käsitletavate teemade kaudu kujundatakse oskust hinnata tehnoloogia rakendamisega kaasnevat võimalust ja ohte; rakendada nüüdisaegseid tehnoloogiaid tõhusalt ning eetilisel oma õpi-, töö- ja suhtluskeskkonda kujundades; kasutada tehnovahendeid eesmärgipäraselt ja säästlikult, järgides ohutuse ning intellektuaalomandi kaitse nõudeid.

Kunstained. Käsitletakse Eesti, Euroopa ja maailma erinevate rahvaste kultuuriteemasid, iluhinnangute muutumist ajas; esteetilist arengut ja eneseteostuse võimalust, rahvakultuuri ning loomingulist eneseväljendusoskust.

Kehaline kasvatus. Kujundatakse oskust mõista ja väärtustada kehalise aktiivsuse tähtsust tervisliku eluviisi osana eri ajastul; arendatakse sallivat suhtumist kaaslastesse ning koostööpõhimõtteid tervislikku eluviisi järgides.

2.5.1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Elukestev õpe ja karjääri plaanimine. Kujundatakse iseseisva õppimise oskust, mis on tähtis alus

elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisele. Sotsiaalainete kaudu kujundatakse hoiakuid, mida on õpilasele vaja tulevases tööelus. Õpilastele tutvustatakse sotsiaalvaldkonnaga enim seotud ameteid, erialasid ja edasiõppimisvõimalusi. Kujundatakse arusaama ühiskonnas toimivate muutuste põhjustest ja tagajärgedest ning sellest, mil moel mõjutavad need õpilase valikuid ja tulevikku määravaid otsuseid.

Erinevate õppetegevuste kaudu saavad õpilased ülevaate tööturu üldisest olukorrast ja tulevikuproгноosidest, tööõigusest, erinevatest töödest eri tegevusvaldkondade ameti- ja kutsealadel ning kasutada seda infot nii tulevast õpitavat eriala valides kui ka pikemaajalist karjääri plaanides. Erinevaid ameteid ja elukutsesid tutvustades pööratakse tähelepanu töö iseloomule, töökeskkonnale, töötingimustele ning vajalikele teadmistele, oskustele ja isiksuseomadustele.

Õpe annab õpilasele teadmised sellest, et erinevate tööde tegemisel on erinevad nõuded ja töötingimused. Õpilast juhatakse analüüsima, millised on tema eeldused huvipakkuva töö tegemiseks, sh sobiv tervises seisund, füüsiline vorm, füsioloogilised eeldused. Õpilane hakkab analüüsima oma võimeid, oskusi ja väärtusi ning seostama neid tulevase haridustee ja tööelu valikutega, koostades esmase karjääriplaani.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Toetatakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes püüab leida lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele, pidades silmas nende jätkusuutlikkust.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Toetatakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise

põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähendust, on ühiskonda lõimitud, toetub oma tegevuses riigi kultuuritraditsioonidele ja arengusuundadele ning on kaasatud kohalikkude kogukonda käsitlevate otsuste tegemisse.

Kultuuriline identiteet. Toetatakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ja kultuuride muutumist ajaloo vältel ning kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktika eripärast nii ühiskonna ja terviku tasandil (rahvuskultuur) kui ka ühiskonna sees (regionaalne, professionaalne, klassi-, noorte jms kultuur; subkultuur ja vastukultuur) ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust, on kultuuriliselt salliv ning koostööaldis.

Teabekeskond. Toetatakse õpilase kujunemist infoteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat infokeskkonda ning suudab seda kriitiliselt analüüsida ja selles toimida olenevalt oma eesmärkidest ning ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetikast.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Toetatakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja tänapäevaseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Tervis ja ohutus. Toetatakse õpilase kasvamist vaimselt, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline käituma turvaliselt ning kujundama tervet keskkonda.

Väärtused ja kõlblus. Toetatakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes mõistab üldnimlikke ja ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

2.5.1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
- 3) võimaldatakse nii üksi- kui ka ühisõpet (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd ning teised kooperatiivse õppimise vormid), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaks õppijaiks ning loovaiks ja kriitiliselt mõtlevaiks ühiskonnaliikmeiks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid, sealjuures on põhiorhk hoiakute kujundamisel;
- 7) arvestatakse õpilaste võimeid ja suutlikkust, kohalikkude eripära ning muutusi ühiskonnas;
- 8) kasutatakse mitmekülgset õppemeetodite valikut rõhuasetusega aktiivõppemeetodeile: vestlus, arutelu, diskussioon, juhtumianalüüs, paaritöö, projektõpe, rollimäng, rühmatöö, väitlus, ajurünnak; ajaloolise kujutluse loomine, tegevuspõhine õpe (nt dramatiseeringud, mudelite ja makettide valmistamine, ühistegevus ja vabatahtlik töö, heategevusprojekt);

9) luuakse võimalused koostada referaat, ajajoon, õpimapp ja uurimistö, teha praktilisi uurimistöid (nt töö allikate ja kaardiga, töölehtede ja kontuurkaardi täitmine, küsitluse korraldamine, loovtöö/arutluse/arvamusloo kirjutamine, töö esitlemine, infootsing teabeallikatest, infoanalüüs, klassielu reeglite, päevaplaani ja isikliku eelarve koostamine, statistika ning juriidilise dokumendi lugemine, dokumendiplankide täitmine), osaleda temaatilistes mängudes (nt tarbijakaitse), kriitiliselt analüüsida reklaami, teemakohaseid filme jms;

10) laiendatakse õpikeskkonda: sotsiaal-kultuuriline ja ajaloolis-kultuuriline keskkond (muistised, ehitised), arvuti/ multimeediaklass, asutused, muuseumid, näitused, raamatukogu, looduskeskkond, kohaliku omavalitsuse ja riigiasutused, ettevõtted, mittetulundusühingud, arhiivid jm;

11) võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga (kohtuda erinevate inimestega, kaasata vanemaid jne), et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane.

2.5.1.8. Hindamise alused

Hindamise põhiülesanne on toetada õpilase arengut, et kujuneks positiivne minapilt ja adekvaatne enesehinnang. Ainekavas on kirjeldatud õppeaine õpitulemused kooliastmete kaupa kahel tasemel: üldised õpitulemused õpetamise eesmärkidena ning osaoskuste õpitulemused. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, sh esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele ning õpilase individuaalseid iseärasusi ja mõtlemise arengut. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest.

Hoiakute ja väärtuste kohta (nt huvi tundmine, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine, reeglite järgimine) antakse tagasisidet.

Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Tähtsal kohal on kujundav hindamine, mis keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus täpsustakse kooli õppekavas.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Aineteadmisi ja -oskusi ning hoiakuid hinnates on põhirõhk kujundaval hindamisel.

Õpitulemusi hinnates kasutatakse mitmekesiseid ja õpitulemustega vastavuses olevaid vorme, mis sisaldavad suulisi, kirjalikke ja praktilisi ülesandeid. Hindamismeetodite valikul arvestatakse õpilaste vanuselisi iseärasusi, individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla. Praktiliste tööde puhul hinnatakse mitte ainult tulemust, vaid ka protsessi kulgu.

Suuliste ja kirjalike ülesannete puhul õpilane:

- 1) selgitab ning kirjeldab mõistete sisu ja nendevahelisi seoseid;
- 2) selgitab oma arvamusi, hinnanguid, seisukohti ja suhtumisi, seostades neid omandatud teadmistega;
- 3) eristab, rühmitab, võrdleb ja analüüsib olukordi, seisundeid, tegevusi ning tunnuseid lähtuvalt

õpitulemustest;

4) demonstreerib faktide, mõistete ning seaduspärasuste tundmist, lähtudes õpiülesannete sisust.

Praktiliste ülesannete puhul õpilane:

1) rakendab õpituatsioonis teoreetilisi teadmisi praktiliselt;

2) demonstreerib õpitulemustes määratud oskusi õpituatsioonis;

3) kirjeldab õpitulemustes määratud teadmiste ja oskuste rakendamist igapäevaelus.

Inimeseõpetuses tähendab hindamine konkreetsete õpitulemuste saavutatuse ja õppija arengu toetamist, kusjuures põhiohk on õpilase arengu toetamisel, seejuures pakkudes võimalusi enesehindamiseks. Aineteadmiste ja -oskuste kõrval antakse kujundavat tagasisidet ka väärtuste ning hoiakute kohta. Väärtuste ja hoiakute hindamist võimaldavad rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö.

Ajaloo õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk on saada ülevaade ajalooõpetuse õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada saadud teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks. Õpitulemusi kontrollides tuleb jälgida teadmiste (ajaloolise sõnavara) ja oskuste tasakaalu.

Hindamise vormid sisaldavad 5. klassis suulist ja kirjalikku küsitlust, tööd kaartide, allikmaterjali ja piltidega, loovtööd ning jutustuse kirjutamist, samuti allika usaldusväärsust info edasikandmisel. Üksikfaktide tundmisele tuleb eelistada olulisemate ajaloosündmuste ja nähtuste analüüsi nõudvaid ülesandeid. Lühijutu ning kirjelduse puhul hinnatakse ülesehituse loogikat ja terviklikkust, mõistete ning märksõnade sobivust konteksti, stiili ja ainealast õigekirja. 5. klassis ei kontrollita kontrollitöödega enam kui üht õpitut teemat korraga.

Õpitulemuste kontrollimise ja hindamise vormid III kooliastmes peavad olema mitmekesised, sisaldama suulist ja kirjalikku küsitlust, tööd kaartide, dokumentide, allikmaterjali ja piltidega, referaadi ja uurimistöo koostamist, loovtööd ning arutluse kirjutamist. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle hindamist ja võrdlemist, katkendi põhjal vastamist, kommenteerimist ning usaldusväärsuse üle otsustamist. Üksikfaktide teadmisele tuleb eelistada tähtsamate ajaloosündmuste ja nähtuste analüüsi nõudvaid ülesandeid. Arutluse puhul hinnatakse vastavust teemale, ajastu ja teemakohaste faktide tundmist, analüüsi, võrdlemise ja seoste loomise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud hinnangute kaudu. III kooliastmes sobivad kontrolliks ja hindamiseks nii avatud kui ka etteantud vastusega ülesanded.

Ühiskonnaõpetuses tuleb hindamisel II kooliastmes arutlusoskust kujundavaid ja kontrollivaid ülesandeid koostades järgida jõukohasuse põhimõtet märksõnadest lahendamist toetava selgituseni ning täpse juhendini. Kokkuvõtvaks hindamiseks sobivad arvamyslugu ja juhtumianalüüs, dokumendi ja kaardi tundmine, avatud ja etteantud vastustega ülesanded, mõiste ja selgituse kokkuviimine, teabe tõlkimine teise vormi (graafikust tabelisse vms) ning info leidmine, kasutamine ja rühmitamine.

III kooliastmes sobivad kokkuvõtvaks hindamiseks probleemküsimuste avamine, arvamyslugu, uurimus ja juhtumianalüüs, dokumendi, statistiliste andmete ja karikatuuuri analüüs, kaardi tundmine, avatud ja etteantud vastustega ülesanded: mõiste ja selgituse kokkuviimine, teabe tõlkimine teise vormi (graafikust tabelisse vms) ning info rühmitamine.

Praktiliste tööde puhul hinnatakse töö plaanimise, tegemise, tulemuste tõlgendamise, järeldamise, põhjendamise ning tulemuste esitamise oskust.

Õpilase ja õpetaja koostöös hinnatakse ka õpilase õpitulemusi koolivälises mitteformaalses õppes, kui seal omandatu vastab taotlevatele õpitulemustele (nt osavõtt projektidest, tegevus õpilasesinduses või kodanikuühendustes jm).

2.5.1.9. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab valdava osa õppes klassis, kus on:

- 1) mööbli ümberpaigutamise võimalus rühmatööks ja ümarlauavestluseks ning toetavad demonstratsioonivahendid;
- 2) internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.

Kool võimaldab:

- 1) korraldada õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool klassiruumi (muuseumis, arhiivis, näitusel, raamatukogus jm) vähemalt kaks korda õppeaasta jooksul;
- 2) kasutada klassiruumis ainekava eesmärgi toetavaid õppematerjale ja -vahendeid:
 - a) Eesti Vabariigi põhiseadus;
 - b) ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioon;
 - c) ÜRO lapse õiguste konventsioon;
 - d) ajalooatlased, kontuur- ja seinakaardid;
 - e) allikakogumikud, käsiraamatud, erialased teatmeteosed;
 - f) elulooraamatud ja teabekirjandus;
 - g) auvised, digitaliseeritud andmebaasid ja arhiivid;
 - h) illustratiivne pildimaterjal (fotod, karikatuurid);
 - i) IKT-põhised õppematerjalid;
 - j) ajalehed ja ajakirjad;
 - k) statistilised ja metoodilised materjalid.

INIMESEÕPETUS

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli inimeseõpetusega taotletakse, et õpilane tunneb ja väärtustab isiksuse arenemisele ning sotsialiseerumisele kaasa aitavate teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist järgmistes valdkondades:

- 1) enesekohased ja sotsiaalsed oskused;
- 2) füüsiline, vaimne, emotsionaalne ja sotsiaalne areng;
- 3) tervis ja tervislik eluviis;
- 4) turvalisus ja riskikäitumise ennetamine;
- 5) üldinimlikud väärtused: ausus, hoolivus, vastutustunne ja õiglus.

Õppeaine kirjeldus

Inimeseõpetuses käsitletakse inimest ja tema sotsiaalset keskkonda tervikuna, integreerides õppesisu kõigis kooliastmes.

Inimeseõpetus toetab õpilase toimetulekut eakaaslaste hulgas, peres, kogukonnas ja ühiskonnas ning aitab õpilasel kujuneda sotsiaalselt küpseks ja teovõimeliseks isiksuseks.

Inimeseõpetuse üldeesmärk on aidata kaasa õpilase sotsiaalses elus vajalike toimetulekuoskuste arengule, mille elluviimiseks kujundatakse õpilases terviklikku isiksust, sotsiaalset kompetentsust, terviseteadlikkust ja üldinimlikke väärtusi, nagu ausus, hoolivus, vastutustunne ning õiglus.

Põhikooli inimeseõpetusega taotletakse, et õpilane tunneb ja väärtustab isiksuse arenemisele ning sotsialiseerumisele kaasa aitavate teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist järgmistes valdkondades:

- 1) enesekohased ja sotsiaalsed oskused;
- 2) füüsiline, vaimne, emotsionaalne ja sotsiaalne areng;
- 3) tervis ja tervislik eluviis;
- 4) turvalisus ja riskikäitumise ennetamine;
- 5) üldinimlikud väärtused: ausus, hoolivus, vastutustunne ja õiglus.

Inimeseõpetuse ainekava õpisisu on õppeprotsessis kirjelduses avatud kohustusliku ning süvendavate ja laiendavate teemade kaudu.

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED I KOOLIASTMES

3. klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab ennast ja teisi ning teab, et inimesed, nende arvamused, hinnangud ja väärtused on erinevad;
- 2) väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet;
- 3) väärtustab sõprust ja toetavaid peresuhteid armastuse ning vastastikuse toetuse allikana;
- 4) teab, milline on tervislik eluviis ning kuidas hoida füüsilist ja vaimset tervist, ning väärtustab neid;
- 5) mõistab oma õigust keelduda ennastkahjustavast tegevusest ning teab, kuidas ohuolukorras abi kutsuda;
- 6) teab, mis on perekond, kodu, kodukoht ja kodumaa, ning väärtustab neid;
- 7) teab Eesti riigi sümboleid ja naaberriike;
- 8) kirjeldab, mis on lapse õigused ja kohustused, mõistab vastutust oma tegude eest ning plaanib oma aega ja igapäevaseid tegevusi;
- 9) oskab suhelda ning käituda teisi arvestades ja koostööd tehes, sõnastab oma tundeid ning teab, et nende väljendamiseks on erinevaid viise;
- 10) teab põhilisi käitumisreegleid, arvestab neid ning kirjeldab, mis on õiglane ja ebaõiglane käitumine.

Õppesisu jaotus klassiti ja tundide arv

Õppesisu	2. klass	3. klass
Inimene: Mina	7	-
Inimene: Mina ja tervis	7	-
Inimene: Mina ja minu pere	7	-
Inimene: Mina ja kodumaa	7	-
Inimene: Mina: aeg ja asjad	7	-
Meie: Mina	-	8
Meie: Mina ja tervis	-	9
Meie: Mina ja meie	-	9
Meie: Mina: teave ja asjad	-	9
Kokku	35	35

Õppesisu ja õpitulemused 2. klassis

Inimene

Mina

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab oma väärtust, huve ja tegevusi, mida talle meeldib teha;
- 2) teab, mille poolest sarnanevad ja eristuvad erinevad sugupooled;
- 3) nimetab, mille poolest ta sarnaneb teistega ja erineb teistest;
- 4) väärtustab iseennast ja teisi;
- 5) mõistab viisaka käitumise vajalikkust.

Õppesisu

Mina. Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega. Iga inimese väärtus. Viisakas käitumine.

Mina ja tervis

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab, kuidas oma tervise eest hoolt kanda;
- 2) kirjeldab tervet ja haiget inimest;
- 3) teab, kas haigused on nakkuslikud või mitte;
- 4) teab, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud;
- 5) mõistab ja kirjeldab tervise hoidmise viise: mitmekesine toit, uni ja puhkus, liikumine ja sport;
- 6) demonstreerib õpituatsioonis lihtsamaid esmaabivõtteid ja abi saamise võimalusi (nt haav, kukkumine, mesilase nõelamine, ninaverejooks, praht silmas, puugihammustus, põletus ja rästikuhammustus);
- 7) teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi.

Õppesisu

Tervis. Terve ja haige inimene. Tervise eest hoolitsemine. Ravimid.

Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport. Abi saamise võimalused. Esmaabi.

Mina ja minu pere

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab, mille poolest perekonnad erinevad ja sarnanevad;
- 2) väärtustab üksteise abistamist ja arvestamist peres;
- 3) selgitab lähemaid sugulussuhteid;
- 4) teab oma kohustusi peres ning pereliikmete erinevaid rolle kodus ja tööl;
- 5) kirjeldab ja eristab võimalusi, kuidas abistada pereliikmeid kodustes töödes;
- 6) jutustab oma pere traditsioonidest;
- 7) kirjeldab ohtlikke kohti ning olukordi kooliteel ja koduümbruses, oskab tänaval käituda ning valib ohutu tee sihtpunkti;
- 8) väärtustab toetavaid peresuhteid ja kodu.

Õppesisu

Kodu. Koduarmastus. Perekond. Erinevad pered. Vanavanemad ja teised sugulased. Pereliikmete tegevus ja rollid. Vanemate ja teiste inimeste töö. Kodused tööd. Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. Kodu traditsioonid.

Koduümbrus. Naabrid ja naabruskond. Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek. Ohud kodus ja koduümbruses.

Mina ja kodumaa

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunneb ära Eesti Vabariigi lipu ja vapi;
- 2) oskab nimetada Eesti Vabariigi pealinna, sünnipäeva ja presidenti;
- 3) leiab Euroopa kaardilt Eesti ning Eesti kaardilt kodukoha;
- 4) tunneb rahvuslikku ja kodukoha sümbolikat;
- 5) nimetab oma kodukoha tuntud inimesi ja paiku ning väärtustab kodumaad;
- 6) kirjeldab rahvakombeid;
- 7) teab Eestis elavate rahvuste tavasid ja kombeid ning austab neid.

Õppesisu

Eesti – minu kodumaa. Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid. Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümbolid.

Rahvakalendri tähtpäevad. Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus.

Mina: aeg ja asjad

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) eristab, mis on aja kulg ja seis;
- 2) oskab koostada oma päevakava, väärtustades aktiivset vaba aja veetmist;
- 3) väärtustab oma tegevusi, mis on positiivsete tunnete tekkimise allikaks;
- 4) selgitab asjade väärtust;
- 5) oskab eristada oma ja võõrast asja ning mõistab, et võõrast asja ei tohi loata võtta;
- 6) väärtustab ausust asjade jagamisel.

Õppesisu

Aeg. Aja plaanimine. Oma tegevuse kavandamine. Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus.

Minu oma, tema oma, meie oma. Asja väärtus ja hind. Asjade väärtus teiste väärtuste seas.

Õppesisu ja õpitulemused 3. klassis

Meie

Mina

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab ja väärtustab igaühe individuaalsust seoses välimuse, huvide ja tugevusega, õigust olla erinev;
- 2) selgitab endasse positiivse suhtumise tähtsust;
- 3) nimetab enda õigusi ja kohustusi;
- 4) teab, et inimeste õigustega kaasnevad kohustused.

Õppesisu

Mina. Igaühe individuaalsus ja väärtuslikkus. Mina ja endasse suhtumine.

Lapse õigused ja kohustused.

Mina ja tervis

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab tervet ja haiget inimest;
- 2) kirjeldab, kuidas oma tervise eest hoolitseda;
- 3) kirjeldab seoseid tervise hoidmise viiside vahel: mitmekesine toitumine, uni ja puhkus ning liikumine;

- 4) teab, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud;
- 5) eristab vaimset ja füüsilist tervist;
- 6) kirjeldab olukordi ja toob näiteid, kuidas keelduda või hoiduda tegevusest, mis ohustab tervist;
- 7) demonstreerib õpituatsioonis lihtsamaid esmaabivõtteid ja abi saamise võimalusi (nt haav, kukkumine, mesilase nõelamine, ninaverejooks, praht silmas, puugihammustus, põletus ja rästikuhammustus);
- 8) nimetab, kelle poole pöörduda erinevate murede korral;
- 9) teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi;
- 10) väärtustab tervislikku eluviisi.

Õppesisu

Tervis. Terve ja haige inimene. Tervise eest hoolitsemine. Vaimne ja füüsiline tervis. Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport. Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras. Ravimid. Abi saamise võimalused. Esmaabi.

Mina ja meie

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) nimetab inimese eluks olulisi vajadusi ja võrdleb enda vajadusi teiste omadega;
- 2) kirjeldab omadusi, mis peavad olema heal sõbral, ning hindab ennast nende omaduste järgi;
- 3) väärtustab sõprust ja koostööd;
- 4) eristab enda head ja halba käitumist, kirjeldab oma käitumise tagajärgi ning annab neile hinnangu;
- 5) väärtustab leppimise, vabandust palumise ja vabandamise tähtsust inimsuhetes;
- 6) nimetab ja kirjeldab inimeste erinevaid tundeid ning toob näiteid olukordadest, kus need tekivad, ja leiab erinevaid viise nendega toimetulekuks;
- 7) demonstreerib õpituatsioonis, kuidas keelduda ennastkahjustavast tegevusest;
- 8) mõistab, et kiusamine ja vägivald ei ole aktseptitud ja lubatud käitumine, ning teab abi saamise võimalusi kiusamise ja vägivaldiga korral;
- 9) kirjeldab oma sõnadega, mida tähendavad vastutustundlikkus ja südametunnistus;
- 10) väärtustab üksteise eest hoolitsemist ja üksteise abistamist;
- 11) kirjeldab oma tegevuse plaanimist nädalas, väärtustades vastutust;
- 12) nimetab üldtunnustatud käitumisreegleid ja põhjendab nende vajalikkust;
- 13) teab liiklusreegleid, mis tagavad tema turvalisuse, ning kirjeldab, kuidas käituda liikluses turvaliselt;
- 14) eristab tööd ja mängu;
- 15) selgitab enda õppimise eesmärgi ning toob näiteid, kuidas õppimine aitab igapäevaelus paremini hakkama saada;
- 16) teab tegureid, mis soodustavad või takistavad õppimist.

Õppesisu

Minu ja teiste vajadused. Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine.

Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine. Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. Oskus panna end teise inimese olukorda. Keeldumine kahjulikust tegevusest.

Hea ja halb käitumine. Südametunnistus. Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed.

Liiklusreeglid. Mäng ja töö. Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. Meeskonnatöö. Tööjaotus.

Mina: teave ja asjad

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab eri meeltega tajutavaid teabeallikaid;
- 2) selgitab, kuidas võivad reklaamid mõjutada inimeste käitumist ja otsuseid ning mis on turvaline käitumine meediakeskkonnas;
- 3) teab, et raha eest saab osta asju ja teenuseid ning et raha teenitakse tööga;
- 4) selgitab, milleks kasutatakse raha ning mis on raha teenimine, hoidmine, kulutamine ja laenamine;
- 5) kirjeldab, mis vajadusi tuleb arvestada taskuraha kulutades ja säästes.

Õppesisu

Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas.

Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. Oma kulutuste plaanimine.

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED II KOOLIASTMES

6. klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab enda ja teiste positiivseid iseloomujooni ja omadusi ning sõprust ja armastust vastastikuse toetuse ning usalduse allikana;
- 2) väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet ning kirjeldab tõhusaid sotsiaalseid oskusi igapäevaelus: üksteise aitamist, jagamist, hoolitsemist ja koostööd;
- 3) kirjeldab uimastite tarbimisega kaasnevaid riske ja väärtustab tervislikku elu uimastiteta; demonstreerib õpituatsioonis, kuidas keelduda ennat ja teisi kahjustavast tegevusest;
- 4) kirjeldab, millised kehalised ja emotsionaalsed muutused toimuvad murdeas;
- 5) kirjeldab enesehinnangu parandamise ning enesekontrolli tegemise võimalusi ja tähtsust igapäevasuhetes, väärtustab inimeste erinevusi ning oskab teisi arvestada;
- 6) kirjeldab ja selgitab konfliktide võimalikke põhjusi ning oskab eristada tõhusaid ja mittetõhusaid konfliktide lahenduse viise; demonstreerib õpituatsioonis, kuidas aktiivselt kuulata ja kehtestavalt käituda;
- 7) väärtustab tervist ja tervislikku eluviisi ning arvestab tervisliku eluviisi komponente igapäevaelus;
- 8) teab, kuidas toimida ohuolukorras, ning oskab õpituatsioonis abi kutsuda;
- 9) kirjeldab tegevusi, mis muudavad tema elukeskkonna turvaliseks ja tugevdavad tervist.

Õppesisu jaotus klassiti ja tundide arv

Õppesisu	4. klass	5. klass
Tervis	4	-
Tervislik eluviis	5	-
Murdeiga ja kehalised muutused	6	-
Turvalisus ja riskikäitumine	10	-
Haigused ja esmaabi	7	-
Keskkond ja tervis	3	-
Mina ja suhtlemine	-	4
Suhtlemine teistega	-	10
Suhted teistega	-	9

Otsustamine ja konfliktid ning probleemilahendus	-	10
Positiivne mõtlemine	-	2
Kokku	35	35

Õppesisu ja õpitulemused 5. klassis

Tervis

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab füüsilist, vaimset ja sotsiaalset tervist ning selgitab tervise olemust nendest mõistetest lähtuvalt;
- 2) teab enda põhilisi tervisenäitajaid ning oskab mõõta ja hinnata kehakaalu, kehapiikkust, kehatemperatuuri ning pulsisagedust;
- 3) nimetab tervist tugevdavaid ja tervist kahjustavaid tegevusi ning selgitab nende mõju inimese füüsilisele, vaimsele ja sotsiaalsele tervisele;
- 4) kirjeldab üldisi stressi tunnuseid ja stressiga toimetuleku võimalusi.

Õppesisu

Tervise olemus: füüsiline, vaimne ja sotsiaalne tervis. Tervisenäitajad. Tervist mõjutavad tegurid.

Hea ja halb stress. Keha reaktsioonid stressile. Pingete maandamise võimalused.

Tervislik eluviis

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) oskab eristada tervislikke ja mittetervislikke otsuseid igapäevaelus;
- 2) kirjeldab tervisliku toitumise põhimõtteid ning väärtustab neid;
- 3) teab kehalise tegevuse mõju oma tervisele ja toob selle kohta näiteid;
- 4) oskab plaanida oma päevakava, lähtudes tervisliku eluviisi komponentidest;
- 5) väärtustab tervislikku eluviisi.

Õppesisu

Tervisliku eluviisi komponendid. Tervislik toitumine. Tervisliku toitumise põhimõtted. Toitumist mõjutavad tegurid.

Kehalise aktiivsuse vormid ja põhimõtted. Päevakava ning töö ja puhkuse vaheldumine. Uni.

Murdeiga ja kehalised muutused

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab murdeiga inimese elukaare osana ning murdeas toimuvaid muutusi seoses keha ning tunnetega;
- 2) aktseptib oma kehalisi muutusi ja teab, kuidas oma keha eest hoolitseda;
- 3) teab, et murdeiga on varieeruv ning igalühel on oma arengutempo;
- 4) teab suguküpsuse tunnuseid ja esmaste sugutunnuste seost soojätkamisega.

Õppesisu

Murdeiga inimese elukaares. Kehalised ja emotsionaalsed muutused murdeas. Kehaliste muutuste erinev tempo murdeas. Suhtumine kehasse ja oma keha eest hoolitsemine.

Suguline küpsus ja soojätkamine.

Turvalisus ja riskikäitumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab olukordi, kus saab ära hoida õnnetusjuhtumeid;
- 2) selgitab, miks on liikluseeskiri kohustuslik kõigile, ning kirjeldab, kuidas seda järgida;
- 3) teab, et õnnetuse korral ei tohi enda elu ohtu seada, ning oskab abi kutsuda;
- 4) mõistab meedia kaudu suhtlemisel ohtusid oma käitumisele ja suhetele ning vastutust oma sõnade ja tegude eest;
- 5) demonstreerib õpituatsioonis, kuidas kasutada tõhusaid enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi tubaka, alkoholi ning teiste uimastitega seotud olukordades: emotsioonidega toimetulek, enesetunnetus, kriitiline mõtlemine, probleemide lahendamine ja suhtlusoskus;
- 6) kirjeldab tubaka, alkoholi ja teiste uimastite tarbimise kahjulikku mõju tervisele;
- 7) väärtustab turvalisust ja ohutut käitumist.

Õppesisu

Turvaline ning ohutu käitumine koolis, kodus ja õues. Eakaaslaste ning meedia mõju tervise ja ohukäitumise valikud tehes; iseenda vastutus. Vahendatud suhtlemine.

Tõhusad enesekohased ja sotsiaalsed oskused uimastitega seotud situatsioonides. Valikud ja vastutus seoses uimastitega. Tubaka, alkoholi ja teiste levinud uimastite tarbimisega seonduvad riskid tervisele.

Haigused ja esmaabi

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) oskab kirjeldada, kuidas hoida ära levinumaid nakkus- ja mittennakkushaigusi;
- 2) teab, mis on HIV ja AIDS ning kuidas ennast kaitsta HIViga nakatumise eest;
- 3) kirjeldab, kuidas hoida ära õnnetusjuhtumeid ning kuidas ennast ja teisi abistada õnnetusjuhtumite korral;
- 4) teab, kuidas ohuolukorras turvalistelt käituda ja abi kutsuda, ning demonstreerib õpituatsioonis lihtsamaid esmaabivõtteid (nt kõhuvalu, külmumine, luumurd, minestamine, nihestus, peapõrutus, palavik, päikesepiste jm);
- 5) nimetab esmaabivahendeid ja kirjeldab, kuidas neid kasutada.

Õppesisu

Levinumad laste ja noorte haigused. Nakkus- ja mittennakkushaigused. Haigustest hoidumine. HIV, selle levikuteed ja sellest hoidumise võimalused. AIDS.

Esmaabi põhimõtted. Esmaabi erinevates olukordades. Käitumine õnnetusjuhtumi korral.

Keskkond ja tervis

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab tervislikku elukeskkonda, lähtudes oma kodukoha loodus- ja tehiskeskkonnast;
- 2) toob näiteid tegurite kohta, mis mõjutavad elukeskkonna turvalisust ja tervislikkust; kirjeldab õpikeskkonna mõju õpilase õpitulemustele.

Õppesisu

Tervislik elukeskkond. Tervislik õpikeskkond. Tervis heaolu tagajana.

Õppesisu ja õpitulemused 6. klassis

Suhtlemine

Mina ja suhtlemine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) analüüsib enda iseloomujooni ja -omadusi, väärtustades endas positiivset;
- 2) mõistab enesehinnangut mõjutavaid tegureid ja enesehinnangu kujunemist;
- 3) mõistab enesekontrolli olemust ning demonstreerib õpituatsioonis oma käitumise kontrolli.

Õppesisu

Enesesse uskumine. Enesehinnang. Eneseanalüüs. Enesekontroll. Oma väärtuste selgitamine.

Suhtlemine teistega

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab suhtlemise olemust ning väärtustab tõhusate suhtlusoskuste vajalikkust;
- 2) kirjeldab erinevaid mitteverbaalseid suhtlusvahendeid ning nende mõju verbaalsele suhtlemisele;
- 3) demonstreerib õpituatsioonis aktiivse kuulamise jt tõhusa suhtlemise võtteid;
- 4) mõistab eneseavamise mõju suhtlemisele ning demonstreerib õpituatsioonis, kuidas oma tundeid empaatiliselt ja suhteid tugevdavalt väljendada;
- 5) teadvustab eelarvamuste mõju suhtlemisele ja toob näiteid eelarvamuste mõju kohta igapäevasuhtluses;
- 6) eristab ning kirjeldab kehtestavat, agressiivset ja alistuvat käitumist ning mõistab nende käitumiste mõju suhetele;
- 7) teab, et ei ütlemine on oma õiguste eest seismine, ning demonstreerib õpituatsioonis kehtestava käitumise võtteid.

Õppesisu

Suhtlemise komponendid. Verbaalne ja mitteverbaalne suhtlemine. Aktiivne kuulamine. Tunnete väljendamine. Eneseavamine. Eelarvamused. Kehtestav, agressiivne ja alistuv käitumine. Ei ütlemine ennast ja teisi kahjustava käitumise puhul.

Suhted teistega

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab tõhusate sotsiaalsete oskuste (üksteise aitamise, jagamise, koostöö ja hoolitsemise) toimimist igapäevaelus;
- 2) oskab abi pakkuda ning teistelt abi vastu võtta;
- 3) väärtustab hoolivust, sallivust, koostööd ja üksteise abistamist;
- 4) demonstreerib õpituatsioonis oskust näha olukorda teise isiku vaatenurgast ning väärtustab empaatilist suhtlemist;
- 5) väärtustab sõprust kui vastastikuse usalduse ja toetuse allikat;
- 6) kirjeldab kaaslaste mõju ja survet otsustele, mõistab otsuste tagajärgi;
- 7) mõistab isiku iseärasusi, teadvustab soolisi erinevusi ja inimeste erivajadusi;
- 8) nimetab ning väärtustab enda ja teiste positiivseid omadusi ning teadvustab soolisi erinevusi ja inimeste erivajadusi.

Õppesisu

Tõhusad sotsiaalsed oskused: üksteise aitamine, jagamine, koostöö ja hoolitsemine. Sallivus enda ja teiste vastu. Hoolivus. Sõprussuhted. Usaldus suhetes. Empaatia. Vastutus suhetes. Kaaslaste mõju ja surve.

Erinevuste ja mitmekesisuse väärtustamine. Isikute iseärasused. Soolised erinevused. Erivajadustega inimesed.

Positiivsed jooned ja omadused endas ning teistes, nende märkamine.

Otsustamine ja konfliktid ning probleemilahendus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab probleemide erinevaid lahendusviise ja oskab neid õpituatsioonis kasutada;
- 2) kirjeldab erinevate lahendusviiside puudusi ja eeliseid ning mõistab nende tagajärgi;
- 3) selgitab ja kirjeldab eri situatsioonidesse sobiva parima käitumisviisi valikut;
- 4) selgitab konflikti häid ja halbu külgi ning aktseptib konflikte kui osa elust;
- 5) teab konfliktide lahendamise tõhusaid viise ja demonstreerib neid õpituatsioonis.

Õppesisu

Otsustamine ja probleemide lahendamine. Erinevate käitumisviiside leidmine probleeme lahendades. Tagajärgede arvestamine probleemilahenduses. Vastutus otsustamisel.

Konfliktide olemus ja põhjused. Tõhusad ja mittetõhusad konfliktide lahendamise teed.

Positiivne mõtlemine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) nimetab ja väärtustab enda ning teiste positiivseid omadusi;
- 2) väärtustab positiivset mõtlemist.

Õppesisu

Positiivne mõtlemine. Positiivsed jooned ja omadused endas ning teistes, nende märkamine.

2.5.2 Ajaloo ainekava Kernu Põhikoolis

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED II KOOLIASTMES

6. klassi lõpetaja:

- 1) kasutab asjakohaselt aja mõistega seonduvaid õpitud sõnu, lühendeid ja fraase;
- 2) tunneb mõningaid iseloomulikke sündmusi kodukoha ja Eesti ajaloost ning seostab neid omavahel;
- 3) teab mõnda ajaloolist asunit, selle tekkimise ja kujunemise põhjusi;
- 4) hindab materiaalsel keskkonda kui ajaloosündmuste peamist kandjat;
- 5) toob näiteid muinasaja ja vanaaja kohta;
- 6) mõistab vanaaja kultuuripärandi tähtsust inimkonna ajaloos ning esitab näiteid erinevate kultuurivaldkondade kohta;
- 7) mõistab, et ajaloosündmustel ja -nähtustel on põhjused ja tagajärjed, ning loob lihtsamaid seoseid mõne sündmuse näitel;
- 8) teab, et mineviku kohta saab teavet ajalooallikatest, töötab lihtsamate allikatega ja hindab neid kriitiliselt;
- 9) väljendab oma teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, koostab kava, lühijuttu ja kirjeldust ning kasutab ajalookaarti.

Õppesisu jaotus klassiti ja orienteeruv tundide arv teemade lõikes

Õppesisu	5. klass	6. klass
Ajaarvamine ja ajalooallikad, ajaloo sündmused, ajaloolised isikud ja eluolu	20	-

Eesti ajalugu kiviajast tänapäevani	50	-
Muinaeaeg	-	10
Vanad Idamaad	-	20
Vana-Kreeka	-	20
Vana-Rooma	-	20
Kokku	70	70

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED 5. KLASSIS

Ajaloo algõpetus

Ajaarvamine ja ajalooallikad. Eesti ajalugu

Õppesisu

Ajaarvamisega seotud mõisted ja ajaloo perioodid: muinaeaeg, vanaeaeg, keskaeg, uuaeg, lähiajalugu.

Ajalugu ja ajalooallikad. Allikate tõlgendamine: kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas, muuseum ja arhiiv. Ajatelg.

Ajaloosündmused ja silmapaistvad isikud kodukohas, Eestis, Euroopas ning maailmas. Elu linnas ja maal, rahu ja sõja ajal, eluolu, tegevusalad, elamud, rõivastus, toit, kultuur ja traditsioonid, nende muutumine ajas.

Ajalootunnis omandavad õpilased kultuuriruumis ning ajaloolises keskkonnas orienteerumiseks vajalikke teadmisi ja oskusi. Õpilasi suunatakse teadvustama, analüüsima, kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende seoseid omavahel ja tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi Eesti ajaloo näitel.

Õppematerjalid, mis aitavad õpitavat illustreerida, seostada, täiendada ja rakendada, veebilehed: www.ajapaik.ee 2 www.ra.ee/fotis www.ra.ee/fis www.tunneomaajalugu.ee
 Innove: <http://kke.innove.ee/images/failid/pdf/toolehed/Ajalugu1-66.pdf> Marju Kõivupuu, Malle Rütli. Keeleklikk. Kultuuriklikk:
https://www.keeleklikk.ee/et/learningsessions/KUL01_et/openDemo www.miksike.ee

Õppematerjalid 1. Esemel, sh arheoloogilised leiud, pärit EV või mis on pärit nõukogude ajast, 2. Vanemate ja/või vanavanemate lood nõukogude ajast 3. Plakatid, maalid, skulptuurid 4. Tunne oma ajalugu: <http://tunneomaajalugu.ee/category/lahiajalugu/>

Õppesisu käsitlemises teeb valiku aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üldpädevused ning valdkonna- ja ainepädevused oleksid saavutatud.

Õppeveerandi jooksul läbivatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest sh hindamise kriteeriumidest ja planeeritavatest üritustest teavitab õpetaja õpilast õppeveerandi algul.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunneb huvi mineviku vastu; tunneb oma kodukoha ja Eesti ajalugu kõige enam iseloomustavate sündmuste, protsesside ja isikute kaudu, kirjeldab mõnda kodukohas

- aset leidnud minevikusündmust ja inimeste eluolu minevikus, väärtustab ajaloomuistiseid oma kodukohas;
- 2) teab kodukohast pärit silmapaistvaid isikuid ja nende saavutusi;
 - 3) väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning oma rolli kultuuripärandi säilitajana ja edasikandjana ning määratleb end oma rahva liikmena;
 - 4) leiab, üldistab, tõlgendab, kasutab ja hindab kriitiliselt ajaloo teavet;
 - 5) teab ajaloo periodiseerimise üldisi põhimõtteid, kasutab ajaloo põhimõtteid, fraase sajand, aastatuhat, eKr, pKr, araabia number, Rooma number, kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas ja lühendeid õiges kontekstis, eristab ajaloo fakti tõlgendusest ja arvamusest, näeb ja sõnastab probleeme, kasutab ajalookaarti, töötab lihtsamate allikatega ning oskab koostada ajatelge;
 - 6) leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid, mõistab põhjuse-tagajärje, sarnasuse-erinevuse ja järjepidevuse olemust ning hindab allikate usaldusväärsust ajaloo sündmusi ja - protsesse ning ajaloolist keskkonda analüüsid, kirjeldab eluolu erinevusi maal ja linnas, sõja ja rahu ajal ning nende erinevusi minevikus ja nüüdisajal;
 - 7) tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi, kujundab ning põhjendab oma arvamust, analüüsib ja hindab oma tegevust ning näeb ja korrigeerib oma eksimusi;
 - 8) tunneb ja kasutab erinevaid õpivõtteid, tekstiliike ja teabeallikaid, väljendab oma teadmisi ning oskusi suuliselt ja kirjalikult ning kasutab õppetegevuses IKT vahendeid, oskab koostada lihtsamat ajaliini ja lühijuttu ajaloolisest isikust ning mineviku eluolust.

Lõiming pädevuste, läbivate teemade ja teiste õppeainetega:

Pädevused. Analüüsib enda teadmisi ja oskusi; väljendab end selgelt ja asjakohaselt; teeb koostööd ja arvestab teistega; organiseerib õpikeskkonda ja hangib õppimiseks vajaminevat teavet.

Arenevad:

- 1) kultuuriline identiteet;
- 2) sotsiaalne pädevus – õpilane teeb koostööd paarilisega või rühmas;
- 3) suhtluspädevus – õpilane väljendab ennast selgelt ja asjakohaselt.

Läbivad teemad. Teabekeskond; elukestev õpe ja karjääri planeerimine – ajaloolase, arheoloogi elukutse; keskkond ja jätkusuutlik areng; tehnoloogia ja innovatsioon - vanad esemed, tänapäevased esemed, asjade areng, innovatsioon; kultuuriline identiteet.

Lõiming teiste õppeainetega. Matemaatika: Rooma ja araabia numbrid, arvud, ajaarvamine. Geograafia – töö atlasega: informatsiooni leidmine kaardilt. Eesti/vene keel ja kirjandus: suuline ja kirjalik eneseväljendamine, ilukirjandus, kirjalik tekst kui infoallikas, ajaloolased raamatud, filmid jne. Kunsti- ja muusikaõpetus – kunsti- ja muusikateos kui ajalooline allikas, arhitektuur, maalid, plakatid, skulptuurid, filmikunst; muusika-helendid; loodusõpetus-erinevad looduslikud tingimused.

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED 6. KLASSIS

Õppesisu käsitlemises teeb valiku aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üldpädevused ning valdkonna- ja ainepädevused oleksid saavutatud.

Õppeveerandi jooksul läbivatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest sh hindamise kriteeriumidest ja planeeritavatest üritustest teavitab õpetaja õpilast õppeveerandi algul.

Muinasaja ja vanaaeg

Muinasaja

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab muinasaja inimese eluviisi ja tegevusalasid;
- 2) näitab kaardil ning põhjendab, miks ja mis piirkondades sai alguse põlluharimine;
- 3) teab, mis muudatusi ühiskonnaelus tõi kaasa metallide kasutusele võtmine;
- 4) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg, varanduslik ebavõrdsus, sugukond, hõim;
- 5) teab ning näitab kaardil Eesti ja kodukoha esimesi inimasustusalasid.

Õppesisu

Muinas- ja vanaaja periodiseerimine. Muinasaja arengujärkude üldiseloomustus: kiviaja inimese tegevusalad, põlluharimise algus, loomade kodustamine, käsitöö areng, metallide kasutusele võtmine. Eesti muinasaja üldiseloomustus, Pulli, Kunda. Muinasaegsed mälestised – kalmed ja asulakohad – ning arheoloogilised leiud. Kodukoha inimasustus muinasajal.

Lõiming pädevuste, läbivate teemade ja teiste õppeainetega:

Pädevused. Analüüsib enda teadmisi ja oskusi; organiseerib õpikeskkonda ja hangib õppimiseks vajaminevat teavet; väljendab end selgelt ja asjakohaselt; mõistab inimese eluviisis ajaloo jooksul toimunud arengut ja väärtushinnanguid; teeb koostööd ja arvestada teisi.

Läbivad teemad. Teabekeskond; keskkond ja jätkusuutlik areng; tehnoloogia ja innovatsioon; väärtused ja kõlblus.

Õppeained. Matemaatika: rooma ja araabia numbrid, positiivsed ja negatiivsed arvud. Geograafia: informatsiooni leidmine kaardilt, põlluharimise esimesed piirkonnad kaardil, kiviaja asulad Eesti alal. Loodusõpetus: aed ja põld elukeskkonnana. Tehnoloogiaõpetus: tehnika areng ajastute kaudu, lähtudes materjalidest ja töötlusviisidest.

Vanad Idamaad

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) selgitab, miks, kus ja millal tekkisid vanaaja kõrgkultuurid, ning näitab kaardil Egiptust ja Mesopotaamiat;
- 2) kirjeldab vanaaja elulaadi ja religiooni Egiptuse, Mesopotaamia või Juuda riigi näitel;
- 3) tunneb vanaaja kultuuri- ja teadussaavutusi: meditsiin, matemaatika, astronoomia, kirjandus, kujutav kunst, Egiptuse püramiidid ja Babüloni rippaiad; teab, et esimesed kirjasüsteemid olid kiilkiri ja hieroglüüfkiri;
- 4) seletab mõisteid linnriik, vaarao, mummia, sfinks, tempel, püramiid, preester, Vana Testament.

Õppesisu

Vanaaja sisu ja üldiseloomustus: ajalised piirid, looduslikud olud.

Vana-Egiptuse riigikorraldus, eluolu, religioon, kultuurisaavutused. Vaaraod Thutmosis III, Ramses II, Tutankhamon.

Mesopotaamia, sumerite linnriigid, leiutised (ratas, potikeder), Hammurabi seadused, eluolu, religioon, kultuurisaavutused.

Iisraeli ja Juuda riik, ainujumala usk, Vana Testament, kümme käsku.

Lõiming pädevuste, läbivate teemade ja teiste õppeainetega:

Pädevused. Analüüsib põhjusi ja tagajärgi ning nendevahelisi seoseid; analüüsib oma teadmisi ja oskusi; teeb koostööd ning arvestab erinevaid arvamusi; mõistab minevikus toimunu seoseid tänapäevaga.

Läbivad teemad. Keskkond ja jätkusuutlik areng; kultuuriline identiteet; tehnoloogia ja innovatsioon; väärtused ja kõlblus; teabekeskkond.

Õppeained. Kunstiõpetus: keraamika, skulptuur, skulptuuride modelleerimine savist, reljeef; arhitektuur: püramiidid, templid. Kirjandus: mütoloogia, piiblilood, erinevate rahvaste müüdid. Tehnoloogiaõpetus: tehnika areng, ratas kui pöördeline leiutis inimkonna ajaloos.

Vana-Kreeka

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) näitab kaardil Kreetat, Kreekat, Balkani poolsaart, Ateenat ja Spartat;
- 2) teab, et Vana-Kreeka tsivilisatsioon sai alguse Kreetat-Mükeene kultuurist;
- 3) kirjeldab Vana-Kreeka kultuuri ja eluolu iseloomulikke jooni järgmistes valdkondades: kirjandus, teater, religioon, kunst, sport;
- 4) võrdleb Vana-Kreeka ühiskonnakorraldust Ateena ja Sparta näitel;
- 5) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid polis, rahvakoosolek, akropolis, agora, türann, aristokraatia, demokraatia, kodanik, ori, eepos, olümpiamängud, teater, tragöödia, komöödia, skulptuur, Trooja sõda, hellenid, tähestik.

Õppesisu

Vanim kõrgkultuur Euroopas. Kreeka loodus ja rahvastik, Kreetat ja Mükeene kultuur.

Kreeka linnriigid. Ühiskonnakorraldus ja kasvatus Ateenas ning Spartas. Linnriikide nõrgenemine ja alistamine Makedooniale. Aleksander Suure sõjaretk ning maailmariigi tekkimine.

Vana-Kreeka kultuur ja religioon, eluolu ja mütoloogia. Olümpiamängud. Homerose kangelaseepika, ajalookirjutus, teater, kunst, arhitektuur, skulptuur, vaasimaal. Vana-Kreeka kultuuri tähtsus.

Lõiming pädevuste, läbivate teemade ja teiste õppeainetega:

Pädevused. Analüüsib oma teadmisi ja oskusi; teeb koostööd ning arvestab erinevaid arvamusi; mõistab põhjuseid ja tagajärgi ning nendevahelisi seoseid; mõistab minevikus toimunu seoseid tänapäevaga.

Läbivad teemad. Keskkond ja jätkusuutlik areng; kultuuriline identiteet; tehnoloogia ja innovatsioon; väärtused ja kõlblus; tervis ja ohutus.

Õppeained. Kirjandus: teater, teatri võlumaailm, müüdid, eepos. Kehaline kasvatus: olümpiamängud. Kunstiõpetus: skulptuur, skulptuuride modelleerimine savist.

Vana-Rooma

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) näitab kaardil Apenniini poolsaart, Vahemerd, Kartaagot, Roomat, Konstantinoopoli, Ida-Roomat ja Lääne-Roomat;
- 2) teab Rooma riigi tekkelugu ning oskab tingmärkidest juhindudes näidata kaardil Rooma riigi territooriumi ja selle laienemist;
- 3) iseloomustab eluolu ja kultuuri Rooma riigis;
- 4) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid vabariik, foorum, kapitoorium, Colosseum, patriits, plebei, konsul, senat, rahvatribuun, orjandus, amfiteater, gladiaator, leegion,

kodusõda, kristlus, piibel, provints, Ida-Rooma, Lääne-Rooma, Kartaago, Konstantinoopol, ladina keel.

Õppesisu

Rooma riigi tekkimine, looduslikud olud, kuningad. Rooma Vabariigi algus ja ühiskondlik korraldus. Rooma võimu laienemine Vahemere maades. Hannibal, Caesar, vabariigi lõpp. Rooma keisririigi ühiskondlik korraldus. Augustus, Rooma impeerium ja selle lõhenemine. Vana-Rooma kultuur, kunst ja arhitektuur, rahvas ja eluolu, avalikud mängud. Ristiusu teke, Uus Testament.

Lõiming pädevuste, läbivate teemade ja teiste õppeainetega:

Pädevused. Analüüsib oma teadmisi ja oskusi; teeb koostööd ning arvestab erinevaid arvamusi.

Läbivad teemad. Keskkond ja jätkusuutlik areng; kultuuriline identiteet; tehnoloogia ja innovatsioon; väärtused ja kõlblus.

Õppeained. Kirjandus: müüdid, piiblilood. Emakeel: kõnekunst. Kunstiõpetus: arhitektuur, skulptuur.

2.5.3 Ühiskonnaõpetuse ainekava Kernu Põhikoolis

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED II KOOLIASTMES

6. klassi lõpetaja:

- 1) teab ja väärtustab demokraatia põhimõtteid;
- 2) mõistab, kuidas demokraatia põhimõtted saavad toimida koolis, märkab probleeme koolis, toetab oma käitumise ja osalemisega koolidemokraatiat;
- 3) märkab ning arvestab erinevaid huve ja võimalusi ning on valmis koostööks ja kokkulepeteks, oskab otsida ja pakkuda abi probleemide lahendamisel;
- 4) teab Eesti riigi valitsemise põhilisi institutsioone, kirjeldab nende ülesandeid (kohalik omavalitsus, Riigikogu, Vabariigi Valitsus, Vabariigi President, kohus) ning nimetab erinevaid riigijuhtimisega seotud ameteid/elukutseid;
- 5) teab, mis on põhiseadus ja teised seadused, miks tuleb seadusi täita; teab, mis on lapse õigused ja vastutus;
- 6) selgitab näidetega, mis on kodanikuühendus, kodanikualgatus ja vabatahtlik töö; põhjendab vabatahtliku töö vajalikkust ning pakub abi abivajajaile; tunneb ära ebaõigluse ja oskab sellele vastu seista;
- 7) mõistab inimeste iseärasusi ning teab, et inimesed erinevad rahvuse, soo, vaimse ja füüsilise suutlikkuse ning vaadete ja usutunnistuste poolest; on salliv erinevuste suhtes ja valmis koostööks;
- 8) toob näiteid ühiskonna toimimiseks ja arenguks vajalikest elukutsetest ja ettevõtetest ning väärtustab töötamist kui peamist elatusallikat, tunneb oma õigusi ja vastutust omanikuna ja tarbijana ning mõistab, miks erinevais ametis töötamisel eeldatakse erinevaid teadmisi, oskusi ja isiksuseomadusi;
- 9) oskab leida teavet oma eesmärkide ja huvide tarbeks ning seda kriitiliselt hinnata; esitab oma teadmisi ja seisukohti selgelt ja veenvalt ning suudab neid põhjendada; loob, kasutab ja jagab infot ning väärtustab enda ja teiste autorite tööd;
- 10) teab, et tal on õigus saada abi, ning oskab leida abi ettetulevates elusituatsioonides.

Õppesisu jaotus klassiti ja tundide arv

Õppesisu	6. klass
Inimesed meie ümber, kogukonnad; Euroopa riigid ja rahvad; sallivus	8
Vabatahtlik tegevus: kodanikuühendused ja –algatus, koostöö	7
Demokraatia põhimõtted ja selle toimimine	7
Koolidemokraatia, lapse õigused ja võimalused osaleda poliitikas	6
Töö ja tarbimine	7
Kokku	35

Õppesisu ja õpitulemused 6. klassis

Sotsiaalsed suhted

Inimesed meie ümber, kogukonnad; Euroopa riigid ja rahvad; sallivus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) seletab oma sõnadega ning kasutab kontekstis mõisteid rahvus, riik, võrdõiguslikkus ja sallivus;

- 2) nimetab Eestis ja kodukohas elavaid rahvarühmi ning kirjeldab nende eluolu ja kultuuritraditsioone;
- 3) nimetab Eestis esindatud peamisi usundeid ja kirjeldab nende kombeid;
- 4) toob näiteid naiste ja meeste võrdsete õiguste ning nende rikkumise kohta Eestis;
- 5) teab ja hoiab kogukonna traditsioone;
- 6) teab, mis on isikutunnistus ja reisidokumendid (pass, isikutunnistus);
- 7) nimetab ja näitab kaardil Eesti naaberriike ning toob näiteid, kuidas muu maailm mõjutab elu Eestis.

Õppesisu

Eestis ja õpilase kodukohas elavad rahvarühmad (sotsiaalsed, rahvuslikud, religioossed jm).
Sooline võrdõiguslikkus.

Pere ja suguvõsa. Naabruskond maal ja linnas. Sõpruskond. Koolipere.

Euroopa riigid, Eesti naaberriigid.

Vabatahtlik tegevus: kodanikuühendused ja -algatus, koostöö

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) seletab oma sõnadega ja kasutab kontekstis mõisteid kodanikuühendus, kodanikualgatus, vabatahtlik tegevus;
- 2) nimetab kodukohas tegutsevaid seltsi, klubisid ja ühendusi ning kirjeldab nende tegevust;
- 3) nimetab kodukohas ja koolis tegutsevaid noorteorganisatsioone ning kirjeldab nende tegevust;
- 4) teab kodukoha kodanikualgatusi ning algatab neid ja osaleb neis võimaluse korral;
- 5) toob näiteid vabatahtliku töö kasulikkuse kohta; märkab probleeme ja pakub vajajatele abi.

Õppesisu

Kodukohas tegutsevate seltside, klubide ja ühenduste tegevus.

Noorteorganisatsioonid.

Eakohased kodanikualgatused võimalused.

Koostöö ja ühistegevus, kommunikatsioonivõimalused.

Demokraatia

Demokraatia põhimõtted ja selle toimimine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) seletab oma sõnadega ja kasutab kontekstis mõisteid inimõigus, seadus, demokraatia;
- 2) iseloomustab demokraatia põhimõtteid;
- 3) teab ja austab inimõigusi;
- 4) teab, et Eesti on demokraatlik vabariik, nimetab Vabariigi Valitsuse, Riigikogu ja Vabariigi Presidendi peamisi ülesandeid;
- 5) teab, mis on kohalik omavalitsus, toob näiteid oma valla/linna omavalitsuse tegevuse kohta;
- 6) teab, et kõik on võrdsed seaduse ees ja peavad seadusi täitma, toob näiteid seaduskuuleka käitumise kohta.

Õppesisu

Rahva osalemine ühiskonna valitsemises: arvamuste mitmekesisus ja sõnavabadus, osalus aruteludes ja otsustamises, õigus valida ja saada valitud.

Võimude lahusus. Riigikogu, Vabariigi Valitsus, Vabariigi President, kohus.

Kohalik omavalitsus.

Seaduse ülimuslikkus, seadus kui regulatsioon.
Peamised inimõigused (õigus elada, õigus vabadusele ja inimväärikusele jne).

Koolidemokraatia, lapse õigused ja võimalused osaleda poliitikas

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab demokraatia põhimõtete toimimist koolis;
- 2) toetab oma suhtumise ja tegutsemisega koolidemokraatiat;
- 3) tunneb ÜRO lapse õiguste konventsiooni põhimõtteid, nimetab lapse õigusi, teab õiguste ja vastutuse tasakaalu.

Õppesisu

Õpilasomavalitsus, õpilaste osalemine koolielu korraldamises ja õpilasesinduses.

Kooli sisekord (kodukord).

Lapse õigused (õigus haridusele, õigus vanemlikule hoolitsusele jne). Õiguste, kohustuste ja vastutuse tasakaal.

Töö ja tarbimine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teeb vahet vajadustel, soovidel ja võimalustel;
- 2) teab, kuidas raha teenitakse ja millest koosneb pere eelarve; oskab kulutusi tähtsuse järjekorda seada, koostada eelarvet oma taskuraha piires ning oma aega plaanida;
- 3) teab internetipanga ja pangakaardi (PIN-koodi) turvalise kasutamise reegleid;
- 4) iseloomustab, milliseid isiksuse omadusi, teadmisi ja oskusi eeldavad erinevad elukutsed ja ametid;
- 5) selgitab erinevate elukutsete vajalikkust ühiskonnale;
- 6) oskab tarbijana märgata ja mõista tooteinfot ning tunneb tarbija õigusi.

Õppesisu

Aja ja kulutuste planeerimine ning raha kasutamine, laenamine ja säästmine.

Elukutsed – teadmised ja oskused. Elukestev õpe. Elukutsed ja ettevõtted kodukohas.

Teadlik, säästev tarbimine. Töökultuur ja tööeetika.

2.6 Kunstiained: muusika ja kunst

2.6.1 Ainevaldkond „Kunstiained” üldalused

2.6.1.1. Kunstipädevus

I ja II kooliastmes on kunstivaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks kujundada õpilastes eakohane kunstipädevus: suutlikkus mõista kunstide mitmekesisust, arutleda kunsti ja muusika teemadel; väärtustada lähiümbruse, Eesti ja maailma kultuuripärandit; näha eri ajastute ja nüüdisaja kultuuri suhet; kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguliseks tegevuseks, väärtustada enda ja kaaslaste loomingut.

Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et II kooliastme lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab enda loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb nii individuaal- kui ka koostööprojektides ning peab tähtsaks lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib erinevaid kultuurinähtusi;
- 5) väärtustab ja hoiab Eesti ning siin elavate rahvusvähemuste kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, seostab kunsti ja kultuuri ning teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
- 6) omab ülevaadet kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsest ja ametitest.

2.6.1.2. Ainevaldkonna õppeained ja nende maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõikides põhikooliastmetes. Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–6. klassini.

Kunstivaldkonna õppeainetes taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks võetud arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti ja aineti alljärgnevalt.

I kooliaste

kunst – 4,5 nädalatundi

muusika – 6 nädalatundi

II kooliaste

kunst – 3 nädalatundi

muusika – 4 nädalatundi

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmeti määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et taotletavad õpitulemused ja õppe-kasvatuseesmärgid on saavutatavad.

2.6.1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstide valdkonna aineid I ja II kooliastmes ühendab tähelepanu loovuse ja

eneseväljendusoskuse arendamisele ning tervikliku maailmapildi kujundamisele. Kunstide kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Arendatakse mõtlemise paindlikkust ning avatust kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetab toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab õpilase tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist teistes õppeainetes, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab läheneda loovalt probleemidele ning väärtustada erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealane (verbaalne) keel;
- 4) loomingu eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku, arvestades, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

2.6.1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Kunstivaldkond võimaldab kujundada kõiki üldpädevusi igapäevases õppetöös nii teooria kui ka praktiliste tegevuste kaudu. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja -hinnangute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiliku õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Üldpädevuste kujundamisel on oluline kooli ning kodu koostöö.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsivate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loomingu tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused

ja esitlused, ühismusitseerimine, ühistes kunstiprojektides ning valdkondlikes ja valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uuendatud olukordades. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Ettevõtlikkuspädevus. Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

Digipädevus. Kunstiaineid õppides kasutatakse digivahendeid info otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks. Kogutud infot rakendatakse loovtöodes eesmärgipäraselt. Õpitakse loominguga tegelemiseks valida ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õppides ning

digitaalset sisu luues ja säilitades kasutatakse erinevaid audiovisuaalseid ning muid multimeediumi vahendeid ja rakendusi. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas. Suurendatakse teadlikkust digivahendite rakendamisega kaasneva võivatest terviseriskidest ja internetis loomingu jagamise turvalisusest.

2.6.1.5. Kunstiainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi.

Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms).

Kunstivaldkonna õppeainetes toetutakse teistes õppeainetes omandatud teadmiste, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutatavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalsed. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Kehaline kasvatus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordineerimist.

2.6.1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Kunstiaineid on võimalik seostada kõigi läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade puhul, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtutakse kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst ja muusika võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega, võimaldatakse vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt külastades loomeettevõtteid. Õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud erialasid ja edasiõppimise võimalusi.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskkond. Need teemad hõlmavad mitmekülgseid oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, mediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega. Teadvustatakse ümbritsevat loodus- või tehiskeskkonda loomingu allikana ja õpitakse keskkonda säästma. Väärtustatakse pärandkultuuri ning rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks, analüüsitakse tehiskeskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilistest vaatepunktist.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutatavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Õppesisis ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseeruvast maailmas. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel.

2.6.1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab õpilastele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
- 3) võimaldatakse õpilasel õppida individuaalselt ning koos teistega, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile, et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust ja konkreetse klassi võimekust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti/multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel kontsertidel, teatrites, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, näitustel, raamatukogudes jne;
- 7) kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemetoodikat;
- 8) seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
- 9) leitakse tunnivälise loomingulise tegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, näituste kavandamine, töötoad jms).

2.6.1.8. Hindamise alused

Kunstivaldkonna ainete õpetamisel ja pädevuste hindamisel lähtutakse iga õpilase võimetekohasest arengust ja õpitulemuste saavutatusest. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, põhikooli riiklikus õppekavas esitatud õpitulemused. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus määratakse ja täpsustatakse kooli õppekavas.

Kunstivaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi isikupäraste ideede ja loovate lahenduste leidmisel ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika-, kunsti- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvatele muusika- ja kunstiharrastusele; suunata ja toetada õpilasi haridustee valikul kunstide valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel.

Hindamisel lähtutakse ainevaldkonnas taotletavatest pädevustest, mille keskmes on:

- 1) õpilaste muusikaliste ja kunstialaste võimete areng;
- 2) teadmiste ja oskuste rakendamine muusitseerimisel ja kunstiloomingus;
- 3) isikupärane lähenemine loovülesannete lahendamisel.

Hindamisel väärtustakse õpilaste teoreetilisi teadmisi, püüdlikkust ja osalemist õppeprotsessis ning pingutust tulemuste elluviimisel. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära. Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised, õpilaste arengut motiveerivad ja vastavuses nende õpitulemustega. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangute abil. Numbrilisele hindamisele lisandub suuline tagasiside. Nii sõnaliste hinnangute kui ka numbrilise hindamise puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Õpetajapoolsed suulised sõnalised hinnangud ning numbrilised hinded peavad motiveerima õpilaste arengut kunstivaldkonnas.

Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead.

Kunsti õpetamisel juhindutakse õpilaste hindamisel kooliastmeti alljärgnevalt.

I kooliastmes hinnatakse:

- 1) oskust kasutada kunstimõisteid ning teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) oskust kasutada loovtöodes erinevaid töövõtteid ja tehnikaid, käsitsedes materjale otstarbekalt ja töövahendeid ohutult;
- 3) loovat, isikupärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- või rühmatöös;
- 4) oskust väärtustada ja analüüsida enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle.

II kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi ja oskust arutleda visuaalse kunstiinfoga seonduvate nähtuste üle, kasutades kunstimõisteid, teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) osalemist loovas tööprotsessis, kasutades eneseväljenduseks erinevaid kunstitehnikaid ja -materjale;
- 3) oskust kavandada ning kujutada nii vaatluse kui ka ideede põhjal;
- 4) loovat, sihipärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- ja rühmatöodes;
- 5) oskust väärtustada ja analüüsida disainiobjekte, enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle ümbritsevas.

Muusika õpetamisel hinnatakse õpilaste teadmiste ja oskuste rakendamist, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi ning õppe- ja kasvatusesmärke muusikaliste osaoskuste lõikes alljärgnevalt:

- 1) laulmine – aktiivne osavõtt ühislaulmisest, õpitulemustes nimetatud ühislauluvara omandamine;
- 2) pillimäng – musitseerimine kaasmängudes rühmas ja/või üksis;
- 3) omalooming – lihtsa kaasmängu, ostinato või liikumise loomine, ideede välja- pakkumine ning teostamine, loomingulisus;
- 4) muusika kuulamine ja muusikalugu, õppekäigud – muusika üle arutlemine, muusikateoste analüüsimine ning oma seisukohtade põhjendamine, osalemine kirjalikes ja suulistes aruteludes;
- 5) tunnist osavõtu aktiivsus – aktiivne osalemine tunni eri osades;
- 6) tunniväline muusikaline tegevus – osalemine koolikooris, orkestris, ansamblis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil (neid punkte arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel).

2.6.1.9. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab kunstivaldkonna ainete õppe klassis, kus on selleks vajalikud tingimused ja vahendid.

Kunst:

- 1) individuaalseks ja rühmatööks vajalik pind;

- 2) 500luksise päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal ning vesi/kanalisatsioon;
- 3) reguleeritava kõrgusega molbertid või lauad koos joonistusalustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika;
- 4) vajalikud töövahendid ja materjalid;
- 5) kunstiraamatud, ajakirjad ja teatmeteosed;
- 6) DATA-projektori, foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri kasutamise võimalus ning internetiühendus.

Muusika:

- 1) muusikalisteks tegevusteks, sh rühmatööks ja liikumiseks vajalik pind;
- 2) fono- ja videoteegi (CD, DVD, VHS), DATA-projektori kasutamise võimalus;
- 3) vajalikud vahendid: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, hifi- muusikakeskus, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDIsalvestusprogramm;
- 4) Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või kuuekeelsed väikekanded, akustilised kitarrid.

2.6.2 Muusika ainekava Kernu Põhikoolis

Muusika üldised õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli muusikaõpetuses taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb laulupidude traditsiooni edasikandmise protsessis ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda;
- 8) teab Eesti ja paikkonna tuntumaid heliloojaid ja interpreete ning väärtustab kultuuritraditsioone;
- 9) mõistab, kuidas huvi valdkonna vastu, muusikalised võimed ja teadmised võimaldavad kujundada sellest hobi (harrastuse) või tulevad tulevikus kasuks ameti valikul.

Muusika õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilaste individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse abil. Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse harmoonilisi isiksusi, tasakaalustatakse ja toetatakse õpilaste emotsionaalset arengut, sh teiste õppeainete omandamisel. Muusikaõpetuse kaudu avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika ainekava koostades on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;

- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilis-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas välja kujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusikaõpetuse koostisosad on musitseerimine (laulmine, pillimäng), muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.

Muusika kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) laulmine,
- 2) pillimäng,
- 3) muusikaline liikumine,
- 4) omalooming,
- 5) muusika kuulamine.

Õppeaine koostisosad ja osaoskused on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses ning neid kujundatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Musitseerides arendatakse isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguks eneseväljenduseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust, emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ja kujundatakse isamaa-armastust. Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat noodikirja lugemise oskust koos musitseerimisega.

Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikalist maitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist).

Muusikaõpetuse lahutamatuks osaks on kontserdielu korraldamine koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning nad saaksid ürituste korraldamise kogemuse.

Tundide arv klassiti

Õppeaine	Nädalatunde klassiti					
	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl
Muusika	2	2	2	2	1	1

Õppesisu ja õpitulemused I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning vastavalt võimetele ühe- ja/või kahehäälses kooris;
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause;
- 4) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 7) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 8) kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega;
- 9) väärtustab enese ja teiste loomingut;
- 10) mõistab laulupeo tähendust.

MUUSIKA ÕPITULEMUSED JA ÕPPESISU I KOOLIASTMES

Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Teele, tee, kurekesed”, „Kevadel” („Juba linnukesed...”), „Kevadpidu” („Elagu kõik...”).

Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) on omandanud plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides.

Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge seotud kehalise kasvatusena.

Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- 3) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne);
- 4) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);
- 2) eristab kuuldelt laulu ja pillimuusikat;
- 3) eristab kuuldelt marssi, valssi ja polkat;
- 4) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
- 5) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara.

Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
 - 2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
 - 3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
 - 4) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
 - 5) õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;
 - 6) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas.
- meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana
- koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor
- muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng
- rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämbel), vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat
- märkide latern, segno, volt, tutvustamine laulurepertuaariga

Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusika oskussõnavara.

I kooliastme õppesisu

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatega. Kujundatakse alus muusikatraditsioonide säilitamiseks ja edasikandmiseks. Pillimängus omandatakse rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna.

Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu.

Muusikalise kirjaoskuse algtõed omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu ja neid rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.

Õpilaste esinemisostkust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jne).

Mitmekülge muusika kuulamise kogemuse saavutamiseks ja kontserdikultuuri kujundamiseks ning silmaringi avardamiseks võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli.

Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

Õpitulemused ja rõhuasetused õppesisu käsitlemisel I kooliastmes klassiti

1. Laulmine

Õpitulemused I kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise vaba tooni tekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas.	1. klass Õpilaste vokaalsete võimete arendamine rühmas laulmisel. Õige keha hoiaku, hingamise ja diktsiooni kujundamine. Hingamisharjutused.
	2. klass Õpilaste vokaalsete võimete arendamine rühmas laulmisel. Õige keha hoiaku, hingamise ja diktsiooni teadlik jälgimine.
	3. klass Õpilaste vokaalsete võimete arendamine rühmas ja individuaalsel laulmisel. Õige keha hoiaku, hingamise ja diktsiooni teadlik jälgimine.
Mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ja meeleolu.	1. klass Tutvumine muusikale iseloomuliku väljendusviisidega. Dünaamika põhimõisted: vaikselt, valjult.
	2. klass Dünaamika mõisted forte, piano. Helikõrgused. Laulmine.
	3. klass Erinevat liiki muusika kuulamine ja iseloomustamine. Tempo tajumine.
Laulab meloodiat käemärkide, astmetreppi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi.	1. klass Astmete SO, MI, RA, LE, JO tundmaõppimine kuulamise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.
	2. klass Astmete RA ₁ , SO ₁ , JO ¹ , NA, DI tundmaõppimine kuulamise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.
	3. klass Astmemudelite (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) tajumine kuulamise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.

Laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule.	1. klass 1. klassile eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaulud, kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud.
	2. klass 2. klassile eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaulud, kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud.
	3. klass 3. klassile eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaulud, kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud.
Laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tuppa“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ (Juba linnukesed ...), „Kevadpidu“ (Elagu kõik ...).	1. klass “Eesti hümn” (F. Pacius), “Mu koduke”(A. Kiiss), lastelaul “Lapsed tuppa”.
	2. klass “Eesti hümn”(F. Pacius), lastelaulud “Teele tee kurekesed”, “Tiliseb tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus).
	3. klass “Eesti hümn”(F. Pacius), “Kevadpidu” (Elagu kõik...), “Kevadel” (Juba linnukesed...).

2. Pillimäng

Õpitulemused I kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des. On omandanud plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides.	1. klass Orffi pedagoogika – kaasmängud, ostinatod, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid. Rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid.
	2. klass Orffi pedagoogika. Seoses pillimänguga viiulivõtme, tähtnime ja nende asukoha tundmaõppimine noodijoonestikul. Tähtnime kasutamine plaatpillide ja plokkflöödi omandamisel.
	3. klass Orffi pedagoogika. Plokkflöödi kasutamine musitseerimisel.
Väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.	1. klass Pillimängus muusika sisu ja meeleolu erinevad väljendamise võimalused. Käte ning jalgadega rütmi kaasa löömine.
	2. klass Pillimängus muusika sisu ja meeleolu väljendamine, kasutades dünaamikat: forte-piano. Uued rütmipillid.
	3. klass

	Pillimängus muusika sisu ja meeleolu väljendamine, kasutades iseseisvalt dünaamikat. Rütmisaate väljamõtlemine.
--	---

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused I kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu.	1. klass Erineva tempo järgi muusika eristamine ja selle järgi tempos liikumine.
	2. klass Liikumine erinevates rütmides: valss, marss, polka.
	3. klass liikumine kahelöögilises ning kolmelöögilises taktimõõdus.
Tantsib eesti laulu- ja ringmänge.	1., 2. ja 3. klass Eesti laulu- ja ringmängude tantsimine, näiteks „Kaks sammu sissepoole“ ja „Plaks plaks“.

4. Omalooming

Õpitulemused I kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel.	1. klass Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel.
	2. klass Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Rütmilis-meloodilised improvisatsioonid.
	3. klass Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Lihtsate rütmipillide valmistamine.
Kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid.	1., 2. ja 3. klass Käemärkidega erinevate astmenimede näitamine ja kasutamine kaasmängudes õpitu piires.
Loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärse, laulusõnu jne.	1. klass Lihtsamate liisusalvide loomine.
	2. klass Lihtsamate regivärsside loomine.
	3. klass Lihtsamate laulutekstide loomine.
Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.	1. klass Muusika meeleolu edasi andmine loovliikumise kaudu vabas vormis.
	2. klass Tantsuliikumiste väljamõtlemine eri rütmidele.
	3. klass Loovliikumise kavandamine muusika meeleolu väljendamiseks ja selle kasutamine.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused I kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus).	1. klass Meloodia, rütm, tempo. Tutvumine erinevate karakterpaladega
	2. klass Uued oskussõnad muusika kirjeldamiseks. Tutvumine erinevate karakterpaladega
	3. klass Meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus. Tutvumine erinevate karakterpaladega
Eristab kuuldelisel laulu ja pillimuusikat.	1. klass Instrumentaal- ja vokaalmuusika eristamine
	2. klass Kuulmise järgi erinevad pillide äratundmine.
	3. klass Peamiste hääleliikide eristamine.
Eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkad.	1. klass Erinevaid žanride tutvustamine.
	2. klass Kahe- ning kolmelöögilised muusikapalad ja tantsud
	3. klass Kuuldeliselt marsi, valsi ja polka eristamine.
On tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill).	1. klass Eesti rahvalaulud: „Linnukesed“, „Kus on minu koduke?“, „Tihane“. Kannel, Hiiu kannel.
	2. klass Eesti rahvalaulud: „Laula, laula kuukene, „Sokukene“, „Päkapikk“. Lõõtspill, torupill.
	3. klass Eesti rahvalaulud: „Karjapoiss“, „Laulu mõju“, „Kaera-Jaan“. Sarvepill, vilepill.
Kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara.	1. klass Kuulatud muusika kirjeldamine vabas vormis.
	2. klass Kuulatud muusika meeleolu ja karakteri kirjeldamine, kasutades termineid duur, moll.
	3. klass Kuulatud muusika meeleolu ja karakteri kirjeldamine, tuues esile erinevad kontrastid muusikas.
Väljendab muusika meeleolu ja karakterit kunstiliste vahenditega.	1. klass Muusikapala järgi pildi joonistamine.
	2. klass Muusikameeleolu kirjeldamine joonistades
	3. klass Muusika meeleolu ja karakteri väljendamine vabalt valitud kunstiliste vahenditega.

Seostab muusikapala selle autoritega.	1. klass Tšaikovski „Pähklipureja“, „Laste album“
	2. klass Bach „Nali“, Beethoven „Elisele“, Saint-Saens „Loomade karneval“
	3. klass Vivaldi „Aastaajad“, Kevad, Lepo Sumera „Lugu liblikatest“, Grieg „Mäekuninga tants“

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused I kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
Mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes	1. klass Noodivältused, paus, rütmifiguurid: 2. klass Noodivältused, paus, rütmifiguurid: 3. klass Rütmifiguurid ja paus:
Mõistab 2-ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides.	1., 2. ja 3. klass 2-ja 3-osalise taktimõõdu kasutamine musitseerimisel.
Tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides. Mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes. Õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida.	1. klass Astmemudelite laulmine erinevates kõrguspositsioonides: astmetel SO, MI, RA, (JO) põhinevad mudelid. 2. klass Astmemudelite laulmine erinevates kõrguspositsioonides: astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA ₁ , SO ₁ põhinevad mudelid. JO-võtme tähenduse mõistmine ning noodist lauldes kasutamine. 3. klass Astmemudelite laulmine erinevates kõrguspositsioonides: astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA ₁ , SO ₁ , JO ¹ , NA, DI põhinevad mudelid. JO- ja RA-astmerida (duur ja moll) seoses lauludega
Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivälduse pikendajana.	1. klass Noodijoonestik, noodipea, noodivars. 2. klass Astmerida, astmetrepp, punkt noodivälduse pikendajana. 3. klass Meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kahekordne taktijoon
Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:	1. klass Rahvalaul, rahvapill, rahvatants.

koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor.	2. klass Dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor.
	3. klass Koorijuht, koor, ansambel, eeslaulja.
Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng.	1. klass Marss, polka, valss, muusikapala.
	2. klass Eelmäng, vahemäng, kaasmäng, ostinato.
	3. klass Salm, refrään, kaanon
Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat.	1. klass Rütm, meloodia
	2. klass Tempo, kõlavärv, vaikel, valjult.
	3. klass Piano, forte, fermaat.
Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: laulurepertuaariga tutvustatakse märke latern, segno, volt.	1. klass Latern.
	2. klass Segno.
	3. klass Volt.

7. Õppekäigud

Õpitulemused I kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil.	1.klass Õppekäikudel kogetud muusikaelamuste kirjeldamine ning nende kohta arvamuse avaldamine suuliselt.
	2.klass Õppekäikudel kogetud muusikaelamuste kirjeldamine ning nende kohta arvamuse avaldamine suuliselt ning mingil kunstilisel viisil
	3. klass Õppekäikudel kogetud muusikaelamuste kirjeldamine ning nende kohta arvamuse avaldamine suuliselt ja kirjalikult ning vabalt valitud looval (kunstilisel) viisil.
Kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	1. klass Suuliselt arvamuse väljendamine, kasutades seni õpitud muusikalist oskussõnavara.
	2. klass Suuliselt arvamuse väljendamine, kasutades seni õpitud muusikalist oskussõnavara.
	3. klass Suuliselt ja kirjalikult arvamuse väljendamine, kasutades seni õpitud muusikalist oskussõnavara.

Õppesisu ja õpitulemused II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) õpetaja soovitusel musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasi;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni Eesti ja teiste maade rahvamuusikas;
- 12) tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja osaleb selles, mõistab laulupeo traditsiooni tähendust.

MUUSIKA ÕPITULEMUSED JA ÕPPESISU II KOOLIASTMES

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;

3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 3) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore, teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 5) on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub nendesse lugupidavalt;
- 6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara;
- 7) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 6) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;
vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon;
tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);

tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

Õppekäigud

Õpilane:

arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Muusika õppesisu II kooliastmes

II kooliastmes tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised osaoskused on laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt. Pillimänguoskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi plokkflöödi mänguvõtteid.

Muusikalises liikumises on põhirõhk eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis on osata kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimaluse korral kuulatakse ka paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut.

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes.

Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.

Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

Õpitulemused ja rõhuasetused õppesisu käsitlemisel II kooliastmes klassiti

1. Laulmine

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
<p>Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest.</p> <p>Rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes.</p> <p>Laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule.</p>	<p>4., 5. ja 6. klass</p> <p>Laulmine klassis oma hääle omapära arvestades ühe- või kahehäälselt (kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laule a cappella ja saatega). Lauupeo traditsiooni ja tähenduse mõistmine.</p>
<p>Seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g-G2</p>	<p>4. klass</p> <p>Meloodiate laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI).</p>

	5. ja 6. klass Meloodiate laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA ₁ , SO ₁ , JO ¹ , LE, NA, DI). Duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega.
Laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kas tunned maad“ (J. Berad), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber).	4. klass „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Kas tunned maad“ (J. Beerat), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann).
	5. klass „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Mu isamaa armas“ (Saksa rahva laul), „Meil aiaäärne tänavas“ (Eesti rahva laul).
	6. klass „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Püha öö“ (F. Gruber).

2. Pillimäng

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinato'des. Rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid. Seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga. Kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.	4. klass Orffi pedagoogika – kaasmängud, ostinatod, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid. Rütmi mängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid. Absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus. Süvendatult pilli õppinud õpilaste rakendamine musitseerimisel.
	5. klass Helistikke ja toonika kolmkõlade C-duur, a-moll seostamine pillimänguga.
	6. klass Helistikke G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi. Tantsib eesti laulu- ja ringmänge. Väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.	4. klass Orffi pedagoogika. Eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine: Eesti, Vene.
	5. klass Orffi pedagoogika. Eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine: (valikuliselt) Soome, Läti, Leedu, Rootsi, Norra.
	6. klass Orffi pedagoogika. Eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulike karakterite väljendamine: (valikuliselt) Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari, Saksa.

4. Omalooming

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
<p>Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel.</p> <p>Kasutab improvisatsioonides astmemudeleid.</p> <p>Loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne.</p> <p>Kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.</p>	<p>4. klass</p> <p>Orffi pedagoogika –omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid.</p> <p>Omaloomingus üksinda ning koos musitseerides omandatud muusikaliste oskuste ja teadmiste kasutamine. Lihtsamate pillide valmistamine.</p>
	<p>5. klass</p> <p>Ideede esitamine ja oma loovuse võimetekohane rakendamine nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes.</p>
	<p>6. klass</p> <p>Infotehnoloogia võimaluste kasutamine ideede esitamisel ja oma loovuse võimetekohasel rakendamisel nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes.</p>

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
<p>Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi.</p> <p>Iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara.</p>	<p>4. klass</p> <p>Erinevates muusikapalades muusika väljendusvahendite kuulamine ja eristamine: meloodia, rütm, tempo. Kuulatava muusikapala iseloomustamine ja põhjendamine kasutades õpitut oskussõnavara.</p>
	<p>5. klass</p> <p>Erinevates muusikapalades muusika väljendusvahendite kuulamine ja eristamine: dünaamika, tämber. Kuulatava muusikapala iseloomustamine ja põhjendamine kasutades õpitut oskussõnavara.</p>
	<p>6. klass</p> <p>Erinevates muusikapalades muusika väljendusvahendite kuulamine ja eristamine: vorm. Kuulatava muusikapala iseloomustamine ja põhjendamine kasutades õpitut oskussõnavara.</p>
<p>Kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni</p>	<p>4. klass</p> <p>Sopran, metsosopran, alt, tenor, baritone, bass.</p>
	<p>5. klass</p> <p>Kooriliigid (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor).</p>
	<p>6. klass</p> <p>Tuntumad Eesti koorid. Eesti laulupidude traditsioonid.</p>
<p>Kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi</p>	<p>4. klass</p> <p>Klahv- ja keelpillid.</p>

(klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit	5. klass Puhk- ja löölpillid.
	6. klass Sümfooniaorkester.
Tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi	4. klass Eesti rahvalaulud.
	5. klass Eesti rahvapillid ja –tantsud.
	6. klass Eesti rahvamuusika suursündmused.
On tutvunud Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt	4. klass Vene , Läti , Leedu, Soome.
	5. klass Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri.
	6. klass Poola, Austria, Ungari, Saksa.
Teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.	4., 5. ja 6. klass Autorluse mõiste. Muusikanäidete leidmine internetist ja nende korrektne kasutamine.

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
<p>Mõistab elivältuste , rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <p>Mõistab taktimõõtude 2/4 , 3/4 , 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides.</p> <p>Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega).</p> <p>Mõistab viulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g-G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides.</p> <p>Mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C-a, G-e, F-d tähendust ning kasutab neid musitseerides</p>	4. klass Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: 2/4,3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel.
	5. klass Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: Helilaadi ja helistiku eristamine ja kasutamine, helistikud C - a;
	6. klass Rütmifiguurid: Noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA ₁ , SO ₁ , JO ¹ , LE, NA, DI laulmine, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides. Helistikud G – e, F – d. Kaheksandik taktimõõdu tutvustamine laulurepertuaarist tulenevalt.
Mõistab alolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud	4. klass Eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad.
	5. klass Absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid.
	6. klass Diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud.

Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid) tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo	4. klass Vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon.
	5. klass Tempo: andante, moderato, allegro, largo, ritenuto. Tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid).
	6. klass Dünaamika: piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

7. Õppekäigud

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaalamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil.	4., 5. ja 6. klass Suuliselt, kirjalikult ja muul looval viisil (visuaalne kunst, dramatiseering, loovliikumine jms) oma arvamuse väljendamine, kasutades seni õpitud muusikalist oskussõnavara.

2.6.3 Kunstiõpetuse ainekava Kernu Põhikoolis

Kunsti üldised õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli kunstiõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö, uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ja kriitilise mõtlemise ning probleemi lahendamise oskusi;
- 2) tunnetab ja arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstitöid, rakendades õpitud teadmisi ja oskusi;
- 4) eksperimenteerib mõtete, mõistete, vahendite, materjalide ning tehnikatega;
- 5) töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
- 6) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 7) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 8) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 9) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kunsti rolli ühiskonnas;
- 10) väljendab oma arvamusi ja teadmisi suuliselt ning kirjalikult, kasutades (kunsti)oskussõnavara;
- 11) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 12) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaini näidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 13) omab ülevaadet kunsti-, disaini- ja arhitektuurivaldkonnaga seotud ametitest ja elukutsetest.

Kunsti õppeaine kirjeldus

Põhikooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-

koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Kunstiõpetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine,
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine,
- 3) teadmised visuaalkultuurist,
- 4) mõtestamine ja refleksioon.

Osaoskuste kujundamine ja arendamine on omavahel põimunud nii õpilaste loova ning iseseisva mõtlemisoskuse arenemise kui ka uute teadmiste omandamise, kinnistamise ning praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujundamine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti seostest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest.

Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemina kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele panevad aluse õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Näidete valikul kunstiajalooost lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ning visuaalsest kultuurist lähiümbruses ja Eestis.

Tundide arv klassiti

Õppeaine	Nädalatunde klassiti						
	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	Kokku
Kunst	1,5	2	1	1	1	1	7,5

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED I KOOLIASTMES

Kunsti õppe- ja kasvatusesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb kunstiõppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
- 4) tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu.

Õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) esitab oma ideede erinevaid lahendusi;
- 2) rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid, oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned;
- 3) rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid;
- 4) kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes;
- 5) oskab nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;

- 6) uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt, arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle;
- 7) tuleb toime virtuaalsetes keskkondades, teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Õppesisu

Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, kunstitehnikad ja materjalid Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad.

Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm).

Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.

Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne) Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine.

Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.

Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitised keskkonnas. Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed.

Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.

Ideede esitamise kavandid ja mudelid.

Õppetegevused

Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine.

Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline Rakendamine.

Oma tööde esitlemine, selgitamine. Kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.

Õppekäigud muuseumidesse, nüüdiskunsti näitustele.

Kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.

Lähiümbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine. Makettide ja kujundustööde teostamine.

Visuaalse kultuuri näidete kriitiline (reklaamid, filmid, arvutimängud jne) vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.

Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.

ÕPITULEMUSED JA RÕHUASETUSED ÕPPESISU KÄSITLEMISEL I KOOLIASTMES KLASSITI

Õpitulemused 1. klassis

1. klassi õpilane:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned;
- 3) paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 4) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega;
- 5) katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 6) katsetab ja kasutab julgelt õpituid joonistamise, maalimise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- 7) valib sobiva kujutusviisi olulisema esile toomiseks;
- 8) kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- 9) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega;
- 10) arutleb tarbevormide üle;

- 11) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
- 12) paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 13) tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;
- 14) arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;
- 15) tuleb toime reaalses muuseumi (galerii)keskkonnas;
- 16) arutleb meedia rolli ja mõju üle igapäevaelus, kasutades õpitud ainemõisteid.

Õppesisu I kooliastmes	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel kooliastmel ja 1. klassis
Pildiline ja ruumiline väljendus Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.	Esemete ja olendite iseloomulike tunnuste leidmine. Peamise esiletõstmise suuruse, asukoha ja värvi abil. Oma tööde esitlemine ja selgituste andmine. 1. klass Vabanemine stampkujunditest (päikese-neljandik, aknarist jms). Tuttavate asjade kujutamine – lilled, mänguasjad jms. Inimese vanuse, ameti jms joonistamine mälu järgi. Mõisted kolmnurk, ruut, ring jne. Mänguasjade ja omameisterdatud mudelitega lavastuslikud mängud.
Materjalid ja tehnikad Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning töövahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, pildistamine, vormimine jne).	Erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahendite läbiproovimine. Kunstitehnikate ja töövõtete loominguiline rakendamine. Materjalide, töövahendite ja töökohta otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine. 1. klass Maal – näpuvärvid, guašš. Skulptuur – plastiliin, savi jt pehmed voolimismaterjalid. Graafika – riipimine vms.
Disain ja keskkond Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitised keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel. Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine.	Ideede selgitamine ja vormistamine jooniste ja makettidena tulenevalt situatsiooni kirjeldavast lähteülesandest. Vormi ja funktsiooni seos. Kunstitunnis omandatud oskuste rakendamine digitaalsete vahenditega töödes. 1. klass Märk – geomeetriliste kujundite erinevad tähendused. Kiri – oma nime kujundus portfooliol vms.
Kunstikultuur Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid. Lähiümbruse loodus ja ehituskunst. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad.	Vana ja uue võrdlemine. Muuseumide ja näituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja nende üle arutlemine. 1. klass Eesti ja maailm – keskaegsed hooned. Rahvakunst – laulupidu ja rahvariided.
Meedia ja kommunikatsioon	Meedia kodus ja koolis. Pildilise jutustuse vormid ja vahendid.

Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus. Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.	1. klass Asjade tähendus pildil (nt loodusmaterjalidest installatsiooni jäädvustamine fotona).
---	---

Lõiming 1. klassis

Emakeel: sõnaline eneseväljendus, arutus- ja kirjeldusoskus; lugude jutustamine; tähed, tekstist arusaamine.

Matemaatika: geomeetrilised kujundid: ring, ruut, kolmnurk, kuup, risttahukas ja püramiid, kujundite tipud, servad ja tahud; kera; ümbritsevast tasandiliste ja ruumiliste kujundite leidmine.

Kodundus: arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle; ruumide korrastamine ja kaunistamine.

Tööõpetus (kavandamine): ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine; ideede visandamine paberil; idee esitlemine.

Tööõpetus (materjalid): materjalide saamisluhu, omadused, otstarve ja kasutamine; katsetused erinevate materjalidega; sagedasemad töövahendid; jõukohaste esemete modelleerimine ja meisterdamine; materjalide lihtsamad töötlemise viisid (mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine); ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval.

Muusika: loomingulisus musitseerimisel, muusika lugude jutustajana.

Loodusõpetus: kodukoha/kooliümbruse tuntumad vaatamisväärsused, kodukoha ajalugu ja ehitised.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: positiivne hoiak õppimisse.

Väärtused ja kõlblus: minu asjad, asjade väärtus, asjade hoidmine.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: osalemine rühmatöös, oma arvamuse avaldamine.

Kultuuriline identiteet: kunstiteoste ja mineviku-kogemuse (esemed, lood) säilitamise tähtsus.

Keskkond ja jätkusuutlik areng: keskkond minu ümber.

Teabekeskkond: infotehnoloogia võimalused teabe hankimisel

Kultuuriline identiteet: kunstiteoste ja mineviku-kogemuse (esemed, lood) säilitamise tähtsus.

Õpitulemused 2. klassis

2. klassi õpilane:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks;
- 3) katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 4) kasutab õpitud joonistamise, maalimise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- 5) kasutab erinevaid paberi kasutamise töövõtteid ning tehnikaid;
- 6) paneb tähele värvide koosmõju;
- 7) kujutab esemeid, olendeid, sündmusi omas laadis endale tähenduslikes töödes;
- 8) jutustab visuaalselt lugusid;
- 9) valib sobiva kujutusviisi olulisema esile toomiseks;
- 10) kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- 11) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd;
- 12) seostab vormi otstarbega;
- 13) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;

- 14) kirjeldab ja arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;
 15) tuleb toime muuseumi-keskkonnas;
 16) arutleb reklaami mõju üle igapäevaelus.

Õppesisu I kooliastmes	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel kooliastmel ja 2. klassis
<p>Pildiline ja ruumiline väljendus Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.</p>	<p>Esemete ja olendite iseloomulike tunnuste leidmine. Peamise esiletõstmine suuruse, asukoha ja värvi abil. Oma tööde esitlemine ja selgituste andmine.</p> <p>2. klass Puude, mägede, pilvede jms kujutamine mitmel erineval moel. Esemete tähtsamad tunnused. Esmased proportsioonireeglid. Geomeetristest kujunditest pildi loomine. Piltjutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.</p>
<p>Materjalid ja tehnikad Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning töövahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, pildistamine, vormimine jne).</p>	<p>Erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahendite läbiproovimine. Kunstitehnikate ja töövõtete loominguine rakendamine. Materjalide, töövahendite ja töökooha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.</p> <p>2. klass Maal – tempera. Skulptuur - seisvad figuurid materjali lisamisega. Graafika – monotüüpia jt erinevad tömmised.</p>
<p>Disain ja keskkond Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitiskeskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel. Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine.</p>	<p>Ideede selgitamine ja vormistamine jooniste ja makettidena tulenevalt situatsiooni kirjeldavast lähteülesandest. Vormi ja funktsiooni seos. Kunstitunnis omandatud oskuste rakendamine digitaalsete vahenditega töödes.</p> <p>2. klass Märk – liiklusmärkide keel. Kiri – dekoratiivkiri kingipakil.</p>
<p>Kunstikultuur Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid. Lähimbruse loodus ja ehituskunst. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad.</p>	<p>Vana ja uue võrdlemine. Muuseumide ja näituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja nende üle arutlemine.</p> <p>2. klass Eesti ja maailm – lossid, kindlused ja mõisahooned Rahvakunst – talu ja taluriistad.</p>
<p>Meedia ja kommunikatsioon Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus. Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.</p>	<p>Meedia kodus ja koolis. Pildilise jutustuse vormid ja vahendid.</p> <p>2. klass Piltjutustuse kujundamine (nt foto sidumine joonistuste ja tekstiga). E-kaart.</p>

Lõiming 2. klassis

Emakeel: suuline väljendusoskus; joonistuse põhjal jutustamine; lugemistekstidest lähtudes oma loo joonistamine.

Loodusõpetus: inimeste elu võrdlemine maal ja linnas; erinevad elukeskkonnad; vastutustundlik ja keskkonda hoidev tarbimine; Eesti saared; taimede välisehitus, loomade välisehitus; ühe taime või looma uurimine; loomaaia või loomapargi külastus või lemmik-loomapäeva korraldamine; organismid erinevates elukeskkondades.

Muusika: loodushääled muusikas; muusika kuulamine ja muusikaline lugu; muusika meeleolu visualiseerimine; helide tekitamine paberiga (lehvitamine, kortsutamine, rebimine jm); muusika elemendid (rütm, dünaamika, meloodia, tämber); regilaulu rütm (mustrid).

Tööõpetus: oma klassiruumi kaunistamine tähtpäevadeks; jõukohaste esemete valmistamine: kasutab materjale säästlikult; valib erinevaid töötlemisviise ja -vahendeid; käsitseb kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult; kasutab paberit ning kartongi tasapinnalisi ja ruumilisi esemeid valmistades.

Tööõpetus (kavandamine): ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval; ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine; ideede visandamine paberil; idee esitlemine; lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.

Tööõpetus (materjalid): eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne); võrdleb materjalide üldisi omadusi.

Võõrkeel: lastele mõeldud erileheküljed muuseumide veebilehtedel.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: kool, positiivne suhtumine õppimisse.

Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon: info otsing ja silmaringi avardamine, raamatukogud, internetilehed; veebilehed muuseumide või kunstiteoste tutvustusega.

Väärtused ja kõlblus: minu hobid ja huvid.

Keskkond ja jätkusuutlik areng: looduse ilu, säästev suhtumine loodusesse.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: osalemine rühmatöös, oma arvamuse avaldamine.

Kultuuriline identiteet, seos inimeseõpetusega: traditsioonid peres, koolis, kodukohas; mineviku-kogemuse ja kaasaegse kultuuri säilitamise tähtsus (kunstiteosed, esemed, lood); jõuludega seotud traditsioonid peres, koolis, kodukohas.

Tervis ja ohutus: koolitee, ohtlikud olukorrad, ohutu liiklemine tänaval, maanteel; tervisliku eluviisi väärtustamine; tervislik toitumine.

Õpitulemused 3. klassis

3. klassi õpilane:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega;
- 4) kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- 5) leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks;
- 6) paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 7) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- 8) kasutab erinevaid akvarelltehnikaid;
- 9) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega;
- 10) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
- 11) tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuuseumides ja näitustel;
- 12) arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;

- 13) tuleb toime reaalses kultuuri-ja õppekeskkondades;
 14) kasutab animatsiooniloomise võimalusi;
 15) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid;
 16) tuleb toime virtuaalsetes kultuuri-ja õppekeskkondades;
 17) teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Õppesisu I kooliastmes	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel kooliastmel ja 3. klassis
<p>Pildiline ja ruumiline väljendus Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.</p>	<p>Esemete ja olendite iseloomulike tunnuste leidmine. Peamise esiletõstmise suuruse, asukoha ja värvi abil. Oma tööde esitlemine ja selgituste andmine.</p> <p>3. klass Maastik kevadel, suvel, sügisel ja talvel. Esimesed katsetused kujutamisel naturist. Dünaamiline kriipsujuku liikumise kavandamine. Plasttaarast, karpidest loomade vms meisterdamine.</p>
<p>Materjalid ja tehnikad Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning töövahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, pildistamine, vormimine jne).</p>	<p>Erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahendite läbiproovimine. Kunstitehnikate ja töövõtete loominguiline rakendamine. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.</p> <p>3. klass Maal – akvarell, pastell. Skulptuur – voolimine ühest tükist, ilma juurde lisamata. Graafika – papitrükk vms.</p>
<p>Disain ja keskkond Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitiskeskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel. Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine.</p>	<p>Ideede selgitamine ja vormistamine jooniste ja makettidena tulenevalt situatsiooni kirjeldavast lähteülesandest. Vormi ja funktsiooni seos. Kunstitunnis omandatud oskuste rakendamine digitaalsete vahenditega töödes.</p> <p>3. klass Märk – stilisatsioon. Kiri – šrifti valik vastavalt ülesandele.</p>
<p>Kunstikultuur Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid. Lähiumbruse loodus ja ehituskunst. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad.</p>	<p>Vana ja uue võrdlemine. Muuseumide ja näituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja nende üle arutlemine.</p> <p>3. klass Eesti ja maailm – lähikonna kunstigaleriide ja muuseumide asukoht ja funktsioonid. Rahvakunst – kindamustrid, sokisääred jms. Tegelikuse ja virtuaalsete keskkondade võrdlus.</p>
<p>Meedia ja kommunikatsioon</p>	<p>Meedia kodus ja koolis. Pildilise jutustuse vormid ja vahendid.</p>

Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus. Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.	3. klass Uue tähenduse andmine asjadele või kujutatava konteksti muutmisega (nt juurviljadest tegelased tervisliku toitumise videos).
---	--

Lõiming 3. klassis

Emakeel: sõnaline väljendusoskus, arutusoskus; omakultuur ja kultuuride mitmekesisus muinasjuttude ainetel; raamatute kujundus, pildi joonistamine lugemispala või luuletuse ainetel; teema „Muinaslood ja pärislood“ (märksõnad: mängiv inimene; võlumaailm; tunded ja nende põhjused; tekkelood; kohanimed; müstilised olendid; anekdoodid; uni ja unenäod; muinasjutt ja tõsilugu); rühmatöös oma teksti juurde joonis; teema „Jõuluaeg, omakultuur ja kodukoha pärimused“; etenduse reklaami teksti koostamine ja kujundamine; piltloo väljamõtlemine ja selle vormistamine; aastaajad, ajaühikud, aja kulgemine, ajatelg (nelja aastaaja pilt); piltidega tabeli/ plakati/ voldiku/ raamatu kujundamine; raamatukogus sobivate luuletuste otsimine, luuletustega trükise kujundamine. õnnitluskaardi kujundamine; valitud värsile vastuse joonistamine; teema „Magus tähestik“: tähestik, nimed; sõbrad ja sõpruse hoidmine, sallivus.

Loodusõpetus: mets kui erinevate organismide elupaik; maakaart, ilmakaared; ilmakaarte määramine; fotolt plaaniks; mõõtkava; aastaajad, värvid looduses; päikesesüsteem (Maa ja Päike, valgus ja vari); taevakehad; virmalised.

Inimeseõpetus: teema „Ajalugu“ (rahvus, laulupidu, „Kalevipoeg“, taluhooned); teema „Kultuur“ (rahvariided, ehted, minevik, pärand); teave ja reklaam, internet; aeg ja selle kulgemine.

Muusika: musitseerimise ja muusika kuulamise võlu; värvid muusikas; muusikateater; muusika elemendid- rütm, meloodia, dünaamika, kõlavärv; eesti rahvalaulud, rahvamuusika, rahvatantsud; minu muusikaline trikk; loodushääled.

Kehaline kasvatus: liikumise võlu ja ilu;

Matemaatika: ajaühikute kestvuse võrdlus.

Tööõpetus: rahvakunst ja rahvariided, rahvakunsti elementide kasutamine kaasaegses riietuses. Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: kool, positiivne suhtumine õppimisse; erinevate tegevusalade ja ametite tutvustamine, nende olulisus ning omavahelised seosed.

Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon: teabevajaduse määratlemine ja otsing; silmaringi avardamine; infotehnoloogia võimalused teabe hankimisel; leitud teabele kriitilise hinnangu andmine; visuaalse teksti analüüs; etenduse reklaamide kujundamine ja tutvustuste saatmine

Kultuuriline identiteet: Eesti ja teiste maade muinasjutud; isadepäeva kaart, mardipäeva mask.

Õppekäik: Eesti Rahva Muuseum või muu Eesti eluolu tutvustav muuseum; minevikukogemuse säilitamise tähtsus (kunstiteosed, esemed, lood).

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: osalemine rühmatöös, oma arvamuse avaldamine; ühisürituse ettevalmistamine ja läbiviimine.

Keskond ja jätkusuutlik areng: loodus minu ümber, loomalood, elus ja eluta loodus, tasakaal looduses.

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED II KOOLIASTMES

Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) teab eesti kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, uurib ja võrdleb kunstiteoseid;

- 2) arutleb enda ja kaaslaste loovtööde üle, tõlgendab oma vaatenurgast erinevate ajastute kunstiteoseid;
- 3) väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, kasutades kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid;
- 4) visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 5) oskab uurimise käigus leida eri teabeallikatest ainealast infot;
- 6) võrdleb ruumilise keskkonna ja igapäevaste tarbeesemete omadusi, kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda, mõistab võimalusi, kuidas tarbida loodust säästvalt;
- 7) arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle reaalses ja virtuaalses keskkonnas, analüüsib oma eagrupile mõeldud visuaalse meedia sõnumeid;
- 8) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

Õppesisu

Kavandamine kui ideede arendamise protsess. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pingeline, dominant ja koloriit. Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Liikumise kujutamine. Figuuri ja portree proportsioonid. Kujutamise õpetus. Värvusõpetus. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni jne tehnikad ning töövõtted.

Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.

Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.

Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed lähiümbruses, Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul.

Kunstiteoste analüüs. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.

Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.

Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.

Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.

Virtuaalsetes kunsti- ja meediakeskkondades tegutsemise eetika ja ohutus. Digitaalse kunsti töövahendite kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon).

Õppetegevused

Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, koostöö ühise tulemuse nimel.

Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.

Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.

Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja nende loov kasutamine.

Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.

Filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline

Võrdlemine.

Õppekäigud muuseumidesse, kunstiüritustele, nüüdiskunsti näitustele.

ÕPITULEMUSED JA RÕHUASETUSED ÕPPESISU KÄSITLEMISEL II KOOLIASTMES KLASSITI

Õpitulemused 4. klassis

4. klassi õpilane:

- 1) kavandab ja kujundab eesmärgist lähtudes;
- 2) leiab vormi ja funktsiooni seoseid (kus milliseid kirjatüüpe kasutatakse);

- 3) mõistab ka väikeste esemete kultuuriväärtust;
- 4) Mõistab muinsuskaitse ja muuseumite vajalikkust;
- 5) kujutab natuurist;
- 6) leiab infot erinevatest allikatest;
- 7) uurib, analüüsib ja võrdleb eri ajastute teoseid, märkab erinevaid vorme;
- 8) mõistab pooside „keelt“ skulptuuris;
- 9) eksperimenteerib kujutamise reeglitega (nt pimedus);
- 10) väljendab visuaalsete vahenditega mõtteid, ideid;
- 11) on tutvunud näo proportsiooniga;
- 12) loovülesandeid lahendades katsetab erinevaid kunstitehnikaid ja materjale, kasutab sobivaid;
- 13) kujutab ja kujundab vaatluse ja ideede põhjal, rakendab kompositsiooni baasoskusi;
- 14) kasutab ruumilisuse edastamise võtteid;
- 15) uurib ja võrdleb erinevaid vorme ja kujutamislade;
- 16) kasutab kavandamist ideede edasiarendamise ja viimistluse protsessis;
- 17) mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja kooskõla;
- 18) osakab põhivärve segada;
- 19) oskab osaleda koostöös ja aruteludes ühise tulemuse nimel;
- 20) mõistab kinkimise mõtet;
- 21) stiliseerib piltkujutisi;
- 22) mõistab, kuidas kollektsioonist saab teos;
- 23) planeerib tegevust süstemaatiliselt ja vastavalt seatud eesmärgile.

Õppesisu II kooliastmes	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel kooliastmel ja 4. klassis
<p>Pildiline ja ruumiline väljendus Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.</p> <p>Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtteid. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine.</p> <p>Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtteid ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.</p>	<p>Kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Värv kui väljendusvahend. Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit.</p> <p>4. klass Realistlikkus ja abstraktsus kunstis. Erinevad majad linnas ja maal. Esemete suurussuhted. Inimesed tegevuses, inimese nägu ja meeolelu väljendamine. Kubistlikus stiilis pilt.</p>
<p>Materjalid ja tehnikad Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, video, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtteid.</p>	<p>Visandamine ja kavandamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine. Digitaalsete tehnikate katsetamine</p> <p>4. klass Maal – akrüül- jt kattevärvide. Skulptuur – pehmed materjalid, nt savi või saepurumass. Graafika – faktuurpilt, materjalitrükk. Heledusastmed värvipliatsiga.</p>

<p>Disain ja keskkond Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.</p>	<p>Probleemipõhiste lähteülesannete kasutamine. Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja võrdlemine. Kesk-konnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses. Foto, digitaal-graafika, video ja animatsiooni kasutamine lähiümbruse uurimisel.</p>
<p>Kunstikultuur Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.</p>	<p>4. klass Märk – liiklusmärkide analoogial põhinev uute märkide kujundamine. Kiri – trüki- ja muude tähtede kujundamine.</p> <p>Kunstiteoste analüüsimine. Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu lahti mõtestamine.</p> <p>4. klass Eesti ja maailm – teosed, kus värvil on suurem roll (postimpressionistid, fovistid jt). Rahvakunst – lilltikand (pulmatekk).</p>
<p>Meedia ja kommunikatsioon Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.</p>	<p>Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jms vaatlemine ja nende üle arutlemine, kirjeldamine ja eelistuste põhjendamine. Liikumisillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.</p> <p>4. klass Ruumilisuus pildil, fotol, filmis. Inimene ja tema tegevused. Ilmastikunähtuste jäädvustamine.</p>

Lõiming 4. klassis

Emakeel: tekstid minevikust ja esivanematest; luuletused ajast; teater, film, lemmiknäitleja tutvustus; näidend, teksti esitamine tegelaskõnena; loovtööd; kohanime korrektn kirjutamine.

Matemaatika: geomeetrilised kujundid, pikkuse ja mahu mõõtühikud, mõõtmisvahendid, mõõtmete kandmine pinnalaotusele.

Tehnoloogia: joonestamine, mõõtmine, toote funktsionaalsus, lihtsa toote kavandamine.

Muusika: muusika koduloomuseumis, muusikamuuseum, ajastu rahvalikud laulud; meeleolu kujutamine muusika kaudu; muusikaline jõulukink.

Loodusõpetus: materjalide ja tooraine päritolu; veega seotud teemad; organismide mitmekesisus, elu erinevates keskkonnatingimustes; kõrb, vihmamets, mäestik; teema „Planeet Maa“; vulkaani-pursked, maavärinad, orkaanid, üleujutused; erinevad kaardid; mandrid ja ookeanid; geograafilise asendi iseloomustamine; Eesti asend Euroopas; aerofotod; maailmaruum, päikesesüsteem, tähistaevas, tähtkujud.

Ajalugu: muuseum ja ajaloo-teemalised tekstid.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: positiivne suhtumine õppimisse; reeglid ja kokkulepped, nende täitmine

Teabekeskond: teabevajaduse määratlemine ja otsing; infotehnoloogia võimalused teabe hankimisel; leitud teabele kriitilise hinnangu; visuaalse teksti analüüs.

Kultuuriline identiteet: omakultuur, kunsti ja kultuuri ajalugu ning kultuuride mitmekesisus.

Väärtused ja kõlblus: tervis, käitumine ja selle tagajärg kodus ja koolis: perekond, turvalisus, üksteisest hoolimine ja teiste aitamine

Väärtused ja kõlblus: minu hobid ja huvid; kodaniku-ühiskond ja rahvussuhted; tavad ja pühad.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: ühistegevuse kavandamine, osalemine rühmatöös, oma arvamuse avaldamine.

Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng: loodus minu ümber.

Õpitulemused 5. klassis

5. klassi õpilane:

- 1) kavandab ja kujundab;
- 2) eksperimenteerib kujutamise reeglitega;
- 3) mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja värvikooskõla;
- 4) kasutab kavandamist kui protsessi ideede arendamiseks;
- 5) loovülesandeid lahendades katsetab erinevaid tehnikaid ja materjale, kasutab sobivaid väljendusviise;
- 6) leiab infot erinevatest allikatest;
- 7) uurib ja võrdleb eri ajastute maju, märkab erinevaid vorme;
- 8) tunneb inimese näo proportsioone, kuid muudab neid, et suurendada ilmekust;
- 9) väljendab emotsiooni poosiga;
- 10) katsetab erinevaid kunstitehnikaid;
- 11) on tutvunud inimkeha proportsioonidega;
- 12) leiab eeskju erinevatest kunstitöödest;
- 13) analüüsib etteantud mudeli kohaselt kunstiteost;
- 14) kasutab kavandamist tööprotsessi olulise osana;
- 15) leiab vormi ja funktsiooni seoseid;
- 16) osaleb aruteludes ja ühistöös;
- 17) kujutab ruumi kolmemõõtmelisust;
- 18) kujutab natuurist ja visandab;
- 19) leiab õiged proportsioonid, geomeetrilise objekti külgede suunad ja paigutuse;
- 20) väljendab mõtteid ja ideid visuaalsete vahenditega.

Õppesisu II kooliastmes	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel kooliastmel ja 5. klassis
<p>Pildiline ja ruumiline väljendus Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.</p> <p>Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine.</p> <p>Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.</p>	<p>Kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Värv kui väljendusvahend. Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit.</p> <p>5. klass Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid. Loodus versus arhitektuur Ühe eseme erinevate osade suhe. Inimese ja inimese näo kujutamise lihtsad proportsioonireeglid. Kera, silindri, tahuka kujutamine.</p>
Materjalid ja tehnikad	Visandamine ja kavandamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Ruumilise kompositsiooni, mudeli

Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, video, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted.	või maketi valmistamine. Digitaalsete tehnikate katsetamine 5. klass Maal – monokroomne maalimine (tint jms). Skulptuur – papier-marche vms. Graafika – papitrukk, muustritega pinnakatmine.
Disain ja keskkond Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.	Probleemipõhiste lähteülesannete kasutamine. Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja võrdlemine. Kesk-konnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses. Foto, digitaal-graafika, video ja animatsiooni kasutamine lähiümbruse uurimisel. 5. klass Märk – märk kui stilisatsioon, piltkiri. Kiri – šrifti ja pildi sidumine tervikuks.
Kunstikultuur Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.	Kunstiteoste analüüsimine. Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu lahti mõtestamine. 5. klass Eesti ja maailm – konstrueeriv kunst (kubism, juugend, Art Deco jt). Rahvakunst – sõled, kapad, kirstud.
Meedia ja kommunikatsioon Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.	Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jms vaatlemine ja nende üle arutlemine, kirjeldamine ja eelistuste põhjendamine. Liikumisillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. 5. klass Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Linnaruumi detailide, märkide ja kirjade kogumine (pildistamine) ja analüüsimine. Tootereklaam.

Lõiming 5. klassis

Emakeel: õigekiri reklaamitekstidel ja siltidel; pilt ja tekst; visuaalselt esitatud info (foto, joonis, graafik) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.

Kirjandus: animafilmi olemus; koomiline ja mittekoomiline; vanasõna ja kõnekäänu olemus; kõnekäändude ja vanasõnade tähendus; kõnekäändude ja vanasõnade eristav seostamine tänapäeva elunähtustega; sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine; eseme, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse, tunnete kirjeldamine; kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine; omalooming; sündmustiku või tegelasega seotud lugu; sündmustik; tegelastevaheline dialoog; rollimäng.

Loodusõpetus: teema „Asula“, elukeskkond maa-asulas ja linnas; Eesti linnad; koduasula plaan; elutingimused asulas; tehiskooslus, park; kodukoha loodus; Eesti pinnavormid ning pinnamood; küngas, org, nõgu, mägi, nõlv, jalam, kõrgustik, tasandik, madalik, paekallas, rändrahn.

Võõrkeel: info otsimine internetist.

Muusika: meeleolu visualiseerimine; sügismeeleolud muusikas (nt A. Vivaldi „Aastaajad“); muusika ja/või helide leidmine varjuteatri loole; mõistatused ja vanasõnad rahvalugudes.

Matemaatika: geomeetrilised kujundid ja mõõtmine; nurkade liigid; paralleelsed ja ristuvad sirged; mõõtühikud.

Tehnoloogiaõpetus: mõõtmine, mõõtühikud, eskiis ja kavandamine.

Käsitöö ja kodundus: esemeline rahvakunst; rahvuslikud mustrid ehk kirjad.

Ajalugu: ajalooallikad; eluolu; tegevusalad; elamud, rõivastus, toit; kultuur ja traditsioonid, nende muutumine ajas.

Teabekeskond: võimalused teabe hankimisel; leitud teabele kriitilise hinnangu andmine; infotehnoloogia võimalused teabe hankimisel; leitud teabele kriitilise hinnangu andmine; visuaalse teksti analüüs.

Kultuuriline identiteet: kultuuri ajalugu, omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. ja kultuuride mitmekesisus.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: ühistegevuse kavandamine, osalemine rühmatöös.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: positiivne hoiak õppimisse, tutvumine erinevate elukutsetega.

Õpitulemused 6. klassis

6. klassi õpilane:

- 1) leiab eeskuju erinevatest kunstitöödest;
- 2) kujutab ja kujundab vaatluse ja ideede põhjal;
- 3) mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja värvikooskõla;
- 4) on tuttav inimkeha proportsioonidega;
- 5) osaleb ühistöös ja aruteludes;
- 6) eksperimenteerib kujutamise reeglitega;
- 7) leiab infot erinevatest allikatest;
- 8) mõistab, mis on kompositsiooni kooskõla;
- 9) leiab vormi ja funktsiooni seoseid;
- 10) kujutab kolmemõõtmelist objekti tasapinnal;
- 11) kujutab kolmemõõtmelisi objekte naturist joonistades;
- 12) mõistab animatsiooni põhialuseid;
- 13) leiab eeskuju rahvakunstist;
- 14) katsetab erinevaid materjale ja võtteid, kasutab sobivaid;
- 15) on tuttav näo proportsioonidega, leides õiged proportsioonid ja paigutuse;
- 16) on omandanud reljeefkujutise vormimise kogemuse;
- 17) loovülesandeid lahendades katsetab erinevaid töövõtteid ja materjale, kasutab tulemuslikemaid;
- 18) valib ja leiab eeskuju arhitektuuri mitmekesisusest;
- 19) osaleb tööde esitlustes;
- 20) võrdleb joonistusi ja fotosid kus sama hoonet või linnavaadet on pildistatud erinevatest vaatenurkadest;
- 21) kasutab valgust ja varju ruumiliste objektide kujutamisel;
- 22) analüüsib erinevaid kunstitöid;
- 23) mõistab, mis on joonte ja pindade kogumõju, kompositsioon ja kooskõla.

Õppesisu II kooliastmes	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel kooliastmel ja 6. klassis
Pildiline ja ruumiline väljendus Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi.	Kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Värv kui väljendusvahend. Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine. Kompositsiooni tasakaal, pingeline, dominant ja koloriit.

<p>Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.</p> <p>Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted.</p> <p>Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine.</p> <p>Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.</p> <p>Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.</p>	<p>6. klass</p> <p>Sõnumite ja emotsioonide edastamine kunstis. Oma tööde võrdlemine kunstiajaloo näidetega. Hoonete erinevused ajastute ja funktsiooni järgi. Pöördkehad ja mahulised esemed. Inimese liikumisasendid. Keha mahulisus. Pea profiilis. Esemete jaotumine geomeetrilisteks kehadeks.</p>
<p>Materjalid ja tehnikad</p> <p>Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, video, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted.</p>	<p>Visandamine ja kavandamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine. Digitaalsete tehnikate katsetamine</p> <p>6. klass</p> <p>Maal – segatehnikad. Skulptuur – materjalide kombineerimine. Graafika – sügavtrükk, heledusnüansid mustvalges grafiidijoonisuses.</p>
<p>Disain ja keskkond</p> <p>Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.</p>	<p>Probleemipõhiste lähteülesannete kasutamine. Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja võrdlemine. Kesk-konnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses. Foto, digitaal-graafika, video ja animatsiooni kasutamine lähiümbruse uurimisel.</p> <p>6. klass</p> <p>Märk – märk kui sümbol (nt sodiaagimärgid). Kiri – šrift varjuga, ruumiline kiri.</p>
<p>Kunstikultuur</p> <p>Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul.</p> <p>Kunstiteose analüüs.</p> <p>Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.</p>	<p>Kunstiteoste analüüsimine. Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu lahti mõtestamine.</p> <p>6. klass</p> <p>Eesti ja maailm – kunst käsikäes ajalootunniga (kauged kultuurid, antiikkunst jms). Rahvakunst – taluarhitektuur.</p>
<p>Meedia ja kommunikatsioon</p> <p>Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.</p>	<p>Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jms vaatlemine ja nende üle arutlemine, kirjeldamine ja eelistuste põhjendamine. Liikumisillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.</p> <p>6. klass</p> <p>Valgus, vari ja värv objekti vormi edasiandmisel. Vormimuutustest tulenev tähenduse muutus.</p>

Lõiming 6. klassis

Matemaatika: peegeldus sirgest, telg-sümmeetria; geomeetrilised kujundid; sümmeetria arhitektuuris ja kujutatavas kunstis.

Loodusõpetus: elukeskkonnad Eestis, eluslooduse mitmekesisus; inimtegevuse mõju loodusele; keemilise tõrje mõju loodusele; mulla reostumine ja hävimine; mets elukeskkonnana; elutingimused metsas; mets kui elukooslus; metsade kaitse; Läänemeri elukeskkonnana; õhk, õhu tähtsus; õhu koostis, õhu omadused; õhu liikumine ja tuul; pilved ja sademed; säästev tarbimine; loodus- ja keskkonnakaitse Eestis; inimese mõju keskkonnale; bioloogilise mitmekesisuse kaitse; kaitsealad.

Ajalugu: allikmaterjalide tõlgendamine; kultuur rahvusliku identiteedi kandjana; sümbolid Vanas Egiptuses; sümbolite kasutamine eri kultuurides; Rooma riigi tekkimine, ajalugu ja ühiskondlik korraldus; raha ja kaubandus Rooma impeeriumis; Rooma valitsejad; Rooma linna tekkimine; maailmakaart, erinevate piirkondade ajalugu ja kultuur; kultuuri ja traditsioonide muutumine; ajaloolised gravüürid ja maalid linnadest; ajaloolised fotojäädvustused.

Ühiskonnaõpetus: seadus kui regulatsioon; peamised inimõigused; kultuur rahvusliku identiteedi kandjana.

Ühiskonnaõpetus: autoriõiguste kaitse; teiste autorite loomingu viitamine; teiste autorite ja enda tehtud tööde väärtustamine; intellektuaalse omandi kaitsega seotud probleemid internetis.

Ühiskonnaõpetus: töö ja tarbimine; aja ja kulutuste paneerimine ning raha kasutamine, laenamine ja säästmine; teadlik infotarbimine ja –edastamine; otsingumootorite kasutamine; reklaami sõnumid ja müügiõiguste taotlus; fakt ja arvamus reklaamis.

Muusika: rahvalaulud ja -muusika; erinevate riikide rahvamuusika karakter värvides (jaapani, india vm muusika); tehiskeskonna kujutamine muusikas; muusika/helide analüüsimine reklaamis.

Kultuuriline identiteet: omakultuur ja kultuuride mitmekesisus.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: ühistegevuse kavandamine, osalemine rühmatöös, oma arvamuse avaldamine.

Teabekeskond: infotehnoloogia võimalused teabe hankimisel, otsingumootorite, sõnastike ja entsüklopeediate kasutamine; leitud teabele kriitilise hinnangu andmine; visuaalse teksti analüüs.

Keskond ja ühiskonna jätkusuutlik areng: loodus minu ümber, turvalise keskkonna hoidmine.

2.7 Tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus

2.7.1 Ainevaldkond „Tehnoloogia” üldalused

2.7.1.1. Tehnoloogiapädevus

Tehnoloogiavaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks I ja II kooliastmes on kujundada õpilastes eakohane tehnoloogiapädevus: suutlikkus tulla toime tehnoloogiamaailmas, mõista tehnoloogia arengusuundumusi ning seoseid teadussaavutustega; omandada tehnoloogiline kirjaoskus tehnoloogiavahendite eakohaseks, loovaks ja innovaatiliseks kasutamiseks, lõimides mõttetööd käelise tegevusega; analüüsida tehnoloogia rakendamisega kaasnevaid võimalusi ja ohte; järgida intellektuaalomandi kaitse nõudeid; lahendada probleeme, lõimides mõttetööd käelise tegevusega, ja viia ideid ellu eesmärgipäraselt; tulla toime majapidamistöödega ja toituda tervislikult.

Tehnoloogiavaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tuleb toime tehnoloogilises maailmas ning kasutab tehnoloogiavõimalusi arukalt ja loovalt;
- 2) näeb ja mõistab loodusteaduste ning tehnoloogia arengu seoseid ning väljendab oma arvamust tehnoloogia arengu ja töömaailma muutumise kohta;
- 3) näeb käelises tegevuses ja mõttetöös võimalust igapäevaelu mitmekesistada ning praktilisi

probleeme lahendada;

4) valib ja analüüsib tehnilisi ja loovaid lahendusi ning nendega kaasnevaid mõjusid ja ohte;

5) oskab lugeda ja koostada lihtsat joonist ning juhendit, on suuteline ülesannet esitlema ja oma arvamust põhjendada;

6) arvestab esemete disainiprotsessis nende kujunduse seost funktsionaalsuse, esteetilisuse ja kultuuritraditsioonidega;

7) valib oma ideede teostamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ja töötlemise viise ning peab tähtsaks töövahendite ohutut ja materjalide säästlikku kasutamist;

8) oskab tööprotsessi käigus suhelda ja teiste õpilastega koostööd teha;

9) rakendab menüüd kavandades ja analüüsides tervisliku toitumise põhitõdesid ning oskab valmistada lihtsamaid tervislikke toite;

10) tuleb toime koduste majapidamistöödega;

11) omab ülevaadet valdkonnaga seotud elukutsetest ja ametitest minevikus ja tänapäeval, teab tootmise ja töötlemise valdkonnaga seotud edasiõppimise võimalusi.

2.7.1.2. Tehnoloogiavaldkonna õppeained ja nende maht

Tehnoloogiavaldkonda kuuluvad kolm õppeainet:

1) tööõpetus, mida õpitakse 1.–3. klassini;

2) tehnoloogiaõpetus, mida õpitakse 4.–6. klassini;

3) käsitöö ja kodundus, mida õpitakse 4.–6. klassini.

Ainekavades esitatud taotletavate õpitulemuste ja aine õppesisu koostamisel on aluseks arvestuslik nädalatundide jagunemine õppeaineti.

I kooliaste – tööõpetus 4,5 nädalatundi

II kooliaste – tehnoloogiaõpetus, käsitöö ja kodundus 5 nädalatundi

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmete sees määratakse kindlaks kooli õppekavas, arvestades, et taotletavad õpitulemused ja õppe-kasvatuseesmärgid on saavutatavad.

Õppesisu käsitlemises teeb valiku aineõpetaja, arvestades, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, valdkonnapädevused ja üldpädevused on saavutatavad.

Tööõpetuses käsitletakse käsitöö, kodunduse ja tehnoloogiaõpetuse algtõdesid ning kujundatakse esmaseid osaoskusi, valdkonna- ja üldpädevusi.

Alates II kooliastmest moodustab kool õpilaste soovide ja huvide põhjal õpperühmad, millesse jagunedes on õpilastel võimalus valida õppeaineks kas käsitöö ja kodundus või tehnoloogiaõpetus. Õpperühmadesse jagunemine ei ole soopõhine ning kooli õppekava koostamisel võidakse II kooliastmes tehnoloogiavaldkonna õppeaineid õpetada ühendatult nii, et see aitaks kaasa soolise võrdõiguslikkuse edendamisele ja annaks nii poistele kui tüdrukutele vajalikul määral teadmisi ja oskusi nii tehnoloogiaõpetuse kui kodunduse ja käsitöö alal.

Vähemalt 10% õppeks vahetavad õpilased õpperühmad nii, et tehnoloogiaõpetuse asemel on kodundus ning käsitöö ja kodunduse asemel tehnoloogiaõpetus.

Tehnoloogiaõpetuses kujundatakse viit osaoskust: tehnoloogia igapäevaelus, disain ja joonestamine, materjalide töötlemine, kodundus vahetatud õpperühmades, projektitöö. Esimesed kolm osa hõlmavad õppest 65%, projektitöö 25% ja kodundus 10%.

Käsitöö ja kodunduse õpetamisel kujundatakse nelja osaoskust: käsitöö, kodundus, tehnoloogiaõpetus vahetatud õpperühmades ja projektitöö. Käsitöö ja kodundus hõlmavad

õppest ligi 65%, millest vähemalt kolmandik on kodundus, ligi 25% õppemahust on projektitöö ja 10% tehnoloogiaõpetus.

Osaoskuste kujundamine ja teemade järjestus õppeaastas kavandatakse käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse õpetajate koostöös. Käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse ainekavas on igal aastal ühe õppeveerandi pikkune projektitöö osa, mis toimub mõlemas aines ühel ajal ja mille puhul valivad õpilased käsitletava teema vastavalt huvidele, olenemata sellest, kas nad õpivad tehnoloogiaõpetust või käsitööd ja kodundust. Projektitöid võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste ettevõtmistega. Projektitöö valimisel peetakse silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö on iseseisev tervik, mille puhul ei eeldata õpilastelt varasemaid teemaga seonduvaid oskusi ja teadmisi.

2.7.1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Tehnoloogiavaldkonna õppeainetes kujundatakse traditsioonilisel ja nüüdisaegsel tehnoloogial põhinevaid teadmisi, oskusi, väärtusi ning hoiakuid. Õpikeskkond ning õppekorraldus aitavad mõista ümbritsevat esemelist maailma ning kultuuritraditsioonide ja tehnoloogilise maailma arengut.

Ainevaldkonna õppeained õpetavad nägema käsitletavate teemade seost ümbritseva elukeskkonnaga ning soodustavad eri õppeainetes ja elusfäärides omandatu praktilist rakendamist. Õpitakse mõistma toote loomisel tekkivaid valikuid, leidma ning kombineerima erinevaid keskkonnahoidlikke teostusviise ja neid analüüsima.

Nüüdisühiskonnas on olulisel kohal tehnoloogiline kirjaoskus. Tundides uuritakse ning arutletakse nähtuste ja olukordade üle ning kasutatakse erinevaid teabeallikaid, ühendatakse loov mõttetöö ja käeline tegevus, mis on oluline inimese füsioloogilises ning vaimses arengus.

Õppe käigus innustatakse õpilasi esitama uusi ideid, kavandatakse, modelleeritakse ja valmistatakse esemeid ning õpitakse neid esitlema. Ühiste arutluste käigus õpitakse eseme disainiprotsessi analüüsima, erinevaid tehnilisi ja loominguilisi lahendusi nägema, kogema ja hindama ning oma tööle hinnangut andma.

Õpitakse positiivselt meelestatud keskkonnas, milles tunnustatakse õpilaste püüdlikkust ja arengut, toetatakse omaalgatust, ettevõtlikkust ja loovust ning väärtustatakse Eesti ja maailma kultuuriloomingut ja -tausta.

Õpetus arendab töö- ja koostööoskusi, kriitilist mõtlemist ning analüüsi- ja hindamisoskusi. Erinevate rakenduslikku laadi tegevuste analüüsimine aitab õpilastel teha karjääriotsuseid ning leida meelepäraseid hobisid.

Tehnoloogiaõpetuses on rõhuasetus nüüdisaegsel tehnoloogilisel mõtteviisil, töömaailmas vajalike väärtushoiakute ja -hinnangute kujundamisel. Säästvat arengut arvestades omandavad õpilased oskused tulla toime tänapäeva kiiresti muutuvast tehnoloogiamailmas. Õpitakse mõistma ning hindama tehnika ja tehnoloogia olemust ning selle osa ühiskonna arengus. Õpitakse siduma mõttetööd ja käelist tegevust ning mõistma koolis õpitava seoseid elukeskkonnaga. Aineõpetuse rikastamiseks kasutatakse paikkonnas pakutavaid võimalusi. Õppesisu on põimitud praktiliste probleemide lahendamisega, eseme kavandamine ja

valmistamine tunnis hõlmab kogu arendustsüklit idee loomisest toote esitluseni.

Käsitöötundides õpitakse tundma erinevaid tööliike, millest on kohustuslikud õmblemine, kudumine, heegeldamine ja tikkimine. Esemekavandamine, tööorganiseerimine, rahvakunstilehnikate alused ning materjaliõpetus on läbivate teemadena seotud nii kohustuslike tööliikide kui ka valikteemade ja projektidega. Praktilistes töödes saab ühte eset valmistades ühendada mitu tööliiki.

II kooliastmes keskendutakse eelkõige põhiliste tövõtete ja tehnoloogiate omandamisele ning juhendi järgi töötamise või abimaterjalide kasutamise oskuse arendamisele. Igal aastal tehakse praktilisi töid, mis võimaldavad õpitud tehnikaid loovalt rakendada.

Kodundusõppes omandatakse teadmisi ja oskusi igapäevaeluga toimetulekuks. Lisaks praktilisele toiduvalmistamisele õpitakse tervisliku toitumise põhitõdesid ning tasakaalustatud menüü koostamist. Õppetöös arendatakse majandamisoskust, kujundatakse keskkonnasäästlikku ning oma õigusi ja kohustusi teadvat tarbijat, analüüsitakse inimeste tarbijakäitumist ning püütakse leida seoseid ja vastuolusid inimeste terviseteadlikkuse ning tegeliku käitumise vahel. Kodundusõpe loob head võimalused rakendada näiteks matemaatikas ja teistes õppeainetes omandatud.

Kodundustunnis õpitakse meeskonnana, mis loob sobivad võimalused arendada sotsiaalseid oskusi: heatahtlikku ja arvestavat suhtumist kaaslasesse, organiseerimis- ning meeskonnatöök vajalikke võimeid ja ühise töö analüüsimise ning hindamise oskust.

2.7.1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Tehnoloogiavaldkonna ained pakuvad üldpädevuste kujundamiseks võimalust ühiselt arutleda, kuidas lahendada igapäevaelus esile kerkivaid olukordi, ühistöid ning erinevaid ülesandeid ja projekte. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja -hinnangute – kujundamisel on kandev roll professionaalsel õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiva õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Loovust arendavad tegevused ning projektid õpetavad arvestama arvamuste ja ideede paljusust. Ühised arutelud ning ülesanded ja nende tulemuse analüüsimine aitavad õpilastel kujundada ja põhjendada oma arvamusi, tunda töörõõmu ning vastutust alustatu lõpetada. Käsitlevate teemade ja praktiliste tegevuste kaudu õpetatakse väärtustama loomingut ning kujundama ilumeelt, hindama oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandit, samuti väärtustama tehnoloogiaaavutusi.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Erinevad ühistöö vormid tehnoloogiaainetes suunavad õpilasi koostööd tegema, arendades tolerantsust ja valmidust aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel. Õpilasi juhatakse analüüsima oma käitumist ning selle mõju kaaslasele ja ülesannete lahendamisele.

Enesemääratluspädevus. Praktiline tegevus ning selle analüüs arendavad õpilastes suutlikkust mõista ja hinnata ennast, oma nõrku ja tugevaid külgi ning aitavad neil teha otsuseid enda arengu ja tulevase tööelu kohta. Kodundusõppes omandatud teadmised tervislikust toitumisest ja toitumishäiretest õpetavad väärtustama tervislikku eluviisi ning loovad eeldused seda järgida.

Õpipädevus. Õpitakse nägema ja analüüsima tehnoloogia seost erinevate teadmistega ning kogetakse teistes õppeainetes õpitu vajalikkust praktikas. Töö iseseisev korraldus alates teabe kogumisest, materjalide ja töötlemisviisi valikust ning lõpetades töö tegemise ja tulemuse analüüsiga arendab suutlikkust märgata ning lahendada probleeme, hinnata ja arendada oma võimeid ning juhtida õppimist.

Suhtluspädevus. Ühiste ülesannete ja projektide kaudu õpitakse ennast selgelt ja asjakohaselt väljendama ning teistega arvestama, vajaduse korral teisi aitama ning koos töötamise eeliseid kogema. Uurimist vajavate ülesannete lahendamine ning esitluste koostamine arendab oskust lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning kirjutada eri liiki tekste.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogialane pädevus. Tehnoloogiaainetes rakendatavad konkreetset probleemilahendused nõuavad arvutamise- ja mõõtmisoskust, oskust kasutada loogikat ja matemaatilisi sümboleid. Pakutakse mõtlemist arendavaid tegevusi, milles on vaja püstitada probleeme, leida sobivaid lahendusteid, põhjendada oma valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama ja looma ning kriitiliselt hindama erinevaid tehnoloogiaid ja tehnoloogilisi abivahendeid. Õpitakse mõistma teaduse osa tehnika arengus ja vastupidi.

Ettevõtlikkuspädevus. Tehnoloogiavaldkonna ainetes on olulisel kohal avatus loominguliste ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Esemid valmistades läbitakse toote arendamise tsükkel idee leidmisest valmis tooteni. Aineprojektid võimaldavad õpilastel katsetada oma ideede elluviimist mitmesuguste ettevõtlusmodelite kaudu, näiteks pidada meeskonnana ajutiselt koolis kohvikut, disainida mõni suuremahuline toimiv ese ning organiseerida tööprotsess klassis.

Digipädevus. Tehnoloogiaaineid õppides kasutatakse digivahendeid infot otsides, tööd kavandades ja alternatiivseid lahendusi leides idee loomisest toote esitluseni üksinda või hiselt. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas. Õpitakse asutama valdkonna tarkvaralahendusi ning nendega seotud seadmeid. Suurendatakse teadlikkust digivahendite kasutamisega kaasneva võivatest terviseriskidest ja internetis loomingu jagamise turvalisusest

2.7.1.5. Õppeainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Tehnoloogia ainevaldkond toetub teistes õppeainetes omandatud teadmistele, pakkudes võimalusi jõuda praktilistes tegevustes arusaamisele, et teadmised on omavahel seotud ning igapäevaelus rakendatavad. Abstraktsele analüüsile lisanduvad nägemise, kompimise ja katsetamise võimalused ning silmaga nähtav tulemus. Aineprojektid võimaldavad lõimida tehnoloogiavaldkonna õppeaineid teiste ainevaldkondadega, luua seoseid ainevaldkonna sees ja teiste õppeainetega.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Õpilastes kujundatakse oskust väljendada end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult. Teavet kogudes ja esitlusi koostades areneb õpilaste tehnoloogiline sõnavara. Õpilasi suunatakse kasutama kohaseid keelevahendeid ning järgima õigekeelsusnõudeid. Oma tööd esitledes ja valikuid põhjendades saavad õpilased esinemiskogemusi ning arendavad väljendusoskust. Õpilaste tähelepanu juhitakse kirjalike tööde (nt juhendid, referaadid) korrektsele vormistamisele. Tööülesannete ning projektide jaoks

võõrkeelsetest tekstidest teabe otsimine toetab võõrkeelte omandamist.

Matemaatika. Tehnoloogiaainetes kasutavad õpilased loogilist mõtlemist ning matemaatilisi teadmisi. Õpilaste arvutustel ja mõõtmistel on praktiline tagajärg, vigu ja nende tagajärgi märgatakse kohe, mõistetakse, et analüüs ning paremate lahenduste leidmine on vältimatu.

Loodusained. Selleks et töötada erinevate looduslike ja tehismaterjalidega, on tarvis tutvuda nende materjalide omadustega. Tehnoloogiaõpetuses, käsitöös ja kodunduses puutuvad õpilased otseselt kokku mitme keemilise ja füüsikalise protsessiga.

Sotsiaalained. Tehnika ja tehnoloogia arengu tundmine, arengu põhjuste teadvustamine ja edasiste arengusuundade mõistmine aitab tunnetada inimühiskonna arengut. Ühiselt töötades õpitakse teistega arvestama, käitumisreegleid järgima ning oma arvamusi kaitsma. Õpitakse märkama ja hindama eri rahvaste kultuuritraditsioone.

Kunstiained. Erinevate esemete kavandamine ja disainimine ning valmistamine pakub õpilastele võimalusi end loominguliselt väljendada. Õpitakse hindama uudseid ja isikupäraseid lahendusi ning märkama toodete disaini funktsionaalsust ja seoseid kunstiloomingu ning kultuuritraditsioonidega.

Kehaline kasvatus. Praktilised ülesanded aitavad kinnistada terviseteadlikku käitumist, õpetavad arvestama ergonoomikapõhimõtteid ning väärtustama tervislikku toitumist ja sportlikku eluviisi.

2.7.1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Tehnoloogiavaldkond seondub kõigi läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel, lähtudes kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on tähtsad tulevases tööelus. Tutvumine tehnoloogia arengu ja inimese rolli muutumisega tööprotsessis aitab tunnetada elukestva õppe vajadust. Oma ideede rakendamiseks tehnoloogiliste võimaluste valimine, töö kavandamine ning üksi ja koos töötamine aitavad arendada ning analüüsida oma huvisid, töövõimet ja koostööoskusi. Õppetegevus võimaldab vahetult kokku puutuda töömaailmaga (nt ettevõtete külastamine): õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud elukutseid, ameteid, erialasid ja edasiõppimise võimalusi. Õppetegevus annab õpilastele teadmised sellest, et eri töödel võivad olla erinevad nõuded ja ka töötingimused, ning nii suunatakse õpilasi analüüsima, kas nende tervislik seisund ja füsioloogiline eripära sobivad selleks, et teha neid huvitavat tööd. Õpilaste tähelepanu juhitakse sellele, miks on oluline tööohutusest kinni pidada ja kuidas võib tervise kahjustamine piirata teatud valdkondades töötamist.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Toodet või toitu valmistades on tähtis säästlikult kasutada nii looduslikke kui ka tehismaterjale. Tähelepanu pööratakse keskkonnasäästlike tarbimisharjumuste kujundamisele ja kujunemisele. Jäätmete sortimine ning energia ja ressursside kokkuhoid tundides aitavad kinnistada ökoloogiateadmisi.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Algatusvõime, ettevõtlikkus ja koostöö on tihedalt seotud tehnoloogiaainete sisuga. Ideede realiseerimise ja töö korraldamise oskus on üks valdkonna õppeainete õpetamise põhilisi eesmärke. Ettevõtlikkust toetavad oskuslikult ellu viidavad projektid, mis annavad õpilastele võimaluse oma võimeid proovile panna.

Kultuuriline identiteet. Tutvumine esemelise kultuuri, kommete ja toitumistavadega võimaldab näha kultuuride erinevust maailma eri paigus ning teadvustada oma kohta mitmekultuurilises maailmas. Õpitakse kasutama rahvuslikke elemente esemete kavandamisel.

Teabekeskond. Oma tööd kavandades ja ainealaste projektide jaoks infot kogudes õpitakse kasutama erinevaid teabekanaleid ning hindama kogutud info usaldusväärsust. Interneti kasutamine võimaldab olla kursis tehnoloogiliste uuendustega ning tutvuda kogu maailma disainerite, inseneride ja käsitöötajate loominguga.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Tundides kasutatakse erinevaid materjale ja töötlusviise. Ülesandeid lahendades ja tulemusi esitledes õpitakse kasutama arvutiprogramme, leitakse võimalusi rakendada õppeprotsessis digikeskkonda. Tutvutakse arvuti abil juhitavate seadmete ja masinatega, kuna nendega töötamine loob võimaluse õppida tundma tänapäevaseid tehnoloogilisi võimalusi.

Tervis ja ohutus. Tutvutakse tööohutusega eri tööde puhul ning õpitakse arvestama ohutusnõudeid. Tutvumine erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest lähtuvaid valikuid. Tervisliku toitumise põhitõdede omandamine ning tervislike toitude valmistamine õpetavad terviseteadlikult käituma.

Väärtused ja kõlblus. Tehnoloogiaained kujundavad väärtustavat suhtumist uudsetesse, eetilisi ja ökoloogilisi tõekspidamisi arvestavatesse lahendustesse. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi, kuidas arvestada kaaslastega, arendada organiseerimisoskust ning lahendada konflikte. Kodunduse etiketiteemade kaudu kujundatakse praktilisi käitumisoskusi, õpitakse mõistma käitumisvalikute põhjusi ja võimalikke tagajärgi.

2.7.1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õppetegevust tööõpetuses, käsitöös ja kodunduses ning tehnoloogiaõpetuses kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, taotletavatest õpitulemustest, õppesisust ning toetatakse lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos nii iseseisva, paaris- kui ka rühmatöö kaudu, et õpilastest kujuneksid aktiivsed ning iseseisvad õppijad;
- 3) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 4) arvestatakse kooli ainekava ja õpetaja töökava koostamisel ka teistes ainetes õpitavat ning lõimitakse õppesse võimaluse korral teisi õppeaineid. Selleks kohaldatakse tööõpetuses üldõpetuse põhimõtteid. Tehnoloogiaõpetus on tihedalt lõimitud matemaatika ja loodusainetega. Kodunduse teemade juures leitakse lõiminguvõimalusi nii ühiskonnaõpetuse, inimeseõpetusega, kinnistatakse terviseteadliku käitumise oskusi tunnis tehtavate praktiliste ülesannetega ning organiseeritakse õppetegevus õpetajate koostöö kaudu koolis;
- 5) arvestatakse, et valdkonna kõigi ainete õppetegevus on rakendusliku suunitlusega.

Teoreetiline ja praktiline osa vahelduvad vastavalt õpilaste suutlikkusele ning edasijõudmisele. Toote disainiprotsessis omandatakse vajalikke teadmisi, oskusi ja hoiakuid. Arvestatakse õpilaste arengut, edasijõudmist ning suutlikkust;

6) jälgitakse, et tööõpetuse õppetegevus oleks vaheldusrikas, võimaldades läbida erinevaid tööliike ja teemasid, katsetada mitmesuguste materjalide töötlemist ning tutvuda nende omadustega käelise tegevuse ning loovuse kaudu;

7) innustatakse õpilasi oma arvamust avaldama, arutletakse ühiselt õpetusega seotud teemadel ning pööratakse tähelepanu väärtuskasvatusele;

8) luuakse klassis asjalik ja meeldiv tööühik ja toetatakse õpilaste loovust ja omaalgatust;

9) kasutatakse paikkonnas pakutavaid võimalusi, et aineõpetust mitmekesistada.

Käsitöös ja kodunduses ning tehnoloogiaõpetuses:

1) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;

2) laiendatakse õpikeskkonda (raamatukogu, arvuti/ multimeediaklass, looduskeskkond, ettevõtted, kooliõu, näitused, muuseumid jm);

3) kasutatakse tänapäevaseid õppemeetodeid, sh aktiivõpet (loov mõtte- ja praktiline tegevus, projektõpe, uurimistööd, katsetused, nt erinevate materjalide ja ainete omadused, ürituste ja näituste korraldamine, internetipõhiste keskkondade kasutamine oma ideede ja töö tutvustamiseks ning eksponeerimiseks, mängud, arutelud, diskussioonid, väitlused jm);

4) pannakse pearõhk loovale disainiprotsessile (kavandamine, katsetamine, eseme täiendamine jm), rahvuslike töötraditsioonide säilitamisele (nt rahvuslik ese, rahvakunstist pärit motiivide kasutamine toote kaunistamisel jm) ning nüüdisaegsele tehnoloogiale;

5) pööratakse enne uute töötlemisviiside ja seadmete kasutamist tähelepanu ohutusele, sh tööohutusalasale instrueerimisele ning ohutute töövõtete demonstreerimisele;

6) planeeritakse õppesisu ajaline jaotus – tundide arv ja järjestus –, arvestades ühtlasi soovitud valida käsitöös kaks põhilist tööliiki, millega seostada ainesisesed läbivad teemad (kavandamine, rahvakunst, töö organiseerimine ja materjalid);

7) kasutatakse projektipõhiseid õppetöövorme (sh õppeainete- ja eluvaldkondadevahelised projektid, ühistöö ettevõtlusega ning poiste ja tüdrukute koostöö nii kodunduses, käsitöös kui ka tehnoloogiaõpetuses), mis võimaldavad pöörata rohkem tähelepanu paikkonna traditsioonidele, tutvuda erinevate tehnikatega ja neid katsetada, suunata õpilasi iseseisvalt ning koos teistega loovalt probleeme lahendama ja aineüritusi korraldama;

8) jaotatakse kodundusõppes klass toitu valmistades ja teisi praktilisi ülesandeid tehes väiksemateks rühmadeks (1–5 õpilast);

9) peetakse silmas, et tehnoloogiaõpetus on peamiselt üles ehitatud eseme arendustsüklile;

10) taotletakse, et õpilaste õpikoormus, sh kodutööde maht on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab neile piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;

11) lähtutakse eesmärgist, et kodused ülesanded käsitöös ja tehnoloogiaõpetuses oleks seotud peamiselt tööks vajaliku teabe hankimise, töö iseseisva kavandamise ja organiseerimisega, käsitöös ka eseme disainiga, ning välditakse liigset otsest juhendamist;

12) läbitakse kõik etapid alates info otsimisest, toote disainimisest, toote teostusest kuni selle tutvustamiseni teistele õpilastele;

13) kohandatakse õppesisu ja õpitulemusi vastavalt õpilaste võimekusele.

2.7.1.8. Hindamise alused

Tehnoloogiavaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi sihikindlalt õppima, suunata nende enesehinnangu kujunemist, süvendada ja tekitada

elukestvat käsitöö- ja tehnoloogiahuvi, suunata ja toetada õpilasi haridustee valikul. Hindamine toetab õpilaste tehnoloogiapädevuse kujunemist, tehnoloogilise kirjaoskuse arengut ja annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta, olles lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel.

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest ning kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest. Õpilasi hinnates on olulised nii õpetaja sõnaline hinnang, numbriline hinne kui ka õpilaste enesehinnang. Tehnoloogiavaldkonna õppeainetes hinnatakse lisaks õpilaste edukat osalemist ainekonkurssidel, -üritustel ja võistlustel.

Tehnoloogiaõpetuses hinnatakse õpilaste töökultuuri, tehnoloogilist kirjaoskust ja eseme kavandamist ning valmistamist:

- 1) suhtumist õppetöösse, töökust, püüdlikkust, järjekindlust, tähelepanelikkust;
- 2) koostööoskust, abivalmidust, iseseisvust töö tegemisel;
- 3) õpperuumide kodukorra täitmist;
- 4) kavandamist (originaalsust, iseseisvust, idee või kavandi rakendamise võimalikkust), materjali ja töövahendite valiku otstarbekust, eseme valmistamise viisi, tööjoonise tehnilist korrektsust jm;
- 5) valikute (ideede, töötlusviiside, materjalide jm) tegemise, analüüsimise ja põhjendamise ning seoste kirjeldamise oskust;
- 6) valmistamise kulgu (materjalide ja töövahendite ning kirjalike ja infotehnoloogiliste vahendite kasutamise oskust, teoreetilisi teadmisi ja nende rakendamise oskust, tööohutuse nõuete järgimist jm);
- 7) tulemust (idee teostust, eseme viimistlust, esteetilist väärtust, ülesande õigeaegset lõpetamist, eseme kvaliteeti jm), sh üksikülesannete sooritamist ja eseme esitlemise oskust.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

2.7.1.9. Füüsiline õppekeskkond

Kool korraldab tehnoloogiaainete õppest valdava osa ruumides, kus:

- 1) aineõpetuseks vajalik sisustus vastab kooli valitud praktilistele töödele, on tänapäevane ning võimaldab ohutult ja nüüdisaegselt õppetööd korraldada;
- 2) statsionaarseid masinaid ja õpekohti (nt puurpink) on vähemalt üks õpperühma kohta ja elektrilisi käsitööriistu kaks komplekti õpperühma kohta;
- 3) on töötav ventilatsioonisüsteem, tehnoloogiaõpetuses puidulaastude ja tolmu äratõmbesüsteem, ruumid ja õppetarbed, sealhulgas tööriistad ja käsitöövahendid, mis vastavad tervisekaitse, tööohutuse ja ergonoomika nõuetele;
- 4) on ruumid riietumiseks ja kätepesuks, õpetajatööks, materjalide ja praktiliste tööde hoidmiseks;
- 5) on individuaalsed kaitsevahendid igale õpilasele ja õpetajale.

Kool võimaldab tehnoloogiavaldkonna õppeainete õpetamiseks vajalikud materjalid ja esmased töövahendid ning masinad, mille loetelu täpsustatakse kooli õppekavas.

2.7.2 Tööõpetuse ainekava Kernu Põhikoolis

Töö,- tehnoloogia,- käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse tundide arv klassiti

Õppeaine	Nädalatunde klassiti						
	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	Kokku
Tööõpetus	1,5	1	2				4,5
Tehnoloogiaõpetus				2	2	1	5
Käsitöö ja kodundus				2	2	1	5

TÖÖÕPETUSE ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED I KOOLIASTMES

Õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) kujundab lihtsamaid esemeid;
- 2) eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne);
- 3) võrdleb materjalide üldisi omadusi;
- 4) oskab materjale ühendada ja kasutada;
- 5) modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid;
- 6) märkab esemetel rahvuslikke elemente;
- 7) julgeb oma ideed teostades pakkuda välja erinevaid võimalusi ja valida nende seast tööks sobivaim variant;
- 8) kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid;
- 9) kasutab materjale säästlikult;
- 10) valib materjalide käsitsemiseks erinevaid töötlemisviise ja -vahendeid;
- 11) käsitseb enam kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult;
- 12) arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle;
- 13) töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit;
- 14) toob õpetusega seonduva kohta näiteid igapäevaelust;
- 15) hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses;
- 16) tegutseb säästliku tarbijana;
- 17) teab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest;
- 18) arvestab ühiselt töötades kaaslasiga ja järgib viisakusreegleid.

Õppesisu

Kavandamine. Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain ja kujundus minevikus ja tänapäeval.

Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine.

Ideede visandamine paberil. Lihtsate esemete kavandamine.

Idee esitlemine.

Materjalid. Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne). Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine. Ideede leidmine materjalide korduskasutuseks.

Töötamine. Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine.

Oma idee teostamine, toetudes õpitud oskustele ja iseseisvatele katsetustele.

Töökoha korrashoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.

Rühmatöö ülesannete täitmine, ühiselt ideede väljamõtlemine, üksteise arvamustega arvestamine ja kaaslaste abistamine.

Töö tulemuse uudsuse, kasutamise ja esteetilisuse hindamine.

Tööviisid. Lihtsamad materjalide töötlemise viisid, sh mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, heegeldamine (algsilmus ja ahelsilmus), detailide ühendamine, õmblemine (eelpiste ja tikkpiste), liimimine, naelutamine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine; vestmine, saagimine (ainekabinetis).

Sagedasemate töövahendite (käärid, nuga, nõel, heegelnõel, naaskel, vasar, saag, kruvikeeraja, lõiketangid, näpitsad jm) õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine.

Töötlemisviisi valik olenevalt ideest ja materjalist. Jõukohaste esemete valmistamine.

Kodundus. Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Riiete ning jalatsite korrashoid. Isiklik hügieen.

Tervislik toiduvalik. Lihtsamate toitude valmistamine. Laua katmine, kaunistamine ja koristamine Viisakas käitumine.

Säästlik tarbimine.

TÖÖÕPETUSE ÕPITULEMUSED JA RÕHUASETUSED ÕPPESISU KÄSITLEMISEL I KOOLIASTMES KLASSITI

Õpitulemused I kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
1. Kavandamine Õpilane: 1) kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid; 2) kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid; 3) märkab esemetel rahvuslikke elemente.	1. klass Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval. Ideede visandamine paberil. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.
	2. klass Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.
	3. klass Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Idee esitlemine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.
2. Materjalid Õpilane: 1) eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne); 2) võrdleb materjalide üldisi omadusi; 3) oskab materjale ühendada ja kasutada.	1. klass Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne). Katsetused erinevate materjalidega.
	2. klass Materjalide saamisluhu, omadused, otstarve ja kasutamine. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine.
	3. klass Ideede leidmine materjalide korduskasutuseks. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine.
3. Töötamine Õpilane:	1. klass

<p>1) töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit;</p> <p>2) julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda;</p> <p>3) toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust;</p> <p>4) arvestab ühiselt töötades kaaslasiga;</p> <p>5) arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle;</p> <p>6) tutvustab ja hindab oma tööd.</p>	<p>Töötamine suulise juhendamise järgi. Töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.</p>
	<p>2. klass</p> <p>Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine. Oma idee teostamine, toetudes õpitud oskustele ja iseseisvatele katsetustele.</p>
	<p>3. klass</p> <p>Rühmatöös ülesannete täitmine, ühiselt ideede genereerimine, üksteise arvamuste arvestamine ja kaaslaste abistamine. Töö tulemuse uudsuse, kasutamise ja esteetilisuse hindamine.</p>
<p>4. Tööviisid</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) kasutab materjale säästlikult;</p> <p>2) valib erinevaid töötlemisviise ja -vahendeid;</p> <p>3) käsitseb kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult;</p> <p>4) kasutab paberit ning kartongi tasapinnalisi ja ruumilisi esemeid valmistades;</p> <p>5) modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid;</p> <p>6) valmistab tekstiilmaterjalist väiksemaid esemeid.</p>	<p>1. klass</p> <p>Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (mõõtmise, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, liimimine, värvimine).</p> <p>Sagedasemad töövahendid (käärid), nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine. Töötlemisvõtte valik sõltuvalt ideest ja materjalist. Jõukohaste esemete valmistamine.</p>
	<p>2. klass</p> <p>Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (heegeldamine, õmblemine, punumine, kaunistamine, värvimine).</p> <p>Sagedasemad töövahendid (nõel, heegelnõel, naaskel, lõiketangid, näpitsad), nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine. Töötlemisvõtte valik sõltuvalt ideest ja materjalist. Jõukohaste esemete valmistamine.</p>
	<p>3. klass</p> <p>Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (vestmine, saagimine, detailide ühendamine, naelutamine, värvimine, viimistlemine).</p> <p>Sagedasemad töövahendid (nuga, vasar, saag, kruvikeeraja, näpitsad), nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine. Töötlemisvõtte valik sõltuvalt ideest ja materjalist. Jõukohaste esemete valmistamine.</p>
<p>5. Kodundus</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses ning peab vajalikuks sortida jäätmeid;</p> <p>2) tegutseb säästliku tarbijana;</p> <p>3) selgitab isikliku hügieeni vajalikkust ning hooldab oma välimuse ja rõivaste eest;</p> <p>4) järgib viisakusreegleid.</p>	<p>1. klass</p> <p>Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Riiete ning jalatsite korrashoid. Isiklik hügieen.</p>
	<p>2. klass</p> <p>Tervislik toiduvalik. Lihtsamate toitade valmistamine. Laua katmine, kaunistamine ja koristamine. Viisakas käitumine.</p>
	<p>3. klass</p> <p>Säästlik tarbimine. Jäätmete sortimine.</p>

2.7.3 Käsitöö ja kodunduse ainekava Kernu Põhikoolis

KÄSITÖÖ JA KODUNDUSE ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED II KOOLIASTMES

Õppesisu ja tundide jaotus käsitöö, kodunduse, tehnoloogiaõpetuse ja projektitööde vahel:

Klass	Käsitöö teemad	Kodunduse teemad	Tehnoloogia-õpetuse teemad	Projektitöö	Kokku
4. klass	30	16	8	16	70
5. klass	19	8	–	8	35
6. klass	30	16	8	16	70
Kokku II kooliaste	79	40	16	40	175

Õpitulemused ja õppesisu

Töö kavandamine ja rahvakunst

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid;
- 2) märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel;
- 3) leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist;
- 4) leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale;
- 5) oskab kavandamisel kasutada ainekirjandust ja teabeallikaid.

Õppesisu

Idee ja kavandi tähtsus eset valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Kavandamise erinevad võimalused. Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks.

Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusala.

Esemeline rahvakunst ja selle tähtsus. Tavad ja kombed. Rahvuslikud muustrid ehk kirjad ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Muuseumide roll rahvakunsti säilitajana. Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.

Materjalid ja töö kulg

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist;
- 2) eristab telgedel kootud kangaid trikotaažist ning võrdleb nende omadusi;
- 3) seostab käsitöölõnga jämedust töövahendiga;
- 4) töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi;
- 5) järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha;
- 6) hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust.

Õppesisu

Tekstiilkiudained. Looduslikud kiud, nende saamine ja omadused.

Kanga kudumise põhimõte. Kanga liigid: telgedel kootud, silmuskoelised, mittekoetud kangad.

Õmblusniidid, käsitööniidid ja -lõngad. Erinevatest tekstiilmaterjalidest esemete hooldamine.

Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi. Lihtsama tööjuhendi koostamine. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

Tööliigid

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab tekstiileset kaunistades ühe- ja kaherealisi pisteid;
- 2) seab õmblusmasina töökorda, traageldab ning õmbleb lihtõmblust ja palistust;
- 3) lõikab välja ja õmbleb valmis lihtsama eseme;
- 4) heegeldab ja koob põhisilmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingmärke;
- 5) heegeldab ja koob lihtsa skeemi järgi;
- 6) mõistab täpsuse vajalikkust ning järgib seda tekstiilitöös.

Õppesisu

Tikkimine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Sümbolid ja märgid. Tarbe- ja kaunistuspisted. Üherealised ja kaherealised pisted. Mustri kandmine riidele. Tikandi viimistlemine ja hooldamine

Õmblemine. Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Õmblusmasina niidistamine. Lihtõmblus. Äärestamine. Palistused. Lõike paigutamine riidele, õmblusvarud. Õmblustöö viimistlemine ja hooldamine.

Kudumine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine. Parem- ja pahempidine silmus. Ääresilmused. Kudumi lõpetamine. Lihtsa koekirja lugemine ja selle järgi kudumine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine.

Heegeldamine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Põhisilmuste heegeldamine. Edasi-tagasi heegeldamine. Heegelkirjade ülesmärkimise viisid. Skeemi järgi heegeldamine. Ringheegeldamine. Motiivide heegeldamine ja ühendamine. Heegeldustöö viimistlemine ja hooldamine.

Toit ja toitumine, tarbijakasvatus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab erinevaid toiduainerühmi ning tunneb nendesse kuuluvaid toiduaineid ja nende omadusi;
- 2) võrdleb pakendiinfo järgi erinevate toiduainete toiteväärtust;
- 3) teab, mis toiduained riknevad kergesti, ning säilitab toiduaineid sobival viisil;
- 4) teab väljendite „kõlblik kuni” ja „parim enne” tähendust;
- 5) käitub keskkonnahoidliku tarbijana;
- 6) oskab valida erinevaid kaupu ja oma valikut põhjendada;
- 7) hindab oma toitumisharjumuste vastavust toitumisõpetuse põhitõdedele.

Õppesisu

Toiduained ja toitained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toidupüramiid. Toiduainerühmade üldiseloomustus: teravili ja teraviljasaadused, piim ja piimasaadused, aedvili, liha ja lihasaadused, kala ja kalasaadused, munad, toidurasvad. Toiduainete säilitamine.

Tarbijainfo (pakendiinfo). Teadlik ja säästlik tarbimine. Energia ja vee säästlik tarbimine. Jäätmete sortimine.

Toidu valmistamine, töö organiseerimine ja hügieen

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab mõõtenõusid ja kaalu ning oskab teisendada mahu- ja massiühikuid;
- 2) valib töövahendid ja seadmed töö eesmärgi järgi ning kasutab neid ohutusnõudeid arvestades;
- 3) valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid ning külma- ja kuumtöötlemistehnikaid;

- 4) lepid kaaslastega kokku tööjaotuse, täidab ülesande, hindab rühma töötulemust ja igapäevase rolli tulemuse saavutamisel;
- 5) järgib köögis töötades hügieenireegleid.

Õppesisu

Retsept. Mõõdühikud. Töövahendid köögis. Ohutushoid. Toiduainete eeltöötlemine, külm- ja kuumtöötlemine. Võileivad. Kuumtöötlemata magustoidud. Külmad ja kuumad joogid. Kartulite, munade ja makarontoodete keetmine. Toor- ja segasalatid. Külmad kastmed. Pudrud ja teised teraviljatoidud.

Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus. Nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid. Tööde järjekord toitu valmistades.

Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

Lauakombed ja etikett

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) katab toidukorra järgi laua, valides ning paigutades sobiva lauapesu, -nõud ja -kaunistused, ning hindab laua ja toitude kujundust;
- 2) peab kinni üldtuntud lauakommetest;
- 3) leiab loomingulisi võimalusi, kuidas pakkida kingitusi.

Õppesisu

Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad loomingulised võimalused. Lauapesu, -nõud ja -kaunistused. Sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks. Ideede ja võimaluste leidmine, kuidas pakkida erinevaid kingitusi.

Kodu korrashoid

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teeb korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid;
- 2) planeerib rõivaste pesemist, kuivatamist ja triikimist hooldusmärkide järgi;
- 3) näeb kodutööde jaotamises pereliikmete heade suhete eeldust.

Õppesisu

Puhastus- ja korrastustööd. Töövahendid. Rõivaste pesemine käsitsi ja masinaga. Hooldusmärgid. Triikimine. Jalatsite hooldamine.

Projektitööd

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) valmistab või leiab üksi või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendusi;
- 2) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste arvamust;
- 3) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöö tegevuste osalisena;
- 4) osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides;
- 5) väärtustab disainiprotsessi ning analüüsib täidetud ülesandeid ja saadud tagasisidet;
- 6) kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust.

Õppesisu

Igal õppeaastal on ainekavas üks õppeosa, mille puhul saavad õpilased vabalt valida õpperühma ja projekti. Projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitööd võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekoolliliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste ettevõtmistega.

Tehnoloogiaõpetus vahetatud õpperühmades

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus;
- 2) tunneb põhilisi materjale, nende omadusi ning töötlemise viise;
- 3) kavandab ja valmistab lihtsaid esemeid, kasutades selleks sobivaid töövahendeid;
- 4) teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutuse nõudeid.

Õppesisu

Tehnoloogia olemus. Tehnoloogia ja ühiskond. Materjalide liigid (puit, metall, plastid jm) ja nende omadused. Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jm) ja töövahendid (tööriistad ja masinad).

Idee ja eskiis. Esemekavandamine ja valmistamine erinevatest materjalidest.

Levinumad käsi- ja elektrilisedööriistad. Materjalide ühendamine. Viimistluse valik olenevalt materjalist ja eseme kasutuskeskkonnast.

Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemise ajal, ohutud töövõtted.

KÄSITÖÖ JA KODUNDUSE ÕPITULEMUSED JA RÕHUASETUSED ÕPPESISU KÄSITLEMISEL II KOOLIASTMES KLASSITI

Käsitöö

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
1. Kavandamine Õpilane: 1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid; 2) leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist; 3) leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale.	4. klass Idee ja kavandi tähtsus esete valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks.
	5. klass Kavandamise graafilised võimalused. Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusala.
	6. klass Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides.
2. Töö kulg Õpilane: 1) töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi; 2) järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha; 3) hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust.	4. klass Töötamine suulise juhendamise järgi. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.
	5. klass Töötamine tööjuhendi järgi. Tööjaotus rühmas, hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine.
	6. klass Lihtsama tööjuhendi koostamine. Ühistöö kavandamine.
3. Rahvakunst Õpilane: 1) märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel; 2) kirjeldab muuseumis olevaid rahvuslikke esemeid.	4. klass Rahvakultuur ja selle tähtsus. Esemeline rahvakunst. Muuseumide roll rahvakunsti säilitajana. Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.
	5. klass

	Tavad ja kombed. Rahvuslikud mustrid ehk kirjad ajaloolistel esemetel. Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.
	6. klass Rahvuslikud mustrid ehk kirjad tänapäevastel esemetel. Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.
4. Materjalid Õpilane: 1) kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist; 2) eristab telgedel kootud kangaid trikotaažist ning võrdleb nende omadusi; 3) seostab käsitöölõnga jämedust ja eseme valmimiseks kuluvat aega.	4. klass Tekstiilkiudained. Looduslikud kiud, nende saamine ja omadused. 5. klass Kanga kudumise põhimõte. Kanga liigid: telgedel kootud, silmuskoelised, mittekoetud kangad. 6. klass Õmblusniidid, käsitöoniidid ja -lõngad. Erinevatest tekstiilmaterjalidest esemete hooldamine.
5. Tööliigid Õpilane: 1) kasutab tekstiilesel kaunistades ühe- ja kaherealisi pisteid; 2) seab õmblusmasina töökorda, traageldab ning õmbleb lihtõmblust ja palistust; 3) lõikab välja ja õmbleb valmis lihtsama eseme; 4) mõistab täpsuse vajalikkust õmblemisel ning järgib seda oma töös; 5) heegeldab ja koob põhisilmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingmärke; 6) heegeldab ja koob lihtsa skeemi järgi.	4. klass Tikkimine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Tarbe- ja kaunistuspistid. Üherealised ja kaherealised pistid. Mustri kandmine riidele. Töö viimistlemine. 5. klass Õmblemine. Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Õmblusmasina niiditamine. Lihtõmblus. Äärestamine. Palistused. Lõike paigutamine riidele, õmblusvarud. Õmblustöö viimistlemine. Kudumine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine. Parem- ja pahempidine silmus. Ääresilmused. Kudumi lõpetamine. Lihtsa koekirja lugemine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine. 6. klass Heegeldamine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Põhisilmuste heegeldamine. Edasi-tagasi heegeldamine. Heegelkirjade ülesmärkimise viisid. Skeemi järgi heegeldamine. Ringheegeldamine. Motiivide heegeldamine ja ühendamine. Heegeldustöö viimistlemine.

Kodundus

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
1. Toit ja toitumine Õpilane: 1) teab erinevaid toiduainerühmi ning tunneb neisse kuuluvaid toiduaineid ja nende omadusi,	4. klass Toiduained ja toitained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toidupüramiid. 5. klass Toiduainerühmade üldisloomustus: teravili ja teraviljasaadused, piim ja piimasaadused, aedvili,

<p>2) võrdleb pakendiinfo järgi erinevate toiduainete toiteväärtust;</p> <p>3) teab, mis toiduained riknevad kergesti, ning säilitab toiduaineid sobival viisil;</p> <p>4) hindab oma toitumisharjumuste vastavust toitumisõpetuse põhitõdedele ning teeb ettepanekuid tervislikumaks toiduvalikuks.</p>	<p>liha ja lihasaadused, kala ja kalasaadused, munad, toidurasvad.</p>
<p>2. Töö organiseerimine ja hügieen</p> <p>Õpilane:</p>	<p>6. klass</p> <p>Toiduainete säilitamine.</p>
<p>1) teadvustab hügieenireeglite järgimise vajadust köögis töötades;</p> <p>2) koostab koos kaaslastega tööplaani, lepib kokku tööjaotuse, täidab ülesande, hindab rühma töötulemust ja igaühe rolli tulemuse saavutamisel;</p> <p>3) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ning arvestab teiste arvamust.</p>	<p>4. klass</p> <p>Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus. Tööjaotus rühmas, hooliv ja arvestav käitumine.</p>
<p>3. Toidu valmistamine</p> <p>Õpilane:</p>	<p>5. klass</p> <p>Nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid. Ühistöö kavandamine.</p>
<p>1) kasutab mõõtenõusid ja kaalu ning oskab teisendada mahu- ja massiühikuid;</p> <p>2) valib töövahendid ja seadmed töö eesmärgi järgi ning kasutab neid ohutusnõudeid arvestades;</p> <p>3) valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid ning külm- ja kuumtöötlemistehnikaid.</p>	<p>6. klass</p> <p>Tööde järjekord toitu valmistades. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.</p>
<p>4. Lauakombed</p> <p>Õpilane:</p>	<p>4. klass</p> <p>Retsept. Mõõtühikud. Töövahendid köögis. Ohutushoid. Toiduainete eeltöötlemine ja külm-töötlemine. Võileivad. Kuumtöötlemata magustoidud.</p>
<p>1) katab toidukorra järgi laua, valides ning paigutades sobiva lauapesu, -nõud ja -kaunistused;</p> <p>2) peab kinni üldtuntud lauakommetest ning hindab laua ja toitade kujundust.</p>	<p>5. klass</p> <p>Toiduainete kuumtöötlemine. Külmad ja kuumad joogid. Kartulite, munade ja makarontoodete keetmine.</p>
<p>5. Kodu korrashoid</p> <p>Õpilane:</p>	<p>6. klass</p> <p>Toor- ja segasalatid. Külmad kastmed. Pudrud ja teised teraviljatoidud.</p>
<p>1) teeb korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid;</p> <p>2) planeerib rõivaste pesemist, kuivatamist ja triikimist hooldusmärkide järgi;</p> <p>3) näeb kodutööde jaotamises pereliikmete heade suhete eeldust.</p>	<p>4. klass</p> <p>Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad loomingulised võimalused.</p>
<p>6. Tarbijakasvatus</p>	<p>4. klass</p> <p>Lauapesu, -nõud ja -kaunistused.</p>
<p>5. Kodu korrashoid</p> <p>Õpilane:</p>	<p>4. klass</p> <p>Puhastus- ja korrastustööd. Kodutööde planeerimine ja jaotamine. Töövahendid.</p>
<p>1) teeb korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid;</p> <p>2) planeerib rõivaste pesemist, kuivatamist ja triikimist hooldusmärkide järgi;</p> <p>3) näeb kodutööde jaotamises pereliikmete heade suhete eeldust.</p>	<p>5. klass</p> <p>Rõivaste pesemine käsitsi ja masinaga. Hooldusmärgid. Triikimine.</p>
<p>6. Tarbijakasvatus</p>	<p>6. klass</p> <p>Jalatsite hooldamine.</p>

<p>Õpilane:</p> <p>1) teab väljendite „kõlblik kuni ...“ ja „parim enne ...“ tähendust;</p> <p>2) tunneb jäätmete hoolimatust käitlemisest tulenevaid ohte keskkonnale ning teab enda võimalusi, kuidas aidata kaasa jäätmete keskkonnasäästlikule käitlemisele;</p> <p>3) käitub keskkonnahoidliku tarbijana;</p> <p>4) oskab valida erinevaid kaupu ja oma valikut põhjendada;</p> <p>5) analüüsib oma taskuraha kasutamist.</p>	<p>Tulud ja kulud pere eelarves, taskuraha. Arutelu raha kasutamise ja säästmise üle.</p>
	<p>5. klass</p> <p>Tarbijainfo (pakendiinfo). Teadlik ja säästlik tarbimine.</p>
	<p>6. klass</p> <p>Energia ja vee säästlik tarbimine. Jäätmete sortimine.</p>

Projektitööd

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
<p>Õpilane:</p> <p>1) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimivate tegevuste liikmena;</p> <p>2) osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides;</p> <p>3) leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;</p> <p>4) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi;</p> <p>5) kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust;</p> <p>6) väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu</p>	<p>4., 5. ja 6. klass</p> <p>Õpilased saavad valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid on nii tehnoloogiaõpetuse ning käsitöö ja kodunduse valdkonnast. Projektitööd kavandatakse iga õppeaasta alguseks tehnoloogia ning käsitöö ja kodunduse õpetaja koostöös. Projektitööd valitakse, pidades silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt temaga seonduvaid varasemaid oskusi ega teadmisi.</p>

Tehnoloogiaõpetus

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
<p>Õpilane:</p> <p>1) mõistab tehnoloogia olemust ja väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus;</p> <p>2) tunneb põhilisi materjale, nende omadusi ning töötlemise viise;</p> <p>3) disainib ja valmistab lihtsaid tooteid, kasutades selleks sobivaid töövahendeid;</p> <p>4) tunneb põhilisi materjale, nende omadusi ning töötlemise viise;</p> <p>5) teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid;</p> <p>6) väärtustab ja järgib tööprotsessis väljakujunenud käitumismaneere.</p>	<p>4. klass</p> <p>Tehnoloogia olemus. Tehnoloogia, indiviid ja ühiskond. Materjalide liigid (puit, metall, plastid jne) ja nende omadused. Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jne) ja töövahendid (tööriistad ja masinad).</p>
	<p>6. klass</p> <p>Idee ja eskiis. Toote disainimine ja valmistamine erinevatest materjalidest. Levinumad käsi- ja elektrilised tööriistad. Materjalide ühendamine. Viimistluse valik sõltuvalt materjalist ja toote kasutuskeskkonnast. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemise ajal, ohutud töövõtted.</p>

2.7.4 Tehnoloogiaõpetuse ainekava Kernu Põhikoolis

TEHNOLOOGIAÕPETUSE ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED II KOOLIASTMES

Õppesisu ja tundide jaotus käsitöö, kodunduse, tehnoloogiaõpetuse ja projektitööde vahel:

Klass	Tehnoloogiaõpetuse teemad	Kodunduse teemad	Projektitöö	Kokku
4. klass	46	8	16	70
5. klass	27	–	8	35
6. klass	46	8	16	70
Kokku II kooliaste	119	16	40	175

Õpitulemused ja õppesisu

Tehnoloogia igapäevaelus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) peab tähtsaks tehnoloogilist kirjaoskust igapäevaelus;
- 2) seostab tehnoloogiaõpetust teiste õppeainete ja eluvaldkondadega;
- 3) võrdleb erinevaid transpordivahendeid ning energiaallikaid;
- 4) kirjeldab ratta ja energia kasutamist ajaloos ning nüüdisajal;
- 5) kirjeldab inimtegevuse ja tehnoloogia mõju keskkonnale;
- 6) valmistab töötavaid mudeleid praktilise tööna.

Õppesisu

Tehnoloogia olemus. Tehnoloogiline kirjaoskus ja selle vajalikkus. Tehnoloogia ja teadused. Tehnoloogia, inimene ja keskkond. Transpordivahendid. Energiaallikad.

Disain ja joonestamine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) selgitab joonte tähendust joonisel, oskab joonestada jõukohast tehnilist joonist ning seda esitleda;
- 2) koostab kolmvaate lihtsast detailist;
- 3) teab ja kasutab õpiülesannetes disaini elemente;
- 4) disainib lihtsaid esemeid, kasutades selleks ettenähtud materjale;
- 5) märkab probleeme ja pakub neile omanäolisi lahendusi;
- 6) osaleb õpilaspäraselt uudse tehnoloogilise protsessi loomises, mis on seotud materjalide valiku ja otstarbeka töötlusviisi leidmisega;
- 7) mõistab leiutiste osatähtsust tehnoloogia arengus.

Õppesisu

Eskiis. Lihtsa eseme kavandamine. Tehniline joonis. Jooned ja nende tähendused. Mõõtmed ja mõõtkava. Piltkujutis ja vaated. Lihtsa mõõtmestatud tehnilise joonise koostamine ja selle esitlemine.

Disain. Disaini elemendid. Eseme viimistlemine. Probleemide lahendamine.

Insenerid ja leiutamine.

Materjalid ja nende töötlemine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunneb põhilisi materjale, nende olulisemaid omadusi ja töötlemise viise;
- 2) valib ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid töötlusviise, töövahendeid ja materjale;
- 3) suudab valmistada jõukohaseid liiteid;
- 4) valmistab mitmesuguseid lihtsaid esemeid (sh mänguasju);
- 5) kasutab õppetöös puur- ja treipinki;
- 6) analüüsib ja hindab loodud eset, sh esteetilisest ja rakenduslikust küljest;
- 7) teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid;
- 8) väärtustab ja kasutab tervisele ohutuid töövõtteid;
- 9) kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi nende korduskasutuseks.

Õppesisu

Materjalide liigid (puit, metall, plastid, elektroonika komponendid jne) ja nende omadused. Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jne) ning töövahendid (tööriistad ja masinad). Levinumad käsi- ja elektrilisedööriistad. Puur- ja puidutreipink. Materjalide liited. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.

Projektitööd II kooliastmes

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) leiab üksi või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;
- 2) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste arvamust;
- 3) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistööde osalisena;
- 4) osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides;
- 5) kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust;
- 6) teeb võimetekohase projekti ning analüüsib saadud tagasisidet.

Õppesisu

Igal õppeaastal on ainekavas üks õppeosa, mille puhul saavad õpilased vabalt valida õpperühma ja projekti. Projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitööd võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste ettevõtmistega.

Kodundus vahetatud õpperühmades

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunneb põhilisi toiduaineid ja nende omadusi ning valmistab lihtsamaid toite;
- 2) teeb põhilisi korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid;
- 3) teadvustab hügieenireeglite järgimise vajadust köögis töötades;
- 4) teab ja väärtustab tervisliku toitumise põhialuseid;
- 5) katab lauda ning peab kinni üldtuntud lauakommetest;
- 6) teab jäätmete käsitlemise ja keskkonnahoiu põhilisi nõudeid.

Õppesisu

Toiduained ja toitained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toiduainete säilitamine.

Hügieeninõuded köögis töötades. Jäätmete sortimine.

Retsepti kasutamine, mõõtühikud.

Toiduainete eeltöötlemine, külm- ja kuumtöötlemine.

Võileibade ja salatite valmistamine. Makaroniroad ja pudrud. Magustoidud.

Külmad ja kuumad joogid.

Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad võimalused.

Puhastus- ja korrastustööd. Rõivaste ja jalanõude hooldamine.

Tarbijainfo (pakendiinfo, kasutusjuhend jm). Teadlik ja säästlik tarbimine.

Tehnoloogiaõpetuse õpitulemused ja rõhuasetused õppesisu käsitlemisel II kooliastmes klassiti

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
<p>1. Tehnoloogia igapäevaelus</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mõistab tehnoloogia olemust ja väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus; 2) toob näiteid süsteemide, protsesside ja ressursside kohta; 3) loob seoseid tehnoloogia arengu ja teadussaavutuste vahel; 4) seostab tehnoloogiaõpetust teiste õppeainetega ja eluvaldkondadega; 5) iseloomustab ja võrdleb erinevaid transpordivahendeid ning energiaallikaid; 6) kirjeldab ratta ja energia kasutamist ajaloo ning nüüdisajal; 7) kirjeldab inimtegevuse ja tehnoloogia mõju keskkonnale; 8) valmistab töötavaid mudeleid praktilise tööna; 9) kirjeldab tehniliste seadmete ja tehnika arenguloo kujunemist ning selle olulisemaid saavutusi. 	<p>4. klass</p> <p>Tehnoloogia olemus. Tehnoloogiline kirjaoskus ja selle vajalikkus. Süsteemid, protsessid ja ressurssid.</p> <p>5. klass</p> <p>Tehnoloogia ja teadused. Tehnoloogia, inivid ja keskkond.</p> <p>6. klass</p> <p>Struktuurid ja konstruktsioonid. Transpordivahendid. Energiaallikad.</p>
<p>2. Disain ja joonestamine</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) selgitab joonte tähendust joonisel, oskab joonestada jõukohast tehnilist joonist ning seda esitleda; 2) koostab kolmvaate lihtsast detailist; 3) teab ja kasutab õpiülesannetes disaini elemente; 4) disainib lihtsaid tooteid, kasutades selleks ettenähtud materjale; 5) märkab probleeme ja pakub neile omanäolisi lahendusi; 6) osaleb õpilasepärast uude tehnoloogilise protsessi loomises, mis on seotud materjalide valiku ja otstarbeka töötlusviisi leidmisega; 7) mõistab leiutiste osatähtsust tehnoloogia arengus, teab inseneri elukutse iseärasust ja leiutajate olulisemaid saavutusi. 	<p>4. klass</p> <p>Eskiis. Lihtsa toote kavandamine. Tehniline joonis. Jooned ja nende tähendused. Mõõtmed ja mõõtkava. Piltkujutis ja vaated.</p> <p>5. klass</p> <p>Lihtsa mõõtmestatud tehnilise joonise koostamine ja selle esitlemine.</p> <p>6. klass</p> <p>Disain. Disaini elemendid. Probleemide lahendamine. Toote viimistlemine. Insenerid ja leiutamine.</p>
<p>3. Materjalid ja nende töötlemine</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tunneb põhilisi materjale, nende olulisemaid omadusi ja töötlemise viise; 2) valib ja kasutab eesmärgipärast erinevaid töötlusviise, töövahendeid ja materjale; 3) suudab valmistada jõukohaseid liiteid; 4) valmistab mitmesuguseid lihtsaid tooteid (sh mänguasju); 5) kasutab õppetöös puur- ja treipinki; 	<p>4. klass</p> <p>Materjalide liigid (puit, metall, plastid, elektroonika komponendid jne) ja nende omadused. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.</p> <p>5. klass</p> <p>Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jne) ning töövahendid (tööriistad ja masinad).</p>

<p>6) analüüsib ja hindab loodud toodet, sh esteetilisest ja rakenduslikust küljest;</p> <p>7) annab tehtud ülesande või toote kvaliteedile oma hinnangu;</p> <p>8) mõistab ja arvestab kaaslaste erinevaid tööoskusi;</p> <p>9) teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid;</p> <p>10) väärtustab ja kasutab tervisele ohutuid tööviise;</p> <p>11) kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi nende korduskasutuseks.</p>	<p>Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.</p> <hr/> <p>6. klass</p> <p>Levinumad käsi- ja elektrilised tööriistad. Puur- ja treipink. Materjalide liited. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.</p>
<p>4. Projektitööd</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena;</p> <p>2) osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides;</p> <p>3) leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannete ning probleemide lahendeid;</p> <p>4) valmistab üksi või koostöös teistega ülesande või projekti lahenduse;</p> <p>5) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi;</p> <p>6) kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust;</p> <p>7) väärtustab töö tegemist, sh selle uurimist ja omandatud tagasisidet.</p>	<p>4., 5. ja 6. klass</p> <p>Igal õppeaastal on ainekavas üks õppeosa, mille korral õpilased saavad vabalt valida õpperühma. Projektitööd võivad olla nii käsitööst, kodundusest kui ka tehnoloogiaõpetusest. Projektitööd kavandatakse iga õppeaasta alguseks tehnoloogia ning käsitöö ja kodunduse õpetaja koostöös. Õpilane saab valida kahe samaaegse teema vahel. Valikteemad võivad olla nt ehistööd, mudelism jne.</p>
<p>5. Kodundus</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) teab ja väärtustab tervisliku toitumise põhiluseid;</p> <p>2) tunneb põhilisi toiduaineid ja nende omadusi ning valmistab lihtsamaid toite;</p> <p>3) teadvustab hügieenireeglite järgimise vajadust köögis töötades;</p> <p>4) teeb põhilisi korrastustöid, kasutades selleks sobivaid töövahendeid;</p> <p>5) katab lauda ning peab kinni üldtuntud lauakommetest;</p> <p>6) teab jäätmete käsitlemise ja keskkonnahoiu põhilisi nõudeid.</p>	<p>4. klass</p> <p>Toiduained ja toitained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toiduainete säilitamine. Hügieeninõuded köögis töötades. Jäätmete sortimine. Retsepti kasutamine, mõõtühikud. Toiduainete eeltöötlemine, külm- ja kuumtöötlemine. Võileibade ja salatite valmistamine.</p> <hr/> <p>6. klass</p> <p>Makaroniroad ja pudrud. Magustoidud. Külmad ja kuumad joogid. Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad võimalused. Puhastus- ja korrastustööd. Rõivaste ja jalanõude hooldamine. Tarbijainfo (pakendiinfo, kasutusjuhend jm). Teadlik ja säästlik tarbimine.</p>

2.8 Kehaline kasvatus

2.8.1 Ainevaldkond „Kehaline kasvatus” üldalused

2.8.1.1. Kehakultuuripädevus

Kehalise kasvatus eesmärgiks I-II kooliastmes on kujundada õpilastes eakohane kehakultuuripädevus: suutlikkus väärtustada kehalist aktiivsust ja tervislikku eluviisi elustiili osana; oskus anda hinnangut kehalisele vormisolekule, valmisolek harrastada sobivat spordiala või liikumisviisi; suutlikkus suhtuda sallivalt kaaslastesse, järgida ausa mängu reegleid ning väärtustada koostööspordimisel ja liikumisel.

Kehalise kasvatus eesmärgi saavutamiseks taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) mõistab kehalise aktiivsuse tähtsust oma tervisele ja töövõimele ning regulaarseliikumisharrastuse vajalikkust;
- 2) soovib olla terve ja rühikas;
- 3) valdab põhiteadmisi ja -oskusi, et harrastada liikumist iseseisvalt sise- ja välitingimustes;
- 4) liigub/spordib ohutus- ja hügieeninõudeid järgides ning teab, kuidas käituda sportimisel juhtuvad olukordades;
- 5) tunneb liikumisest/sportimisest rõõmu ning on valmis uusi liikumisoskusi õppima ja liikumist iseseisvalt harrastama;
- 6) tunneb ausa mängu põhimõtteid, on koostöövalmis ning liigub/spordib oma kaaslaste austades, kokkulepitud reegleid/võistlusmäärusi järgides ja keskkonda hoides;
- 7) omandab põhikooli ainekavasse kuuluvate spordialade/liikumisviiside tehnika;
- 8) jälgib oma kehalist vormisolekut, teab, kuidas parandada töövõimet regulaarse treeninguga;
- 9) tunneb huvi Eestis ning maailmas toimuvate spordi-, liikumis- ja tantsuürituste vastu;
- 10) väärtustab Eesti tantsupidude traditsiooni.

2.8.1.2. Kehalise kasvatus eesmärgi saavutamise vahendid

Ainevaldkonda kuulub kehaline kasvatus, mida õpetatakse 1.–9. klassini.

Kehalises kasvatuses taotletavate õpitulemuste ja aineõppe sisu koostamisel on aluseks arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti.

I kooliaste – 8 nädalatundi

II kooliaste – 8 nädalatundi

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmetes sees määratakse kindlaks kooli õppekavas, arvestades, et taotletavad õpitulemused ja õppe- kasvatus eesmärgid on saavutatavad.

2.8.1.3. Ainevaldkonna kirjeldus

Ainevaldkonda kuuluv kehaline kasvatus toetab õpilasi tervist väärtustava eluviisi kujundamisel, loobaluse õpilaste iseseisvale liikumisharrastusele, soodustab huvi spordi- ja tantsuürituste vastu, innustab võistlusi ja üritusi jälgima ning neis osalema. Kehaline kasvatus toetab õpilase niikehalist/liigutuslikku kui ka kõlbelist, sotsiaalset ja esteetilist arengut ning tema kujunemist terviklikuks isiksuseks.

Kehalises kasvatuses juhitakse õpilast kehalist vormisolekut jälgima ning seda regulaarselt harjutades ning uusi (sh iseseisvalt omandatud) teadmisi ja oskusi hankides parandama.

Keskkonda hoidev, kaaslast austav, koostööd ning ausa mängu põhimõtteid väärtustav liikumine ja sportimine toetavad õpilaste sotsiaalset ning kõlbelist arengut.

Kehalises kasvatuses lähtutakse vajadusest toetada õpilaste kujunemist hea tervise ja töövõimega isiksusteks. Kehalise kasvatus tundides omandatud teadmised, oskused ja kogemused soodustavad õpilaste mitmekülgset arengut ning võimaldavad neil leida endale jõukohane, turvaline ja tervislik liikumisharrastus.

Põhialadena kuuluvad põhikooli kehalise kasvatus ainekavva kuus spordiala: võimlemine, kergejõustik (I kooliastme õpitulemustes ja õppesisus esitatud põhiliikumisviisidena jooks, hüpped ja visked), liikumis- ja sportmängud (korv-, võrk- ja jalgpall – koolil on kohustus õpetada neist kahte), tantsulinelikumine, talialad (suusatamine ja uisutamine – koolil on kohustus õpetada neist ühte) ning orienteerumine. I või II kooliastmes läbivad õpilased ujumise algõpetuse kursuse. Teadmisi spordist jaliikumise/sportimisest edastatakse kehalise kasvatus tundides praktilises tegevuses ja/või õpilasiiseseisvade (tunnivälisele) õppele suunates.

Kehalist kasvatust korraldades tuleb koolil arvestada õpilaste huve, kooli ja/või paikkonna spordi- või liikumisharrastuse traditsioone ning olemasolevaid sportimistingimusi. Selleks on kehalise kasvatus ainekavas esitatud õpitulemused plaanitud saavutada ja neile vastav õppesisu läbida 75–80% õppekesksete tundide jooksul. 20–25% kehalisele kasvatusle ette nähtud tundide mahust saavad koolid kasutada ainekavva mittekuuluvate spordialade ja liikumisviiside (nt käsipall, saalihoki, pesapall, sulgpall, erinevad tantsustiilid jm) õpetamiseks, ainekavva kuuluvate põhialade oskuste kinnistamiseks või põhialade süvendatud õppeks.

Tantsuline liikumine võib olla integreeritud kehalise kasvatus tundides teiste spordialade jaliikumisviisidega. Oluline on tunda populaarsemaid eesti rahvatantsu ja tantsuelemente, mis ühendavad õpilasi rahvatantsupidude traditsiooniga.

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

2.8.1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushinnangute jakäitumise – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiliku õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kehalises kasvatuses tähtsustatakse tervist ning jätkusuutlikku eluviisi. Arusaam, et tervist tuleb kaitsta ja tugevdada, aitab õpilastel teha põhjendatud valikuid tervisekäitumises. Austus looduse ning inimeste loodud materiaalsete väärtuste vastu soodustab keskkonda säästvat liikumist/sportimist. Abivalmis ja sõbralik suhtumine kaaslastesse ning ausa mängu põhimõtete järgimine sportlikes tegevustes toetavad kõlbelise isiksuse kujunemist.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Koostöö liikudes/sportides õpetab inimeste erinevusi aktsepteerima, neid suhtlemisel arvestama, ent ka ennast kehtestama. Kehakultuur kujundab viisakat, tähelepanelikku, abivalmis ja sallivat suhtumist kaaslastesse.

Enesemääratluspädevus. Kehalise kasvatus kaudu kujundatakse oskust hinnata enda kehalisi võimeid ning valmisolekut neid arendada, samuti suutlikkust jälgida ja kontrollida oma käitumist, järgida tervislikku eluviisi ning vältida ohuolukordi.

Õpipädevus. Õpilasel kujuneb oskus analüüsida ja hinnata enda liigutusoskusi ja kehalisi

võimeid ning kavandada meetmeid, kuidas neid täiustada. Koolis tekkinud huvi liikumise/sportimise vastu loob aluse ja eeldused õppida uusi sobivaid liikumisviise.

Suhtluspädevus. Oluline on tunda ja kasutada spordi ning tantsu oskussõnavara, arendada eneseväljendusoskust ning lugeda/mõista teabe- ja tarbetekste.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus. Sporditehniliste oskuste analüüs, kehalise töövõime näitajate ja sporditulemuste dünaamika selgitamine eeldavad õpilastelt matemaatikale omase keele, seoste, meetodite jm kasutamise oskust ning toetavad matemaatikapädevuse kujunemist. Õpitakse analüüsima tervisespordiga seotud teavet ja tegematõendus põhiseid otsuseid. Õpitakse kasutama tehnoloogilisi abivahendeid.

Ettevõtlikkuspädevus. Kehaline kasvatus toetab õpilaste oskust näha probleeme ja leida neile lahendusi, seada eesmärged, genereerida ideid ning leida sobivaid vahendeid ja meetodeid, kuidas neid teostada. Kehalises kasvatuses õpivad õpilased analüüsima oma kehalisi võimeid ja liigutusoskusi, kavandama tegevusi ning tegutsema sihipäraselt, selleks et tugevdada tervist ja parandada töövõimet. Koostöö kaaslastega sportimisel/liikumisel kujundab toimetulekuoskust ja riskijulgust.

Digipädevus. Kehalises kasvatuses rakendatakse digivahendeid internetis spordi-, tervise- ja muu sportimiseks vajaliku info otsimiseks ning saadud teabe kasutamiseks eluliste probleemide üle arutledes ja hoiakuid kujundades. Rakendatakse tervislike eluviise ning sportimist toetavaid digivahendeid ja rakendusi. Kujundatakse oskust määrata digivahenditega oma GPSi asukohta kaardi järgi ning salvestada liikumisteed. Õpitakse hoidma oma digivahendeid turvaliselt. Digikeskkonnas suheldes kujundatakse koostööoskusi, väärtushoiakuid ja turvalist tegutsemist.

2.1.1.5. Kehalise kasvatuselõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Sporti ja tervist käsitlevate eriotstarbeliste ja eriliigiliste tekstide (nt võistlusprotokollid, spordiuudised, terviseteadet jne) lugemise ja kuulamise kaudu arendatakse oskust mõista nii suulist kui ka kirjalikku teksti. Kujundatakse oskust väljendada ennast selgelt ja asjakohaselt, kasutades kohaseid keelevahendeid ja ainealast terminoloogiat. Spordi- ja tervise teemalistevõõrkeelsete tekstide lugemine toetab võõrkeelte omandamist.

Matemaatika. Kõikide kehalise kasvatuselõimingu oskuste arendamisel rakendatakse matemaatikas omandatud oskusi (arvutamine, loendamine, võrdlemine, mõõtmine) ja mõisteid (geomeetria kujundid, mõõtühikud, koordinaadid).

Loodusained. Kehalist kasvatuselõimingu toetab keskkonna väärtustamine liikumisel/sportimisel. Kehalise kasvatuselõimingu kaudu kinnistuvad teadmised ja oskused, mis on omandatud inimõpetuses ja loodusõpetuses.

Sotsiaalsed. Kehalises kasvatuselõimingu omandatud teadmised rahvuslikust ning rahvusvahelisest liikumis- ja spordikultuurist avardavad õpilaste silmaringi. Tervisliku eluviisi omaksvõtmine aitab õpilastel kujuneda aktiivseteks ning vastutustundlikeks kodanikeks.

Tehnoloogia. Teaduse ja tehnika saavutused on rakendatavad erinevatel spordialadel/liikumisviisidel (spordialade tehnika, spordivarustus ja -vahendid) ning tervisliku

toitumise põhitõdede järgimisel.

Kunst ja muusika. Õpilaste tähelepanu juhitakse spordi ja kehakultuuri kujutamise- ning avaldumisvõimalustele kujutavas kunstis ja muusikas, spordialade/liikumisviiside, sh tantsu isikupärasele ja loomingulisele käsitlusele. Samuti kujundatakse valmisolekut leida ülesannetele uusi ja omanäolisi lahendusi ning oskust märgata ilu ümbritsevas elukeskkonnas.

2.8.1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeaine eesmärgiseade, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel, lähtudes kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Tervis ja ohutus. Tervislikuks eluviisiks vajalike teadmiste, arusaamade, oskuste ja kogemuste omandamist toetatakse nii aineõppes kui ka tunnivälises tegevuses, samuti füüsilise ja sotsiaalse õpikeskkonna loomise kaudu.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kehalises kasvatuses innustatakse õpilasi olema terve ning kandma muutuvat õpi-, elu- ja töökeskkonnas hoolt oma töövõime suurendamise eest. Kujundatakse arusaama, kuidas mõjutab inimese füüsiline tervis tema edasist tööelu. Õppetegevus võimaldab õpilastel tutvuda tervise ja kehakultuuri valdkonnaga seotud töömaailmaga. Võimekuse ja huviilmnemise korral mõne spordiala ja/või liikumisharrastuse vastu suunatakse õpilasi sellega süvendatult tegelema. Õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud erialasid, elukutseid, ameteid ja edasiõppimise võimalusi.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Looduses harrastatavate spordialadega tegelemine aitab väärtustada keskkonda ning kujundada õpilastest keskkonnateadliku liikumise järgijad.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Õpilasi innustatakse organiseerima tunniväliseid liikumisharrastuslikke tegevusi (omaalgatuslikud spordi- ja tantsuüritused, võistlused, õpilaste juhendusel tegutsevad liikumis- ja treeningrühmad jm).

Kultuuriline identiteet. Kehalise kasvatuses tundides õpitakse tundma spordialasid/liikumisviise, mis kuuluvad rahvuslikku ja teiste maade liikumiskultuuri ning aitavad õpilastel kujuneda kultuuriteadlikeks, omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust väärtustavateks ühiskonnaliikmeteks. Kultuurilise identiteedikujundamisel on oluline väärtustada Eesti tantsupidude traditsiooni ja osaleda tantsupidudel.

Teabekeskond ja Tehnoloogia ja innovatsioon. Kehalises kasvatuses kasutatakse spordiinfot hankides erinevaid teabeallikaid, sh interneti.

Väärtused ja kõlblus. Kehalises kasvatuses ning tunnivälises sportlikus tegevuses järgitakse spordiülimat aadet – ausa mängu põhimõtteid. Sportlikus tegevuses kehtivate reeglite mõistmine ja nende järgimine toetab õpilaste kujunemist kõlbelisteks isiksusteks.

2.8.1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, taotletavatest õpitulemustest, õppesisust ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate

teemadega;

- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
- 3) võimaldatakse õppida üksi ning koos teistega, et toetada õpilase kujunemist aktiivseks ning iseseisvaks õppijaks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) laiendatakse õpikeskkonda (looduskeskkond, kooliõu, osavõtt spordivõistlustest ja/võitantsuüritustest võistlejana/pealtvaatajana/abilisena, spordi- ja/või tantsuürituste jälgimine erinevate meediakanalite vahendusel);
- 6) kasutatakse mitmekesist õppemetoodikat, sh aktiivõpet (rollimängud, arutelud, projektõpe, spordi-, liikumis- ja tervise teemaliste materjalide lugemine jm);
- 7) tagatakse turvaline praktiline harjutamine tundides ning organiseeritud liikumine ja mängiminetunnivälise tegevusena;
- 8) ergutatakse I kooliastme õpilasi oma tegevust/sooritust kommenteerima ning kaaslaste tegevust objektiivselt kirjeldama, II kooliastmes innustatakse õpilasi osalema sooritusjärgses arutelus;
- 9) ergutatakse õpilasi kontrollharjutusi sooritama, tulemusi koguma ja võrdlema, II kooliastmes ka enda kehalisi võimeid kontrollima ning tulemustele hinnangut andma;
- 10) II kooliastmes rakendatakse võimalusel nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkond ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 11) kohandatakse õppesisu ja õpitulemusi vastavalt konkreetse klassi õpilaste võimekusele. Kuna õpilaste kehaline aktiivsus on efektiivselt viis hoida tervist, arendada ning säilitada üldist töövõimet, kehalist vormisolekut ja vaimset tasakaalu, on soovitatav pakkuda vabade tundide arvelt lisatunde liikumiseks ning sportimiseks.

2.8.1.8. Hindamise alused

Ainekavas on kirjeldatud õppeaine õpitulemused kooliastmete kaupa kahel tasandil: üldised õpitulemused õpetamise eesmärkidena ja spordialade õpitulemused. Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi, aktiivsust ja tunnis kaasatõttamist, tegevuse/harjutuse omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust kirjalike ja/või praktiliste tööde ning tegevuste puhul, arvestades õpilaste iseärasusi.

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hindamise kriteeriumid javiieballisüsteemist erinev hindamise korraldus täpsustakse kooli õppekavas.

Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimisevormid peavad olema mitmekesised ja vastavuses oodatavate õpitulemustega. Õpilased peavad teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õige kirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

Tervisest tingitud erivajadustega õpilasi hinnates arvestatakse nende osavõttu kehalise kasvatusetundidest. Hinnatakse õpilaste teadmisi spordist, liikumisest ja kehaliste harjutuste tegemisest. Praktilisioskusi hinnates lähtutakse õpilaste terviseseisundist: õpilased sooritavad hindeharjutusenakontrollharjutuste lihtsustatud variante või raviarsti määratud harjutusi. Juhul kui õpilaste terviseseisundi võimalda kehalise kasvatus ainekava täita, koostatakse neile individuaalne õppekava, milles fikseeritakse kehalise kasvatus õppe-eesmärk, õppesisu,

õpitulemused ning nende hindamise vormid. Hoiakutele (nt huvi tundmine, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine, kokkulepitudreeglite järgimine) antakse hinnanguid.

I kooliastmes hinnatakse õpilaste tegevust tundides (aktiivsus, kaasatõõtamine, püüdlikkus, reeglite, hügieeni- ja ohutusnõuete järgimine jm). Õpitulemustena esitatud liigutusoskusi hinnates arvestatakse nii saavutatud taset kui ka tööd, mida õpilased tegid tegevuse/harjutuse omandamiseks.

II kooliastmes hinnatakse teadmiste ja oskuste omandamist, teadmiste rakendamist ning õpilaste koostööoskust. Kehalistele võimetele hinnangut andes arvestatakse tulemuse kõrval ka õpilaste arengut ning tulemuse saavutamise nimel tehtud tööd. Hinnata tuleb ka õpilaste tunnivälisest kehalist aktiivsust ning oma klassi ja/või kooli esindamist spordivõistlustel, tantsuüritustel jm.

2.8.1.9. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab:

- 1) alates II kooliastmest poiste ja tüdrukute kehalise kasvatuses tunnid eraldi;
- 2) kehalise kasvatuses tunnid spordirajatistes (võimlas, staadionil, ujulas, aeroobika- ja tantsutundideruumis), kus on vajalik sisseseade ainekavakohasteks õppetegevusteks.

Kool võimaldab:

- 1) kasutada suusarada ja/või uisuväljakut, terviserada ja ujulat;
- 2) kasutada hügieeniharjumuste kujundamiseks rõivistuid ning pesemisruume.

2.8.2 Kehalise kasvatuses ainekava Kernu Põhikoolis

I KOOLIASTME ÕPPETEGEVUSED ON:

- 1) organiseeritud praktiline harjutamine tundides; organiseeritud liikumine ja mängiminetunnivälise tegevusena;
- 2) oma tegevuse/soorituse kommenteerimine ning kaaslase tegevuse kirjeldamine;
- 3) kontrollharjutuste sooritamine; oma tulemuste kogumine ja võrdlemine.

II KOOLIASTME ÕPPETEGEVUSED ON:

- 1) organiseeritud praktiline harjutamine tundides ja tunnivälise tegevusena; iseseisev liikumine ning mängimine tunnivälise (vaba aja) tegevusena;
- 2) kontrollharjutuste sooritamine, oma kehaliste võimete kontrollimine ning tulemustele hinnangu andmine;
- 3) oma ja/või kaaslase tegevuse/soorituse kommenteerimine ning arutelu;
- 4) spordi-, liikumis- ja tervise teemaliste materjalide lugemine;
- 5) spordivõistlustest ja/või tantsuüritustest osavõtt võistlejana/osalejana; spordi- ja/või tantsuürituste jälgimine TVst.

Kehalise kasvatuses ainekava põhikoolis

Tundide arv klassiti

Õppeaine	Nädalatunde klassiti						
	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	Kokku

Kehaline kasvatus	2	3	3	3	3	2	16
-------------------	---	---	---	---	---	---	----

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED I KOOLIASTMES

Õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele, nimetab põhjusi, miks peab olema kehaliselt aktiivne;
- 2) omandab kooliastme ainekavva kuuluvate liikumisviiside / kehaliste harjutuste tehnika (vt alade õpitulemusi õppesisu alt), sooritab põhiliikumisviise liigutusoskuste tasemel;
- 3) teab/kirjeldab, kuidas tuleb käituda kehalise kasvatus tunnis (võimlas, staadionil, maastikul jne), täidab õpetaja seatud ohutusnõudeid ja hügieenireegleid, loetleb ohuallikaid liikumis-/sportimispaikades ja kooliteel ning kirjeldab ohutu liikumise, sportimise ja liiklemise võimalusi;
- 4) sooritab õpetaja juhendamisel kontrollharjutusi, annab hinnangu oma sooritusele ja kogetud kehalisele koormusele (kerge/raske);
- 5) teab, kuidas käituda kehalisi harjutusi sooritades (on viisakas, sõbralik ja abivalmis, täidab kokkulepitud (mängu)reegleid, kasutab heaperemehelikult kooli spordivahendeid ja -inventari);
- 6) loetleb spordialasid ja nimetab Eesti tuntud sportlasi, nimetab Eestis toimuvaid spordivõistlusi ning tantsuüritusi;
- 7) harjutab aktiivselt kehalise kasvatus tundides, oskab iseseisvalt ja koos kaaslastega ohutult mängida liikumismänge, tahab õppida uusi kehalisi harjutusi ja liikumisviise.

I kooliastmes käsitletavat teemad ja tundide orienteeruv maht

Teema	1. klass	2. klass	3. klass
1. Teadmised spordist ja liikumisviisidest	6	6	5
2. Võimlemine	13	22	17
3. Jooks, hüpped, visked	12	24	20
4. Liikumismängud	15	16	17
5. Suusatamine, uisutamine	8	12	14
6. Tantsuline liikumine	6	15	12
7. Ujumine	10	10	20
Kokku	70	105	105

Kehalise kasvatus õppesisu ja õpitulemused I kooliastmes

Teadmised spordist ja liikumisviisidest

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele, nimetab põhjusi, miks peab olema kehaliselt aktiivne;
- 2) oskab käituda kehalise kasvatus tunnis, liikudes/sportides erinevates sportimispaikades ning tänaval liigeldes, järgib õpetaja reegleid ja ohutusnõudeid, täidab mängureegleid, teab ja täidab (õpetaja kehtestatud) hügieeninõudeid;
- 3) annab hinnangu enda sooritusele ja kogetud kehalisele koormusele (kerge/raske);
- 4) loetleb spordialasid ja nimetab Eesti tuntud sportlasi.

Õppesisu

Liikumise ja sportimise tähtsus inimese tervisele. Liikumissoovitused I kooliastme õpilasele. Liikumine/sportimine üksi ja koos kaaslastega, kaaslaste soorituse kirjeldamine ning sellele hinnangu andmine.

Ohutu liikumise/liiklemise juhised õpilasele. Käitumisreeglid kehalise kasvatuses tunnis. Ohutu ja kaaslaste arvestav käitumine erinevate harjutuste ja liikumisviisidega tegeldes. Ohutu liiklemine sportimispaikadesse ja kooliteel.

Hügieenireeglid kehalise harjutuse tehes. Teadmised ilmastikule ja spordialale vastavast riietumisest. Pesemise vajalikkus pärast kehaliste harjutuste tegemist

Elementaarsed teadmised spordialadest, Eesti sportlastest ning Eestis toimuvatest spordivõistlustest ja tantsuüritustest.

Võimlemine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) oskab liikuda, kasutades rivisammu (P) ja võimlejasammu (T);
- 2) sooritab põhivõimlemise harjutuste kombinatsiooni (16 takti) muusika või saatelugemise saatel;
- 3) sooritab tireli ette, turiseisu ja kaldpinnalt tireli taha;
- 4) hüpleb hüpitat tiirutades ette (30 sekundi jooksul järjest).

Õppesisu

Rivi- ja korraharjutused. Rivistumine viirgu ja kolonni, harvenemine ja koondumine, tervitamine, loendamine, pöörded paigal, kujundliikumised.

Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused. Päkk-kõnd, kõnd kandadel. Liikumine juurdevõetusammuga kõrvale. Rivisamm (P) ja võimlejasamm (T).

Üldkoormavad ja koordineeritud arendavad hüplemisharjutused. Harki- ja käärihüplemine. Hüplemine hüpitat tiirutamisega ette jalalt jalale. Koordineeritud harjutused.

Põhvõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused. Üldarendavad võimlemisharjutused käte, kere ja jalgade põhiasenditega. Harjutused vahendita ja vahendiga saatelugemise ning muusika saatel.

Rakendusvõimlemine. Ronimine varbseinal, kaldpingil, üle takistuste ja takistuste alt. Rippseis, ripped ja toengud.

Akrobaatilised harjutused. Veered kääras ja sirutatult. Juurdevõivad harjutused turiseisuks ja tirelik. Tirel ette, kaldpinnalt tirel taha. Veere taha turiseisu. Kaarsild. Toengkääras ülesirutushüpe maandumisasendi fikseerimisega.

Tasakaaluharjutused. Liikumine joonel, pingil ja poomil, kasutades erinevaid kõnni- ja jooksumänge. Päkk-kõnd ja pöörded päkkadel. Võimlemispingil kõnd kiiruse muutmise, takistuste ületamise ja peatumistega. Tasakaalu arendavad liikumismängud.

Ettevalmistavad harjutused toenghüppeks. Sirutus-mahahüpe kõrgemalt tasapinnalt maandumisasendi fikseerimisega, harjutused äratõuke õppimiseks hoolauvalt.

Jooks, hüpped, visked

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) jookseb kiirjooksu püstistardist stardikäsklustega;
- 2) läbib joostes võimetekohase tempoga 1 km distantsi;
- 3) sooritab õige teatevahetuse teatevõistlustes ja pendelteatejooksus;
- 4) sooritab palliviske paigalt ja kahesammulise hooga;
- 5) sooritab hoojooksult kaugushüppe pakku tabamata.

Õppesisu

Jooks. Jooksuasend, jooksuliigutused, jooksu alustamine ja lõpetamine, jooks erinevatest lähteasenditest. Mitmesugused jooksuharjutused, jooks erinevas tempos. Kiirendusjooks, kestvaajooks, võimetekohase jooksutempo valimine.

Püstistart koos stardikäsklustega.

Teatevahetuse õppimine lihtsates teatevõistlustes, pendelteatejooks teatepulgaga.

Hüpped. Paigalt kaugushüpe, maandumine kaugushüppes. Hüpped hoojooksult, et omandada jooksu ja hüppe ühendamise oskus. Kaugushüpe hoojooksult paku tabamiseta. Madalatest takistustest ülehüpped parema ja vasaku jalaga. Kõrgushüpe otsehoolt.

Visked. Viskepalli hoie. Tennisevallivise ülalt täpsusele ja kaugusele. Pallivise paigalt ja kahesammulise hooga.

Liikumismängud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) sooritab harjutusi erinevaid palle põrgatades, vedades, söötes, visates ja püüdes ning mängib nendega liikumismänge;
- 2) mängib rahvastepalli lihtsustatud reeglite järgi, on kaasmängijatega sõbralik ning austab kohtuniku otsust.

Õppesisu

Jooksu- ja hüppemängud. Mängud (jõukohaste vahendite) viskamise, heitmise ja tõukamisega. Liikumismängud väljas/maastikul.

Liikumine (jooksud, pidurdused, suunamuutused) pallita ja palliga. Palli käsitlemise harjutused (põrgatamine, vedamine, viskamine, söötmine ja püüdmine).

Sportmänge ettevalmistavad liikumismängud ja teatevõistlused palliga. Rahvastepall.

Talialad: suusatamine

a) suusatamine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) suusatab paaristõukelise sammuta sõiduviiisiga ja vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviiisiga;
- 2) laskub mäest põhiasendis;
- 3) läbib järjest suusatades 2 km (T) / 3 km (P) distantsi.

Õppesisu

Suuskaade kinnitamine, pakkimine ja kandmine.

Õige kepihoie, suusarivi. Kukkumine ja tõusmine paigal ning liikudes, tasakaaluharjutused suuskadel.

Trepptõus, käärtõus. Sahkpidurdus. Laskumine põhiasendis.

Paaristõukeline sammuta ja vahelduvtõukeline kahesammuline sõiduviiis

Tantsuline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mängib/tantsib õpitud eesti laulumänge;
- 2) liigub vastavalt muusikale, rütmile, helile.

Õppesisu

Eesti traditsioonilised laulumängud ja pärimustantsud. Lihtsamad tantsuvõtted ja tantsusammud.

Liikumine ruumis, kasutades erinevaid suundi, tasandeid ja tantsujooniseid üksi, paaris ja grupis.

Sammud ja liikumised, rütmi- ja koordinatsiooniharjutused vastavalt muusika iseloomule.

Ujumine (kohustuslik algõpetus I kooliastmes)

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab, mida tähendab ujumisoskus, ning oskab ujuda
- 2) teab, mõistab ja kasutab eakohaseid veeohutusalasid teadmisi ning oskusi, teab ohutusnõudeid ja korda basseinides ja ujumiskohtades.
- 3) sooritab ujumisoskuse testi: hüppa sügavasse vette, uju 100 m rinnuli asendis, sukeldu, too käega põhjast ese, püsi paigal puhates ja asendeid vahetades 3 minutit, uju seejärel 100 m selili asendis ja välju veest.

Õppesisu

Ohutusnõuded ja kord basseinides ning ujumiskohtades. Ujumise hügieeninõuded.

Veega kohanemise harjutused. Sukeldumine, hõljumine, libisemine, edasiliikumine. Rinnuli- ja seliliujumine, pimekrool- krooli ujumine hingamiseta, „koerkrool”, hingamisega krool

Õpitulemused ja rõhuasetused õppesisu käsitlemisel I kooliastmes klassiti

Õpitulemused I kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
<p>1. Teadmised spordist ja liikumisviisidest</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele; nimetab põhjusi, miks ta peab olema kehaliselt aktiivne; 2) oskab käituda kehalise kasvatus tunnis, liikudes/sportides erinevates sportimispaikades ning liigeldes tänaval; järgib õpetaja seatud reegleid ja ohutusnõudeid; täidab mängureegleid; teab ja täidab (õpetaja seatud) hügieeninõudeid; 3) annab hinnangu oma sooritusele ja kogetud kehalisele koormusele (kerge/raske); 4) loetleb spordialasid ja nimetab tuntud Eesti sportlasi. 	<p>1. klass</p> <p>Liikumise ja sportimise tähtsus inimese tervisele. Liikumissoovitused I kooliastme õpilasele. Ohutu liikumise/liiklemise juhised õpilasele, käitumisreeglid kehalise kasvatus tunnis; ohutu ja kaaslaste arvestav käitumine erinevate harjutuste ja liikumisviisidega tegeldes; ohutu liiklemine sportimispaikadesse ja kooliteel. Hügieenireeglid kehalise harjutuse tehes.</p> <p>2. klass</p> <p>Liikumine/sportimine üksi ja koos kaaslastega, oma kaaslaste soorituse kirjeldamine ning hinnangu andmine. Teadmised ilmastikule ja spordialale vastavast riietumisest. Pesemise vajalikkus kehaliste harjutuste tegemise järel.</p> <p>3. klass</p> <p>Elementaarsed teadmised spordialadest, Eesti sportlastest ning Eestis toimuvatest spordivõistlustest ja tantsuüritustest.</p>
<p>2. Võimlemine</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) oskab liikuda, kasutades rivisammu (P) ja võimlejasammu (T); 2) sooritab põhivõimlemise harjutuste kombinatsiooni (16 takti) muusika või saatelugemise saatel; 	<p>1. klass</p> <p>Rivi- ja korraharjutused. Rivistumine viirgu ja kolonni, harvenemine ja koondumine, tervitamine, loendamine, pöörded paigal, kujundliikumised. Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused. Päkkkõnd, kõnd kandadel, liikumine juurdevõtusammuga kõrvale, rivisamm (P) ja võimlejasamm (T).</p>

<p>3) sooritab tireli ette, turiseisu ja kaldpinnalt tireli taha; 4) hüpleb hüpitsat tiirutades ette (30 sekundi jooksul järjest).</p>	<p>Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused. Üldarendavad võimlemisharjutused käte, kere ja jalgade põhiasenditega, harjutused vahendita ja vahenditega saatelugemise ning muusika saatel.</p>
	<p>2. klass Üldkoormavad ja koordineeritud arendavad hüplemisharjutused. Harki- ja kärihüplemine, hüplemine hüpitsa tiirutamisega ette jalalt jalale, koordineeritud harjutused. Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused. Üldarendavad võimlemisharjutused käte, kere ja jalgade põhiasenditega, harjutused vahendita ja vahenditega saatelugemise ning muusika saatel. Rakendusvõimlemine. Ronimine varbseinal, kaldpingil, üle takistuste ja takistuste alt, rippseis, ripped ja toengud. Tasakaaluharjutused. Liikumine joonel, pingil ja poomil, kasutades erinevaid kõnni- ja jooksusamme, päkkkõnd ja pöörded päkkadel, võimlemispingil kõnd kiiruse muutmise, takistuste ületamise ja peatumistega, tasakaalu arendavad liikumismängud.</p>
	<p>3. klass Akrobaatilised harjutused. Veered kägaras ja sirutatult, juurdeviivad harjutused turiseisuks ja tireliks, tirel ette, kaldpinnalt tirel taha, veere taha turiseisu, kaarsild, toengkägarast ülesirutushüpe maandumisasendi fikseerimisega. Ettevalmistavad harjutused toenghüppeks. Sirutusmahahüpe kõrgemalt tasapinnalt maandumisasendi fikseerimisega, harjutused äratõuke õppimiseks hoolauvalt.</p>
<p>3. Jooks, hüpped, visked Õpilane: 1) jookseb kiirjooksu püstistardist stardikäsklustega; 2) läbib joostes võimetekohase tempoga 1 km distantisi; 3) sooritab õige teatevahetuse teatevõistlustes ja pendelteatejooksus; 4) sooritab palliviske paigalt ja kahesammulise hooga; 5) sooritab hoojooksult kaugushüppe paku tabamiseta.</p>	<p>1. klass Jooks. Jooksuasend, jooksuliigutused, jooksu alustamine ja lõpetamine, jooks erinevatest lähteasenditest, mitmesugused jooksuharjutused, jooks erinevas tempos. Hüpped. Paigalt kaugushüpe, maandumine kaugushüppes. Visked. Viskepalli hoie.</p> <p>2. klass Jooks. Kiirendusjooks, kehtvusjooks, võimetekohase jooksutempo valimine. Püstistart koos stardikäsklustega. Teatevahetuse õppimine lihtsates teatevõistlustes, pendelteatejooks teatepulgaga. Hüpped. Hüpped hoojooksult, et omandada jooksu ja hüppe ühendamise oskus.</p>

	<p>Visked. Tennispallivise ülalt täpsusele ja kaugusele.</p>
	<p>3. klass</p> <p>Jooks. Kiirendusjooks, kestvaajooks, võimetekohase jooksutempo valimine. Püstistart koos stardikäsklustega. Teatevahetuse õppimine lihtsates teatevõistlustes, pendelteatejooks teatepulgaga.</p> <p>Hüpped. Kaugushüpe hoojooksult paku tabamiseta. Madalatest takistustest ülehüpped parema ja vasaku jalaga. Kõrgushüpe otsehoolt.</p> <p>Visked. Pallivise paigalt ja kahesammulise hooga.</p>
<p>4. Liikumismängud</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) sooritab harjutusi erinevaid palle põrgatades, vedades, söötes, visates ja püüdes ning mängib nendega liikumismänge;</p> <p>2) mängib rahvastepalli lihtsustatud reeglite järgi, on kaasmängijatega sõbralik ning austab kohtuniku otsust.</p>	<p>1. klass</p> <p>Jooksu- ja hüppemängud. Mängud (jõukohaste vahendite) viskamise, heitmise ja tõukamisega. ja teatevõistlused palliga. Rahvastepall.</p> <p>2. klass</p> <p>Liikumismängud väljas/maastikul.</p> <p>Liikumine (jooksud, pidurdused, suunamuutused) pallita ja palliga. Rahvastepall.</p> <p>3. klass</p> <p>Pallikäsitsemise harjutused: põrgatamine, vedamine, viskamine, söötmine ja püüdmine.</p> <p>Sportmänge ettevalmistavad liikumismängud. Rahvastepall.</p>
<p>5. Tantsuline liikumine</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) mängib/tantsib õpitud eesti laulumänge;</p> <p>2) liigub vastavalt muusikale, rütmile, helile.</p>	<p>1. klass</p> <p>Eesti traditsioonilised laulumängud ja pärimustantsud; lihtsamad tantsuvõtted ja tantsusammud.</p> <p>2. klass</p> <p>Sammud ja liikumised, rütmi- ja koordineerimisharjutused vastavalt muusika iseloomule.</p> <p>3. klass</p> <p>Liikumine ruumis, kasutades erinevaid suundi, tasandeid ja tantsujooniseid üksi, paaris ja grupis.</p>
<p>6. Ujumine</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) suudab rahulikus tempos ujuda 200m</p> <p>2) oskab sukelduda ja tuua basseini põhjast esemeid</p> <p>3) suudab hõljuda/puhata veepinnal kuni 3min</p> <p>4) täidab märginormi: „Oskan ujuda”: hüppab vette - ujub 100m rinnuli asendis – sukeldub ja toob põhjast eseme – hõljub asendeid vahetades</p>	<p>1. klass - Ohutusnõuded ja kord basseinides ja ujumispaikades, hügieeninõuded</p> <p>Veega kohanemine, vette väljahingamine, veepinnal lamamine (“kork”, „nool”, „meritäh”)</p> <p>Veepinnal libisemine, “pimekrool”, käte ja jalgade koostöö.</p> <p>Koerkrool, liikumismängud vees, ujumise algõpetus abivahenditega.</p> <p>2. klass – rinnuli ja seliliujumise harjutamine; ujumisoskuse test: hüppa sügavasse vette - uju 12,5m rinnuli - muuda suund tagasi - uju 2-3m stardipaiga suunas – peatu - hõlju veepinnal 30sek - uju selili tagasi lähtepunkti.</p>

3min – ujub selili 100m ja tõukab end käte abil basseinist välja.	3.klass – Ujumisoskuse täiendamine, rinnuli krool koos vette hingamisega, „oskan ujuda” märginormi täitmine.
---	--

ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED II KOOLIASTMES

Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) selgitab kehalise aktiivsuse ja hea rühi tähtsust inimese tervisele ning kirjeldab kehalise aktiivsuse rolli tervislikus eluviisis, kirjeldab oma kehalist aktiivsust/liikumisharrastust;
- 2) omandab kooliastme ainekavva kuuluvate kehaliste harjutuste (spordialade/liikumisviiside) tehnika (vt alade õpitulemusi õppesisu alt), teab, kuidas õpitud alased iseseisvalt sooritada, sooritab põhiliikumisviise liigutusvilumuste tasemel;
- 3) selgitab kehalise kasvatus tundides kehtivate ohutus- ja hügieeninõuete ning iseseisva ohutu liikumisharrastuse/liiklemise vajalikkust, järgib ohutus- ja hügieenireegleid kehalise kasvatus tundides ning tunnivälistel spordiüritustel;
- 4) sooritab kontrollharjutusi ja kehalise võimekuse katseid, võrdleb saavutatud tulemusi varasemate tulemustega, valib õpetaja juhendusel rühti ja kehalist võimekust parandavaid harjutusi ja sooritab neid;
- 5) mõistab hea käitumise, reeglite järgimise, keskkonda säästva suhtumise ja koostöö tegemise vajalikkust sportimisel/liikumisel, täidab reegleid ja võistlusmäärusi kehalisi harjutusi õppides ning liikudes, on valmis tegema koostööd (sooritama koos harjutusi, kuuluma ühte võistkonda jne) kõigi kaaslastega, kirjeldab ausa mängu põhimõtete realiseerimist spordis ja teistes tegevustes;
- 6) kirjeldab sobivaid oskussõnu kasutades nähtud spordivõistlust ja/või tantsuüritust ning oma muljeid sellest, nimetab Eesti ja maailma tuntud sportlasi ning võistkondi, teab valdkonnaga seotud ameteid/elukutseid ja nende eripära, maailmas toimuvaid suurvõistlusi ja olulisemaid fakte antiikolümpiamängudest;
- 7) harjutab aktiivselt kehalise kasvatus tundides, tunneb huvi koolis toimuvate spordi- ja tantsuürituste vastu, võtab neist osa võistleja, osaleja või pealtvaatajana, oskab sportida/liikuda koos kaaslastega, jagada omavahel ülesandeid, kokku leppida mängureegleid jne, soovib õppida uusi kehalisi harjutusi ja liikumisviise ning omandada teadmisi iseseisvaks sportimiseks/liikumiseks, osaleb tervisespordiüritustel.

II kooliastmes käsitletavat teemad ja tundide orienteeruv maht

Teema	4. klass	5. klass	6. klass
1. Teadmised spordist ja liikumisviisidest	9	9	6
2. Võimlemine	15	18	10
3. Kergetõustik	30	28	15
4. Liikumise- ja sportmängud	20	20	20
5. Suusatamine, uisutamine	10	10	10
6. Orienteerimine	5	6	4
7. Tantsuline liikumine	16	14	5
Kokku	105	105	70

KEHALISE KASVATUSE ÕPPESISU JA ÕPITULEMUSED II KOOLIASTMES

Teadmised spordist ja liikumisviisidest

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) selgitab kehalise aktiivsuse ja hea rühi tähtsust tervisele, kirjeldab kehalise aktiivsuse rolli tervislikus eluviisis ning enda kehalist aktiivsust/liikumisharrastust;
- 2) mõistab ohutus- ja hügieeninõuete täitmise vajalikkust ning järgib neid kehalise kasvatuses tundides ning tunnivälises tegevuses, teab, kuidas vältida ohuolukordi liikudes, sportides ja liigeldes ning mida teha õnnetusjuhtumite ja lihtsamate sporditraumade korral;
- 3) suudab iseseisvalt sooritada üldarendavaid võimlemisharjutusi ja rühiharjutusi, oskab sportida/liikuda koos kaaslastega, jagada omavahel ülesandeid, kokku leppida mängureegleid jne;
- 4) sooritab kehaliste võimete testi ja annab tulemusele hinnangu võrreldes eelmistel aastatel saavutatuga, valib õpetaja juhendusel harjutusi kehalise võimekuse arendamiseks ning sooritab neid;
- 5) tunneb õpitud spordialade/tantsustiilide oskussõnu, kasutab neid sündmuste kirjeldamisel ning oskab käituda spordivõistlustel ja tantsuüritustel;
- 6) teab, mida tähendab aus mäng spordis;
- 7) nimetab Eestis ja maailmas toimuvaid suurvõistlusi, tuntud sportlasi ja võistkondi, teab tähtsamaid fakte antiikolümpiamängudest ning Eesti üld- ja noorte tantsupidudest.

Õppesisu

Kehalise aktiivsuse tähtsus tervisele. Kehaline aktiivsus kui tervisliku eluviisi oluline komponent. Liikumissoovitused II kooliastme õpilasele.

Õpitud spordialade/liikumisviiside oskussõnavara. Õpitavate spordialade põhilised võistlusmäärused. Ausa mängu põhimõtted spordis.

Ohutus- ja hügieenireeglite järgimise vajalikkus liikudes, sportides ning liigeldes. Ohutu ümbrust säästev liikumine harjutuspaikades ja looduses. Teadmised käitumisest ohuolukordades. Lihtsad esmaabivõtted.

Käitumine spordivõistlustel ja tantsuüritustel.

Teadmised iseseisvaks harjutamiseks (kuidas sooritada soojendus- ja rühiharjutusi, kuidas sooritada kehaliste võimete teste ning treenida õpetaja abiga valitud harjutusi kasutades kehalisi võimeid ja rühti).

Teadmised spordialadest/liikumisviisidest, suurvõistlustest ja/või üritustest Eestis ning maailmas, tuntumatest Eesti ja maailma sportlastest jms.

Teadmised antiikolümpiamängudest.

Võimlemine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) sooritab põhivõimlemise harjutuskombinatsiooni (32 takti) saatelugemise või muusika saatel;
- 2) hüpleb hüpitsat ette tiirutades paigal ja liikudes;
- 3) sooritab iluvõimlemise elemente hüpitsaga (T);
- 4) sooritab harjutuskombinatsiooni akrobaatikas;
- 5) sooritab harjutuskombinatsiooni madalal poomil (T) ja kangil (P);
- 6) sooritab õpitud toenghüpet (hark- või kägarhüpe).

Õppesisu

Rivi- ja korraharjutused. Ümberrivistumine viirus ja kolonnis. Pöörded samlliikumisel.

Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused. Harjutuskombinatsioonid. Hüplemisharjutused hüpitsa ja hoonööriga.

Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused saatelugemise ja/või muusika saatel. Harjutused vahendita ja vahendiga: käte ja jalgade hoods, lõdvestamised, vetrumised.

Rühiharjutused. Kehatüve lihaseid treenivad ja sirutusoskust kujundavad harjutused.

Iluvõimlemine (T). Hüpitsa hoods, ringid, kaheksad, tiirutamised. Erinevad hüpped. Lihtsad visked ja püüded.

Rakendus- ja riistvõimlemine. Kahe- ja kolmevõtteline ronimine. Käte erinevad haarded ja hoidsed. Upp-, tiri- ja kinnerripe. Hooglemine rippes. Ees- ja tagatoengust hooga mahahüpped. Hooglemine rööbaspuudel toengus ja küünarvarstoengus. Kangil jala ülehoog kääertoengusse ja tagasi ning tireltõus ühe jala hoo ja teise tõukega (P).

Akrobaatika. Erinevad tirelid. Tiritamm (P) ja selle õppimiseks juurdeviivad harjutused. Painduvust arendavad harjutused ja kaarsild (T). Ratas kõrvale. Kätelseis abistamisega.

Tasakaaluharjutused. Erinevad kõnni- ja hüplemisharjutused. Pöörded ja mahahüpped.

Toenghüpe. Hoojooksult hüpe hoolauale. Äratõuge ja toengkägar (kitsel, hobusel). Ülesirutusmahahüpe maandumisasendi fikseerimisega. Hark- või kägarhüpe.

Kergejõustik

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) sooritab madallähte stardikäsklustega ja õige teatevahetuse ringteatejooksus;
- 2) sooritab kaugushüppe paku tabamisega ja üleastumistehnikas kõrgushüppe;
- 3) sooritab hoojooksult palliviske;
- 4) jookseb kiirjooksu stardikäsklustega;
- 5) jookseb järjest 9 minutit.

Õppesisu

Jooksuasendi ja -liigutuste korrigeerimine. Põlve- ja sääretõstejooks. Jooksu alustamine ja lõpetamine.

Kiirjooks ja selle eelsoojendus. Madallähte tutvustamine. Stardikäsklused. Ringteatejooksu teatevahetus.

Kestvusjooks.

Kaugushüpe täishoolt paku tabamisega. Kõrgushüpe (üleastumishüpe).

Pallivise hoojooksult.

Liikumis- ja sportmängud:

a) liikumismängud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mängib sportmängudeks ette valmistavaid liikumismänge ja sooritab teatevõistluse palliga;
- 2) mängib reeglite järgi rahvastepalli ning aktsepteerib kohtuniku otsuseid.

Õppesisu

Sportmängudeks ette valmistavad liikumismängud ja teatevõistlused pallidega. Rahvastepall.

b) sportmängud (kooli valikul õpetatakse kolmest sportmängust kahte)

Õpitulemused (kooli valitud kahes sportmängus)

Õpilane:

- 1) sooritab põrgatused takistuste vahelt ja sammudelt viske korvile korvpallis;
- 2) sooritab ülalt- ja altsöödud paarides ning alt-eest pallingu võrkpallis;
- 3) sooritab palli söötmise ja peatamise jalgpallis;

- 4) mängib kaht kooli valitud sportmängu lihtsustatud reeglite järgi ja/või sooritab õpetaja koostatud kontrollharjutuse.

Õppesisu

Korvpall. Palli hoie söötes, püüdes ja peale visates. Palli põrgatamine, söötmine ja vise korvile. Sammudelt vise korvile. Kaitseasend. Korvpallireeglitega tutvumine. Mäng lihtsustatud reeglite järgi.

Võrkpall. Ettevalmistavad harjutused võrkpalliga. Ülalt- ja altsööt pea kohale, vastu seina ning paarides. Alt-eest palling. Pioneeripall. Kolme viskega võrkpall. Minivõrkpall.

Jalgpall. Söödu peatamine jalapöia sisekülje ja rinnaga (P) ning löögitehnika õppimine, arendamine ja täiustamine. Mäng 4 : 4 ja 5 : 5.

Talialad (suusatamine ja uisutamine):

a) suusatamine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) suusatab paaristõukelise ühesammulise sõiduviisiga, vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviisiga ja paaristõukelise kahesammulise uisusammuga;
- 2) sooritab laskumise põhi- ja puhkeasendis;
- 3) sooritab uisusamm- ja poolsahkpöörde;
- 4) sooritab teatevahetuse teatesuusatamises;
- 5) läbib järjest suusatades 3 km (T) / 5 km (P) distantsi.

Õppesisu

Laskumised põhi- ja puhkeasendis. Tõusuviiside kasutamine erineva raskusega nõlvadel. Uisusammpööre, poolsahkpööre ja poolsahkpidurdus. Paaristõukeline ühesammuline sõiduviis. Vahelduvtõukeline kahesammuline sõiduviis. Uisusamm ilma keppideta, pooluisusamm laugel laskumisel. Paaristõukeline kahesammuline uisusamm-sõiduviis. Teatesuusatamine.

b) uisutamine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) sooritab uisutades ülejalasõitu vasakule ja paremale;
- 2) kasutab uisutades sahkpidurdust;
- 3) uisutab järjest 6 minutit.

Õppesisu

Uisutamine erinevate käteasenditega. Ülejalasõit vasakule ja paremale. Sahkpidurdus. Start, sõit kurvis ja finišeerimine. Kestvusuisutamine. Mängud ja teatevõistlused uiskudel.

Orienteerumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) oskab orienteeruda kaardi järgi ja kasutada kompassi;
- 2) teab põhileppemärke (10–15);
- 3) orienteerub etteantud või enda joonistatud plaani ning silmapaistvate loodus- või tehisobjektide järgi etteantud piirkonnas;
- 4) arvestab liikumistempot valides erinevaid pinnasetüüpe, reljefivorme ja takistusi;
- 5) oskab mängida orienteerumismängu plaaniga, kaardiga ja kaardita.

Õppesisu

Maastikuobjektid, leppemärgid, kaardi mõõtkava, reljefivormid (löikejoonte vahe). Kauguste määramine.

Liikumine joonorientiiride järgi. Kaardi ja maastiku võrdlemine. Asukoha määramine. Kompassi tutvustamine. Suunaharjutused kompassiga seistes ja liikudes. Õpperaja läbimine kaarti ja kompassi kasutades. Orienteerumismängud.

Tantsuline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tantsib õpitud paaris- ja rühmatantse, sh eesti ja teiste rahvaste tantse;
- 2) kasutab eneseväljendamiseks loovliikumist.

Õppesisu

Eesti rahva- ja seltskonnatantsud paaris ning paarilise vahetusega. Eakohased tantsuvõtted ja -sammud. 4–8taktilised liikumis- ja tantsukombinatsioonid. Ruumitajuülesanded. Põimumine liikudes. Pöörded ja pöörlemine.

Kujutluspiltidel baseeruv liikumine üksi, paaris ja grupis.

Tantsuürituste külastamine ja arutelu.

Õpitulemused ja rõhuasetused õppesisu käsitlemisel II kooliastmes klassiti

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õppesisu käsitlemisel klassiti
<p>1. Teadmised spordist ja liikumisviisidest</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) selgitab kehalise aktiivsuse ja hea rühi tähtsust tervisele, kirjeldab kehalise aktiivsuse rolli tervislikus eluviisis ning oma kehalist aktiivsust/liikumisharrastust;</p> <p>2) mõistab ohutus- ja hügieeninõuete täitmise vajalikkust ning järgib neid kehalise kasvatus tundides ja tunnivälises tegevuses; teab, kuidas vältida ohuolukordi liikudes, sportides ja liigeldes ning mida teha õnnetusjuhtumite ja lihtsamate sporditraumade korral;</p> <p>3) suudab iseseisvalt sooritada üldarendavaid võimlemisharjutusi ja rühiharjutusi; oskab sportida/liikuda koos kaaslastega, jagada omavahel ülesandeid, kokku leppida mängureegleid jne;</p> <p>4) sooritab kehaliste võimete testi ja annab tulemusele hinnangu võrreldes eelmistel aastatel saavutatuga; valib õpetaja juhtimisel harjutusi oma kehalise võimekuse arendamiseks ning sooritab neid;</p> <p>5) tunneb õpitud spordialade/tantsustiilide oskussõnu, kasutab neid sündmuste kirjeldamisel</p>	<p>4. klass</p> <p>Kehalise aktiivsuse tähtsus tervisele; kehaline aktiivsus kui tervisliku eluviisi oluline komponent. Liikumissoovitused II kooliastme õpilasele. Õpitud spordialade/liikumisviiside oskussõnavara. Õpitavate spordialade põhilised võistlusmäärused. Ausa mängu põhimõtted spordis. Ohutus- ja hügieenireeglite järgimise vajalikkus liikudes, sportides ning liigeldes.</p> <p>5. klass</p> <p>Käitumine spordivõistlusel ja tantsuüritustel. Teadmised iseseisvaks harjutamiseks: kuidas sooritada soojendusharjutusi ja rühiharjutusi; kuidas sooritada kehaliste võimete teste ning treenida (õpetaja toel valitud harjutusi kasutades) oma kehalisi võimeid ja rühti. Õpitud spordialade/liikumisviiside oskussõnavara. Õpitavate spordialade põhilised võistlusmäärused. Ohutu ümbrust säästev liikumine harjutuspaikades ja looduses.</p> <p>6. klass</p> <p>Teadmised spordialadest/liikumisviisidest, suurvõistlused ja/või üritused Eestis ning maailmas, tuntumad Eesti ja maailma sportlased jms.</p> <p>Teadmised antiikolümpiamängudest. Õpitud spordialade/liikumisviiside oskussõnavara. Õpitavate spordialade põhilised võistlusmäärused. Teadmised käitumisest ohuolukordades. Lihtsad esmaabivõtted.</p>

<p>ning oskab käituda spordivõistlustel ja tantsuüritustel;</p> <p>6) teab, mida tähendab aus mäng spordis;</p> <p>7) valdab teadmisi õpitud spordialadest/liikumisviisidest, nimetab Eestis ja maailmas toimuvaid suurvõistlusi, tuntud sportlasi ja võistkondi; teab tähtsamaid fakte antiikolümpiamängudest.</p>	
<p>2. Võimlemine</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) sooritab põhivõimlemise harjutuskombinatsiooni (32 takti) saatelugemise või muusika saatel;</p> <p>2) hüpleb hüpitsat ette tiirutades paigal ja liikudes;</p> <p>3) sooritab iluvõimlemise elemente hüpitsaga (T);</p> <p>4) sooritab harjutuskombinatsiooni akrobaatikas ja rööbaspuudel;</p> <p>5) sooritab harjutuskombinatsiooni madalal poomil (T) ja kangil (P);</p> <p>6) sooritab õpitud toenghüppe (hark- või kagarhüpe).</p>	<p>4. klass</p> <p>Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutuste kombinatsioonid. Hüplemisharjutused hüpitsa ja hoonööriga. Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused saatelugemise ja/või muusika saatel. Harjutused vahendita ja vahendiga: käte ja jalgade hood, lödvestamised, vetrumised. Erinevad tirelid; tiritamm (P) ja selle õppimiseks juurdeviivad harjutused; painduvust arendavad harjutused ja kaarsild (T); ratas kõrvale; kätelseis abistamisega. Hoojooksult hüpe hoolauale, äratõuge ja toengkägar (kitsel, hobusel), ülesirutusmahahüpe maandumisasendi fikseerimisega; hark- või kagarhüpe.</p> <p>5. klass</p> <p>Ümberrivistumine viirus ja kolonnis; pöörded sammlikumiselt. Kehatüve lihaseid treenivad ja sirutusoskust kujundavad harjutused. Erinevad kõnni- ja hüplemisharjutused; pöörded ja mahahüpped.</p> <p>6. klass</p> <p>Iluvõimlemine (T). Hüpitsa hood, ringid, kaheksad, tiirutamised; erinevad hüpped; lihtsad visked ja püüded.</p> <p>Rakendus- ja riistvõimlemine. Kahe- ja kolmevõtteline ronimine; käte erinevad haarded ja hoided; upp-, tiri- ja kinnerripe; kangil jala ülehoog käärtõngusse ja tagasi ning tireltõus ühe jala hoo ja teise tõukega (P).</p>
<p>3. Kergejõustik</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) sooritab madallähte stardikäsklustega ja õige teatevahetuse ringteatejooksus;</p> <p>2) sooritab kaugushüppe paku tabamisega ja üleastumistehnikas kõrgushüppe;</p> <p>3) sooritab hoojooksult palliviske;</p>	<p>4. klass</p> <p>Jooksuasendi ja -liigutuste korrigeerimine. Põlve- ja sääretõstejooks. Jooksu alustamine ja lõpetamine. Kiirjooks ja selle eelsoojendus. Madallähte tutvustamine. Stardikäsklused. Ringteatejooksu teatevahetus.</p> <p>5. klass</p> <p>Kiirjooks. Kestvusjooks. Pallivise hoojooksult. Kaugushüpe täishoolt paku tabamisega.</p>

<p>4) jookseb kiirjooksu stardikäsklustega; 5) jookseb järjest 9 minutit.</p>	<p>6. klass Kiirjooks. Kestvusjooks. Pallivise. Kaugushüpe. Kõrgushüpe (üleastumishüpe).</p>
<p>4. Liikumis- ja sportmängud Liikumismängud Õpilane: 1) sooritab sportmänge ettevalmistavaid liikumismänge ja teatevõistlusi palliga; 2) mängib reeglite järgi rahvastepalli ning aktsepteerib kohtuniku otsuseid.</p> <p>Sportmängud Õpilane: 1) sooritab põrgatused takistuste vahelt ja sammudelt viske korvile korvpallis; 2) sooritab ülalt- ja altsöödud paarides ning alt-est pallingu võrkpallis; 3) sooritab palli söötmise ja peatamise jalgpallis; 4) mängib kaht kooli valitud sportmängu lihtsustatud reeglite järgi ja/või sooritab õpetaja poolt koostatud kontrollharjutuse.</p>	<p>4. klass Sportmänge ettevalmistavad liikumismängud ja teatevõistlused pallidega. Rahvastepall. Korvpall. Palli hoie söötes, püüdes ja peale visates. Palli põrgatamine, söötmine ja vise korvile. Sammudelt vise korvile. Kaitseasend. Korvpallireeglitega tutvumine. Mäng lihtsustatud reeglite järgi.</p> <p>5. klass Liikumismängud, teatevõistlused, rahvastepall, korvpall Jalgpall. Söödu peatamine jalapöiasisekülje ja rinnaga (P) ning löögitehnika õppimine, arendamine ja täiustamine. Mäng 4 : 4 ja 5 : 5.</p> <p>6. klass Liikumismängud, teatevõistlused, rahvastepall, korvpall, jalgpall. Võrkpall. Ettevalmistavad harjutused võrkpalliga. Ülalt- ja altsööt pea kohale, vastu seina ning paarides. Alt-est palling. Pioneeripall. Kolme viskega võrkpall. Minivõrkpall.</p>
<p>5. Suusatamine Õpilane: 1) suusatab paaristõukelise ühesammulise sõiduviisiga, vahelduvtõukelise kaheammulise sõiduviisiga ja paaristõukelise kaheammulise uisusamm-sõiduviisiga; 2) sooritab laskumise põhi- ja puhkeasendis; 3) sooritab uisusamm- ja poolsahkpöörde; 4) sooritab teatevahetuse teatesuusatamises; 5) läbib järjest suusatades 3 km (T) / 5 km (P) distantsi.</p>	<p>4. klass Paaristõukeline ühesammuline sõiduviis; vahelduvtõukeline kaheammuline sõiduviis; uisusamm ilma keppideta, pooluisusamm laugel laskumisel.</p> <p>5. klass Paaristõukeline ühesammuline sõiduviis; vahelduvtõukeline kaheammuline sõiduviis; pooluisusamm laugel laskumisel, paaristõukeline kaheammuline uisusamm-sõiduviis.</p> <p>6. klass Laskumised põhi- ja puhkeasendis. Tõusuviiside kasutamine erineva raskusega nõlvadel. Uisusamppöörde, poolsahkpöörde ja poolsahkpõuredurdu. Teatesuusatamine.</p>
<p>6. Orienteerumine Õpilane: 1) oskab orienteeruda kaardi järgi ja kasutada kompassi; 2) teab põhileppemärke (10-15); 3) orienteerub etteantud või enda joonistatud plaani ning silmapaistvate</p>	<p>4. klass Maastikuobjektid, leppemärgid, kaardi mõõtkava, liikumine maastikuobjektide järgi. Maastikumäng</p> <p>5. klass Kaart, mõõtkava, plaan ja kaart Liikumine joonorientiiride järgi. Kaardi ja maastiku võrdlemine. Asukoha määramine. Jooks maastikul kauguse määramisega.</p>

<p>loodus- või tehisobjektide järgi etteantud piirkonnas; 4) arvestab liikumistempot valides erinevaid pinnasetüüpe, reljeefivorme ja takistusi; 5) oskab mängida orienteerumismänge plaaniga, kaardiga ja kaardita.</p>	<p>6. klass Maastikuobjektid, leppemärgid, kaardi mõõtkava, reljeefivormid (lõikejoonte vahe), kauguste määramine. Liikumine joonorientiiride järgi. Kaardi ja maastiku võrdlemine. Asukoha määramine. Kompassi tutvustamine. Suunaharjutused kompassiga seistes ja liikudes. Õpperaja läbimine kaarti ja kompassi kasutades. Orienteerumismängud.</p>
<p>7. Tantsuline liikumine Õpilane: 1) tantsib õpitud paaris- ja rühmatantse, sh eesti ja teiste rahvaste tantse; 2) kasutab eneseväljendamiseks loovliikumist.</p>	<p>4. klass Eesti rahva- ja seltskonnatantsud paaris ning paarilise vahetusega. Eakohased tantsuvõtted ja -sammud; 4-8-taktilised liikumis- ja tantsukombinatsioonid; ruumitaju ülesanded, põimumine liikudes, pöörded ja pöörlemine.</p> <p>5. klass Eesti rahva- ja seltskonnatantsud paaris ning paarilise vahetusega. Kujutluspiltidel baseeruv liikumine üksi, paaris ja grupis. Tantsuürituste külastamine ja arutelu.</p> <p>6. klass Lihtsa tantsukava õppimine ja esitamine tunnis</p>

2.9 Robootika ainekava

Robootika arendab laste STEM teadmisi:

- Science - teadus;
- Tehnology - tehnoloogia;
- Engineering -insenerioskused;
- Mathematics- matemaatika.

LEGO Education on oma õppematerjalide koostamisel lähtunud 21. sajandi efektiivse õppija ja õppimise märksõnadest:

1. koostöö;
2. kommunikatsioon;
3. loovus;
4. kriitiline mõtlemine;
5. probleemide lahendamine

Tundide arv klassiti

Õppeaine	Nädalatunde klassiti			
	1. kl	2. kl	3. kl	Kokku
Robootika	1	1	1	3

Õppeaine eesmärgid

Tõsta laste huvi tehnika vastu juba varases koolieas ning toetada tehnikahuviliste laste arengut. Lastele suunatud robootikategevuses on üheks oluliseks väljundiks robootika kui interaktiivse vahendi kasutamine loogilise mõtlemise ja loovuse arendamisel. Õpilane suudab mõelda loovalt ja oma tegevust eesmärgistada, kavandada ning hinnata. Oskab analüüsida ümbritsevat. Oskab ja julgeb avaldada arvamust, kuulata ja arutleda. Tahab tegutseda ja suudab vastutada. Õppeainete lõimimine õppetegevuse huvitavamaks muutmiseks.

Õppetöö toimub ainetunnina - 1 tund nädalas.

Robootikat õpitakse 1.klassist kuni 3.klassini.

Hindamine

Hindamine toimub jooksvalt, praktiliste tööde põhjal.

Tunnitöö hindamisel arvestatakse kursuse eripäraga, et 100% töötava lahenduseni jõudmine ei pruugi alati õnnestuda. Rõhku pannakse töö protsessile ja lahenduse analüüsile (mis hästi, mis halvasti, mida tuleks muuta, et lahendus oleks parem). Õppimise käigus analüüsib ja hindab õpilane õpitavat pidevalt ning edukus sõltub õpilase oskusest.

Õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab mida kujutavad endast robotid ja millistes eluvaldkondades neid kasutatakse;
- 2) oskab kooli arvutivõrku sisse- ja välja logida, kasutada arvutihiirt, klaviatuuri, sisestada veebiaadresse, avada vajalikke arvutiprogramme;
- 3) tunneb ja oskab kasutada programmeerimiskeskonda;
- 4) tunneb ja oskab kasutada robootikakomplekti;
- 5) oskab lugeda joonistega tööjuhendeid ning suudab joonistel kujutatud õpetuste järgi roboteid kokku panna;
- 6) oskab teha rühmatööd;

7) suudab tutvustada oma tööd ja selle arendust enesekindlalt ning veenvalt.

Õppesisu

1) Robotid ja nende kasutamine: millest robotid koosnevad, miks on inimestel vaja roboteid, milliseid roboteid on maailmas olemas, millistes valdkondades saavad robotid inimesi asendada.

2) Programmeerimine: millest koosneb arvutiprogramm. tuntumad programmeerimiskeeled, programmeerimiskäsud ja nende järjestamine, lihtsamate programmide ja algoritmide joonistamine.

3) Tutvumine kooli nutiklassiga: milliseid reegleid tuleb järgida nutiklassis viibides, millised tegevused on klassis keelatud.

4) Tutvumine arvutitega (sülearvutiga, tahvelarvutiga, nutitelefoniaga): millest koosneb arvuti, kuidas arvutit tööle panna, klaviatuuri ja hiire kasutamine, arvutivõrku sisse- ja väljalogimine, kuidas leida arvutist vajalikku programmi, kuidas programmi käivitada, salvestada.

5) Mootorid: nende kasutamine ja programmeerimisvõimalused

6) Andurid: liikumisanduri ja kaldeanduri kasutamine robotite ehitamisel ja programmeerimisel.

7) Helid: helide tekitamine, helide lisamine.

Integratsioon teiste ainetega

Emakeel: lugemisoskuse ja tähelepanu arendamine, etteantud (tekstiliste, pildiliste, video) juhendite lugemine ja järgmine, kirjutamisoskuse arendamine (teksti sisestamine klaviatuurilt) suulise kõne arendamine (dialoogi, jutukese koostamine).

Võõrkeel: osa programmeerimise/ robootika/ arvutitega seotud oskussõnad (fail, USB) on inglise keeles.

Matemaatika: numbrite tundmaõppimine (pöörete arvu lugemine, erinevaid klotse iseloomustatakse juhendites eri numbritega, nummerdatud on ka programmis kasutatavad helid ning taustapildid), peastarvutamise arendamine, algoritmilise mõtlemise arendamine (sissejuhatus programmeerimisse) - millistest osadest koosneb arvutiprogramm, mida mingi programmi osa teeb jne.

Arvutiõpetus: arvutikasutamise põhioskuste õppimine: sisse- ja väljalogimine, programmide avamine, salvestamine ja sulgemine, hiire käsitlemine, lehekülgede suuruse muutmine, erinevate juhtmeotsikute tundmaõppimine (USB pistik ja muud ühendused).

Kunstiõpetus: oma väljamõeldud robotite disainimine, meeskonna plakati, nime ja logo kujundamine.

Kasutatav õppekirjandus ja õppevahendid:

LEGO harivad klotsid ja WeDo 2.0

LEGO EV3 algajatele

Robootiline vidin Bee-Bot

Robootika.ee

3 Haiba lasteaed „Riisikas“ õppekava

Lasteaias on kaks liitühikut, mille komplekteerimisel arvestatakse laste vanust. Lapsed on vanuses 2 - 7 aastased. Laste arv rühmas on kuni 20.

3.1 Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted

Riisika lasteaed on koolieelne lasteasutus, mis loob koolieast noorematele lastele soodsad tingimused kasvamiseks ja arenemiseks. Toetab lapsevanemate tegevust lapsele alushariduse omandamise võimaldamisel. Õppe- ja kasvatustegevuse üld-eesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodus ja lasteasutuse koostöös.

Riisika lasteaia missioon

Lapse individuaalsuse arvestamine ja tema arengu igakülgne toetamine. Koostöös koduga tagatakse lapse koolivalmidus ning sujuv üleminek lasteaiast kodukoha kooli

Visiooni

- Riisika lasteaed on traditsioone hoidev, kõrbelisi omadusi kasutav, lastele mitmekülgsete tegevuste kaudu teadmisi ja õpioskusi ning loovust pakkuv lasteasutus
- Lasteaed on turvaline, lapsesõbralik, usaldusväärne ja tervist väärtustav lasteasutus, kus on rõõmsad lapsed, rahulolevad vanemad ja tööle innustunud personal

Põhiväärtused

- **Lapsest lähtumine** - kõik meie tegevused lähtuvad lapsest. Arendame, märkame ja hoolime. Õpetaja sooviks on, et iga laps oleks õnnelik ning lapsevanem rahul
- **Koostöö** - tegutseme koos ühiste eesmärkide ja lapse heaolu nimel. Oleme lojaalsed lapse, lapsevanema ja üksteise suhtes. Tunnustame lapsi, lapsevanemaid ja töötajaid. Väärtustame oma lasteaeda ja kooli
- **Mäng** – lapsele omane tegevus, mis pedagoogi juhendamisel õpetab ja arendab. Läbi mängu õpib laps rõõmsalt ja märkamatult, tulemuseks rahuolev õpetaja
- **Looduskeskkond õpetab** - last, kes uurides kodukoha loodust, avastab põnevaid seoseid, mis tekitab lapses aina uut uudishimu.

Õppe- ja kasvatusprotsessi üld-eesmärk on:

lapse kehaline, vaimne ja sotsiaalne, sealhulgas kõrbeline ja esteetiline areng ning eelduste kujunemine igapäevaeluga toimetulekuks ja koolis õppimiseks.

Selleks lasteaed:

- loob lapsele arengut soodustava keskkonna; tagab turvatunde ja eduelamuse ning toetab lapse loomulikku huvi hankida teadmisi ja saada kogemusi ümbritsevast elust, loodusest ja ühiskonna nähtustest;

- soodustab lapse kasvamist aktiivseks vastutus-, otsustus- ja valikuvõimeliseks, oma otsusele ja tunnustatud käitumisharjumistele vastavalt käituvaks ning vajadusel oma käitumist korrigeerivaks, teiste suhtes avatuks, teisi arvestavaks, tundlikuks, koostöövalmis inimeseks;
- toetab lapse ümbritseva maailma mõistmist, oma koha leidmist selles ja tervikliku maailmatunnetuse kujunemist;
- suunab lapse arengut, toetab ja abistab vanemaid õppe- ja kasvatusküsimuste lahendamisel, Üld-eesmärgist lähtuvalt on Riisika lasteaia õppe- ja kasvatusgevuse eesmärkideks:
 - lapsed hoolivad kaaslastest, oma kodukoha loodusest, riigist
 - lapsed on aktiivsed ja positiivsed õppijad läbi looduse
 - lapsed on loovad ja algatusvõimelised mängijad
 - laste igakülgset arengut toetab lasteaia personal ja lastevanemate koostöö

Riisika lasteaia õppe- ja kasvatusgevuse läbiviimise põhimõteteks on:

- arvestame lapse individuaalsust ja tema arengupotentsiaali;
- hoiame ja edendame lapse tervist läbi liikumismängude saalis ja õues;
- ergutame lapsi loovalt mängima ning läbi mängu õppima;
- kujundame hoiakuid, mis väärtustavad elu, inimsuhteid ja vabadust;
- loome turvalise keskkonna, mis soodustab lapse arengut ja sotsialiseerumist ning võimaldab tunda eduelamust;
- tutvustame lapsele lihtsaid üldõpetuslikke tööviise;
- teeme koostööd lastevanematega;
- väärtustame eesti kultuuritraditsioone ning arvestame teiste kultuuride eripäraga.

Lapse arengu toetamine lasteasutuses on kogu personali meeskonnatöö koostöös lastevanematega. Õppetöö toimub Riisika lasteaias eesti keeles.

3.1.1 Lasteasutuse eripära

Ühendasutuse eeliseks on lasteaia ja kooli vaheline tihe side ning võimalus anda kooliõpetajate sisend, millele peaks lasteaias lastega tegelemisel rõhku panema.

Kui tihti mõeldakse koolivalmiduse all lugemis- ja arvutamisoskust, siis hoopis olulisemad on lapse psüühiliste protsesside, tähelepanu, tajud, mälu ja kõne eakohane areng. Õppimise eelduseks on oskus märgata, vastu võtta teavet, võrdlemine, uute teadmiste kasutamine praktikas. Tegutsemine, uurimine ja avastamine läbi mängu arendavad loova ja uudishimuliku lapse, kellel on positiivne õpi- ja tunnetushuvi.

Lasteaia eripära tuleneb eelkõige lasteaia erilisest asukohast lähtuvatest võimalustest. Lasteaeda ümbritsevad põllud, metsad ja lähedal leidub raba kogu oma liigirikkusega läbi erinevate aastaegade. Ehk eripära lähtub kodukoha mitmekesisest loodusest (sh riisikate liigirikkusest). Lasteaed toetab laste ja personali süvendatud sinasõprust loodusega läbi pidevate õpperetkete ja erinevate projektide. Lisaks on lasteaias ka suur õueala koos õunaaia ja erinevate atraktsioonidega.

Õuestegevused ja liikumine on kasulikud tervisele ja lapse üldisele igakülgsel harmoonilisele arengule. Tänapäeva lapsed veedavad palju aega arvutite ja telerite ees, õues sportimine ja mängimine on jäänud tahaplaanile. Õu on tähtis õpikeskkond, mis võimaldab õpetajatel õuetegevusi loovalt kavandada ja arendavaid tegevusi läbi viia, mis innustab lapsi ühisele uurimisele, katsetamisele ning mitmekülgsel eneseväljendamisele. Väliskeskkonnas on võimalik jälgida ilmastikunähtusi, aastaegade vaheldumisega seotud muutusi looduses, puude ja taimede kasvu ja arengut.

3.2 Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja korraldus

3.2.1 Päevakava ja planeerimine

Lasteaia päevakava on paindlik kindlustades lastele päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste vabategevus ja täiskasvanu planeeritud õppe-kasvatustegevused. Töö lasteaedades algab kell 7.00 ja kestab kuni kella 18.30-ni. Päevakavas on kindlad söögiajad, muusika- ja liikumistunnid.

Ülejäänud päev möödub lapsel tegutsedes, mängides, õues olles, õppekäikudel käies. Tegevused toimuvad integreeritult. Päev sisaldab puhkeaega ja kavandatud tegevusi, mis on ajalises tasakaalus arvestades laste vanust.

Haiba lasteaed Riisikas õppe-kasvatustöö aluseks on riikliku alushariduse raamõppekava alusel koostatud asutuse õppekava. Sellest lähtuvalt koostatakse rühmades tegevus- ja päevakavad.

KUUSERIISIKA rühma päevakava (2-4 aastased lapsed)

7.00 – 9.00	laste saabumine, vaba mäng.
9.00 – 9.30	hommikusöök
9.30 – 12.00	hommikuring, õppe- ja kasvatustegevused, laulmine 2 x nädalas; tantsuline liikumine, jalutuskäigud, liikumismängud õues
12.00 – 12.30	lõunasöök
12.30 – 13.00	mänguaeg
13.00 – 13.30	ettevamistus puhkuseks, lõunapuhkus
13.30 – 15.15	lõunapuhkus, riidessepanek
15.30 – 16.00	õhtuode
16.00 – 17.00	vaba mäng, mänguasjade koristus
17.00 – 18.30	laste vaba tegevus, mängud toas ja õues, koju minek

MÄNNIRIISIKA rühma päevakava (4-7aastased lapsed)

7.00 – 9.00	laste saabumine, laste vabategevus
9.00 – 9.30	hommisöök
9.30 – 12.00	hommikuring, integreeritud õppetegevus, õuemängud, jalutuskäigud, liikumismängud, laulmine 2x; sportlik liikumine 1x nädalas
12.00 – 12.30	lõunasöök
12.30 – 13.30	õppetegevused toas või õues
13.30 – 15.15	puhkeaeg
15.30 – 16.00	õhtuode
16.00 – 17.00	tantsuõpe, õppetegevuste lõpetamine
17.00 - 18.30	laste vabategevus, mängud toas ja õues, mänguasjade koristus

Lähtuvalt lasteaia õppeaasta üldteemast on igal rühmal koostöös laste ja lastevanematega koostatud oma rühma tegevuskava. Selle tegemisel arvestatakse integreeritud tegevuse põhimõtet. Õppekasvatustsentsis läbib antud konkreetne teema kõiki planeeritud tegevusi. Rühma tegevuskava kajastub Eliisis ja on lastevanematele kättesaadav.

Konkreetses plaan kuu teemast lähtuvalt tehakse nädalaks ette, et oleks võimalik arvestada laste huvi antud teema osas ning laste poolt välja pakutud teema arendusi. Teema areng oleneb konkreetsest rühmast ja laste huvist.

3.2.2 Õppe-aasta töökorraldus

Riisika lasteaia õppeaasta algab 01. septembril ja lõpeb 31. augustil. Aktiivne õppe-periood 3 - 7 aastastele lastele jääb vahemikku 15. september kuni 15. mai, sõimerühmas 01. oktoober kuni 15. mai. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestatakse lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale. Nimetatud perioodil on pedagoogide kavandatud õppe-kasvatustegevusi rühmade tegevuskavades planeeritud integreeritult käelise tegevuse ja õppemängudega. Õppetegevused juhinduvad nädalateemast, millega seotakse kõigi valdkondade sisu.

3.2.3 Laste eeldatavad üldoskused

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade eesmärgi loimides.

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- mänguoskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- enesekohased oskused.

1,5-2 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused

Mänguoskused

- Laps tunneb mängust rõõmu ja on suuteline mõnda aega mängule keskenduma;
- oskab sihipäraselt mängida ühe või enama mänguasjaga;
- sobitab erinevaid esemeid, materjale ja tajub nendevahelisi suhteid;
- mängib teiste lastega kõrvuti rollivahetusega lihtsamaid igapäevaelulisi situatsioone ja tegevusi kajastavaid mängu;
- saab hakkama lükkimis- ja toppimismängudega;
- lahendab 2 – 3 osalisi piltmõistatusi;
- on suuteline sorteerima, täitma ja tühendamise, peitma ja otsima, eseme saamiseks takistusi ületama;
- oskab ehitusmängus laduda klotse üksteise peale ja kõrvale.

Tunnetus- ja õpioskused

- Laps saab aru täiskasvanu lihtsamast kõnest ja reageerib sellele;
- tunneb huvi raamatute vastu ning mõistab väga lihtsaid realistlikke jutukesi, mis seostuvad tema enda kogemustega;
- kasutab väljendamiseks sõnu ja mitteverbaalseid suhtlusvahendeid (nt osutamine, miimika);
- jälgib ümbritsevaid objekte (k.a tegevused) ja uurib sihikindlalt erinevaid asju;

- hangib ümbritsevast aktiivselt informatsiooni ja loob selle hankimiseks ise uusi võimalusi;
- keskendub lühiajaliselt ühele tegevusele, silmatorkavale stiimulile või omadusele, sõnalise juhendamise ja suunamise korral on suuteline olema püsivam;
- tegutseb teistega kõrvuti ja osaleb ühistegevuses vaid vahelduvas vormis;
- loob tegevuse kaudu seoseid kõnega, sõnad ja objektid saavad lapse jaoks sümboli tähenduse;
- oskab rühmitada esemeid ühe nähtava omaduse järgi;
- oskab kasutada omandatud teadmisi, seoseid ja tegevusi sarnastes olukordades ja ülesannetes;
- õpib märkama erinevusi ja sarnasusi;
- tajub keskkonna ja enda tegevuse mõju lihtsamate toimingute, nähtuste korral;
- lahendab lihtsamaid ülesandeid kaemuslik-praktilisel teel.

Sotsiaalsed oskused

- Laps oskab reageerida vastavalt situatsioonile ja ümbritsevate inimeste käitumisele; - mõistab selgelt väljendatud keeldu;
- hakkab teadvustama ennast, oskab kasutada osaliselt minavormi, proovib ennast kehtestada ning oskab keelduda/nõustuda kasutades ka sõnu ei/ja;
- üritab aru saada teiste inimeste tunnetest ja seisukohtadest, kuid tema tajud on veel enesekesksed;
- tunneb huvi teiste laste vastu, jälgib neid, otsib nendega kontakti, kuid mängib valdavalt üksi;
- toetub võõrastega suheldes ja enesekindluse saavutamiseks tuttavale täiskasvanule;
- ilmutab abivalmidust (nt tal on hea meel, kui paluda tal midagi tuua või ära viia);
- õpib täiskasvanu korraldusel täitma lihtsamaid rühmareegleid.

Enesekohased oskused

- Riitumisel saab laps iseseisvalt hakkama lihtsamate riideesemete (nt püksid) ja jalatsite ära võtmisega;
- väljendab tugevaid emotsioone (nt rõõm, kurb), mis vahelduvad kiiresti;
- isetegemise soov on suur ning laps tunneb rõõmu ja rahulolu uute kordaminekute üle;
- tunneb end ära peeglist kui ka hiljuti tehtud piltidelt;
- juhindub käitumisel eeskujust;
- oskab süüa ja juua valdavalt iseseisvalt;
- annab märku, kui soovib potile;
- ootab oma tegutsemisele lihtsamat tagasisidet;
- hindab oma suutlikkust ja oskusi paremaks, kui need on.

2 – 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused

Mänguoskused

- Laps suudab osaleda väikese grupi ühistegevuses vähemalt 10 minutit;
- on suuteline iseseisvalt oma aega sisustama järjest vähemalt 10 minutit;
- kasutab tegutsemisel konkreetsete asjade kõrval ka neid kujutavaid sümboleid, asendab esemeid;
- on suuteline mängima lühiajaliselt koosmängu ja juhinduma lihtsamast reeglist;
- kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi ning mälu pilte nii konstruktiivses mängus kui lihtsamas rollimängus;
- tunneb huvi väga erinevate mängude vastu ja tal on suur huvi omandada uusi kogemusi, oskusi.

Tunnetus- ja õpioskused

- Laps hangib uusi muljeid ja kogemusi, avastab uusi asju ja põhjuslikke seoseid;
- loob ja säilitab tegevusmotivatsiooni, planeerib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga;
- klassifitseerib ühe või mitme tajutava omaduse või nimetuse järgi;
- võrdlemise teel leiab objektide lihtsamad erinevused ja sarnasused ning nendevahelised seosed;
- omandab uusi seoseid, mõisteid, oskusi ja teadmisi korduva kogemuse, aktiivse tegutsemise ja mudelilt õppimise kaudu;
- kasutab omandatud teadmisi ja oskusi sarnases situatsioonis ja kontekstis;
- suhtleb peamiselt kõne vahendusel tegevuslik- situatiivses vormis;
- tegutseb kontakti loomise ja säilitamise eesmärgil sihipäraselt;
- algatab vestlust ja osaleb dialoogis; tajub, mida teised teavad ja mis on neile uus;

- reguleerib ja planeerib osaliselt oma käitumist ja tegutsemist iseendale suunatud kõne vahendusel;
- on suuteline täitma kahekordse korralduse (nt palun võta pall ja pane see kasti sisse);
- mõtlemine toetub kaemuslik-praktilisele tegevusele;
- mõistab lihtsamaid lugusid ja on suuteline ettelugemist kuulama;
- suudab kujutlusvõime arengule ja oma kogemusele toetudes eristada lihtsamaid realistlikke sündmusi väljamõeldutest.

Sotsiaalsed oskused

- Laps saab aru, et erinevatel inimestel võivad olla temast erinevad tunded ja arusaamad; - jagab mõnikord oma asju teistega, valdavalt on omandihoidja;
- loob sõprussuhteid ja on huvitatud mängukaaslase tähelepanust;
- oskab lihtsamal olukorras ja kogemusele toetudes ohtu näha v aimata;
- oskab lohutada, emmata, rõõmu valmistada, abistada;
- hea kasvatuses olemasolul ja eeskujule toetudes oskab laps järgida enim levinud häid kombeid ja lihtsamaid sotsiaalseid reegleid.

Enesekohased oskused

- Laps einestab ja riietub valdavalt iseseisvalt;
- läheb iseseisvalt või küsib potile;
- teostab lihtsamat pesemist (nt käte- ja näopesu) iseseisvalt;
- väljendab selgelt oma arvamust, emotsiooni, oma mina;
- täiskasvanu meeldetuletusel seab asjad korda;
- täidab igapäevaelulist rutiini;
- on mähkmevaba;
- teab, kus asuvad jalatsite riiulis tema jalatsid, oskab neid sealt võtta ja tagasi panna.

3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused

Mänguoskused

- laps saab aru mängu sisust
- laps oskab kasutada mängudes vahendeid ise ja täiskasvanu abiga
- laps tunneb huvi mängu ja ühiste tegevuste vastu (Tunneb mängust rõõmu)
- laps rakendab mängudes oma teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast
- laps oskab võtta omale rollimängus rolli täiskasvanu abiga
- laps suudab mängule keskenduda 20 minutit

Tunnetus- ja õpioskused

- laps oskab tegutseda suulise juhendamise järgi
- laps omandab uusi teadmisi kujutluste, kõne, praktiliste olukordade ja kogetud emotsioonide kaudu
- laps saab aru lihtsamatest piltlikest võrdlustest (N: mõistatused)
- laps suudab tegevusele keskenduda 20 minutiks
- laps saab hakkama esemete kirjeldamisega

Sotsiaalsed oskused

- laps oskab tegevuses oodata oma järjekorda
- laps saab hakkama töövahendite ja mänguasjade jagamisega täiskasvanu abil
- laps osaleb ühistegevustes eakaaslastega
- laps oskab ja julgeb küsida vajadusel abi

Enesekohased oskused

- laps oskab koristada tegevuse lõppedes oma töökoha täiskasvanu meelde tuletamisel
- laps teab oma nime, vanust ja sugu
- laps mõistab ja täidab lihtsamaid käitumisreegleid (tere, aitäh - meelde tuletamisel)
- laps saab hakkama eneseteenindamisega

- riietumine, hügieeniharjumused
- laps oskab verbaalselt väljendada lihtsamaid emotsioone ja seisukohti

4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused

Mänguoskused

- oskab oodata mängus oma korda (nt: lauamäng, reeglitega mäng, kiige järjekorras) - oskab anda rolli või olemuse suvalisele esemele (nt: taldrük on kosmoselaev)
- tänu kujutlusoskusele loob keerukamaid loovmänge
- suudab jagada oma mänguasju teiste lastega
- suudab mängida mõne reeglita mängu (liikumis-, lauamäng jms)
- tunneb mängust rõõmu ja suudab mängule keskenduda
- tunneb rõõmu võidust ja püüab leppida kaotusega
- oskab luua mängu ja kaasata sellesse teisi
- oskab mängides arvestada teiste lastega
- oskab mängides väljendada oma tundeid
- oskab luua sõprussuhteid

Tunnetus- ja õpioskused

- osaleb erinevates mänguliikides ja loovtegevustes
- räägib esemetest, mis pole kohal ja olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus, ning fantaseerib
- keskendub huvipakkuvale tegevusele mõnikümme minutit
- oskab vaadelda ning märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid
- eristab rühmi ja oskab neid võrrelda
- on ettekujutus numbritest, tähtedest ja sümbolitest
- omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme
- on kujunenud sidus kõne, suudab osaleda vestluses
- tuginedes kogemusele leiab probleemidele erinevaid lahendusi (nt: maja ehitades ja selle kokku kukkudes teab, et tuleb teha tugevam alus)
- oskab võrrelda asju, hulkasid, koguseid (nt: liiva kogust tassis)
- laps on püsivam
- viib oma tegevused lõpuni
- on arenenud planeerimisoskus (laua katmine, ettevalmistus voolimiseks)
- mõistab põhjus-tagajärg seoseid
- mõistab ajalist järjekorrad (nt: kauss täis, kauss pooltühi, kauss tühi)
- reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga

Sotsiaalsed oskused

- oskab paluda abi täiskasvanult ja ka teiselt lapselt
- oskab käituda sõbralikult teiste lastega (oma rühma ja lasteaia lastega)
- omab sügavamaid sõprussuhteid kahe-, kolme-, nelja- lapsega (sõpruskond)
- püüab mõista teise lapse tundeid
- tahab ja julgeb suhelda, huvitub sõprussuhetest
- teeb vahet halval ja heal käitumisel
- oskab osaleda grupitöös

Enesekohased oskused

- suudab teha valikuid ja langetada otsuseid (nt: mida selga panna)

- suudab jälgida ja tegutseda mitme-astmelise korralduse järgi (nt: võtame käärid, löikame ringi, kleebime.)
- suudab koondada tähelepanu tehtavale tööle (20.min)
- hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid
- väljendab oma emotsioone ja räägib nendest
- suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest
- eelistab soo-tüübilisi mängu
- naudib rühma kuulumist ja eakaaslaste seltsi ning ühistegevust
- teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd, jagab ja vahetab
- aktsepteerib reegleid, järgib reeglite täitmist teiste poolt
- kõne areng võimaldab probleeme lahendada verbaalselt
- oskab avalikus kohas käituda ning teab, mida tohib, mida mitte

5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused

Mänguoskused

- laps suudab oodata mängus oma järjekorda ja jälgib, et teised ka seda teeksid
- laps imiteerib täiskasvanu või kuulnud tegelase rolle, kasutades tema sõnavara, käitumist ja maneere
- laps suudab arusaamatusi mängus lahendada verbaalselt
- laps oskab jagada teistega mängus ettetulevaid ülesandeid
- laps oskab loovalt mängida kasutades mängus erinevaid vahendeid
- laps järgib mängureegleid, nende täitmist teiste poolt ja vajadusel oskab reegleid teistele selgitada

Tunnetus- ja õpioskused

- laps suudab keskenduda tegevusele 20- 30 minutit
- laps suudab alustatud tegevuse lõpetada
- laps osaleb aktiivselt käelistes- ja loovtegevustes
- laps saab aru ühistegevustes reeglitest ja järgib neid
- laps oskab kasutada kõnet mõtete, soovide väljendamiseks ja info saamiseks
- laps omab ettekujutust numbritest, tähtedest ja sümbolitest
- laps kasutab tegevusi planeerides sisekõnet (ei räägi häälega, mida kavatseb teha, vaid teeb seda mõttes)

Sotsiaalsed oskused

- laps saab aru teiste inimeste emotsioonidest ja arvestab neid käitumises ja vestluses
- laps naudib eakaaslaste seltsi ja suudab teha nendega koostööd
- laps järgib ühistegevustes reegleid, nende täitmist teiste poolt ja vajadusel oskab reegleid teistele selgitada
- laps suudab tegevustes võtta endale vastutust
- laps saab aru heast ja halvast, nii enda, kui teiste suhtes - laps orienteerub oma tegevustes positiivsele hinnangule ja tähelepanule

Enesekohased oskused

- laps oskab väljendada ja kontrollida oma emotsioone ning lahendada probleeme sõnaliselt
- laps oskab avalikus kohas sobivalt käituda ja teab, mida tohib, mida mitte
- laps suudab oma asju, riideid korras hoida ja korrastada
- laps saab hakkama iseseisvalt riietumisega, söömisega ja elementaarsete hügieeninõuete täitmisega

6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused

Mänguoskused

- laps tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- laps oskab rakendada mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;

- laps oskab algatada erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- laps oskab täita mängudes erinevaid rolle;
- laps oskab järgida mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- laps suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- laps tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- laps oskab kasutada mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

Tunnetus- ja õpioskused

- laps saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- laps mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- laps oskab tegutseda sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- laps oskab kavandada ja korraldada oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- laps oskab tegutseda uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- laps suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- laps oskab rühmitada esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- laps oskab kasutada materjali meeldejätmiseks kordamist.

Sotsiaalsed oskused

- laps püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- laps tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- laps hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- laps osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- laps oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- laps oskab luua sõprussuhteid;
- laps saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- laps oskab teha vahet hea ja halva käitumise vahel;
- laps mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- laps saab hakkama kokkulepitud reeglite ja üldtunnustatud käitumisnormide järgimisega;
- laps oskab selgitada oma seisukohti.

Enesekohased oskused

- laps suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- laps oskab kirjeldada enda häid omadusi ja oskusi;
- laps oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- laps oskab algatada mängu ja tegevusi;
- laps oskab tegutseda iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- laps teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- laps saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- laps oskab kasutada erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järel mänguplatsi

3.2.4 Õppevaldkonnad, nende eesmärgid ja sisu

I Mina ja keskkond

Eesmärgid on, et laps:

- 1) Mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2) Saab ettekujutuse oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3) Väärtustab nii eesti kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ja ohutult;
- 5) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnateadlikku mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses.
- 7) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- 8) järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;

Valdkonna „mina ja keskkond“ sisu jaguneb järgmiselt:

- 1) **Sotsiaalne keskkond:** mina, minu perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad ja kombed, teised rahvused Eestis, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, ohuallikad ning ohutu käitumine;
- 2) **Tehiskeskkond:** ehitised, kodumasinad, jäätmed, ühissõidukid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus;
- 3) **Looduskeskkond:** kodukoha loodus, loodusvaatlused, muutused looduses, elukeskkond ja selle mõju tervisele, inimese mõju loodusele.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ning korraldades:

- 1) Valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast, mis hõlmab sotsiaalset-, loodus- ja tehiskeskkonda, sh tervise ja liikluskasvatust. (Koduloolisuse printsiip)
- 2) Suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima, kogema mängu ja igapäeva-tegevuste kaudu, võimaldades tal ümbritsevat tajuda läbi erinevate meelte ja aistingute: vaadelda, nuusutada ning maitsta, kompida ja kuulata.

- Emotsionaalne kontakt keskkonnaga toetab lapse omaalgatust, huvi, individuaalsust ja tegutsemistahet .
- Last tuleb suunata märkama loodust enda ümber ning suhtuma loodusesse austavalt.
- Last suunatakse märkama kaaslasi ning suhtuma inimeste erinevustesse sallivalt
- Olulised tegevused on vaatlemine, võrdlemine, rühmitamine, seostamine, järeldamine, küsimine ja küsimustele vastuste otsimine

- Tähtis on vahetu tajumine, selle kirjeldamine ning vaadeldu kujundlik väljendamine.

Teadmisi omandatakse tegutsedes.

- Luuakse sotsiaalseks suhtlemiseks soodne keskkond (abivalmidus, kaastunne, sõbralikkus mängus ja töös)
- Luuakse olukordi rahvakommete omandamiseks.

3) Lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust.

- **Eduelamusi** pakkudes kujuneb lapsel positiivne suhtumine iseendasse ja teistesse ning salliv suhtumine endast erinevatesse (eri rahvusest ja erivajadustega kaaslased)
- **Üldõpetuslikku tööviisi** rakendades ärgitatakse last märkama ilu ümbritsevas elus, inimeste töös ja käitumises ning toetatakse lapse soovi ise oma käitumisega kasu tuua.

4) Õhutatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ning märgatust ning kogetust järeldusi tegema:

- Üldinimlike väärtuste kujunemine ning terviseõpetus
- Rühma personal loob tingimused lauakommete ning tervislike eluviiside õppimiseks läbi enda ja ka teiste laste eeskuju.
- väärtustatakse laste toiduvalikuid ning antakse võimalus harjuda uute maitsetega

5) Suunatakse last vahendeid ja materjale säästlikult kasutama ning **hoolivalt ja heaperemehelikult käituma**.

II Keel ja kõne

Õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgid on, et laps:

- 1) Tuleb toime igapäevases suhtluses;
- 2) Kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
- 3) Tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna „Keel ja kõne” sisu on:

- 1) Keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- 2) Suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- 3) Lugemine, kirjutamine ja lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ning korraldades:

- 1) Lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- 2) Peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõigis tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõneleeda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- 3) Suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi ning lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;

4) Õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi seostatult mängude ja igapäevategevustega (nt. nimekirjade koostamine, joonistustele pealkirja kirjutamine, kirja kirjutamine täiskasvanu abiga)

III Matemaatika

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid on, et laps:

- 1) rühmitab esemeid ühe – kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2) järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuse põhjal;
- 3) tunneb lihtsamaid ajamõisteid ning kirjeldab ja järjestab oma päevategevusi;
- 4) mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- 5) mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6) suudab kirjeldada ümbritsevat ruumi kujundimõistete abil;
- 7) näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Matemaatika sisu on:

- 1) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ning korraldades:

- 1) innustatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama ja kujundama ning selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemetes erinevusi ja sarnasusi ning oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- 2) harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ning kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- 3) seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, ergutades sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- 4) suunatakse last ümbritsevat matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- 5) toetatakse üldistusteni jõudmist ja mõistete kujundamist erinevates objektides sarnaste ja erinevate tunnuste ning omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

IV Kunstilised tegevused

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid objekte ja sündmusi ning oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ning tarbeesemeid;
- 4) kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja –võtteid;
- 5) kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- 6) vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna “Kunst” sisu on:

- 1) Kujutamine ja väljendamine: mõtete ning tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- 2) Kujundamine: objektile vormi, kuju ja esteetilise lisaväärtuse andmine;
- 3) tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- 4) kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest ja kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ning korraldades:

- 1) antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada oma maailmanägemust;
- 2) suunatakse last jälgima kaaslasti päeva jooksul vabas või konkreetses tegevuses, vaatlema ümbritsevat looduses ja tehiskeskkonnas, väljasõidul ettevõttesse või farmidesse ning kasutama saadud tähelepanekuid voolides, joonistades, maalides ja meisterdades;
- 3) kasutatakse teemasse sisse elamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- 4) arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- 5) julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks tema isikupärane väljendusviis;
- 6) korraldatakse kunstitegevusi ka õues ning kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule kui ka liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- 7) innustatakse last tehtut analüüsima ja arutlema, miks kujutas ta esemeid, nähtust just sellisel viisil, mis materjale ja tehnikaid ta kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödese tolerantse suhtumise kujunemisel aitan kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

V Muusika

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- 2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 3) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- 4) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna "Muusika" sisu on;

- 1) laulmine;
- 2) muusika kuulamine;
- 3) muusikalis-rütmiline liikumine
- 4) pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ning korraldades:

- 1) on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaline tegevus;
- 2) kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, kultuurilis - sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- 3) arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamustele ja tunnustusele;
- 4) kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades, nagu "Keel ja kõne", "Kunst" jne; muusika on igapäevaelu osa nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- 5) seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud, tantsud;
- 6) muusikapalade (laulude, muusika kuulamise palade, tantsude ja mängude, pillilugude) valikul arvestatakse laste huve ning vanust.

VI Liikumine.

Õppe- kasvatustegevuse eesmärgid on, et laps:

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5) järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna “Liikumine” sisu on:

- 1) liikumisalased üldteadmised;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;
- 5) tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ja korraldades:

- 1) arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimalused (vastupidavus, jõud, kiirus, painduvus) kujunevad ja arenevad tegevusi regulaarselt korrates;
- 2) Rikastatakse lapse liikumis- ja tegutsemisvõimalusi sportlik- arenduslike liikumisviisidega, nt. Jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
- 3) Peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: kui kehalisi harjutusi tehakse korrapäraselt, kujunevad positiivsed isikuomadused;
- 4) Ergutatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslast arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema ning mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- 5) Arendatakse põhiliikumisi, koordinaatsiooni, rühti, tasakaalu, liikumisvõimet ja peenmotoorikat (täpsust, näo – ja sõrmelihaste kontrollimise oskust) ning antakse tagasisidet.

Nädala jooksul kasutatakse kõiki tegevusliike.

Tegevusliikideks on:

- vaatlemine ja uurimine
- kuulamine ja kõnelemine
- võrdlemine ja arvutamine
- lugemine ja kirjutamine
- kujutavad tegevused
- muusikalised tegevused
- liikumistegevused.

Laps õpib oma keskkonnas aktiivselt ja praktiliselt tegutsedes. Olulisel kohal on õppimine läbi mängu, kaaslaste ja teiste inimestega suhtlemise ja ümbruses toimuva jäljendamise kaudu.

Ajavahemik 01. sept - 01. oktoober on 3aastaste laste rühmas ning kõigi teiste esmakordselt lasteaeda tulevate laste sisse elamise periood. Sama kehtib ka 01. -15. september 4 - 7. aastaste laste kohta, mida

käsitlеме kui sisse elamis- ja laste arengu uurimise perioodi, mil tegevus käib nädalplaani alusel, kuid põhirõhk on suunatud mängule ning selle kaudu laste tundmaõppimisele.

15. maist kuni 31. augustini on tegevuste planeerijaks laps. Sama kehtib ka jõulude ja aastavahetuse ajal. Sel perioodil on õpetaja vaatleja ja uurija, kes sekkub laste tegevustesse vaid vajadusel või lapse palvel. Selle ajavahemiku üldisteks tegevusteks on mäng ja viibimine värskes õhus.

Õppe-kasvatustöö korraldus võimaldab õpetajal tegutseda lapsega individuaalselt või kogu rühmaga koos.

3.2.5 Üldised õppesuunad

Haiba lasteaed Riisikas kasutab laste õpetamisel üldõpetlikku/ lõimitud metoodikat, milles kaasatakse hea alguse ja õues õppe elemente.

- laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu ja harjutamise kaudu;
- pedagoogid on laste arengut toetava keskkonna loojad;
- last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima

Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:

- kavandada oma tegevust, teha valikuid ja seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
- kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
- tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

Õppesuundadeks on:

- üldõpetus
- kodulugu
- loodusõpetus võimalikult palju looduses
- õppimine läbi oma kogemuse
 - isetegevus ja individuaalne tööviis.

Õpikäsitus:

1) õppimine on elukestev protsess, mis toimub lapsel läbi mängu, suhtlemise, matkimise, loomise, vaatlemise, mõtestamise, katsetamise ja harjutamise kaudu ning pedagoog jälgib ja tunnustab iga lapse edusamme;

2) õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestab pedagoog iga lapse võimeid, eripära, kultuurilist tausta, vanust ja sugu ning pedagoog on laste suunaja ja õpikeskkonna looja;

3) laps on õppe- ja kasvatustegevuse aktiivne osaleja, teda kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima;

4) õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada laste suutlikkust:

- seostada teadmisi varasemate kogemustega;
- kasutada teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- arutleda saadud teadmiste üle;
- kavandada oma tegevust, teha valikuid ning õpitud rakendada.

3.2.6 Keskkonnakasvatus

Igapäevane kokkupuude sotsiaalkultuurilise kasvukeskkonnaga rühmas ja elus seab kesksele kohale lapse enese, Eesti vanarahva pärimused ja kultuuritraditsioonid.

Lapse kasvukeskkond rühmas peab olema kodune, huvitav ja erinevaid võimalusi pakkuv. Laps saab ise õppida, kui pedagoog loob talle sobiva võimalusi pakkuva ümbruse.

Sügvuti õpitakse lasteaias looduskeskkonnada, selle hoidmist ja kaitsmist. Looduskeskkonnaga tutvumiseks kasutatakse looduslike matkaradasid, kogedes meelte ja tunnetega erinevaid

loodusseadusi. Uuritakse ja vaadeldakse. Mida laps näeb ja kogeb, see jääb meelde. Läbi seikluslike õuemägude kujutab ette olukordi, mida alati ehedalt kogeda ei saa. Õppimine looduslike vahendite abil. Jääkmaterjalide kasutamine õppe-kasvatustöös viib loodushoiuni

Keskkonnakasvatuse läbiviimisel kasutatakse ka projektiõpet, kus igal õppeaastal koostatakse taotlus KIK- ile lähtudes aasta teemast – millele süvendatult lasteaiaga toetatakse. Projekt lõpeb ühiste retkedega erinevatesse külastuskeskustesse.

3.3 Lapse arengu jälgimine ja hinnangu andmise põhimõtted

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.

Iga lapse areng on kordumatu protsess ja väärib tähelepanu. Mitmete uuringutega on kindlaks tehtud, et lapse õppimisvõime ei ole seotud niivõrd tema vanusega, kui võrd arengutasemega. Õppimine valmistab lapsele rõõmu vaid juhul, kui ülesanded on talle jõukohased.

Laste arengu jälgimine aitab:

- näha iga lapse individuaalsust ning oma töös sellega arvestada;
- vältida lastele liiga kergete või raskete ülesannete andmist;
- ennetada võimalike õpiraskuste teket;
- õigeaegselt märgata lapse üld- või eriandekust;
- suunata erivajadustega last õigeaegselt spetsiaalsetele uuringutele;
- välja töötada tegevusplaani, milles on arvestatud laste individuaalsete vajadustega;
- lastega tegelejal analüüsida oma töö tulemuslikkust ja vajadusel muuta oma töömeetodeid.

Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Pedagoogid viivad vaatlusi läbi kindla plaani alusel ning lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes.

Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused.

Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.

Lasteaia pedagoogilise nõukogu otsuse alusel kasutatakse:

- 2-3 aastaste laste arengu hindamiseks arengukaarte, milles tuginetakse arengu eeldatavatele tulemustele vastavas vanuses.
- 3-5 aastast laste arengu hindamiseks arengukaarte, milles tuginetakse arengu eeldatavatele tulemustele vastavas vanuses ja õppemängu,
- koolieelikute puhul õppemängu, joonistamistesti ja inervjuud.
- rühmaõpetaja tutvustab lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.

Lapse areng fikseeritakse lapse arengumapis. Vähemalt üks kord aastas pakuvad rühmaõpetajad lapsevanemale välja võimaluse arenguvestluse pidamiseks. Sellisel vestlusel vahetavad õpetaja ja lapsevanem informatsiooni lapse arengust ning lepivad kokku edasise koostöö eesmärkides.

Arenguvestlus lapsevanemaga:

- annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
- selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.

Õpetaja toetub taolisel arenguvestlusel konkreetse lapse kohta aasta jooksul tehtud kirjalikele märkmetele. Igat last võetakse kui indiviidi ning antakse hinnang lähtuvalt tema arengutasemest, mitte mingil juhul teiste laste arenguga võrreldes.

Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse «Isikuandmete kaitse seaduses» sätestatud tingimustel.

3.3.1 Kooliks ettevalmistus

Lapse ettevalmistamine kooliks algab juba enne lasteaeda tulekut ja jätkub ühtse järjepideva protsessina kuni kooli minekuni. Oluline on lapse igakülgne valmisolek koolis õppimiseks. Lasteaed lähtub õpetamisel lasteaia ainekavadest ja riiklikus õppekavas ettenähtud pädevustest, mida laps peaks olema omandanud kooliminekuks ehk, siis 6-7a. Tihedat koostööd tehakse lapse vanematega, kes on lapse arengu eest vastutavad ning lasteaed toetab neid. Kooliküpsuse hindamisel kaasatakse meeskonda logopeed ja liikumisõpetaja kes aitavad lapse taset määrata ja annavad vajadusel nõu ning soovitusi edasiseks. Erivajaduse märkamisel soovitatakse lapsevanemal pöörduda lapsega psühholoogi või psühhiaatri juurde.

Nende laste arengutasemega, kes on lasteaeda tulnud alles viimasel aastal enne kooli, tutvub õpetaja lapse teadmistega erinevates ainevaldkondades 1.septembrist kuni 1.oktoobrini. Vajadusel tehakse talle individuaalne arengukava lähtudes tema arengutasemest. Seda tuleb teha lapse igakülgse kooliks valmisoleku saavutamiseks.

Lapse vanemaid, kelle laps ei saavuta kooliminekuks mingitel põhjustel kooliküpsust, teavitatakse võimalusest taotleda koolipikendust.

3.3.2 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel

Järgnevalt esitatakse lähtuvalt vanuselisest koosseisust laste arengu eeldatavad tulemused.

3.3.2.1 2-aastaste laste arengu eeldatavad tulemused

I Mina ja keskkond

Mina

- Teab enda eesnime.
- Näitab sõrmedel enda vanust täiskasvanu abiga.
- Teab, kas ta on poiss või tüdruk.

Perekond ja sugulased

- Nimetab pereliikmeid ema, isa, õde, vend.
- Teab ema ja isa nime.

Kodu

- Vastab täiskasvanu abiga lihtsatele küsimustele kodu ja pere kohta.

Lasteaed

- Teab täiskasvanu abiga oma lasteaiarühma nime.
- Leiab täiskasvanu abiga oma kapi, voodi ja kääterätiku rühmas.

Ametid, elukutsed, tööd

- Matkib lihtsamaid töövõtteid.
- Asetab täiskasvanu suunamisel töövahendid oma kohale.

Kodumaa, teised rahvused Eesti

- Teab täiskasvanu abiga Eesti lipu värve.

Tähtpäevad, pühad, kombed

- Võtab osa tähtpäevade tähistamisest.

Üldnimelikud väärtused, üldtunnustatud käitumisreeglid

- Meeldetuletamise korral tänab, palub, tervitab ja jätab hüvasti.

Sõprus, abivalmidus

- Oskab täiskasvanu toel haiget saanud sõpra lohutada.

Hoolivus, turvalisus ja tähelepanelikkus

- Suhtumine erinevustesse

Ehitised

- Tunneb ära oma kodumaja.

Sõidukid

- Küsimise korral osutab nimetatud sõidukile (pildil), nt auto, buss, laev.

Jäätmed

- Täiskasvanu suunamisel toob prügi prügikotti/korvi.

Tervise väärtustamine

Hammaste tervis

- Harjab hambaid täiskasvanu abiga.

Inimkeha tundmine

- Osutab küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele.

Ohutus ja turvalisus

- Teab mõnda ohtu ruumis (tuline pliit).

Kodukoha loodus

- veekogud, kodupaiga mets – ja koduloomad;
- taimed, seened ja putukad.
- Osutab küsimise korral lillele, puule, rohule.

Loomad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng

- Osutab täiskasvanu küsimise korral vastava looma pildile.
- Teab, mis häält teevad lehm, lammas, siga, kass, koer.

Putukad, erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng

- Oskab nimetada või näidata pildilt lepatriinut, sipelgat.

Taimed: erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng.

- Eristab paari tuntumat puu- ja köögivilja välimuse järgi.

Õö ja päev: nende vaheldumine, sellega seotud muutused looduses

- Aastaajad, nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses ning loomade ja inimeste tegevused

Ilmastik: erinevad ilmastikunähtused

- Täiskasvanu abiga nimetab ilmastikunähtusi (sajab vihma, paistab päike).

Inimese mõju loodusele: loodushoid, säästev areng

- Teab, et prügi visatakse kokkulepitud kohta.
- Valguse, temperatuuri, vee, õhu ja toitainete tähtsus taimedele ja loomadele

Liiklus: valgusfoor ja tänava ületamine

- Täiskasvanu toel teab valgusfoori värve (punane, kollane, roheline).
- Liiklusmärgid
- Sõidukid teel
- Helkur, turvatool ja turvavöö

II Keel ja kõne

Suhtlemine

- Suhtleb täiskasvanuga esemetega tegutsemise ajal.
- Eelistab suhtluspartnerina peamiselt tuttavat täiskasvanut.
- kasutab suheldes mitteverbaalseid vahendeid (osutamist) koos üksikute sõnadega.
- Vastab täiskasvanu küsimustele ja korraldusele tuttavas situatsioonis mingitegevuse, häällitsuse või 1 – 2 sõnalise ütlusega.

Grammatika

- Kasutab tuttavas situatsioonis ja tegevuses grammatiliselt vormistamata 1- 2sõnalisi lauseid.
- Kasutab üksikuid käände- ja pöördeforme juhuslikult mõne sõna puhul (nt ainsuseomastav, osastav, tegusõna 3. pööre).
- Kasutab sõnu enamasti ühes, üksikuid sõnu 2 – 3 vormis.
- Väljendab kõnes mõnda järgmistest suhetest: eitus (ei taha), kuuluvus (tädilusikas), asukoht, subjekti – objekti suhe.

Sõnavara

- Kasutab oma kogemustega seostuvaid konkreetse tähendusega sõnu (umbes 50) tuttavas situatsioonis.

- Kasutab nimi- ja tegusõnu (nt Näu, anna, opa), ase- ja mäarsõnu (nt siia, seal, nii)
- Mõistab sõnu (rohkem kui 50) ühes kindlas tähenduses tuttavas olukorras.

Hääldamine

- Hääldeb õigesti mõnda üksikut lühikest sõna.
- Hääldeb sõnades õigesti häälduslikult lihtsamaid häälikuid, nt *a, e, I, o, u, p, m, t, l*.

Kirjalik kõne

- Vaatab koos täiskasvanuga pildiraamatuid, täidab täiskasvanu juttu osutamisega pildile või üksiku sõna ütlemisega pildi kohta.

III Matemaatika

Hulgad, loendamine, arvud ja arvutamine

- oskab rühmitada esemeid ühe sarnase tunnuse järgi (suurus, pikkus, värvus, kuju) järgi hulgaks.
- Leiab erinevate esemete hulgast *palju* ja üks.
- Loendab asju kolme piires ning vastab küsimusele *mitu on?*

Suurused ja mõõtmine

- Näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur – väike).

Geomeetrilised kujundid

- Leiab samasuguse kujundi peale-, kõrvuti-, või sisse asetamise teel.
- Kompimise – veeretamisega eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid (ring – ruut)

Orienteerumine ajas

- Vestleb ööle ja päevale iseloomulikust ning matkib tegevusi mängus.

Orienteerumine ruumis

- Orienteerub oma kehal ja näitab, mis asub ülal, all, ees, taga.

IV Kunst

Kujutamine

- leiab samasuguse eseme värvi alusel.
- tunneb põhilisi vorme (ring, ruut).
- hoiab käes pliiatsit, pintslit.
- katab värviga etteantud šablooni kas švammiga trükkides või laia pintsliga.
- näpistab pehmest voolimismassist tükke.
- vaatab illustratsioone koos täiskasvanuga, osutab pildile.

V Muusika

Laulmine

- laulab kaasa lühikesi muusikalisi fraase.
- julgeb laulda koos laste rühma ja täiskasvanuga.

Muusikalis-rütmiline liikumine

- oskab lihtsamaid tantsuliigutusi (paigaltammumine, keerutamine üksikult, jalad koos hüplemine, lehvitamine, käte peitmine selja taha, viibutamine sõrmega, kükitamine).

Muusika kuulamine, pillimäng

- Tunneb rõõmu kuulatavast muusikapalast.

- Mängib õpetajaga ettenäitamisel kaasa kuulnud muusikale kehapillil (plaksutab, patsutab kaasa pulssi või rütmi).
- Kasutab lihtsamiad rütmipille: kellukesti, marakaid, pallikesi

VI Liikumine

Põhiliikumised

- Ronib ning roomab üle ja läbi väikeste takistuste.
- Kõnnib piiratud pinnal.
- Säilitab kõndides ja joostes sihi.
- Hüpitab käes palli ja jälgib selle suunda.

Liikumismängud

- Mängib koos juhendaja ning kaaslastega liikumismänge.

Spordialad

- Sooritab ettenäitamise ja juhendamise järgi asendeid ja liikumisi.
- Jookseb veereva palli järel.
- Istub kelgul ja hoiab tasakaalu mäest laskudes.

Tants ja rütmika

- Kasutab liikudes rütmipille juhendaja abil.
- Sobitab juhendaja abil liikumist muusika järgi.

Vaba aeg ja loodusliikumine

- Mängib vabamängus mõnda aega iseseisvalt.

3.3.2.2 3-aastaste laste eeldatavad tulemused

I Mina ja keskkond

Mina

- Ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonnanime.
- Vastab õigesti küsimusele, kas ta on poiss või tüdruk.
- Ütleb küsimise peale oma vanuse aastates või näitab seda sõrmedel.

Perekond ja sugulased

- Nimetab pereliikmeid: ema, isa, õde, vend.
- Teab õdede ja vendade nimesid.

Kodu

- Vastab küsimustele oma kodu ja perekonna kohta.

Lasteaed

- Oskab nimetada oma rühma nime.
- Suudab leida oma koha rühmas (kapp, voodi, jm).
- Nimetab rühmas olevaid esemeid.
- Ütleb küsimise korral rühmakaaslaste ja õpetajate ning õpetajaabi nimed.
- Tunneb peamisi rühma reegleid.

Ametid, elukutsed, tööd

- Nimetab pereliikmete koduseid toimetusi.
- Matkib lihtsamaid töövõtteid.
- Asetab töövahendid kokkulepitud kohta.

Kodumaa, teised rahvused Eestis

- Osaleb jõukohasel viisil vanemate laste ja täiskasvanute tegevuses kodumaale tähtsatel päevadel.
- Eristab Eesti lippu nähes erinevate värvide hulgast Eesti lipu värvid.

Tähtpäevad, pühad, kombed

- Räägib oma sünnipäevast.
- Nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi.

Üldnimelikud väärtused, üldtunnustatud käitumisreeglid:

- Teab mõistete hea ja paha tähendust.
- Meelde tuletamise korral tervitab, jätab hüvasti, palub ja tänab.
- Vabandab täiskasvanu meelde tuletamisel.
- Oskab nimetada, mis meeleolu tal on (rõõmus, kurb, pahane).
- Oskab nimetada, mis teeb tal meele rõõmsaks/ kurvaks/pahaseks.

Sõprus, abivalmidus

- Küsimise korral nimetab oma sõprade nimesid.
- Oskab märgata kurba last.
- Oskab täiskasvanu toel kurba või haiget saanud kaaslast lojutada.

Hoolivus, turvalisus ja tähelepanelikkus

- Suhtumine erinevustesse.
- Õpetaja suunamisel märkab ja suhtub sallivalt inimeste välistesse erinevustesse.

Ehitised

- Tunneb ära oma kodu, lasteaia ning tuttavad teenindusasutused (kauplus, bensiinjaam jm)

Kodumasinad

- Oskab küsimise korral nimetada kodus kasutatavaid kodumasinaid ja – elektroonikat (kell, külmkapp, pliit, televiisor jne).

Sõidukid

- Oskab küsimise korral nimetada sõidukeid (auto, rong, laev, lennuk, buss, troll, tramm).

Jäätmed

- Leiab loodusest prahti ja toob selle kokkulepitud kogumiskohta (prügikast).

Tervise väärtustamine**Hammaste tervis**

- Harjab hambaid täiskasvanu abiga.
- Teab hammaste hooldamise vahendeid.
- Tervislik toitumine
- Nimetab toiduaineid.

Inimkeha tundmine

- Oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust (funktsiooni).

Ohutus ja turvalisus

- Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud.

Kodukoha loodus

- veekogud, kodupaiga mets – ja koduloomad; taimed, seemned ja putukad
- Tunneb looduses olemisest rõõmu.
- Oskab osutamise korral nimetada metsa, muru, lille, puud.

Loomad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng

- Oskab küsimise korral nimetada tuttavat looma ja tema kehaosi.
- Oskab küsimise korral nimetada tuttavat lindu.
- Teab, et mõned loomad elavad metsas ja mõned inimeste juures (metsloomad, koduloomad).

Putukad

- Oskab nimetada tuttavaid putukaid (lepatriinu, mesilane, kärbes, sääsk vm).

Taimed: erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng

- Eristab tuntumaid puu- ja aedvilju välimuse ning nimetuse järgi.
- Oskab osutamise korral nimetada tuttavaid lilli.

Öö ja päev: nende vaheldumine, sellega seotud muutused looduses

- Oskab küsimise korral eristada ööd (on pime) ja päeva (on valge).

Aastaajad, nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses ning loomade ja inimeste tegevused

- Oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke nähtusi (lumesadu, on külm; suvel on soe).

Ilmastik, erinevad ilmastikunähtused

- Oskab nimetada erinevaid ilmastikunähtusi (sajab vihma, sajab lund, päike paistab, puhub tuul)

Inimese mõju loodusele: loodushoid, säästev areng

- Teab, et prügi visatakse selleks ettenähtud kohta.
- Valguse, temperatuuri, vee, õhu ja toitainete tähtsus taimedele ja loomadele
- Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks soojust, valgust ja toitu.

Valgusfoor ja tänava ületamine

- Teab valgusfoori tulede tähendust (punane, kollane, roheline).
- Teab mõisteid sõidutee ja kõnnitee.

Liiklus:

- Teab, et liiklusmärgid aitavad ohutult liigelda.
- Teab, et jalgrattaga sõites tuleb kanda kiivrit.

Helkur, turvatool ja vöö

- Teab helkuri kasutamise vajalikkust.

II Keel ja kõne

Suhtlemine:

- Osaleb dialoogis: esitab küsimusi, väljendab oma soove ja vajadusi, vastab vajaduse korral rohkem, kui ühe lausega.
- Kasutab erinevat intonatsiooni ja hääletugevust sõltuvalt suhtluseesmärgist.

- Kommenteerib enda või kaaslase tegevust 1 – 2 lausega.
- Mõistab teksti, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega.
- Loeb peast või kordab järele 1 – 2 realist luuletust.

Grammatika:

- Mõistab ning kasutab tuttavas olukorras ja tegevuses 3 – 5 sõnalisi lihtlauseid.
- Kasutab kõnes õigesti enamikku käändvorme.
- Kasutab kõnes õigesti tegusõna käskivat kõneviisi.
- Kasutab kõnes õigesti tegusõna kindla kõneviisi olevikuvorme.
- Kasutab kõnes õigesti tegusõna ma- ja da - tegevusnime (nt hakkame mängima).

Sõnavara:

- Kasutab nimisõnu, mis väljendavad tajutavaid objekte, nähtusi.
- Kasutab tegusõnu, mis väljendavad tegevusi, millega ta on ise kokku puutunud.
- Kasutab kõnes värvust, suurust ja hästi tajutavaid tunnuseid tähistavaid omadussõnu.

Hääldamine:

- Kasutab oma kõnes tuttavaid 1 – 2 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris.
- Hääldab õigesti enamikku häälikuid (erandid võivad olla r, s, k, õ, ü).

Kirjalik kõne:

- Vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid: keerab lehte, osutab pildile ning kommenteerib pilte.
- Kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid etteloetud tekste.
- Eristab kuulmise järgi tuttavaid, häälikuliselt sarnaseid sõnu üksteisest (pall – sall, kass – tass, uba – tuba).

III Matemaatika

Hulgad, loendamine, arvud ja arvutamine:

- Otsustab, kas nimetatud ese kuulub/ei kuulu moodustatud hulka.
- Paaride moodustamisega (üksteisega vastavusse seadmisega) saab teada, et esemeid on võrreldavates hulkades sama palju, ühepalju e. võrdselt.
- Loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5-ni.

Suurused ja mõõtmine:

- Võrdleb (järjestab) kahte eset suuruse (*suurem – väiksem*), pikkuse (*pikem – lühem*), laiuse (*laiem – kitsam*) järgi ning kasutab mõisteid.

Geomeetrilised kujundid:

- Eristab kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid rühmatoast, õuest, tänavalt.

Orienteerumine ajas:

- Leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid (pildidel, vestluses).
- Eristab ööd ja päeva (kirjeldab tegevusi).

Orienteerumine ruumis:

- Määrab teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes: *ülal, all, ees, taga*.

IV Kunst

Kujutamine ja väljendamine:

- Tunneb kunstitegevusest rõõmu.
- Leiab kritselduste hulgast nimetuse andmist ja loo jutustamist väärivaid kujutisi.
- Leiab ümbritsevast juhendamise toel sinise, kollase, punase ja rohelise värvi.

Kujundamine:

- Kaunistab täppidega, joontega ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid.

Voolimine:

- Õpetajat jäljendades muljub ja näpistab, rullib ja veeretab voolimismaterjale.
- Teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid.

Joonistamine:

- Tekitab iseseisvalt jämedate joonistusvahenditega erinevaid jälgi (täppe ning vertikaalseid, horisontaalseid, sirgeid, lainelisi, katkendlikke ja spiraalseid jooni) püsides paberi piirides.

Maalimine:

- Tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu.
- Trükib näpuvärvidega sõrmede ja kogu käega.
- Vajutab jäljendeid, kattes templi iseseisvalt värviga.

Meisterdamine:

- Kortsutab iseseisvalt pehmet paberit ning rebib paberist tükke.
- Katab aluspinna liimiga, puistab sellel erinevaid objekte ja liimib kujundeid.

Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist:

- Vaatleb pilte, näidistoid ja raamatuillustatsioone ning vastab küsimustele.
- Näitab teistele oma tööd kui kunstiteost ja räägib sellest.

V Muusika

Laulmine:

- Huvitub laululisest tegevusest: püüab õpetajaga kaasa laulda.
- Osaleb laulude esitamises (plaksutab või laulab kaasa).

Muusikalis-rütmiline liikumine:

- Liigub koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule, arvestades pulssi ja meetrumit (nt kõnd ja jooks, päkkadel kõnd, ühe ja vaheldumisi kahe jalaga koputamine, keerutamine paarilisega).

Muusika kuulamine:

- Reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule (nt plaksutab, kõigutab keha vm).

Pillimäng:

- Mängib muusikat kuulates, liikudes ja lauldes kaasa pulssi või rütmi kehapillil, kõlapulkadel, randmekuljustel, väikesel trummil ja marakal.

VI Liikumine

Liikumisteadmised:

- Valib õpetaja korraldusel teiste riiete hulgast võimlemise riided.
- Arvestab rühmakaaslastega aktiivses tegevuses.

Põhiliikumised:

- Sooritab põhiliikumisi.
- Säilitab liikudes tasakaalu nii tasakaalupingil kui ka vähendatud pinnal.

Liikumismängud:

- Mängib matkiva sisuga 1 – 2 reegluga kõnni ja jooksumänge.
- Mängib iseseisvalt aktiivse liikumisega mängu.

Spordialad, võimlemine:

- Sooritab võimlemisharjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega.
- Teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos õpetaja ning kaaslastega.
- Teeb kiirust ja painduvust arendavaid harjutusi.

Spordialad: kelgutamine:

- Veab tühja kelku.
- Sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla.
- Liigub suuskadel otsesuunas.

Tants ja rütmika:

- Kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi.
- Sooritab õpetaja juhendamisel liigutusi muusika järgi erinevas tempos.

Vaba aeg ja looduses liikumine:

- Matkab õpetajaga või vanematega looduses.
- Teeb kaasa kuni 500 m pikkuse rännaku ja püsib kolonnis.

3.3.3.3 4-aastasete laste arengu eeldatavad tulemused

I Mina ja keskkond**Mina:**

- Oskab küsimise korral öelda oma nime, perekonnanime ja vanuse.

Perekond ja sugulased:

- Teab pereliikmete nimesid (ka vanaema ja vanaisa)

Kodu:

- Kirjeldab pereliikmete tegevusi kodus.

Lasteaed:

- Teab enda rühmas õpetajate ja õpetaja- abi nimesid.

Ametid, elukutsed, tööd:

- Kirjeldab küsimuste toel arsti, politseiniku, koka ja tuletõrjuja tööd.

Kodumaa, teised rahvused Eestis:

- Teab oma kodulinna/asula nime.

Tähtpäevad, pühad, kombed:

- Teab Eesti lippu
- Tunneb ära Eesti hümn.
- Tunneb rahvuslindu ja lille.

Üldinimlikud väärtused, üldtunnustatud käitumisreeglid:

- Teretab, jätab hüvasti, palub ning tänab.
- Täidab täiskasvanu meelde tuletamisel lauakombeid.

Sõprus, abivalmidus:

- Lohutab kurba või haiget saanud kaaslast
- Jagab mänuasja kaaslasega.
- Vabandab iseseisvalt, meeldetuletuseta.

Hoolivus, turvalisus ja tähelepanelikkus**Suhtumine erinevustesse:**

- Teab, et inimesed räägivad erinevates keeltes.
- Teab, et inimesed erinevad oma nahavärvi poolest.
- Teab, et inimestel on tervisest tulenevalt erinevad abivahendid (ratastool, prillid, kepp)

Ehitised:

- Teab maja osi ja nende vajalikkust (katus, aken, uks, trepp jm)

Kodumasinad:

- Teab lihtsamate kodumasinade otstarvet.

Sõidukid:

- Teab ühistranspordivahendeid (buss, troll, tramm, rong)

Jäätmed:

- Teab, et prügi sorteeritakse.

Tervise väärtustamine:

- Teab, et spordi tegemine on kasulik.

Hammaste tervis:

- Teab hammaste hooldamise tähtsust.
- Oskab iseseisvalt hambaharja kasutada.

Tervislik toitumine:

- Teab tervisliku toitumise tähtsust (tervisepüramiid)

Inimkeha tundmine:

- Teab tüdruku ja poisi erinevusi.
- Oskab nimetada kehaosi ja nende vajalikkust.

Ohutus ja turvalisus:

- Õnnetuse korral pöördu täiskasvanu poole.
- Teab, et võõra inimesega ei tohi kaasa minna.
- Teab koduseid ohuallikaid (kuum vesi, gaasipliit)

Kodukoha loodus: veekogud, kodupaiga mets – ja koduloomad; taimed, seemned ja putukad

- Tunneb mõnda lasteaia hoovis kasvavat lille ja puud.
- Teeb vahet puul ja põõsal.
- Oskab nimetada mõnda seent.

Loomad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng:

- Oskab nimetada mõnda tuttavat looma või lindu, kirjeldada tema eripära.

Putukad:

- Teab putukate elupaiku: mesilane ja mesitaru, sipelgas – sipelgapesa.

Taimed, erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng:

- Oskab nimetada ja kirjeldada mõnda tuttavat puud, lille, puu- ja köögivilja.

Öö ja päev: nende vaheldumine, sellega seotud muutused looduses

- Teab, mida tehakse öösel ja mida päeval.

Aastaajad, nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses ning loomade ja inimeste tegevused:

- Jutustab küsimuste toel aastaegadele iseloomulikest tegevustest inimeste ja loomade elus.

Ilmastik: erinevad ilmastikunähtused:

- Kirjeldab erinevaid ilmastikunähtuseid täiskasvanu küsimuste abil.

Inimese mõju loodusele: loodushoid, säästev areng:

- Teab, miks tuleb vett säästlikult kasutada.
- Oskab looduses käies puhtust hoida (ei viska prügi metsa, maha)

Valguse, temperatuuri, vee, õhu ja toitainete tähtsus taimedele ja loomadele:

- Teab, et taimed vajavad kasvamiseks valgust.

Valgusfoor ja tänava ületamine:

- Teab valgusfoori tulede süttimise järjekorda ja nende tähendust.

Liiklusmärgid:

- Teab lihtsamate liiklusmärkide tähendusi (ülekaigurada, jalgtee, "stopp")

Sõidukid:

- Teab liiklusvahendite erinevusi ning otstarbeliste sõidukite ülesandeid.

Helkur, turvatool ja vöö:

- Teab turvatooli ja turvavöö vajalikkust sõidukis.
- Oskab selgitada, kus ja kuidas helkurit kanda.

II Keel ja kõne**Suhtlemine:**

- Algatab ise aktiivset suhtlust
- Suhtleb meelsasti ja aktiivselt eakaaslastega koostegevuses.
- Küsib täiskasvanult palju küsimusi teda ümbritsevate asjade kohta.
- Kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust (räägib, mida tehti) 2 – 3 lausega.
- Räägib 2 – 3 lausega mõnest hiljuti kogetud emotsionaalsest kogemusest.
- Jutustab pildiseeria järgi, öeldes ühe pildi kohta ühe lause.

Grammatika:

- Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid, sh koondlauseid.
- Kasutab kõnes lihtsamaid suhteid väljendavaid rindlauseid.
- Kasutab kõnes tegusõna lihtmineviku vorme (sõitis, laulsid)

Sõnavara:

- Mõistab ja kasutab kõnes nii üld- kui ka liiginimetusi (nt kuusk, kask – puud)
- Kasutab kõnes objektide osade/detailide nimetusi (käpad, saba, rool)

- Kasutab kõnes mõningaid liitsõnu.

Hääldamine:

- Kasutab oma kõnes tuttavaid 2 – 3 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris.
- Hääldab sõnades õigesti lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (nt, -lt, -mp)

Kirjalik kõne:

- Tunneb täiskasvanu häälimise või rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära
- hääliku häälikute reas.
- Tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti
- Matkib lugemist ja kirjutamist, kritseldades kriidi või pliiatsiga.

III Matemaatika

Hulgad, loendamine, arvud, arvutamine:

- Rühmitab esemeid hulkadesse ühe tunnuse alusel.
- Moodustab paare
- Loendab arve 10-ni, arvude rida tunneb 7-ni.

Geomeetrilised kujundid:

- Teab kolmnurka, nelinurka ja ruutu, leiab sarnaseid kujundeid ümbritsevast.

Orienteerumine ajas:

- Oskab kirjeldada sündmusi, mis toimusid täna (hommikul, päeval, õhtul)

Orienteerumine ruumis:

- Teab vasakut ja paremat poolt oma kehal (vasak – parem käsi/jalg)

IV Kunst

Kujutamine ja väljendamine:

- Jutustab oma piltides enamasti enda kogetud sündmusi väljendavaid tegevusi.
- Tunneb enda ümbruses lisaks põhivärvustele ka pruuni, musta, oranži ja roosat värvi.

Kujundamine:

- Koostab täiskasvanu juhendamisel lihtsa mustri.
- Kujundab täiskasvanu abiga tähtpäevakaardi.

Voolimine:

- Muudab voolimismaterjalide kuju neid pigistades ja muljudes.
- Nii ümar- kui ka piklikke vorme töödeldes loob soovitud esemeid.
- Ühendab kaks voolitud detaili omavahel.

Joonistamine:

- Töövahendeid (pliiatseid, pintsleid) hoiab käes õigesti ja kindlat.
- Joonistab äratuntavalt tuttavaid objekte, inimesi, ümbritsevat.

Maalimine:

- Käsitseb värve ja pintsli, katab pindu.

Meisterdamine:

- Lõikab paberist etteantud joone järgi kujundeid.
- Katab väljalõigatud kujundi liimiga ning liimib kujundeid.
- Rebib paberist laiu ribasid.

Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist:

- Vaatleb raamatuillustratsioone, avaldab nende kohta arvamust.
- Jutustab oma valminud kunstitöödest.

V Muusika**Laulmine:**

- Laulab rühmaga samas tempos.
- Laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja laste laule.

Muusikalis-rütmiline liikumine:

- Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu (nt loova liikumisega).
- Tantsib, kasutades ea kohaseid tantsuelemente (nt põlvetõstekõnd ja –jooks, liikumine hanereas ja ringis).
- Osaleb laulumängudes.

Muusika kuulamine:

- Kuulab laulu ja muusikapala.
- Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega.
- Tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud laule.

Pillimäng:

- Mängib rütmipille (nt kõlapulki, trummi, kuljuseid, triangel) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks.
- Eristab kuulates neid tämbri järgi.

VI Liikumine**Põhiliikumised:**

- Sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes.
- Teeb koordineeritud, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi.

Liikumismängud:

- Mängib 2 – 4 reeglise liikumismänge.
- Pingutab end rühmategevustes ühise eesmärgi nimel.

Spordialad, võimlemine:

- Sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni.
- Hoiab oma kohta erinevas rivistuses: kolonnis, ringis, viirus.

Spordialad, kelgutamine:

- Kasutab suuskadel liikudes käte abi ja keppide tuge.
- Teab kelgumäel liiklemise reegleid

Spordialad:

- Kasutab sihipäraselt abivahendeid (rõngast, palli, hüppenööri)

Tants ja rütmika:

- Sooritab imiteeritavaid liigutusi muusika järgi.
- Plaksutab ja liigub vastavalt rütmile.

Vaba aeg ja loodusliikumine:

- Algatab iseseisvalt mängu.

- Tegutseb iseseisvalt lasteaia õuealal.

3.3.3.4. 5-aastaste laste arengu eeldatavad tulemused

I Mina ja keskkond

Mina:

- Oskab öelda oma nime, vanuse ja soo.

Perekond ja sugulased:

- Kirjeldab oma perekonda (pereliikmed, onu, tädi; pereliikmete nimed ja perekonnanimed)

Kodu:

- Kirjeldab oma kodu: eramu, korter, talumaja.
- Nimetab kodu asukoha linnas (tänav, linna nimi) maal (talukoha nimi)
- Kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi ja nimetab oma kohustusi nende hulgas.

Lasteaed:

- Nimetab oma lasteaia nime
- Oskab kirjeldada oma tegevusi ja mängu.
- Teab nimetada lasteaia töötajaid ja nende tegevusi.
- Teab oma, võõra ja ühise tähendust.

Ametid, elukutsed, tööd:

- Oskab nimetada vanemate ameteid.
- Kirjeldab üldtuntud elukutseid oma kodukohas.
- Loetleb üldtuntud ametite juurde kuuluvaid töövahendeid.
- Põhjustab mängu- või töökoha korrastamise vajalikkust.

Kodumaa:, teised rahvused Eestis:

- Teab oma rahvust ja keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid.
- Oskab nimetada sündmusi, mille puhul heisatakse riigilipp.
- Oskab nimetada erinevaid rahvusi oma rühmas ja kodukohas.

Tähtpäevad, pühad, kombed:

- Kirjeldab tähtpäevi perekonnas.
- Oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid (mardipäev, kadripäev, vastlad) ning nendega seotud tegevusi.

Üldinimlikud väärtused, üldtunnustatud käitumisreeglid:

- Teab mõistete *õige* ja *vale* tähendust
- Teab üldtuntud viisakusreegleid.
- Tunneb ja järgib lauakombeid.

Sõprus, abivalmidus:

- Nimetab küsimise korral sõbra positiivseid omadusi.
- Oskab sõpra lohutada ja täiskasvanu toel abistada.
- Oskab andeks anda ja leppida.

Hoolivus, turvalisus ja tähelepanelikkus:

- Märkab kaaslast ja oskab teistega arvestada.
- Oskab sõnadega väljendada oma emotsioone teisi arvestavalt (rõõm, mure, pettumus, kurbus, solvumine)

- Märkab ebasoovitavat /kiusamiskäitumist ja julgeb sellest täiskasvanule rääkida

Suhtumine erinevustesse:

- Oskab kirjeldada inimeste erinevusi (keeleline, rassiline, vanuseline, tervisest tulenev) ja abivahendeid (prillid, ratastool, vaegnägija – valge kepp, vaegkuulja – kuuldeaparaat)

Ehitised:

- Kirjeldab kodumaja eripära : maja osad ja nende otstarve, ruumid ja nende sisustus.
- Oskab nimetada erinevaid ruume lasteaia ja teab nende otstarvet.
- Oskab kirjeldada lasteaia õue ala ning seal kasutatavaid vahendeid.

Kodumasinad:

- Kirjeldab kodumasinaid ning teab nende otstarvet ning nendega seotud ohte.

Sõidukid:

- Kirjeldab erinevaid sõidukeid ja teab nende otstarvet.

Jäätmed:

- Kirjeldab, kuidas tema kodus prügi sortitakse.

Tervise väärtustamine:

- Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (tervislik toitumine, piisav kehaline aktiivsus, puhkus, mäng, hea tuju, head suhted)

Hammaste tervis:

- Peseb hambaid täiskasvanu juhendamisel.
- Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarst)

Tervislik toitumine:

- Nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev.

Inimkeha tundmine:

- Teab, et inimesel on luustik, lihased, veresooned.

Ohutus ja turvalisus:

- Nimetab kohti, esemeid ja aineid, mis võivad olla ohtlikud (nt trepid, rõdu, aknad, kuum toit, lahtine tuli, ravimid, terariistad, kemikaalid, elekter, veekogud, ehitised).
- Nimetab ohtlikke tegevusi (mängimine ohtlikes kohtades, kiivrita rattasõit, maaneel jooksmine)

Kodukoha loodus: veekogud, kodupaiga mets – ja koduloomad; taimed, seemned ja putukad

- Oskab nimetada oma kodukoha olulisimat veekogu (meri, jõgi, järv)
- Oskab nimetada tuntumaid seeni ja kirjeldada neid, mis kasvavad kodukoha metsas.

Loomad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng:

- Oskab nimetada tuttavaid loomi, kirjeldada nende välimust ja öelda, kus nad elavad

Putukad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng:

- Teab, mida söövad tuntumad putukad (mesilane, rohutirts, lepatriinu)

Taimed: erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng:

- Oskab kirjeldada tuttavaid puid, lilli, puu- ja köögivilju.
- Teab taime osi (juur, vars, õis)

Õö ja päev: nende vaheldumine, sellega seotud muutused looduses:

- Eristab ning nimetab päeva ja ööd inimese tegevuse ning muutuste kaudu taimede ja loomade käitumises.

Aastaajad, nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses ning loomade ja inimeste tegevused:

- Teab aastaaegu (kevad, suvi, sügis, talv)
- Oskab välja tuua inimeste iseloomulikke tegevusi suvel, sügisel, talvel ja kevadel.

Ilmastik: erinevad ilmastikunähtused:

- Nimetab ja kirjeldab ilmastikunähtusi.
- Teab õhu vajalikkust ja kasutamist.

Inimese mõju loodusele: loodushoid, säästev areng:

- Mõistab, et vett on vaja kokku hoida (ei lase veel niisama kraanist voolata)
- Mõistab, et elektrit on vaja kokku hoida (kustutab toast lahkudes tule)

Valguse, temperatuuri, vee, õhu ja toitainete tähtsus taimedele ja loomadele:

- Teab, et taimed vajavad kasvamiseks valgust, õhku ja vett.

Valgusfoor ja tänava ületamine:

- Teab, kuidas sõiduteed ületada.
- Oskab ületada tänavat jalgrattaga (jalgratas käekõrval)

Liiklusmärgid:

- Teab enamlevinud liiklusmärkide tähendusi.

Helkur, turvatool ja vöö:

- Teab, miks on oluline sõidukis kinnitada turvavöö.

II Keel ja kõne**Suhtlemine:**

- Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni, nt vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal, esitab tunnetusliku sisuga küsimusi (Miks ta nii tegi?)
- Kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust.
- Kasutab õigesti mõningaid viisakusväljendeid.
- Kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmust.
- Annab kuuldu teksti sisu edasi täiskasvanu suunavate küsimuste abil, väljendades end peamiselt üksikute, sidumata lausetega.
- Jutustab nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3 – 5 lausega (mida ta tegi kodus pühapäeval)
- Loeb peast kuni 4 realisi liisusalme/luuletusi.
- Mõistab teksti, mis pole otseselt seotud tema kogemustega.

Grammatika:

- Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid.
- Kasutab kõnes -nud ja -tud kesksõnu (söödud- söönud)
- Kasutab kõnes omadussõna võrdlusastmeid (suur- suurem-kõige suurem)
- Kasutab tingivat kõneviisi (mängisin – mängiksin)
- Ühildab sõnu arvus (karud söövad) ja (ilusale lillele; punase palliga)
- Kasutab kõnes õigesti enamikku nimisõna käändevorme mitmuses (ilusatel lilledel)

Sõnavara:

- Kasutab kõnes mõningaid vastandsõnu
- Kasutab kõnes mõningaid iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu (nt arg, kaval, igav)
- Kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu hommik, päev, õhtu, öö.
- Moodustab vajaduse korral sõna uudsete või võõraste objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt tikkudest maja – tikumaja)

Hääldamine: (Vormistus parem)

- Hääldab kõiki emakeele häälikuid
- Hääldab õigesti 3 – 4 silbilisi tuttava tähendusega sõnu.
- Hääldab õigesti kõiki häälikuühendeid 1- 2 silbilistes sõnades.
- Hääldab õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu. (taburet, banaan, diivan)

Kirjalik kõne:

- Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades.
- Kuulab ettelugemist, olles seejuures aktiivne (osutab piltidele, küsib, parandab ettelugejat tuttava teksti puhul)
- Kirjutab õigesti tuttavaid sõnu trükitähtedega (oma nime).

III Matemaatika**Hulgad, loendamine, arvud ja arvutamine:**

- Rühmitab esemeid ja olendeid kahe erineva tunnuse alusel (rühma lapsed on posid ja tüdrukud)
- Võrdleb esemete hulki paaridesse seades ning otsustab, mida on rohkem – vähem kui.
- Tutvub arvudega 10-ni.

Suurused ja mõõtmine:

- Järjestab esemeid kõrguse järgi (kõrgem – madalam)
- Järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi.

Geomeetrilised kujundid:

- Näeb ja oskab kirjeldada ruudu ning ristküliku sarnasusi ning erinevusi ning leida sarnaseid kujundeid ümbritsevast.

Orienteerumine ajas:

- Teab ööpäeva osi hommik- päev – õhtu – öö, kirjeldab sündmusi ja tegevusi eile –täna – homme.

Orienteerumine ruumis:

- Määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes (olen tahvli ees)
- Määrab vasakut ja paremat poolt.

IV Kunst**Kujutamine ja väljendamine:**

- Kujutab naturist inspireeritud asju, objekte jne isikupäraste sümbolitega.
- Jutustab oma piltides nii tuntud asjadest kui ka oma fantaasiatest.
- Kasutab emotsioonide, nähtuste, esemete jne kujutamiseks värvitoone oma seostest ja tunnetest lähtuvalt.

- Võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone.

Kujundamine:

- Koostab elementidest lihtsa kordusskeemiga mustririba eseme ääri kaunistamiseks.

Voolimine:

- Õõnestab ümarvorme pöidlaga süvendit vajutades.
- Ühendab mitu voolitud detaili omavahel.

Joonistamine:

- Jooni ja kujundeid ühendades joonistab sümbolitega, mis täienevad ja muutuvad keerukamaks.
- Joonistab ning värvib pindu viltpliiatsitega, kriitide ja söega.
- Kasutab joonistusvahendeid liigse surveta.

Maalimine:

- Võtab pintslile vajaduse korral lisaks värvi ja katab pindu.
- Teeb objektidele väiksemaid detaile pintsli vajutuste – ja tõmmetega.
- Ei kata maalides juba kaetud pinda korduvalt.

Meisterdamine:

- Rebib ja lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib need sõltuvalt töö olemusest.
- Lükib paelale või traadile auguga esemeid.
- Valib meelepärased meisterdamisvahendid ning loob oma töö.

Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist:

- Jutustab küsimuste toel, mida ta on töödes kujutanud, nimetab töös kasutatud materjale.
- Suhtub heasoovlikult kaaslaste töödega.

V Muusika

Laulmine:

- Laulab väljahingamisel loomuliku häälega.
- Esitab laule rühmaga samas tempos.
- Laulab peast teistega koos mõningaid rahva- ja laste laule.

Muusikalis-rütmiline liikumine:

- Muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register), arvestades pulssi ja meetrumit (nt liigub hanereas ja ringis nii üksi kui paaris).
- Esitab õpetaja seatud tantse, kasutades õpitud tantsuelemente.

Muusika kuulamine:

- Kuulab laulu ja muusikapala huviga.
- Väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste (liikumise, laulmise, pillimängu) kaudu, näiteks järgib tempot ja rütmi kehalise liikumisega või, tundes ära õpitud laulu (kuuldes nii melodiat kui ka sõnu), hakkab kaasa laulma.

Pillimäng:

- Mängib ja tunneb kuulates tämbri järgi ära õpitud rütmipille.
- Mängib rütmisaateid laste riimidele ja –lauludele.
- Ansamblimängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos.
- Mängib tamburiini, kõlatoru, meretrummi ja kastanjette.

VI Liikumine

Põhiliikumised:

- Kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes.
- Sooritab staatilist tasakaalu nõudvaid harjutusi.
- Teeb harjutusi väikevahenditega.

Liikumismängud:

- Mängib kollektiivseid võistlusmänge.
- Osaleb jõukohastes teatevõistlustes (nt joonejooksud).
- Tunnustab nii enda kui ka vastas meeskonna edu.

Spordialad: võimlemine:

- Teeb vahenditega (pallide, hüpitsaga) harjutusi tehniliselt õigesti.
- Valitseb enda liigutusi koordineerimise ja tasakaalu nõudvaid harjutusi tehes.
- Sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi.

Spordialad: kelgutamine, suusatamine:

- Veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast.
- Kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (nt haarab esemeid)
- Suusatades kasutab libisemist.

Tants ja rütmika:

- Jäljendab liikumisega erinevaid rütme.
- Liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustumisele.
- Liigub muusika järgi iseseisvalt ja vabalt..

Vaba aeg ja loodusliikumine.

- Kasutab spordi- ja mänguväljakute vahendeid sihipäraselt.
- Sooritab rännakuid ja orienteerub koos õpetajaga.

3.3.3.5 6-aastaste laste arengu eeldatavad tulemused

I Mina ja keskkond

Mina

- Oskab rääkida oma huvialadest.

Perekond ja sugulased

- Oskab kirjeldada oma perekonnaliikmete huvialasid
- Jutustab oma vanavanematest

Kodu

- Nimetab koduvalda

Lasteaed

- Eakohastes tegevustes on algatusvõimeline ja iseseisev.
- Teab rühmaregleid ja kodukorda, selgitab nende vajalikkust.

Ametid, elukutsed, tööd

- Teab töötegemise tähtsust.
- Kirjeldab tuntumate ametite tööprotsessi, teab töövahendeid (arst, tuletõrjuja, uuksur)

Kodumaa, teised rahvused Eestis

- Nimetab Eesti Riigi sümboleid (lipp, vapp, lind, lill)

- Teab Eesti Vabariigi presidendi nime.
- Oskab nimetada mõnda teist rahvust, keelt.
- Teab paari Eesti lähinaabrit (Läti, Soome)

Tähtpäevad, pühad, kombed

- Teab tuntumaid eesti rahva traditsioone ja kombeid (mardipäev, kadripäev, vastlapäev)
- Oskab kirjeldada tähtpäevade tähistamist oma kodus (nt jaanipäev, vabariigi aastapäev, jõulud)

Üldinimlikud väärtused, üldtunnustatud käitumisreeglid

- Käitub enamasti üldtunnustatud käitumisnormide kohaselt
- Kasutab viisakusväljendeid.
- Suudab järgida käitumisreegleid nt kaupluses ja teatris.

Sõprus, abivalmidus

- Mõistab teiste arvamusi
- Hoiab positiivseid suhteid eakaaslastega

Hoolivus, turvalisus ja tähelepanelikkus

- Püüab kirjeldada oma emotsioone erinevates olukordades.
- Märkab ebasoovitavat/kiusamiskäitumist ning kutsub probleemi lahendama täiskasvanu

Suhtumine erinevustesse

- Teab mõnda erivajadustega inimese abivahendit.
- Püüab arvestada erinevate huvide ja arvamustega.

Ehitised

- Oskab nimetada maja ehitamiseks vajalikke ehitusmaterjale.
- Oskab nimetada erinevaid ehitisi (nt elumaja, kool, spordihoone, ujula)

Kodumasinad

- Kirjeldab kodumasinaid ning teab nende otstarvet. Käsitseb lihtsamaid (kohvimasin, mikser) täiskasvanu toel.

Sõidukid:

- Nimetab eriotstarbelisi sõidukeid (politsei, kiirabi, tuletõrje)

Jäätmed

- Oskab kirjeldada asjade korduva kasutamise võimalusi täiskasvanu abiga.
- Teab, et lehed muutuvad kompostis ilmastiku toimele mullaks.

Tervise väärtustamine

- Teab, miks inimesed haigestuvad.
- Oskab selgitada liikumise tähtsust tervisele.

Hammaste tervis

- Hoolitseb hammaste eest iseseisvalt.

Tervislik toitumine

- Oskab selgitada tervisele kasulikke toiduaineid.

Inimkeha tundmine

- Teab tüdruku ja posi peamisi erinevusi
- Teab, mis toimub toiduga peale söömist (seedimine)

Ohutus ja turvalisus

- Teab ümbritsevaid ohte (olukordadest, inimestest põhjustatud)
- Teab, et ohu korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole
- Teab hädaabinumbrit 112, oskab võimalusel seda kasutada.

Kodukoha loodus: veekogud, kodupaiga mets – ja koduloomad; taimed, seemned ja putukad

- Oskab nimetada kodukoha paari olulisemat looduslikku eripära (raba, tehisjärv)
- Nimetab peamisi söögiks kasutatavaid teravilju (nisu, rukis, oder, kaer)

Loomad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng

- Teab loomade käitumise eripärasid erinevatel aastaegadel (rändlinnud, talveuni, pesaehitus)
- Oskab seletada erinevate elupaikadega seotud loomade erinevusi.

Putukad, erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng

- Kirjeldab paari tuttava putuka elupaika ja tavasid (nt ämblik, mesilane, sipelgas)

Taimed, erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng

- Teab, et erinevates kasvukohtades kasvavad erinevate vajadustega taimed (soo, kõrb)
- Tunneb taime osi (juur, vars, leht, õis, vili).

Öö ja päev, nende vaheldumine, sellega seotud muutused looduses

- Eristab päeva osi (hommik, lõuna, õhtu) ja räägib oma tegevustest päeva jooksul.

Aastaajad, nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses ning loomade ja inimeste tegevused

- Oskab nimetada inimeste iseloomulikke tegevusi seoses aastaegadelega.

Ilmastik, erinevad ilmastikunähtused

- Teab lume ja vihma tekkimisest.

Inimese mõju loodusele, loodushoid, säästev areng

- Teab, et inimene saab talvel loomi aidata.
- Mõistab puude ja taimede istutamise vajalikkust.
- Oskab hoida enda ümber puhtust nii kodu ümbruses kui ka looduses.

Valguse, temperatuuri, vee, õhu ja toitainete tähtsus taimedele ja loomadele

- Oskab kirjeldada erineva temperatuuri mõju taimedele, loomadele ja inimestele.

Valgusfoor ja tänava ületamine

- Teab, kuidas ületada sõiduteed

Liiklusmärgid

- Oskab selgitada, miks on oluline sõiduteel liiklusmärkide järgi tegutseda.

Sõidukid

- Oskab käituda ühissõidukis.

Helkur, turvatool ja turvavöö:

- Teab turvavarustuse kasutamise vajalikkust

II Keel ja kõne

Suhtlemine

- Räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta.
- Kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja, narritamist.
- Püsib teemas, vajaduse korral läheb kaasa teiste algatatud teemamuutustega.
- Annab edasi kuulnud teksti (muinasjutu) sündmuste järgnevust, põhjuse ja tegelaste käitumist täiskasvanu suunavate küsimuste/korralduste abil.
- Jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausetega.
- Jutustades seob lauseid peamiselt sõnadega *ja siis*.
- Suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab sellel hinnanguid.

Grammatika

- Kasutab kõnes õigesti saava ja rajava käände vorme (saab lauljaks)
- Märkab grammatikavigu täiskasvanu kõnes ning osutab neile.
- Kasutab kõnes enamasti õigesti umbisikulist kõneviisi.

Sõnavara

- Kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid määrsõnu eile, täna, homme.
- Kasutab kõnes mõningaid samatähenduslikke sõnu (jookseb, lippab, sibab)
- Mõistab samatüveliste sõnade tähenduste erinevusi (joonistaja, joonistus, jooneline)
- Kasutab õigesti sihilisi ja sihituid tegusõnu (veereb – veeretab)
- Nimetab ühe õpitud kategooria piires vähemalt kaks sõna (lilled: tulp, roos)

Hääldamine

- Kordab järele ja hääldab ise kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu.

Kirjalik kõne

- Häälib täiskasvanu abiga (järele korrates, abivahendeid kasutades) 1 – 2 silbilisi sulghäälikuta ja häälikuühendita sõnu (kana, muna, tibu)
- Määrab hääliku asukoha (alguses, lõpus, keskel) häälikuühendita sõnas.
- Kordab täiskasvanu eeskujul eri vältes kahest sõnast koosnevaid ridu (koli- kolli)
- Loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (nt poe- ja tänavanimed, sildid)

III Matemaatika

Hulgad, loendamine, arvud ja arvutamine

- Loendab 12 piires, teab arvude rida 12-ni
- Oskab nimetada antud arvule eelnevat/järgnevat arvu.
- Tunneb numbrimärke.
- Võrdleb arve (on suurem kui, on väiksem kui)
- Paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab.
- Võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab.

Suurused ja mõõtmine

- Järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi.
- Leiab vaadeldavatest objektist silma järgi suurema – väiksema - sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades.
- Hindab kaugust silma järgi.
- Mõõdab pikkust, laiust ja kõrgust kokkulepitud mõõtevahenditega.
- Järjestab raskuse ja paksuse järgi.

Geomeetrilised kujundid

- Koostab mustreid, laob pilte kujunditest.

- Rühmitab kujundeid vormi, suuruse, värvuse jm järgi.

Orienteerumine ajas

- Kirjeldab tegevusi erinevatel nädalapäevadel ja teab nädalapäevade järjestikuseid nimetusi.
- Eristab mõisteid kiiresti – aeglaselt, varsti, hiljem, kohe.

Orienteerumine ruumis

- Määrab esemete asukohta teiste esemete suhtes: all - peal – kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.
- Orienteerub ruumis (õues) juhendite järgi.

IV Kunst

Kujutamine ja väljendamine:

- Püsib töös valitud teemas.
- Rõhutab enamasti oma töös kõige tähtsamat värvi, suuruse ja asukoha valikuga.
- Oskab näidata põhilisi värve ja vorme looduses.

Kujundamine:

- Püüab jätkata mustri rütmi, arvestades kaunistatava eseme eripäraga.
- Aitab täiskasvanu toel kujundada tähtpäevaga seotud ruumi.

Meisterdamine:

- Tunneb mõningaid looduslikke materjale;

Voolimine:

- Voolib erinevate voolimismaterjalidega loovalt, valmistades naturile sarnase kunstitöö.

Joonistamine:

- Värvib kujundeid, püüdes enamasti piirjoonte sees ning varieerides joonte tihedust.
- Kasutab erinevaid joonistusvahendeid vilunult.

Maalimine:

- Valdab enamikke loovaks maalimiseks vajalikke tööoskusi värvide ja pintslite kasutamises.
- Täiskasvanu toel segab värve uute toonide saamiseks.

Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist.

- Vaatleb kunstitöid ning raamatuillustratsioone, märkab detaile ja värve.
- Jutustab teose juurde loo.

V Muusika

Laulmine:

- Laulab ilmekalt, lähtudes laulu ja teksti karakterist.
- Laulab peast õpitud rahva- ja lastelaule ning esitab neid rühmas.

Muusikalis-rütmiline liikumine:

- Liigub ja tantsib sünkroonis teistega, kasutades näiteks hüpaksammu ja eesgaloppi.
- Kõnnib, jookseb ja reageerib rütmiliselt täpselt (nt muudab liikumissuunda muusika dünaamika ja tempo järgi).

Muusika kuulamine:

- Tunneb ära lihtsamaid žanre (marss, laul, tants).
- Väljendab loovalt muusika kuulamisest saadud elamusi.

Pillimäng:

- Mängib rütmi- ja meloodiapillidel (nt triangel, kõlapulgad, kastanjetid), lihtsamaid kaasmänge (lühikest korduvat rütmi-, viisi-, meloodialõiku).
- Mängib pilliansamblis.

VI Liikumine**Põhiliikumised:**

- Käsitseb väikevahendeid aktiivses tegevuses.
- Ronib varbseinal vahelduva sammuga ning täidab lisaülesandeid.

Liikumismängud:

- Käsitseb mängu- ja spordivahendeid loovmängudes.

Spordialad, võimlemine:

- Valitseb harjutusi tehes oma liigutusi ja kehahoidu.
- Säilitab dünaamilistes harjutustes tasakaalu.

Tants ja rütmika:

- Kohandab oma liigutusi etteantud rütmiga.
- Kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.

Spordialad: kelgutamine, suusatamine:

- Veab üksi, kahekesi kelgul kaaslast.
- Oskab kelgumäel ohutult liigelda
- Kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (nt haarab esemeid)

3.3.3.6 Seitsme-aastaste laste arengu eeldatavad tulemused

I Mina ja keskkond**Mina**

- Oskab end tutvustada.
- Teab oma kohustusi ja õigusi
- Kirjeldab enda omadusi ja huve

Perekond ja sugulased

- Teab oma pereliikmeid ja lähisugulasi
- Mõistab, et pered võivad olla erinevad
- Jutustab oma vanavanematest

Kodu

- Oskab kirjeldada oma kodu ja kodukohta
- Teab kodust aadressi

Lasteaed

- Teab lasteaia aadressi

- Nimetab erinevaid ameteid lasteaias ja nende vajalikkust
- Kirjeldab lasteaias kodukorda ning teab rühmareegleid ja traditsioone

Kool

- Teab kooli kui õppimise kohta
- Oskab kirjeldada, mille poolest lasteaiad koolist erineb

Ametid, elukutsed, tööd

- Oskab nimetada pereliikmete elukutseid ja ameteid
- Teab ja oskab kirjeldada erinevaid elukutseid ning nende vajalikkust
- Mõistab töö ja vastutuse tähtsust
- Selgitab raha otstarvet

Kodumaa:, teised rahvused Eestis

- Nimetab Eesti riigi sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill, kivi)
- Teab koduvalla/linna sümboleid.
- Oskab Eesti kaardil näidata oma kodukohta
- Teab Eesti Vabariigi presidendi nime
- Oskab nimetada teisi rahvusi ja keeli ning teab nende kombeid ja traditsioone
- Teab ja nimetab Eesti lähinaabreid (Läti, Soome, Rootsi, Venemaa)

Tähtpäevad, pühad, kombed

- Teab eesti rahva traditsioone ja kombeid
- Teab tähtpäevi ja nende tähistamise vajalikkust (tarkusepäev, emakeelepäev, lastekaitsepäev, sõbrapäev jne)
- Oskab kirjeldada tähtpäevade tähistamist oma lasteaias või kodus (jaanipäev, jõulud, aastavahetus jne)
- Oskab nimetada riiklikke pühi ja nendega seotud traditsioone (vabariigi aastapäev, võidupüha)

Üldinimlikud väärtused, üldtunnustatud käitumisreeglid

- Teab mõiste ausus tähendust ning oskab vastavalt käituda
- Oskab järgida käitumisreegleid erinevates olukordades (kaupluses, teatris, kirikus, kalmistul)
- Mõistab vastutust oma tegude ja käitumise eest.

Sõprus, abivalmidus

- Oskab luua ja hoida sõprussuhet; teab sõpruse tähendust, oskab kirjeldada sõbraks olemist ning sõber olla
- Kirjeldab tundeid, mis tekivad tülitsetes ja leppides
- Tunneb ära enda ja teiste väljendatud mõningaid emotsioone
- Oskab oma emotsioone väljendada vastavalt olukorrale
- Tunneb ära ja oskab nimetada emotsioonide põhjuseid ja tagajärgi

Hoolivus, turvalisus ja tähelepanelikkus

- Oskab kirjeldada oma emotsioone ja tundeid
- Oskab kaasinimestega tähelepanelikult käituda (vanemad, vanavanemad jt)

Suhtumine erinevustesse

- Oskab arvestada oma arvamustest ja huvidest erinevaid huve ja arvamusi
- Teab nimetada erivajadustega inimeste vajalikke abivahendeid
- Pakub abi erivajadustega inimestele oma võimete ja võimaluste piires

Ehitised

- Oskab kirjeldada vanaaja kodu ja selle sisustust, teab nimetada kõrvalhooneid ja nende otstarvet

- Oskab nimetada maja ehituseks kasutatavaid materjale (puit, kivid)
- Oskab nimetada teenindusasutusi ja nende vajalikkust (kauplus, polikliinik, pank, apteek, kaubanduskeskus jm)
- Teab nimetada kodukohale olulisi ehitisi (vallamaja ,mõis, koolimaja vm)

Kodumasinad

- Kirjeldab kodumasinaid ja – elektroonikat ning teab nendega seotud ohte (täpsemad kirjeldused)

Sõidukid

- Oskab nimetada või kirjeldada erineva töö tegemiseks vajalikke sõidukeid (kraana, prügiauto, teerull jm)

Jäätmed

- Teab, miks on vaja prügi sortida (paber, plast, patareid)
- Oskab kirjeldada asjade korduva kasutamise võimalusi
- Mõistab asjade säästliku kasutamise vajalikkust (tarbetud ostud, raiskamine)

Tervise väärtustamine

- Kirjeldab, mida tähendab tema jaoks terve olemine
- Kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist (näited tervisliku käitumise ja ka riskikitumise vältimise kohta)
- Teab, mis on haigus
- Teab, milline tegevus või käitumine kahjustab tervist (nt passiivne suitsetamine, alkoholi tarvitamine, vägivald)

Hammaste tervis

- Selgitab, miks tekib hambakaaries (hambaaugud)
- Järgib hammaste hooldamise ja hoidmise põhimõtteid igapäevases elus

Tervislik toitumine

- Oskab nimetada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve

Inimkeha tundmine

- Selgitab, mis on südame ja kopsude kõige olulisem ülesanne, ning teab, millised tegevused aiataavad neid hoida tervena
- Teab tüdruku ja poisi erinevusi

Ohutus ja turvalisus

- Teab ja tunnetab ümbritsevaid ohte (olukordadest, inimestest, keskkonnast, loomadest ja käitumisest põhjustatud ohud)
- Teab, millised on turvalise käitumise reegleid erinevates situatsioonides ja keskkondades.
- Nimetab hädaabinumbri 112 ja oskab seda kasutada.
- Teab ja kirjeldab, kuidas tegutseda ohuolukordades (vette kukkumine, läbi jää vajumine, tulekahju, põletus, teadvuseta või raskelt vigastada saanud kaaslane)
- Selgitab, kuidas käituda eksinuna linnas/maal või metsas

Kodukoha loodus, veekogud, kodupaiga mets – ja koduloomad, taimed, seemned ja putukad

- Oskab kirjeldada kodukoha loodust (mere ääres, park, mets, suur puu jne), nimetada ning iseloomustada metsloomi, koduloomi ja putukaid.
- Oskab nimetada teravilju, mida kasutatakse söögiks või mis kasvavad kodukoha lähedal põldudel.
- Tunneb kodukohas enamlevinud seemni: puravikud, riisikad, punane kärbseseen

Loomad, erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng

- Nimetab tuntumaid erineva elupaiga ja – viisiga loomi ning kirjeldab nende välimust
- Teab loomade käitumise erinevusi eri aastaagadel (rändlinnud, talveuni, pesaehitus ja poegade toitmine)

Putukad, erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng

- Oskab kirjeldada tuttavate putukate välimust ja nende elupaiku

Taimed, erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng

- Oskab nimetada ning kirjeldada aias ja metsas kasvavaid taimi (marjad: mustikas, maasikas, pohl, sõstar, tikker; puud: õunapuu, kirsipuu, toomingas, pihlakas jne)

Õõ ja päev, nende vaheldumine, sellega seotud muutused looduses

- Kirjeldab oma sõnadega loodust ja inimesi erinevates tsüklites: ööpäev, nädal, aastaring

Aastaajad, nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses ning loomade ja inimeste tegevused

- Seostab muutusi looduses aastaegade vaheldumisega ning oskab neid kirjeldada
- Oskab nimetada inimeste iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast (seemnete külvamine, taimede istutamine, põldude kündmine, mererannas päevitamine, veekogudes ujumine, jalgrattaga sõitmine, lehtede riisumine, suusatamine jne)
- Oskab nimetada loomade iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast (ehitavad pesa, toidavad poegi, talveuni, rändamine lõunasse)

Ilmastik, erinevad ilmastikunähtused

- Selgitab valguse, temperatuuri, vee, toitainete ning õhu tähtsust taimedele, loomadele ja inimestele.

Inimese mõju loodusele, loodushoid, säästev areng

- Suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub seda säästvalt
- Kirjeldab, millised on inimtegevuse positiivsed ja negatiivsed mõjud tema koduümbruse loodusele
- Teab, kuidas loomi talvel aidata ja oskab seda teha
- Teab, kuidas haiget saanud või inimese hüljatud looma aidata
- Teab prügi sortimise vajalikkust ning oskab sortida lihtsamat prügi (pudelid, paber, olmeprügi)
- Soovib osaleda looduse korrastamises

Valguse, temperatuuri, vee, õhu ja toitainete tähtsus taimedele ja loomadele

- Selgitab valguse, temperatuuri, vee, toitainete ning õhu tähtsust taimedele, loomadele ja inimestele

Valgusfoor ja tänava ületamine

- Oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda
- Teab, kuidas ületada sõiduteed ja ristmikku
- Teab liiklemise erinevusi linnas ja maal

Liiklusmärgid

- Teab, kuidas käituda ühissõidukist väljudes
- Teab jalgrattaga sõitmise nõudeid (kiiver, tuled, kell jne)

Helkur, turvatool ja vöö

- Teab, kuhu kinnitada helkur ja helkurribad

II Keel ja kõne

Suhtlemine

- Kasutab dialoogis erinevaid suhtlusstrateegiaid (veenmine, ähvardamine) sõltuvalt suhtluse eesmärkidest
- Valib intonatsiooni ja sõnu olenevalt kaassuhtlejast (laps/täiskasvanu) ja/või suhtlusolukorrast (kodu/võõras koht)
- Mõistab kaudseid ütlusi
- Jutustab olu- ja tegevuspiltide järgi, kirjeldab tuttavaid esemeid ja nähtusi, andes edasi põhisisu ning olulised detailid
- Tuletab mõttelüngaga tekstis iseseisvalt puuduva info.
- Räägib sellest, mida hakkab tegema (plaanib välikõnes tuttavaid tegevusi)
- Laiendab jutustades suunamisel teksti (tuletab eelnevat ja järgnevat tegevust, sündmust)
- Jutustamise ajal parandab ja täpsustab oma teksti

Grammatika

- Kasutab kõnes kõiki käändevorme ainsuses ja mitmuses, sh harva esinevaid (nt olev kääne)
- Kasutab kõnes käändevorme harva esinevates funktsioonides
- Kasutab kõnes õigesti osastava ja sisseütleva käände erinevaid lõpuvariante
- Kasutab kõnes enamasti õigesti laadivahetuslikke sõnu
- Kasutab õigesti põimlauseid, mis väljendavad põhjust (... , sest ...), tingimust (kui ... , siis), eesmärki (... , et ...)

Sõnavara

- Selgitab kuulnud kujundlike väljendite (nt tuul ulub) tähendust oma sõnadega ja/või toob enda kogemusega seotud näiteid.
- Kasutab kõnes mõningaid abstraktse tähendusega sõnu (mõtlen, arvan, julge, lahke)
- Kasutab kõnes inimeste ja loomade tegevust iseloomustavaid sõnu.
- Liidab ja tuletab analoogia alusel tuttavas kontekstis keelenormi järgides sõnu.
- Kasutab õigesti aja- ja ruumisuhteid väljendavaid sõnu (vahel, kohal, otsas, varem)
- Mõistab abstraktseid üldnimetusi õpitud valdkondades (sõidukid, elusolendid,

kehaosad)

Hääldamine

- Kordab õigesti järele tähenduselt võõraid sõnu.
- Hääldab õigesti võõrhäälikuid (f, š) tuttavates sõnades.

Kirjalik kõne

- Nimetab ja kirjutab enamikku tähti.
- Veerib 1- 2 silbilisi sõnu kokku, pikemaid sõnu loeb aimamisi (järgneva kontrollita) ja eksib sageli,
- Häälib õigesti 1 – 2 silbilisi sulghäälikuid sisaldavaid häälikuühendita sõnu.
- Kirjutades märgib õigesti 1 – 2 silbiliste häälikuühendita sõnade häälikstruktuuri (lähen koli)
- Eristab häälikuühendita sõnas kuulmise järgi teistest pikemat häälikut.
- Jagab kuulnud lause sõnadeks, kasutades sõnade arvu märkimiseks abivahendeid.
- Muudab täiskasvanu eeskujul sõna vältestruktuuri (tibu – tippu)
- Tunneb ära luuletuse ja muinasjutu kui kirjandusžanri.

III Matemaatika

Hulgad, loendamine, arvud ja arvutamine

- Mõtestab arvude rida 12ni
- Liidab ja lahutab 5piires ning tunneb ja kasutab vastavaid sümboleid (+, -, =)
- Oskab koostada matemaatilisi jutukehi kahe etteantud hulga järgi.

Suurused ja mõõtmine

- Teab igapäevaelus kasutatavaid pikkusmõõte cm, m, km; massimõõtu ning mahumõõtu liiter; rahaühikuid kroon ja sent ning kasutab neid mängutegevustes
- Mõõdab pikkust, raskust ja vedelikku kokkulepitud mõõtvahenditega

Geomeetrilised kujundid

- Eristab ruumilisi kujundeid (kuup, kera, risttahukas, püramiid) tasapinnalist kujunditest (ruut, ring, ristkülik, kolmnurk)

Orienteerumine ajas

- Teab kuude nimetusi ning enda sünnikuud- ja päeva
- Määrab kellaega täistundides ning koostab päevakava
- Kasutab kõnes õigesti *sõnu enne, praegu, hiljem – varem, noorem – vanem.*

Orienteerumine ruumis

- Orienteerub tasapinnal (paberil)

IV Kunst

Kujutamine ja väljendamine

- Kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone keerukamate objektide ülesehitamiseks.
- Püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades.
- Jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegevusest, omavahelistest suhetest ning tegevusajast- ja kohast.
- Rõhutab kõige tähtsat oma töös värvi, suuruse või asukoha valikuga.
- Tunneb ümbritsevas erinevaid värve ja nimetab erinevaid värvitoone (hallikas, mustjaspruun)

Kujundamine

- Märkab mustri rütmi ja suudab seda jätkata.
- Kujundab kaunistusmotiivi või mustri, arvestades kaunistatavat eset.
- Selgitab omavalmistatud (voolitud, volditud, meisterdatud) eseme otstarvet ja nimetab koha, kuhu see sobib.
- Aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolauda ja ruumi.

Voolimine

- Kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära.
- Valmistab õpetajaga koos uusi voolimissegusid.
- Niisutab voolimistöo ühenduskohti esemete tugevdamiseks.

Joonistamine

- Kasutab soovi korral koos erinevaid joonistusvahendeid nende olemusest lähtuvalt.
- Värvib oma joonistatud või värviraamatu kujundeid, varieerides käe liikumise suunda.
- Sobitab pindu kattes heledaid, tumedaid, peeni ja jämedaid jooni.

Maalimine

- Segab värve uute toonide saamiseks.
- Kasutab töös eri jämedusega pintsleid.
- Vältib värvide määrdumist.
- Kasutab töös pintsli erinevalt (pintsli otsa ja külge)

Meisterdamine

- Kujundab või täiendab oma tööd, kleepides sellele erinevast materjalist tükke.
- Valib eri materjalide liitmiseks ühendusviiside seast oma mõtte teostamiseks sobivamad või leiab oma võtmed.
- Valmistab lihtsa mänguasja täiskasvanu tegevust matkides.

Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist

- Märkab teoseid või ümbruses leiduvaid objekte vaadeldes ning kirjeldades detaile ja värve ning tajub meeleolu.
- Fantaseerib ja jutustab teose juurde ka loo: mis juhtus enne, mis pärast.
- Kasutab raamatuillustratsioone, fotosid ja kunstiteoseid (sh skulptuure) oma töö lähtealustena, luues oma vaba ja isikupärase variandi.

V Muusika

Laulmine

- Laulab ilmekalt voolava ja pehme häälega eakohaseid rahva- ja lastelaule
- Esitab neid laule nii rühmas kui ka üksi.

Muusikalis-rütmiline liikumine

- Väljendab ennast loovalt liikumise kaudu, toetudes õpitud muusikaliste väljendusvahenditele (tempo, dünaamika, register, muusika meeleolu) nt kasutab külge – ja esigaloppi ning hüpakammu.
- Sooritab tantsuliigutusi sünkroonselt, väljendusrikkalt, õige kehahoiuga.

Muusika kuulamine

- Kuulatud muusikat iseloomustades kasutab eakohast sõnavara.
- Näitab tegevustes üles loominguilist initsiatiivi, toetudes oma kogemusele kuulnud palade suhtes (jutustab, mida kuulis muusikas)
- Eristab vokaal ja instrumentaalmuusika lihtsamaid žanre (hällilaul, marss, tantsuviis, rahvalaul)

Pillimäng

- Oskab mängida eakohastel rütmi – ja meloodiapillidel kaasmänge õpitud lauludele, lasteriimidele ja instrumentaalpaladele.
- Mängib pilliansambelis.
- Mängib erinevaid pille

VI Liikumine

Liikumisteadmised

- Nimetab erinevaid spordialasid ja mõne Eesti tuntuma sportlase.
- Keskendub sihipärasele kehalisele tegevusele.
- Liikudes ja mängides peab kinni üldistest ohutusreeglitest (valib sobivad paigad ja vahendid)
- Peseb ennast pärast aktiivset kehalist tegevust.

Põhiliikumised

- Sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised.
- Säilitab paigal olles ja liikudes tasakaalu.
- Kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt korraga, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt.

Liikumismängud

- Võistleb kombineeritud teatevõistluses (takistusriba läbimine)
- Mängib sportlike elementidega mängu.
- Organiseerib ise liikumismänge.
- Kasutab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni kokkulepitud mängureeglitest.

Spordialad: võimlemine

- Valitseb oma liigutusi nii ruumis, maastikul kui ka tänaval.
- Orienteerub mänguväljakul ning sooritab kujundliikumisi, olles kolonnis esimene.
- Sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid tegevusi.

Spordialad: kelgutamine

- Osaleb kelguvõistlustel (kaugusele, täpsusele)

Tants ja rütmika

- Sooritab rütmiliikumisi ühel ajal kaaslasega.
- Liigub enda tekitatud rütmi järgi ning vahelduva tempoga kiirelt aeglasele.
- Väljendab liikumise kaudu emotsioone.
- Kasutab liikudes loovalt vahendeid (linte, rätikuid, rõngaid).
- Oskab 1-3 lihtsamat eesti rahvatansu: Kaera- Jaan, Nelja Puari, Oige ja vasemba.

Vaba aeg ja loodusliikumine

- Tegutseb iseseisvalt koduümbruse mängu- ja spordiväljakul.
- Mängib lihtsamaid maastikumänge.

3.4 Arenguliste erivajadustega laste õpetamise põhimõtted

Erivajadusega laps vajab pikema või lühema aja jooksul oma erilise vajaduse tõttu suuremat tähelepanu. Erivajadusega on laps, kellel on diagnoositud mõni füüsiline, vaimne või sensoorne puue või käitumishäire. Samuti kuuluvad siia alla eriandekusega (näiteks muusikaline eriandekus) lapsed, teisest kultuuri- ja keelekeskkonnast pärit lapsed ja ka erinevatel põhjustel koolipikendust saanud lapsed.

Eesmärk: Laps saab aluse oskustele iseseisvalt toime tulla ja elada täisväärtuslikku elu koos oma erivajadusega.

Töö põhimõtted:

1. Erivajadusega laps võtab osa rühma ja lasteasutuse ühistest ettevõtmistest vastavalt oma tasemele.
2. Laps õpib ja mängib teiste lastega koos.

3. Laps omandab teadmisi vastavalt tema arengutasemele ja arengukiirusele.

Erivajadusest annavad teada lasteasutuse direktorile lapse vanemad. Konkreetsele lapsele leitakse sobivaim rühm lasteasutuses. Vastavalt lapse arengu jälgimisel saadud tulemustele teevad õpetajad vajadusel lapsevanemale ettepaneku lapsega spetsialistide poole pöördumiseks ja erivajaduse kindlaksmääramiseks. Lapse abistamise vajadusel kaasates Kernu valla lastekaitse spetsialisti.

Erivajadusega lapsega tegelevad õpetajad töötavad välja individuaalse õppekava vastavalt lapse erivajadusele ja arengutasemele.

Lapse õpetajad teevad koostööd lasteaija liikumis- ja muusikaõpetajaga ning logopeediga. Vajadusel leitakse võimalus tegeleda lapsega individuaalselt.

Tihedat koostööd tehakse ka lapse vanematega, et õigeaegselt ja tulemuslikult aidata erivajadusega last.

3.4.1 Logopeediline töö

Eesmärgid:

- Kõnepuute ennetamine, varajane avastamine ja vajaduse korral harjutusravi
- Kõnepuude korrigeerimine
- Häälikuseade
- Peenmotoorika arendamine
- Tajude, mälu ja tähelepanu treening
- Eeltöö lugema ja kirjutama õppimiseks

Töös logopeediliste probleemidega lastega

Rühmaõpetaja:

1. jälgib lapse keelelist arengut ning teavitab kahtluse ilmnemisel lasteaia logopeedi,
2. pakub lastele õige keelekasutusega eeskujusid;
3. kasutab lihtsaid lauseid;

Logopeedi töökorraldus:

- Logopeed teeb kõikide rühmade lastega esmase kõnearengu vaatluse (õppeaasta alguses), fikseerib kõnehäired ja kinnitab laste nimekirja, kes vajaksid logopeedilist ravi.
- Logopeed määrab abi vajavate lastega töötamise järjekorra ja koostab lapsele logopeedilise abi plaani.
- Logopeed arvestab lastega tegevuste läbiviimisel rühmade päevakavaga. Kõnehäiretega lastega tööd alustab logopeed sisestades päeviku, milles on lapse nimi, vanus ja rühm ning lühike iseloomustus kõnehäirest.
- Kord aastas toimub lapse arengu analüüs, milles osalevad logopeed, rühmaõpetaja ja direktor.
- Logopeed annab tagasisidet ka lapsevanemale vestluste kaudu ja 1x aastas kirjalikult õppeaasta kokkuvõttena.
- Õppeaasta lõpus teeb logopeed oma töö kohta kirjaliku analüüsi ja planeerib edasised töösuunad.
- Logopeed teeb koostööd lasteaiaõpetajate ja lastevanematega. Vajadusel tutvustab lastevanemate üldkoosolekul logopeedilise töö põhimõtteid ja vajalikkust.
- Nõustab vanemaid ja lasteaia õpetajaid koolipikenduse küsimustes.
- Lasteaia logopeed täidab ja peab alljärgnevat dokumentatsiooni: logopeedilise töö õppeaasta tegevuskava, laste kõne uurimise tabelid, kuuplaan nädalate lõikes, igapäevast tööd kajastav päevik, lapse vaatluskaart –kaart, aastaaruanne, kõne iseloomustused nõustamiskomisjoni minevatele lastele.

3.4.2 Eesti keele kui teise keele õpe

Valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, laps:

1. tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu
2. soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui täiskasvanutega
3. tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest
4. kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Valdkonna sinuks on:

- 1) kuulamine
- 2) kõnelemine
- 3) Eesti kultuuri tutvustamine

Valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) peetakse oluliseks eesti keele kuulamist ja keeleoskus omandatakse tegevuse käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst, pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke õppevahendeid;
- 2) suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, raamatukogu, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
- 3) korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
- 4) vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogumustest, sama teemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
- 5) valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja kooslugemiseks;
- 6) pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates

Mitte-eesti kodukeelega lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti eesti õppekeelega rühmas **Kuulamine:**

I poolaastal laps:

- tunneb huvi eesti keele vastu
- kuulab ja tajub eesti keele kõla
- reageerib lihtsamatele korradustele
- tunneb ära lihtsamad õpitud sõnad ja väljendid tuttavas kontekstis ning saab aru

II poolaastal laps:

- reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korradustele
- kuulab eesti keelset ettelugemist või jutustamist ja tunneb kuuldu pildi järgi ära.
- kuulab ning suudab jälgida ja meeles pidada täiskasvanu eestikeelset seletust
- saab aru esitatud küsimustest
- tunneb ära õpitud sõnad ja väljendid ning mõistab neid
- kuulab ja mõistab kõnet, mis on vahetult seotud suhtlussituatsiooniga

Koolieelik:

- mõistab etteloetud või jutustatud eakohase eestikeelse teksti põhisisu
- tunneb ära uued õpitud sõnad, mõisted ja väljendid ning mõistab neid.
- saab aru baassõnavara ulatuses

Kõnelemine

I poolaastal laps:

- tunneb lihtsamaid viisakusväljendeid
- näitab üles huvi esemete ja tegevuste eestikeelsete nimetuste vastu
- kordab järele õpitud sõnu ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks.
- näitab üles huvi suhtlemise vastu ning vajaduse korral loob kontakti täiskasvanute ja teiste lastega.

II poolaastal laps:

- kasutab elementaarseid viisakusväljendeid erinevates suhtlussituatsioonides.
- oskab koostada lihtsamaid fraase ja lauseid.
- kõneleb õpitud sõnavara piires ning suudab algetada ja lõpetada vestlust
- kasutab lihtsamaid fraase ja lihtlauseid
- oskab vastata küsimustele õpitud sõnavara piires.

Koolieelik:

- räägib õpitud sõnavara piires endast ja perest ning vestleb endale olulistel teemadel
- teab peast mõnda eestikeelset luuletust ja laulu

- vastab küsimustele ja oskab ise asitada lihtsamaid küsimusi
- valdab aktiivselt baassõnavara rutiintegevuste ja läbivõetud teemade ulatuses
- suhtleb igapäevaselt eakaaslaste ja täiskasvanutega eesti keeles ning osaleb aktiivselt mitmesugustes tegevustes ja mängudes

Lugemise ja kirjutamise alused

- Laps hääldab järele kuulnud sõnu
- laps hääldab õpitud sõnu õigesti
- laps hääldab uusi õpitud sõnu pigesti

Eesti kultuuri tutvustamine

I poolaastal laps:

- tunneb huvi Eesti rahvussümbolite vastu
- teab ja oskab nimetada, mis riigis ta elab
- tunneb huvi Eestis rahvakalendri tähtpäevade vastu

II poolaastal laps:

- oskab rahvussümbolitest nimetada ning kirjeldada Eesti lippu, rahvuslille ja rahvuslindu
- oskab nimetada mõnda Eestis tähistatavat riiklikku ja rahvuslikku tähtpäeva

Koolieelik:

- vt. „Keel ja kõne“ ning „Mina ja keskkond“ eeldatavad tulemused

3.4.3 Koolikohustuse pikendamine

1. Koolikohustuslikud on kõik lapsed, kes jooksva aasta 1. oktoobriks saavad 7-aastaseks, ei ole veel 17-aastased ning ei ole lõpetanud põhikooli või sellega samaväärset õppeasutust. Koolikohustuslikud on ka keha- ja vaimupuudega ning eriabi või kasvatuse eritingimusi vajavad lapsed, samuti Eestis alaliselt elavate välisriikide kodanike ja kodakondsuseta isikute lapsed (välja arvatud välisriikide esindajate lapsed).
2. Lapsevanema soovil vormistab lasteasutus koolipikenduskomisjonile lapse iseloomustuse lasteasutuse blanketil ja lisab vajadusel vaatluspäeviku.
3. Iseloomustuse kirjutavad ja allkirjastavad lapse õpetajad ja kinnitab direktor.
4. Iseloomustuses märgitakse ära:
 - 4.1. Lapse andmed: ees- ja perekonnanimi, sünniaeg, elukoht, kodune telefon.
 - 4.2. Vanemate andmed: ema ees- ja perekonnanimi, töökoht, isa ees- ja perekonnanimi, töökoht.
 - 4.3. Millal laps tuli lasteaeda, kui vanalt.
 - 4.4. Kuidas õpetaja arvates on laps õppeprogrammi omandanud.
 - 4.5. Millised raskused või puudujäägid on õpetaja arvates lapsel õppeprogrammi omandamisel.
 - 4.6. Kuidas on lapsel arenenud mootorika, mälu, mõtlemine, taju.
 - 4.7. Lapse põhimeeleolu.
 - 4.8. Kuidas saab laps aru korraldustest.
 - 4.9. Kodu mõjud, lastevanemate koostöö lasteaiaga.
 - 4.10. Õpetajate arvamus ja soovitus koolipikenduse kohta.

3.5 Koostöö lastevanematega

Lapse arengu soodustamiseks tehakse koostööd lapsevanemaga. Suhete kujundaja ja hoidja on õpetaja. Perekond vastutab lapse kasvamise ja arenemise eest ning lasteaia töötajad austavad perekonna kasvatuspõhimõtteid. Sellele aitab kaasa vastastikune usaldus ja lugupidamine ning avatud suhtlemine. Lapsevanemale tutvustatakse lasteasutuse õppekava, rühma aasta ja nädala tegevuskavasid. Võimalus on osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamisel ja abistada läbiviimisel. Lapsevanem annab lasteaia tegevuse kvaliteedile hinnangu. Selleks korraldab lasteaed kevadeti rahulolu küsitluse.

Õpetaja teavitab lapsevanemat regulaarselt lapse arengust ning kaasab ta hinnangu andmisse, samuti toetab ja annab nõu kasvatusküsimustes.

Soovituslikult vähemalt korra aastas viib õpetaja vanemaga läbi arenguveestluse. Selle eesmärgiks on saavutada kooskõla kodu ja lasteasutuse tegevuse eesmärkides ja põhimõtetes. Arenguveestluse käigus antakse kahepoolset tagasisidet lapse arengust ning kavandatakse mõlemapoolsed edasised tegevused lapse arengu toetamisel.

3.6 Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

1. Saue valla lasteaed Riisikas õppekava on arenev dokument, mis muutub koos ajaga. Muudatused kantakse õppekavasse vastavalt vajadusele.
2. Õppekava parandus- ja muudatusettepanekuid võivad esitada kõik pedagoogilise nõukogu ja hoolekogu liikmed.
3. Pedagoogilise nõukogu otsusest lähtuvalt kinnitab direktor muudatused ja parandused.
4. Õppekava uuendamise korra eest vastutab lasteaia direktor.